**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ В БЪЛГАРИЯ (1944-1949)

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание:& 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност:секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

STATE SECURITY AND POLITICAL PARTIES IN BULGARIA (1944–1949)

Documentary volume

**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

Из архивите на ДС

Държавна сигурност

и политическите партии в България (1944–1949)

Документален сборник

София, 2014

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2014 г.

ISBN 978-954-2986-41-6

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение 7

II. Списък на документите с анотация 13

III. Факсимилета на документите 43

IV. Справочен апарат:

1. Списък на използваните фондове и архивни единици 494

CONTENTS

I. Introduction 10

II. List of documents with annotations 28

III. Facsimiles of documents 43

IV. Reference aids:

1. List of archival fonds and units 494

ВЪВЕДЕНИЕ

Една от най-изследваните теми в съвременната българска историография е за установяването и укрепването на т.нар. народно-демократична власт и разгромът над опозицията в първите години след 9 септември 1944 г.[1]. Периодът е добре проучен, публикувани са немалък брой документи в различни сборници[2]. С намирането на всеки нов документ допълнително се осветяват събития и процеси, които провокират изследователите към обогатяване на техните научни разработки, а понякога и към преобръщане на добре познати и наложени в публичното пространство тези. Изследвайки архивните единици в Централизирания архив на Комисията продължаваме да откриваме такива документи. Това ни мотивира да издадем пореден нов сборник, посветен на този драматичен период от политическата история на България, като погледнем от нов ъгъл и обогатим с нови факти традиционно представяните събития, този път интерпретирани през погледа на тайните служби и основно свеждащи се до вътрешнопартийните взаимоотношения в Отечествения фронт и зависимостите между отделните партии и техните по-изявени представители.

Документалният сборник „Държавна сигурност и политическите партии в България 1944-1949 г.", осемнадесети том от поредицата „Из архивите на ДС", е съставен изцяло от документи, съхранявани в Централизирания архив на Комисията, пряко свързани с партиите и техните лидери. В коалицията ОФ, която съставя правителство на 9 септември 1944 г. влизат Българската работническа партия – комунисти, Българският земеделски народен съюз – „Александър Стамболийски", Политическият кръг „Звено", Българската работническа социалдемократическа партия и независими интелектуалци. Въпреки коалиционния характер на ОФ, ръководна роля в него има Работническата партия. Тя оглавява две от най-важните тогава министерства - Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието. Именно тези две ведомства оказват решаваща роля при разгрома над опозицията. Към тези две ключови позиции в правителството могат да се добавят още: наличието на съветски войски в страната, няколкократното увеличаване на членската маса на БРП (к) и заемане на отговорни държавни постове от нейни представители.

Важна роля в политическия живот на страната играе Националният комитет на ОФ, който по-скоро е координатор в политиките на партиите от коалицията. Само няколко месеца от управлението на ОФ и вече се чувстват първите разногласия вътре в него. Усещайки своето влияние водещата политическа сила в Отечествения фронт Работническата партия – комунисти започва неприкрито да подкрепя левите крила в останалите политически субекти на коалицията. Несъмнено това ерозира единството, появяват се проявите на разцепление и се заражда опозиция. Нейното формиране е продиктувано и от редица външни и вътрешни фактори. Несъгласието на партийните ръководства с налагането на левите крила в БЗНС и БРСДП, води до разкол и появата на опозиционните БЗНС – Никола Петков и БРСДП (о). Тези две партии се превръщат в основата на легалната опозиция в България, заедно с Демократическата партия, която има сравнително слаби позиции в политическия живот на страната през този период. От възстановената Радикална партия също се отцепва малка

[1] По-важните научни трудове отнасящи се за периода са: **Исусов, М**. Политическите партии в България 1944-1948. София, 1978; **Цветков, Ж**. Съдът над опозиционните лидери. София, 1991; **Огнянов, Л.** Държавно-политическата система на България 1944-1948, София, 2006-2007; **Калинова, Е.** и **Искра Баева** Българските преходи 1939-2005. София, 2005; **Калинова, Е.** Победителите и България 1939-1945, С. 2004; **Калинова, Е.** Мястото и ролята на Отечествения фронт в годините на „народна демокрация" (1944-1947), стр. 47-170. В: История на Отечествения фронт/съюз в България. София, 2012;

[2] Вж. напр. Установяване и укрепване на народнодемократичната власт (септември 1944 – май 1945). Сборник документи. София, 1969; **Методиев, В.** и **Лъчезар Стоянов** Български конституции и конституционни проекти. София, 1990; Горяните. Сборник документи т. 1 (1944-1949). София, 2001; **Ангелов, В.** Строго секретно. Документи за дейността на държавна сигурност 1944-1989, София, 2007; **КРДОПБГДСРСБНА**, Държавна сигурност и промените в България (септември 1944 – декември 1947 г.), София, 2010

част (Радикална партия - обединена), но тя на практика не играе почти никаква роля.

Една от първите стъпки, свързани с опита за разгром на опозицията, е пряката намеса в партийния живот на БЗНС чрез отстраняване от ръководството на Съюза на д-р Г. М. Димитров и поставянето му под домашен арест, разбира се, с активното съдействие на Държавна сигурност. **Документ №3** от сборника съдържа информация именно по работата на ДС по д-р Г. М. Димитров. Интересен е и **Документ №4**, който информира за елиминирането на секретаря Коста Лулчев и на главния редактор на партийния орган Григор Чешмеджиев от ръководството на БРСДП. Скоро след тези събития в окръжно на БЗНС (**Документ №8**) се описва направеният опит за разцепление на партията чрез организирането на конференция без съгласието на нейното Постоянно присъствие.

Въпреки наличието на партии след 9 септември 1944 г. политическата система остава затворена до септември 1945 г., когато на останалите извън ОФ политически организации е разрешено легалното им съществуване. Реакцията на ДС е светкавична и това показва **Документ №10**, който разкрива агентурно-осведомителната работа на отделение „А" – ДС по отношение на партиите след 7 септември 1945 г. Независимо че опозицията не участва в изборите през ноември 1945 г. органите на МВР не спират своята вътрешнопартийна разрушителна дейност, вграждайки своя агентура в средите на редовата партийна маса. За това поведение свидетелства **Документ №14**, който информира за работата на внедрен агент в земеделските среди в Русенска област.

В началото на 1946 г. в доклад до началника на ДС се прави откровено предложение за разформироването на структури, създадени към отделните партии, а именно „Българският земеделски академичен съюз", „Демократичният академичен клуб", Социалистическата академична младеж „Жан Жорес" и „Лигата за защита правата на човека и гражданина" (**Документ №17**). Опозицията води своята целенасочена пропагандна кампания срещу властта. От написаното в партийния орган на БРСДП (о)в. „Свободен народ" е провокирано и решението за незабавното задържане на Коста Лулчев и Кръстю Пастухов (**Документ №21**).

Новото правителство, съставено през март 1946 г., включва само представители на ОФ партиите и отново се оглавява от Кимон Георгиев. Въпреки желанието на САЩ и Великобритания в него няма представители на опозицията. През средата на 1946 г. в страната вече са в ход политически процеси срещу дейци на опозицията. **Документ №31** е Доклад до началника на Държавна сигурност, в който се отбелязва, че е необходима по-голяма мобилизация за разобличаване на подсъдимите.

В същото време натискът върху опозиционния печат става все по-голям и се стига до разправа с писателя Трифон Кунев, който в писмо до регентите на България известява за нанесения му побой с мотива, че бил списвал колонка във вестник „Народно земеделско знаме" (**Документ №33**).

Насрочените за октомври 1946 г. избори за Велико народно събрание дават повод на ДС да излезе с информация за положението преди вота, което е отразено в **Документ №41**, свързан с вътрешнопартийните настроения преди изборите за ВНС в партийните редици за БЗНС – Н. Петков; БРСДП (о); Демократическата партия; Радикалната (опозиционери); БЗНС – Оббов и „Звено". След проведените избори е сформирано ново правителство с министър-председател Георги Димитров.

В началото на 1947 г. и след подписването на Парижкия мирен договор, в България ръцете на Комунистическата партия са развързани за разправа с опозицията. В **Документ №53** по агентурно сведение става ясно, че проф. П. Стоянов е споменал в разговор, че се готви изгонването на опозиционните депутати от ВНС и съдебното ликвидиране на техните лидери, както и физическа разправа с по-видните опозиционери. Първи удари понасят земеделците на Никола Петков, когато на 6 юни 1947 г. във Великото народно събрание е отнет имунитетът на лидера на партията и още същия ден той е арестуван в пленарна зала. Започва процес срещу него в подозрение, че ръководи група, поставила си за цел събаряне на народната власт с преврат. Настъплението срещу привържениците на БЗНС - Н. Петков е факт и Постоянното присъствие се обръща с декларация към своите симпатизанти, отразена в **Документ №60**, в която се казва, че Земеделският съюз няма нищо общо с каквито и да е нелегални организации. Във връзка с делото срещу Никола Петков показателен е **Документ №63**, в който се правят оценки и се дават предложения по предстоящия

процес срещу Никола Петков. Предвижда се въвличането на нови обвиняеми по делото, което е от държавно-политически и наказателно-правен характер. Стига се до там, че през август БЗНС - Н. Петков е забранен, което води вече до открито настъпление срещу неговите членове. Малко преди изпълнението на присъдата Никола Петков отправя молба до Васил Коларов – временен председател на Народна република България (**Документ №77**) да бъде помилван. След нанесения решителен удар по опозицията тя е обезличена и до голяма степен сразена. Свидетелство за това е **Документ №92** – Доклад за вътрешнополитическото положение в страната. В него се обръща внимание на класовата борба, като резултат от засиленото настъпление на народната власт срещу икономическите позиции на бившите хора, вражеските организации и групировки.

Друга опозиционна партия, тази на БРСДП (о), остава на позиции още година, но и нейната съдба е сходна с тази на БЗНС – Н. Петков. През ноември 1948 г. е нанесен удар и по нея. А какво е нейното положение, се вижда от **Документ №106**, описващ оперативната обстановка по линия на БРСДП. След като разправата с повечето опозиционери е факт, работата по тях от страна на ДС продължава. **Документ №119** представлява План за реализация на групова агентурна разработка „Изкуфели", водена срещу група политически затворници в Сливенския затвор от ноември 1949 г.

Без да се спираме подробно на структурата и дейността на Държавна сигурност[3] е редно да отбележим, че в създадения отдел Държавна сигурност към Дирекция на Народната милиция сформираното отделение „А" има за основна задача борбата с вътрешната контрареволюция. Тя се изразява в разкриването, проследяването, арестуването, разследването и предаването на вражеските елементи на Народния съд. След реорганизация през 1947 г. върху основата на отделение „А" при отдел ДС се създава отдел I при Дирекция на Държавна сигурност за борба с контрареволюцията. Отделение „А" остава, но вече се състои от седем групи, имащи за задача да водят борба с контрареволюционните елементи в средите на отечественофронтовските и опозиционните партии (с изключение на БРП (к)[4] . Това уточнение е важно, защото то обяснява наличието на малко документи в богатия архив на ДС, отнасящи се за БРП (к).

Използваните документи в сборника са от служебния и от историческия фонд на Министерството на вътрешните работи. От служебния архив документите са от фонд 1 – Секретариат на МВР и фонд 13 – документи на бившето III управление – ДС за борба с вътрешната контрареволюция. Новото в сборника е използването на документи от историческия фонд на МВР, в който се пазят най-ценните разработки и общи документи от оперативния архив, преминали на съхранение в историческия фонд. В него са делата на политическите лидери и оперативно интересните лица, за които ДС е събирала секретни материали.

Документите в сборника са 119 на брой и са подредени хронологически, като между тях има и няколко, публикувани в други издания на Комисията. Решението да се повторят се определя от тяхната особена важност за цялостното осветяване на разглежданата тема.

***

В дигиталния разширен вариант на сборника „Държавна сигурност и политическите партии в България 1944-1949 г." са включени общо 240 документа.

КРДОПБГДСРСБНА

---

[3] Вж. документалните сборници Държавна сигурност – структура и основни документи" и „Държавна сигурност – политическа полиция" на КРДОПБГДСРСБНА.

[4] Историческа справка на ф. 13 – бивше управление III ДС (борба с вътрешната контрареволюция от 9 септември 1944 г. до 1963 г.), л. 2

INTRODUCTION

There is a huge body of modern historical literature on post 9 September 1944 establishment and consolidation of so-called people's power and suppression of the opposition[1]. The period is well researched with plenty of documents made public in a number of collections[2]. With each new find we dig a little deeper into events and processes to add to the diversity of scientific works, and to occasionally turn accepted scientific theories on their heads. As new documents emerge from the shelves of the Centralised Archives of the Committee shedding new light on those past events, we are driven to continue our publishing tradition. We revisit this dramatic period of Bulgarian political history equipped with new facts and perspectives on events as seen through the lens of the secret apparatus, where relations and interdependences between Fatherland Front coalition partners and their most prominent figures are put on display.

State Security and Political Parties in Bulgaria 1944-1949 is the eighteenth entry from the series A Journey through the Archives of the State Security. All records originate from the Centralised Archives of the Committee and are directly related to the political parties of the time and their leaders. The Bulgarian Workers' Party (communists), the Bulgarian Agrarian People's Union "Alexander Stamboliyski", the Zveno Political Circle, the Bulgarian Workers' Social Democratic Party and some independent intellectuals, all part of the Fatherland Front Coalition, come together to form a government on 9 September 1944. In spite of its coalitional nature, the FF is dominated by members of the Workers' Party. The latter is in charge of two of the then key ministries – the Ministry of Interior and the Ministry of Justice. Both have a crucial role to play in the process of crushing the opposition. Other factors at work include Soviet army presence in the country, sharp increase in membership numbers of the BWP(c) and BWP's dominance in senior government positions.

The FF National Committee is a key political actor on the national scene, and typically a policy coordinator for coalition members. A few months into its run, the FF government is already an arena of emerging conflicts. Aware of its power, the political core of the Fatherland Front, the Workers' Party (communists), begins to openly promote leftist wings of coalition members. This effectively violates unity and gives rise to discord and opposition, further shaped by a number of internal and external factors. Disagreement of party leaderships with advancing leftist policies at the BAPU and the BWSDP creates schism and generates the birth of the opposition in the face of BAPU (Nikola Petkov) and BWSDP (united). These and the Democratic Party, a relatively weak political actor at the time, legally form the Bulgarian political opposition. A faction is split from the recently restored Radical Party (Radical Party – united), but it has no real impact on the political scene.

Attempts at stifling the opposition begin with direct intervention in BAPU's party affairs. The leadership of the Union is removed from power with Dr. G. M. Dimitrov placed under home arrest, not without the active assistance of the State Security apparatus. **Document No. 3** from the collection

---

[1] Notable studies on the period include: **Isousov, M.** Political parties in Bulgaria 1944-1948. Sofia, 1978; **Tsvetkov, Zh.** Trial of the opposition leaders. Sofia, 1991; **Ognyanov, L.** State and political organisation of Bulgaria 1944-1948, Sofia, 2006-2007; **Kalinova, E.** and **Iskra Baeva** Bulgarian transitions 1939-2005. Sofia, 2005; **Kalinova, E.** The victors and Bulgaria 1939-1945, S. 2004; **Kalinova, E.** The place and role of the Fatherland front in the system of people's democracy (1944-1947), pp. 47-170. In: History of the Fatherland Front/Union in Bulgaria. Sofia, 2012;

[2] See, e.g. Establishment and consolidation of people's democracy (September 1944 – May 1945). Collection of documents. Sofia, 1969; **Metodiev, V.** and **Lachezar Stoyanov** Bulgarian constitutions and constitutional drafts. Sofia, 1990; The Goryans. Collection of documents Vol. 1 (1944-1949). Sofia, 2001; **Angelov, V.** Top secret. Records on State Security activities 1944-1989, Sofia, 2007; **CDDAABCSSISBNAF**, State Security and changes in Bulgaria (September 1944 – December 1947), Sofia, 2010.

supplies information on SS measures taken against Dr. G. M. Dimitrov. **Document No. 4** in turn informs of the removal from their leadership posts at the BWSDP of secretary Kosta Loulchev and editor-in-chief of the party's printed organ Grigor Cheshmedzhiev. Soon after, in its circular letter (**document No. 8**) BAPU reports on further attempts to divide the party by convening a conference without the consent of its Standing Committee.

Although parties are still around after the events of 9 September 1944, the political system remains closed until September of 1945, when parties outside FF circles are allowed to legally exist. The State Security respond is swift, as illustrated by **document No. 10**, which reveals the destructive efforts of the apparatus, its Division "A", in particular, towards political formations after 7 September 1945. In spite of the fact that opposition groups do not take part in the November elections of 1945, the MoI machine remains bent on crushing opposition from the inside, infiltrating agents within the ranks of its regular members. **Document No. 14** provides an inside look into the work of an agent infiltrated in the agrarian circles in the District of Rouse.

In the beginning of 1946, a direct proposal, made in a report to the Head of the State Security, calls for breaking up the formations of different parties, namely the Bulgarian Agrarian Academic Union, the Democratic Academic Club, the Jean Jaurès Socialist Academic Youth Club and the League for Protection of Human and Citizen Rights (**see document No. 17**). In turn, the opposition is consistent with its propaganda campaign against the regime in power. It is publications in the party organ of the BWSDP (united), the Free Nation Newspaper, that lead to the immediate arrest of Kosta Loulchev and Krastyu Pastouhov (**see document No. 21**).

The new government, formed in March 1946, is entirely made up of members of the FF coalition, headed once again by Kimon Georgiev. Opposition parties have no representation in spite of U.S. and British recommendations to that effect. The middle of 1946 sees the first political trials against members of the opposition. **Document No. 31** is a report to the Head of the State Security which emphasises the need for more commitment to expose the harmful agenda of the accused.

Meanwhile, opposition press has to deal with an ever growing pressure, leading up to the physical assault on writer Trifon Kounev. In a letter to Bulgarian regents he states that the assault on him is triggered by his publishing activities in Narodno Zemedelsko Zname a.k.a the People's Agrarian Banner Newspaper (**see document No. 33**).

Alongside an analysis of the situation prior to the upcoming elections for a Grand National Assembly (GNA), set to take place in October 1946, SS operatives examine internal party processes at the BAPU (Nikola Petkov), the BWSDP (united), the Democratic Party, the Radical Party (opposition), the BAPU (Obbov and Zveno) in a document published under No. 41 herein. The government formed after the election is headed by Prime Minister Georgi Dimitrov.

In the beginning of 1947 and with the signing of the Paris Peace Treaty, Bulgarian Communist Party feels free to openly deal with the opposition. **Document No. 53** informs of a conversation of Prof. P. Stoyanov where mention is made of plots to drive opposition MPs out of the GNA, put their leaders to trials, and physically confront more prominent opposition members. Nikola Petkov's agrarian party is the first to take a blow. On 6 June 1947, at a GNA session, the party leader is stripped of his immunity and arrested on the same day. He is soon under trial on suspicions to be the leader of a plot with an aim to overthrow the people's power. The campaign against BAPU (Nikola Petkov) supporters is in full swing, which forces its Standing Committee to address its supporters in a declaration (**document No. 60**), stating that the Agrarian Union has nothing in common with illegal organisations. **Document No. 63** is indicative of the opinions, proposals and processes taking place prior to and during the trial against Nikola Petkov. New accused are expected to be named in the case, which is of state and political, and criminal nature. In the month of August, the powers to be go so far as to ban BAPU (N. Petkov), launching an open offensive against its members. Shortly before his sentence is carried out, Nikola Petkov pleads for pardon in a letter to Vasil Kolarov, acting Chairman of the People's Republic of Bulgaria (**document No. 77**). A final blow is dealt to the opposition, leaving it faceless and effectively neutered.

This is reflected in **document No. 92** dealing with the domestic political situation in the country, with an emphasis on class struggle resulting from the consolidated advance of the people's rule against former economic actors, enemy groups and organisations.

The BWSDP(u) remains relevant for another year before joining the fate of BAPU (N. Petkov) in November 1948. **Document No. 106** describes the state of the party caused by the involvement of the secret apparatus. Having dealt with most of the opposition, state security services continue to keep track of its remnants. **Document No. 119** of November 1949 outlines an implementation plan for a group case for operational investigation known as "Izkufeli" (Senile) targeting a group of political prisoners in the prison in Sliven.

Without going into detail about the structure and operation of State Security services[3], it should be mentioned that the main objective of Division "A", established under the State Security Department of the People's Militia Directorate, is to combat internal counter-revolution. This means to detect, trace, arrest, investigate and bring enemy elements before the People's Court. Following the reorganisation in 1947, Division "A" becomes the foundation on which Department I for combating counter-revolution at the SS Directorate is created. Division "A", now consisting of seven groups, remains in operation with the goal to combat counter-revolutionary elements in FF and opposition circles, with the exception of the BWP(c)[4]. This is an important note to make, which accounts for the scarce information on BWP(c) in the otherwise rich State Security archives.

The official and historical collections of the archive of the Ministry of Interior are the primary sources of material herein. The official archive is represented by fond 1 (MoI Secretariat) and fond 13 (the former Third Directorate of the SS for combating internal counter-revolution). This latest addition to the series marks the appearance of records from MoI's historical archives, currently storing the most valuable records and general documents, previously held at the operational archives. It is the resting place for secret files on political leaders and persons of operational interest.

The collection consists of 119 documents, arranged in chronological order. Several records, previously featured in publications of the Committee, have made it into this volume due to their important contribution to a more comprehensive view on the topic.

***

The extended digital edition of State Security and Political Parties in Bulgaria 1944-1949 comprises a total of 240 documents.

CDDAABCSSISBNAF

---

[3] See, CDDAABCSSISBNAF's documents collections: State Security: structure and main documents and State Security: political police.

[4] Historical reference on fond 13 – former Third Directorate of the State Security (for combating internal counter-revolution from 9 September 1944 to 1963), p. 2.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. **Писмо от председателя на Общия земеделски професионален съюз в България до министъра на вътрешните работи, София, 8 март 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 144, л. 1
Известява за учредяването на Общ земеделски професионален съюз, на база на разтурения фашистки такъв. Отбелязва се, че е организиран също като работнически професионален съюз; отправя се апел към министъра за спиране на действията по отношение на разтурените фашистки организации.

2. **Сведение за това, че Легиона преговаря с БЗНС за обща борба срещу БРП(к), София, 12 април 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 159, л. 42 и гръб
Съобщава за проведен разговор на човек от легионерските среди с Никола Петков, на който са обсъждани евентуалните бъдещи съвместни действия.

3. **Кратка информация за работата на ДС по д-р Г. М. Димитров, [София, след 24 май 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 272, л. 181-182
Описва целия процес по наблюдаването и домашния арест на Гемето, отчитат се затрудненията на органите на ДС около дома на обекта, а след това и работата по наблюдението на вилата на американския представител.

4. **Писмо от ЦК на РСДП до директора на народната милиция, София, 4 юни 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 4, а. е. 21, л. 6 и гръб
Известява, че плануваният конгрес няма да се състои; отстраняват се секретарят на партията К. Лулчев и главният редактор на партийния орган Григор Чешмеджиев, както и за новите назначения в партията.

5. **Официално съобщение за бягството на д-р Г. М. Димитров, [София], 10 юни 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 272, л. 183
Съобщава се, че д-р Г. М. Димитров е потърсил убежище при американския политически представител, въпреки поставянето му под домашен арест.

6. **Бягството на един български патриот от кървавата комунистическа чистка, Б.м., [след 10 юни 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 274, л. 145-148
Статия, написана от д-р Г. М. Димитров, в която описва своето бягство при американския политически представител в България.

7. **[Сведение за проведена среща на проф. Венелин Ганев и проф. Петко Стоянов с чужди представители, отнасяща се за политическото положение на България, Б.м., преди 17 юли 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 159, л. 152
В разговора се поставят искания за смяна на А. Югов с независим човек, ако това не е възможно, да бъдат отложени изборите, ако и това не стане, то поне да има толкова английски и американски войски, колкото са и руските.

8. **Окръжно на БЗНС, София, юли 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 35-37
Описва направения опит за разцепление на 8 и 9 май 1945 г., когато се организира конференция на БЗНС без съгласието на Постоянното присъствие. Отбелязва се нуждата от силен Земеделски съюз за здраво ОФ управление; набелязани са най-важните идеи в платформата на БЗНС; нарежда се всички организации, създадени преди датата на конференцията, да се отчитат само и единствено на Никола Петков.

9. **Молба до Софийския областен съд за вписване на МЗС в качеството на юридическо лице, София, 7 септември 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 43, л. 2 и гръб
Отправя се във връзка с вписването в регистъра на съда на Младежкия земеделски съюз като юридическо лице.

10. **Агентурно-осведомителната работа на отделение „А" – ДС по отношение на партиите, [София, след 7 септември 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 9, л. 1-3
Сведение за наличната агентура в средите на партиите, характеристика на техните възможности сред политическите лица.

11. **Писмо от МВР до Софийския областен съд, София, 8 септември 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 43, л. 11
Отговор до съда, че Младежкият земеделски съюз може да бъде вписан в регистъра като юридическо лице.

12. **Донесение от „Вуйчо", София, 9 октомври 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 314, л. 47
Отнася се за конференция, проведена в дома на Димитър Гичев, на която се известява, че се водят преговори за обединение на БЗНС и има постигнат напредък, изразяващ се в декларация от Никола Петков за разширяване на ПП с приближени на Д. Гичев.

13. **Донесение от „Бродски", София, 14 ноември 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 314, л. 90
Информира се, че обединението на двете земеделски крила Гичев – Петков вместо единение, води до противопоставяне и ориентация на членска маса към ОФ.

14. **Доклад до началника на Отдел „А" – ДС, София, 6 декември 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 157, л. 7 и гръб
Във връзка с проведените парламентарни избори се докладва за свършената работа на внедрен агент.

15. **Доклад от началник на отдел „В", [София], 19 декември 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 34, л.1-4
Информира, че опозиционните политически партии БЗНС – Н. Петков, БРСДП (о) и Демократическата партия разширяват своя състав като образуват нови организации под формата на младежки академични съюзи: Български академичен земеделски съюз, Демократичен академичен клуб и Социалистически академичен младежки клуб „Жан Жорес" и се изразява мнение, че тези организации следва да се забранят.

16. **Конференция на БРСДП (о), Б.м, [след 28 януари 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 56, л. 11
Отбелязва се, че с пълно единодушие присъстващите посочват за лидер на партията Кръстю Пастухов, а Коста Лулчев е определен за главен секретар. Направените изказвания са предимно насочени срещу комунистите и е одобрена линията на списване на партийния вестник.

17. **Доклад до началника на Държавна сигурност, София, 29 януари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 60, л. 1
Във връзка с активизацията на опозиционно настроени политически лица от средите на „Българския земеделски академичен съюз", „Демократичния академичен клуб", Социалистическата академична младеж „Жан Жорес" и „Лигата за защита правата на човека и гражданина" се отправя предложение за разформироването им.

18. **Писмо до министъра на вътрешните работи, София, 18 февруари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 33

Отбелязва се активизиране на ръководството на НС „Звено" в област Стара Загора, което предприема действия по вербуването на нови членове.

19. **Доклад за развоя на конференцията на БЗНС – Н. Петков, свикана в Плевен на 21 февруари 1946 г., Плевен, 23 февруари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 346, л. 2-3
Сведение за организирането на конференцията и спонтанно свикания митинг от привърженици на ОФ, които успяват да разтурят събранието на земеделците и да линчуват лидерите на опозицията от областта.

20. **Справка за земеделския писател и публицист Трифон Кунев, Б.м., 23 февруари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 212, л. 51-52
Биографични данни и сведение за политическата принадлежност на Трифон Кунев, изброени са негови статии в опозиционния печат, изписвани в колонката „Ситни и дребни като камилчета" и информация за участието му в Лигата за защита правата на човека, които го определят като „най-заклет противник на ОФ властта".

21. **Писмо до Дирекция на милицията от Софийския областен съд, София, 23 февруари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 16, л. 244
Нарежда се незабавно задържане и обиск в дома на Коста Лулчев, както и в дома на Кръстю Пасухов за изземане на инкриминиран брой от вестника на БРСДП (о).

22. **Писмо до Дирекция на милицията от Софийския областен съд за издирване на автора на статията „Защо ме изкушавате лицемери" публикувана във в. „Свободен народ", София, 23 февруари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 32
Предлага се произвеждането на дознание за установяване автора на статията и разследване обстоятелствата около нейното отпечатване, прави се предложение за задържане на редактора на вестника.

23. **До прокурора на Софийския областен съд, София, 25 февруари 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 33
Информира се, че е задържан Кръстьо Пастухов за провинение по печата.

24. **Показания от Кръстю Пастухов, [София, след 25 февруари 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 25
Направени са пред органите на МВР във връзка със статията – „Защо ме изкушавате лицемери". Посочва се, че съдържанието и е насочено против армията и нейната дисциплина.

25. **Доклад до началника на отделение „А" – ДС, София, 1 март 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 89, л. 1-2
Докладва се за извършената работа по Демократическата партия, нейната младежка организация и печатен орган в. „Знаме". Отчита се незадоволителния резултат по мероприятията по внедряване на агентура; обръща се внимание на лошото финансово състояние на партията.

26. **Писмо от НС на „Звено" до Централния комитет на БРП(к) и МВР, София, 6 март 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 115, л. 29
Описва станал инцидент в Карнобатско с привърженици на НС „Звено", които при опит да организират поделение на „Звено" са нападнати и бити от симпатизанти на БРП(к).

27. **Окръжно на МВР *, София, [преди 15 март 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 80

---

* В Окръжното носи печата на МВР и подпис на деловодител.

Нарежда се на всички организации на партията [БРП(к)] да изпълняват следното: възпрепятстване създаването на други партийни групи; групи на социалдемократите; обезглавяване на организациите на другите партии и недопускане на други партии в ОФ.

28. **Рапорт от инспектор в отделение „А" – ДС, София, 15 март 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 83
Във връзка със случая в с. Боряна, Провадийско, където кметът възпрепятства създаването на други партии освен РП(к) на основание постъпилото окръжно, се стига до заключение, че окръжното е провокация на неизвестна личност.

29. **Доклад от Трифон Трифонов, бивш главен секретар на Младежкия народен съюз „Звено" до министър-председателя, София, 17 април 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 23-29
Предупреждава се, че може да настъпи разкол в младежкия съюз при наличието на нови членове, които са от средите на бивши организации. За пример е посочен случаят с опозиционната дейност при земеделците, която тръгва именно от нейната младежка структура; посочват се и младежките структури на други опозиционни партии; в заключение се правят препоръки за запазване единството на младежката структура.

30. **Кратка информация за положението в страната през последния месец, София, 24 април 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 289, л. 124-131
Описва политическото положение след съставянето на второто правителство на ОФ; прави обзор на случващото се в опозиционните и отечественофронтовски партии; информира за фашистки организации, анархисти и чуждите мисии; дава сведение от криминален, стопански и административен характер, въз основа на докладите от областните управления, като се констатира известно успокоение в страната. Като приложение се включва Таблица за числения състав на партиите и на техните младежки структури.

31. **Доклад до началника на Държавна сигурност, София, 4 май 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 4535, л. 2 и гръб
Свързан е с политическите съдебни процеси и това, че е необходима по-голяма мобилизация за разобличаване на подсъдимите.

32. **Писмо до министър-председателя от министъра на вътрешните работи, София, 4 май 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 53
Информира го, че по получени данни с навлизането на много нови елементи в младежката структура на „Звено" ще се създаде легална позиция, за борба против ОФ, за предотвратяване, на което е необходимо да се вземат мерки за недопускане на изненади.

33. **Писмо до Регентите на България от Трифон Кунев, София, 10 юни 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 212, л. 79
Във връзка с нанесен му бой от около 10-на души, поради това, че списва колонка във вестник „Народно земеделско знаме".

34. **Писмо до Националния комитет на ОФ, ЦК на РП(к) и министъра на вътрешните работи, София, 17 юни 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 57 и гръб
Информира за настъпили недоразумения между Звено и РП(к) в гр. Берковица и околията, отнасящи се до разпределението на кметските места.

35. **Донесение от „Никола", София, 29 юни 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 41
Във връзка с политическите процеси става ясно, че присъдата срещу Кръстьо Пастухов е посрещната зле в средите на БНЗС – Н. Петков, отбелязвайки, че не е важно на колко е осъден, а това, че е осъден.

36. **Доклад за стопанското, политическо и административно положение на страната през юни 1946 г., София, [юни 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 249, л. 14-25
Отбелязва се, че през последния месец се забелязва активизиране на политическата сцена; укрепване единството между БРП(к) и БЗНС, което води до противопоставяне с останалите ОФ партии и най-вече с НС „Звено"; отбелязва се, че политическите процеси срещу опозиционери дават самочувствие на народните маси; отчита се приливът и отливът на членска маса във всички партии, както и наличието на вражески елементи в държавния апарат.

37. **Сведение за Атанас Москов – член на ЦК на БРСДП(о) и на Изпълнителния комитет, [София, след 11 юли 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1095, л. 6-8
Биографични данни и информация за политическата и професионална кариера на Атанас Москов; отбелязва се, че той се ползва с голямо доверие пред Коста Лулчев, а преди това и пред Кръстю Пастухов и е един от най-дейните в партията.

38. **Справка за Димитър Гичев, [София, след 7 август 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 314, л. 21-26
Биографични данни за Димитър Гичев, сведение за неговата политическа кариера преди 9 септември 1944 г. и след това; информация за негови изказвания на събрания и пред съпартийци.

39. **Писмо до политическия секретар на НС „Звено", София, 4 септември 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 69
Свързано е с назначената анкетна комисия за изясняване на спорния случай в гр. Берковица и околията между РП(к) и НС „Звено".

40. **Доклад за Втората национална конференция на МНС „Звено", състояла се на 12 септември 1946 г., София, 13 септември 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 58, л. 7-9
Сведение за докладите, изнесени от делегати на конференцията. В един от тях се отбелязва, че пътят, по който е поела младежката организация води към откъсване от ОФ, обяснявайки, че крайното левичарство и десничарство са опасни. Отчита се, че самата конференция е преминала в ОФ дух.

41. **Осведомителен доклад за партиите, Б.м, [след 22 септември 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 9, л. 4-6
Отнася се за БЗНС – Н. Петков; БРСДП(об); Демократическата партия; Радикалната (опозиционери); БЗНС – Оббов; Звено и е свързан с вътрешнопартийните настроения преди изборите за ВНС.

42. **Извлечение от обвинителния акт срещу Коста Лулчев по разпространението на речта на Джеймс Бърнс, [София, след септември 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 16, л. 142
Обвинява се в написването и разпространението от името на ЦК на БРСДП(о) на изложение, съдържащо неверни твърдения, както и разпространението на измислена реч на американския външен министър, която може да увреди на добрите отношения с Америка и Съветския съюз.

43. **Писмо до министър-председателя от лидерите на опозицията, София, 9 октомври 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 246, л. 70-71
Във връзка с провеждането на избори за Велико народно събрание се апелира те да бъдат честни, демократични и редовни, за което се изброяват точки, които е необходимо да бъдат изпълнени за постигане на това условие.

44. **Кратка характеристика за народните представители от РСДП(о), [София, след 27 октомври 1946 г.]**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 17, л. 106-108
Съдържа кратки биографични данни за народните представители от БРСДП(о), политически изяви преди и след 9 септември 1944 г., дейност във ВНС.

45. **Донесение от „Никола" за БЗНС–Н. Петков след изборите, София, 30 октомври 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 208, л. 67
Споменава, че в БЗНС са силно смутени от изборния резултат, но в същото време са доволни от факта, че другите ОФ партии не получават достатъчно подкрепа; изразява се мнение, че опозицията вече може по-спокойно да води организационен живот.

46. **Изказване на председателя на Централния комитет на НС „Звено" г-н Кимон Георгиев във връзка с оценка на резултатите от изборите на 2 ноември 1946 г., [София]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 360, л. 1-6
В своето изказване на К. Георгиев прави анализ на изборната загуба, която се определя като болезнена; отдава се на силните позиции на БРП(к) и настъпилите разногласия във връзка с 4-то Постановление и атаката срещу Дамян Велчев; липсата на стегната партийна организация; наличието на опозиция, която разколебава част от симпатизантите на „Звено".

47. **Донесение от „Стою", София, 7 ноември 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 314, л. 148
Информира за събрание в Земеделския дом, на което присъстват видни земеделци и на което са приети подписани декларации, че са на разположение на Постоянното присъствие за техните мандати.

48. **Донесение от „Златарев", [София], 3 декември 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 44
Информация за вътрешните противоречия в БРСДП(о), произлизащи от наличието на групи, очертани още преди 9 септември 1944 г.; засягат се отношенията между партията и Съюза на Н. Петков; отбелязва се, че общият враг сплотява опозицията.

49. **Рапорт от началника на отдел „А" до началника на ДС, София, 20 март 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 514, л. 4-7
В доклада се засяга политическото положение в БЗНС – Оббов, като се отчита наличието на групи при земеделците, които водят борба за надмощие във връзка със свикването на Управителен съвет за избор на ново Постоянното присъствие.

50. **Доклад за събрания материал от всички сектори в страната по линия на геметовци, който ги разобличава във водене на нелегална, диверсионна, терористическа и саботажна дейност, [София, след април 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 231, л. 1-9
Отбелязва се, че Никола Петков е продължител на делото на д-р Г. М. Димитров, водейки борба с легални и нелегални средства; свързват водените процеси в страната с Гемето и Н. Петков, дават се примери от много дела, водени срещу опозиционери, които имат контакт с Н. Петков.

51. **Доклад от директора на Държавна сигурност, София, 27 май 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 232, л. 1-17
Описва опозиционната дейност на Н. Петков и неговите поддръжници, споменава се за пропагандна работа сред войската чрез военно-конспиративните организации „Неутрален офицер" и „Военен съюз"; информира за наличието на военни групи и военна секция при БЗНС – Н. Петков и разгръщане на въоръжена дейност сред населението. Посочват се връзките на Н. Петков с Дража Михайлович и ВМРО – Ив. Михайлов. Документът е публикуван В: Държавна сигурност – политическа полиция – разширен вариант.

52. **Дейността на БЗНС-ОФ и ЗМС – Л. Ганчев за периода от 1 до 31 май [1947 г.], [София,**

след 31 май 1947 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 225, л. 1-7
Сведение от всички области в страната, даващи информация за проведените събрания и конференции и произнесените на тях речи във връзка с появилите се разногласия в ръководството на БЗНС.

53. **Агентурно донесение за водени разговори по политически въпроси от страна на проф. П. Стоянов, Б.м., [май- юни 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 246, л. 99
Споменава се за направените опити за разцепление в БЗНС и това, че се готви изгонването на опозиционните депутати от ВНС и съдебното ликвидиране на техните лидери, както и физическа разправа с по-видните опозиционери.

54. **Писмо от Прокурорския надзор при Софийския областен съд до Председателя на Великото народно събрание, София, 4 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 33-36
Свързва конспиративните военни организации и делото срещу Петър Коев с главния секретар на БЗНС(о)Никола Петков, който е определен като главен вдъхновител за извършването на държавен преврат, целящ свалянето на властта със сила, а за да бъде привлечен под следствие и съден е необходимо разрешението на ВНС.

55. **Окръжно №3 на ПП на Земеделския младежки съюз (ЗМС) до председателите и секретарите на областните, околийските настоятелства, местните земсови групи и всички деятели в страната, София, [преди 6 юни 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 7-9
С него се известяват привържениците на ЗМС за това, че на тях като опозиция им се забранява почти всякаква публична и организационна дейност; отбелязват се опитите за спирането на печатния орган и изпращане в лагери. Въпреки всичко е необходимо попълване на настоятелствата и заздравяване на позициите.

56. **Окръжно на Работническата социалдемократическа партия (обединена), София, 6 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 224, л. 24-25
Информира за станалата дискусия във ВНС при внасянето на иск от страна на главния прокурор за сваляне имунитета на Н. Петков и неговото арестуване. Сведение за това, че депутати от опозицията са били от народни представители от средите на Комунистическата партия.

57. **Справка - извлечение по данните от досието на Никола Петков, Б.м., [след 6 юни 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1313, л. 200-210
Биографични данни и сведение за политическата кариера на Никола Петков, както преди 9 септември 1944 г., така и след това; данни от показания на свидетели и на съдебни процеси, според които Никола Петков е вдъхновител и организатор на конспирации против властта; включва агентурни данни, според които той провежда антинародна вражеска дейност.

58. **Окръжно №5 на БЗНС – Н. Петков, София, 7 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 15
Известява за арестуването на Никола Петков, призовава за пълно спокойствие, запазване от всички провокации и това, че Постоянното присъствие ще държи сдружените земеделци в течение на ставащото.

59. **Декларация на д-р Г. М. Димитров, Вашингтон, 13 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 274, л. 4-5
Обръща се внимание на политическото положение в България, ролята на Комунистическата партия в страната и външната намеса, като апелът е отправен към ООН.

60. **Декларация от Постоянното присъствие на БЗНС-Н. Петков, София, 19 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 20
Във връзка с проведените обиски в домовете на земеделци в страната се отправя призив от ПП на БЗНС за запазване от провокации, продължаване на работата, подчертавайки, че Земеделският съюз няма нищо общо с каквито и да е нелегални организации.

61. **План на агентурно-оперативните мероприятия по разработката „Брадастилов" – Коста Лулчев, София, 25 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 17, л. 1-5
Съдържа информация за миналото на Брадистилов, характеризира се неговата политическа и парламентарна дейност, неговите изказвания и статии във в.„Свободен народ". Прави се извод, че е враг на ОФ и РП(к). Набелязват се конкретни стъпки за неговото разобличаване.

62. **Рапорт от ОР в отделение „А" – ДС, отдел I за лицето Атанас Димитров Буров, София, 26 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 133, т. 1, л. 1
Предложение за откриване на активно агентурно досие на лицето, защото се уличава във вражеска дейност.

63. **Доклад от главния инспектор при Дирекция Държавна сигурност, София, 30 юни 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 131-136
Правят се оценки и се дават предложения по предстоящия процес срещу Никола Петков. Предвижда се въвличането на нови обвиняеми по делото, което е от държавно-политически и наказателно-правен характер.

64. **Рапорт от оперативен работник за откриване досие на Стоян Костурков, София, 2 юли 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 28, л. 1
Поради липса на достатъчно материали, компрометиращи Стоян Костурков във вражеска дейност, се прави предложение за откриване на отчетно наблюдателно досие като член на Висшия партиен съвет и ИК на Радикалната партия.

65. **Рапорт за откриване на отчетно наблюдателно досие на Атанас Москов, София, 14 юли 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1095, л. 1
Поради липса на достатъчно материали, уличаващи Атанас Москов във вражеска дейност и предвид на това, че лицето не се отказва от политическия живот, и е един от първите хора в РСДП(о) се прави предложение за откриването му на отчетно наблюдателно досие.

66. **Рапорт за откриване на отчетно наблюдателно досие на Петър Дертлиев, София, 14 юли 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 2194, неномериран лист преди л. 1
Определен като политически активен опозиционер, народен представител във ВНС, член на ЦК на БРСДП(о) и секретар на ССМ(о) е направено предложение за откриване на отчетно наблюдателно досие на лицето.

67. **Доклад за организационното и политическо състояние на НС „Звено" – Софийска организация от 9 септември 1946 г. до 9 септември 1947 г., София, 14 август 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 15-22
Описва вътрешнопартийното състояние и фракционни борби, произтичащи от наличието на три крила; дават се сведения от събрания, третиращи кадрови въпроси; засяга се дейността на Софийската градска организация по райони и областните ръководства на партията и нейната младежка структура; информация за парламентарната група; за просветната и печатната работа; за прилива и отлива на членове. Отчита се работата на агентурата в партията.

68. **Доклад на II група, отделение „А" – ДС, отдел I по организационните постижения и слабости за времето от 9 септември 1946 г. до 9 септември 1947 г. по обект РСДП (о) и младежката им организация, София, 14 август 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 8-11
Отчита се организационният живот на партията и младежките и структури, численост и настроения, събрания и изяви, отношения с опозицията; информация за наличните агенти, работещи по линия на БСДП(о) и делата, водени по отчета.

69. **Въпроси, свързани с отношението на Демократическата партията към стопанските, политическите и други въпроси, [София, 14 август 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 7
Отчита се, че Демократическата партия е единствената легална опозиционна партия в страната, която открито не признава акта от 9 септември 1944 г. Тя не признава и ОФ, а отношението и към правителството е отрицателно.

70. **Доклад за организационното и политическо състояние на Демократическата пария през периода от 9 септември 1946 г. до 9 септември 1947 г. и състоянието на работата на III група, отделение „А" – ДС, отдел I, работещ по линия на Демократическата партия, София, 15 август 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 1-6
Подобно описва организационния живот на партията, нейния Висш партиен съвет и Централно бюро, Софийската й градска организация и Младежкия съюз, Академичния клуб и Женската секция, както и редакцията на печатния орган в. „Знаме". Обръща се внимание на фракционните борби в партията и се прави анализ на агентурно-оперативната работа, с което се отчита, че със завербуваните сътрудници успешно е овладян животът на партията и се дават адекватни сведения за дейността и.

71. **Отчет за извършената работа през времето от 9 септември 1946 г. до 9 септември 1947 г. в обекта Радикалната партия, София, 15 август 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 255, л. 1-5
Сведение за организационния живот на Радикалната партия – ОФ и нейните Младежка и Женска секции; финансово състояние и печатен орган. Информация за Радикалната партия (о). Прави се разчет на агентурата сред партията.

72. **Доклад на VI група, отделение „А" –ДС, отдел I за организационните постижения и слабости за времето от 9 септември 1946 г. до 9 септември 1947 г. по обект РСДП – Нейков и младежките им организации, София, 15 август 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 12-14
Отбелязва се темата за чистката в партията и евентуалното и сливане с БРП(к); в партията се отчита, че ниските следизборни резултати се дължат на това, че РП(к) пречела навсякъде; дава се информация за вътрешнопартийния живот, за членската маса и младежките организации.

73. **Доклад за политическото и организационно състояние на БЗНС - Н. Петков - развитие и организация на агентурно-оперативната ни работа по обекта, за времето от 9 септември 1946 г. до 15 август 1947 г., София, [след 15 август 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 230, л. 1-9
Описва вътрешнопартийните борби, организационната и парламентарна дейност, промените в организацията и публичните събития; отделя се място на Младежкия земеделски съюз и отношението към ОФ мероприятията. Отбелязват се новите моменти в партията след отнемането на депутатския имунитет на Никола Петков; отчита се агентурно-оперативната работа по обекта. Документът е публикуван В: Държавна сигурност – политическа полиция – разширен вариант.

74. **Писмо от Никола Петков до Георги Димитров – министър-председател, София, 26 август 1947 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 207-213
Обръщайки се към министър-председателя, арестуваният Никола Петков прави ретроспекция на своята политическа дейност през последните две години. Отправяйки молба за милост изразява желание за поправка на стореното от него, като отново влезе в ОФ.

75. **Доклад за проведената от органите на ДС акция във връзка с разтурянето на БЗНС (о) и изземането на архивата му, София, 28 август 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 232, л. 18-20
Описва направените обиски по домовете на членове на БЗНС (о) и извършените арести; отбелязва се за открити на огнестрелно оръжие и боеприпаси.

76. **Характеристика на Георги Йорданов бивш депутат и член на БЗНС – Н. Петков, [София, след август 1947 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 208, л. 99-100
Биографични данни и сведение за политическа му дейност; отбелязва се, че притежава голям авторитет сред земеделците и е враг на комунистите.

77. **Молба от Никола Петков до Васил Коларов – временен Председател на Народна република България, София, 22 септември 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 241-243
Признание и разкаяние от страна на Никола Петков, че провежданата политическата дейност през последните две години е погрешна, но отбелязва, че тя е продиктувана само от най-добри намерения за държавата и в контакт с политически и дори с духовни лица, за което моли за милост.

78. **Декларация от Асен Павлов Баев, бивш административен секретар на опозиционния БЗНС до ОФ, София, 9 октомври 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1, л. 12
Осъжда дейността на д-р Г. М. Димитров, насочена против интересите на страната и враговете на славянството, както и политиката на Никола Петков като противонародна и вражеска; отчитайки сторените грешки декларира, че ще подкрепя политиката на ОФ и неговата програма и апелира всички симпатизанти на разтурения БЗНС и те да сторят това.

79. **Рапорт за лицето Димитър Нейков, София, 11 октомври 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 33, л. 59 и гръб
Съдържа биографични данни за Димитър Нейков, минала и настояща политическа дейност. Характеризиран е като авторитет, даващ правилна идейно-политическа и отечественофронтовска линия на своята партия.

80. **Характеристика на лицето Атанас Димитров Буров водач на Народняшката партия, София, 30 октомври 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 133, т. 1, л. 14-15
Сведение за политическа му принадлежност в миналото; отбелязва се, че в известен период от време няма никакви материали в полицията за него, а след 9 септември 1944 г. е обект на ДС и постъпващите доклади за него го уличават като враг на ОФ и БРП(к).

81. **Рапорт за образуване на отчетно наблюдателно досие на Борис Бумбаров депутат и член на БЗНС – Н. Петков, София, 17 ноември 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1078, л. 56
Поради липса на достатъчно компрометиращи го факти в подмолна и вражеска дейност и предвид на това, че лицето е фактор в политическия живот, макар и пасивен, се прави предложение за откриване на отчетно наблюдателно досие на Борис Бумбаров.

82. **Писмо до Борис Бумбаров депутат и член на БЗНС – Н. Петков, София, 18 ноември 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1078, л. 4
Отправено е във връзка с постъпили в Централния освободителен комитет сведения за

това, че Борис Бумбаров ще подпише Декларация за вярност с комунистите, за което му се отправя закана за наказание.

83. План за провеждане на агентурно-оперативни мероприятия по Атанас Буров, Дряново, преди 20 ноември 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 133, т. 1, л. 2 и 3а
Възниква по подозрение в провеждането на вражеска антинародна дейност, като за нейното установяване се набелязват конкретни стъпки: вербуване на агентура, контрол на кореспонденцията и документиране на изказванията.

84. Донесение от агент „Х-2", София, 29 ноември 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 28, л. 146
Отнася се за заседание на ИК на Радикалната партия, в което се разглежда въпросът за образуването на единна ОФ организация и партийната позиция по този въпрос; информира, че политическият секретар Ст. Костурков е подал оставка, която е приета от ИК.

85. Инструкции за лицето Георги Йорданов бивш депутат от БЗНС – Н. Петков, [София, след 18 декември 1947 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 208, л. 98
След въдворяването на Георги Йорданов Илчов на местожителство се предвижда неговото агентурно разработване от страна на ДС, като за целта се набелязват конкретни оперативни мероприятия.

86. Доклад от началник отделение „А" – ДС за организационната и публична дейност на политическите партии в София и за агентурно-оперативната дейност проведена всред тях за времето от 01.01 до 31 декември 1947 г. , София 25 декември 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 141, л. 1-31
Информацията, отнасяща се за опозиционните партии, дава сведение за БЗНС (о) неговата организационна, публична и фракционна дейност, връзки с други опозиционни партии; печатни издания и политически промени; има данни за „Агитката" – група земеделци около Н. Петков и ЗМС (о); БРСДП (о) и нейната младежка организация, както и социалистическата организация „Жан Жорес"; данни за Демократическата и Радикалдемократическата партии; отделено е внимание на народняци и национал-либерали. В частта от доклада, отчитаща дейността на ОФ партии, няма данни за БРП(к); разяснява се организационната и публичната им дейност, политическия курс и новите моменти в тяхното политическо съществуване. Сведение за агентурно-оперативните действия сред партиите, схематично е отчетена агентурата и делата; правен е обзор на слабостите в работата на отделението в периода. Документът е публикуван В: Държавна сигурност – политическа полиция – разширен вариант.

87. План за агентурно-оперативни мероприятия по разработката „Вейган" – проф. Венелин Ганев, Плевен, 9 март 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 703, л. 1-2
Сведение за възникването на разработката, където се уличава във връзки с чужди разузнавания; провеждане на антинародна дейност и след въдворяването му в Плевен се набелязват мероприятия с цел установяването на повдигнатите подозрения.

88. План за агентурно мероприятие по разработка „Гошо" – Александър Гиргинов, Дулово, 10 март 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1381, л. 2-3
По повод разкриването на вражеската политическа и реакционна дейност на Александър Гиргинов, въдворен на местожителство в Дулово, се набелязват агентурно-оперативни мероприятия.

89. Молба от Асен Павлов Баев до НС на ЕОПО – ОФ, София, 10 април 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1, л. 29
Изразява желанието си да стане член на единната обществено-политическа организация – ОФ, за което отправя молба да бъде приет.

90. Справка за дейността и поведението на Борис Бумбаров, София, 5 май 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1079, л. 142
Отбелязва се голямото влияние, което оказва Борис Бумбаров върху бившите членове на разтурения БЗНС за навлизане в ЕОПО-ОФ, като се отчита, че към настоящия момент не развива опозиционна и вражеска дейност, а напротив, прави опити да се приобщи към ОФ.

91. План за агентурно-оперативни мероприятия по разработката „Ескуал" – Петър Дертлиев, София, [края на май – началото на юни 1948 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 2194, л. 113-117
Повод за възникването на разработката е провежданата антинародна и антикомунистическа пропаганда. Установените връзки с многобройни опозиционери го определят като враг на властта, за което са набелязани конкретни мероприятия за разобличаване в саботьорска дейност.

92. Доклад за вътрешнополитическото положение в страната във връзка с дейността на врага, София, 14 юли 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 372, л. 1-17
В доклад се обръща внимание на класовата борба, като резултат от засиленото настъпление на народната власт срещу икономическите позиции на бившите хора; вражеските организации и групировки, които развиват най-голяма дейност; връзките на реакционно настроените с представители на разузнаването на капиталистическите страни; основните форми на подривна дейност; третира се въпросът за бдителността и се правят предложения за по-ефективна работа.

93. Доклад за състоянието на БЗНС – ОФ към втората половина на м. август 1948 г., [София, август 1948 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 400, л.1-6
Описва борбите в ПП на БЗНС, откъсване на ПП от земеделските маси, увеличаване влиянието на вражеските елементи и опозиционното настроение всред тях; като заключение се казва, че БЗНС от ОФ организация се превръща в легална форма на прикритие на врага и е необходимо да му се окаже помощ за справяне с положението.

94. План на агентурно-оперативните мероприятия по разработката „Лисица" – Димитър Нейков, София, 30 септември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 33, л. 110-113
Възниква по подозрение, че обектът Димитър Нейков е враг на социализма и единството в ОФ поради образуването на коалиция със земеделците и за това, че може да има връзки с чуждо разузнаване. Набелязват се мероприятия за установяване на вражеската му дейност.

95. План за агентурно-оперативни мероприятия по лична активна разработка „Хайка" – проф. Петко Стоянов, Враца, 3 ноември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 246, л. 116-117
Разработката възниква във връзка с това, че обектът се уличава във вражеска агитация и пропаганда; дава се сведение за миналата му политическа дейност и се набелязват агентурно-оперативни профилактични и справочни мероприятия по процеса на разработване.

96. Коментари и изказвания във връзка с Конгреса на РП(к), [София, след 21 декември 1948 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 377, л. 8-16
Информация от средите на БЗНС, „Звено", бившата БСДП – ОФ, Радикалната партия, Лулчевистите, Демократите и католиците.

97. Отчетен доклад за работата на II група, отделение „А", отдел I при ДДС през 1948 г., имаща за обект партията НС „Звено", София, 25 декември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 331, л. 1-11
Прави се оценка на оперативната обстановка и задачите пред групата; включва информация от конференции, заседания и конгреса на ОФ. Описани са вътрешнопартийните

разногласия, състоянието на печатния орган и финансите; прилива и отлива на членове, както и партийното отношение към вътрешната и външната политика на правителството. Сведение за воденето на активни, предварителни и контролни разработки, отчетни и наблюдателни дела; работата с агентурата, проведените арести и следствия.

98. Отчетен доклад за работата на III група, отделение „А", отдел I при ДДС през 1948 г., имаща за обект РСДП – ОФ и Радикалната партия, София, 25 декември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 331, л. 12-26
По линия на РСДП – ОФ се прави оценка на оперативната обстановка и задачите, където се описва числеността, дейността, вътрешнопартийните борби, заседания и станали промени. Отчита се сливането на партията на 11 август с РП (к) и се описва положението и след това, като се отбелязва, че голяма част от нейните членове са приети в РП (к); младежката организация престава да съществува през 1947 г. Сведение за водените разработки и отчетни досиета; работа в провинцията. Във втората си част докладът се отнася за Радикалната партия, за която освен оперативната обстановка се отбелязва слабата дейност, свикването на Втория конгрес на ОФ и на Върховния партиен съвет, който да се произнесе за преобразуването в ЕОПО – ОФ. Отбелязват се вътрешните борби, водените разработки и отчетните дела; работата с агентурата в провинцията.

99. Информация за БЗНС – Н. Петков, [след 25 декември 1948 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 400, л. 10-11
Сведение за това, че след смъртта на Никола Петков неговите симпатизанти са в пълна дезорганизация и уплаха; разбирайки силата на властта, тяхното убеждение е, че трябва да навлязат в БЗНС-ОФ, а от там в ЕОПО-ОФ; отчитат се направените опити за създаване на нелегални организации по места, характеризирани като форми на бандитска дейност и чести бягства зад граница.

100. Отчетен доклад за работата на IV група, отделение „А", отдел I при ДДС през 1948 г. имаща за обект РСДП (о) и Демократическата партия, София, 26 декември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 331, л. 27-40
По линия на РСДП (о) се прави оценка на оперативната обстановка, като се отчита, че не развива никаква дейност дори в парламента, като не се грижат за своите членове, изпратени в ТВО. След процеса срещу К. Лулчев и др. депутати част от членовете на партията преминават в БРСДП – ОФ, а други търсят място в ЕОПО – ОФ, същата съдба има и младежката структура. Отбелязва се, че към края на 1948 г. партията на Лулчев престава да съществува. Дава се сведение за разработките и отчетни дела. Във втората част, отнасяща се за Демократическата партия, се констатира, че тя не развива никаква дейност, защото към края на 1947 г. нейните лидери са въдворени. Дава се сведение за разработките и отчетните дела, работата в провинцията и с агентурата. Документът е публикуван В: Държавна сигурност – политическа полиция – разширен вариант.

101. План на агентурно-оперативните мероприятия по активна разработка „Лисицата" – Асен Павлов бивш депутат от БЗНС – Н. Петков, София, 26 януари 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1, л. 52-57
Подозренията на ДС са, че лицето е агент на чуждо разузнаване и провежда нелегална вражеска дейност, за доказването, на което се набелязват конкретни мероприятия. След изпълнението им и на база на получените резултати, доказващи първоначалните подозрения, се планира да се пристъпи към неговото арестуване.

102. План за агентурно-оперативни мероприятия по активна разработка „Паяк" – Борис Бумбаров, София, 5 февруари 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1080, л. 26-30
От сведенията става ясно, че Б. Бумбаров има срещи с лица от средите на бившите николапетковисти, и такива с конспиративни дейци; тези му действия го определят като активен враг на народната власт, за доказване, на което се набелязват мероприятия за разкриване на подозренията на ДС.

103. Оперативни мероприятия около групата политически затворници в Сливенския централен затвор, Б.м., [след 14 март 1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 985 (Сл), л. 12
Предвижда се откриване на разработка на групата и обграждането и с агентура.

104. Писмо до завеждащия ДС гр. Дряново, Б. м., 15 април 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 704, л. 11
Отнася се за усилване на работата около Атанас Буров и проф. Венелин Ганев.

105. Бюлетин за положението в БКП, София, 20 април 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1194, л. 3-5
Оценка на стопанската политика на партията, която в бюлетина се определя като провал; информация за вътрешно-партийни тенденции на поведение по „титовия въпрос" и по „случая Трайчо Костов".

106. Сводка за оперативната обстановка по линия на БРСДП, София, 2 май 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 546, л. 25-28
Информация за РСДП – ОФ в периода до сливането и с БКП; състоянието на РСДП (о) след нанасяне на удара по опозицията и нейния лидер.

107. Доклад за Радикалната партия, Б.м., [след юни 1949 г.], ръкопис
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 255, л. 6-8
Сведение за развитието на партията след V-я конгрес на БКП и вливането на Радикалната партия в ОФ. Отчита се, че нямат никакъв организационен живот, не провеждат вражеска дейност и се констатира наличието на агентура в техните среди.

108. Специално съобщение от ДДС относно развоя на фракционните борби в ПП на БЗНС в последно време, София, 11 октомври 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1139, л. 11-18
Описва се наличието на вражда между отделни министри земеделци, най-вече по оста Трайков – Тончев и опитите за надмощие в ПП.

109. Специално съобщение от отдел I ДДС относно нелегално възобновени николапетковистки организации в Горнооряховски и Търновски околии, София, 17 октомври 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1139, л.19-21
Адресирано е до В. Червенков, с което обстойно се описват направените разкрития на нелегалната организация от привърженици на бившия БЗНС – Никола Петков.

110. Сведение от I-ва група, отделение „А" – ДС, отдел I по линия на БЗНС – Н. Петков (разтурен), [София, 5 ноември 1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 536, л. 13-14
Информация за структурата и числения състав на ръководните органи на БЗНС – Н. Петков, както и данни за броя на членовете в цялата страна и техния социален статус; отбелязва се, че след разтурянето на партията, част от тях са репресирани, изпращани са в затвори и в ТВО, а след образуването на ЕОПО – ОФ, опозиционерите започват да навлизат в организацията. Отбелязва се за разкрита нелегална организация с предимно студентски състав.

111. Доклад за състоянието на БЗНС – ОФ в района на София, София, 9 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 538, л. 31-36
Сведение за структурата, социалния статус на членската маса, организационно и финансово състояние, борбите за надмощие, отношение към мероприятията на народната власт, информация за агентурата, работеща по обекта.

112. Положение всред бившите николапетковисти, София, 14 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 536, л. 1-12

Сведение за социалния произход на членовете на николапетковисткия съюз. След разтурянето на БЗНС (о) част от членовете му се ориентират към навлизане в дружбите на БЗНС – ОФ и ЕОПО. Информация за организиране на нелегални групи в страната и усилената пропаганда срещу СССР и държавите с народна демокрация.

113. Доклад за настроението, вражеските действия и прояви на бившите звенари, обект на група Х, отделение „Б", отдел I-ви при ДДС и агентурата, с която групата разполага за обслужването им към 15 ноември 1949 г., София, 14 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 546, л. 17-18
Анализират се наличните агентурни материали и се стига до заключение, че бившите звенари развиват определена вражеска дейност, която се изразява най-вече в неодобряване на правителствените мероприятия, разпространяване на слухове; отчита се влиянието им в обществото; споменава се за наличието на агентура около тях и това, че ще им бъдат поставяни задачи за предстоящите избори.

114. Справка относно положението в средите на бившия НС „Звено", Б.м., [14 ноември 1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 546, л. 19-24
Сведение за числената маса на „Звено" до вливането и в Единна обществено – политическа организация; дават се примери с отделни личности за техни изказвания, свързани с вътрешното и международното положение; информация за наличието на агентура.

115. Доклад за състоянието на НС „Звено" в София, София, 15 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 538, л. 85-86
Описва структурата и числеността, социалния произход и политическото минало на членската маса, разногласия между привържениците и отношение към властта, данни за агентурата.

116. Справка за броя, духа и настроението на николапетковистите, въдворени в ТВО, Б.м., 17 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 539, л. 23-24
Информация за социалния статус на намиращите се в ТВО привърженици на БЗНС – Н. Петков, техни по-характерни изказвания и настроения.

117. План на агентурно-оперативните мероприятия по разработка „Катил" – Димо Казасов, София, 24 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 715, л. 1-4
Разработката възниква във връзка с това, че обектът се уличава като агент на чуждо разузнаване и като министър на пропагандата е имал благосклонно отношение към опозицията; дава сведение за миналата политическа дейност на Димо Казасов и се набелязват агентурно-оперативни мероприятия по неговото наблюдение.

118. Справка относно положението в БЗНС – ОФ, [София, ноември 1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 536, л. 15-21
Сведение за структурата и членската маса на БЗНС; организационната дейност и финансовото състояние в страната; отразени са примери за несъгласието на по-голямата част от членовете с мероприятията на правителството и ОФ власт и взетите мерки срещу десните елементи в БЗНС.

119. План за реализация на групова агентурна разработка „Изкуфяли", водена срещу група политически затворници в Сливенския затвор, София, ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 985 (Сл), л. 57-58
Във връзка с реализацията на разработката се стига до секретно задържане на лице, което в продължение на десет дни е разпитвано, след което то прави признания за това, че се е поставило в услуга на разработваните и се изготвя план за разкриване на шпионска им дейност в затвора.

LIST OF DOCUMENTS WITH ANNOTATIONS

1. **Letter from the Chairperson of the General Agrarian Professional Union in Bulgaria to the Minister of Interior, Sofia, 8 March 1945.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 144, л. 1
   The document announces the establishment of a General Agrarian Professional Union, based on the previously dissolved fascist union, organised in a similar fashion as the Workers' Professional Union. The minister is requested to terminate the measures taken with regard to dissolved fascist organisations.

2. **Information regarding the Legion's negotiations with BAPU about joining forces against the BWP(c), Sofia, 12 April 1945.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 159, л. 42 и гръб
   The report is based on a conversation between a legionary and Nikola Petkov about possible future forms of cooperation.

3. **Brief report on State Security operations relating to Dr. G. M. Dimitrov, [Sofia, after 24 May 1945].**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 272, л. 181-182
   Full account on Gemeto's surveillance and house arrest, problems with the positioning of agents around his residence, and surveillance of the U.S. Ambassador's villa.

4. **Letter from the CC of the WSDP to the Director of the People's Militia, Sofia, 4 June 1945.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 4, а. е. 21, л. 6 и гръб
   According to the letter, the planned congress will fail to take place; party secretary, K. Loulchev, and editor-in-chief of the party's newspaper, Grigor Cheshmedzhiev, are removed from duty, while new party appointments are made.

5. **Official notification about the escape of Dr. G. M. Dimitrov, [Sofia], 10 June 1945.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 272, л. 183
   Dr. G. M. Dimitrov has reportedly requested political asylum at the U.S. embassy in Bulgaria, despite being placed under house arrest.

6. **A Bulgarian patriot's escape from a bloody communist purge, s.l., [after 10 June 1945].**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 274, л. 145-148
   An article by Dr. G. M. Dimitrov describing his escape to the U.S. political representative in Bulgaria.

7. **[Information about a meeting of Prof. Venelin Ganev and Prof. Petko Stoyanov with foreign representatives, regarding the political state of affairs in Bulgaria, s.l., before 17 July 1945].**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 159, л. 152
   Demands are made during the meeting to replace A. Yugov with someone independent; if not possible, to delay elections, and, if this is not possible too, to arrange for U.S. and English military presence to at least equal Russian army presence.

8. **BAPU circular letter, Sofia, July 1945.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 35-37
   The letter provides information on the attempt at splitting the party on 8 and 9 May 1945, when a BAPU conference is held without the approval of the Standing Committee. Attention is drawn to the need of a potent Agrarian Union to sustain a healthy FF government; the key concepts of BAPU's platform are laid down; organisations, set up prior to the conference, are instructed to report exclusively to Nikola Petkov.

9. **Request to the Sofia District Court to enter the YAU in the register of legal entities, Sofia, 7 September 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 43, л. 2 и гръб
A request is filed to enter the Youth Agrarian Union in the court register of legal entities.

10. **Activity report on agents of Division "A" of the SS infiltrated in parties, [Sofia, after 7 September 1945].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 9, л. 1-3
Information about agents infiltrated in party circles, and analysis of their opportunities to operate in the political sphere.

11. **MoI correspondence to the Sofia District Court, Sofia, 8 September 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 43, л. 11
Reply to the court that the Youth Agrarian Union is cleared to be registered as a legal entity.

12. **Intelligence report by "Vujcho" (Uncle), Sofia, 9 October 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 314, л. 47
The report concerns a conference, held in Dimitar Gichev's home, where an announcement is made that BAPU is considering unification. It is indicated that there is progress on the matter, as evidenced by a statement by Nikola Petkov on attaching D. Gichev's associates to the Standing Committee.

13. **Brief report by "Brodski", Sofia, 14 November 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 314, л. 90
The agent reports that the expected unification of the agrarian factions of Gichev and Petkov has triggered conflicts and outflow of members to the FF.

14. **Report to the Head of Department "A" of the SS, Sofia, 6 December 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 157, л. 7 и гръб
The report covers an agent's successful post-infiltration activities in relation to currently held parliamentary elections.

15. **Report by the Head of Department "C", [Sofia], 19 December 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 34, л.1-4
The opposition political parties, BAPU (Nikola Petkov), BWSDP (united) and the Democratic Party, are reported to increase their membership by setting up new youth academic unions: Bulgarian Academic Agrarian Union, Democratic Academic Club and Jean Jaurès Socialist Academic Youth Club. The author is of the opinion that these new organisations should be banned.

16. **Conference of the BWSDP (united), s.l., [after 28 January 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 56, л. 11
It is reported that Krastyu Pastouhov is unanimously elected the party leader, and Kosta Loulchev – the secretary general; the political leaning of the official party newspaper is approved. Most speeches are reported to be of anti-communist orientation.

17. **Report to the Head of the State Security, Sofia, 29 January 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 60, л. 1
Given the increased political involvement of opposition members from the Bulgarian Agrarian Academic Union, the Democratic Academic Club, the Jean Jaurès Socialist Academic Youth Club and the League for Protection of Human and Citizen Rights, a proposal for their dissolution is made.

18. **Letter to the Minister of Interior, Sofia, 18 February 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 33
The leadership of the Zveno People's Union in Stara Zagora District is reported to have taken a more active approach to recruiting new members.

19. **Progress report on the BAPU (N. Petkov) conference held on 21 February 1946 in Pleven, Pleven, 23 February 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 346, л. 2-3
Information about the conference and the spontaneous demonstration of FF supporters who manage to break up the agrarians' assembly and lynch opposition leaders in the district.

20. **Brief report on the agrarian author and publicist Trifon Kounev, s.l., 23 February 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 212, л. 51-52
Biographical data and information regarding the political affiliation of Trifon Kounev, also described as "a sworn enemy of the FF government", a list of his articles published in the opposition press under the heading "As tiny small as little camels", and information about his participation in the League for Protection of Human Rights.

21. **Correspondence from the Sofia District Court to the Directorate of the Militia, Sofia, 23 February 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 16, л. 244
There are orders to have Kosta Loulchev immediately arrested, and search his and Krastyu Pastouhov's residences, in order to confiscate an incriminated issue of the BWSDP (united) official newspaper.

22. **Correspondence from the Sofia District Court to the Directorate of the Militia instructing on the search and arrest of the author of "Why are you tempting me, hypocrites", an article published in the Free Nation Newspaper, Sofia, 23 February 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 32
There is a proposal to open a preliminary investigation to determine the identity of the author of the article, investigate how it ended up published, and arrest the newspaper editor.

23. **Letter to the prosecutor with the Sofia District Court, Sofia, 25 February 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 33
Krastyu Pastouhov is reported to be arrested for a media publication offence.

24. **Police statement by Krastyu Pastouhov, [Sofia, after 25 February 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 25
The statement is taken by MoI authorities in relation to the article "Why are you tempting me, hypocrites". It is pointed out that the article is a critique of the army and army discipline.

25. **Report to the Head of Division "A" of the SS, Sofia, 1 March 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 89, л. 1-2
The report concerns investigations on the Democratic Party, its youth organisation and its printed organ the Zname (Banner) Newspaper. Mention is made of the inadequate results of the infiltration of agents, and the poor financial situation of the party.

26. **Letter from the Zveno People's Union to the Central Committee of the BWP(c) and to the MoI, Sofia, 6 March 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 115, л. 29
The document concerns an incident taken place in the Karnobat region, involving proponents of the Zveno People's Party, who are attacked and assaulted by BWP(c) supporters during an attempt to set up a new Zveno division.

27. **Circular letter of the Ministry of Interior*, Sofia, [before 15 March 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 80

---

* The circular letter bears MoI stamp and signature of the record keeper.

All party [BWP(c)] divisions are instructed to thwart attempts at establishing other party factions or formations of social democrats, to deprive of leadership the organisations of other parties, and to not allow other parties into the FF.

28. **Report from an inspector at Division "A" of the SS, Sofia, 15 March 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 83
With regard to the incident in the village of Boryana, Provadia region, where the local mayor has taken measures to obstruct the formation of parties other than WP(c) based on instructions provided in a MoI circular letter, the conclusion is reached that the letter is a provocation by an unknown perpetrator.

29. **Report by Trifon Trifonov, former secretary general of the Zveno Youth People's Union, to the Prime Minister, Sofia, 17 April 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 23-29
The author notifies of a possible split in the youth union, should new members from the circles of former organisations be admitted. The opposition movement among the agrarians, initiated by their own youth structures, is given as an example; youth formations of other opposition parties are mentioned as well. There are final recommendations to maintain the unity of the youth formation.

30. **Brief report on the domestic situation during the last month, Sofia, 24 April 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 289, л. 124-131
The document reflects the political state in the country following the formation of the second FF government. The topics include: summary of the events at opposition and FF parties; information on fascist organisations, anarchists and foreign missions; criminal, economic and administrative data based on reports by district directorates. A conclusion is reached that things are gradually going back to normal. Table on staff numbers of parties and their youth formations are enclosed thereto.

31. **Report to the Head of the State Security, Sofia, 4 May 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 4535, л. 2 и гръб
The report covers political trials and the need to mobilise efforts to expose the accused.

32. **Correspondence from the Minister of Interior to the Prime Minister, Sofia, 4 May 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 53
The minister informs that the inflow of new elements to the Zveno youth formation will establish a legitimate opposition front against the FF. Preventive measures to avoid surprises are required.

33. **Correspondence from Trifon Kounev to Bulgarian Regents, Sofia, 10 June 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 212, л. 79
The letter refers to him being assaulted by about ten individuals for publishing a column in the People's Agrarian Banner Newspaper.

34. **Letter to the National FF Committee, CC of the WP(c) and the Minister of Interior, Sofia, 17 June 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 57 и гръб
The information concerns misunderstandings between the Zveno and the WP(c) in the town and region of Berkovitsa, having to do with the distribution of mayor positions.

35. **Brief report by "Nikola", Sofia, 29 June 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 41
In relation to recent political trials, the conviction of Krastyu Pastouhov is not well received among BAPU (N. Petkov) circles. It is not the length of the sentence, but the fact that he was sentenced at all that causes a stir.

36. **Report on the economic, political and administrative situation in the country in June 1946, Sofia, [June 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 249, л. 14-25
It is reported on increased activity on the political scene in the last month. Enhanced unity of

BWP(c) and BAPU leads to disagreement with the remaining FF parties, Zveno People's Union in particular. It is noted that political trials against members of the opposition raise the confidence of the masses. Further mentioned are the member in and outflows at all parties and the presence of hostile elements in the state apparatus.

37. **Information about Atanas Moskov – member of the CC of the BWSDP (united) and of the Executive Committee, [Sofia, after 11 July 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1095, л. 6-8
Biographical data and information on the political and professional career of Atanas Moskov. It is noted that he is a trusted person of Kosta Loulchev, and, before that, of Krastyu Pastouhov, as well as one of the most active party functionaries.

38. **Brief report on Dimitar Gichev, [Sofia, after 7 August 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 314, л. 21-26
Biographical data about Dimitar Gichev, his political career prior to and post 9 September 1944, his speeches at meetings and opinions shared with fellow party members.

39. **Letter to the political secretary of the Zveno People's Union, Sofia, 4 September 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 362, л. 69
The document concerns the inquiry commission appointed to investigate the controversial case in the town and region of Berkovitsa, involving WP(c) and the Zveno People's Union.

40. **Report on the Second National Conference of the Zveno YPU, taken place on 12 September 1946, Sofia, 13 September 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 4, а. е. 58, л. 7-9
Information on reports presented by delegates at the conference. According to one of them, the road taken by the youth formation leads away from the FF, because extreme left and extreme right are both dangerous. The conclusion is that the conference is held in the spirit of the FF.

41. **Information report on political parties, s.l., [after 22 September 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 9, л. 4-6
The political parties covered include BAPU (Nikola Petkov), BWSDP (united), Democratic Party, Radical Party (opposition), BAPU (Obbov), Zveno. Further attention is paid to internal party sentiments prior to the elections for a Grand National Assembly.

42. **Extract from the indictment against Kosta Loulchev, charged with dissemination of James Burns' speech, [Sofia, after September 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 16, л. 142
Loulchev is charged for drafting and distributing a false presentation on behalf of the CC of the BWSDP (united), and for distributing a fabricated speech of the U.S. Minister of Foreign Affairs, which can potentially damage the good relations with the U.S. and the Soviet Union.

43. **Letter from opposition leaders to the Prime Minister, Sofia, 9 October 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 246, л. 70-71
The letter calls for honest, democratic and lawful elections for a Grand National Assembly. Several preconditions are listed.

44. **Brief characteristic of members of parliament from the WSDP(u), [Sofia, after 27 October 1946].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 17, л. 106-108
Brief personal data on MPs from the BWSDP(u), their political campaigns prior to and post 9 September 1944, and their work at the Grand National Assembly.

45. **Agent report by "Nikola" on BAPU (N. Petkov) after the elections, Sofia, 30 October 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 208, л. 67

According to the text, BAPU members are baffled by the election results, yet pleased that other FF parties did not do well. The general opinion is that the opposition has now safer environment to carry on with its organisational life.

46. **Statement of the Chairman of the Central Committee of the Zveno People's Union, Kimon Georgiev, analysing the election results from 2 November 1946, [Sofia].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 360, л. 1-6
In his statement, K. Georgiev analyses the 'upsetting' election loss, which is a reflection of the strong positions of the BWP(c) and the differences which have occurred in relation to Ordinance 4 and the attack on Damyan Velchev, the lack of strict party organisation, and the presence of opposition which dissuades some Zveno supporters.

47. **Agent report by "Stoyu", Sofia, 7 November 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 314, л. 148
The report concerns a recent meeting held at the Agrarian Centre in the presence of prominent agrarians. The participants have declared in writing their support for the Standing Committee for the duration of their mandates.

48. **Agent report by "Zlatarev", [Sofia], 3 December 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1400, л. 44
The information concerns internal conflicts at the BWSDP (united), as a result of existing groups formed prior to 9 September 1944, and relationships between the party and the Nikola Petkov Union. It is emphasised that the opposition is coming together in the face of the common enemy.

49. **Report from the Head of Department "A" to the Head of the State Security, Sofia, 20 March 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 514, л. 4-7
The report concerns the political state of affairs at BAPU (Obbov), with a focus on power struggles among agrarian factions in view of the upcoming session of the Executive Board on electing a new Standing Committee.

50. **Report on Gemetovist activities on a national scale, exposing their illegal, diversion, terrorist and sabotage operations [Sofia, after April 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 231, л. 1-9
Nikola Petkov is portrayed as a successor to Dr. G. M. Dimitrov who makes use of both legal and illegal means to reach his goals. The doings of Gemeto and N. Petkov are considered to have triggered trigger recent political trials in the country; mention is made of many trials against opposition members having contacts with N. Petrov.

51. **Report from the Director of the State Security, Sofia, 27 May 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 232, л. 1-17
The topics of reporting include the opposition efforts by N. Petkov and his supporters, the propaganda campaign of the military clandestine formations Neutral Officer and Military Union within army rank and file, the existence of military groups and a military section at the BAPU (Nikola Petkov), and the beginning of a military movement among the population. Further mention is made of the connections between N. Petkov, Draža Mihailović and IMRO (Iv. Mihaylov). The document is published in: State Security: Political Police (extended edition).

52. **Activity report of BAPU-FF and AYU (L. Ganchev) for the period 1-31 May [1947], [Sofia, after 31 May 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 225, л. 1-7
Comprehensive cross-section national report on meetings, conferences and speeches made in reference to disagreements among BAPU leaders.

53. **Intelligence report on conversations of Prof. P. Stoyanov on matters of political interest, s.l., [May-June 1947].**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 246, л. 99
Mention is made of attempts to break BAPU up and preparations to drive opposition MPs out of the GNA, put their leaders to trials, and physically confront prominent opposition members.

54. **Correspondence from the supervising prosecutor with the Sofia District Court to the Chairperson of the Grand National Assembly, Sofia, 4 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 33-36
According to the letter, there is a connection between the conspiratorial military organisations and the trial against Petar Koev, and BAPU(u) secretary general Nikola Petkov, who is named the mastermind of a violent coup d'état against the government. GNA permission is needed to charge and put Petkov on trial.

55. **Circular letter No. 3 of the Standing Committee of the Agrarian Youth Union (AYU) to the chairmen and secretaries of district and regional boards, local AYU groups and functionaries around the country, Sofia, [before 6 June 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 7-9
The letter reminds AYU supporters that, being in opposition, they are forbidden almost any public and organisational activities. Mention is made of attempts to terminate the publication of the printed organ of the Union and send supporters to labour camps. It is nevertheless necessary to consolidate AYU positions and add new members to boards and committees.

56. **Circular letter of the Workers' Social Democratic Party (united), Sofia, 6 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 224, л. 24-25
Information concerns GNA debates on the Prosecutor General's motion to strip N. Petkov of his immunity and have him arrested, and the physical assault on opposition MPs by Communist Party MPs.

57. **Extract from Nikola Petkov's dossier, s.l., [after 6 June 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1313, л. 200-210
Biographical data and information about Nikola Petkov's political career prior to and post 9 September 1944; quotes from witness testimonies and trial minutes confirming Nikola Petkov's role as a mastermind of anti-government conspiracies; intelligence data on Petkov's anti-national hostile endeavours.

58. **Circular letter No. 5 of BAPU (N. Petkov), Sofia, 7 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 15
The letter informs of Nikola Petkov's arrest and advises members to keep calm and avoid provocations. The Standing Committee will keep the united agrarians informed of current developments.

59. **Statement by Dr. G. M. Dimitrov, Washington, 13 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 274, л. 4-5
Attention is brought to the Bulgarian political situation and the national role of the Communist Party. Request is made for the involvement of external actors, namely the UN.

60. **Declaration of the Standing Committee of BAPU (N. Petkov), Sofia, 19 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 244, л. 20
Given the recent search and seizure operations in the homes of agrarian supporters, the BAPU Standing Committee advises members to stay away from provocations while keeping focus on their work, and highlights the fact that the Agrarian Union has nothing in common with any illegal organisations.

61. **Agent-operational action plan under case file "Bradastilov" – Kosta Loulchev, Sofia, 25 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 17, л. 1-5
The plan contains information on Bradistilov's past, his political and parliamentary career, his speeches and articles in the Free Nation Newspaper. The conclusion is that same is an enemy of the FF and the WP(c), and specific steps are identified to expose him as such.

62. **Report by an operative at Division "A" of the SS, Department I, on Atanas Dimitrov Bourov, Sofia, 26 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 133, т. 1, л. 1
The document is a proposal to open an active dossier on Bourov for his involvement in hostile activities.

63. **Report of the inspector general with the State Security Directorate, Sofia, 30 June 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 131-136
The report makes assessment of and propositions regarding the upcoming trial against Nikola Petkov. It is expected that new names will be added to the list of the accused. The case is classified as being of a state political, and criminal nature.

64. **Report by an operative regarding opening a dossier on Stoyan Kostourkov, Sofia, 2 July 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 28, л. 1
For lack of sufficient evidence on his hostile activities, a proposal is made to open a surveillance dossier on Kostourkov, who is a member of the Supreme Party Council and of the Executive Committee of the Radical Party.

65. **Report on opening a surveillance dossier on Atanas Moskov, Sofia, 14 July 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1095, л. 1
For lack of sufficient evidence on his hostile activities and given the fact that he refuses to give up his political career and remains one of the leading figures of the WSDP(u), a proposal is made to open a surveillance dossier on Moskov.

66. **Report on opening a surveillance dossier on Petar Dertliev, Sofia, 14 July 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 2194, неномериран лист преди л. 1
Proposal to open a surveillance dossier on Petar Dertliev – an active political opposition member, MP at the GNA, member of the CC of the BWSDP(u) and secretary of the Union of Socialist Youth (united).

67. **Report on the organisational and political state of affairs at the Sofia division of Zveno People's Union between 9 September 1946 and 9 September 1947, Sofia, 14 August 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 15-22
The information concerns conditions within the party, struggles between the three factions, meetings, staff matters, the activity of the Sofia party divisions, district party leadership structures, party youth formations, parliamentary issues, educational and publishing activities, members in and outflow. Further mentioned are results of the infiltration of agents in the party.

68. **Report of Group II, Division "A" of the SS, Department I, on organisational strengths and weaknesses while executing the investigation on the WSDP(u) and its youth formation between 9 September 1946 and 9 September 1947, Sofia, 14 August 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 8-11
The report concerns the organisational life of the party and its youth structures, membership, attitudes, meetings, events, connections with the opposition, and the number of agents involved with the investigation of BSDP(u) and other cases under report.

69. **Information on the Democratic Party's perspective on economic, political and other matters, [Sofia, 14 August 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 7
The Democratic Party is considered the only legitimate domestic opposition party, which openly refuses to recognise the events of 9 September 1944, does not acknowledge the FF, and demonstrates a negative attitude towards the government.

70. **Report on the organisational and political state of affairs at the Democratic Party in the period 9 September 1946 - 9 September 1947, and on the progress of work of Group III, Di-**

vision "A" of the SS, Department I, assigned with the investigation of the Democratic Party, Sofia, 15 August 1947.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 1-6
Detailed report on the organisational life of the party, its Supreme Party Council and Central Bureau, its Sofia city formation, its Youth Union, Academic Club, Women's Section, the editor's office of the Zname (Banner) Newspaper, with an emphasis on struggles between party factions. Further reported are the outcomes of agent-operational activities, ending in the conclusion that recruitment of collaborators from within the party provides deep insights into its processes.

71. **Performance report for the period 9 September 1946 - 9 September 1947 regarding the investigation of the Radical Party, Sofia, 15 August 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 255, л. 1-5
The information concerns the organisational life of the Radical Party-FF and its youth and women's sections, its financial situation and printed organ. Further attention is given to the Radical Party (united) and SS agents in its ranks.

72. **Report of Group VI, Division "A" of the SS, Department I, on organisational strengths and weaknesses while executing the investigation on the WSDP (Neykov) and its youth formations between 9 September 1946 and 9 September 1947, Sofia, 15 August 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 256, л. 12-14
The report concerns the purge within the party and the possible merging with the BWP(c), internal party affairs, membership and youth organisations. The analysis shows that poor post-election results are due to WP(c) always getting in the way.

73. **Report on the political and organisational life of BAPU (N. Petkov), as well as the progress and organisation of related investigative measures for the period 9 September 1946 - 15 August 1947, Sofia, [after 15 August 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 230, л. 1-9
The document reports on internal party conflicts, organisation and parliamentary activities, organisational changes and public events, the Youth Agrarian Union, BAPU attitudes towards FF initiatives, new developments following Nikola Petkov's lifted immunity, and the intelligence measures taken during the investigation of the target. The document is published in: State Security: Political Police (extended edition).

74. **Letter from Nikola Petkov to Prime Minister Georgi Dimitrov, Sofia, 26 August 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 207-213
The arrested Nikola Petkov analyses his political career over the last two years, pleads for mercy and declares desire to rectify his mistakes by re-joining the FF.

75. **Report on State Security's operation to dissolve BAPU(u) and seize its archives, Sofia, 28 August 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 232, л. 18-20
Account of the arrests and search and seizure of the homes of BAPU(u) members; mention is made of confiscated firearms and ammunitions.

76. **Biographical data on Georgi Yordanov, former MP and member of BAPU (N. Petkov), [Sofia, after August 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 208, л. 99-100
Personal and political data on Yordanov, who is considered a person of high reputation among agrarians and an enemy of the communists.

77. **Request from Nikola Petkov to Vasil Kolarov, Chairperson of the People's Republic of Bulgaria ad interim, Sofia, 22 September 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1314, л. 241-243
Petrov repents and admits of making wrong political decisions over the last two years. He confesses

to his wrongdoing, asks for mercy and maintains that his actions, carried out in association with political actors and even clergymen, were only for the good of his country.

78. **Declaration of Asen Pavlov Baev, former administrative secretary of the opposition party BAPU addresses to the FF, Sofia, 9 October 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1, л. 12
Baev condemns Dr. G. M. Dimitrov's acts against domestic interests and enemies of the Slavic culture, and defines Nikola Petkov's politics as anti-national and hostile. He recognises the mistakes made in the past, declares his support for FF policies and programmes, and calls for all supporters of the dissolved BAPU to do the same.

79. **Report on Dimitar Neykov, Sofia, 11 October 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 33, л. 59 и гръб
Biographical data on Dimitar Neykov and information about his past and current political career. Neykov is recognised as a person of authority, ideological and political leader who advances the FF policies of his party.

80. **Brief characteristics of Atanas Dimitrov Bourov, leader of the People's Party, Sofia, 30 October 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 133, т. 1, л. 14-15
The information concerns his past political affiliation, the absence of police records on him for a certain period of time, his post 9 September 1944 dossier and reports on his anti-FF and anti-BWP(c) acts.

81. **Report on opening a surveillance dossier on Boris Boumbarov, MP and BAPU (N. Petkov) member, Sofia, 17 November 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1078, л. 56
For lack of sufficient evidence on his hostile and subversion activities, and given the fact that he is an influencer, albeit passive, on the political scene, a proposal is made to open a surveillance dossier on Boumbarov.

82. **Letter to Boris Boumbarov, MP and BAPU (N. Petkov) member, Sofia, 18 November 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1078, л. 4
In relation to intelligence data received at the Central Liberation Committee about Boumbarov signing a Declaration of Allegiance with the communists, same is threatened with punishment.

83. **Agent-operational action plan regarding Atanas Bourov, Dryanovo, before 20 November 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 133, т. 1, л. 2 и 3а
The plan is drawn up on suspicions of involvement in hostile anti-national acts and includes a list of specific steps to be taken: recruiting agents, controlling correspondence and keeping record of Bourov's speeches and statements.

84. **Report by agent "X-2", Sofia, 29 November 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 28, л. 146
The report deals with a meeting of the Executive Committee (EC) of the Radical Party where discussions on forming a unified FF organisation and having a single party position take place. Political secretary St. Kostourkov has handed in his resignation and the EC has accepted it.

85. **Instructions regarding Georgi Yordanov, former MP from BAPU (N. Petkov), [Sofia, after 18 December 1947].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 208, л. 98
Following his re-settlement, Georgi Yordanov Ilchov will be placed under supervision. Specific SS measures are identified for that purpose.

86. **Report from the Head of Division "A" of the SS about the organisational and public life of political parties in Sofia, and the progress of agent-operational work in relation to same in**

the period 1 January-31 December 1947, Sofia, 25 December 1947.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 141, л. 1-31
The information deals with several opposition parties: BAPU(u) and its organisational, public and factional activities, connections with other opposition groups, printed media and political changes; "Agitkata"(the Propaganda Group) – a group of agrarians formed around N. Petkov and the AYU(u); BWSDP(u) and its youth formation, as well as the Jean Jaurès Socialist Club; the Democratic and Radical Democratic parties; the People's Party and the national liberals. The segment on FF parties does not include BWP(c), but takes notice of other parties' organisational and public life, political course and new political developments. Further information includes agent-operational activities among the parties, schematic view of the agent apparatus and the dossiers, overview of performance weaknesses at the division for the reporting period. The document is published in: State Security: Political Police (extended edition).

87. **Agent-operational action plan under case file "Veygan" – Prof. Venelin Ganev, Pleven, 9 March 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 703, л. 1-2
The document informs of how the dossier is started and of evidence of Ganev's involvement with foreign intelligence services and anti-national activities. Following his re-settlement in Pleven, concrete measures are planned to confirm the suspicions against him.

88. **Agent-operational action plan under case file "Gosho" – Alexander Girginov, Doulovo, 10 March 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1381, л. 2-3
The document identifies the agent-operational measures to be taken to expose the hostile political and reactionary activities of Girginov, who has been re-settled in Doulovo.

89. **Request from Asen Pavlov Baev to the National Council of the All-Bulgarian Public and Political Organisation – Fatherland Front (ABPPO-FF), Sofia, 10 April 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1, л. 29
Baev indicates his desire to become a member of the all-Bulgarian public and political organisation – FF, and requests to be admitted to membership.

90. **Report on the activities and practices of Boris Boumbarov, Sofia, 5 May 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1079, л. 142
Notice is taken that Boumbarov has major influence over decisions of former members of the dissolved BAPU to join the All-Bulgarian Public and Political Organisation - FF. According to reports, currently Boumbarov does not actively engage in opposition and hostile actions, but, instead, makes attempts to join the FF.

91. **Agent-operational action plan under case file "Escual" – Petar Dertliev, Sofia, [end of May – beginning of June 1948].**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 2194, л. 113-117
Considered to be involved in anti-national and anti-communist propaganda, Dertliev is placed under investigation for his connections with opposition members and his enemy-of-the-government status. The plan involves specific measures to expose his sabotage efforts.

92. **Report on domestic political affairs in relation to the activities of the enemy, Sofia, 14 July 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 372, л. 1-17
The report deals with the following issues: class struggle, as a result of the consolidated efforts of supporters of the people's power against former economic actors; most active hostile groups and organisations; connections between reactionary elements and representatives of capitalist intelligence services; main forms of subversion. Emphasis is placed on better vigilance and proposals are made to improve work performance.

93. **Report on the state of affairs at BAPU–FF until the second half of August 1948, [Sofia, August 1948].**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 400, л.1-6
The report concerns internal struggles at BAPU's Standing Committee and SC's alienation from the agrarian masses, resulting in an increased influence of enemy and opposition elements. It is concluded that BAPU-FF is turning into a legal cover-up organisation for enemy elements and, therefore, needs help to deal with the situation.

94. **Agent-operational action plan under case file "Fox" – Dimitar Neykov, Sofia, 30 September 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 33, л. 110-113
Neykov is placed under surveillance on suspicions of being enemy of socialism and an opponent of unity in the FF. He is also suspected of possible connections with a certain foreign intelligence service and found to have entered into a coalition with the agrarians. Measures are identified to expose his hostile activities.

95. **Agent-operational action plan under active personal file "Hayka" (Manhunt) – Prof. Petko Stoyanov, Vratsa, 3 November 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 246, л. 116-117
The target is placed under surveillance based on information of his involvement in hostile propaganda. The document contains information on Stoyanov's past political career and identifies appropriate agent-operational and preventive measures.

96. **Observations and opinions regarding the Congress of the WP(c), [Sofia, after 21 December 1948].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 377, л. 8-16
Information collected from among the midst of BAPU, Zveno, the former BSDP - FF, the Radical Party, Loulchev supporters, Democrats and Catholics.

97. **1948 performance report of Group II, Division "A", Department I of the SS Directorate, assigned to report on the Zveno People's Union, Sofia, 25 December 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 331, л. 1-11
The report contains assessment of the operational environment and targets of the group and includes information about FF conferences, meetings and the congress of the party; internal party conflicts; the state of affairs at the offices of the printed organ; party funding; members in and outflow; the party attitude towards the domestic and foreign policy of the government. Further information concerns active, preliminary and control investigations; report and surveillance dossiers; interaction with the agent apparatus; completed arrests and inquiries.

98. **1948 performance report of Group III, Division "A", Department I of the SS Directorate, assigned to report on the WSDP–FF and the Radical Party, Sofia, 25 December 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 331, л. 12-26
The first part of the document concerns reporting on the WSDP-FF, contains assessment of the operational environment and targets, and informs of: party membership and activities; internal party struggles; meetings and recent changes; merger with the WP(c) on 11 August and resulting developments, such as members joining the WP(c) ranks; disbandment of the youth organisation in 1947. There is also information about ongoing investigations and inquiry reports, and projects taking place in the province. The second part of the report deals with the Radical Party, contains information on the operational environment, and informs of: low party activity; the Second Congress of the FF and of the Supreme Party Council, and its decision regarding the restructuring of ABPPO-FF; and internal party struggles. Further information includes ongoing investigations and inquiry reports, and interaction with agents in the province.

99. **Information about BAPU (N. Petkov), [after 25 December 1948].**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 400, л. 10-11
According to the document, following Nikola Petkov's death, his supporters are disorganised and lost; aware of the power of the government, they believe that they should join the BAPU-FF, and, from there, the ABPPO-FF. The document reports about attempts to form illegal local organisations, which are considered forms of criminal activity and lead to frequent acts of defection.

100. 1948 performance report of Group IV, Division "A", Department I of the SS Directorate, assigned to report on the WSDP(u) and the Democratic Party, Sofia, 26 December 1948.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 331, л. 27-40
Analysis of the operational environment in relation to the WSDP(u) shows that the party is dormant, even in Parliament, and seems unconcerned with the lives of party members who were sent to labour institutions. Its youth formation shares the same fate, following the trial against K. Loulchev and other MPs; some party members joining the BWSDP-FF, others – the ABP-PO-FF. It is noted that Loulchev's party ceases to exist by the end of 1948. Further information concerns dossiers and report files. The focus of the second part of the report is on the Democratic Party, which is found to be inactive after its leaders are placed under internment by the end of 1947. There is also information about dossiers and report files, operations in the province and interaction with agents. The document is published in: State Security: Political Police (extended edition).

101. Agent-operational action plan under active case file "The Fox" – Asen Pavlov, former BAPU (N. Petrov) MP, Sofia, 26 January 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1, л. 52-57
The State Security has suspicions that Pavlov is a foreign intelligence agent involved in illegal acts of hostility. Specific measures are identified to investigate these suspicions. Based on positive results, he will be placed under arrest.

102. Agent-operational action plan under active case file "Spider" – Boris Boumbarov, Sofia, 5 February 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1080, л. 26-30
According to intelligence, B. Boumbarov maintains contacts with supporters of the former Nikola Petkov party and conspiracy figures. He is thus identified as an active enemy of the people's rule. Specific measures are developed to find proper evidence of the suspicions.

103. Operational measures related to the group of political prisoners in the Central Prison in Sliven, s.l., [after 14 March 1949].
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 985 (Сл), л. 12
There are plans to open a dossier on the group and surround them with agents.

104. Letter to the Head of SS in the town of Dryanovo, s.l., 15 April 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 704, л. 11
The document concerns the improvement of work performance in relation to the cases of Atanas Bourov and Prof. Venelin Ganev.

105. Bulletin on the state of affairs in the BCP, Sofia, 20 April 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1194, л. 3-5
Assessment of the economic policy of the party, which is called a failure; information on internal party trends and attitudes towards "the question of Tito" and "the case of Traycho Kostov".

106. Information summary on the operational environment related to the BWSDP, Sofia, 2 May 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 546, л. 25-28
Information regarding the WSDP-FF prior to merging with the BCP, and the state of the WSDP(u) following the blow suffered by the opposition and its leader.

107. Report on the Radical Party, s.l., [after June 1949], manuscript.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 255, л. 6-8
Information about party developments following the Fifth Congress of the BCP and the Radical Party merging with the FF. The party is reported inactive and not involved in hostile activities. It is further specified that agents remain infiltrated in those party circles.

108. Special message from the Secret Service Directorate about recent struggles between factions of the BAPU Standing Committee, Sofia, 11 October 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1139, л. 11-18
The document describes the animosity between ministers from the agrarian party, in particular the conflict between the alliances of Traykov and Tonchev, and the power struggles within the Standing Committee.

109. Special message from Department I of the SS Directorate regarding illegally reactivated organisations of Nikola Petkov supporters in the districts of Gorna Oryahovitsa and Tarnovo, Sofia, 17 October 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1139, л.19-21
Addressed to V. Chervenkov, the message describes in detail the collected data about the illegal organisation of former BAPU (Nikola Petkov) supporters.

110. Information from Group I, Division "A" of the SS, Department I, in connection with BAPU - N. Petkov (dissolved), [Sofia, 5 November 1949].
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 536, л. 13-14
The information concerns the structure and composition of the governing bodies of BAPU (N. Petkov), and the number and social status of their members around the country. It is noted that, following the dissolution of the party, some members are subject to repressions, and others are imprisoned or interned in labour institutions. Upon its formation, opposition members begin to join the ABPPO-FF. It is mentioned that an illegal organisation, largely made up of students, has been exposed.

111. Report on the state of affairs in BAPU–FF in the region of Sofia, Sofia, 9 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 538, л. 31-36
Information about the party structure, members' social status, organisational and financial situation, power struggles, attitudes regarding the initiatives of the people's government, as well as the agent apparatus involved in the investigation of the target.

112. The situation amongst former Nikola Petkov supporters, Sofia, 14 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 536, л. 1-12
The information concerns the social background of members of the Nikola Petkov union. Upon dissolution of BAPU(u), some of its members join the groups of BAPU-FF and the ABPPO-FF. It is further mentioned about the formation of illegal groups around the country, and intensified propaganda against the USSR and people's democratic countries.

113. Report of Group X, Division "B", Department I of the SS Directorate regarding the attitude and hostile acts of former Zveno members, and the agent apparatus at the group's disposal as of 15 November 1949, Sofia, 14 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 546, л. 17-18
The analysis of available intelligence data leads to the conclusion that former Zveno members engage in hostile activities, such as expression of discontent with government initiatives, and distribution of rumours. Account is taken of their influence on the community. It is further mentioned that agents are infiltrated in their circles and same will be available for specific jobs during forthcoming elections.

114. Brief report on the situation among supporters of the former Zveno People's Union, s.l., [14 November 1949].
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 546, л. 19-24
There is data about their membership numbers prior to the formation of the ABPPO, some of their statements concerning the domestic and international situations, and availability of SS agents in their midst.

115. Report on the state of affairs in the Sofia division of the Zveno People's Union, Sofia, 15 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 538, л. 85-86
Reporting data concerns party structure, membership, members' social and political background, conflicts among party supporters, members' attitude to the people in power, and availability of SS agents in their midst.

116. Brief report on the numbers, sentiments and attitudes among Nikola Petkov supporters, interned in labour institutions, s.l., 17 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 539, л. 23-24
The information concerns the social status, typical opinions and attitudes of BAPU (N. Petkov) supporters, who are sent to reform-through-labour institutions.

117. Agent-operational action plan under case file "Katil" (Killer) – Dimo Kazasov, Sofia, 24 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 715, л. 1-4
The target is under investigation on suspicions of being a foreign intelligence agent, and for being kindly disposed to the opposition forces during his mandate as Minister of Propaganda. Further information concerns Kazasov's past political career and planned surveillance measures in the case.

118. Report on the state of affairs in BAPU–FF, [Sofia, November 1949].
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 536, л. 15-21
The information concerns BAPU's structure and membership, its organisational life and financial situation. Examples are given of members' dissent with undertakings of the government and the FF, and of measures taken against right-wing elements within BAPU.

119. Implementation plan for the agent investigation known as "Izkufeli" (Senile) targeting a group of political prisoners in the prison in Sliven, Sofia, November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 985 (Сл), л. 57-58
In the course of the investigation, a secret arrest is made. The arrested person is held in custody and questioned for ten days, upon which the same confesses his involvement with the group under investigation. A plan is elaborated to expose the group's espionage efforts in prison.

1

ОБЩ ЗЕМЕДЕЛСКИ
Професионален съюз в България
№ 59
8 III 1944 г.

До Господина
МИНИСТРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Тук

Господине Министре,

Тук приложени Ви изпращаме препис от протокола на учредителното събрание на Общия земеделски професионален съюз, гласуваната на това събрание резолюция, както и приетият от него устав. Също Ви изпращаме и окръжното № 1, от 5 март т.г., за да бъдете въ течение на нарежданията, които се издават от постоянното присъствие на Съюза.

Съгласно резолюцията на учредителното събрание, избраното ръководно тяло на Съюза влезе в владение на имуществата на разтурения фашистски Общ съюз на българските земеделци и неговите поделения, като пое и всичкия им актив и пасив.

Постъпихме по същия начин както другарите от Общия работнически професионален съюз – взеха в свое владение имотите, активите и пасивите на бившия фашистски Работнически съюз. Обаче, от чисто юридическа гледна точка това положение трябва да бъде урегулирано с известно законоположение.

Ето защо, на 7 т.м. ръководното тяло на Съюза ни се представи пред г.Министър-Председателя, на когото изложи цялото фактическо положение и му представи известен проект за узаконяване на извършеното, както от наша страна, така и от страна на другарите на Общия професионален работнически съюз.

Господин Министър-Председателя ни обеща в най-скоро време да сезира Министерския съвет с този въпрос.

При това положение, ние Ви молим веднага да наредите до органите на поверената ви милиция, да не прилагат в изпълнение пункт II от заповедта Ви № 4096, от 1 декември 1944 год., която заповед вече се прилага в Старо-загорската област само относно имуществата и делата на поделенията на разтурения Общ съюз на българските земеделци, които са запечатани, въпреки обстоятелството, че те са в владение вече на новите земеделски професионални сдружения.

Молим Ви, Господине Министре, бързите Ви нареждания за спиране действията от страна на подведомствените Ви органи по отношение на поетите активи и пасиви – дела, сметки, фондове, имущества и др. на разтурените фашистски организации – околийски и местни земеделски задруги, тъй като същите, съгласно чл.71 от устава на Общия земеделски професионален съюз в България, са в притежание на последния, който се учреди на 1 март т.г.

Приложения: четири

ГЛ.СЕКРЕТАР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

София 12 април 1945 година. 42

ЛЕГИОНА ПРЕГОВАРЯ С Б.З.Н.С. ЗА ОБЩА БОРБА СРЕЩУ Б.Р.П./к/

Вчера на 11 и днес на 12 април по обед в дома на Никола Петков, министър без портфейл, са се състояли срещи между секретаря на БЗНС и ... от щаба на ръководството на легионерите, в които е било разгледано сегашното вътрешно политическо положение и възможностите за съвместна или координирана политическа дейност в явна или прикрита борба-отпор на РП в всички нейни домогвания да заграби цялостно властта.

На 11 април е постигнато принципно съгласие по общите насоки в работа

На 12 април разговора е продължил близо час и Петков, след като в миналите 24 часа се е съвещавал с първите хора от ръководството на БЗНС е разяснил на ... остановката, при която се намира Зем. Съюз Подчертал е ясно и недвусмислено, че конфликта, който съществува между "земед. движение" и РП няма изгледи да бъде ликвидиран и въпроса за излизането на земеделците от ОФ е още предстоящ. Признал е по начало, че земеделското движение не е организация, не се прокарват решенията по организационен път, както в РП, а се влияе отгоре с лозунги и общи разпоредби, освен с пресата - върху интуицията на масата. Признал е също, че на "оранжевата маса" и липсвала душа и динамика, които легионерите тъкмо имали и поради което тъкмо м-р Югов се много опасявал, подчертавайки го заплашително в едно от последните заседания на министерския съвет, на което Петгов бил отговорил: "това не е моя работа, разправяй се ти с тая работа!"

По сведения от Петков, в министерския съвет напоследък, освен бурните заседания за възникналите вражди и еди, Югов заплашително бил предупредил, че в Пирина и Рила имало вече организирани групи "шумци", в които имало предимно легионери, ратници и др. нацисти и македонци. ...бил го допълнил, че имало вече и другаде групи, а пролетта масово легионери заедно с нацисти и др. щяли да преминат в нелегалност-шумц

Разглеждайки възможностите за изграждане на общо единство между гионери и земеделци, Петков е дал на първо време препоръката да не влизат въобще никакви легионери в БЗНС, за да не се забележи от РП подобна полит. дейност, тъй като РП с "двойна лупа", както се изразил Петков виждала всичко вътре в БЗНС и всичко щяло да пропадне. Напротив, ако в скоро време земеделците напуснели властта, трябвало да се оповести бързо всички легионери масово да навлезат в съюза на земеделците, където да изградят челни общи редици. Сега, обаче, момента налагал, ако можело да се проведе - да се насочат най-верните и преданни легионери да навлезат в РП и там да се подготвят за оная разединителна дейност, която ще затрудни бързото претопяване на масата приобщена след превратa в РП, както и отслаби вътрешния оргфронт. Той знаел вече за опита на РМС да приобщи и нацисти при изграждането на антифашисткия фронт, за което ЗМС никога нямало да даде съгласието си. ....му е подчертал необходимостта да се създаде ръководна връзка и приел предложението на Петков, за сега, да се действува успоредно и по всички въпроси да се съвещават с Петков. Последният е дал инструкции по линията военни да се вмени в дълг на всички военни легионери и националисти, никой да не напуска армията, защото комунистите подготвяли своя кадър военни и били решили, щом бъдат готови, да сменят Дамян Велчев и всички останали офицери от стария режим, което щяло да бъде най-страшния удар за нашата войска. Всички трябвало да останат по местата си. В тая насока той лично вече е върнал много офицери в войската. Петков дал да се разбере, че военни държали връзка и се допитвали от него какво да правят.

Петков е проявил интерес към поведението на англичани и американци при които ... служил като мобилизиран. ... предал недоволството на англичаните, особено от забраната на комунистите да влезат те в контакт с царицата. Петков му признал, че в министерския съвет той и другарите му настоявали, особено той лично настоявал много, да се даде достъп за една официална среща между англичаните и царицата, като той самият предложил даже да присъствува представител от министерския съвет, след като регента Павлов бил се съгласил даже, но комунистите министри се били решително противопоставили и срещата била осуетена. ... му подчертал, какво англичаните се страхували за съдбата на младия цар и княгиня, но били казали, че няма да позволят от главата му косъм да падне.

... е направил декларация пред Петков, че на много места в провинцията местните председатели на дружбите сами били търсили контакт с местни легионни деици и оповестили някакво разбирателство "от горе"-чрез съюза на земеделците, като насока, на местна почва да се изграждат дружбите с приютяването на фанатизираните легионери. Подчертал е силния терор на комунистите върху легионерите, даже и върху земеделци, визирайки някои градове и селища. Петков е отговорил че "земеделската маса" била така наелектризирана, че само да посегнели, "с копрали"/остен на орач/щяли да избият тази "паплач" както се изразил буквално, като дал заключение, че методите с които си служи РП/к/били различни и не могли да се измерват с нищо; в смисъл, че комунистите били съгласни с всичко, били готови да използват всичко да разрушат всичко, ако трябва, но само и само партията да се наложи и да управлява. Били до толкова безогледни, че не държали даже сметка за средния културен уровен на ония, които ще провеждат държавните и обществени мероприятия. Искал да каже, че и простаци да са, но щом са от партията, могат да вземат участие в градежа на новата държава. Той сам бил защитил тази своя теза в министерския съвет, като заявил дори, какво до вчера или до днес, ако бил "колега" и министър, не му било никак чудно, ако и него утре Югов щял да арестува, но за което и пет пари не давал. Този отговор бил дал при нападки хвърлени му, че комунистите го мислели за "честен" и лоялен, пък той в края на крайщата защищавал Земеделците в БЗНС.

На упрека, хвърлен му от Югов, защо отказвал охрана с шмайзер, той бил заявил, какво нямало от кого да се пази, макар че съдбата на неговата фамилия му подсказвала обратното. Потвърдил на ..., че водачите на комунистите до един били голями страхливци. Пазели се с шмайзери и особено напоследък били се подплашили от някаква декларация на Цанков по радиото, в която Цанков подканял националистите да убиват партийните комунистически водачи, когато и където могат. "Страх ги е и им треперят гащите!"- с стиснат юмрук и натъртено казал Петков. Пазят се, защото знаят какво може да ги сполети!..

В целия разговор Петков е проявявал нервност и загриженост. Съветвал е за предпазливост и подържане връзка с всички легионери в страната като е обещал на ... често да се виждат, считайки го за представител и изразител на легионерите. Очаква се нова близка среща в дома на Петков.

38 181

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ.

Нареждане да не се позволи на Гемето да излезе вън от пределите на страната се получи на 23 Януарий т.г.Условията,които бяха дадени на милицията бяха такива,че като се вземе и под внимание силите на милицията беше ясно,че задачата не ще може да се изпълни.Милицията нямаше право да арестува Гемето,нямаше право да спира колите с които той евентуално би излязъл от къщи.Гемето можеше да влезе в чужда мисия когато си поиска каше нямахме право да му възпрепятствуваме.Можеше да влезе в предварително подготвена квартира с секретни изходи и да се скрие.Колите на милицията не бяха в състояние да гонят някоя силна кола.При Гемето можеха да влизат всички които искаха и да се договарят с него както си искат. При него имаше собствена негова охрана която намяхме право да изгоним. В апартамента не можехме да влизаме.Охраната и наблюдението ни беше само външно.При Гемето живееха освен охраната му,жена му,децата и тъща му и едно верно негово слугинче.

Следствие на всичко това,след близо два месеца и половина наблюдение при тия условия по наша молба Гемето бе поставен под домашен арест. Но и сега това не стана по един решителен начин.Да поставим пост вътре в апартамента при самия него,не ни се позволи.Десет петнадесет минути след арестуването пристига в апартамента министер Никола Петков който протестира против това арестуване кара се на нашите разузнавачи и гарантира за Гемето.Бяхме принудени да допускаме ежедневно лекари в апартамента да преглеждат Гемето,а така също да пускаме някой от домашните му да излизат вън от къщи.Апартамента има 3/три/балкона,една шахта/която бе вън от нашите възможности за наблюдение ,тъй като би трябвало да турнем постове и в всички апартаменти на кооперацията/От вътре могат да се наблюдава нашите постове дали те спят или не,които обаче не могат да видят какво става в апартамента.Проучихме съседната кооперация за да не се прокопа стената.Постовихме двоен пост на вратата на апартамента,един пост който да наблюдава вътрешните балкони,един пост от улицата,който да наблюдава външните прозорци и балкони и един пост в съседните дворове,к който да наблюдава задната част на къщата.В долният аратамент/зает от нас/бе устроено нещо като караулно помещение.Общо по тази охрана бяха заети 10 разузнавачи и 9 милиционери.Беше наредено при всяка смяна на постовете да се влиза вътре/нещо което не всякогаш поради несериозно отнасяне към службата е ставало/особено в последно време/

Но и при това положение на домашен арест макар и при засилена охрана се чувствуваше несигурност главно поради това,че охраната беше вън от апартамента.Ето защо в последно време са правени предложения от нас за преместването на Гемето и неговото семейство на друго място,което обаче не бе прието.Охраната в някои свои звена излезе крайно несериозна и Гемето

18239

и Гемето използвайки всички обективни преимущества които му даваше установеният начин на охрана успява да избяга от ареста.

От 24 Май според признанието на самите американци/официално/ той е в вилата на представителя на С.А.С.Щ.Че е отишъл там имаме и други данни но нямаме абсолютни сигорни данни че и в този момент е е там.Оказа се,чее на милицията не е известно персонала на тая вила въобще нито кои са нито какви са,нито къде живеят.Трябваше тепърва това да се установява.Оказа се също така,че шофиорите при американците въпреки че за това имаше решение/взето преди още американците да дойдат в София/се оказаха хора непознати,хора не на милицията или Р.О.,въобще вилата не е била поставена под наблюдение.При сегашното положение на блокада устроена от нас над вилата,когато нямаме право да спираме и проверяваме щателно американските коли,когато тия коли свободно могат да влизат в града като избикалят съветските постове или да излизат зад Драгалевци без никой да ги претърсва,когато в вилата могат свободно да влизат американски войници и офицери и да излизат такива,трябва да се каже открито,че устроената блокада може да има всякакъв друг смисъл освен да гарантира против бягството на Гемето.Вилата от вътре се охранява доста усилено от група американски войници с шмайзери,на прозорците има картечници,в самата вила не позволяват да влиза никой от прислугата,освен готвача и сервитйора.Самите американци се държат заплашително спрямо милиционерите и по такъв начин внасят раздразнение.В настоящият момент около блокадата на вилата са заангажирани голям брой разузнавачи и по такъв начин се почти парализира останалата работа на отделенията "А" и "Б" при Дръжавна сигурност,като същевременно се внася затруднение и в слежбата на униформената милиция.

Всичко това донасям за сведение и разпореждане.

Началник отделение"А"Д.С.:

/Г.Ст.Ганев/

6

РАБОТНИЧЕСКА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ

PARTI OUVRIER SOCIALDEMOCRATE | ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
RUE BELTCHEFF №.16 SOFIA TÉLÉPHONE 2-48-03 | ТЕЛЕФОН 2-48-03 СОФИЯ УЛ. БЕЛЧЕВ № 16

№27

СОФИЯ, 4 юний 1945
SOFIA, le

До другаря Директор на Народната Милиция
т у к.

Другарю Директор,

С настоящето Ви съобщаваме, че Изпълнителният Комитет на Б.Р.С.Д.Партия в заседанията си от 29 и 30 м.а.й т.г. в болшинството си с 7 гласа / от състав 10 д./ плюс членовете на Централният Комитет, които живеят в София реши:

1/ Отстранява досегашният главен секретар на партията Коста Лулчев за противопартийна [redacted] деятелност.

2/ Конгресът на партията ни няма да се свика за 10 юний т.гг Датата на свикването на конгреса [redacted] ще се определи от Централния изпълнителен Комитет на партията, след като стане допитване до организации и като се спази чл.105 от Устава на партията, т.е. два месеца след обявяването му в партийния орган в-к "Народ".

3/ В заседанието си от 4 юний т.г. реши да отзове досегашния Главен Директор на в-к "Народ"-Гр.Чешмеджиев и го освобождава от длъж-

Отдѣлъ. Вх. №4401 8 VI 1945 год.

ност. За редакционен комитет на в-к "Народ" остава досегашния състав: Дим. Нейков, Георги Попов и Дим. Братанов, като за редактор остава Дим. Братанов.

4./ За главен Секретар на партията избира др. Димитър Нейков и секретариат в състав: Ив. М. Попов, Иван Димитров, Добри Бодуров и Павел Попов, за които лица, молиме Ви, да вземете бележка, че само те са отговорни лица на партията и имат право от нейно име да говорят и да я представляват, и никой друг.

Оставаме с другарски поздрав:

Главен Секретар:

/п/ Дим. Нейков.

Секретари: Иван Попов

Иван Димитров

183

ОФИЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ ЗА БЯГСТВОТО НА Д-Р Г.М.ДИМИТРОВ
/ 10 юни 1945 г./

На 24 май 1945 година в 4 часа сутринта в София, в дома на американския политически представител в България Мейнард Барнс се яви д-р Г.М.Димитров, бивш секретар на БЗНС и потърси убежище.

По сила на разпореждането издадено на 28 април т.г. от компетентни български власти, бе постановено д-р Г.М.Димитров да се лиши от възможността да продължава по време на войната своята пораженческа дейност, във връзка с което той е издигал лозунги за неучастие на България във войната и е създавал пораженчески настроения сред народа и армията. Съответните власти се съгласиха да приложат в неговия дом мерки на надзор и изолиране, пред който е бил поставен пост, за да не се допусне продължаване на отбелязаната в постановлението опасна дейност.

След като на 21 май с.г. е било съобщено за изключването на д-р Г.М.Димитров от БЗНС за споменатата дейност, тайно от органите на властта, охраняващи дома, той избягал и се скрил в дома на американския представител.

Българското правителство се е обърнало към Съюзническата контролна комисия в България, която в настоящия момент официално представя в страната съюзниците и я уведомява за този случай.

~~95 88~~ 145

Мото на редакцията.-

Бягството на един български патриот от кървавата комунистическа чистка.

АМЕРИКАНСКИЯ МИНИСТЪР СТОЕШЕ С ПУШКА В РЪКА.

/Съкратено от "Новия водач"/

от Г.М.Димитров → *мрсно о собственост. Вестник*

Факта, че моите кости не гният сега в някоя варосана дупка аз дължа на смелостта на американския министър в България Мейнард Бърнс. Може би историята на моето арестуване и бягство ще помогне на някои хора да схванат и разберат героичната роля, играна понякога от техните дипломатически представители в чуждите държави.

Докато България се биеше за Оста, аз предавах по радиото съюзническа пропаганда от Близкия Изток, броейки дните, когато Балканите трябва да бъдат свободни. През август 1944 г.България изяви своето желание да се оттегли от войната. Докато нейните претенции бяха в Кайро, търсейки условията за капитулация спрямо англо-американските сили, Русия обяви война на България на 5 септември. Нямаше никакви боеве; едно примирие беше възвестено на 10 септември. Това беше най-късата война записана в историята и това, което беше най-прозрачно в нейните разбойнически цели, да даде възможност на Русия да вземе в ръцете си контролата на преговорите по примирие. Червени войски бързо навлязоха и двама обучени агенти на Коминтерна пристигнаха от Москва, за да направляват операциите: Антон Югов и Цола Драгойчева, опитни в измамата и безогледността вследствие на дългогодишна обука в Москва. Драгойчева беше прослужила чираклъка си в най-гнусното престъпление в българската история. В 1925 г., когато комунистическите конспиратори хвърлиха бомба в катедралата в София, убивайки 123 души и ранявайки 325, тя беше намерена за виновна и осъдена на смърт. Но по-късно, по погрешно милосърдие, тя беше освободена. Сега, подкрепена от руски войски и танкове, тя и Югов имаха назначение да наложи едно прокомунистическо правителство на България. Като генерален секретар на българската селска партия, аз бях една възможна пречка.

Когато се върнах в София през септември, контролираните от Русия преса и радио ме заклеймиха като чужд агент в служба на Великобритания и САЩ. Тълпи, платени от комунистите, маршируваха по улиците пеейки в унисон: "Смърт на Г.М.Димитров! смърт на Г.М.Димитров!"

~~90 96~~
146

Но моят живот не беше достатъчен. Те искаха да ме изтезават, да ме подхвърлят на изтезание и да изтръгнат от мене признания, изобличаващи англо-американските сили в конспирация срещу Съветите. За щастие, аз легнах от една тежка атака на бронхо пневмония. Един болен човек не може да издържи на изтезанията достатъчно дълго, за да прави признания; той умира още при първото "разследване". Така, вместо да ме вземат в затвора, те ме оставиха в моя апартамент на III етаж с един кордон от облечени с цивилно облекло руски агенти от НКВД на вратата ми и около къщата.

Там аз лежах четири месеца всеки ден донасяще новини за кървавата чистка, чрез която България се чистеше от антикомунисти. Трима регенти, 9 съветници, 21 бивши министри и повече от 2,000 служебни лица бяха екзекутирани. Писатели, учители "интелектуалци" въобще, или изчезваха или бяха заплашени да мълчат. До настоящия момент повече от 25,000 български граждани са били ликвидирани и кървавото клане все още продължава.

Докато съм жив, сърцето ми ще се топли от спомена за стотиците, които рискуваха побоища и затвор само като спираха на улицата и мълчаливи гледаха към моите прозорци. За тях аз бях символа на демокрацията, един глас, който дръзваше да говори за свободата. В тях е духът, който, все пак, ще спаси света. Вие трябва да знаете, вие, свободни американци, че той гори в милиони сърца, във всяка тероризирана страна по света.

Аз блъсках мозъка си върху някои начини за бягство.Имаше една вдлъбнатина, колкото един човешки крак, по предната стена на къщата отгоре надолу, в която имаше поставена водна тръба. Аз имах едно въже скрито под моя дюшек. Ако аз можех да се спустна по тръбата, моите пазачи не биха могли да ме видят. Цял месец, докато лекарите докладваха, че аз все още съм неспособен да се движа, аз седех по половин час на ден на един стол, повдигайки тялото си нагоре и надолу с ръцете, за да заздравя пръстите и китките. Късно през май комунистическия министър на народното здраве дойде да ме изследва лично. Сигурно не съм успял да го заблудя, защото скоро се дочу, че аз ще бъда откаран в Дирекцията на полицията за разпит. Същия ден, след обяд, аз турнах един работнически каскет и риза и когато часовите се сменяваха, пустнах въжето и се измъкнах през прозореца. Стиската ми не ме излъга, също и щастието. Нито един не забеляза бледния работник, който си замина надолу по улицата.

Скоро аз бях между приятели. Един от тях внуши да потър-

97
147

ся убежище при американския министър,в неговата резиденция, извън града. Моето присъствие там ще предотврати една кървава хайка, съпроводена с нови изтезания и смърт за моите партийни другари. Мистър Барнс, вдигнат от легло, ми даде убежище без да се поколебае нито за момент. По-късно, още сутринта, той съобщи на българското правителство, че аз съм потърсил закрила под американско знаме.

Едно подделение от комунистическата милиция обкръжи жилището още тази вечер. Барнс преговаряше с външния министър и Югов, за тяхното оттегляне, подържайки, че окончателното разрешение на случая може да бъде постигнато чрез взаимно споразумение между двете правителства. Милицията остана отвън в очакване на развитието. Барнс постави 6 американски войници на стража, за да попречат на влизането.

Въпреки, че те не преминаха сградата, комунистите претърсиха всяка кола, която напускаше жилището, вкл. и тия на министра и на американския представител от Съюзната контролна комисия генерал Джон Крейн. Барнс осведоми Министра на вътрешните работи, че на всеки опит да се продължава тази аругантна практика, ще се оказва отпор и от тогава насетне водеше в своята кола по един въоръжен войник, повече претърсвания не бяха опитани.

Една сутрин аз се събудих и видях, че комунистическата милиция е била заместена с подделение руски войници. Нашите 6 американци изглеждаха слаба защита. След един период на напрежение, през което всеки американец в къщата беше въоръжен с пушка, полковник Свиридов, командуващ руснаците, изпрати съобщение, че би искал да беседва с министра. Когато той вървеше по алеята, той видя картечници по вратите и прозорците. Полковника имаше възможност да се увери лично, че Барнс не блъфираше.

Руснакът, без съмнение, беше дошъл да изиска моето предаване, но вместо това, той каза доста нервно: "Аз дойдох да Ви дам едно руско позволително,г.Министре, за да нямате никакви мъчнотии при преминаването на нашата линия".

Барнс отговори: "че американските представители не могат да признаят съществуването на руска линия и че, следователно, той не се нуждае от позволително. Тогава руснакът напустна смутен.

Междувременно моята жена беше арестувана от въоръжените хора на Драгойчева и три пъти, в продължение на 17 дни, беше бита до безсъзнание. Нейният живот беше спасен от благородния гняв на Уинстън Чърчил, който, научавайки се за тези събития, изпрати едно категорично искане за нейното освобождение. Него-

Из архивите на ДС
53

вото искане беше придружено с остър език по повод на грубиините, които водят война с жени. Когато то беше предадено на българския министър на външните работи, последният отговори: "Моля, уверете първия министър, че тя ще бъде освободена утре".

"Аз не съм упълномощен да изпращам такова съобщение", отговори британския министър. Аз съм само упълномощен да съобщя, че тя е свободна или че не е свободна".

Моята жена беше освободена от затвора вътре в един час.

Намесата дойде доста късно, обаче, за да запази и спаси моята двадесет и тригодишна секретарка Мара Рачева. Крехкото младо момиче не можа да издържи "разпита". Инквизиторите оповестиха, че тя е извършила самоубийство. Но тези, които вдигнаха тялото й под един разтворед прозорец, видяха освен счупените кости и натъртвания, че ръцете и краката на Мара Рачева са били горени до препичане.

Пред твърдото държание на Съединените Щати и Великобритания, Москва най-после се съгласи да издаде паспорти за моята жена и мен, г.Барнс лично ни придружи до самолета, който трябваше да ни отведе в безопасност.

Признателността ще бъде само бледен израз, когато ние се вдигахме във въздуха. Аз почувствувах, че някой трябва да напише хвалебствие не само на този представител на Америка, но и на всички други дипломатически представители - а те са много, които са срещали такива криви с благородна смелост и не са получили никаква слава и известно за това. Една колекция от такива скрити инциденти /случай/ ще състави една бляскава страница от историята.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Сов. сек.
152

ПОРАДИ ПРЕДСТОЯЩАТА СРЕЩА НА ТРИМАТА, [redacted] Е БИЛА ИЗВИКАНА НА 2 ЮЛИЙ ОТ ГАНЕВ И ПЕТКОВ ЗА ДА ПРЕДАДЕ САМА ИЛИ ЧРЕЗ МЕНЕ НА ГЕН. КРЕЙН, ЕДНО УСТНО ИЗЛОЖЕНИЕ НА ПОЛОЖЕНИЕТО В БЪЛГАРИЯ И ВЪОБЩЕ ДА ВНУШИ НА АМЕРИКАНЦИТЕ ПЪТЯ, ПО КОЙТО ТЕ БИХА МОГЛИ ДА ПОМОГНАТ НА БЪЛГАРИЯ. ТЕ СА ИМАЛИ И ПО-РАНО СЛУЧАЙ ДА ГОВОРЯТ ЗА ТОВА НА АМЕРИКАНЦИТЕ, НО БИХА ИСКАЛИ И ПРЕДИ СРЕЩАТА ДА ПРЕДАДАТ - МАКАР И ДА СЯ СИГУРНИ, ЧЕ ТРУМАН ЗНАЕ ИСТИНСКОТО ПОЛОЖЕНИЕ - ЕДНО ПОТВЪРЖДЕНИЕ ЗА ТЯХНОТО СТАНОВИЩЕ.

ОТИДОХМЕ У СТЕНЗИ И ДВАМАТА, НА ДРУГИЯ ДЕН В 11 ЧАСА. МЕЖДУ ДРУГОТО НАЙ-ВАЖНАТА ЧАСТ ОТ РАЗГОВОРА Е СЛЕДНАТА:

1. АНГЛО-АМЕРИК. ТРЯБВА НА ВСЯКА ЦЕНА ДА СЕ ОПИТАТ ДА СВАЛЯТ ЮГОВ ПРЕДИ ИЗБОРИТЕ. ЗА НЕГОВ ЗАМЕСТНИК ГАНЕВ СОЧИ ГЕНЕРАЛ СТАНЧЕВ - ЧОВЕК НЕЗАВИСИМ И СВОБОДОМИСЛЯЩ. СМЯТА СЕ, ЧЕ ТОВА МОЖЕ ДА СТАНЕ СЛЕД ПРИМЕРА С ПОЛША И РОМЪНИЯ.

2. АКО ТОВА НЕ БЪДЕ ВЪЗМОЖНО ДА СЕ РЕШИ НА СРЕЩАТА ОТЛАГАНЕТО НА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ИЗБОРИ С 6 МЕСЕЦИ, ДОКАТО СТАНЕ ОТЕГЛЯНЕТО НА РУСКИТЕ ВОЙСКИ, КОИТО НЕ БИХА ИМАЛИ ПРЕТЕКСТА ДА ОСТАНАТ ТОЛКОВА ДЪЛГО В БЪЛГАРИЯ.

3. АКО И ТОВА НЕ БИ МОГЛО ДА СЕ ОСЪЩЕСТВИ ДА СЕ РЕШИ НА СРЕЩАТА, В БЪЛГАРИЯ ДА ДОЙДАТ ТАКОВА ЧИСЛО АНГЛО-АМЕРИКАНСКИ ВОЙСКИ, КОЛКОТО РУСИТЕ ИМАТ.

4. И ПЕТКОВ И ГАНЕВ СМЯТАТ, ЧЕ РУСИТЕ ДЪРЖАТ БЪЛГАРИЯ ДА БЪДЕ В ТЯХНИ РЪЦЕ ПОВЕЧЕ ОТ ПОЛША ИЛИ РОМЪНИЯ И ЮГОСЛАВИЯ. ПОРАДИ НОВОСЪЗДАДЕНОТО ПОЛОЖЕНИЕ И ОСОБЕНОТО ГЕОГРАФСКО РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА БЪЛГАРИЯ, ЗА РУСИТЕ, ТЯ Е ТРАМПЛИН СРЕЩУ ТУРЦИЯ ИЛИ СРЕЩУ ЕВЕНТ. ИНТЕРНАЦИОНИЗИРАНЕ НА ДАРДАНЕЛИТЕ И БОСФОРА, КОЕТО НЕ СЕ ЖЕЛАЕ ОТ РУСИТЕ. ПОРАДИ ТАЗИ ПРИЧИНА, ТЕ СМЯТАТ, ЧЕ РУСИТЕ, КОИТО НАПРАВИХА ТОЛКОВА МНОГО ОТСТЪПКИ В ПОЛША И ДР. ЕДВА ЛИ ЩЕ ОТСТЪПЯТ ЗА БЪЛГАРИЯ.

5. АКО ВСИЧКО ТОВА НЕ СТАНЕ, ГОСПОДАТА СЧИТАТ, ЧЕ БЪЛГАРИЯ ЩЕ СТАНЕ НЕМИНУЕМО СЪВЕТСКА РЕПУБЛИКА. НОВОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ ЕДВА ЛИ ЩЕ ЧАКА ДА СЕ ИЗВЕРЕ ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ ЗА ДА ПРОВЪЗГЛАСИ РЕПУБЛИКА НАЧЕЛО С ГЕОРГИ ДИМИТРОВ ОТ МОСКВА. ГАНЕВ НАПОМНЯ, ЧЕ АНГЛО-АМЕРИК. БИХА МОГЛИ ДА ИМАТ Д. ВЕЛЧЕВ НА ТЯХНА СТРАНА, ДА НЕ СЕ ЗАБРАВЯЛО, ЧЕ ТОЙ ЕДНО ВРЕМЕ АСПИРИРАШЕ ДА СТАНЕ ДЪРЖАВЕН ГЛАВА НА БЪЛГАРИЯ. К. ГЕОРГИЕВ, ОБАЧЕ, Е БИЛ МНОГО ПО-ЛЯВ.

СТЕНЗИ КАЗАЛ НА Х., ЧЕ АНГЛИЧАНИТЕ ПОДАРИЛИ НА ТУРЦИТЕ 150 САМОЛЕТИ ЗА ОХРАНА НА ГРАНИЦИТЕ ИМ.

35

Б.З.Н.С.
№

юли 1945 година
София

До Председателя
на дружбата в
околия.

О К Р Ъ Ж Н О.

Драги сдружени земеделци,

Цели два месеца вие чакахте да чуете думата на съюзното ръководство. С риск да заслужиме вашето порицание, ние мълчахме. Това правихме не от колебание или от малодушие, а за да дадем сетно доказателство за лоялността и привързаността ни към делото на О.Ф., така скъпо нам и за да дадем възможност на българският народ и особено на организациите влизащи в О.Ф. да видят пагубните резултати от вмешателството на някои среди от С.Ф. във вътрешния живот на Б.З.Н.С., да разберат колко високо ценим единството на Отечествения Фронт и единството на нашата скъпа организация, така необходими за спасението на страната.

Днес, обаче, виждайки пагубните последствия за Б.З.Н.С. от злополучния опит за разцепление направен на 8 и 9 май н.г., наш дълг е да Ви кажем истината. Б.З.Н.С. преживя криза. На 8 и 9 май т.г. в София, в театър Балкан бе свикан по внушение на някои среди от О.Ф. и без знанието и съгласието на постоянното присъствие на Б.З.Н.С. една конференция, на която не бяха допустнати дори поканените от самите инициатори на конференцията, не бяха допуснати председателите и секретарите на местните земеделски дружби, сдружените земеделци - членове на областните и околийски комитети и членовете на всички областни и околийски настоятелства.

Съобщението, което бяхме приготвили, за да ви предупредим, че тая конференция е дело не на постоянното присъствие, а само на един негов член, не по наша вина, ние нямахме възможност да донесем до ваше знание.

Днес всички сдружени земеделци, всички организации в О.Ф., а и самите инициатори на конференцията се убедиха, че сдружените земеделци имат политическа зрялост и не могат да бъдат заблуждавани, че вмешателството на една от организациите влизащи в О.Ф. в вътрешния живот на Б.З.Н.С. е от полза за добрите отношения между тия две организации за единството на О.Ф. така необходимо за бъдещето на България.

Опитът на някои съюзни другари да вземат с чужда помощ и с сила организацията и ръководството на Б.З.Н.С. не успя. Тия другари взеха помещенията на съюза, но не успяха да спечелят сърдцата на сдружените земеделци, не успяха да разколебаят вярата им в Б.З.Н.С. и в идеите на нашият велик учитол АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ.

Но тоя нещастен опит за разцепление доведе до преследването на много съюзни другари. Чувствувайки, че немогат да овладеят организацията идейно другарите, които взеха само помещението й, помислиха, че могат да я овладеят с сила. Те си послужиха с средства противни на основния принцип на Б.З.Н.С. - народовластието, а именно с изключването на най-достойни съюзни

другари и назначаване в настоятелствата на дружбите на лица нямащи нищо общо с организацията. Тия тяхни действия, грубо подкрепвани от някои среди от О.Ф., доведоха до отчуждаване на много сдружени земеделци и на много демократични елементи в страната от О.Ф.

С голямо съжаление ние отбелязваме, че О.Ф. е загубил много честни отечественофронтовци и ако това продължава, голяма е опасността да бъде застрашена цялостта на О.Ф., а това днес би било пагубно за България и нейното бъдаще. Ние, които дейно работихме за О.Ф. още преди 9 септември, сме длъжни да изтъкнем тая опасност за О.Ф. и за Отечеството.

Б.З.Н.С., най-голямата народовластническа опора на О.Ф. е поставен на изпитание, а заедно с това е поставен на изпитание и целия О.Ф. Ние сме длъжни да сигнализираме тая опасност. Ние трябва да спасим О.Ф.

Ние считаме, че за спасението на О.Ф. е необходимо да заработим здраво за изпълнение на платформата му, в която са вложени най-важните идеи, които съставляват ядката на земеделската идеология:

1. Сърдечно приятелство с Съветския съюз, вечна дружба с братския руски народ - нашия двоен освободител, искрено приятелство с великите западни демокрации и с великата Американска република, тясно разбирателство с братска, федеративна Югославия и всички балкански народи за окончателното и братско споразумение на Балканските държави по всички спорни въпроси.

2. Пълно възстановяване конституционните свободи на българския народ и превръщане нашата родина в една наистина демократична, свободна и независима държава.

3. Активна и смела борба с реакцията в страната и срещу всяко проявление на пораженство на организациите участвуващи в О.Ф.

4. Учредяване на съдебна милиция.

5. Пълна демократизация на културата и просветата.

6. Пълна демократизация на войската и превръщането й в истинска народна армия - плът и кръв от българския народ.

7. Изграждане система на кооперативно, планово, освободено от спекула, ограбване и експлоатация, народно стопанство и колективно, кооперативно обработване на земята.

8. По-тясно и искрено сътрудничество с организациите влизащи в О.Ф. - основата и бъдащето на България и особено с братската Р.П. Поставяне отношенията с Р.П. на ясна, честна, другарска, взаимноуважаваща се основа: равни задължения и равни права. Без искрени и братски отношения между Р.П.и В.З.Н.С. няма единен и мощен О.Ф., няма модна и демократична България.

9. Истински свободни законодателни избори. Такива ще има само, ако се гарантират напълно свободите на българските граждани и се даде възможност на всяка организация да посочи свободно, без чуждо вмешателство, своите кандидати. Ако не бъде чута волята на В.З.Н.С. чрез неговото единствено ръководство с секретар Никола Петков, то въпреки желанието си В.З.Н.С. ще излезе самостоятелно в изборите.

Драги сдружени земеделци,

За да се тури край на смущението, което причиниха някои същи другари, постоянното присъствие наредба:

1. Всички ръководства на областните, околийски и местни дружби, върховни същи съветници, утвърдени преди 3 май т.г. остават на местата си и продължават своята дейност.

Из архивите на ДС

57

Из архивите на ДС

2. Да се свикат родовни, организационни и околийски събрания, на които да се разясни историческата необходимост от О.Ф. от братското сътрудничество между Б.З.Н.С. и Р.П.; да се изясни и злополучния опит на някои съзнни другари на 3 и 9 май т.г. за разцепление в Съюза; да се разясни, че Б.З.Н.С. е за осъществяване единодействието на младежките независими съюзи и че трябва да се дойде до все по-тясно сближение и сътрудничество между всички младежки, антифашистки организации чрез младежките О.Ф. комизги.

3. Да не се признават всички изключвания на достойни и изпитани другари. Б.З.Н.С. се изгради не върху омразата, личното отмъщение и насилието, а върху другарството и народовластието, така както ни учеше нашия учител Александър Стамболийски, който прощаваше дори на враговете си.

4. Да се посочат кандидати за народни представители, като за такива се подберат най-достойните, най-авторитетните и характерните.

5. Дружбите да продължат отчитането си лично пред другаря Никола Петков, ул."Цар Шишман" № 12, София.

Съюзното ръководство дължи да заяви, че не по негова вина неможе да продължи издаването на съюзния орган "Земеделско знаме" и що направи всичко възможно за издаването на съюзен орган, под редакторството на другаря Асен Александър Стамболийски.

Забравете досегашните дрязги, забравете огорченията и взаимните разпри. Проникнете се от идеите на Стамболийски и от съзнанието за важността на момента, когато България и българския народ са пред прага на нов живот и се организирайте в единни - местни и околийски дружби, в единен и борчески идеен Б.З.Н.С. Чрез силни земеделски организации да изградим силен О.Ф. Чрез единни младежки групи към изграждането на единен, самостоятелен, борчески З.М.С. Чрез единни и силни земеделски дружби да осъществим най-сетне идеите на нашия велик учител Александър Стамболийски

Да живее О.Ф. демократична България! Да живее О.Ф. - бойния съюз между селяни, работници, народна армия и интелигенция! Да живее братското сътрудничество между селяни и работници! Да живее братския Съветски съюз! Да живее братска федеративна Югославия! Да живеят великите западни демокрации и великата Американска република! Да живее единния, мощен и независнм Б.З.Н.С. и неговата съкровищница - Б.М.З.С. - нашия борчески и славен З.М.С.!

Здружени земеделци, за всичко се отнасяйте до другаря Никола Петков, ул."Цар Шишман" № 12., София.

ПОСТОЯННО ПРИСЪТСТВИЕ НА Б.З.Н.С.:

СЕКРЕТАР : Никола Петков - М-р без портфейл

РЕДАКТОР : Асен Ал.Стамболийски

ЧЛЕНОВЕ : Асен Павлов - М-р на зем.и дър.имоти
Трифун Кунев
Минчо Драндаревски

ГЛАВЕН СЪЮЗЕН ОРГАНИЗАТОР : Георги Иорданов

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ: Дим.Стоянов

2

Б. М. З. СЪЮЗЪ
Секретариятъ
УЛ. „СТ. КАРАДЖА" 10
СОФИЯ

София, 7 септември 1945 година

До почитаемия Софийски областен
съд – фирмено отделение

Кр.

2. К. Сефанов.
Кр. Кърджиев

М О Л Б А

от

ЛАЛЮ ГАНЧЕВ, секретар на Българ-
ския земеделски младежки съюз,
ул."Стефан Караджа" № 10–София

ЗА ВПИСВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА
ЮРИДИЧЕСКА ЛИЧНОСТ.

Господа съдии,

1. Българският земеделски младежки съюз е основан на 1921 година, когато е бил приет и устава на същия. Преустановил формалното си съществуване след 19 май 1934 година, Българския земеделски младежки съюз/ЗМС/, след възстановяването на политическите свободи на българския народ след 9 септември, възобнови своето легално съществуване, като продължи да издава и своя печатен орган в."МЛАДЕЖКО ЗНАМЕ" , с редактор Борис Кърджиев.

2. Според чл. 1 на устава ЗМС е културно просветна и икономическа организация, а съгласно буква "а" на чл. 2 от устава съюза ни има за цел..." да просвети и възпита земеделската младеж в културно, морално и ПОЛИТИКО икономическо отношение"?!.. Значи, покрай другите си цели, Съюзът ни има за цел да просвети земеделската младеж в политическо отношение – сигурен белег, че нашата организация е политическа такава. Това от една страна.

3. А от друга страна, нашият съюз е свързан органически, идейно и организационно, с Българския земеделски народен съюз/БЗНС/, който е политическата организация на българските селяни.

Следователно ние имаме всичкото основание да твърдим, че ЗМС, наред с културно просветните сиздачи има и такива от чисто политическо естество, които му придават неотемлимо качеството на политическа организация.

Ето защо, ние смятаме, че по отношение на нашия съюз намира приложение нар.-закон за допълнение на закона на юридическите лица/ Д.В. бр.41/45 г./ сир. че нашата организация е придобила ПО ПРАВО качеството си на юридическа личност от деня на издаването на печатния си орган в."МЛАДЕЖКО ЗНАМЕ". С оглед този факт да стане всеизвестен и за да можем да черпим права от него, жи аз Ви

моля да разпоредите да бъде вписан съюза ни в надлежния регистър при поверения Ви съд, като към вписването добавите изрично, че печатен орган на БЗМС е в.МЛАДЕЖКО ЗНАМЕ, с цвят оранжев.

ПРИЛАГАМ:

1. Заверен препис от устава на съюза
2. удостоверение от Бълг.зем.нар.съюз
3. Бр. № 13 на в."Младежко знаме", от който се виждат членовете на Постоянното присъствие, както и последния излязъл брой на вестника № 21

С почитание: Лако Гаиф

Н 1

АГЕНТУРНО-ОСВЕДОМИТЕЛНАТА РАБОТА НА ОТДЕЛЕНИЕ "А"

ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПАРТИИТЕ

Нашата агентурно-осведомителна работа по отношение на партиите фактически се поставя на здрави основи от скоро време. Нашата дейност е била насочена до скоро главно по линията на проучването и проследяването, а не по линията насъкретните сътрудници. По тези обекти като самостоятелни и легализирани партии, дейноста ни е след тяхното образуване, а преди това нашето внимание беше насочено към лицата и групите около тях /Геметовците, хората на Гр. Чешмеджиев и др./. Сега, когато отделението се освобождава /по новото разпределение в Държ. Сигурност/ от чужди на него задачи, като проучване, проследяване, арести, следствия и пр., ние пристъпихме към действително разработване на тези обекти по линията главно на агентурно-осведомителната работа в тия партии. И резултати вече имаме.

Все пак и до сега ние, независимо, че не сме считали за своя основна и единствена задача агентурно-осведомителната работа сме използвали редица С. С. вербувани от нас или наши хора вкарани в тия партии. Резултатите от това, заедно с проучванията които сме правили напоглавните лица от тия партии се виждат от нашите ежедневни рапорти.

Ето някои от нашите по-главни сътрудници:

1. По линията наземеделците.

Тук ние работим, в сравнение с останалите партии, с най-много сътрудници.

Пер Зем 1 - Завербован още в началото на годината. Имаше достъп до Гемето, а сега до Петков. Посредством него научихме за пребиваването в страната на англичанин, който завежда нелегалната опозиционна, геметовска дейност. Той отнасяйки ги ни даде писмата на този англичанин, а адресирани до член от англ. мисия, които писма ние фотографирахме, макар че все още се съмняваме в тяхната автентичност. Англичанина след дълго отсътствие и сега в страната. По отношение на този сътрудник ние нямаме пълно доверие, но фактите, които нидонася след време се указват вярни. Самият сътрудник е корумпиран и ексцентричен тип. Студентствува, а крайно ограничен и простуват. Имасеклонност към изнудване.

Иорко Зем2 - Пладнемец. Бивш сътрудник наполицията, коятого е завербовала залавяйки у него документи, които го уличават в сръбски шпионаж. Документите притежаваме. Съгласи седа сътрудничи като твърди, че на полицията не е давал никакви данни относно организацията в която е членувал, освен данни около шпионажа. Сега твърди, че служи съзнателно в в полза на прогреса. Доста издигнат политически. Много акуратен. Има достъп до първите хора на опозицията - земеделци, чиито изказвания ни донася. От досегашната работа с него сме останали с впечатление, че се отнася към нея честно и сериозно.

28 Зем3 - Човек много близък до Гичев . Дал ние три доклада, поради това че е завербован наскоро. Докладите са по поставени задачи - един за съдържанието на обединителният протокол на Петков-Гичев. Сега е в провинцията. По отношение установяване автентичноста на това, което ни дава сега работим.

Дино Зем4 - Извънредно съсредоточен и логичен човек. Бивш анархиствуващ, член на РП. Има връзки с петкови хора. Като се има предвид, че политически е издигнат и съобразителен при поставяне на известни задачи винаги ни донася сведенията, които ни интересуват. Същият поради авторитета е който сеползва при Оббовци сме го пратили сегапри тях. По наши инструкции сега той е активен земеделец.

Черкас Зем5 - Пратен от РМС ремсист в ЗМС. Отначало ни донасяше за онова, което види и чуе в домът на Петков. С започване да излиза Зеленото Знаме те го пратиха на работа в администрацията. Сега ни донася, освен за виденото и чутото там и за авторите на статиите и карикатурите, а също и факти около кореспонденцията на редакцията и експедицията на вестника. Има сериозно отношение към работата.

Нино Зем6 - Народен представител. По Оббова линия. Има сериозно и честно отношение към работата. Онова което ни е давал, проверено се оказва автентично.

Ние имаме още няколко сътрудници, които са ценни с това че имат широки връзки с лидери на земеделската опозиция, а също и сред Оббовите хора. Имаме също така и няколко по-второстепенни сътрудници, които използваме. Също така ние използваме и един информатор из средата на земеделците, който познава добре земеделското движение и неговите хора и два пъти в седмицата ни дава преглед на събитията и участието на земеделците в тези събития. Требва да отбележа, че информациите му в болшинството случаи са обективни. При случаи на необходимост служим си и с един сътрудник от провинцията, който е об. организатор и доверен човек на пладнемци.

2. По линията на Звено.

Тук ние използваме:

ЗВ1 (р. Извънредно честен отечественофронтовец. Вземал участие в барбата преди 9 септември като Звенар. Възмутен от порядките в тяхната партия, кандидат за РП. По наша инструкция останал там. Ползва се от доверието на някои реакционни звенари и всичко каквото научи от тях ни донася. Сведенията му са ценни и проверени се указват автентични.

Зв2 - Честен отечественофронтовец. Останал в Звено по наше инструкции. Членува в Районна гр. организация, която нацяло е реакционна. Сведенията, които ни дава са отзначение. Има възможност да ни донася ценни данни.

Зв3 - Младеж ремсист. Много наблюдателен. Студент е . Донася ни за проявите в нл. Звено и студетското такова. Самият е вЦ. Мл. Комисия. Има връзки и с възрастни звенари реакционери.

Зв4 - Един от левичата в Звено. Политически издигнат много. Донася ни като сията, че това е необходимо за преуспеване делото на ОФ и прогреса, но поради полит. линия, която трябваме да отстоява пред партията и ВПС се изложи като левичар и наследък е доста изолиран. Сега е депутат

3. По линията на Соц. дем. Пастуховци:

С4 - Разузнавач при нас, когото успяхме да вкараме при тях. Той получи място в местното им ръководство и достъп до тяхните сборища, където лидерите им разискват полит. въпроси за което редовно ни донася. Донесенията му са напълно верни, но тъй като той не е политически много издигнат това му пречи при насочване вниманието му към интересното.

С2 - Добър ремсист - студент, вкарам при студентите пастуховци. Дава ценни доклади върху просветната им работа, която те вършат сред младежите и възрастните и която работа се съпътствува почти винаги с разискване и на политически въпроси, за което ни донася.

С3 - също ремсист вкаран при студентите пастуховци. И той донася почти същото както С2 - без да се знаят и познават.

С4 - наш разузнавач вкаран при младежите пастуховци. Много енергичен и съобразителен. Дава добри рапорти. Работи отскоро по тази линия.

4. По линия на демократите.

Преди официалното излизане на демократите използвахме едно доверено лице на Гиргинов, което отвреме на време ни даваше ценни сведения за тяхните намерения. Същото лице използвахме и след легализирането им но преди неколко седмици този сътрудник почина.

При тях имаме вкарани двама разузнавачи, които са редовни членове на организациите им. Един има достъп до сборището на първите им хора, където разискват почти всички актуални въпроси, за което ни донася. Другият е младеж и благодарение на своята активност е спечелил доверие на младитедемократи.

5. По линия на радикалите още нямаме завербовани сътрудници.

6. При анархистите имаме сътрудник само при анархо-синдикалистите-пратен от нас, имаме му пълно доверие. Също така за дейността на анархистите ни донася и сътрудник по земеделска линия, който има връзки и с тях

6. При троцкистите имаме сътрудник, който е районен ръководител в провинцията. Сега в София са му възложили работа в областта на техниката чрез него сме установили по-голямата част от тях. Освен него за установяването им спомогнахме и с показанията на задържан в Варна тяхен член . С помощта на тези показания установихме автентичността на донесенията на нашият сътрудник.

По отношение нафашистките организации.

До преди три месеца една организирана е централно ръководство фаш. организация нямаме. Ние сме установили в София повече от 20 малки групи на различни фаш. организации /легионерски, ратнически, отецнационевски, общи такива и пр./ и своевременно сме ги разкривали. Това се наблюдаваше особено в началото на 45 год. Почти всички тия разкрития сме направили чрез наши хора, вкарани вътре в тия групички, в които главно участваха млади хора. Но работата ни с тия СС е била преходна, поради естеството на самата работа.

В последно време ние наблюдаваме сформирането на легионерска организация с ръководство, което обявява себе си за централно водачество. Работата им, обаче върви много мудно и с провинцията почти нямат връзки. Това ние установяваме посредством наш сътрудник който е в връзка с тях и когото питат за всички по-важни свои намерения: - начини на организиране, наименование на организацията, отношение към изборите, връзката им с другите фаш. нелегални организации и пр. Този наш сътрудник е от ВМРО /ръководител. Много от неговите донесения ние сме имали възможност да проверим и се оказват верни. Задачите, които му даваме вървят по две линии: от една страна по дейността на тези легионери от друга страна по проучване на бивши членове на ВМРО, които

биха могли да бъдат използвани като терористи против власта, или пък търсени от самата власт. А така също от него искаме да ни осведомява относно настроението и намерението на група звенари. Пом Златев има контакт с нашият сътрудник. Същият може да има контакт с американци и англичани. В това направление ние работим върху него да се активизира.

В София има още една организация /ратници/ със стояща се от няколко малки групички, в средата на които има един човек, посредством когото ние редовно се осведомяваме за живота им. Те са опитали организирано да се влеят в демократическата партия, на на една конференция са решили да си останат като ратници извън демокр. партия.

Из архивите на ДС

11

04648
8-IX-345г.

ДО СОФИЙСКИЯ
ОБЛАСТЕН СЪД/ФИРМЕНО ОТД./
Т У К.-

МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ Е НА МНЕНИЕ, ЧЕ БЪЛГАРСКИЯ МЛАДЕЖКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СЪЮЗ, КОЙТО ИЗДАВА СВОЙ ПЕЧАТЕН ОРГАН-ВЕСТНИК "МЛАДЕЖКО ЗНАМЕ", СЪГЛАСНО ЧЛ.1 АЛ.2 НОВА, ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА СЛЕДВА ДА БЪДЕ ВПИСАН В НАДЛЕЖНИЯ РЕГИСТЪР КАТО ЮРИДИЧЕСКА ЛИЧНОСТ БЕЗ СПАЗВАНЕ РАЗПОРЕДБИТЕ НА ГЛАВА 2 ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА.

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР:
/Л.АНГЕЛОВ/

НАЧАЛНИК СЛУЖБА ДРУЖЕСТВА:
/ЙОР.СТЕФАНОВ/

Досие 35
УУ

София
9.X.1945г.

Вуйчо донася.

Днес на 8.X.в дома на Д.Гичев продължи конференцията която същия откри с думите.Другарите които пратихме да водят преговори с Н.Петков още ги няма затова повторно изпратих и Франгя за да види какво става.

Другари международното положение налага да се обедини БЗНС и да стане силен и мощен такъв какъвто е в действителност,а заедно с Р.П./к/да създадем истинска демокрация в която да влизат всичките всички демократически партии за да може да изведеме страната на добър край.Ние нямаме нищо против участието на Р.П./к/в управлението,но искаме еднакви права и еднакви задължения,трябва да се изслушваме един друг а не да служиме като параван или като ремарке,както искате го кажете за прикритие на Р.П./к/за да сит прокарва своите партийни идеали.

След това почна да чете декларация,натоварва се ръководството -Д.Гичев,В.Димов,К.Муравиев и Даскалов за да водят преговори с Н.П.на Н.Петков и Оббов за единен БЗНС.

2.Че още преди 9 септември са водили преговори с Р.П.за да влезе в управлението защото в днешния момен без Р.П.не може да има управление.

Поради една или друга причина не се разбрахме

3.Когато държавата ни беше изправнапред катастрофа наложи се кабинета Муравиев,тогава дадохме пълна и безусловна амнистия за да се постигне омиротворениеие обявихме война на Германия и разтурихме всички фашистки организации

4.Конференцията реши,пълна и безусловна амнистия на кабинета Муравиев.

5.Вечен съюз с нашия двоен освободител СССР, Англия,Америка и наша съседка Югославия.

6.Да се ходатайства за освобождението на всички земеделци от лагерите,което се прие с бурни ръкоплескания

Тъкмо се закри конференцията и на вратата се появи Асен Павлов,който беше посрещнат с ръкоплескания и тропане с крака,той прочете декларацията на Н.Петков в която се казва,за да имаме обединение П.П.намира за добре да подсили сегашния състав на П.П.с Д.Гичев,В.Димов,К.Муравиев и Стефан Даскалов за да имат по разширен състав,като завърши с думите при нас вратите са отворени за всички,ние не се боим от никого

Конференцията се закри в 4 часа,при разотиване някой от делегатите запитаха Гичев,дали ще се произведат изборите,а той каза,при наличноста на това правителство не може да се произведатизбори.

Вуйчо.

Гичев досие

" БРОДСКИ "донася: 14.XI.1945 г.

Обединението Гичев Петков в място да създаде сцепление между двете крила на земеделския съюз, напротив създаде антагонизъм. Непримиримите около Никола Петков от крилото атакуват последният за гдето се съгласил Гичев да бъде приобщен към тяхната общност. Гичевите приятели начело с Васил Вълков, Коста Живанов, Димитър Аргиров и Добри Ангелов, който искат обединението с Ст. Караджа 10, също са недоволни защото виждат, че в място да създаде настроение в полза на обединението напоследък се забелязва масово ориентиране към Отечествения Фронт. Даже самия Гичев за да успокой тези свой приятели, който искат обединението да стане на базата на О.Ф. им казал, че Никола Петков се намира в предверието на О.Ф. и той ще върне цели я съюз там. На въпроса защо е подписал споразумението с Никола Петков един час след срещата си с Васил Коларов Д. Гичев е заявил: "Аз съм масовик и държа смятка за настроението на масите, поради което искам те да испаднат под влиянието на Н. Петков който ще ги заведе при реакцията. Аз се надявам да откъсна масите от това влияние и да ги впрегна в служба на лява ориентировка.

Минчо Панов член на П.П. на съюза на Н. Петков-Гичев тая вечер е казал, че нито един кандидат за народен представител в О.Ф. листи приятели на Гичев не се отказват от листите. За това П.П. ще излезе че всички врабчевисти, който не се оттеглят от листите. За това постоянното присъствие, че излезе комюнике, че всички Врабчевисти, който не се оттеглят от листите се считат самоизключили се от редовете на Б.З.Н.С.-Никола Петков-Гичев.

Опозицията все още се надява на Етридж, че ще изиоли от Москва, не отлагане на изборите, а референдум за народния фронт, след което да се произведат изборите, с участието на опозицията. Но почеже твърдят че Георги Димитров заминал преди Етридж за Москва не очакват добри новини. Всеки случай. Всеки случай в редовете на опозицията съществува цяла паника. Надеждата, че Кръстю Пастуфов ще убеди регендите да поискат оставката на министрите или да сложат своите оставки е илюзорна. Никой не си прави сметка, че това е възможно. На утрешния митинг на Георги Димитров и Дамян Велчев се обяснава факта, че Звенарите на брой 17 души си подават оставката от Ц.К. но и това е пак в кръга на обикновените версий и новини, кроени по кафенета и локали.

М.В.Р.
Дирекция Нар. Милиция
Държавна Сигурност.
Отд. "А"

До Господина Началника

Р А П О Р Т.

Господин Началник по възложената ми задача да наблюдавам дома на Д. Гичев от 1.ч. слет обят Гичев излезе от дома си в 3.15 ч. пред входа на дома си се срещна с бившия кмет на с. Житница Провадийско Пехлеванов.

И двамата отидоха в дома на Н. Петков бови се при Петков 20 минути и от там се преда в дома си.

13547.

Препис.

Ст. П.П.Професора.
С.С.
при
Д.Н.Милиция
—Д.Сигурност.
Отдел "А"
София.
6 XII-1945г. № 7
С. Прелез,Кубратско.

Твърде Бърза и Стр. и Л.П.
До Господина
Началника на Д. С.
При Д.Н. Милиция
София.

Господин Началник,

Въз основа дадените ми инструкции ~~от другаря Гл.Инспектор при Д.С. — Гренчев~~ по случай произвеждането на парламентарните избори на 18 XI именно да работя в Русенска област, подпомогнат от другарите Гочев и Мечкуев аз изпълних възложената ми задача както следва:

1. Застанах като водач на опозиционерите на Н. Петков в Русенско.

2. Отделих реакчионния елемент от истинските отечественофронтовци.

3. Колеблившия елемент отделих от реакционния върху които работих достатъчно, защото този елемент излезъл от редовете на О.Ф. преди 18 ноемврий требваше наново да го върна в редиците на О.Ф. и с бюлетината на О.Ф. требваше да се яви пред избирателните Урни с отечественофронтовската бюлетина и гласува за О.Ф. Тази точка изпълних над сто на сто. Ако това не бихме направили, катосе има предвид че Русенска област е една от фашизираните области ние не щехме да нанесем тежък удар на фашизираната реакция.

Избора направихме. О.Ф. победи, победи Р.П./к/. Обаче сега става нещо още по интересно в средите на Г.З.Н.С. Тия които се обособиха като фашизирана земеделска опозиция в лицето на Н.Петков се завръщат по право правят усилия да се завърнат наново в О.Ф. Г.З.Н.С. по заповед на своя водач Н.Петков. Целта натова тухно завръщане е да узаконят своето О.Ф. положение за да могат така да се наредят, че когато се състои конгреса на О.Ф. Г.З.Н.С. на 29 и 30 декемврий тази година повече от двети трети от делегатите на дружбите на Г.З.Н.С. да бъдат хората на Н.Петков, които имат за задача да съборят настоящето ръководство на Г.З.Н.С./Ал.Обов/, да изберат друго ръководство, което в последствие да подготви пътя за възкачването на Н.Петков и Гемето катоводачи на Г.З.Н.С., обявяването на народните представители - земеделци срещу народните представители на Р.П./к/ и заедно с звенарите да се мъчат да управляват политикатана О.Ф. власт. Водят пропаганда - не другаря Георги Димитров да е начело , а Гемето.За да се избегне удара, който готвят Н.Петковци, аз като човек, който познавам по отблизо техните нареждания, предлагам следния начин на действие:

1. ПРОЧИСТВАНЕТО В РЕДОВЕТЕ НА Г.З.Н.С. и приемането на нови членове да СТАНЕ за ЦЕЛА БЪЛГАРИЯ в СЪВМЕСТНИ ЗАСЕДАНИЯ НА ДВЕТЕ РЪКОВОДСТВА на Р.П./к/ и Г.З.Н.С./Ал.Обов/. В това прочистване да се вземат под внимание и някои членове на Р.П./к.,които на много места са напустнали партийната линия. ТОВА НЕЩО ДА СТАНЕ ЗА ЦЕЛА

БЪЛГАРИЯ в ДВА ако не в един ден. С ЕДНА ДУМА ЦЕНТРАЛНИТЕ РЪКОВОДСТВА НА ДВЕТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ДА ИЗДАДАТ НАРЕЖДАНЕ ДО СВОЯТА ПАРТИЯ В КОЕТО НАРЕЖДАНЕ ДА ОПРЕДЕЛЯТ ДЕНЯ В КОЙТО МЕСТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА Р.П./к/ и Б.З.П.С да извършат това дело от което ще ИМА НАЙ-ГОЛЕМ АКТИВ НАШАТА СЛАВНА ПАРТИЯ ТАЗИ РАБОТА ПО МОИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ НАЙ-КЪСНО ДО 25 ДЕКЕМВРИЙ т.г.

2. Р.П./к/ чрез своите организации за ВНЕСУВА ДРУГАРИ ОТ МОЯ КАЛЕ-ГЪР НАВСЯКЪДЕ, които Р.П./к/ да води в специална книга, да си има и специални секретни начини за даване на инструкции. Но тези ДРУГАРИ да бъдат ЧЕСТНИ, БОРЦИ-ИДЕАЛИСТИ. Партията да им дава така съдействие, че винаги да има резултати. С една дума ДРУГАРЮ; нашата работа ще заприлича на МАСОНСКАТА, но ЛИНИЯТА по която ще ВЪРВИМ е съвсем друга. Тая линия ще бъде ЛИНИЯ от която ПАРТИЯТА на ВЕЛИКИЯ НАШ ДРУГАР Г.ДИМИТРОВ ЩЕ ИМА САМО ПРИДОБИВКИ. А тези придобивки са, че НИКОГА НЕ ЩЕ ИМА РАЗНОГЛАСИЯ МЕЖДУ Р.П./к/ и Б.З.П.С. Тогава ще имаме такъв Б.З.П.С., какъвто партията го желае. Иголемите упреци които се носят, че сме се месили в вътрешните работи на Б.З.П.С. ще изчезнат веднаж за винаги. Тогава когато, ние които работим в Б.З.П.С. и поведем борбата завътрешното затвърдяване на редиците му никой не ще хвърля упреци върху Р.П./к/.

Тогава ние ЩЕМЕ повече народни представители в КАМАРАТА и повече МИНИСТЕРСКИ МЕСТА В КАБИНЕТА.

Сега аз работя в моята околия и подготвям пътя за конгреса на Нашата ЗО.

В заключение аз ВЯРВАМ, в ИМЕТО на ПРОЛЕТАРСКАТА БОРБА, като Ч., на Ц.К. на Р.П./к/ да докладвате по горното положение, особено за новите маневри на К.Петковци и да се направи всичко възможно за тяхното отстраняване.

Дайте ми и един ПСЕВДОНИМ по който да можем да сме винаги, когато се наложи в връска.

С Другаря инспектор от Д.С.-Гусе и др.Гочев- гл.инструктор при Ц.К. на Р.П./к/ наместна почва разрешаваме всички въпроси необходими за правилното провеждане на борбата.

ПОЗДРАВ на ВСИЧКИ ДРУГАРИ

СЛЪРТ на ФАШИЗМА! СВОБОДА на НАРОДА!

Ст. П.П. Професора:

ДО НАЧАЛНИКА НА ДЪРЖ.СИГУРНОСТ

Д О К Л А Д

от Началника на отд."В" - Цв.Банчев.

Другарю Началник,

Разпенените на 7.Септември 1945 год. опозиционни политически партии: БЗНС - Н.Петков, БРСДП - К.Лулчев и Демократическата партия - Н.Мушанов, напоследък започнаха да търсят нови форми за проява на своята разложителна дейност, като насочват агентите си били към навлизането в културнопросветните организации и привличането на ръководствата им /Адвокатския съюз, получаване на болшинство в управата в Стенографския съюз и др./, било в образуването на нови организации, каквито са разните академически съюзи.

Така при БЗНС - Н.Петков отначало се говореше за студентски секции, а впоследствие за Академичен земед.сектор при Земса, докато най-после на 6.XI т.г. се свика конгрес на Академичния земеделски съюз. Същия съюз до сега - 8.XII.т.г. - имаше и свой орган - /"Сеяч"/, който бе спрян с останалите периодични опозиционни вестници.

При БРСДП - К.Лулчев - се оформира отначало академична група, впоследствие започна да се нарича Студентска социалистическа организация "Жан Жорес" с самостоятелни прояви на организационен живот - управителни тела, печат, бланки и пр.

На 6.X.1945 год. органа на Демократическата партия "Знаме" - в бр.11, съобщи, че в София е основан Демократически академичен клуб, на мястото на бившата демократична академична група при партията. И тук, обаче, клубът в същност има управително тяло, самостоятелни бланки и печат, и по своето фактическо положение не е нищо друго освен академичен съюз при Демократическата партия.

Ето и програмните насоки и досегашна дейност на тези академически опозиционни организации:

БЪЛГАРСКИ АКАДЕМИЧЕН ЗЕМЕДЕЛСКИ СЪЮЗ.

На конгреса на този съюз, проведен на 6.XI I.т.г. в салона на кино "Капитол", са присъствували 70 души делегати и 300 души гости. За задачите и целите на съюза са се изказали:

1/Председателя на съюза Ангел Пандев, който заяви: "Днес, когато пред българският народ е поставен въпроса да бъде ли той свободен или не, когато БЗНС води епична борба против новата диктатура на шмайзера, Бълг.Зем.академичен съюз има да играе първостепенна роля при предотвратяване нетвъртата катастрофа на България. Ние се борим и ще се борим против всякакво подтисничество и провокации..."

Из архивите на ДС

2/ Никола Петков - "Вашият конгрес заседава в дни наистина исторически за България и за българският народ, дни на борба, за да се извоюва и осигури бъдещето на нашето отечество, дни на борба, за да се осъществи идеологията на БЗНС. Аз съм сигурен, че вие ще продължите борбата в духа на П.Д.Петков, Петрини, Сергей Румянцев и Г.М.Димитров за ред,законност,свобода,мир и народовластие, като, ако трябва, да дадете и живота си..."

3/ П.Сърбински - "....Конгреса на Земед.академ.съюз е една борба п, отив профашистките опити да се изгради единна младежка организация и общ студентски съюз. Идвам да изразя признателността си, че вие първи застанахте на позициите на демокрацията,против тиранията, - онази демокрация, която не се гради с гняв, лозунги на смърт, шмайзери и пр., а с любов. Вие трябва да продължите вашата борба с още по-голям ентусиазъм за тържеството на идеите на Стамболийски, за тържеството на народовластието, за добруването на "чичо" и "стрина". Само така вие ще бъдете достойни ръководители на нашата славна организация..."

4/ Н.Стамболийска - ..."Българската младеж е била винаги на наши позиции за хляб, свобода и ред...Борете се смело, за да можете действително да бъдете достойни за падналите в борбата..."

5/ Г.Йорданов - "...Днес, когато ни е отнета свободата, ние знаем, че е необходими да се намеси в борбата българската земеделска интелегенция, за да завърши тя успешно...Вие академиците, заедно с другите младежи от БЗНС, ще се борите твърдо против онези, които станаха иноплеменици, против емигрантите генерали и министри, против отхвърлянето на нашата конституция, за нашата законност и чест...Всички на борба, за да не позволим диктатурата да се наложи..."

6/ Д.Гичев - ..."Вие сте тези,които, чрез вашата организация, ще направите нашите съмишленици истински борци..."

А в доклада си "Ролята на академическата младеж в изграждането на земеделското движение" Кирил Попов каза: "Ние не сме онази интелегенция, която идва от_вън. Ние сме расли в мъките на труда, нашите ръце са държали рало-то и плуга и не познаваме насилието и диктатурите. За това нашата програма е да се борим против насилието, против беззаконието, за народовластие и истинска демокрация, защото нашия селянин е истински демократ и по рождение свободен...Ние ще пресечем краката на настъпващата диктатура...Нашата борба чрез подписи, агитации и пр. даде възможност на водача ни д-р Г.М.Димитров, да спаси живота си от диктатурата и реакцията.Тази ~~~

От конгреса са изпратени телеграми до Мацанкиев, Гемето и др. Решено е Зем.акад.съюз веднага да напусне общия студентски съюз.

На 8.XII.т.г. - студентския праздник - Зем.акад.съюз проведе вечерин ка в салона на "Лион-палас". Тук в присъствието на Н.Петков, Трифун Кунев, Недялко Атанасов, П.Сърбински и др.разни оратори студенти са говори за огра ването труда на селянина, затова че той е"гол"и"бос", и че чашата на търпе нието е преляла. ..."Ние академиците земеделци обещаваме, че ще се борим с всички сили срещу реакцията и тиранията, за извоюване на свободата, равен ството и истинската народовластническа демокрация, при която няма да има нм.йвери и диктатура."

Хвърляли са се хули и най-безобразни мърсотии против РП /к/, Отеч. фронт, против ЕМО и ОСНС.

Органа на студенеския земед.академ.съюз /който сега е спрян/, се списваше също в този дух. Така напр. в бр. 2 от 7.XI.т.г. някой си П.А.Со колски, пише "че университета е под ударите на външни сили, че свободата на професорите е окована, че вземат решения, изгодни за известно число партий ни среди; че свободното научно мислене било в опасност, че университета е в опасност да се превърне в еднопартийна казарма и т.н. Постоянното присъс твие на Зем.акад.съюз е почнала активна разложителна работа вред студенти те, видно от обявената програма за редовни седмични събрания. Така: в поне делник имат събрание студен ите от историко-филологическия и историческия факултети, музикалната и художествена академия; вторник - медицинския и ветеринарния факултет; сряда - техническия и финансово-административния фа култет; петък - студентите от агроно-лесоводския, богословския и физико-мат матическия факултет; а всеки четвъртък ще става общо събрание на студентите от всички факултети.

ДЕМОКРАТИЧЕСКИ АКАДЕМИЧЕН КЛУБ.

Според съобщението на в."Знаме" от 6.X.т.г. - бр. 11 "Демократически акад.клуб обединявал досега 1.500 студенти". В всеки факултет имало демократическа секция. Ето какво кава "Знаме" за идеологията и програмата за то зи клуб:

"Демократичната младеж се е въодушевлявала от идеите на възрожденците от идеите на А.Малинов, Н.Мушанов и д-р Ал.Гиргинов...Тази младеж ще се бо ри за истинска свобода, против своеволията от където и да идат те и за истин ско народно добруване и социални права... Тя ще се бори против тиранията, с корупцията, против привилегиите... Тя иска България да бъде само на бълга рите...Демократичния акад.клуб - София - ще проведе обширна просветна култур на дейност по градове и села..."

Същия "акадм.клуб" на 8.XII.т.г. - празника на студентите е организирал вечеринка, на която демократите студенти са пяли химна на царя, викали са "да живее Н.В.Цар Симеон II", "да живее търновската конституция" и

Из архивите на ДС
71

Из архивите на ДС

пр. в този дух.

Същия академ.клуб на 17.XII.т.г. организира сказката на Мушанов в салона на"Алианс Франсез" на тема "Идеали на демокрацията", в която Н.Мушанов е говорил за диктатурата на една партия, за новото неравенство, за липсата на свобода и пр. /гледай доклада за речта на Н.Мушанов./.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКА АКАДЕМИЧЕСКА МЛАДЕЖ."ЖАН ЖОРЕС"

"Жан Жорес" е организация на академиците социалисти при БРСДП - К.Лулчев.

Ще приведа само няколко цитата, за да илюстрирам праграмната насока на тази студентска организация.

Минев Михайло - представител на "Жан Жорес" на конгреса на академиците земеделци е заявил: "Атмосферата в нашия университет в този момент е особено напрегната. Една хегемония се замени с друга. Партизанствуването и диктатурата се ширят...Точно в този момент нашите два съюза поведаха борба. Нашите права са потъпкани...Ние, които дадохме тържествено обещание пред покойния ни водач Гр.Чешмеджиев, че няма да пожалим живота си за осигуряване свободата и демокрацията на българският народ, ви подаваме твърдо нашата ръка за смела борба..."

Членската маса и на трите изброени организации е попълнена почти изцело от бивши бранници, ратници, цанковисти, ванчомихайловисти и легионери. Тук фашизмът е свил гнездо и, необезпокояван, под маската на отечествен нофронтовска опозиция, върши своята рушителна дейност всред студенството.

От правно гледище, както по закона за юридическите лица - чл.1 -, така и по закона за държавния надзор върху дружествата и сдруженията, съществуването на тези организации е неоправдано .

Чл. 5 от закона за държ. надзор върху дружествата и сдруженията гласи: "никое дружество и сдружаване с идеална цел не може да действува законно, нито може да бъде зарегистрирано от съда по закона за юридическите лица, докато устава му не се утвърди от М-ра на вътр.работи или от натоварено от него лице."

А тези организации нямат, нито министерско разрешение, нито разрешение на министер.савет, нито регистрация в съда.

Чл.21 от закона за надзора върху дружествата и сдружаванията гласи: "който извърши действия по управление или проявление на дружества или сдружавания, преди да бъдат те надлежно утвърдени или след като е било отказано утвърждаването им, наказва се с тъмничен затвор до 6 м. и глоба от 1.000 - 20.000 лв.

Като имате предвид всичко гореизложено, др.Началник, давам мнение, че същите организации следват да се забранят.

19.XII.1945 г. НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "В":

Чешмеджиев

КОНФЕРЕНЦИЯ НА БРСДП/о/ Два 11

Конференцията се е състояла на 27 и 28 януари в дома на Гр. Чешмеджиев,ул "Априлов" 3.Присътствували са около 90 души от София и провинцията - всички старателно подбрани.Имало е и делегати /от Русе и Видин/ от организации,които официално се отчитат на Нейков,но които кокетират и с Пастухов.

Характерно за конференцията е,че Кр.Пастухов поема пълното ръководство на партията.Това се вижда,първо,от единодушието,с което се посреща речта на Пастухов;второ,от попълването на ЦК с върли пастуховисти /Иван Руневски,Аталас Москов,Цоню Рачев,Ничо Икономов и др трето,от поясненията,които е дал Тодор Чичовски на дошлите по време на конференцията за разговор с К.Лулчев и Пастухов американски журналисти Сеймър Фридън и Томсън,а именно:на въпроса на журналистите какво положение заемат Лулчев и Пастухов в партията,Чичовски представил Пастухов като лидер на партията,а Лулчев само като нейн главен секретар,нещо,което се потвърждава и от Лулчев.

Изказванията на делегатите на конференцията са били преди всичко противокомунистически

Конференцията е удобрила напълно линията на вестник "Свободен народ" и тонът,в който той се списва.

1

ДО НАЧАЛНИКА
НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Д О К Л А Д

Др.Началник,

В докладите си от декември 1945 год. Ви донесох за незаконното съществуване на "Българския земеделски академичен съюз", "Демократичния академичен клуб", Социалистическата академична младеж "Жан Жорес" и "Лига за защита правата на човека и гражданина".

Съгласно законите в страната, за да може една организация да съществува законно, тя същата трябва да бъде утвърдена от съответния Министър и вписана в регистъра на съда.

Гореспосочените организации не са утвърдени съгласно изискванията на Закона за държавния надзор на дружествата и сдруженията, който регулира засега проявите на дружествения живот в страната.

Съгласно чл.5 от същия закон "никое дружество и сдружение с идеална цел не може да действува законно, нито може да бъде регистрирано от съда по Закона за юридическите лица, докато устава му не се от Министъра на вътрешните работи или от натовареното от него длъжностно лице" а съгласно чл.21 от същия закон, всеки който извърши действие по управление или проявление на дружества или сдружавания преди те да бъдат надлежно утвърдени или след като е отказано утвърждаването им, наказва се с тъмничен затвор до 6 мес. и глоба от 1.000 до 20.000 лв.

Като имам пред вид напоследък твърдите позиции на НК на ОФ от една страна и речите на М-ра на вътрешните работи Антон Югов, от друга, че " спрямо провокационните прояви на опозицията ще се прилагат законите в страната в тяхната пълнота", аз моля Вашето нареждане по отношение на горезброените и др. организации, които са станали средища на провокации и комплоти спрямо властта на Отечествения фронт.

София, 29 януарий 1945 год. НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "В":

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М. В. Р.

ДИРЕКЦИЯ на НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
№ 431
18 февруари 1946 г.
СОФИЯ

Поверително. 33

ДО ГОСПОДИНА МИНИСТРА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К.

Донасям, че Областният началник на Народната милиция в гр. Ст. Загора в доклада си за м. януари т.г. между другото пише и следното:

"За отбелязване е, че в някои села и градове ръководствата на "ЗВЕНО", както и членовете му, са в тесен контакт с опозицията и по много местни стопански и политически въпроси имат единомислие. За сега най-типични организации на "Звено" в това отношение са в Казанлък и Чирпан. В тези околии, а също и в останалите, но в по-малък масщаб, е разгъната голяма организационна дейност на "Звено" и то преди всичко по линията на вербуване на нови членове. Основната маса от тези членове са организирани и активни фашисти до 9. септември.

Особено в Чирпан ръководителят на звенарите води, посредством хората си в селата /повечето бивши цанковисти като него в миналото/, много по-разобличителна и разколническа дейност, отколкото [illegible] опозиция".

/ Д И Р Е К Т О Р /Р. Динтов/

ДИРЕКЦИЯ НА НАР. МИЛИЦИЯ М. В. Р.

З.С.

2

Д О К Л А Д

за развоя на конференцията на БЗНС/Н.Петков/, свикана в Плевен на 21 февруари 1946 год.

Около 14-15 февруари на Службата ни стана известно, че Областното настоятелство на БЗНС с секретар Н.Д.Петков, в Плевен е свикало чрез телеграми на Областна конференция за избор на ново Областно Дружбено настоятелство, председателите и секретарите на околийските дружби и делегати от съответните ръководства за 20 и 21 февруари т.г., и за 21 с.м. съответните ръководства и делегати от Земсовите организации в областта за избор на Областно настоятелство на ЗМС с секретар П. Сърбински.

Областното настоятелство на Дружбата поиска на 18 того разрешение за наемане на салон, който и веднага бе разрешен. За такъв ръководството на Дружбата избра и посочи салона на ефорията при църквата "Св. Троица", помещаващ се в църковния дом на същата, в двора на гореспоменатата църква.

На 20 февруари сутринта в салона на църквата се събраха около 25-30 души делегати. По причина на тази малочисленност на делегатите ръководството на дружбата реши да отложи и отложи за следващия ден конференцията с оглед на предвижданията им до тогава да се съберат достатъчно число делегати.

Наистина на следващия ден 21 февруари конференцията се откри в 8.30 часа от ЙОРДАН РУСЕВ пред присъствуващите вече около 70 души. Между присъствуващите личаха следните по-видни представители на опозицията в Областта ни: Георги Русев и Иван Пандов-представители на Обл. Ръководство на ЗМС/секр.П.Сърбински/, Никола Сеизов от гр.Троян, Атанас Натев, Петко Иванов Рангов от Б.Черква-бивш фашистки кмет в с.Върбовка Севлиевско, Никола Пенчев-от Луковит-бивш гимназиален Директор уволнен като фашист, Георги Д.Харов-едъръземевладелец и вършачко-притежател, Атанас Колев от Г.Оряховица, Петър Коджабашев и Иван Ангелов също от Г.Оряховица и Иван Дуков от Сухиндол, Асен Павлов-б.министер, Коста Шопов-плевенски адвокат, Минчо Панов от П.П.на БЗНС/Н.П./, Д-р Дишко Йоновски от Габрово, Елисавета п.антонова също от Габрово, още две жени и трима души мъже също от гр.Габрово с подчертано неземеделска външност, с още неустановена за нас личност, Марин Личев-плевенски адвокат, Георги Качармазов-едър плевенски лозар, Васил Нейков Танев-също Плевенски лозар, Петко Н.Канджев-студент, бивш легионер и други, болшинството от които бяха представители или изхождаха от средите на адвокатите, индустриалците, търговците, едрите земевладелци и лозарите. Част от тях участници в фашистките управления до 9.IX.944 г., а друга част неучаствували в управлението, но известни като германофили, новобогаташови и спекуланти.

След откриването на конференцията беше изнесен доклад от Йордан Русев. Тук му е мястото да се спомене, че в конференцията не присъствуваше нито представителна личност за което и не бяха правили постъпки от наш, нито какъвто и да е друг външен човек. В това отношение състава на конференцията беше строго и прецизно подоран. Доклада на Йордан Русев трая около час и половина. Според сведенията на наш секретен сътрудник учавствуващ като делегат в същата конференцията докладът му покрай нелепите и стъкмени сведения за организационния възход на опозиционните Дружби в Областта се е състоял в по-голямата си част от груби клевети и хули срещу Отеч. Фронтовската власт, правителството, Националния Комитет на Отеч. Фронт и тяхните представители, милицията и Вътрешния министер и почти всички мероприятия на правителството в стопанството и администрацията. След него започват своите доклади и изказвания председателите и секретарите на околийските опозиционни дружби в Областта ни.

В туй време из града се пръсна мълва,че на конференцията се говорят провокаторски речи и се изнасят фалшиви доклади насочени срещу властта и дялото на 9 септември.Тази мълва стана причина около обяд под ръководството на известни лица от Р.П. и Отеч.Фронтовския БЗНС и близките на пострадалите от фашизма да се събере една внушителна маса от народ състояща се предимно от работниците излизащи по това време от предприятията и чиновниците излизащи за половинчасовата си обедна почивка от учрежденията,която наброяваща вече повече от 3,000 души се насочи към салона където заседаваше конференцията и така да се каже го обсади.Известни представители на народа,без да бъдат официални лица,т.е. от ръководствата на О.Р.партиите,нито пък служебни лица,влязоха в салона и поканиха делегатите да излязат и кажат своите становища на народа да,който ги чакаше на вън.Делегатите отказаха и започнаха да говорят и надаваят крясъци за това,че свободата им била потъпкана.Предните редици от напиращия на вратата народ чули подобни думи,предадоха това на назад което възбуди още повече народа и овз това чувствителен към противниците на неговите интереси и нахлу в салона.Щом народат нахлул там гдетс той разбираше,че се коват козни срещу неговите интереси,той започна разгонване на делегатите.Излизащите делегати по един или на групи биваха оплювани,оругавани и им бяха нанесени на някои от тях отделни удари от хора от народа,които не можа да се констатира кои са.В тази саморазправия на народа с представителите на неговите врагове,уместно е да се отбележи,не участвуваха нито отговорни политически лица,нито пък представители на властта.Впрочем,на първите още безуспешни опити за осмиряване,направени от няколкото присъствуващи там органи на Държ.Сигурност народа отвърна с справедливо неподчинение и тези органи бяха принудени да се отеглят своевременно.По нататък събитията се развиха по следния начин:

Понеже делегатите успяха да се пръснат народа така да се каже залови двама от тях и в една спонтанна и внушителна демонстрация ги отведе на паметника на Свободата,където бе импровизиран митинг.Двамата делегати-опозиционери,бяха поставени на паметника,който играеше роля на трибуна.От тук пръв говори им свещеник Симеон Геновски-от БЗНС,който с борческо слово заклейми слугите на фалиралата династия и на злостната българска и международна реакция.След него говори представител на Плевенското работничество.След него говори по покана на мнозинството единия от двамата делегати на опозицията,а именно Петко Иванов Франгов от Бяла Черква,Павлекинско.Същия в неколкото думи които каза се опита да се представи като стар единофронтовец и първокачествен отеч.фронтовец.В този момент от мнозинството излезе един младеж от с.Върбовка,в което село същия Петко Иванов е бил фашистки кмет.С силни думи той фактически изложи противонародната,противоотечественофронтовска и противопартизанска дейност на този кмет.В това време митинга беше вече нарастнал на повече от 5,000 души,предимно трудящи се.На края говори секретарят на градската организация на БРКП-Васил Топалски.Митингът завърши с гласуването на резолюция,срещу предателската дейност на опозицията.

Трябва да отбележем,че от личните констатации на началника на бюро "А"-при служба Д.С.Плевен,П.Д.Петков,на Минчо Панов от П.П.на БЗНС/Б/Петков/ бе разбит носа и той бе слабо опиян.Асен Павлов пък бе само опиян.Йордан Русев има нанесен слаб удар на горната устна,опиян и сритан.Това са"най-тежките" случаи.Останалите делегати бяха само опиянти

ИНСПЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:
/Л.Цветанов/

Плевен,23.II.946 год.

НАЧАЛНИК БЮРО "А" -Д.С.:
/П.Д.Петков/

77
Из архивите на ДС

23-П-46 г. 51

С П Р А В К А

За ТРИФОН КУНЕВ БОЯДЖИЕВ роден от с.Ъглен Луковитско на 20.II. 1880 год. вдовец,писател-публицист,понастоящем живущ на ул."Раковски" № 120,притежаващ л.к.№ 743 18.II.1946 г.

Трифон Кунев преди 9.IX.194 год. е бил член на земеделския съюз. След 9.IX.1944 год. той продължава членството си в същата политическа партия.Като такъв същия става подпредседател на писателския съюз и директор на Народния театър за който пост бил протежиран и от регента В.Ганев.

Тъй като никога не е бил честен отечественофронтовец,още преди разцепването на БЗНС,въпросният имал винаги неприязнено и подигравателно отношение към всички инцятиви на ОФ и специално на РП/к/.

Кунев преминава в опизицията заедно с Н.Петков и става член на ЦК на БЗНС-Петков.Като такъв той си подава оставка през 1945 год. и бива ос ободен от съюза на писателите от поста си председател.За поражения дейност Трифон Кунев бива уволнен през ноември 1945 год. от народния театър.

Трифон Кунев още първия ден от излизането на "Зеленото Знаме" сътрудничи най-усърдно на вестника,като описва прословутата колона "ситри и дребни като камилчета"...,които статии представляват венец от хули и обиди против днешния ред ,правителството,ОФ партии и др.

Така например Кунев говори против законите на аграрната реформа и за конфискация на имотите на незаконно-забогателите/бр.23 II.1946 г., говори за"свирепи управници.....който обявяват и наказват несправедлив народа си/брой 22 от 3.II.1946 г./обявява се пр тив комунистите,"които не познават своя народ и неговите особености,защото са били дълги години далеч от отечството"...../брой 21 от 30.I.1946 год./злъчно осмива и парламента/брой 108 от 15.XII.1945 год. и бр.101 от 7.XII.1945 г./ възмущава се от първите думи на др.Георги Димитров"дългоочакваният гост отбелоканената Москва",по отношение на опозицията сразпасаните вис /бр.78 от 10.XI.1945 г./

В същия дух са всички негови статии ,обаче те са твърде много във всеки брой от "Зеленото Знам" има първа страница по един негов фелъв"бисер".

239
52

През м. май 1945 г. г.Трифон Кунев участва при учредяването лигата за защита правата на гражданите и човека и бива избран за подпредседател.Заедно с други представители от въпросната лига Кунев се застъпва пред регентите,м-р председателя,членовете на правителството и пр. за отменяване закона за трудово-възпитателните общежития за връщане на интернираните близки на осъдените от народния съд,за амнистия или помилване на осъдените от Народния съд.

Изобщо Трифон Кунев се явява като най върл противник на днешната власт,като в своите прояви не държи сметки за граници.

Из архивите на ДС

Бързо 244/30

М. П.
ПРОКУРОРСКИ НАДЗОР
при Соф. обл. съд
№ 1336
23.II. 1946 год.
Гр. София

До
Дирекция на милицията

Тук.

Наредете да бъде задържан веднага Коста Лулчев, като се извърши обиск в домът му, редакцията и печатницата на в."Свободен народ" а така също и в домът на Кръстю Пастухов, като се изземе инкриминирания брой на вазани вестник - бр.41 от 22.II.1946 г. както и други подозрителни материали.

ПРОКУРОР: О. Кавтрапов

ПРОКУРОРСКИ НАДЗОРЪ ПРИ СОФ. ОБЛ. СЪДЪ

Препис

6
338

ПРОКУРОСКИ НАДЗОР
при
Соф.Обл.Съд
№ 1338
23.II.946 год.
С о ф и я

ДО
ДИРЕКЦИЯ НА МИЛИЦИЯТА
Т У К

32

Предлагаме Ви да произведете дознание в връзка с статията:"Защо ме изкушавате,лицемери", печетена в бр. 41 на в."Свободен народ"от 22.II.946г. за установяване автора й и разследване обстоятелствата около нейното напечатване.

Писаното в инкриминираната статия е в състояние да създаде враждебни отношения между офицери и войници и между войската и народа,да намали боевата способност и борческия дух в народната армия,да подкопае авторитета на военното началство и отслаби дисциплината й - с оглед чл.6 от з.з. нар.власт.

Да се задържи редактора и извърши обиск в домът му за изменяване вестника с инкриминираната статия и други подозрителни материали от интерес за следствието.

Зам.Прокурор/Б.Минковски/

Е/М

~~18~~
~~244~~

ДО ГОСПОДИНА
ПРОКУРОРА НА СОФИЙСКИЯ ОБЛАСТЕН СЪД
* ТУК *

Изх. № 2017
26.II.46

33

Донасям Ви Господин Прокуроре, че в ареста при Дирекцията на Народната Милиция е задържано лицето КРЪСТЬО ИВАНОВ ПАСТУХОВ, за провинение по печата.

За успешното привършване на започнатото дознание, моля да разрешите задържането му пет дни.

НАЧАЛНИК ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:
/Д.Дичев/

ИНСПЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:
/В.Зеев/

Препис

Именувам се КРЪСТЮ ИВАНОВ ПАСТУХОВ от гр.Севлиево, ж.на София, бъ. православен, женен 71 год.адвокат.

Статията "Защо ме изкушавате лицемерие" с начало "Един заклет ан: тарист" и край "България пак ще си гори ръцете не за себе си, както е б довчера" публикувана в в."Св.Народ", бр.41 г.26, 22/II.46 ,петък, е изцяло написана от мен.Обаче не признавам по съдържание да е насочена против войска та и нейната дисциплина, което не е било моя задача. Аз исках само едно свободно мнение, осветено от от конституцията и свободата на печата,което не съставлява престъпление даже и да се сметне за погрешно.

При поставяне на заглавието "Защо ме искушавате, лицемери" конкретно немах предвид да визирам,когото и да е било. Във сравнението,което правя в началото на статията,немах намерение да противопоставям старата армия на новата или на нейните генерали. Но скоро застъпвам гледището, че в войската трябва да се спазва като правило йерархическия ред и служебния ценз,както то ва е обикновено в модерните армии, а също тъй,че макар с големи грешки,нацио налния български дух е създал първоразредна армия,чиито ценни качества минават и в следващите поколания. Чужд съм бил на намерението да противопостав ям един род генерали на други. Под освобождаване местата от партиици,Разбирам само политическите командири. Над елементи,които са обявили кръстоносен поход, не разбирам официални органи, а прояви в печата и частни,коитосъздава ха на времето настроение.

Като общественик аз взех повод от изказванията на празника на военното училище и застъпих мое гледище по някои засегнати въпроса. Именно най-пър во по въпроса, че в казармата не трябва да има никакви партиини гнезда,за да не се създават дискусиони клубове.Напълно съгласен с това гледище,аз сметнах като логически извод от него би било,щото да се постави въпроса за политичес ките представители в войската,въпрос третиран вече не веднаж, а в нашия печат без да е обвинен някой затова в престъпление. Както се изказвам в статия та си, това е чужд образец а на местото той е имал смисъл,тъй като там се следва еднопартиина система и опасност от различия няма. Обаче,у нас при мно жество партии и конституционни управления не би могла да се одържи една линия и съществува опастност да се явят такива, ако разни течения бъдат застъпени Но аз не залягам въпроса в неговата практическа проява,защото това не е било моя задача.

Друго различие,което застъпвам в статията си, то е въпроса за подържа не на всяка цена от войската на отечественофронтовско правителство. Правя разлика между отечественофронтовска България и правителството.Първата трябва да се защищава безусловно от армията, не може да се образуват в казармата конспирации за преврат. Обаче аз посочвам в статията си, по тоя за сега теоретически курс, а не практически, аз изказвам гледище,че, ако подобно нещо би било възможно, то при нашите конституционни и партиини нрави, рискува да има за резултат партийна армия,което нещо трябва да се избегне.

Късо казано моето мнение не е насочено против единството и дисциплина та, нито до уронване престижа на началството,след,в случая няма престъпление по закона.Не си спомням кому съм дал статията в редакцията и дали е била писана на машина или ръка.

Настоящите показания написах саморъчно,за което се подписвам:

/п/ К.И.Пастухов.

1

М.В.Р.
Дир.Нар.Милиция
Д.С.Отделен."А"
1.III.1946 г.
София.

До Господина
НАЧАЛНИКА наОТДЕЛЕНИЕ "А"
Т У К

Д О К Л А Д

Донасям Ви Господин Началник за извършената работа по проникване и събиране сведения за дейноста на Дем.партия,редакцията и младежите, следното:

Работата по установяване състава на ръководствата на Дем.партия, доколкото и където има оформени такива,се извърши задоволително.Установен е точния състав на ръководството на градското бюро,на I районно бюро,на II районно бюро.На акционния комитет немаме още потвърждение дали събраните сведения за състава му съ пълни и окончателни.Непълни сведения за състава на районни бюра,които се формираха през истеклия месец,имаме за III район и IV район.За V район предполагаме,че има оформено некакво бюро,но не се добрахме до по съществени сведения,които да потвърдят съществуването на такъв и състава му.За VI и VII и останалите райони на София,няма сведения за прояви на въстановителни действия на Дем.партия.

Установен бе точния състав на градското ръководство на младежите демократи,на комитета посочен за ръководство на Iва районна младежка организация.В други райони младежки ръководства нема оформени.Слаби сведения имаме за състава на ръководството на академичната младеж и въобще за състоянието на организацията им.

Събрани съ пълни сведения за състава на длъжностите и сътрудниците в редакцията на в."Знаме",но проучвания и сведения за съставяне характеристика на лицата работещи във и около редакцията на вестника,немаме пълни.Работи се в това отношение и в скоро време ще имаме пълна индивидуална характеристика на работещите в редакцията.През истеклия месец съ събрани сведения и съставена характеристика за 7 лица от редакцията на"Знаме".

По съставяне характеристика на акционния комитет,на градското бюро и на районните такива,още немаме окончателни резултати.Трудности в това отношение има,проучванията се правят от групата,ръководните лица съ от такъв произход,че малко хора ги познават,от друга страна,някой от районните ръководства се оформиха през истеклия месец и беше недостатъчно времето да се съберат материали за всеко отделно лице.Събрани съ сведения за занаятието,точните адреси и трите имена почти за всички членове от ръководствата.

През истеклия месец не се достигна до възможност,щото групата да е в състояние да знае всякога какви решения,изявления,разговори и пр.се правят в централното ръководство на Дем.партия.Какви инструкций се дават от централното ръководство.Какво върши всеки един от ръководните дейци.Липсата на тая възможност се дължи на това,че ние все още немаме сътрудници из тия среди или приближени на тях.

За дейноста,решенията на градското ръководство и на въстановените районни такива,на младежкото градско ръководство и останалите младежки ръководства,доколкото има такива,имахме задоволителни сведения.

Окончателни сведения за връзките на Дем.партия с сродните на нея опозиционни партий и организаций,и до къде се простират,немаме.Всеки случай имаме сведения,че те си сътрудничат в общата борба и действия за сваляне и саботиране работата на О.Ф.власт.В това отношение те получават инструкций от Англо-Американските реакционни среди у нас.Това окуражаване стига до там,че те съ получили уверения,че до като съществува Англия и Америка,не може никой да ги бутне с пръст.Слабата работа в това отношение се дължи на слабо проникване в средите на Дем.партия.

По финансовото състояние на партията,младежите и редакцията се събраха сведения,че е лошо,има слаби постъпления на пари предимно от членски внос,събиране пари от волни пожертвувания от свой членове и съмишленици и др.финансовото затруднение им създава доста грижи и много често се разисква по въпроса за издирване ресурси.Затруднения имат прииздаване на календара и по печатането на вестника.Немаме сведения за получаване на

по крупни суми от реакционни и тъмни Финансови среди.По тая точка от ни плана за миналия месец,не успяхме да се сдобием с задоволителни резултати,тъй като немаме почти никакви сведения с какви Финансови разполага централното ръководство.Също немаме сведения за съществуването на нелегални ръководства при партията,младежите и редакцията.

В плана за истеклия месец имахме за задача да завербуваме 4 сътрудници,един в редакцията,един в градското ръководство и двама от средите около акционния комитет.Такива през истеклия период нема създадени,но имаме подготвена почва в резултат н а извършената работа през месеца и които в скоро време ще се направи възможното да се оформат окончателно. Имахме по плана да завербуваме двама информатори,един в връзка с редакцията и един при акционния комитет.Такива немаме създадени,работи се върху един за редакцията.

През изтеклия отчетен период е оформен 1 сътрудник около ръководството на II район,други 5 се дооформяват,един в III район,трима около акционния комитет и градското ръководство и един от IV район.Продължава работата по завербуване 4ма сътрудници, един в V район,един в I район и двама при младежите.

Връзките ни с съществуващите до сега сътрудници не е още сложена на здрави основи.Инструктажа не е на необходимата висота.

Донесенията които получавахме беха обективни и намериха потвърждение,но не можа да се осигури бързото и навременно предаване донесенията по надлежния ред,което показа,че групата не е [illegible] обхващала в тая област работата си

Партийната работа протече сравнително добре.Немаме много неоправдани отсъствия от събрания.Общата просвета в нашата парт.просветна група се проведе по определения план.Вестниците особенно"Раб.Дело" и "Знаме" се четоха редовно,както и останалата преса.Не успехме да се сдобием с печатни материали отнасящи се до живота на Дем.партия.Такива не се намериха никъде и не се намери човек който да ни упъти за намирането им.Остава си като задача за следващия план.

Правейки обща преценка за извършената работа по плана за м.Февруарий на I група,може да се констатира,че работата която се извърши по реализирането на отделните точки,даде резултат.Един повече,друг по малко, но всеки се придвижи напред,доби опит в работата,която бе поставена на нови основи от нова година насам.Резултатите постигнати от едномесечната работа далеч не съ достатъчни за да ни задоволът съобразно предвижданията ни,плана не е напълно реализиран.Някой по лесно се [illegible] преустроиха на новите релси на работа и дадоха повече актив други по бавно,но едно остава,което ясно и твърдо се доказа,че определената,точно насочената,планова работа,дава и ще дава далеч по големи резултати от тия които имахме в общата разхвърлена работа до преди тоя период.Изведнъж поставената на нови основи отчетно-планова работа смути и затрудни работата,но свземането в един по бързо в друг по бавно се вече чувства.Плановата работа показа,че при влагане повече амбиция,повече труд съзнание за изпълнение на служебен дълг,резултата ще бъде по голем.Необходимо е най после всеки член от нашата група да направи максимум усилия да свикне да работи,да чете,редовно,планово,съсредоточено.

Началник I група: К. Демирев.

Из архивите на ДС

НАРОДЕНЪ СЪЮЗЪ „ЗВЕНО“ 29

Бул. „Ц. Освободитель“ 16 — тел. 2-38-05, 2-31-68

№ 442

София, 6 март 1946 г.

До Ц.К. на РП/к/
Тук

КОПИЕ:

До Господина
Министра на вътрешните работи
Тук

Драги другари,

Съзнатата ни организация в гр.Карнобат съобщава,че на 24 февруари т.г. четирима наши членове са отишли в с.Крумово-градище, Карнобатско,с задача да образуват там поделение на Народния съюз Звено.С пристигането си,обаче,същите били предупредени от жителя на селото и съмишленик на организацията ни Георги К.Господинов,че е невъзможно да се образува съюзна организация там предвид на това,че всички наши съмишленици са били заплашвани от членове на РП/к/ и по-специално - от касиера на местната кооперация.

Нашите хора се убедили на самото място,че при тези условия не ще могат да образуват съюзно поделение и отишли вечерта в дома на Георги Господинов.След тях влезли в къщата няколко души въоръжени с карабини и пистолети и ги откарали в общинската канцелария,където им направили щателен обиск,иззели им личните и партийните карти,25 броя съюзни календари и носената от тях партийна литература,като им казали - втори път да не смеят да дойдат в селото.На запитването на какво се дължи това отнасяне,въоръжените лица отговорили с юмруци и удари с прикладите.След това казали на хората ни,че трябва веднага да напустнат селото и че ще ги съпроводят до края на същото.Към въоръжените лица се присъединили и още няколко души - снабдени с тояги.Вън от селото,обаче,хората ни не били освободени да си отидат,а били заставени да легнат по очи и един след друг били подложени на жесток побой и закани да не идват повече в Крумово-градище.Полупребити,нашите съюзни членове се завърнали в града към два часа след полунощ.На сутринта местният началник на милицията се явил в клуба да предаде сам той личните и членските карти на малтретираните хора,изказал възмущението си от случката и заявил,че ще даде под съд побойниците.

Донасяйки Ви горното,Секретариятът на Народния съюз Звено най-настоятелно иска да бъде извършена анкета,при участието на наш представител,и след установяване на истината,виновниците да бъдат наказани и изключени от партията Ви.

Считаме за необходимо да добавим,за честта на милицията в гр.Карнобат,че същата е влязла веднага в ролята си и е задържала побойниците.

С другарски поздрави,

НП

ПОЛИТИЧЕСКИ СЕКРЕТАР:
Л.Попзлатев

Препис

О К Р Ъ Ж Н О

1.Наредете до всички организации на партията да изпълнят следното:

Да направят всичко възможно и да възпрепятстват да не се създават групи на други партийни групировки

Да пречат на социалдемократическата партия за нейното разрастване а там дето няма такива да не се създават.

Да се обезглавяват организациите на другите партии и не им се позволява да живеят свободен организационен живот

Да се действа бързо и разрастване на нашата организация

Да не се дава възможнос на другите партий да живеят свободно и им се пречи да влизат в О.Ф.

От комитета.

МИНИСТЕРСТВО ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

в е р н

ДЕЛОВОДИТЕЛ

ЕК.

83

Отдел "ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ"
Вх. № 4600 от 26 III 1946 год.

ДО НАЧАЛНИКА НА ОТД. "А"
Т У К.

Р А П О Р Т.

От. Т.Георгиев - Инспектор
отд."А" - Държ.Сигурност.

По изпълнение задачата, за проверка на кмета от с.Боряна- Провади ско, че същия не е давал да се образуват други партии освен РП/к/ и че имал спациално окръжно, в което нарежда, да се възпрепятства създаването на други партии - по спациално за БРСДП и там където няма такива да не се създават, да се обезглавят другите партии и да не им се дава възможност да живеят свободно, да им сепречи да влизат в О.Ф. и да се стреми нашата партия да разгърне своята дейност, да действа бързо за нарастването и, установих следното:

1. Ясно се казва от един инициатор, за образуването на РСДП, в горното село, че кмета на с.Боряна не е правил никакви спънки за образуването на горната партия. И че отношенията между всички ОФ партии са много добри, - видно от показанията на същия.

2. Основателя на РСДП говори за най добри отношения които съществуват между партията и кмета. И че същия кмет никога не е правил ни най-малки спънки за образуването на същата партия в горното село, - видно от показанията.

3. Станало разговор между учителя - Станю Маринов Иванов - комунист от горното село и Иве Маринов - от БРСДП, колко и кои са записани членове в БРСДП, и след изброяването на имената от Иве Маринов - Станьо Иванов му казва, че в партията на БРСДП са влезли хора които не им е мястото там." - видно от показанията.

4. Кмета на с.Боряна, по убеждение - земеделец, отказва да получил или чел горното окръжно, а също така отказа най-катагорично, да е спъвал дейността на БРСДП и на която и да е било друга партия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Кмета на с.Боряна - Провадийско не е комунист, но има добри отношения с РП/к/, а също така и с другите О.Ф. партии.Същия не е образован, но честен,който е привързан към ОФ власт и уважава всички политически партии в О.Ф.

От горното и от събраните ни официални сведения, личи, че в окръжното се поставя въпроса за злепоставяне дейността на РП/к/ и че горното окръжно е една явна и злостна провокация на неизвестна личност.

15.III.1946 г.
С о ф и я

ИНСПЕКТОР ОТД."А":
/Т.Георгиев/

23

До Господина
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ,
Т У К

Д О К Л А Д

от Трифон Н.Трифонов, бивш Главен секретар на Младежкия народен съюз Звено, Тук.

Господин Министър-председателю,

В връзка с насрочения на 3,4 и 5 май т.г. конгрес на Младежкия съюз Звено, позволявам си да Ви привлека вниманието върху някои обстоятелства, при които ще трябва да протече работата на конгреса.

Смятам за излишно да подчертавам голямото значение на младежта и на младежкото движение за една партия. Това е безспорно за всички. Без младежко движение, партията не би съществувала дълго време. Без такова движение, тя би била лишена от постоянен приток на свежи и добре подготвени ръководни кадри. За съжаление, това значение на младежкото движение у нас не е напълно оценено. Инък не бих могъл да си обясня, че вместо да се подпомогне, то непостоянно е било спъвано още от самото начало на съществуването на нашия съюз.

Но има и едно неразбиране работите на нашия младежки съюз А тъкмо това е най-опасното. До сега се е гледало към младежкия съюз по един или друг начин не от разбиране, не от познаване работите, а по настроение, по хрумване или по заблуда. По този именно път Георги Стамболов искал да повлияе на Политическия секретар и на другите членове на И.К. и да провали усилията на мл.съюз да се изгражда и да се утвърждава на здрава, отечественофронтовска линия. Никой тогава не обърна внимание на моите предупреждения, че тръгваме по опасен път. Това, което днес става в съюза, потвърждава моите опасения. Това, което ще стане в бъдеще, ако не вземем достатъчно бързи и достатъчно сериозни мерки, ще потвърди и сегашните

те ми опасения. А тези опасения са: ако се позволи да се изтикат на чело Георги Стамболов и неговите приятели, скоро след конгреса съюзът ще премине в опозиция. Той ще премине в опозиция дори и против волята на Георги Стамболов, защото той няма да бъде в състояние да се справи с този елемент, на който днес с такова задоволство се обляга.

При своята работа в младежкия съюз, аз никога не забравям, че Зелемедлският съюз се разцепи най-напред по линията на негиня младежки съюз – ЗМС. Ило по точно, най-напред се разцепи или премина изцяло в опозиция студентската им секция. Тя повлече младежкия съюз, а той повлече дружбите – Никола Петков не може да увлече дружбите преди ЗМС да беше излязал в опозиция. И днес ако Н.Петков може да говори за опозиционна организация, това е тяхната младежка организация.

При нас опасност от смущения в живота на съюза има. Наблюдавам и проучвам младежкото движение – отечественофронтовско и опозиционно. Забелязва се напоследък навлизане на значителен опозиционен елемент у нас. Това не би било опасно, ако ръководствата бяха здрави. Има обаче, друга, по-голяма опасност. Това навлизане не е от желание да се подкрепя партията и ОФ в техните усилия да изведат страната на по-добър край, а от желание да се овладява съюза – да се завладеят ръководствата му, за да се прехвърли в опозиция.

Бих искал да се има предвид следното, когато ще се преценяват тези мои опасения: При демократите премина целият легион, заедно с ръководството си и се обяви за Демократически академичен клуб. Там преминаха хората и от другите националистически, прогермански младежки организации – Отец Паисий, Ратник и др. Като се има предвид, че националистическото младежко движение у нас в миналото не беше толкова слабо, както се говори за пропагандни цели и като имаме предвид, че там имат добре подготвени организационни кадри, здрав и дисциплинират членски състав, който се подчинява на вода-

25487

ческия принцип, ще разберем, че те са годни за провеждане на една координирана акция, ръководена и направлявана от един център - опозиционните демократи. Такава акция вече е започнала.

Представителите на всички тия младежки националистически и профашистки организации се образували един "НАЦИОНАЛЕН ФРОНТ", който има за задача не само да събере всички опозиционери около бившите легионери и пр., но който си поставя и една по-тежка, но много опасна за нас задача - членове на този национален фронт да нализат в другите младежки организации, да ги овладяват и отслабват и да ги ориентирват опозиционно. Усилията им са насочени особено към нас, като партия, която днес се явява като морален поръчител на ОФ и чиет то разслабване, ~~xxxxxxxx~~ разцепване или примичаване в опозиция би довело и до разпадането на ОФ. ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ Усилията им до сега не дадоха резултати, защото аз навреме парирвах всички техни опити. Намесата в живота на съюза, обаче, отстраняването на ръководството му и пр. улесниха задачата им. Тяхната задача особено се улеснява сега поради акцията на Георги Стамболов и приятелите му, които в желанието си да овладеят ръководството на съюза на всяка цена, не само, че създават условия за пробиви, но направо се обръщат към тези опозиционни организации с молба ~~xxxxx~~ за подкрепа и им искат от тях членове. Аз се страхувам, че тези мои твърдения ще се посреднат с недоверие, че няма да ми се повярва. Това обаче не значи, че не съм прав. Имам всички доказателства на ръка, когато твърдя това. За съжаление и при други случаи не се обърна внимание на известни мои твърдения и посочвания на опасности, и фактите в последствие показаха, че съм имал право. Днес аз бия тревога и посочвам всичката опасност на положението, в което се намираме.

Вече в нашите младежи / сега навлезлите/ не само, че се наблюдава открито опозиционно настроение и антиотечественофронтовство но се забелязва вече и едруго друго явление, което навежда мисълта за организирана акция - да се говори против Министър-председателя, да се оспорват неговите качества, да се критикува язвително неговата

Из архивите на ДС

91

линия на поведение, да се отрича ръководството на партията; да се проявява афинитет към опозицията, да се следи с симпатия нейната акция. В нашите младежки среди вече навлиза едно противоруско настроение, което се подхранва твърде умело.

Сред елементите, върху които се опират Станболов и неговите приятели, има подчертани англофилски настроения. Тук аз си позволя да отбележа, че и самият Станболов може би не разбира каква услуга прави на съюза. Увлечен от желанието да овладее ръководството на съюза по вътрешно-партийни съображения, той неволно, може би, ст ва жертва на тези домогвания на Националния фронт. Не всеки случай, всички негови изказвания пред младежите и всичките му действия подсилват опозиционните настроения сред в съюза.

Заслужава да се отбележи, че акцията на Национ лния фронт до сега не е дала големи поражения в съюза, освен в големите градове, където се правят опити за овладяване на ръководствата. Най-тревожно е за сега положението в студентския отдел. Т м именно са насочени и моите усилия. Обаче, солидаризирането на г-н. Славков с Станболова и подкрепянето на всички негови акции, затруднява моите усилия. Славков попречи да се избере отечественофронтовско ръководство на студентския отдел, а подкрепи избора на едно подопозиционно ръководство, в което влизат двама членове, които открито викаха "долу диктатурата, да живее опозицията". Това те правеха и пред него, без той да го счете като грях. Те говорят против г. Кимон Георгиев и неговата политика, и го изразиха и пред него и той не намира това за достатъчно нередно и опасно явление. Аз допускам, че Славков става добросъвестно жертва на чужди домогвания - той не познава работите в съюза, не познава младежкото движение, нито пък има някакви организационни или политически данни - той е съвършенно бос и в едната и в другата област. Но тъй или инък, той обслужва опасните за съюза елементи. Както него така и другите хора в партията постоянно ги плашат с "комунистическа опасност", с опасността от "комунизиране на съюза" и с това ги тласкат към фашизъм.

Из архивите на ДС

рането му.

Под мое непосредствено наблюдение в Софийскаси райони се избраха здрави ръководства, но и до сега не ги утвърждават, защ то гра ското ръководство не е здраво. Избраха с делегати от Държавния университет за конгреса, ~~xxxxxxxxxxx~~ съвсем нормално и при пълен ред, а сега искат да касират избора, защото не се избраха приятелите на Националния фронт. Правят се долни машинации, да се попречи на възстановяването на някои райони.

В провинцията има заминали хора, изпратени от Стамболова, които са членове на демократическия академичен клуб / напр. Кайряков, които пътува из Северна България - той редовно посещаваше събранията на демократите, предлагал е декларации на наши членове да ги запише при демократите, а сега организирва конгреса на Звено - това вече е пробив, извършен от Националния фронт / при пълното съдействие на наши вътрешни сили - Стамболово /.

Най-после, Славков и Стамболов, без да ме викат и без да ме уведомят, са взели решение за уволнението на Владимир Пенков, сегашния ни административен секретар, стар наш другар, защото не се поддава на опозиционните настроения и не ги обслужва.

Съвършенно ясно е, че в конгреса ще се сблъскат две схващания. Правя усилия това да стане мълчаливо, без видими външни отражения, ~~xxxxxxx~~ за да не се подбива авторитета на партията и на младежкия съюз. Досегашното ръководство осигури свобода на изграждане на съюза и отношения много по-добри отколокото отношенията между възрастните. При смущения в съюза обаче и при овладяване на ръководството му приятелите на Националния фронт, натискът върху нас веднага ще се засили, ще се смути живота на организацията и ще се спре нейното разрастване. Нашият челнски състав изхожда предимно от легионерските, браннически и ратнически средих и е лесно уязвим. Нашата тактика до сега даде добри резултати. Ако някой я смятат за "левичарска" и бика възприели друга тактика, ще пострадат интересите на съюза.

Из архивите на ДС

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1.Моля да се има пред вид, че в Младежкия съюз не може да става дума за борба на лични интереси и стремежи за големство.Егоистично погледнато, аз нямам интерес да оставам в младежкия съюз.Става дума за борба на принципи и за отстояване на една партийна позиция. Ако се сметне, че моите усилия са излишни, моля да ми се каже това, ще се оттегля веднага.

2.Моля да се поговори с ген.Славков и даму се внуши, че с своето поведение обслужва противни на съюза интереси.

3.Да се привлече вниманието на Попзлатев върху истинското състояние на работите в съюза, защото ако аз му го каже не би го повярвал.

4.Да не се позволи Владимир Пенков да бъде сменен от административното секретарство. Неговото сменяване би се отразило фатално върху развитието на подготовката на конгреса.

5.На конгреса ще се наложи г.Министър-председателя да отчини линията на поведение на съюза, да вземе отношение към досегашното поведение на съюза и неговата тактика, като определи и мястото ни в нашата общественост.То е ще пресече интригите за левичарство, за подчинение на РП и пр.

6.Ще се наложи подобни изказвания да се направят и от други наши хора - г.Кулишев, ген.Мархолев,Попзлатев и др.

7.Конгресът не трябва да се отлага.Надявам се, че борбата ще бъде спечелена с подчертано болшинство.

За сега може даже се смята, че ще бъдат с нас: Пловдивска, Варненска,Г.Джумайска,Софийска,заедно с града София, Част от Врачанска - без Видин и близките до него градове - Русенска отчасти - без града Русе, но се правят усилия за уреждане на положението и там, Бургаска, Старозагорска, без града Ст.Загора и Казънлък, но и там се правят усилия, и Плевенска области.Не е ясно още положението с университетите,защото изборът за делегати още не е станал.Дър-

жавният университет,е с нас, ако Славков не усложни работите чрез анулиране на първия избор – в такъв случай ще бъдем наводнени от опозиционни земеделци, социалисти и демократи – Националният фронт.

8. Допущам, че Попзлатев може да направи една погрешна стъпка – съвсем добронамерено – като се опита да изтика на преден план "неутрално лице". Това само би откъснало хора от нас, без да може да задържи положението и би улеснило работата на Стамболов и неговите приятели. Трябва да се предвардим от такава стъпка.

Като Ви донасям горното, моля, Господин Министър-председателю, Вашите по-нататъшни нареждания относно поведението на съюза, продължаването или прекратяването на моите усилия, относно подготовката на съюза и пр.

Моля, приемете моите отлични почитания:

София, 17 април 1946 година

/Трифон М.Трифонов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 82 Б-10

Строго поверително.

ДО ГОСПОДИНА МИНИСТРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Т У К. 1241

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ

за положението в страната през последния месец.

I

ПОЛИТИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ - ПО ЛИНИЯТА НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ.

След съставянето на второто Отечественофронтовско правителство в страната настъпи общо отслабване на политическото напрежение и успокоение всред народните маси. Посредите на опозицията, успешното разрешение на кризата донесе известно отчаяние и униние, което се засили още повече след пребиваването на Джон Мак в страната. Опозиционните водачи искат да ободрят съпартизаните си с гръмки фрази, закани и ругатни отправени по адрес на правителството с пущането на най-различни слухове устно и в печата, с което искат да прикрият обхванатото ги безпокойство и чувство на несигурност. Това чувство на безпокойство и несигурност у тях се засили още повече след речта на др. Георги Димитров пред парламентарната група на РП/к/, спирането на вестниците им и внесените в Народното събрание изменения на закона за защита на народната власт и закона за печата, срещу които те в настоящия момент са предприели силна кампания в печата и събрания, заплашвайки със спиране на вестниците си във знак на протест. Особен страх им вдъхва възможността правителството да бъде признато от Англия и САСШ. Чести са тяжните изявления, че ако това стане, те са загубени. Всичко това е засилило търканията и разногласията в лагера на опозицията и всред отделните тяжни групировки. Така например преди няколко дни, на заседанието на ПП на Н.Петковци се стигнало до разрив, разделяйки се главно на две, като 8 души са отишли с Гичев и 8 с Никола Петков. На излизане Гичев заявил, че докато не го потърсят, той няма да се върне. От последните данни се вижда, че разногласията са още по-голями и всред тях са се оформили не две, а три групи: първата група са "пладненци"-Асен Павлов, Медко Ботев, Борис Бумбаров, Пишел Михайлов, Петър Сърбински, Иван Костов, Димитър Стоянов и Вангел Даскалов; втората група-"гичевисти" - Гичев, Минчо Панов, Стойно Славов, Александър Франге и колебаещите се Кристо Стоянов и Недялко Атанасов; третата група, играеща балансираща роля са Никола Петков, Петър Коев, Минчо Драндаревски, Асен Стамболийски и Георги Йорданов. При така очертаните три групи, при различните въпроси вътре в тях се появява различно отношение. Така по време на преговорите през месец март, докато Асен Павлов и Медко Ботев търсеха всички възможности да държат контакт с Министър председателя за евентуални разговори, ако официалните не дадат резултати, Димитър Стоянов и Вангел Даскалов стояла на становището, че нищо няма да излезе. Сърбински се яви пред Никола Петков и заяви, че ако той влезе в правителството на ОФ, то той-Сърбински със своя ЗМС няма да го подкрепи. Същото е при гичевистите - Д.Бълков и С.Славов поставяйки въпроса за напущане на Н.Петковци, смятат че ще идат на съюз с РП/к/, тогава когато Гичев при срещите си с Вергил Димов и Муравиев и зъб не обелва за това, дори се изказва с вражда за ОФ и РП/к/.

Що се отнася до групата на Н.Петков, тя до сега много умело в лицето на Н.Петков лавира. Сведенията които имаме показват, че той държи здраво за пладненци. През време на преговорите той ходи на среща, с хора, които работят с Асен Павлов и Медко Ботев, но това не му пречи да прави отстъпки на гичевистите. Последните сведения показват, че въпреки неговото лавиране, не ще може да се окаже като солидно звено за единството на съюза. Горното се потвърждава и от последните ни донесе-

125

ния на наш сътрудник от 28.т.месец.Съюзът преживява криза.Гичев,подкрепян от Христо Стоянов и Недялко Атанасов се мъчи да удари групата на Димитър Стоянов,Иван Костов,Рангел Даскалов.За това е поставил условия Р.Даскалов да излезе от ПШ и да бъде заменен с Христо Стоянов,който да бъде провъзгласен за административен секретар.Сам Христо Стоянов не скрива незадоволството си от развитието на работите в съюза,които според него могат да избият на провокации,затова бърза да се оттегли от групата на пладненците и подкрепи Гичева.От друга страна Александър Франге и Васил Вълков водят преговори с Георги Драгнев за уточняване на гледищата и те смятат,че стоенето им в съюза на И.Петков е напразно

РСДП/о/. Дулчевистите най-болезнено изживяват събитията,след правителствената промяна.Особено чувствително им се е отразило отношението,което Джон Мак взима спрямо тях.Въпреки това,обаче,те дадоха директиви на своите хора в провинцията да правят всичко възможно,но да се явят пред Джон Мак и да изложат тежкото положение на диктатура при което се намирал българският народ.Всред своите последователи все още разпространяват версията,че Джон Мак,въпреки държането си,което е било с цел,щял да направи доклад,благоприятен за опозицията.Обаче някои от тях не скриват страха си.Такавъв вторник Иван Пастухов е казал пред свои близки,че Мак ще изиграе ролята на Гарвус.Също така и всред тях търканията и разногласията се засилиха в последно време.Очертават се главно две течения: едно поддържници на Пастухов и друго последователи на Чешмеджиев.По сведения от социал демократ с групата на Чешмеджиев е бил във връзка Желю Желев,който подготвял преминаването й към социал демократите на Пейков,заедно със "Свободен народ".В това отношение заслужава да се отбележи брошурата на Тодор Кондев срещу Кръстю Пастухов

Наред с горното даваме наши донесения за настроенията и мислите,които съществуват всред социалдемократите.Така в разговор между Ил. Папанчев,Куманов,Байков,последният казал:"Четохте ли статията на голямия българин? Иска цяла Тракия и излаз на Бяло море.Това са хора,които нямат капка ум в главата си.До сега разправяха,че нищо не искат и излизаха с декларации,че нищо не търсят от никоя съседна страна,като се отказаха от Македония,а сега,току изведнаж излаз и цяла Тракия".Папанчев казал,че това е логиката на простаците,като продължил: "Аз съм много доволен от тази статия,защото може да предизвика конфликт;като настрои враждебно Гърция и Турция,на които Англия и САЩ държат много и уверен съм и подържам твърдението,че в края на краи ата всичко ще се разреши с атомната бомба.Че тези идиоти,нашите и болшевиките,само атомните бомби ще ги оправят." Тодор Панов казал: "Голям шум дигат около Цанков.Аз попитах един комунист,какво ще направи днешната власт , ако започнат да им правят атентати и революция.Няма ли да трепят и те,та викат днес Цанков,та Цанков".След това дошел Петър Тодоров,който им казал,какво сте клюмнали глави.Горе главата.След няколко месеца сме на власт". Папанчев казал; "Моите сведения гласят,че има ново предупреждение от запад,че това правителство не може да сключи мир". При друг разговор в кафе България между Илия Папанчев,Бойков и един от тяхните доносници, Папанчев казал,че Англия и Америка съсредоточават флотата си в разните морета,включително и Средиземно море и че това е подготовка на бъдещите военни операции,които щяли да се развият.като продължил:империализма на СССР ясно личи от документите на процеса в Нюрнберг.Сега англо-американците изкарват тези планове,които до днес държаха в тайна,от които се виждат условията между СССР и Германия за поробване на Европа,при което положение англоамериканците не могат да стоят със скръстени ръце а ще се подготвят и тогава ще дръпнат вздите на болшевиките.Изказали с се,че радио Лондон и някой друг им казал,че мирните договори със сателитните държави на оста щяли да бъдат сключени само от Англия и Америка,без участието на СССР.Говорили са също за Джон Мак,наричали го предател,авантюрист,разбойник и т.н.,успокоявайки се с това,че той не е официално лице,за да бъде всичко това от значение.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

126

Демократи. Докато в партиите на Петков и Лулчев имаме процес на отдръпване и уплаха, при демократите се наблюдава, макар и безрезултатен стремеж за изграждане на партия. На няколкото пъти свикване на събрания от софийското градско настоятелство, което много остро поставя въпроса за отчетност и привличане на членове, се вижда активизирането им. Те си служат с заплаха, че тези които сега не стават членове, тогава, когато партията дойде на власт, няма да бъдат приети. Сведенията от провинцията показват същото активизиране. Там за отбелязване е, че образуването на селски групи, както на градски, се явява като продължение на масовизацията на Звено, тъй като и двете политически партии рекрутират членовете си от едни и същи среди. В Добрич при образуването на Демократическата партия се записали членове, които са били на път да влязат в Звено. Такъв случай имаме и в село Белгопол-Провадийско.

Фашистки организации, тяхни прояви и изгледи за терористически акции. Разпилените и опитващи се да се съвземат фашистки остатъци у нас /легионери, ратници, бранници/ също се подготвят за активен политически живот. По данните на докладите от областите се вижда, че най-силни настроения за една борба в "Балкана" се проявяват всред легионерите. Доколкото на някои места в страната съществуват или се създават фашистки организации, може и трябва да се очаква, че ще имаме частични опити за създаване на терористически банди. Такива е най-вероятно да се явят в Карловско, Г.Джумайско, Родопите и др. В София и в Г.Джумайска област имаме сериозни данни, че от бившите Михайловисти се създават бойни групи, които имат за задача провеждане на терористически акции и създаване връзки с англоамериканците в София и Гърция. В Свети Врачко има създадени четири бойни петорки, които разполагат с пари и усилено се въоръжават. Същите имат връзка със София и очакват да получат от англичаните оръжие. Бойни групи, също така имаме сведения че се създават в Неврокопска и Г.Джумайска околии от младежите михайловисти. Забелязва се и известно раздвижване в средите на бившите терористи от михайловистите, живущи в София. До този момент нямаме сведения никъде от страната да съществува сформирана и действуваща терористическа банда, а по скоро има тук там укрили се нелегални, които бездействуват. Всред помаците от Неврокопско има 66 души нелегални, които са оттатък границата и много често преминават на наша територия, като между другото вършат и разузнаване. Напоследък усилено се стремят към изтегляне на семействата си на гръцка територия. По наши сведения в Гърция се намират около двеста души нелегални помаци, където се подготвят усилено за бъдещи действия от терористически характер, като в същото време провеждат пропаганда за присъединяване на помашките краища към Гърция и Турция. Тези нелегални помаци по наши сведения действуват под ръководството на английски офицери и са разделени на две групи с командири Али Реза и Фаид.

Освен това имаме данни за сформиране на фашистки център и при младежите звенари. Начело на този център стои бившия бранически командир Васил Мирчев, който сега е представил на ЦНС Звено при ЕМОС. Негова е идеята да се организират всички националисти младежи в Звено. Този център изработва и своята структура: един върховен щаб, начело с Мирчев и друг щаб за гимназиите. Освен тези два щаба, при всяка гимназия да има по един щаб, който да има десетници, отговорници и членове, като настоящи задачи са поставени следните: 1. Организиране на първия и втори върховни щабове. 2. Завземане на районните ръководства на ЦНС Звено. 3. Организиране на ученически щабове и тяхните поделения. 4. Като бъдещи задачи: а/ обединение на всички националисти. б/ чрез конспиративно радиопредаване подържане и вербуване на съмишленици. 5. Крайна цел-събаряне на ОФ власт. За забелязване е, че В.Мирчев работи доста енергично и умело лавира между реакционерите и прогресивните, с оглед задачите на този център. Така например, преди няколко дни, когато случайно беше задържан един от неговите хора, на когото между другото е бил поставен и въпроса за центъра, след излизането и съобщаването това на Мирчев и след като се съвещавали по него, те са решили да се възползуват от борбата, която съществува в младежкото Звено между Стамболов и Трифонов, като подкрепят Трифонов, смятайки, че той понеже е прогресивен, милицията няма да ги закача. Освен то-

1) 2) 3)

137

ва са решили за известно време да изостяват фашистката дейност, докато милицията прекрати бдителността си по отношение на тях.

Нашите служби разполагат също така и с данни, от които можем да направим заключение, че опозиционните младежи земсисти се готвят сериозно за въоръжени акции. Освен известния случай в плевенско за въоръжаване на земсисти имаме и нови такива за Ботевградско и Св. Врачко. Положителни данни говорят за образуването на една земсова нелегална група, още през декември миналата година, която се въоръжава. Направили са опит да вземат оръжие и от казармата, който е излязъл неуспешен.

Ето и някои от данните от докладите на областите, които потвърждават горното.

Пловдив-февруарий. Задържана група легионери, открито складирано брашно, патрони, бомби, с цел да им послужи когато отидат в Балкана.

Пловдив-село Брестовица. Заловена фашистка група, от която се установи, че имала за цел да вербува членове, които да преминат нелегално границата и напролет да се върнат в България.

София-Кюстендилско. Фашистки групи се събират и правят конспиративно събрание в Осоговския балкан.

В село Пакарел и Костенец образуват бойни фашистки групи.

Гадомир-групички от легионери и бранници, поддържат контакт с поручик Петров от 7. трудова дружина.

Ботевградска околия-има сведения че се придвижва нелегална група. П. Петковисти изказват желания да подкрепят с всички средства ед на въоръжена нелегална банда. Бургас-Средецка гимназия-легионери от Бургас се стремят да създадат ядро и напролет да излезат в Балкана.

Сливен-фашистка група оформена поддържа връзка с затворени офицери.

Положението в О.Ф. партии.

БЗНС-Оббов. Най-характерното за момента при Оббовия БЗНС е че при него след правителствената промяна се изостриха още повече груповите борби. За сега имаме три ярко очертани групи: а/ групата на Георги Драгнев, която е най-силна и брои около 40 депутати. Тук са болшинството от групата на бившата Брабча 1. Тази група се указа с най-голямо влияние в съюза и парламента. Тя претендира да стои на здрави единофронтовски позиции, обаче самия Драгнев е заобиколен от злостни Гичевисти които са негови първи съветници, като Георги П. Иванов, Георги Христич, Христо Джонджаров, Атанас Циганчев и др. Тези хора са верни сривържениици на Гичев и са в непрекъсната връзка с него. Използуват слабостите на Георги Драгнев за провеждане политиката на Гичев, като се помъчиха да разцепят съюза. б/ Групата на д-р Михаил Геновски, която обхваща известни дейци от Брабча 1 и неговите лични хора, които той направи народни представители. Тази група формално минава за Отечественофронтовска, но това е дотолкова, доколкото нейния водач може да се лансира като шеф на цялия съюз. в/ Групата на Александър Оббов, която се възглавява от самия него. Тя застъпва крайно реакционни позиции. Мрази комунистите, но както се изразява самия Оббов, необходимо е човек да бъде тактичен и затова участвува в ОФ. За тази група може да се каже, че представлява и защитава едрия спекулативен капитал, който иска да се спаси. Тук са тютюневите търговци Георги Божков, Георги Калинов, Минчо Стоилов и др. Доскоро при Оббов се подвизаваше и българският "Ставицки". - Богдан Бошнаков, който за секретарка на Оббов беше изпратил своя метреса, като заплатата й се плаща от Дирекцията на храноснаса. В средата на тази група особено след декемврийския конгрес доста широк отзвук намери лозунга за самостоятелност на съюза и за по-голямо зачитане. В дадени моменти групата на Геновски работи заедно с тази на Оббов, какъвто е случая по време на избора на бюро на парламентарната им група. В резултат на груповите борби се яви разцеплението в Софийската градска организация, което формално бе прокламирано на 14.т.месец, при избора на ново настоятелство с обявяването на двете листи. По последни наши сведения у Иван Неделчев и неговите хора, след като са предали клубана утвърденото от ЦК настоятелство, възглавявано от Абаджиев е настъпило голямо уныние.

Из архивите на ДС
99

Из архивите на ДС

НС Звено. Въпреки настъпилото затишие след правителствената промяна може да се каже, че там за сега фактически се очертават три групи: а/групата която следва Министър Председателя, като с него е формално секретаря на партията п.Златев.Атакуван от опозицията, последния се отрича, че подкрепя прогресивната група.При критикуване на прогресивната група, той е на позициите на опозицията.Неговото поведение до сега се характеризира в безплодни усилия да се приобщи на прогресивни позиции - едно говори, друго върши.Няма кураж да отпочне борба против ОФ. б/втората група-опозиционната, в София се води от Георги Стоименов, а в провинцията от Атанас Динков и Георги Кръстев.По наши сведения тази група се е занимала с заменяването на секретаря п.Златев, като неподходящ и вреден за партията.Мястото е било предложено на Атанас Динков, после на Стойко Христов, а в последно време се изтъква като най-подходящ кандидатурата на Стайнов. Тя се подкрепя и от десния център на младите.Друга група, ако въобще може да се нарече група, това е младежката група, която е най-добре оформена.Начело на тази група стоят Георги Стамболов и Костадин Трендафилов, довчерашни непримирими врагове помежду си.В партията издигат техният знаме Васил Друков, а като линия на поведение - линията на Изгрев.Тя решително е против п.Златев, против досегашното поведение на партията.Като бъдещ секретар сочат п.Стайнов.В тясна връзка с тях е Чолаков и са в непрестанни връзки с Бумбаров, Лилка Генадиева и др. Имат решение да овладеят ръководните институти на партията.Обмислят борбата срещу РП/к/.Решено е да поддържат отделни редовни връзки с провинцията като по събрания там долу да изпращат само тяхни проверени приятели на РП/к/.Тази група има решение да не вдига много шум около Симон Георгиев и Дамян Велчев, да не им създава горям авторитет, но и да не къса връзките.

Анархистите развиват както в София, Радомир, Пловдивско и Старозагорско усилена организационна дейност. И до тоя момент по отношение на тях не ни е категорична и ясна линия.

Троцкистите. Дейност и организация. Последни данни говорят, че те са имали конференция в София, където се оформили две течения: начело на едното застава Димитър Рачев, а на другото Сидер Тодоров. За тяхните организации притежаваме подробни данни, като до сега освен в Пловдив, Врачанско и тук, другаде няма сериозни признаци на живот. Също и за тях до сега нямаме ясна линия на борба.

Прилагаме таблица по области, за влиянието на всички партии по право тяхната членова численост.

Всред чуждите мисии. В англоамериканските среди се подчертава недоволство от идването на Симон Кан в страната, особено във връзка с раздвижването, което се създа е около неговото идване и което раздвижване, те оценяват, че е в полза на ОФ.В този смисъл се е изказал Гозлин /консул в английската политическа мисия/, Гамбел-от същата мисия и Бен Филчев, от информационния отдел при мисията.За отбелязване са усилията, особено на англичаните, за получаване на пълна осведоменост по нашето стопанско положение.По сведения на службата те събират усилено данни в този смисъл, изготвят списъци на фирми с които ще търгуват и нямада търгуват. Службата залови един рапорт на една фирма/българска/за застахователното дело в страната, с обозначението на българските и чуждите застрахователни дружества.

След кабинетната промяна д-р Борис Петков, секретар на лигата, който е в редовен контакт с англичани и американци, е разправял, че Барнс се изказал, че щом Българското правителство е толкова непримиримо към американските съвети, то те щяли да подкрепят всички руски искания относно България.

Барнс е говорил пред Буров, че след няколко седмици руските войски щели да си ходят и след тях щяло да бъде изменено марионетното правителство на ОФ, което щяло да бъде предшествувано от силен терор над опозицията, заповядан от Москва.

С идването на новия шеф на американската военна мисия - генерал майор Робертсън, започва да се провежда в мисията строга дисци-

129

плина и е отстранен либералния дух,който е съществувал преди идването на генерала.Робертсън е издал редица заповеди,като задължително носене на оръжие от страна на военните чинове и действие с оръжие при опит да бъдат проверявани самите те или квартирите им.В конференцията на офицерите от Американската мисия Робертсън подчертал,че това положение на зависимост от русите не може повече да се търпи и че той е дошел с задача да уреди този въпрос за участие при равни права.Американските офицери и войници разпространяват слухове,че България щяла да бъде разделена на три.

В програмата на лигата говорящи английски език се поставят следните по-важни задачи: 1.Редовно политико-икономически и социални реферати и сказки с цел опознаването на Англия и Америка. 2.Използуване като референчици англичани и американци,които щяли да дойдат за тази цел от съответните страни. 3.Откриване в страната,почти във всички градове клонове от лигата и разни детски дружества,като например "Рицерски ордени за демокрация", "Кръглата маса" и др. 4.Създаване фондове за стипендии в Англия и Америка и издействуване такива от съответните страни. 5.Основаване на американо-български търговски камари. 6.Създаване бюро за настаняване членовете на лигата на работа в фирми търгуващи с Америка и Англия и т.н.

За армията не даваме сведения,защото такива могат да бъдат получени от друго място.

II

СВЕДЕНИЯ ПО ЛИНИЯТА НА ОТДЕЛИТЕ: КРИМИНАЛЕН,СТОПАНСКИ И АДМИНИСТРАТИВЕН.

Криминални.През изтеклия месец се забелязва намаление на престъпността.Така например,докато през месец януарий и февруарий са били извършени:за месец януарий 47 убийства и 69 наранявания и за февруарий - 34 убийства и 47 наранявания, то през месец април са извършени всичко 27 убийства и 19 наранявания.

Докато през месеците януарий и февруарий са извършени съответно 1215 и 1459 кражби,през месец април такива са извършени 777.

Прави впечатление значителната цифра на пожарите,като за последните 24 дни от настоящия месец имаме 48 случая,докато през цялата 1945 година числото им е възлизало на 183.

Отбелязва се едно подобрение в областта на борбата с кражбите,в смисъл на разкриването им.Така,докато през месеците януарий са били разкрити 40 на сто и през месец февруарий 47 на сто от извършените кражби,през месец април са разкрити 55 на сто от кражбите.

СОЦИАЛНИ ЗЛИНИ. Данните за борбата с това социално зло са все още обезпокоителни.Само за периода от 1.до 21.април тази година са открити в София нови проститутки - 50,сводници - 13 и комарджии - 43. По пет области:Софийска,Г.Джумайска,Пловдивска,Плевенската и Русенска,за които има данни,през същия период са открити 25 проститутки,6 сводници,18 хазартни домове.

Следва да се отбележи още,във връзка с тези данни,че грижите на Министерствана на социалната политика и Народното здраве за безпризорните деца,просяците,болните паднали жени и др.са твърде недостатъчни.

СТОПАНСКИ: Борба със спекулата и черната борса.

Усилията на отдел Стопанска милиция и неговите подделения през месец април са били насочени главно към разкриване и репресиране на по-значителни случаи на спекула и на престъпления и нарушения на закона за снабдяването и цените.Разкрити са 15 по-крупни престъпления от които особено значителни и характерни за този период са следните:

Из архивите на ДС
101

Из архивите на ДС

130

1.Заловени са лицата Иван Д.Кавалерски и К.Маринов Ликин, търговци от София,които са продавали системно анилинови бои на превишени цени и са реализирали обще една незаконна печалба от около 15.000.000 лева.

2.Заловени са лицата Иван П.Недев и Петър Г.Райчев от Първомайско,които са продавали калиева сода,за сода каустик и сода каустик на по-високи цени,като са реализирали незаконни печалби - първия на сума 120.000 лева и вторият на сума 198.572 лева.

3.Заловен е в престъпление пловдивския индустриалец И.Д.Сапунджиев,който от продажбата на оксфорд и фистанлък по спекулативни цени реализирал незаконна печалба общо от 222.000 лева,а също така пловдивския бакалин Дончо Кърпанов,който от незаконна продажба на режимни стоки - захар,олио и др.е реализирал печалба от 291.000 лева.

4.Заловени са в незаконна продажба на арпаджик по спекулативни цени: Г.Колев,търговец от Стара Загора,Киро Келев-комисионер от Чирпанско, Атанас Бутев,търговец от село Гложене-Тетевенско и Стоян Михалев,от Дряновско,които са реализирали незаконни печалби от 150 - до 200.000 лева.

5.Заловен е в спекула с брашно хасковския търговец-брашнар Иван Гюлюмджиев,който от продажбата на 13.600 килограма брашно получено от разни мелничари и по нередовни бележки,издадени от околийски представител на Хранопроноса е реализирал незаконна печалба над 560.000 лева.

Други подделения на отдела са работили по откриването на престъпления и нарушения извършени по закона за търговията с външни платежни средства,по закона за надзора върху неприятелските имоти, закона за държавните привилегии и акцизите и други фискални закони. По-важните от разкритите престъпления и нарушения са следните:

Приключени са дознания за спекула с валута.По тях са били събрани по курса на черния пазар и изпратени на камбиалния инспекторат при БНБ девизи,възлизащи на 3.875.000 лева.

Установено е било,че акционерното дружество "Банкум" притежава вложени в чужди банки и недекларирани пред БНБ 150.000 шв. франка.Надено е по надлежен път нареждане същите да бъда преведени по сметка на БНБ. Същите имат днешна стойност,равняваща се на 45.000.000 лева.

В град Пловдив са иззети общо 105 златни наполеона,които са изпратени в камбиалния инспекторат при БНБ.

При една проверка извършена в индустриалното предприятие на Иван Елаев,фабрикант на каучукови изделия в град Пазарджик,било установено,че същия чрез послужване с недействителна фактура е успял да укрие една печалба от 8.000.000 лева,за която не е заплатил следуемите се данъци.

Трябва да се отбележи,че горните сведения не са пълни и не изразяват целокупната дейност на отдела Стопанска милиция, тъй като те не включват сведения за дейността на шест от службите, за които не са постъпили още сведения.

Изобщо трябва да се отбележи,че от докладите на областните началници напоследък се констатира известно успокояване на положението.Сведенията за дните на Великденските празници говорят затова,че те са минали навсякъде тихо и спокойно,без да са отбелязани никакви съществени инциденти и произшествия,с изключение на два случая на убийства,които са съобщени в днешния бюлетин.

Приложение: 1 таблица за числения състав на партиите и тяхните младежки съюзи без столицата.

София,
24.IV.1946 год.

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ: /Г.Динтов/

102

Области	Р.П.	Обов БЗН.С.	Н.П. БЗН.С.	Звено	Найков БРСАП.	101 САП.	Р.М.С.	Л.Г. ЗМС	101 стр. ЗМС.	С.С.М	101 мл. С.С.М	мл. Звено	ДЕМ.	РАД.	АНОРХ	ТРОЦ	мл. ДЕМ
Софийска (без София)	41870	18160	7980	2030	1680	290	25040	4890	3260	550	96	440	/	638	355	✓ /	
Ст. загорска	41350	17035	8455	5554	3710	345	27445	2760	4630	540	355	410	365	790	470	✓	/
Бургаска	45214	16960	4890	425	1065	255	31265	6230	2435	400	—	60	145	220	145	✓ —	—
Г. Джумайска	14235	7275	—	1150	193	—	11520	2510	—	125	—	290	—	—	—	—	—
Пловдивска	56634	14555	6870	4535	2730	299	44000	5520	5150	410	225	630	152	625	413	✓ 76	50
Врачанска	51017	18722	5484	6173	5847	540	36757	7852	3837	1063	150	1580	215	120			
Плевенска	49989	12514	12768	1753	1981	—	30357	5428	9676	201							
Русенска	32521	20768	10056	5171	4010	62	15617	3612	2112	551	78	741		377			
Варненска	54641	27759	6933	4550	3080	109	25223	2954		374		509	900	143			
Всичко	387471	153748	63436	31341	24296	1900	247924	39756	31100	4214	904	4660	1777	2923	1383	✓ 76	50

Из архивите на ДС

Вътре (2 стр.) 2

М.В.Р.
Дирекция Нар.Милиция
Държ.Сигурност "А"
София 4.V.1946 г.

ДО НАЧАЛНИКА НА Д.СИГУРНОСТ
Т У К.

Др.Началник,

Считам за свое задължение да Ви донеса за следното:

В страната се гледаха и гледат в съда политически процеси, като резултат на разкрити от органите на Държ.Сигурност политически престъпления и конспирации.Удара, който нашата служба нанася на тия престъпници и тяхни организации с тяхното разкриване ще бъде много по-резултатен ако се даде по-голяма важност на тия въпроси при разглеждането на процесите в съда.До сега обаче това не става или почти не става.Разгледани бяха редица процеси, които политически не бяха използвани и поради това и действителния резултат, който би трябвало да се получи не се получава. При разглеждането на процесите не се прави нищо за политическата мобилизация на масите по тоя повод. Може би има процеси с нетака голямо обществено значение но имало е и има такива от значение за цялата страна, които са минали почти незабелязано,т.е.не са използвани за разобличаване на реакцията и нейните агенти.Такъв е случая напр.с процеса на бандата на "Г.М.Димитров"в Кюстендил. По него имаше толкова изобилен материал срещу земеделците -опозиционери, че ако правилно би се разработил тоя процес,биха се получили великолепни резултати.Но това не стана, въпреки нашите неколкократни напомняния по разни места и отговорни слу-би

Сега предстои да се гледа процеса на "Гемето".По тоя въпрос,който аз считам за един от много важните в вътрешната политика на страната пак не се прави нищо. Просто се наблюдава една незаинтересованост.От приложения рапорт се вижда, че организациите на О.Ф. дори не се интересуват от процеса, нито в пресата се отделя място за него. Ако така продължава ще се дойде до положението реакцията да използва процеса за трибуна против властта на О.Ф.Много се говори, много се писа,отговорни и най-отговорни лица в нашата страна са се заангажирали с изявления за предстъпната деятелност на "Гемето" и сега когато се гледа процеса,тази незаинтересованост може да доведе до неочаквани лоши последствия.

Донасяйки Ви това, аз считам, че би трябвало да се обърне внимание на О.Ф. партии по тоя въпрос и би могло да се нареди преди всичко една целесъобразно насочена и системно проведена кампания в пресата.Освен това би трябвало да се организира едно редовно посещение в съда,за да не се позволи тоя скандален факт, в съда да се правят събрания на опозицията.

Така също и въпроса с Ас.Стамболийски.По тоя процес Ас.Стамболийски е писан маса свидетели и те са приети, с които ще доказва,че в България има терор. Такива свидетели има от цялата страна. Аз наредих и

събрах изобличителен материал за повечето от тях и го представих на прокурора, който ще гледа делото. Но има свидетели, като Н.Петков, Коста Лулчев, Ив.Руневски и др. срещу които прокурора не може да противопостави до сега никакви свидетели, защото такива не му се дават. Аз.считам, че е необходимо да се постави въпроса там, където трябва по тоя процес и да да се намерят свидетели достатъчно авторитетни и подготвени за противопоставяне и разобличаване на горе посочените лица. От донесения, които имам по тоя процес, знаем, че опозицията ще иска да използва процеса за трибуна против властта на О.Ф.

"а се вземат мерки време има.

НАЧАЛНИК ОТД."А": /п/ Г.Ст.Ганев

Верно Ст. Червенков

Лично поверително
53

ДО ГОСПОДИНА
МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
Т У К

ХХХХХХХХХХ

353-П.
4. май 1946

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Господин Председателю,

Въз основа на данни дадени ми от Дирекция на нар. милиция и в връзка с заседанието на конгреса на Младежкия народен съюз "Звено", считам за свой дълг да Ви предупредя, за да се вземат съответните мерки за предотвратяване на изненади. Касае се до бивши фашистки елементи от страна на бранници, отецпаисиевци и легионери, които подготвят превземането на Младежкия народен съюз "Звено", като са си поставили за задача да ги използват за легална позиция, за борба срещу Отечествения Фронт.

Като най-активни в това отношение се проявяват:

Илия КАЙРАКОВ - бивш отец паисиевец, който известно време след месец август 1945 год. членува при младежките демократи, откъдето напуска с една група свои приятели и предварително влиза в Младежкия съюз "Звено".

Васил МИРЧЕВ - бивш браннически командир, който активно и подмолно работи с една група свои приятели. Те са в тясна връзка с Васил ГАЙТАНОВ.

Около тези двамата има една група, която активно работи и създава вътре в Младежкия съюз "Звено" нелегална организация по фашистки образец.

С целото си деяние тези младежи не само не укрепват както Младежкия съюз "Звено", така и отношенията между Отеч. фронтовските младежки организации, а обратно - създават интриги, антикомунистически настроения и открити фашистки тенденции.

Горните данни са получени въз основа на внимателно проучване дейността на бранници, паисиевци и легионери.

Приемете, Господин Председателю, уверения в отличната ми към Вас [illegible]

почит:

МИНИСТЪР:
/Антон Югов/

ДО ГОСПОДА РЕГЕНТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ

На 8 юни 1946 год., около 4 часът след обед в редакцията на в."Народно Земеделско Знаме", бях бит от една тълпа, около 10 души, непознати лица които казаха че са печатарски работници от Орпса. Тия лица ми отнеха свободата като ме задържаха насила в помещението и без абсолютно никакъв повод от моя страна, и без никаква прекирия, или карапица, следователно не случайно или в момент на възбуждение, а преднамерено, по решение взето предварително, се нахвърлиха с юмруци върху мен и ми нанесоха повече от 50 удара като ме псуваха. От тяхните думи ясно се разбра, че побоя ми се нанася за дейността ми като журналист в опозиционната преса. Те казваха:

- Иди след това и пиши пак "Ситни дребни..."
- Ако кажеш някому за тоя побой, ще бъдеш убит...
- Ти заслужаваш куршум, ама за сега стига това...
- Днес работничеството заповяда...

и други подобни сентенции.

Господа Регенти,

Винаги, от едно чувство на коректност и поради едно голямо съзнание за лична отговорност, аз съм подписвал с името си всичко, което съм писал, следователно законите на страната ни могат, винаги са могли и всякога ще могат да наложат своите санкции върху статиите ми. Вместо съд обаче на 8 юни върху мен се извърши едно отвратително злодеяние, което опозорява не само своите автори, но и държавата, в която е възможно безнаказано да се вършат такива варварски самосъд

Болките, които днес чувствувам по главата, ръцете и тялото си, са ничтожни пред онния болки които измъчват сърцето ми като виждам колко много побои, тормози, арести и злодеяния се извършват по селата и градовете на цяла България над онези българи, които са наречени "злостни опозиционери".

В името на тази моя гражданска скръб, аз Ви моля, Господа Регенти, да вземете всички мерки, възможни за Вашето високо положение, щото тия злодеяния да бъдат премахнати в нашата хубава страна.

Колкото се касае до мен самият, аз неискам нищо от Вас, Господа Регенти, защото отвратителното злодеяние, на което бях подложен, неможе с нищо да се личи и ще остане завинаги като пасив на отечественофронтовското правителство.

10 юни 1946 год.
София

С уважение:
/ТРИФОН КУНЕВ/

57

НАРОДЕНЪ СЪЮЗЪ „ЗВЕНО“

Бул. „Ц. Освободитель“ 10 — тел. 2·38·05—2·31·68

№ 1255 г. Враца

София, 17 юни 1946 г.

До Националния комитет на О.Ф. Тук.

Ц.К.на Р.П./к./ Тук.

Министра на вътрешните работи. Тук.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ НА ПОЛИЦИЯТА
ВХ. № 183 - 21 VI 1946 г.

КОПИЯ:

Драги другари,

Обръщаме Вашето внимание на настъпилите недоразумения между Народния съюз Звено и Р.П./к./ в гр.Берковица,дължащо се на недружелюбното отнасяне на хората от Р.П./к./ към нашите организации и на нежеланието на първите да разрешат повдигнатите въпроси за разпределяне на кметски места и за попълване на о.ф.комитетите с наши представители там, където това не е още станало.Това свое държание другарите от Р.П./к./ налагат и в о.ф.комитетите,които за жалост го възприемат.

Повсеместни са оплакванията от Берковско за отрицателно отношение на другарите от Р.П./к./ към новообразуваните наши организации.Нашите членове се предупреждават да не членуват повече в Звено,понеже Звено била "фашистка" организация.

За жалост,това държание е възприето и от хора с отговорни места в О.Ф.

На 16 април т.г.,на едно разширено заседание на околийския комитет на О.Ф. с представител на Областния комитет на О.Ф. и такъв на Националния комитет е бил повдигнат от наш представител въпрос за кметските места,на което Камен Топев от Р.П./к./ е казал дословно следното: "от кога се е село заселило,от кога из него просяци тръгнали – от кога се е Звено образувало,от кога и кметове започна да иска – аз не мога да отида да махна един кмет,да хвана другиго за ухото,да го поставя на стола и да му кажа,управлявай,защото носиш дирята Звенар".Тази нелепост представителя на Националния комитет е одобрил с думите:"много ми е симпатичен дядката,който така умно говори".Присъствувалите са изтълтували това в смисъл,че противозвенарското отношение е заповядано отгоре.

Въпросът с кметските места се протака до степен, че всеко споразумение по него остава само на книга.

От 43 кметски места в околията,по решение на Областния о.ф.комитет,се дават 4 кметски и наместнически места на Народния съюз Звено – които до 1 май е трябвало да бъдат отстъпени.Това,обаче,и досега не е станало.Причини – съпротивлението на хората от Р.П./к./.

От всичко това ние правим следните изводи:

1. ясно е,че у някои другари от другите о.ф.пар-

тии не само няма желание да се уредят повдигнатите въпроси, но чисто и просто преднамерено се пречи на Народния съюз Звено да заеме следващото му се място в О.Ф. Постоянно се спекулира с това, че в редовете на Народния съюз Звено се събрали фашисти и реакционери. Ние оспорваме категорично това. Нашето мерило при приемане на членове в организацията ни е едно от най-прецизните. Но ние нямаме и не трябва да имаме в случая преценка, равна на преценката на една или друга партия от О.Ф. Нашата преценка е само отечественофронтовска и почива само на интересите на О... Ако ние усвоим мерилото на някоя друга партия, това значи сами да се приобщим към тази партия – нещо, което съвсем няма да е от интереса на О.Ф. Ние сме длъжни, в пътя на здравото обществено поставяне на О.Ф., да имаме лице към тези, които могат и трябва да дойдат при нас. Те по видими причини няма да отидат в друга осф. партия. Това наше отношение към някои хора неправилно се тълкува и, понеже то не е и не трябва да бъде равно на отношението на някои от другите партии на О.Ф., нашите хора се таксуват като фашисти и реакционери.

Това, акс дори не е преднамерено и продиктувано от партиен егоизъм е вредно и опасно за обществото укрепване и единството на О.Ф. То трябва съзнателно да се избягва;

2. най-после, самото искане за попълване на комитетите на О.Ф. и с наши предствители и за получаване на места в администрацията, трябва радикално и веднаж за винаги да се разреши. Бавенето в случая, даже ако е добросъвестно, трови отношенията ни и пречи на правилния ход на самия Отечествен фронт.

Длъжни сме да заявим, че ако работите в това отношение отиват тъй, както сасе движили досега, ние ще бъдем лишени от всякаква възможност да изпълним дълга си на добри отечественофронтовци и вината за това не ще бъде наша.

ЗИ ПОЛИТИЧЕСКИ СЕКРЕТАР:

/П.Попдатев/

29-VI-1946 год.
С О Ф И Я

12
347

П Р Е П И С

"НИКОЛА"донася. 41

Около процеса на политическите опозиционери /БЗНС Н.ПЕТКОВ/ Присъдата срещу КРЪСТЮ ПАСТУХОВ се посреща зле в БЗНС/Н.ПЕТКОВ./ Не е важно че е осъден на 5 години.Може да са само 1 год.това няма значение.Важното е че го изпращат в затвора а не го оправдават.Това ще се отрази много зле на неговата партия,защото ПАСТУХОВ бе най енергичния и безстрашния в словото си.

За ОФИЦЕРИТЕ ЗВЕНАРИ

Очаква си чиска в Министерството.Особено са разтревожени звенарите които очакват едно излизане на звено от управлението. Фактически техния опозиционен дух е одавна известен на Н.ПЕТКОВ но те работяв вътре в самия О.Ф.След като на последак са забягнали в Гърция трима офицери и един подофицер летци с една българска маши на"юнкерс"топримера е много заразителен и се посреща с оживени к ментари в БЗНС /Н.ПЕТКОВ/.Личи че надеждата,режима в България да се промени след време,кара много да се мислят за бягство в Гърция Изключение прави Н.ПЕТКОВ,който при тия разговори винаги е казвал че ще остане в България.

"НИКОЛА"

14

ДО ГОСПОДИНА МИНИСТРА
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

Д О К Л А Д

за политическото,административно и стопанско състояние на страната за м.юний 1946 год.

ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Месеца протече при значително повишен интерес всред народните слоеве към политическите въпроси,като вниманието беше съсредоточено преди всичко,към вътрешно-политическите проблеми,без разбира се,то да е отклонявано от външно-политическите въпроси и специално към тези,свързани с бъдещата съдба на страната.Изместването центъра на вниманието,преди всичко,върху вътрешно политическите въпроси,се дължи на някои специфични за нашата политическа действителност факти,на първо място между които стоят: опитите на реакцията да се прегрупира и мине в настъпление,която тенденция намери своето изражение както в организирането на открытите фашистки сили във военно-конспиративната организация "Цар Крум", а така също и с нахлуването на реакционни,реставраторски и фашистки елементи в "Звено" и отчасти в С.Д.Р.П.,раздвижване в редовете на бившата военна лига,конспиративната дейност на опозицията и пр.Тези прояви подействуваха като силен реактив всред отечественофронтовските среди и в течение на месеца сме свидетели на една надигаща се вълна на протест и негодуване.Този антифашистки подем се изля,както в конкретни организационни форми,каквито представляват бързо формиращите се дружества на "Борците против фашизма" и учредяване съюз на същите дружества,а така също даде

Из архивите на ДС

15

значително отражение и в редовете на самия Отечествен фронт. Различията и споровете, които до преди съществуваха между представителите на РП/к/ и БЗНС в отечественофронтовските комитети и които отклоняваха вниманието от сериозните въпроси и отнемаха ценно време за безплодни спорове, като по даден знак изчезнаха. Разбирателството и сближаването между двете партии стигна до степен на истинско братско сътрудничество между две сродни организации. В комитетите представителите на двете партии постигнаха истинско сработване и възприеха, без обикновено предварително да са се договорили, единна линия на поведение по всички политически, стопански и др. въпроси. На практика много от представителите на земеделския съюз, които до вчера мечтаеха за самостоятелна земеделска власт и, до известна степен, се бяха подали на антикомунистическите агитации на реакцията, се убедиха, че единният съюз на работници и селяни, на комунисти и земеделци е само в състояние да предотврати един нов 9 юний. Паралелно с този процес на изграждане единството между комунисти и земеделци, на лице са тенденциите на един друг процес, именно: охлаждане и отдалечаване на тези две организации от останалите отечественофронтовски партии и специално в процеса на разкриване замислите на реакцията се получи значителна идейна пукнатина в отношенията на земеделци и комунисти от една страна и представителите на Н.С."Звено", което охлаждане на места е стигнало до степен на фактически разрив в ОФ комитетите каквито са случаите в Стара-Загора, Павликени, Дулово и някои села на Варненска околия. В последната, групата на "Звено" в с.с. Войводино, Любен Каравелово и с. Осиново, както и в Мирчевци, Чирпанска околия, се състоят изключително от стари реакционери и фашисти, болшинството от които са бивши членове на Цанковия сговор, поради която причина ОФ комитетите са отказали да приемат предоставителите им за членове в комитетите.

След станалата публична дискусия относно нахлуването на реакцията в някои отечественофронтовски партии и след предприемане на новия настъпателен курс на Отечествения фронт против фашистките остатъци и реакцията, се забелязва известно задържане притока на тези елементи към Н.С."Звено". Напоследък има видими признаци, че здравите елементи от тази партия правилно са почнали да отценяват новата тактика на враговете на Отечествения фронт и правят усилия да опазят ръководните места в съюза от реакционерите и десницата, като на места се опитват да направят

16

и чистки в собствените си редове,/Пловдив,София,Габрово/ но все още е рано да се смята,че тази акция ще успее до край,не само поради това,че някои от сегашните последователи отечественофронтовци по чисто субективни съображения не бяха могли да проведат с всичките последици подетата борба,но и затова защото значителен брой от ръководните лица в съюза вземат под свое покровителство противоотечественофронтовските елементи.Забелязва се също така задържане в последния ръст на Р.С.Д.П.,които през последните месеци беше отворила широко врати за реакционери и реставратори,даже и за такива които са били осъждани от народния съд.Привържениците на Д.Гичев в Шуменска и Русенска околии проявяват желание да влезат и работят в ОФ комитетите.

Нарастналата активност на антифашистките сили,взетите административни мерки по отношение разложителната и антинародна дейност на опозиционния апарат,процесите против Кръстю Пастухов и Гемето и проведената разяснителна дейност във връзка с тези процеси,даде като непосредствен резултат нарастване самочувствието на народните маси и подействува отрезвително върху съзнанието на увлеклите се след опозицията народни слоеве.Повсеместна е констатацията,че отлива от опозиционните кръгове продължава с засилващ се темп.Унилостта и политическото забъркване е нарастнало,както в редовете на Н.Петковистския апарат,така също и в кръга около Лулчев,обаче прибързано ще бъде заключението да се смята,че същите са загубили всякакво влияние върху известни среди от българския народ.Поради причини,преди всичко от стопански характер - все още недостатъчното задоволяване на основните нужди на народните слоеве; грешки на някои отечественофронтовски органи; цветата се черна борса; високата цена на занаятчийските услуги; съществуващите колизии в цените на индустриалните и земеделски произведения и др.,подхранват недоволството на значителни слоеве от нашия народ.Това недоволство има своите представители най-вече сред средните и по-заможните селски слоеве. Като прибавим към тях,макар и незначителния брой на онези,чиито интереси се засягат от отечественофронтовското законодателство,се получава такова съотношение на обществените сили в нашата страна,което,макар да е в значителен превес за Отечествения фронт,все още налага най-сериозно отношение към опозиционните централи и изисква работа за спечелване и онези народни слоеве които все още вървят след тях.А трябва да се отбележи,че не всич

Из архивите на ДС
113

17

ни отечественофронтовски партии работят с необходимата настойчивост за разобличаване на опозицията и нейната организационна ликвидация. Като оставим настрана дейността на "Звено", С.Д.П., които повече се интересяват да привлекат в редовете си установени реакционери и фашисти и дейността на радикалната партия, която се свежда до проявленията на един незначителен на брой организационен апарат, тази отговорна работа ляга пради всичко върху БРП и БЗНС. Трябва да се признае, че развиваната от функционерите на БЗНС дейност е незадоволителна и затова именно малък е броя на онези членове от опозиционните дружби, които напускайки Н. Петков, минават в редовете на отечественофронтовските дружби. По-значителна част от тях се оттеглят от активната политика и запазват наблюдателно положение, което трябва да се прецени като крайно незадоволително с оглед на изживявания политически момент. Това се дължи както на неумелия подход в работата на дружбите по места, а така също и на незадоволителната разяснителна дейност, която се върши от представителите на БЗНС в тези среди. Самите дружби не водят редовен организационен живот, а особенно сега през усиления работен сезон, тяхното съществуване е почти на книга. Земеделските народни представители поддържат слаб контакт с низините, а някои от тях отивайки долу, вършат даже разложителна дейност, какъвто е народния представител Джонджоров и др.

Разгръщаната се в страната вълна на антифашистки подем, и другите акции, че минават изцяло под ръководството на РП/к/ и, колкото и неправилно да е това политически, с оглед конкретната обстановка в страната ни, безспорен факт е, че тази акция се разгъва покрай и даже през главата на отечественофронтовските комитети по места, същите почнаха да изоставят зад акциите на народните маси. Значителен брой от тези комитети са преустановили своята дейност, особенно в селата на Русенска, отчасти Старо-Загорска и Врачанска област. Друга част се водят от непоследователни отечественофронтовци или открити опозиционери, което доведе на места до конфликти между административните власти и представителите на ОФ комитетите при провеждане правителствените мероприятия по събирането на вълната и млякото. Такива случаи в значителен брой са констатирани в Беленска, Добричка, Карнобатска, Омортагска и Средецка околии. Членовете на ОФ комитетите в с.с. Богданово, Гюнево и Тагарово, Средецка околия са отказали да предадат вълната, вследствие на което са затруднили

18

извънредно много работата на административните органи и представителите на Хранoизноса. Тези констатации налагат едно по-сериозно отношение на Националния Комитет на Отечествения фронт към подобни прояви и необходимостта да се направят съответните организационни изводи.

Чествуване паметта на Александър Стамболийски бе проведено в цялата страна под ръководството на РП/к/ и БЗНС и при масовото участие на работниците и селяните, като останалите отечественофронтовски партии са били само нями зрители на манифестиращето се единство между комунисти и земеделци. По този повод във всички градове и села на страната са станали митинги и събрания, на които са говорили представители на двете партии, които са отчели грешките от 9 юний. Рожденият ден на др. Георги Димитров мина като всенароден праздник и беше повод за манифестиране за голяма любов на трудещите се към него и нов повод за отцепка на неговата дейност в изграждането на отечественофронтовска България. Заслужава отбелязване участието в това чествуване на представителите на всички отечественофронтовски партии и особенно това на земеделския съюз.

Интересът към процесите на Кръстю Пастухов и Гемето в цялата страна бе значителен и осъждането им бе посрещнато с задоволство от здравите отечественофронтовски сили. Свидетелстуването на някои ръководни лица от "Звено" по същите процеси се приема като враждебен спрямо отечествения фронт акт. Фашистите са смутени от предприетите по отношение на тях мерки, обаче далеч не са с намерение да преустановят своята дейност и констатираните опити на някои лица за саботажна дейност, каквито са подпалването снопите в някои кооперативни стопанства /с. Летница/, разпространението на позиви със съдържание "Смърт на Отечествения фронт", хвърляне бомба пред общината с. Гюлево-Ямболско на 15 юний, изскубване слънчогледите на кооперативното стопанство в с. Неделско, убийството на кооперативни коне, разпространение на слухове за скорошно връщане Добруджа на Ромъния и пр., говорят, за наличността на все още живи фашистки сили, които колкото и малко да са на брой, продължават своята престъпна дейност.

Държавният апарат продължава да гъмжи от врагове на Отечествения фронт. Има редица министерства, каквито са на Народната просвета, на търговията и земеделието, а отчасти и правосъдието, които с действията на отговорни лица създават впечатление

19

че са взели официално защитата и покровителството на противоотечественофронтовските елементи. В Кубратска, Плевенска, Ивайловградска и др. околии продължават да заемат учителски места хора, които и до днес не са престанали да се възхищават от хитлеризма, а в училищата проповядват расизъм и попщини. Дирекцията на разпределението при назначаването на своите органи, не търси мнението на ОФ комитетите по места, а тогаз когато им е направено някакво предложение за персонални промяни, Дирекцията обикновено заема противно на ОФ комитети становище. За комисари се назначават хора не само чужди, но враждебно настроени против Отечествения фронт, какъвто е случая с Кубратския околийски комисар, който е осъждан от народния съд, бил е в концлагер и след излизането му става член на Б.Д.Р.П. и бил назначен на посоченото место. Деятелността на такива органи предизвиква основателно негодуванието на здравите отечественофронтовски сили и което негодуване на места се излива в открити протести и митинги, какъвто се е състоял на 18 юний в гр. Кърджалий против действията на околийския комисар в този град. В Министерство на земеделието фашистките и реакционни елементи се ползуват с най-високо покровителство, което личи от назначаване в Русенския образцов чифлик за директор и преподаватели хора с фашистки разбирания, а също така и от характерните факти донесени с доклада на Кюстендилския околийски управител, който съобщава, че околийския агроном - Миленски и останалия персонал на агрономството не само, че не развиват никаква дейност, но всяка тяхна проява е насочена към саботиране правителствените мероприятия. За тяхната дейност е било донасяно на няколко пъти в Министерството, обаче вместо да се обърне внимание на тези донесения, агрономът, който ги е направил, за наказание е бил преместен на друга служба за да не пречи на дейността на Миленски и неговата компания. Опитно-овощарския институт в Кюстендил е ръководен от Цочю Спасов, отявлен фашист, който е извършил редица престъпления-кражби и обсебвания и лицата които са разкрили тези дейния - двама агрономи и счетоводители в института - без да се направи каквато и да била проверка, са били телеграфически уволнени от министър Оббов. Състоянието на съдийския апарат не е по-добро, въпреки направената чистка в съдебното ведомство. В съдебните състави продължават да вземат участие хора враждебно настроени към стопанските и др. мероприятия на Отечествения фронт и със своите оправдателни присъди на доказани спекуланти и саботьори предизвикват правната съвест на Отечественофронтовската общественост, което е намерила най-добър

20

Из архивите на ДС

израз в многохилядния митинг, състоял се на 23 юний към 10°30 часа на Червения площат в гр.Пловдив. Работниците и другите представители на демократичните сили в града манифестирали своето негодуване против издадените оправдателни присъди срещу хора, чиято дейтелност изцяло е насочена към подриване стопанската политика на Отечествения фронт. Също така предизвикват недоволство извънредно леките присъди, които се издават по отношение на същата категория хора и които присъди действуват твърде насърдчително за враговете на стопанската политика на О.Ф.

Обобщено политическото положение през месеца се характеризира с: разгъване на нова мощна вълна на антифашистки подем, укрепване единството между комунисти и земеделци, смут вред опозицията и отлив от нейните редове и по-дълбокото нейно законспириране. Нейната агитация и дейност се движат по линията на създаване стопански трудности на отечественофронтовската власт и разпространяване клевети пред външния свят.

Взетите от страна на административните власти мерки за прибиране на реколтата дадоха много добър резултат. Жетвата беше приключена за много къс срок и рядко са районите, където тя продължи повече от двадесет дни. На много места се даде помощ в работна ръка от планински и полупланински околии. Заслужава да се отбележи положителната стопанска и политическа роля, която изиграха трудовите бригади. По своята многочисленост те надхвърлиха и най-оптимистичните предвиждания. Така например, Свиленград е дал за един ден 4230 жетвари-бригадири, Чирпан - 1500, Елена - 275 и др., а градове като Софий и Пловдив изпращаха всеки празничен ден по цяли армии от работници и чиновници и извършената от тях работа се оценява твърде високо от селското население, и е значителен принос в укрепване единството между града и селото. Помощта особенно добре е почувствувана в Добруджа, където недостига на работна ръка се чувствуваше най-осезателно. В тютюнопроизводителните райони са формирани бригади в помощ на тютюнопроизводителното население. Такива бригади са изпращани от Кърджали и остан алите юнии градове.

Реколтата, която преди жетвата се оценяваше като извънредно благоприятна, сега, при наличността на фактическите данни, може да се каже, че се движи между добра и много добра. Прекалено оптимистичните очаквания трябваше да се ревизират поради неблагоприятните климатични условия, които се отразиха в процеса на восъчните съзрявания на житото. Внезапно настъпилите високи температури предизвикаха появата на "чалгъи" и хектолитровото тегло на житото в някои райони е

Из архивите на ДС

21

по-ниско от миналогодишното,както е случая в Добруджа,където миналата година житото е имало от 83 до 84 хектолитрово тегло,а през настоящата година от 78 - 80. Въпреки това,според оценките на Дирекцията на Хранопазноса,ние сме пред една реколта,която ще осигури доволното изхранване на българския народ и ще може да се реализира житен запас от около 4 - 500 милиона килограма.Вършитбата е в своя разгар,обаче постъпленията на храни в Дирекцията на Хранопазноса са крайно незадоволителни.Фиевата,граховата и нахутова култури в Добруджа са много добри,но в някои краища на страната фия и лицерната са нападнати от "кускут",който е нанесъл голями щети на тези ценни фуражи.Поради настъпилата засуха,царевицата и др.пролетни засаждания,до известна степен и тютюневата култура са застрашени,а особено критично е положението на слънчогледа,чиято реколта покрай сушата е заплашена и от "синята китка".Работата на агрономите по опазването на растенията е незадоволителна.Не водят почти никаква разяснителна дейност.

Млекопреработването е към своя край и равносметката не е много благоприятна.Въпреки наличността на една наредба,която при съществуващите стопански условия в страната,държа добра сметка за интересите на производителите,преработвателните заведения не можаха да съберат достатъчно мляко.Това се дължи,от една страна,на късното издаване на наредбата,несвоевременното организиране на мандрите, които пристъпиха към работа без особена охота,защото се страхуваха от нови загуби,които претърпяха през миналите години,и,най-вече на слабата дейност,която развиха административните и политически органи по места.Така например кметовете и ОФ комитетите в Добрична, Карнобатска,Врачанска /и специално Бело-Изворската община/,Перничка и др.някои околии отговорните лица не проявиха достатъчно разяснителна и организаторска дейност и в тези околии кампанията,до голяма степен,е компроментирана.Щастливо изключение прави и заслужава отбелязване Свиленградска околия,където наряда е надхвърлен, като е събрано 353.228 л.мляко.Положението със събирането на вълната е значително по-добро.Благодарение взетите административни мерки,вече е прибрано почти цялото количество и малко са околиите,които не са приключили с тази кампания.Като изостанали в това отношение околии са: на първо място Добричка,която до края на месец май е стигнала едва 45%,Варненска - 50%,Годечка - под 50%,Елховска 55% В Свиленградска,Ботевградска,Трънска и някои други околии вълната беше събрана за кратък срок,което показва,че липсват обективни причини за несъбиране на наряда.

22

Приключиха се и трудностите с изхранването на непроизводителното население. Позволяването на "ач армана" /гладен харман/ облекчи в значителна степен дейността на Хранопродукта. Но въпреки наличието на реколта, която не дава абсолютно никакво основание за паника, спекулата с житото продължава. Констатирано е на много места, особено у по-заможните производители, стремеж за укриване на житото и предлагането му на черна борса. Продължава да се спекулира на широко и с другите хранителни продукти /млечни произведения, месо и тлъстини/, а аномалията, която се изживява с зеленчука, се дължи изключително на дейността на заинтересовани стопански среди. Много от тях, въпреки издадената наредба, продължават да закупуват направо от производителите зеленчуци на по-високи от нормираните цени и то на малки партиди, които изнасят с камиони предимно в курортните центрове. По този начин, те постигат своята цел: създават нужда в производителите, че стоките им могат да се пласират на много по-високи цени от определените и това кара същите да се въздържат от предлагания на кооперациите предпочитат значителна част от производството да остава на корена, да се развали и изгние. Оправдани ще бъдат административните мерки, които биха сложили край на тази престъпна дейност.

С пускането на пазаря значителни количества памучни тъкани и прежди, нуждите за бельо в някои краища - житните и тютюнопроизводителните - са почти задоволени. Също така се подобрява, в това отношение, положението на работниците, обаче състоянието сред горското население е все още лошо. Особено заслужава да се подчертае положението, което съществува в планинските села, където не е рядкост все още да се виждат голи и полуголи хора. Това налага да се отпуснат ако не специални наряди, то поне по-значителни количества от памучни тъкани, които да покрият тази крещяща нужда. Липсата на обувни материал кожи, сърпове и пирони, шини и стъкла, са въпроси, които вълнуват широките народни слоеве и предизвикват незадоволство. Липсата на сапун и сода каустик вече се понася твърде болезнено. Кожните заболявания, вследствие невъзможността да се поддържа необходимата чистота, са взели значителни размери. Малките количества сода каустик, които се отделят за населението, рядко стигат до него и обикновено потъват на черния пазар. Много са случаите на разкриване черноборсаджийски банди за търгуване със сода каустик, обаче все още не може да се ли видира с това осъдително явление. Раздаването на сапун срещу тлъстини не е особено препоръчително и не даде желаните резултати, защото от този начин се възползуват само с устоятелните слоеве, които разполагат с налични мазнини. Върши се широка спекула с керемидите,

119

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

120

като много малка част от произведените се продават под контролата на разпределителните органи и по определените цени.

Като се изключи все още значителното движение в състава на кметовете и кметските наместници,в течение на месеца,други съществени промяни в състава на администрацията,не са отбелязани.Продължават масово да напускат своите места,както кметските наместници,така също нисшият общински персонал.Това изключително се дължи на низките заплати, които получават тази категория чиновници.Има вече значителен брой кметски наместничества,които с месеци стоят без титуляри,а не е малък броя на общините,които работят с намален персонал.Даже има няколко общини,които функционират само с кмет и секретар-бирник.Положението в Добруджанските общини е вече доста критично и въпреки полаганите усилия,не могат да се привлекат чиновници в общините,а малцина от местното население,поради инородния му характер,са годни за тази работа.Дотолкова,доколкото могат да се привлекат на освободените места нови чиновници,това са обикновено хора,негодни за друга творческа дейност,липсва им всякаква опитност и квалификация,вследствие на което,в общинските канцеларии настъпи значително замедляване на преписките и отпадане на тяхното качествено оформяване.

Може би като отражение на лошото материално положение,в което се намират общинските служители,и най-вече поради недостатъчния финансов и административен контрол,който се упражнява върху общинските финансии,напоследък зачестяват злоупотребления от страна на разпоредителите с общинските средства.През месеца са констатирани следните прояви от този характер: секретар-бирникът на с.Сенокос-Балчишка околия е начетен със сумата 200.000 лева.Отстранен е от длъжност финансовия изпълнител на Тетовската община за обсебване на голями общински суми.На същия се прави финансова ревизия.Секретар-бирникът на с.Устрем - Тополовградска околия е начетен с 100.000 лева.При проверка сметките на домакина на Пловдивската община е констатирана липса над 200.000 лева.Същият се е самоубил.На много места общинските средства се разхищават и се вършат разходи,които не само,че не са обществено оправдани,но и несъобразени с утвърдените бюджети.Това са констатации на инспекторите при Министерството и по повод на тяхните ревизии поискаха от Пловдивската областна сметна палата да се извършат финансови ревизии на Ваташната и Ново-махленската общини,Пещерска околия,в първата от които кмета е извършил разходи за поддържане на неприпадащо му се по щат превозно средство /лека кола/ над 350.000 лева,а във втората са правени разходи,които

24

не са били вписани в разходната част на бюджета.Ако се предприемат систематични проверки в общините,сигурно ще се натъкнем на деяния, голям брой от авторите на които ще трябва да се привлекат под наказателна отговорност.Една част от тези случаи са резултат на престъпни намерения,но по-значителната ще трябва да отдадем на неопитността на новите секретар-бирници.Срокът за тяхната подготовка - 15 дни - е недостатъчен.На мнозина от тях липсват всякакъв служебен стаж вместо непрекъснато със своята касова работа,те не могат да вършат и онази функция на началници на канцеларите,която им е предоставена от закона.По този начин,обикновено канцеларската работа се остава на случайни и неопитни писари и,при наличността на крайно неподготвени кметове,много от разпорежданията на Министерството,не само остават неизпълнени,но често пъти и непрочетени.За отбелязване е,че малко са секретар-бирниците,които водят бонови книги и по този начин,всички лихви събират за себе си,с което ощетяват общинските каси с значителни суми.Има стари секретар-бирници,които все още не са съобразили с наличието на отечественофронтовската власт,стоят на опозиционни и вражески позиции,което се отразява твърде зле върху авторитета на отечественофронтовската власт по места.Такива са секретар-бирниците на . Ситово и Ишриково - Силистренска околия,секретар-бирника на с.Сърница и др.

Битовото разложение и пиянството е значително разпространено сред представителите на администрацията /кмета на с.Оброчище - Балчишко,кмета Жостово-Неврокопско,Кулата и др.,околийските управители -Елхово,Асеновград,Пещера,Русенския помощник областен директор и др./.Тяхните прояви се отразяват извънредно зле върху личният им авторитет и разколебават доверието на народа в отечественофронтовската власт.Колко много е разколебан авторитета на такива административни представители може да се съди от факта,че в гр.Пещера,където околийския управител е земеделец и е начело на околийската дружба,в самия град липсва организация на Б.З.Н.С.

Въпреки даденото предписание на Министерството за срочното посочване на хора за околийски управители в Кърджалийска и Кубратска околии,такива все още не са посочени и околийските управления са без отговорници.Командироването на Добричкия околийски управител за ръководител и на Кубратска околия съвсем не разрешава въпроса,още повече,че тази околия е без титуляр повече от пет месеца и разложението в административния апарат е стигнало до крайни предели.При последната обиколка на инспекторите в тази околия са констатирани редица случаи,когато в общините през работното време липсва какъвто и да било персонал,а има даже един случай когато една от общините не е била отваряна няколко дни.Има кметове,които използуват служебното си положение за лично облагодетелствуване,какъвто е

121

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

122

15

случая с кмета на с.Белгун-Балчишко,който е взел на исполица 200 декари земя от един чифлик и през цялото си време е зает със стопанисването им.Местните ОФ комитети и околийските управители търпят за кметове хора,които нямат елементарни морално-политически и служебни данни за заеманите постове,както са случаите с кмета на Осиково, който е бил полицай преди 9 септември,ротчаян пияница и напълно разложен,кмета на Кулата,абсолютно негоден за заеманият пост,кмета на Ощава,открит реакционер и враг на отечественофронтовската власт. Това са само отделни случаи,които показват,че ОФ комитетите на някои места все още не са сé издигнали до положението на действително контролно политически органи.При разрешаването на въпросите за отговорните административни места не всякога се ръководят,преди всичко от държавни-политически и обществени съображения.Най-често,при разрешаването на тези въпроси се изхожда от тясно партийни или лични схващания.Върви се по линията на аритметичното разпределение на отговорните административни места,в резултат на което често пъти се изместват авторитетни,честни и способни кметове с негодни такива,само поради това,че мястото се дава,съгласно споразуменията на партийните ръководства,на представител на друга партия.С тази практика ще трябва решително да се скъса и за целта е необходима широката помощ на Националния Комитет на Отечествения фронт,който трябва да проведе разяснителна дейност и внуши на низовите ОФ комитети,че държавно-обществения интерес при разрешаването на такива въпроси, трябва винаги да стои над тясно груповите и др.съображения.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ИНСПЕКТОРАТ: /Д.Брадистилов/.

6

С В Е Д Е Н И Е

за АТАНАС СИМЕОНОВ МОСКОВ -член на ЦК на РСДП/о/ и на Изп.Комитет

Т.В.С.

Атанас Москов е на 42 години.Българин.Женен.Образовани -висше.Неосъждан.Живее на ул."Патриарх Ефтимий" № 98 -София.Роден във град Севлиево.Завършил право и дипломация в София.През времето от 1924 до 1927 год е бил секретар на младежкия социалистически съюз в цяла България,а така също е бил и редактор на вестник "Социалистическа младеж".Висшето си образование е завършил през 1926 год.От 1927 до 193[illegible] год.Москов се намира в Белгия, където специализира по международно право.През време на престоя ването си там,той работи във стопанската централа на работническата партия.Във България се завръща през 1936 год.и веднага зае ма поста секретар на Националния комитет на българската кооперация,а през 38 год.е главен секретар на същия,която длъжност изпълнява до 1 януарий 1945 год.От 1942 год.се установява като адвокат на частна практика,като длъжността главен секретар на Бълг. Кооперация изпълнява само почетно.От завръщането си от Белгия до 9-ти септ.1944 год.,Москов работи в социалдемократическата партия,като списва в вестник "Народ".През март 1938 год.е избран за народен представител от III-та Търновска колегия и заедно с Иван Бояджиев от РП/к/ е секретар на общата парламентарна група на социалисти и комунисти.След 9-ти септ.1944 год.,Москов продължава да е член на работническата социалдемократична партия във стр ната,като през лятото на 194[illegible] година,същият участвува във конгре са,свикан от Григор Чешмеджиев.От 29.I.1946 год.,Москов вече е член на ЦК и И.К.на РСДП/о/,като същевременно е и редовен сътруд ник на вестник "Свободен народ",а така също и съветник по редактирането и администрирането му.Участвувал е във изготвянето на меморандума на РСДП/о/ до мирната конференция във Париж.Изработването на меморандума е траяло повече от два три месеца.Във миналото Москов е бил дългогодишен директор на вестник "Дъга".

Доктор Атанас Москов е единственият от по-младите,който се ползува със голямото доверие на Коста Лулчев,а по-рано -с това на Пастухов.Близките му с право го наличат "дясна ръка на Пастухов",до чието арестуване той е държал непрекъсната връзка с него,т.к.се харесва на Пастухов по това,че е върл противник на комунистите.Москов пише статии подобни на Пастуховите.Преди разцепването на БРСДП,Москов беше на десни позиции,заедно с Пастухов. До преди падането на Германия,съвместно с Иван Руневски,той е хвалил нацистите с възторг.Едно от най-важните му качества е това,че обича да работи скрито зад гърба на другите,като използува само плячката от изиграната роля.По този начин той успява да накара Лулчев и Пастухов,щото партията им да започне по-ожесточена борба с О.Ф.и РП/к/.На заседанията,на които се решаваше дали РСДП/о/,по силата на Московското споразумение,да влезе в О.Ф.или не,Москов заедно със Цвети Иванов,Тодор Михайлов и Иван Руневски е поддържал становището партията им да не взема участие в такова управление до тогава,докато О.Ф. не направи такива отстъпки,при които опозиционерите да могат да заемат сигурни овладяни позиции като по този начин да имат почина във управлението.По този начин Москов успя да провали преговорите.Във състоялите се заседания н на ЦК на РСДП/о/по време на преговорите,Атанас Москов бе избран като най-енергичен,най-подходящ и най-млад,който всякога би могъл да защити интересите на десничарската опозиция,при евентуално влизане на партията им във правителството,за бъдещ министър.

Доктор Атанас Москов е най-близкия приятел на главния редактор на вестник "Св.народ" -Цвети Иванов,а след задържането

Из архивите на ДС

му,употребява максимум усилия за събиране сведения за него,необ
ходими му за пред съда,където Москов се явява във качество си н
на адвокат защитник на подсъдимия.Същият е бил защита и на Кръс
то Пастухов.Както при единият процес,така също и при другия,
Атанас Москов не се стосняваше да напада остро и саркастично
както О.Ф.,,така също и РП/к/.Защитата и на двамата подсъдими,
направена от Атанас Москов бе изпълнена с видима ненавист и
ярост по отношение на власта и О.Ф.партии.Първи приятели на
Атанас Москов са и Руен Боналов,Иван Коларов,Иван Стенчев Ру
новски и редица други ясно очертали се реакционери.Москов се
интересува особенно много ~~от~~ списването на вестник "Св.народ"
като непрекъснато е във връзки със главните му редактори,без
значение кои са те.По отношение на това списване той оказва
голямо давление.Сам е писал няколко статии на първа страница
а често пише и под рубриката" Мирът във строяк".След задържа-
нето на Цвети Иванов пък,заедно със Руен Боналов,списва ~~и~~ във
рубриката"положението".

Общо взето,Д-р Атанас Симеонов Москов -бивш до-
цент при катедрата по международно право във Юридическия ~~ба~~
културет във София,се е проявил и проявява като най-деен във сре-
дите на РСДП/о/,където е един от важните двигатели.Задържането
му за няколко дни в Д.Н.М.се отрази твърде много в опозицион-
ните среди.Във "Народния Университет" при РСДП/о/ на ул."Прес-
лав" 9,Москов е изнесъл досега няколко сказки,в които се е очер
тал като много злостен опозиционер.Същият има и изказвания и
във по-тесен кръг.Редовен посетител на кафе "България",той ни
никога не е пропускал случай да не прояви своята злостна опози-
ционна физиономия.Говори винаги с мек,но злъчен тон.По-важни
от неговите изказвания са:

На 6.II.1946 год.,в клуба на РСДП/о/ на ул."Прос-
лав" № 9,Атанас Москов направи общ преглед на социализъма във
света,като между другото каза:"Социалдемокрацията спечели голям
ми завоевания във цялия свят,най-вече в Европа,където се наложи
във повечето държави като ръководна идеология.Англия е страна,к
която е дала пример на много други държави за развитието на
социалдемокрацията и социализъма.Дошло е време,когато и у нас,
във България,социализъмът,или по-точно -нашата партия,ще дойде
на власт,ще поеме кормилото на управлението и ще възтържествува
над неправдите".

На 24 юний 1946 год.по сведения от ~~К~~,Атанас Мос-
ков се е наложил по невероятни пътища,без избор или назначение,
във редакцията на вестник "Св.народ",където го наричат "Фанто-
мът".Москов,заедно със Тодор Михайлов и Руен Боналов решават
всичко и действуват от името на някаква организация,представля
вана от Др Атанас Москов,който не адвокатствува,а по цял ден ~~ни~~
стои във редакцията и живее разточителен живот.Тази група под-
крепя изключително едрия банков и индустриален капитал,поради
което вестникът е тикнат във най-десничарски уклон.Твърди се,
че Кръстю Пастухов е бил използвано като оръдие във ръцете на Моско
Същото се казва,но в много по-слаба форма и за Лулчев.Говори
се,че под давлението на човек от същия център -Георгиев,Григор
Чешмеджиев е бил повлиян доста много,което е станало причина
отношенията на партията спрямо земеделци и комунисти да се вло-
шат и обтегнат доста много.Твърди се още,че при днешното поло-
жение,Атанас Москов стои над партията.Сведенията изхождат от
член на ЦК на РСДП/о/.

На 1.VII.1946 год.в редакцията на "Св.народ" се п
олучило сведение за срещата на Васил Коларов с Молотов,Вишин-
ски и Лозановъ,което не се харесва никак на Атанас Москов и Бо-
налов.Не искаха да поместят това съобщение във вестника,пред ми
сълта,че с една такава постъпка ще се изложат,Москов каза:"Не-
ка да им направим и тази реклама!Нека видят,че ние не сме тесно
гръди политици като тях!" и поместиха съобщението.

В връзка с искане мълчането и отзоваването на някои депутати от НС"Звено", на 3.VII.1946 год.Атанас Москов заяви в редакцията: "На конференцията народните представители са били разделени на четири категории и то според заслугите им кам О.Ф.В четвъртата категория влиза само К.Трендафилов, за който се иска да му се отнеме депутатското място.Всичко,к което става във О.Ф. сега,показва,че бойното единство не е в изправност!"

Сведения от редакцията на вестник "Св.народ" гласят че към дата 11.VII.1946 год.Д-р Атанас Москов е главен политически ръководител на вестника.

Из архивите на ДС

Димитър Любомиров Гичев Справка 21 8

Димитър Гичев е роден на 18.XI.1893 г.в Перущица,от богати родители.Женен за Люба Иван Паликарева,с две деца-Райна и Страхил,по занаятие лозар,журналист и пр.Живел на ул.Николай Николаевич 1.Военната си служба е отбил в 9-ти пех.полк I-ва рота,владее не много добре Руски и Немски езици.

На политическата сцена като деен политик Гичев се явява през 1924 от тогава той прави впечатление на политическата полиция и неговата дейност поставена под наблюдение.

Димитър Гичев е най изтъкнатата личност в Б.З.Н.С.Врабча 1.

Като пръв ръководител на съюза той взема дейно участие в издаването на списания и позиви и пр.Организирва събрания на свои съмишленици а през 1930 год.той е отговорен редактор на съюзния вестник"Земеделско знаме".

Когато идва така наречения"Народен блок"на власт,той става министър.На министрескжото место е до 1934 год.Като министър особени прояви които да отговарят на днешните обещания пред народа няма.Напротив като такъв е проявил противонародния си лик като е гласувал за изключването на 32д.народни представители на комунистическата партия,-оградир се е с селски чорбаджии и пр.

Скоро през 1934 год.на 19 май става преврата-Дамян Велчев и др. и той пада като министър.През същото това време сред народа се е говорило, че той лично е подписал манифеста за преврата.

След преврата Гичев започва усилена политическа дейност и държи постоянно връзка с лидерите на разтурените политически партии.Така например той установява през 1935 год.месец Декември връзка с комунистите за организиране на единен фронт за борба против власта.Като резултат на това сътрудничество имаме голяма акция през юлии 1936 год.при разглеждане делото против Гичев.

Големи връзки е подържал и с чужбина с известни политически емигранти като Коста Тодоров.От същия Гичев получава на няколко пъти крупни суми.Подържал е връзки с Сърбия,давал изявления на сръбски вестници,Пред вестник правда той е казал следното:"Аз съм за завръщането на демокрацията,възтановяването на търновската конституция и войската да се върне в казармата....

Политическата дейност на привържениците на Врабча 1 през това време се развиваше и направляваше от земеделските задруги.

В края на май Гичев образува една политическа комбинация наречена "Петорката"със авена от земеделци,национал либерали,демократическият заговор-пл.Славейков,радикали и социал демократи.Като сам той взел централно място.През цялото това време Гичев издава и изпраща из целата страна-позиви,бюлетини окръжни и пр.

Като кандидат за народен представител на "единния фронт" на 30 април 1938 год.за него бе отправен апел от радио Москва до избирателите да гласуват за него.По този начин той става народен представител.Около него и с негови разбирания се обособиха следните народни представители;Васил Вълков,Георги Лазаров,Димитър Илиев,Димитър Ст.Ангелов,Димитър Кушев,Ежю Попов,Никола Стамболиев,Парашкев Забунов,Стефан М.Минков,Стойчо Топалов, Хр.Василев Вълев,Хр.Каркъмов и др.След разтурянето на парламента Гичев прави сондажи с политически водачи за единодействие,така например той присъства на конференции заедно с Никола Мушанов,Ал.Цанков,Кр.Пастухов, Боян Смилов и пр.

Целата политическа дейност на Димитър Гичев е била винаги продиктувана от непрестанния му стремеж да бъде властник,да го считат за водач на българския селянин,да стане министър и да се обогатява.В този си стремеж и по този път той не се спира да отива при царя за да прави комбинации за власт.Той прави комбинации и преговаря с разни бивши министри за поделянето на бъдещата власт...без да се спира от това с кого преговаря и коя политическа партия представляват те.Така например той се среща с Ал.Цанков и преговаря с него за образуване на"селско национално движение" среща се с фашиста Боян Смилов,С кръстю Пастухов,проф.Генов,Малинов и др.

Макар и да се е представял пред селяните като патентован негов защитник в своята политическа дейност като министър и като народен представител не е направил нито едно добро дело.Щом дойде на власт той

забрави....всички обещания.

Много повече го е интересувало закупуването на апартаменти,вили,мелниците си и пр.Занимавал се е с спорове и интриги,за които често се е съдил с бивши свои съмишленици като Коста Тодоров,К.Муравиев,Хр.Стоянов и други.

Не веднъж е ходил при Багрянов да го моли да му съдейства пред Царя за да го повика на власт.Ходил е също така и при Генерал Йовов по същата причина.

Като политически деец особено много е мразил комунистическото движение,наричал комунистите провокатори и пр.В външната политика винаги се е ориентирал към Англия и против СССР и Югославия.

В земеделското движение той заема най десно място.За работниците той е"аграр фашиста Гичев,защитавал е интересите на селската буржоазия. Все пак той е бил преследван от власта,проследяван на неколко пъти викан в полицията,веднъж интериран в Клисурския монастир.От започването на войната през 1939 год.Гичев не проявява особена дейност и народа нищо не чува от него.Когато съпротивителното движение в България взема все по-големи размери и се организирва ОФ Гичев не е с него.Непрекъснатите загуби на Германците раздвижва апетите на старите политици които се готвят да ловят риба в мътна вода.Гичев който е"хитър като Грък"както го нарича един здр.земеделец вижда че настъпва благоприятно време пак да седне на мекото министероко кресло,обаче в първата комбинаций на филовци-правителството на Багрянов не влиза.

Скоро Багрянов е бил принуден да си отиде и Гичев в връзка с старите съпартизани Муравиев,Буров,баджанака му Вергил,фалиралият цароки демократ Мушанов и др.с които съставят нов кабинет при който Гичев влиза като министър без портфейл.

За да се види истинския лик на Гичев е достатъчно да се отбележи, че той стана министър в едно правителство командвано от фашистите регенти Филов,Михов и принц Кирил.А също така и то немското командване м България, които донесоха хиляди нещастия на българския народ,бичуваха на кол най верните синове на България и я превърнаха в една голяма тюрма.

Правителството в което участвува и Гичев спомогна щото Германците спокоино да се изтеглят на здрави позиции и беше причина Съветския съюз да ни обяви война.

За тази си дейност той ебил привлечен да отговаря пред народния съд и осъден на една година затвор.

От затвора той продължава връзките си с своите съмишленици и дава идеята за образуването на демократичен блок.След излизането си от затвора,пуснат по амнистия-той се среща с съмишлениците си и започва да прави опити точно преди изборите за обединение на земеделския съюз,за тази цел той влиза в контакт с Никола Петков,Ал.Оббов и др.,с които преговаря,Тези опити не успеват.В последствие той пак се мъчи да води преговори,влиза също така и в преговори с Ц.К.на РП/к/,преди който прави изявления/респективно др.Васил Коларов/че Никола Петков се подържа изключително от външни сили. През същото това време той свиква и конгрес на своите съмишленици и играейки двулична игра отрича делото на 9 септември и руга Р.П. След конгреса или дни по точно два часа след разговора на Гичев с господин Коларов,Гичев отива при Никола Петков и постига споразумение с него.От този момент той е в П.П. на Никола Петков и взима най дейно участие в всички акции провеждани от ПП. Пише в вестник"Народно земеделско знаме" и прави организационни събрания особено из пловдивско..... ....

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

128

2310

На конференцията на сдружените земеделци Врабча 1 на 8 октомври Гичев каза:"От изказванията на другарите разбрах,че в редовете на сдружените земеделци е настъпило опозиционно настроение.По отношение и на ОФ,което според мен се дължи преди всичко за да не каже изключително на комунистите,но аз дължа да заявя че въпреки всички в днешния момент не можем да имаме правителство бе участието на комунистите.Най после ,БЗНС трябва да заеме своето място в управлението на страната,достойно за него,неговата сила и мощ и необходимост за историческия момент.БЗНС трябва да стане гръбнака на днешната демократическа власт и вместо той да бъде молещия и хленчещия-да стане решаващия елемент и около него да се лепат,така както той до сега е бил катраник,ремарке на други организации и групи."По нататък Гичев каза,че в продължение на 10 години БЗНС ръководен от него,Вергил Димов и Муравиев е бил авангард в борбата срещу фашисткото чракобесие На 2 септември 944 год.когато те дошли на власт били прокарани редица решителни мерки за откъсването на България от фашизма.Бяли разтурени всички фашиски организации,и била разпръсната жандармерията,дала се пълна и безусловна амнисия на всички политически затворници, била обявена война на Германия.Той каза,че БЗНС е за едно по-демократично правителство от днешното.

На въпроса на Гурковски могат ли те земеделците да се промушат през некаква врата без де са с другарчетата,Гичев каза,че такъв изход няма за него,тъй като оръжието е в комунистите,а земеделците са голи,не могат с празни ръце да свършат никаква работа,ето още една грамадна грешка на бачо Ви Кольо.Когато вътрешното и военното министерство беха в наши ръце тейсе казландисване и си играене като мишка с котка,сега извинявайте ама ще ви кажа "на свадба не ходим без уред".

На 4 октомври 45 год Гичев казал на Драгиев,че една част от българския народ е в опозиция,че регентите цели да си дадат оставката.

Гичев е казал пред студента Димов от с.Малко Градище,Свиленград ско следното:"От всички земеделски депутати само 15 души са с правителството.Останалите са обособени в опозиционни групи,които се стремат да привлекат повече депутати от средите на социалдемократите и Звено.Същий е казал,че ако русналите не отстъпят на конференцията в Москва непременно ще очакваме нова война."Според наш сътрудник Д.Гичев е казал,че е бил поканен на една нова среща от Васил Коларов,на която среща Коларов цел да моли Гичев да се откаже от Н.Петков нъда признае 9 септември.Обаче Гичев отказал тази среща като казал,че той незаконно дете не признава за законно.

На 12.I.46 год.Гичев каза в клуба на позитано че вт България по хубаво немало никъде.В Русия хората били прости,мръсни,некултурни и непросветени.Казал още че парламента цел да бъде разтурен и ще се приложат решенията взети в Ялта.

Същия ден в дома на Гичев е бил Асен Стамболийски и още неколко други.Гичев е бил запитан какви са последните новини,на което той е отговорил:"Нема защо да питате мене за преговорите,аз съм човек с присъда и не мога нито да праговарям нито да влизам в управлението . Разбира се,когато бех в централния затвор,тогава хората на Ц.К.на РП/к/ идваха при мен да преговарят,а сега когато требваше да защитя интересите на българския народ ,лишиха ме от това право."Той каза,че и Никола Петков ще се съгласи да влезе в правителството само на изкаданите от тех условия,иначе в никои случай.Що се отнася за Лулчев,за него не гарантирал.

През същия месец се получиха сведения че Гичев нареждал своите хора масово да навлизат в БЗНС-Оббов и да заемат отговорни постове по места.

Според наш сътрудник Гичев е имали правни сондажи с демократите за евентуално преливане към тех,ако Н.Петков го отреже.Но понеже още не е уговорил с Н.Петков не поема ангажименти.

Според наш сътрудник при преговорите между Гичев и Петков резултат нема.Парливия въпрос по които не могли да се разберат е следния:

24 II

Гичев отрича придобивките на 9 септември,а признава 2 септември. Докато Петков признава 9 септември.

Според Спас Балтаджиев целта на Гичев е била следната:Винаги да разполага с своите хора и при удобен момент да направи разлив в Оббовия съюз и парламентарната група.Гичев е казал,на 11 март 46 год.,че не иска да вижда Джон Джоров,Христич,Хр.Тодовичин,Спас Николов и другите гичевисти защото те помагали на ОФ, гласували закони без да възразяват и може да гласуват да не обесват.

На 16 април Гичев е отхвърлил обвиненията на пладненци и заявил,че Г.М.Димитров обърка много работи и отчужди съюза от руснаците.Трябва да се разбере че по този път не може да се върви.Фонда"Г.М.Димитров" е една провокация в настоящия момент.А относно за хоровото викане "Да живее Г.М.Димитров" няма да ни доведе до нищо хубаво.Да не си правим илюзии.Г.М.Димитров напусна България след като го толкова много преследваха и мъчно ще се върне вече.

Според наш сътрудник по раздорите които стават в БЗНС-Н-Петков,Гичев имал следното отношение:Да върви по стария път като изкабява проявените съюзни деЯци,и както ликвидира на времето с Коста Томов,Георги Марков, Ст.Цанов и овладя съюза,така и сега иска да ликвидира с Никола Петков. Но дали ще изчака момента,когато ще настъпи политическото погребение на Н.Петков или пръв ще напусне горящия кораб?Колкото и да ги трови Гичев хитрините му се знаят,приятелите на гемото ревниво пазят своята организация от него.

На 26 април 46 год в 18 часа Д.Гичев,Коста Джонов и Жеков са били в апартива на Асен Стамболийски.Жеков зададе въпрос на Гичев относно положението,на което той отговори:"Ние сме предоставени да се грижат за съдбата на съюза и политиката на ОФ Англия и Америка.Скоро те ще решат въпроса ОФ,относно за Г.М.Димитров за делото на 30 април,той може да разгледа делото,но гемето скоро,скоро ще се върне в България.Но питаме се в началото като прибягна постеляха му килим,а днес ще го съдят като предател чежд агент.Това е ОФ власт,ние чакаме решението на фонференцията.

На 4 юнии 46 год Гичев е казалпред наш сътрудник,че е направил грешка като не влезъл на времето в ОФ,а се съюзил с Н.Петков.Но сега било вече късно да поеме обратния път.По настоящем събирал хората си и след като видел с какво разполага с техно съгласие ще възстанови съюза Врабча 1.За сега страна немало да вземе,а щел да върви по средния път.

На 19 юнии 46 г.Гичев се изразил,че откритият кофликт между комунисти и звенари БЗНС не трябва да взема становище,а да остави последните в тази борба сами да се стопят и унищожат,като казва,че единствената политическа организация в която са се приютили всички остатъци от фашистките организации.Според същия по лесно би се сътрудничило с комунистите при искани отстъпки от страна на същите и лоялно отношение,и на тази база едно съвместно управление между работници и селяни би било възможно и дори желателно за едно вътрешно примирение.Да бъде страната спасена от вътрешни раздори и се създаде стопанско заздравяване,което е крайно наложително за момента.На въпроса на 22 юнии т.г.смята ли че народа е с власта,Гичев е казал:"Не,и това не може да се каже,обаче не трябва да забравяме,че комунистите имат организиран народ,докато ние имаме само един слои от масата.Голема част от народа бил недоволен от власта и при едно евентуално оттегляне на руските войски от България, ако комунистите продължават да прилага същата система на действие,народа от селата ще излезе явно на двубой,което ще вземе вид на класова или съсловна борба.Нема какво да ми се сърдят комунистите,те подготвиха народа да негодува.Ние искаме разбирателство,но трябва както казах да свалят мерника.

На обвиненията срещу Гичев,че той и неговите хора пропагандирали в "низините" в своя полза и ги обсебвали за себе си,Гичев ги отхвърли като несъстоятелни и тенденциозни с цел да дискредитират изложат както него

25

така и неговите хора в П.П. и долу като наложат мнения е решенията на Гемето, които редовно идват от чужбина. Също отхвърли обвинението на Дим. Стоянов, че приема бъдещето участие в управлението от сега се стремят да обсеби министерските места .

На конференцията на ВСС. Гичев каза: "Какво е това чудо, при цар Борис все за него говореха, за върховния вожд, в Германия за Фюрера, в Италия за Дуче, а в България за основноположника на ОФ-Г. Димитров. И ние ли ще почнем с личности.

На 25.I.1946 год. на Околиноката Земсова конференция в Пловдив е произнесъл реч част от която предевеме.

"Вие ще турите край на невежеството и на всички диктатори в целата земя. Днес ние не теглим от нашите икономически противници, а от нашите братя по съдба. Оставете областа на теориите. Земеделския пропагандатор ще воюва с противниците, трябва да рисуенае месноста и условията. Да се атакува конкретен противник. Требва да знаете кое ви души, с какви аргументи искат да ви мачкат какво те искат. Не требва да отидете в балканско село а да говорите за реквизицията на слънчогледовото семе или зърнените храни. Или да отидете в Ново-загорско и да им разправяте за ограбване на тютюнопроизводителите. Вчера имаше реквизиция сега има ОФ реквизиция. Ще за сягате и общополитически въпроси. Днес нашата борба се затруднява отпдругарите от РП, които изповедват диктатурата на пролетарията. Напоследък те прекръстиха кокошката на риба и понеже диктатурата не на мода, казват: ние сме за демокрацията. Тая демокрация още първия момент издигна един лозунг: "Демокрация има но само за нас а не и за фашистите! Смърт на фашизъма! А мислите ли че и вие не сте за тях фашисти? Ние сме за аграр-демокреция. И днес виждате че е голема пречка за комунизирането на Европа, това са демократичните сили, у нас - земеделците. В България БЗНС е наречена най опасната реакция. Обвиняват ни в саботажи, убийства и диверсии. Горките ОФ органи, те навсекъде са прави. БЗНС не може да се обвинява че си служи с оръжие. Нашето оръжие е бюлетинката. Защо нашите съседи се страхуват от нас те не искат да напуснат власта взета по стечение на външни обстоятелства а не на тяхната сила. Когато спорим за кооперативното обработване на земята те ни казва, че това един етап, а знаем че една крачка е разстоянието между кооператив и колхоз. Селянинът се бори защото разбира, че това не е изкрено дело на кооперацията. Така почнаха и с младежта: защо РМС и ЗМС, не може ли само ЕМО, а след това можеха да каж ат; защо да има РП, да направим само ОФ. Ние сме пред стремежа на една партия която иска да установи своята еднопартиина диктатура. За нас да е ясно. Утвърди ли РП своята власт други партии не ще има. У нас ще стане също като в Италия при Мусолини, а това ще значи кой по рано да се наложи и си създадем една своя земеделска власт в земеделска България. Нашата борба иска жертви, но резултатите от борбата са важни. Да не се получат с бабаитлък. Сражението да се спечели с малко жертви и да се пести народната кръв. Да не позволим да се осъществи противника своите пъклени намерения към нас. 10 години живяхме в диктатура. От една година живеем при друг вид диктатура. У нас има една партия която казва: Димитровски ЦК. У нас не е като у тех. Те казват; ОФ основноположник/ визира Г. Димитров/. Ами чакайте, нали ОФ е боен съюз? Ако фюрера кихне ив последното село последователя требва да кихне. А не дай боже ако Фюрера тикне държавата към пропаст. Кимон Георгиев направи преврата на 19 май и даде на цар Борис диктаторска власт, но плаща? Плащаме ни Ще плащаме и сега защото сигурно ще ни тупнат утре репарации... Размислете и по друга една работа. Какво требва да направим, за да не ни язди и диктаторствува малцинството. Но не се лъжете по временни настроения. Едно опозиционно настроение не канализирано не е нищо. На настроението на тълпата, която не е политически просветена никога не можете да разчитате. До като вика "осанна" може да вика "разпни го". Конференцията като тая сега е от полза за нанасяне поражение и унищажение в редовете на нашите противници. Искам да бъдем демократична опозиция. Доде 9 юни падаш ноне падаш на сено а на тръни. 19 май -танкове манастири.... Сега е също. Голям козлук имат хората на РП които управляват. Те прелечат на оня куцузин който като пипне сирене камък става... Липсата на чувство на сигурност е една от причините на опозиция. В София хората не си поправят къщите

защото ще ги вземат тези които станаха генерали и лейтенанти от"Ботев" и "Левски".Днес е убит стимула да припечелваш.Има несигурност.Режима е нито риба нито рак.Тръгнали сте като"море нагоре"

Областното управление ни съобщава,че Димитър Гичев е разпространявал следните слухове:Маршал Толбухин е поискал от българското правителство да приготви 200 хил.армия,която да е готова за отправяне в Югославия,на границата с Италия.Правителството му отговорило,че няма армия,която да се бие за чужди интереси.Пълномощния министър в Москва Михалчев бил отзован затова,че написал доклад до Министъра на Външните работи в България,в които описвал икономическото нестабилно.Съветвал правителството да не се свързва много с Съв.Съюз,а да се преориентира към Съед.Щати и Англия.Това било научено от заместника на председателя на съюзната контролна комисия генерал полковник Бирюзов,който от своя страна подигнал въпроса за да им бъде отзован Михалчев.

При един разговор в много интимен кръг на зададени въпроси Д.Гичев казал:"Гемето,явно е изменил на позициите на БЗНС.Той е грешник,аз също може да съм грешил,но той първо е отстъпил от принципа за демокрация,след подаване телеграма до Д.Велчев в 1934 год..Втората му голема грешка и то най голема е тази,че след идването му тук не е потърсил абсолютно никакво сътрудничество с СССР, а явно ги е пренебрегвал и с това е изневерил на славянската ни политика.Бил скъпо заплатен храненик/агент/на буржоазията,която е подържал с всички свои действия. Той лично бил убеден,че Гемето е славхарактерен,не е за водач и че не следва пътя за демокрация и народовластие.

Той обвинява Коста Тодоров,Пацанкиев и др.в същото това ограничено служене на западните демокрации и заявил,че щом се вземат пари, ще требва скъпо да се плащат.

На 7.XIII.46 год.Гичев характеризира положението така:"Напролет ще има много трева,но няма да има достатъчно магарета,за да я спасат."На въпроса как му изглежда бъдещето той отговаря.Ние не сме като комунистите да режеме главите на тези кротки и вртоглави овци,а ще им стрижеме вълната,като порасне пак ще я стрижеме и т.н."Казва също,че им нямало нужда от Народен съд,за да се ликвидира с фашистите, а да им се изземат само имотите."

Р.2110с

Из архивите на ДС

64

ХХХХХХХХХХ

Вх. 660-Л
4.IX.946 г.

До Господина
Политическия секретар на
Народния съюз "Звено"
Т у к

На № 1255/1946 г.

ГОСПОДИН СЕКРЕТАР,

По повод писмото Ви под насрещния номер, Министерството на вътрешните работи анкетира изнесеното от Вас за Берковска околия и се установи следното:

Вярно е, че има известни недоразумения в околийския О.Ф.комитет между представителите на Р.П./к/ и Б.З.Н.С. от една страна и "Звено" от друга. Но тия недоразумения не са по формални причини, а принципни.

Не е вярно, че Р.П./к/ и Б.З.Н.С. не отстъпвали кметски места на "Звено", заради това, че "Звено" „била фашистка организация", а само затова, че в низовите организации на "Звено" в околията са навлезли не малък брой легионери и др. фашисти, които правят опити да рушат отвътре единството на Отечествения фронт и саботират всички обществени и правителствени начинания.

Според твърденията на членове на околийския О.Ф. комитет, в самата градска организация на "Звено" са надвиязли родните на осъдени от Народния съд легионери и др.такива, които наскоро при едно погребение в Берковица на бивш легионер, са демонстрирали своето верую.

Въобще, при анкетата явно е проличало желанието на представителите на Р.П./к/ и Б.З.Н.С. в Берковица, да се очисти братската О.Ф.организация "Звено" в околията от реакционните рушителни елементи, за да може да се проведе на дело действително сътрудничество и братска солидарност на всички О.Ф.партии.

От страна на представителя на Министерството е направено всичко необходимо и възможно за подобрение и изглаждане на отношенията между О.Ф.организациите в Берковско.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР: /М.Ковачев/

ЕК.

Звено

До Началника на I-ва група
на отд. "В"

Д О К Л А Д

По възложената ми задача, да присъствувам на втората национална конференция на М.Н.С. "Звено" състояла се на 12.т.м. в салона на еврейски народен дом, донасям следното:

Поради независящи от мен причини не можах да вляза веднага и закъснях с десет петнадесет минути. Когато влязох говореше Иван Харизанов от името на Нар"Звено". Той даде да се разбере, че пътя по който бе повел дена младежката организация "Звено" водеше неминуемо към откъсване от широките младежки слоеве, към недоверие на комитетите на демократичната младеж спрямо звенарските организации. Обясни, че за Звено са еднакво опасни както крайното левичарство, тъй и десничарството, който тика звенарите към неофициално сближаване с фашистите и мнимата ОФ опозиция, към губене на отечественофронтовския елемента на партията.

След него поднесоха приветствия следните лица:

Атанас Драгиев - от името на парламентарната група на Звено, Елена генерал Кецкарова - от името на женската секция при "Звено", Манол Стойнов - от името на софийската градска организация, и ... представител на ЗМС.

От Шишков бе направено предложение да се изпрати телеграма до Кимон Георгиев /проектотелеграмата бе посрещната с бурни ръкоплескания/.

След малък отдих се премина към делова работа, а председател на бюрото бе Трифон Трифонов. Думата взе последният и изнесе политически доклад на тема: "Поуки и изводи от дейността на младежкия народен съюз "Звено" от конгреса на 3 май т.г. до последно време". Трифонов говори за голямите успехи на МНС "ЗВЕНО" след първата конференция, когато на това младежко движение бе дадена насока на работа в ОФ дух. "При днешните икономически условия, заяви той, е напълно естествено да съществуват няколко младежки организации". РМС обединява работническата младеж, ЗМС - селската трудова младеж; МНС "ЗВЕНО" има за обект българската интелегентна младеж. Това е един широк сектор, който обхваща маса не организирани младежи. Тази младеж трябваше до сега да бъде обхванатата от нас. До конгреса поне резултати имаше. Те бяха не оспорими. Но на 3 май ние имахме един конгрес, който за съжаление, не отрази принципите на нашата организация. Това беше момент който върна назад нашия съюз, влоши отношенията между него и другите младежки ОФ организации".

"Задачите които стоят пред нас са следните: 1. Организационно затягане. 2. Отстраняване на всички недоразумения между нас и съюзните младежки организации и изпращане на наши представители на всякаде по комитетите. 3. Да осилим културно просветната работа. Чрез последната ще постигнем единство в идеологичното разбиране. Тези задачи ще бъдат изпълнени само ако има единен изпълнителен комитет, но за това пък ръководството трябва да има подкрепата и отдолу. Трябва да предопреда, че ние няма да търсим отговорност от никого, въпреки, че е редко да се търси. Трябва да напомня и това, че не всички от ЦК и ИК са виновни за станалото. Имаше такива които се противопоставяха, но нямаха силата да се наложат. Един от тези е Кулишев. При избора ще се чуе думата на всички делегати. Бъдете сигурни, че листата няма да е резултат на заговорничене и сушукане. Трябва да има представители от всички области в ЦК и ИК." Завърши с пожелания за успешен ход на работата и издигна ОФ лозунги.

След това се мина към изказвания, като се даде право само на по един представител от област да говори и се апелира за деловитост.

Пръв говори представител от Варна. Той подчерта, че след конгреса на 3 май, областното ръководство е било повлияно от конгреса и работите почнали да куцат. Скоро обаче ОК се е окопитил, тъй като виждал, че губи доверието на съюзните Младежки Организации и направил редица преобразования в самия комитет, като ххххх изхвърлил някои стари и поставил нови

Из архивите на ДС

на тяхно място.

Представител на Пиринска Македония каза,че тамошния комитет навреме можал да вземе правилно становище,благодарение на което неговите членове заемат видни места в комитетите на демократичната младеж. По нататък каза "Има наши младежи от областта,които са по затвори и концлагери,невинни,по вина на други,които се щирят свободно. Те са задържани и изпратени там в връзка с македонския провал. Аз моля конгреса да издействува тяхното осв: вобождение, тъй като,както всички овенари,така и те са неотклонно за ОФ и пътя начертан от Кимон Георгиев.

Пловдивски делегат: Преди два месеца ние изключихме из нашите редове тия овенари,които изложиха организацията в града и областта.След РМС нашите хора са най-добрите ръководители на Септемврийче и другите масови младежки организации. Младежкия съюз"Звено"прати свои членове в Прохода на Републиката и ударника от Пловдивска област е овенар.

Хасковски делегат: той отчете голяма дейност,като участие в Прохода на Републиката,помощна милиция за регулиране на движението и пр. Апелира да бъдат избрани такива хора в ръководството,които да издигнат организацията на висотата на която е била преди 3 май т.г."За да спечелим довърието на нашите съюзни младежки организации,трябва да прочистим организацията си от чужди елементи"

Бургаски делегат: в тази област овенарите младежи имат едни от най-важните сектори да ръководят.:културно-просветния отдел при комитета на демократичната младеж е в ръцете на овенарите,председателят и подпредседателят на градския комитет на демократичната младеж са овенари. Той предупреди,че при новите избори трябва да се внимава много и да не се избират в бъдещите ЦК и ИК хора,които да компроментират организацията. Като се завърнат по местата да проведат навсякъде конференции и прочистят комитетите от хора изложили се и неудобни повече да заемат тези места. Трябва също така към ЦК да се образува един организаторски апарат,който да обикаля навсякъде и инструктира областните комитети.

Плевенска област: представителят на областта се впусна в възхваляване на бившия секретар на съюза и виновник за II-рата конференция Трифон Трифонов. Той заяви,че в качеството на председател на областта провеждал ОФ-линия на работа,поради което последното ръководство е поискало неговото изключване. Станало така,че от областта не само не са го изключили от организацията,но,напротив,оставили го да продължи в качеството на областен председател.

От името на Врачанска област говори Хаджиев. Ние,каза той,трябваше да работим с РМС,независимо от това,че РМС стои начело. РМС е авангарда на съпротивителното движение,той даде скъпи жертви за 9.Септ. и водаческото място за него е заслужено. Ние трябва еднакво да мразим и десничарите и левичарите. Ако сме десничари,то значи,че вървим по пътя на фашистите,- ако сме крайни левичари,то значи да сме комунисти. Днес ние работим за ОФ България и не можем да бъдем комунисти. Положението с Дамян Велчев остава все още неясно. Ние не трябва да бъдем лъгани. Ние уважаваме в лицето на Кимон Георгиев и Дамян Велчев не личностите,а водачите, и когато тези водачи изменят на нас,ние няма никога да им простим и ще ги заклеймим. Ако Дамян Велчев е тръгнал по пътя да защитава интересите на една чужда за народа среда,интересите на спекулативната буржуазия,то ние ще го изоставим. Трябва да знаем какво е действителното положение с него.

Габровският делегат се изказа в смисъл,че бившото главно ръководство е било натрапено,и че овената в областта ще дадат пълната си подкрепа на бъдещото ОФ ръководство.

От името на софийска област говори Николай Кукушев. Ние, каза той, делегатите от софийска област бяхме изхвърлени от конгреса,тъй като знаехме,че нашта област обединява истински овенари и застъпвахме правилното становище. Въпреки всичко организацията в областта живее в добри отношения с другите ОФ младежки организации и е уважавана от областен комитет на демократичната младеж. Изразявайки желанието на Софийска област предлагам на конференцията най-добрия и най-последователен наш другар Трифон Трифонов да бъде избран за почитен председател на МНС "Звено"/бурни и продължителни ръкоплескания и ставане на крака/.

Даде се десет минути отдих, при което се събраха водачите на областните делегации да съставяне листата на ЦК и ИК.

След отдиха изнесе свой доклад представител на комисията по пълно-

9

мощието.

Предложени бяха листите, за председател на ЦК бе избран Христо Тодоров. Изпълнителния комитет е воден от Николай Кукушев. Следват Иван Трифонов от Хасково, по един от Пловдив и Ямбол, от София Христо Боров, Любен Кулишев, Станислав Николов, Хаим Фархи, Ангел Ангелов.

Контролната комисия се състои от Иван Белчев, Самуил Арие, Манол Паскалев, Моис Бурла.

Изготвени бяха и листи на областните комитети. За Софийска област са Николай Кукушев, Христо Тодоров, Ангел Ангелов, Моис Бурла.

Листите бяха приети с бурни ръкоплескания и без никакво изменение.

Новият председател на ЦК взе думата и благодари от името на последния.

Щерев изнесе проекторезолюцията, която бе приета с болшинство. В тази резолюция са отразени въпросите поставени на дневен ред в конференцията. Тя е в ОФ дух.

Накрая Трифонов закри конференцията, предупреждавайки делегатите да не се вслушват в провокаторски слухове, окачествяващи МНС "Звено" и НС "Звено", като секция на друга ОФ партия. Същият предложи подир обед / 3 часа/ да се посети изложбата в двореца, като обеща да не се чака на опашката.

Конференцията бе закрита в 14.30 часа. Присъствуваха към 100 души предимно делегати. Тя мина в ОФ дух.

София, 13.IX.1946 год. Донася 107, 1-ва група, отд. "В".

Из архивите на ДС

В.З.Н.С. - Н.ПЕТКОВ.

Положението в БЗНС - Н.Петков към дневна дата / 22.IX./ се очертава в следният вид:

Борбите вътре в съюза между привържениците на Н.Петков и тези на Гичев отиват към своята кулминационна точка.В това отношение характерно е това, че докато Гичевистите имат известно относително болшинство в П.П. то във Върховният Съюзен Съвет и в У.С. петковци /пладненци/ имат подавляващо болшинство. В много от околиите, да не кажем в болшинството за сега има и две кандидатни листи, а някъде и по три. Тъй като предстои утвърждаването на тези листи, за това именно, дали ще бъде свикан или не В.С.С. е от решаващо значение.Н.Петков без официално да разпраща телеграми и съобщения е наредил на своите хора /пладненци/ от В.С.С. да дойдат за заседание на 23.IX. в 8 часа сутринта. При това характерно за взаимните отношения е това, че той и днес уверява Н.Атанасов, че няма да има заседание В.С.С., без обаче да предприеме каквото и да е действие за спирането идването на В.С.С., които всеки момент могат да се съберат на заседание. Това положение хвърля в тревога Гичевистите при Петков, които правят всичко освен дето се стремят да прокарат своите хора в официалните петкови листи, но и да зарегистрират пътя на десетките свои отделни листи.Идеята на Гичев е да вкара колкото се може повече свои хора в Великото народно събрание по тези именно пътища /чрез официалните листи на Н.Петков, чрез свои самостоятелни листи, чрез десетките и чрез вмъкване на Гичевисти в листите на Оббов.

Положението в съюза на Петков се осложнява и от обстоятелството, че и в средата на пладненци няма единство, тъй като хората на Ив.Костов Серги Златанов, Ас.Павлов не изпитват особено доверие към Н.Петков и не го смятат за правоверен геметовец.

По наши сведения Н.Петков желае да участвува в изборите, чувствувайки, че с един нов бойкот той окончателно ще пропадне като политик. Независимо от това обаче, сведенията, които получаваме от разни страни, ни дават основание да сметаме, че той е възприел внушението на англо-американците да бойкотира изборите, като намери за това претекст - една две седмици преди тяхният срок. Освен другите факти в това отношение свидетелствуват и редицата изказвания в Софийските дружби за едно "Обединение с Оббов против комунистите".

Не вървят гладко и отношенията на БЗНС - Петков с хората на Лулчев, особено в провинцията.

На всички места, където те са провели събрания за избиране на кандидати и установяване агитационната си работа, са поставили въпроса така, че на съюза предстои борба срещу комунистите. С оглед на това се редят и кандидатите и се издигат лозунгите.

Н.Петковци независимо от това, че официално не са разбраха с демократите то без шум и не официално са дали нареждане в провинцията, че там по места могат да включват демократи в своите листи.

--СОЦИАЛ ДЕМОКРАТИ /Об./

При тех положението се очертава по следният начин:

Под формата, че е необходимо отлагането на изборите, тъй като изменението на избирателният закон идва много късно от една страна и от друга, че съществува опастност от изборен терор, те застават на челно място в борбата за бойкот на изборите. В разясняване последното решение на Изпълнителният им комитет взето преди 2-3 дни в което решение те прокарват твърдението, че изборите трябва да се отложат на всека цена, видни функционери на парт.ията им твърдят пред членската маса, че по-високи ръководители, че "ще заверят листи с кандидати пък ако не се осъществят нашите искания ще си оттеглят листите и няма да участвуват в изборите"

Из архивите на ДС

137

В наши сътрудници, които познават добре соц.демократите, съществува впечатление, че в това преждевременно разтърбяване на евентуалният бойкот, който е внушен от англоамериканците, съществува елемент не сплашване власта и се създаде свобода в страната и пълна безотговорност на опозицията. Но всеки случай опозицията очаква идването на Барнс с нетърпение.

Д Е М О К Р А Т И.

И сред демократите във връзка с изборите съществува високо напрежение. То беше особено високо по време стремежите на демократите да излазат съвместно с Н.Петковци.След отказа на последните, сред демократите има голямо разочарование стигащо до отчаяние, а у някои до злоба.

По наши сведения Стойчо Мошанов се е изказал, че не желае да сложи своята кандидатура, тъй като немало никакъв шанс за избиране.

Друг виден демократ - Кантарджиев се изказва с злоба срещу петковци, като се заканва, че демократите няма да го подкрепят, нека си теглят последствието от това.

На някои места в провинцията демократите са получили нареждане, където другите се съгласят да излезат с обща листа.

РАДИКАЛИТЕ /ОПОЗИЦИОНЕРИ/

Те няма да излезат с отделна листа, а ще подкрепят демократите.

В.З.Н.С. - ОБОВ.

Антагонизма, който съществува между различните крила на Обовия съюз във връзка с поставяне кандидатните листи се изнънредно много изостри. Различните крила бяха разпратили свои представители из провинцията, да извършат подреждането листите по места. На тази основа по места се разгоре почти ожесточена борба. Тази борба се пренесе и в централните им ръководни органи.Тук започна да се говори за изключването ту на представителя от едно крило, ту на представителя от друго.На последък обаче, когато се пристъпи към последното нареждане на листите от У.С. тези борби привидно бяха стигнали.Че борбите са отихнали привидно показва факта, че с внезапното им избухване в край на заседанието на У.С.и то поради незначителен повод - Г.Драгнев заедно с около 20 души от У.С. напустна заседанието поради несъгласието на останалите от У.С. да одобрят кандидатурата на един гичевист, който е трябвало да бъде поставен на второ място в пловдивска селска околия.

В своята агитация около поставяне кандидатите гичевистите при Обов почти навред в провинцията са вървели по линията на борба срещу комунистите. Те открито са се изказали против кооперране на земята, против национализиране на индустрията и др. като са апелирали към делегатите дошли на конференциите да посочат хора за кандидати, които във Великото народно събрание, като бъдат болшинство в което те не се съмняват, няма да позволят на комунистите по-нататък да комунизират страната.В същият дух те имат гласуване и резолюция. Красноречив пример в това отношение е резолюцията на Старозагорска околийска дружба, където под ръководството на областния директор - Койчо Тончев са вземали резолюция ярко антиотечественофронтовска.

В своята агитация обовци твърдят, че те имат зад себе си 80% от българските селяни затова те били предложили да се излезе с отделните цветове, за да премерят силите и да не носят никого на гърба.

В някои дружби особено по селата, където няма опозиционни и дружбите формално са с Обов. Преобладава настроението да се отиде на единство с Н.Петковци.

Из архивите на ДС

6

-З В Е Н О.

В средите на тази органазация напоследък е настъпило едно особено състояние.Това състояние се дължи на факта, че както реакционерите, така и прогресивните с недоволствие посрещат решението да се излезе с отделни по цвет листи.

Докато да преди няколко дни Поп Златев е увещавал останалите от И.К. в сигурноста да получат 100-120 мандата във Великото Н.Събрание,сега той е изпаднал в песимизъм и смята, че ще получат много малко мандати. За това той търси причината в прогресивните, които "разбиля организацията", която преди това била така добре организирана.

И прогресивните са песимисти. Нещо повече те са зле настроени срещу изменението на закона за изборите. Те са обезпокоени от обстоятелството, че К.Георгиев, който е обещал да подмени сегашния И.К. с нови които да бъдат застъпени добре и прогресивните, не прави нова, макар старият И.К. да е в оставка. Поради тази причина кандидатите ще бъдат поставени и утвърдени от стария И.К. и безпорно ще бъдат реакционери.

Прогресивните смятат, че К.Георгиев нарочно забавя промената на И.К. с оглед именно на това, да вкара в парламента звенари-реакционери.

Това определя.

Поведението на прогресивните, които смятат че нема да могат да влезат в парламента.

138

Препис. 142

Материяли относящи се за Коста Лулчев.Извлечение от обвинителния акт по разпространяването на речта на Бърнс.
Материялите се намират в досието на Виолина Лелчи-ва.

КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ - от София ул."Н.Рилски" 39 по същото време предал един екземпляр от "речта" на ИОНЧО ИВАНОВ ИКОНОМОВ адвокат в Орехово,с поръчение да я отнесе и предаде на техни съмишленици в Орехово за да се размножи и разпространи между гражданине.

О Б В И Н Я В А:

1.КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ-60 годишен,гр.Орехово,живущ в София на ул"Неофит Рилски"№ 39,главен секретар на опозиционната С.Д. партия,в това,че: а/През м.Май 1946 год.в София написал и разпространил едно изложение от името на ЦК на РСДП/о/от април 946 год. съдържащо неверни твърдения,които са от естество да създадът недоверието власта въобще и към нейните органи,както и да създадът смущение и в обществото; и б/за това,че в края на м.Август 1946 година в София разпространил измислената "реч" написана на Американския министър на външните работи ДЖЕЙМС БЪРНС,съдържаща преценки,факти и обстоятелства,които от естество да увредят добрите ни отношения с Америка и Съветския Съюз и да оронят престижа,както на тези държави така и на тяхните външни министри.
2.Всички останали обвиняеми,в това,че през м.Август и Септември 1945 год. в София и провинцията разпространявали същата"реч" на г.Джеймс Бърнс,с което разгласявали преценки,факти и обстоятелства,които са от естество да увредят добрите отношения с САЩ и СССР,както и да оронят престижа на тези държави и на тяхните външни министри,за което ги предава ва Соф.Обл.съд,за да бъдат съдени,признати за виновни и наказани: КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ по чл. 7 ал.IV и V от ЗЗНВ всички останали обвиняеми по чл.7 ал.V. от същия закон.

Обвиняеми:
1. КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ-София ул."Н.Рилски" 39.
2. Останалите обвиняеми в Соф.централен затвор.

Написано в 1 екземпляр. К/Н. /п/зам.прокерор /Минковски/

Петко Стоянов 78

До Г-на Министър Председателя Тук

Господин М-р Председателю,

Он всички обществени среди всестранно се изтъква важността и значението на предстоящите избори за Велико Народно събрание. Българският народ желае, а правителството Ное ангажименти декларира, че тези избори ще бъдат свободни, демократични и редовни. Направеното до сега от власта, обаче не дава необходимите предпоставки, че те действително ще бъдат такива.

За да се избегнат нередовности, поводи и факти за стричане свободата, демократичноста и редовноста на предстоящите избори, намиларе, че е необходимо правителството да направи следното:

1. Изборите за В.Н.С. требваше да се произведат след като се изпълнят предпоставките и се създадат условия за да бъдат те свободни, демократични и редовни, това правителство требва да СТЛОЖИ датата за произвеждане на предстоящите избори ПОНЕ с 10 дни, защото срокът за регистрирането на кандидатните листи бе удължен с 10 дни, а останалото време от утвърждаването на канд. листи 16 октомврии т.г. до датата на изборите 27 т.м., именно 12 дни са съвсем недостатъчни технически да се подготви участието в тези избори, като печатане и разнасяне на бюлетините, подготвяне на застъпници, обиколка на изб. колегии и пр.

2. Да се спре приложението веднага и се отменят изключителните и ограничителни закони по отношение на демократичните и антифашиски организации и лица като "Закон за защита народната власт", "зак. за печата" и др., при които е невъзможна свободната политическа проява, свобода на словото, печата, събранията и агитацията.

3. Да се освободят задържаните по политически причини в лагери, участници др. земеделци и социалисти и др. антифашисти. Да не се пречи на кандидатирането им в предстоящите избори и им се даде възможност да упражнят правата си.

4. Да се спре въдворяването на "местожителство" и отнемането на жилища на непровинени по закона и ненаказани по закон от съд. Да се освободят въдворените зем. и сол. дем. Също така да се освободят въдворените студенти земеделци и пр., които стоят вече по 5 месеца. На същите да не се пречи да положат изпитите си и да се запишат в следващите семестри.

5. Да се премахнат всички пречки по разпространяването и продажбата на опозиционните вестници и контрола върху гражданите, които купуват или получават като абонати тези вестници.

6. Да се нареди до всички печатници в страна свободно и неограничено да печатат и на опоз. групи всички позиви, бюлетини, други изборни книжа, проекта за конституцията. и пр.

7. Да се отмени предварителния контрол от Нар. милиция върху всички печатни книжа по изборите.

8. Да се премахнат и не се допускат ограничения на собствениците и ръководящи превозни средства-шофьори, фаитонджии и др. за да могат същите да бъдат в услуга и на опоз. полит. групи и предстоящите избори.

9. Да се премахнат всички пречки и се гарантира разнасянето и разпространяването на бюлетини, позиви и др. книжа по изборите.

10. Да не се позволяват никакви пречки и да се улесни поставянето на застъпници от всички партии участвуващи в изборите, като се гарантират правата им по избирателния закон и се нареди да получат заверени преписи и протоколите за установяване резултата на избора в всеко бюро.

11. Да се даде и се гарантира свободата на кандидатите, подгласниците и техните помощници из всички избирателни колегии, включително и пограничните, като се снабдят с необходимите позволителни.

12. Да се определят дните и часовете в които опоз. партии ще могат да използуват РАДИОТО, за да бъдат в постоянен допир с избирателите и да изясняват идеите и разбиранията си по въпросите относно изборите за ВНС и изработването на Конституцията, както това прават правителствените партии.

23. Да се отменят сроковете и условията за свикване на агитационни събрания през изборния период.

14. Да се нареди онези избиратели, които ще гласуват с съдебни решения да гласуват в специални ОТДЕЛНИ секции в всички изб. колегии.

15. Да се вземат мерки и не се допускат изнудвания на избирателите от когото и да било под каквато и да било форма.

16. Да се образуват изборни наблюдателни комитети-централен, околински и мести, с посочени от правителствените и опоз. партии лица, които да имат задача да контролират свободата и редовността на изборите. Тези комитети да анкетират всички евентуални инциденти, нарушения и др., да посочват виновните, да вземат мерки да се избегват такива, да присъстват в изборите бюра при преброяването на бюлетините на изборния резултат. Същите комитети да проверят изб. списъци за да се избегнат многократните гласувания от некои избиратели и гласуването с книжки на умрели, което се вършеше в миналото от реакционните фашиски правителства.

17. Да не се допускат други лица в изборните бюра освен членовете на бюрата, пребрсителите, чл. на наблюдателните комитети, кандидатите и подгласниците както през време на гласуването, така и при преброяването на бюлетините и установяването на крайния резултат от изборите.

18. Да се вземат всички мерки и се дадат необходимите нареждания изборите за ВНС дабъдат произведени при пълен ред и свобода, без всекакви пречки, нередовности натиск. Само така тези избори могат да бъдат свободен израз на свободно изразена воля и желания на българския народ и само тогава те ще бъдат признати от него.

София, 9 октомврии 946 год.

С почит:

За БЗНС-Н. Петков, гл. секретар: /п/ Н Петков

За РСДП/О/-гл. секретар: /п/ К. Лулчев

За независимите интелектуалци: /п/

проф. Н. Стоянов

106
56

КРАТКА ХАРАКТЕРИСТИКА

За народните представители от РСДП/обединена/

1.КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ – роден на 9.III.1882 год. в гр.Орехово.Жител на София,живущ на улн"Н.Рилски" № 39.IV етаж.Народен представител в ВНС.Главен секретар на РСДП/о/.

Проверявайки миналото на Коста Лулчев,се установява,че той е бил обект на полицията,като през 1934 год.му е заведено досие в ДС в което е отразявана активната му политическа дейност да 1938 год.Тази дейност се характеризира в връски с политически водачи и др.През 1937 год.е издал хвърчащ лист,които е бил инкриминиран и за които е бил осъден на една година затвор,но по случей царската милост амнистиран.Стараел се е да бъде полезен за всяка политическа комбинация в която да може и той да заеми някакво място.

Характерно за отбелязване е,че след м.юлий 1938 год.до 9 септември 944 год.в досието му не е отразено нищо.

След 9.IX.944 год.при все,че влиза в О.Ф. той взема отрицателно отношение,както към осъществяване програмата на правителството,така и против Отечествената война.

След разцеплението на БРСДП той излиза в опозиция заедно с Гр.Чешмеджиев и Пастухов,като след смъртта на Чешмеджиев той става главен секретар на РСДП/о/ и като такъв започва да води непримирима борба против О.Ф. и РП/к/.Тази негова дейност продължава и след влизането му ВНС,където заедно с Никола Петков са на чело на всяка противонародна акция и против всички мероприятия на правителството.

2.ИВАН ГЕОРГИЕВ КОПРИНКОВ-роден на 8.III.1891 год.в гр.Ст.-Загора.Жител на Ст.Загора.Народен представител в ВНС от РСДП/о/ член на Централния и Изпълнителния комитет на същата партия,по пофесия адвокат.Когато пребивава в София,живее на ул."Добромир Хрис"25.

Противонародната му дейност изпъква още от 1923 год.,когато през септемврийските събития той като военон следовател е ликвидирал мнозина въстанници между който:Руси Стефанов,Райчо Андонов, Теню Георгиев и др.

Преди 9 септември Копринков е канен да влезне в О.Ф.,но той е отказвал.

След 9 септември 944 год.особено след разцеплението на социалдемократическата партия,той минава в опозиция,където започва да се проявява и се очертава като един от най-непримиримите и злостни врагове на О.Ф. и РП/к/.

Като народен представител в ВНС той винаги е държал най-дързък и непристоен език,като се е обявявал против всички мероприятия на правителството.Той бе натоварен от парламентарната група да мотивира отказа на същата да гласува бюджета на държавата.

3.КРУМ ДИМИТРОВ СЛАВОВ-е роден на 1.V.1893 год.в гр.Търговище,а жител на гр.Шумен.Член на Централния и Изпълнителния Комитет на РСДП/о/и народен представител в ВНС.Живее в София на ул."Ц.Крум № 14,където живеят дъщерите му,по настоящем студентки.

След 9 юнския преврат той става народен представител,~~1945~~ като в народното събрание рязко се обявявал против революционното движение и се очертава като верен защитник на 9 юнските превратаджии.Натоварен е бил да изготви и докладва ЗЗД,като при доклада му в Народното Събрание е употребил особено старание в упорита защита на същия закон.

107

След 9 Септември 944 год.той става председател на Окол.К-т на О.Ф. в Шумен и като такъв се явявал ярък защитник на разни търговци и спекуланти.

След разцеплението на БРСДП той минава на страната на опозицията,където се проявява много дейно,за която му дейност бива избран за чл.на ЦК.Като народен представител в ВНС.винаги се е обявявал против всички правителствени мероприятия,като е държал много дързък и непристоен език.

4.ХРИСТО КОНСТАНТИНОВ ПУНЕВ - роден на 1.I.1879 год.в гр.Пещера.Жител на София,живее на ул."Тодбухин"№ 63.I.етаж.Член на ЦК на РСДП/о/и народен представител в ВНС.

Преди 9 Септември 944 год.се е очертавал като антифашист, бил е кандидат за народен представител за 25 Н.С.в III пловдивска колегия,но в последствие се е отказал от кандидатурата си.Бил е редактор на в-к"Народ"за което е лежал в затвора.

След 9.IX.944 год.при отцеплението на опозицията той застава на нейна страна,където проявява много голяма дейност.Говори твърде често нелепости по адрес на О.Ф. и водачите на РП/к/Очертава се като един от най-верните хора на Пастухов и сега на Лулчев,и е постоянен посетител в домът на последния.Непримирим враг на работническата класа.

5.ПЕТКО ИВАНОВ-ТЪРПАНОВ - роден на 11,X.1885 год.в гр.Казанлък.Жител на гр.Ямбол Когато пребивава в София отседва или при сина си Леонид Търпанов на ул."Кърниградска 23,или в домът на Лулчев,а преди разпускането на ВНС е живеял на ул."Мальовица" № 3.Член на Централния и Изпълнителния комитет на РСДП/о/и народен представител в ВНС.

Преди 9.IX.44 год.,а именно още по време на 9 юнските събития той е бил комендант на гара Ямбол и като такъв е издал много честни земеделци.както през цанковият заговор,така и по късно е бил кандидат за народен представител,но не се е избирал.

След 9.IX.944 год.при разцеплението на БРСДП той минава решително на страната на опозицията,където с деянията си се очертава като един от най-заклетите и непримирими врагове на О.Ф. и РП/к/. Във ВНС е държал винаги остър реакционен език и е съботирал всички правителствени мероприятия.

6.ПЕТЪР АНАСТАСОВ ГЕОРГИЕВ-роден на 27.V.1890 год. в гр.Орехово,жител на гр.София,живущ на ул.Л.Каравелов № 71.Народен представител в ВНС от името на РСДП/о/.

През 1930-32 година е бил народен представител,като не са отбелязани някои особени негови проявления.

След 9 Септември 944 год. след разцеплението на социал-демократическата партия той минава на страната на опозицията и се поставя в услуга на същата,където се проявява като злостен враг на О.Ф. и Рп/к/Той е един от постоянните посетители във домът на К.Лулчев.

7.ПЕТЪР ИВАНОВ БРАТКОВ - роден на 27.VIII.1905 год. в с.Войница Кулско.Жител на гр.Видин.Когато пребивава в София отседва на ул."Бонковски" 36.Член на ЦК и народен представител във ВНС.

След 9.IX.944 год като адвокат е защитавал дела на фашисти съдени от Народния Съд.При разцеплението на БРСДП той минава на страната на опозицията и става верен последователт на Пастухов а по късно на Лулчев.Очертал се е с своята противонародна дейност като непримирим враг на О.Ф. и РП/к/Изнасял е много сказки в клубовете на лулчевистите с противонародно съдържание.Също се е изказвал зле по отношение на О.Ф. дейци и водачите на РП/к/

143

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

108

8.ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ - роден на 7.V.1916 год. в с.Писарево Плевенско.Живее в София на ул."Боянска" № 36 I етаж.Член на ЦК на ССМ/о/и секретар на Съюза.

Преди 9 Септември 944 год.е членувал в партията на социалдемократите.В миналото е бил преследван от полицията.

След 9 Септември той продължава да членува в същата партия,но при разцеплението на БРСДП той минава на страната на опозицията и става водач на младежите социалисти.Като такъв той извънредно много се проявява в своята противонародна дейност и се очертава като непримирим враг на О.Ф.,РП/к/ и СССР.Като депутат в ВНС той също така държи непримирим език и стигна до там дори,че каза на др Югов,че е убиец.

Дертлиев е един от най-младите х ра полъзуващи се с доверието на Коста Лулчев.Той е редовен посетител в дома на последния.

Съюзът служи за връзка между младежите и възрастните социалисти и дава директивата от К.Лулчев на младежите социалисти/о/Той е също един от съучастниците по издаването на бюлетина,които се издаваше от ЦК на РСДП/о/ през 947 год.в който е взимал най-активно участие.

М.В.Р.
Дирекция Нар.Милиция
30.X.1946 год.
С о ф и я.

"НИКОЛА" Донася:

30.X,1946 год. София
Приел днес в 9 часа.

Б.З.Н.С. - /о/ Н.Петков,
след изборите.

Опозицията е доста смутена от изборния резултат, специално БЗНС Н.Петков не е доволен от изборния резултат. Според МЕДУЛКО АТАНАСОВ, би трябвало да се вземат най-малко 150 мандата, за да може да бъде положението по-задоволително. ГЕОРГИ ЙОРДАНОВ е недоволен, че гичевистите не са указали голяма инициатива в предизборната борба. Всички обаче са доволни от подкрепата, която оказаха "Звено", РСДП и БЗНС - Оббов, на опозицията, като болшинството от тях са гласували за БЗНС - Н.Петков. Наистина комунистите взимат много мандати, но причината за това, според братя СЪРЕЙНСКИ, е страха който РП/к/ е внедрил у народа и терора, който предшествуваше изборите. За в бъдаще хората на Оббов и в парламента и в дружбите са фактически слаби противници. Те са без подкрепа и биха лесно гласували в парламента за опозицията, когато не се взимат бъдащите решения. Р.П./к/ се е много изложил, като до сега е обрисувала Оббов като водач на широките земеделски маси. Тези 64 мандата, които ги и получил са му даже много и половината от тях са по-привързани към Н.Петков. Които пък за Нейков, Костурков и К.Георгиев едва сега стана явно за народа, че те са без подръжката и че по милостта на РП/к/ стоят като секции. Опозицията е много оптимистично настроена. Сега пред нея стои едно легално съществуване, едно много по-спокойно и творческо организиране. Тя ще има хора в управлението, в учрежденията и във всички отрасли на обществения живот. Това е мнение на АСЪН ГАРЛОВ, казано на едно предизборно събрание между приятели относно поведението на Англия и Америка, към резултатите не може да се мисли благоприятно. Точно това ще се направи и ще цели в пресата на опозицията. "Народно земеделско знаме" и "Съободен народ" ще имат важността, да осведомят формално народа и западните демокрации, за нередовността в изборите и за терора, а фактически Гешето и Мацанкиев ще имат длъжността по инструкции на П.П.на Н.Петков, да осведомят англо-американските дипломатически кръгове, за предизборния терор и следващата от това причина, опозицията да вземе само 100 мандата. По следващите избори след 3-4 години ще бъдат много по-плодовити за опозицията, защото народа ще се оттърси окончателно от страха, а и О.Ф. ще се разпадне окончателно ще се оформае правителство само от Н.Петков; обединяващ всички земеделци включително и оббовистите, които рано или късно ще дойдат. Това естествено ще стане при условия, че не избухне до тогава война, както много пъти е изказвал мнението си Н.Петков. Сега първа задача на опозицията, е да вземе мерки за освобождаване на конц-лагеристите от "Росица" и "Куцян" числящи се в опозицията. По отношение на министерските кресла, които ще вземе опозицията, още не е разисквано. Споменава се само за най-малко 4 министерства в ръцете на Н.Петков и Лулчев.

Донася "Никола".

Поставени задачи: - Да се срещне с отговорни хора от БЗНС и да информира, какви са им намеренията за влизането в ВНС.

Р.245.

1

ИЗКАЗВАНИЯ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА Н.С. "ЗВЕНО", г.К.ГЕОРГИЕВ в ВРЪЗКА С ПРИЧИНИТЕ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗБОРИТЕ НА 2 НОЕМВРИ 1946 ГОДИНА – ЗАСЕД.НА И.К.

Изслушах изказванията на всички. Казаха се ценни мисли. Направи се един подробен анализ, особено от някои от изказалите се. Ще кажа и аз няколко думи, ще изразя моето становище.

Колкото и да се опитват някои да твърдят, че фактически нямало поражение, поражението на Звено е безспорно. Звено претърпя едно голямо поражение. Това чувствуват всички, дори и извън Звено. Това смущава не само хората на Звено, но дори и хората извън него. За това не бива да омаловажаваме този факт.

Обясненията за това поражение са много – обективни и субективни – причини вътре в партията и извън нея.

Обективни – Извънредно силната комунистическа партия. Тя на 9 Септ. не беше толкова силна, но сега се засили. Хората проявиха активност. От 8000 или от 23.000, както търдят някои, тя нарастна на повече от 300000 членове. Важното е, че тези 300 или 400,000 членове са запасени за партията, силни приобщени към нея и станаха пионери за събиране на съмишленици, за събиране гласове за партията. Всеко техен член даде повече от 7–8 гласа, а ние не събрахме дори собствените си гласове.

Подчертаха се тук много факти, които показват, че не всички наши членове са гласували за нас. Указание за това е, че където има силни наши организации, там не са гласували за нас, а където нямаме организации или са нови организациите ни, там имаме гласове. Това показва, че повечето от тези 70,000 гласа са случайни хора, но не членове на партията. Не сме получили гласовете на повече от 20 – 25,000 членове. Другите не са партийни членове. Това е моето дълбоко убеждение.

2. Голяма опозиционна вълна. За резултата в изборите повлия много и голямата опозиционна вълна. Тя идва по два пъти – методите на управлението на нашата страна, които засегнаха много интереси, засегнаха свободите на много хора и отблъснаха тези хора. Те изразиха своето недоволство. В тази високо голяма роля изиграха и враждебността между големите сили. Това насърдчи някои, които сметнаха, че нещата може да се изместят, че може да има реставрационни актове. Мнозина отидоха при опозицията, защото смятаха, че тя скоро ще бъде фактор в управлението. Не е случайно разпространението на мнимата реч на Бевин. Да се разпространи толкова бързо, да се преписва на циклостил и на ръка, та да достигне дори до 1000 лева екземпляра, това е указание за надеждите сред някои среди, че в света се оформява нов конфликт, че силата е на страната на англо-саксонците и че те утре ще разпорежат със света и със съдбините на България. И за това някои побързаха да се предадат там.

Друга причина беше страха, че там където е Р.П./к/, там няма гаранция за частната собственост, за частната инициатива, Това подсили опозицията.

От тук дойде уплахата на комунистите. Те сметнаха, че опозицията не вземе застрашителни размери, което ще доведе до вътрешни сътресения и гражданска война, и те натиснаха копчето. Слабоволевите се поддадоха и отидоха при Р.П./к/. В нашата партия, поради липса на идейно единство, се почувствува разслабване. Едни гласуваха от страх за РП, а други поради своите предпочитания, гласуваха за опозицията.

2

Тук се спомена за 4-то постановление. То наистина беше първия удар, който се нанесе срещу Звено, макар че той не беше непосредствено отправен към Звено, а по специално към Дамян Велчев, поради известна дейност във войската. Всеки на негово място трябваше да поеме защитата на своите офицери, които се преследваха по много драстичен начин. Понеже всички усилия не успяха, той се реши на една стъпка, която не беше най-подходящата, армията да бъде в бойна готовност, офицерите да ходят въоръжени и всеки задържан да бъде освобождаван със сила. Тази мярка на държане сметка за манталитета на нашите съюзници. Това доведе до 4-то постановление. Не само РП, но и съюзното командване сякаш че сме пред усложнения и опасност.

Това доведе до стъпката, която за първи път хвърли сянка в нашите отношения. Но отношенията се изясниха и въпросът се уреди. Дори се стигна до там, да се направят известни концесии на Дамян Велчев, да си избере свой другар за началник на канцеларията. Той се ползуваше с пълно доверие и се правеше усилие да се спечели в неговото лице армията за делото на О.Ф.

Нови мъчнотии дойдоха да засегнат репутацията на Звено. Те дойдоха между другото и по наша собствена вина. Ние често подчертавахме нашите настроения, които представляваха едно отрицание към работата на О.Ф.Това ни доближаваше до опозиционните партии. Те използуваха това, за да ни характеризират като но-сители на опозиционното течение сред О.Ф. Дойдоха и известни проявления сред войската. Дойдоха известни външни белези между хората у нас. Тези външни белези в отношенията между нас хвърлиха тъ де значителни съмнения върху истинските настроения на Д.Велчев. Опозиц ята използуваше това положение, за да лансира Дамян Велчев като лице, кое то ще се справи със състоянието на нещата, създадени от РП. Неговото име се носеше от уста на уста, че щял да дойде до фиаско на Р.П.

Тези неща създадоха настроения вътре в самата войска. Това се създадоха настроения, че работите се изместват. Там допускаха, че се намираме в навечерието на световни промени, но важни промени и си дадоха доста голяма свобода в изказвания, настроения и проявления. Те внесоха голяма тревога сред РП. От там дойде-наново страха на РП от известни опастности, които могат да дойдат от страна на войската. В този момент дойде и процеса на Дража Михайлович. И там има някаква фаталност. Дража Михайлович заяви, че е имал отношения с Дамян Велчев. Досочи се и писмото, от което се виж да, че е наредил да се установят такива отношения. Драж Михайлович, че е установил такива отношения - периода 1943 - 44 год. Това даде храна в един много неблагоприятен за нас момент. Трябваше да се употребят много усилия да да се убедят хората от РП, че Д.Велчев не е имал такива връзки.

Сред проявеното към Д.Велчев недоверие, стекоха се много обстоятелства, както от страна на Звено, така и вън от него, които усложниха положението му. Хора от нашата партия, които бяха около него, бяха лицата, които в партията минаваха за носители на отрицателни настроения. Особено Георги Стоименов изигра голяма и фатална роля в развитието на отношенията към Дамян Велчев. Това беше лицето, което при всяка неприязнена проява в камарата все се движеше в средата, която предприемаше такива акции. Оставяше се впечатление, дори, че той е инициатор на такива акции. И същ временно даваше вид, че е най-близкия човек на Дамян Велчев, водеше го под ръка, ходеше всеки ден в кабинета му в министерството, водеше там и свои другари и по този начин докара тези събития до главата на Дамян Велчев. Това всичко сплаши комунистите, че той им е противник. Разкриха се опити за конспирации. Това е факт. Такива опити има. А това стана във време, когато нашият другар командваше войската.

147

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Даде се сметка, колко това е опасно за РП, сметна се, че това се дължи на неговата търпимост към тези елементи и от там се създаде настроението към него. Развръзката се отрази чувствително върху Звено. Понеже се беше ангажирала цялата РП, необходимо беше да се дойде до решението на Дамян.

Така ние дойдохме до изборите разнебитени, обезверени. Това доведе до отлив в ляво и дясно. Тези, които се поддадоха на натиска на РПи от страх гласуваха за нея, като ги порицавам, че са страхливи, ги оправдавам. Но онези, които работиха за опозицията, те извършиха измяна към партията. Там не се касаеше вече за страх. Те извършиха ясно и съзнателно измяна към към партията. За да стане това, трябва да признаем, че в партията станаха толкова много актове, които ги подготвиха. Сред партията се шириле едно опозиционно настроение и то ни допираше до опозицията и психологически много от нашите хора бяха вече разположени да гласуват за нея. За това, когато се създаде надежда, че опозицията ще вземе връх и че работите от вън се развиват към конфликт, който ще обърне нещата на 180 градуса у нас, естествено беше да се даде и от голяма част от хората на Звено кредит на тези вярвания и очаквания и по този начин се отзовахме с тези печални резултати.

148

Това показва, че ние не сме изали утвърдени партийни деятели. Ние сме имали, може би, значителни в партията хора, които не са носили в душата си нищо здраво звенарско и партийно. Това сахора, които са дали някакви предпочитания, обаче, тези предпочитания не са били здрави идейни предпочитания, а временни настроения, които са продиктувани било от интерес и от гледище чисто социално, било пък търсейки защита и търсене възможност да избягнат известни незакономерни действия, които за съжаление и до сега се допущат.

Ето в няколко думи обяснение на въпроса. Липса на стегната организация, липса на тясна връзка между центъра и низините; липса на едно идеологично утвърждаване на хората в партията; липса преди всичко и на позоваване актива на нашата среда. Не се направи нищо, за да се покаже нашият актив и да се обясни на хората, защо ние сме в О.Ф. Не се направи нищо за да се покаже, че програмата на О.Ф. е нашата собствена програма.

През 1934 год. въведохме монополите, Това днес се изтъпява. Това е една от големите задачи. Въобще, имаше много да кажем, защо сме в О.Ф. Защото всичко, което сме започнали и изнесли, показва, че сме имали извънредно здрав усет за нещата. Това, което ние сме започнали преди 12 години сега се осъществява.

Ето защо сме в О.Ф.. Той ще осъществи онова, което от нас беше само замислено. Имаше, следователно, с какво да излезем пред обществото. Можехме да популяризираме нашата среда и пред РП, че ние сме нещо естествено присъединено към О.Ф., независимо, че сме защитници на дребната частна собственост. Следователно, по замисъл, ние в 90% от управлението, сме били там още преди 9 Септември и само събирането на обществените сили в страната е дало възможност да се доизкарат сега. Ако всичко това се беше подчертавало, щеше да се види тясната връзка, защо сме в О.Ф., че не сме чужденци, че не искаме да изкористваме състоянията.

Днес сме в ОФ не заради облагите на властта, а защото той е в състояние да реализира нашите желания и да осъществи нашите схващания,

Всички тези неща не се сториха. Онези, които стояха в О.Ф., стояха по-скоро от предпочитания от социално естество, които смятаха, че ще защитим тяхната собственост. Но те видяха, че много по яркн защитници са онези, които са извън О.Ф. и се борят срещу РП и от която те смятат, че може да дой-

де посягателство срещу собствеността. И днес голяма част от нашата среда са с раздвоена среда и още не могат да си отговорят какво предпочитат – дали Звено или опозицията. Ако имаме по-големи благоприятни изгледи за опозицията, те съвсем щяха да ни изоставят.

Въпреки успехите на опозицията, тя не може да стане власт. Те не могат да дадат защита на онези, които са смятали, че там ще намерят защита. Тази маса относно ще се ориентирува. И ние пак там обръщаме погледа, да се мъчим да я вземем. Това е нашето жалко положение.

<u>То се дължи на малкото дейност през тези две години!</u>

Мен ме изненадва, че Попзлатев вчера заяви, че ако знаел, че генералите, че Дамян Велчев, не са искали да правят партия, той нямало да се съгласи да прави партия. Това е погрешно мислл. Щом сме убедени, че имаме право на съществуване, ще я правим. От случайни поводи няма да определяме нашето отношение. Аз пък знаех, че има такова отношение към партията и въпреки това настоях да се прави партия. Защото смятах, че само така ще изпълним нашето историческо предназначение. Ние правим партия, защото дълга ни повеляваше да правим това. Аз счетох, че да намерим оправдание за съществуване на партията и прибягнах до това.

Из архивите на ДС

149

5

Но като става създаване партия на власт и при програмата на ОФ -на шата програма от 1936 година,която беше отпечатана на циклостил в връз ка с изборите като моя програма и която аз явно намерих поради бомбад ровките и на 8 сутринта на бързо преписахме и съставихме въз основа на нея програмата на ОФ - бихме могли да оточним нещата.Партиина програма има,но няма оточняване на нещата от гледище на партията,да прави впеча ление и да печели приятели на партията.Тя требваше да се нагоди с огле на тази задача.А това можеше да се направи,но не се направи.

Програмата на ОФ е нашата програма.Ние не правим никакви концесии за да участвуваме в власта - нито по външната,нито по вътрешната поли- тика.Следователно,ние най много сме улеснени от програмна гледна точка

Правим грешка като оставяме от долу,от низините да определят наша- та идеология.В името на нашата идеология ние каним хората да дойдат при нас.Ние ги каним при една среда,която вече се ангажирала в управлението. Тези хора дойдоха и знаем отношението на една грамадна част от тези чле нове,какво отношение към тази среда.Много пъти ние,които ги поканихме да дойдат при нас в време на управление,каним ги за да дойдат и да ни подкрепят,чесе опитват да ни командват.Мнозина от нас искаха да се на- годим към настроенията на тази маса,голема част от която дойде с особен настроения.При нашето положение,не можеше да бъде нормално онова,което дойде отдолу.Но това не е никак естествено,да търсиш да правиш партия в името на една програма и едно управление, а да вземаш маси,които тег- лят извън ОФ.Тук има нещо нездраво,което подържаше вечно колебание в ср дата на Н.С.Звено. По добре беше да събрали само 20,30 или 40,000 души но здрави и да имат качеството на здрави партиини членове,които в време на избори да донесат по 5-6 гласа.Тогава те щеха да се превърнат на 150-200 хиляди души.Получихме 70,000 гласа, а имаме убеждението,че 50,000 от тях не са наши членове.А по добре беше да имаме 25,000 души сигурни звенари,но всеки да донесе по 5-6 души,за да станем 150,200000 гласа.

Условията за създаване партия беха тежки - голема ревност от стра- на на другарите от Р.П. Но напреди всичко,ако бехме вербували по начина по който казвам,здрави хора,ние немаше да предизвикваме така често съм- нения и подозрения към себе си.Поради съмнителните хора ,които събирах- ме,идваше подозрителното отношение към нашата партия.

Требва да подчертая с радост,че всички в изказванията си признаха необходимоста от съществуването на Звено и за напред.Но това признание не е достатъчно.Око то спре с досегашната си деятелност на другарите от Звено,то ще даде същите резултати.Една партиина дейност иска кърговска дейност.Особено пък когато се слаганачало, а особено в времена като те- зи,които преживяваме.

По отношение на външната политика нема абсолютно никакви различия Следователно,там можем да бъдем спокойни.

Обаче звено е особено необходимо,за да се подчертае естествената политика към Москва,защото без наличноста на Звено в ОФ,външната ни по- литика в голема степен ще изглежда едностранчива.Звено в голема степен допълва и прави естествена за ОФ и за българския народ политиката към Москва,защото и придава гражданственост.Не се касае да се опрадели ОФ към Москва по идеологически причини, а по общо национални причини- на- шето отсъствие от управлението би било один съществен недостатък за на- шата външна политика.Затова аз считам,че присъствието на Звено в ОФ прави по национална връзката ни с Москва, ане тази политика да се дик- тува от чисто идеологически съображения.

У нас се говори моото, че от сега нататък ще требва да подчертаем, че сме за буржоазен сектор.Нека да избегваме тази терминология.Това не е най сполучливия термин.Буржоазен сектор се разбира сектора на ония,ко- ито използуват либералното стопанство.Предпочитам да се употребява тер- мина дребнособственичестки.

Ако сме за буржоазния сектор,нема да имат оправдание монополите, които ние ще подържаме.Ние никога няма дихима на бихме били гледани до- бре от едрите капиталисти.Търговският съюз и целото търговско съсло- вие,които много пъти в телеграми резолюции и пр.изказваха своето задо- волство от моята дейност, и които действително са видяли най големата

6

полза от нас,ни изоставиха в изборите.А това показва,че буржоазията няма здрав усет за нещата .От нас имаха най голема полза, а ни изоставиха. Без нас щеха да бъдат много зле.Само ние правихме усилия да защитим от фанатизма техните интереси и сме ги защитили с значителен успех,а ни се отплатиха вече видяхме как.Тази среда е егоистична.Тя е доволна ако защитим техните крайни искания.Те подкрепиха опозицията,без от там да могат да очакват какъвто и да било помощ.

Ние сме защита на частния сектор и — частната почин — на частната собственост.Но това не ще рече,че сме против кооперацията.Наред с дребнособственическите среди,аз защищавам и кооперациите които са едно допълнение на частния сектор и,които са една по висша форма на частна собственост.Но кооперациите трябва да се създават при свобода и да избягват кооперативния партизъм.Ние сме против кооперацията.

Звено може да има голем принос за затвърдяване легалността у нас. Ние,които сме закърмени от необходимостта на законност, и ред,можем да бъдем полезни.За да не бъдат тези състояния по лоши в нашата страна,ние и аме на ата заслуга и бихме могли да изнесем това и да препишем актива на себе си,по такъв начин, и без да засегнем другите.

Ние сме необходими, а да гарантираме еволюционното развитие на нещата,вместо да се прибегва до скокове.Можем да излезем и да заявим,че сме за строга еволюционност в развитието на нашия живот.

Въпреки някои съществени различия,които имаме в методите,в концепциите и програмата ни с сътрудниците ни от СФ,с повече такт можем да установим повече доверие между нас и тях.Изглежда,сами, че не винаги се оправдава необходимостта от такова доверие.Но идват дни когато изборите, които показват че това доверие е необходимо.

Един пълен анализ би бил много полезен,за да хвърли светлина пред нашите приятели и пред хората.А ние направихме грешка,че не взехме стенограф.Така правят комунистите.Изказванията на всяко техно заседание се стенографират.Те изобщо знаят да работят и работят много.За това трябва да се учим от тях, ако искаме да станем партия.Там има ентусиазъм,кипи жадение,воля и дейност.Ние имаме само пожелания.

/ СТОЮ/ Гр. София 7/ Ноевмрий 1946 год.

Бързо

Донасям ви следното за дейноста 7 Ноевмрий т,г.

Всички избрани Народни-Представители между 8-9 часа сутрината беха събрани в съязния дам на ул. Гурко №38: Между тех присъстваше и Димитър Гичев, и др. видни земледелски личности неизбрани за депутати. Взе се решение ВКУПОМ ДА СЕ ОТПРАВЯТ ЗА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ. НИКОЛА ПЕТКОВ ДА ПРОЧЕТИ ЕДИНПРОТЕСТ. СЪЩО ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ ДА СЕ ГЛАСУВА ЗА НИКОЛА Д. ПЕТКОВ. ПРИЕМАНЕТО НА ПОДПИСАНИ ДЕКЛАРАЦИЙ ЩЕ СТАНЕ, СЛЕ ВЛИЗАНЕТО В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ВСИЧКИ ДЕПУТАТИ, СЛЕДВАЩИ ПО РЕД НА ОТСТЪПИЛЕТИ. И ТОГАВА ЩЕ СЕ ВЗЕМАТ, ДЕКЛАРАЦИЙ НА ВСИЧКИ НАРОДНИ- ПРЕДСТАВИТЕЛИ. ЧЕ СА НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ПОСТОЯННОТО ПРИСЪСТВИЕ. ДА РАЗПОЛАГА С ТЕХНИТЕ МАНДАТИ. И ПРИ ВСЕКО НАРЕЖДАНИ ДА СИ ПОДАТ ОСТАВКИТЕ.

И потеглиха вкупом от Гурко депутатите, отправиха се по ул. Цар-Шишман, явиха се пре дома на НИКОЛА ПЕТКОВ, взеха него . Начело с НИКОЛА ПЕТКОВ и КОСТА ЛУЛЧЕВ се отправеха за Народното Събрание.

Забелезвам постояно на таен разговор [illegible] депутати с Никола Петковите в клуба на отделни заседания.

Като Поповския Петър п. Иванов и др.

:::::::::::::::::::: ДОНАСЯ СТОЮ:::

Поставена задача:Обща информация понастъпилото положение в Б.З.Н.С.

№ 878

44 ~~350~~ 9

"ЗЛАТАРЕВ"донася: 3.XII.1946 г.

Вред хората на Лулчев продължават да се очертават две групи:пастуховисти и непастуховисти.Това са групи,очертани още преди 9 септември,когато Чешмеджиев не се разделил окончателно с Пастухов.Водач на непастуховистите от това време и същевременно сега е Петко Търпанов.При съвещанието,което е станало преди 9 септември в вилата на д-р Т.Михайлов/на Боянския път/,при станалото остро скарване между Пастухов и Чешмеджиев, е взел рязко страната на Чешмеджиев Търпанов.Тогава Пастухов нервно им е казал,че те с сътрудничеството с комунистите ще позволят да се качат те по техния гръб,за да яхнат после "и вас и нас".Пастухов е бил против участието в 9 септември,като е бил по скоро за сътрудничество с Мушанов,за влизане в правителството Муравиев.След 9 септември борбата между двете групи е продължила и в централна Напред,от която Чешмеджиев окончателно е изхвърлил Пастухов.Докато след 9 септември Лулчев постепенно се е сближил с Пастухов,тъй че е станало възможно да сътрудничи с него след смъртта на Чешмеджиев,като Пастухов бива привлечен към сътрудничество с вестника,-групата на Търпанов продължава да остава и досега резервирана към Пастухов.Тя се различава сега от групата на Лулчев и по това,че работник за отслабв не влиянието на самия Лулчев като секретар на партията.Между Лулчев и Търпанов се забелязва лично съперничество,което се наблюдава и в редакцията на вестника.Редакторът Пунев се приближава повече към Търпанов, и затова сега Лулчев прави опити да го махне от мястото му.Към групата на Търпанов спада от депутатите, и Крум Славов.Тя е отслабена поради отсъствието на нея и Георги Керемидчиев,който поради анулиране на изборите в Дупница не бе провъзгласен за народен представител.Керемидчиев продължава да бъде против Пастухов,но сега,като не е народен представител,не може да има това влияние, и не може да засилва групата на Търпанов,за да добие тя влияние равно на групата на Лулчев и да постъпи уравновесяването-то,ако би настъпил не биж ползувало Пастухова.Както е известно,Керемидчиев е бил народен обвинител след 9 септември.

Отношенията между РСДП/о/ и съюза на Петков се много отекчават от антуража на Петков,който не проявава достатъчно воля за сътрудничество с Лулчев.Хората на Лулчев все повече се ядосват на хората на Петков за нелоялното им поведение,както при регистриране на листите - когато са били пропущани и размествани назад имена на Лулчеви хора, така и за поведението им след изборите - специално при отказването от местата в разните избирателни околии.Петков се оправдава с това,че неговите хора"не го слушали",но Лулчевите хора знаят,че Бронзов е много близък на Петков.Общите едновременните атаки,обаче,против Лулчевата партия и Петковия съюз,който и срещу Пастухов всичка останали от РСДП/о/ сплотяват засега опозицията. Общата опасност ги свързва.

"Златарев"

ДО ГОСПОДИН НАЧАЛНИКА НА
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Т У К

Р А П О Р Т
От Началника на отд."А".

Донасям Ви Господин Началник,

Данните около новосъздаденото положение в БЗНС - Оббов, с които разполага отделението са следните:

1. Сведение от хората на Драгнев

Спас Маринов - народен представител, член на У.С., един от доверените хора на Драгнев, голям враг на Ст.Тончев,в разговор с наш сътрудник, на когото доверява, снощи в 7.30 ч. е казал следното:

"На 18 март т.г. бях до късно вечерта с Георги Драгнев и разговаряхме по свикването на У.С. Успях да внуша на Драгнев, че свикването на У.С. и смяната на П.П. не е удобно да стане в настоящия момент. Мотивирах се с неблагоприятното политическо положение - Конференцията в Москва и по специално предстоящето идване на Анкетната комисия от Гърция. Успях да убедя Драгнев да отиде при Г.Димитров, за да се посъветва с него. Тази сутрин Драгнев бил ходил при Г.Димитров."

По нататък Маринов каза:" На 19 март сутринта се събраха 33 члена на У.С. дошли от провинцията, обаче им бе казано да чакат в Министерството на Благоустройството, защото щяло да заседава ПП за уточняване на някой въпроси по свикването на У.С.

"ПП се събра на заседание в 11 ч. заедно с министрите. След дълги разисквания и караници стигнаха до следното решение: Да се изберат двама члена от У.С. от дошлите от провинцията, които заедно с цялото ПП и министрите да отидат утре при Г.Димитров, където ще има и четири членове на Политбюро на РЩ/к/, там да разрешат спора. Избирането на двамата члена ,които ще отидат с ПП и министрите при Г.Димитров ще стане утре/20 т.м./ в м-вото на Благоустройството. Единият от тях съм аз."

"Комунистите напраздно вярват на Ст.Тончев, той е най голямия мошеник в съюза и заблуждава комунистите по много организационни въпроси из живота на съюза. Аз като отида при Г.Димитров ще му разкажа всичко за Ст.Тончев.Тончев даде сутринта нареждане да не пускат ник в съюза, за да не бъде превзет от привържениците на Оббов.

Предложението за отиване при Г.Димитров го направи Драгнев."

Пред свой близки хора Поп Савов, един от най доверените на Оббов, вчера в 9 часа дава следните обяснения на събитията в тяхния съюз:

"Оббов, след завръщането си от Париж видя, че бе дезавоиран и неговите хора отстранени от отговорни места в Съюза и по повод на това, че БЗНС не е почитан от правителството реши да свика У.С. пре когото да постави въпроса за участието на БЗНС в управлението и категорично да предяви своите искания от негово име."

"На това искане на Оббов се противопостави групата на Стефан Тончев и Георги Трайков, което стана по следния начин: Ал.Оббов заедно с секретаря на Управителния съвет изпратиха покани до членовете на У.С., като се надяваха на болшинство и по този начин да отстраняват и отнемат от ръцете на г-да полу-комунистите ръководството на съюза и поставят свойте искания открито в Парламента пред комунистите и

5

и евентуално може да минат в опозиция, обаче от своя страна групата на Тончев - Трайков чрез председателя на У.С. на БЗНС и организационния секретар сега Кирил Клисурски съобщи с телеграми на членовете на У.Н., че ако се яват на това свикано от Оббов заседание ще се считат за самоизключили се. Обаче една част от членовете на У.С., които са на страната на Оббов и целят свикването като знаят, че уставно У.С. може да се свика и от болшинството събрала подписи за свикване и понеже всичките членове на У.С. са 62, от които един умрял и един в странство остават 60. Те събраха 33 подписа и въпреки, че на Оббовите хора в провинцията милицията пречи, арестува и всячески възпрепятствува, както е случая с Милан Маджарски, бивш депутат от Видин - хората се събраха и от днес заседават с цел да проведат своята политика."

2. Сведение от хората на Трайков - Тончев

Пред свой хора тази сутрин Ст.Тончев е дал следните пояснения по развилите се вчера събития:

Според него дошлите от провинцията и намиращите се тук членове на У.С. от противния лагер са на брой 31. Тъй като не са ги пуснали да се съберат на заседание в парламентарната им сграда на Ст.Караджа те са се събрали в м-вото на Благоустройството. Официално заседание обаче не са почнали. А са разисквали въпроса - да заседават или не. При тези разисквания е вземал думата и Геновски, който се е изказал, ч при така създаденото положение - по отсъствието на останалите членове на У.С./хората на Трайков - Тончев/ те не трябва да заседават, макар и свикани да си отидат и да чакат ПП да ги свика на ново заседание.

Изказванията на Геновски са предизвикали буря от недоволство. Сред крайните десничари като Христич и Поп Иванов, които са започнали да викат "Вън руските земледелци!" "Вън секцията на РП/к/!" Те са се нахвърлили върху Геновски, за да го бият, което е задтавило Г.Драгнев да го спасява.

Според Тончев, отношението, което е вземал Геновски изменя съотношението на силите. То обаче не изменя положението, защото Тончев смята, че причината за целата работа е Геновски, който е повдигнал фактически въпросите, които станаха причина за създаденото положение. И си е постигнал целта, макар сега да си оттегля въпроса за борбите вътре в Оббовия съюз, е извършено много надменен и станал обществено достояние - което е удар върху тяхния престиж и ОФ. Затова Тончев смята, че въпроса за "Гангрената" при тях, трябва веднъж за винаги и то сега да се реши, защото в противен случай ще тормози работата за в бъдаще. Тончев смята, че сега трябва да се ликвидира , както Г.Драгнев и Геновски, така и Оббов и да се даде на тях - нему и Г.Трайков карт бланш да представлява Съюза и работят като негови водачи. Или пък в противен случай да им се каже, че не трябва да се прави компромис на десницата и те като дисциплинирани щели да да се подчинят на това, което им се каже.

Ст.Тончев се сърди на факта, че др.Димитров се е съгласил да приеме освен хората на ПП, министрите и бившите им министри, а също така и двама представители на У.С. именно, както казва Тончев - Слави Пушкаров и Спас Маринов. И двамата според него са крайни десничари.

За да потвърди становището си, че Геновски е постигнал целта си, че се е вдигнала голям шум, Тончев изнася следния факт:

"Тъй като Трайков няма къде да обядва вчера с него отидохме в Юнион клуб и там станахме обект на вниманието на всички. При нас се изредиха да идват няколко души и да ни питат вярно ли е, че Оббов си е подал оставката. При нас дойде и Гичев, който също ни пита за това".

Забележка - Нашите сведения са, че отиването на Гичев при тях е имало характер на предварително уговорена среща - още щом като е вле знал Гичев, те станали на крака и най раболепно са го изчакали с бавни

155

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

156

6

крачки да дойде при тях, като са разговаряли около 15 минути, също така държейки се внимателно и раболепно.

Към т.1 от рапорта

Близък на Оббов човек пред свой приятел е разправял следното. "След пристигането си от Разград вчера 18 т.м. Оббов свика ПП в което взеха участие и министрите - в същото помещение. Разискват са главно дали да се състои заседанието на У.С. свикано за днес/19/. Трайков, Тончев, Найденов и Павурджиев са се противопоставили това заседание да стане днес, тъй като те намират, че болшинството на ПП не било съгласно дега да се свика У.С., толкоз повече, че през Април било оповестено да се свика Висшия партиен съвет и каквито въпроси ще имало да се разрешават - там щели да се разрешат или на конгреса, кой то Висшия партиен съвет щел да реши кога да се състои. Опасенията на Трайков и другите са, че Драгнев и Геновски имат болшинство в У.С. и затова не искат да се противопоставят на заседанието на У.С. У.С. е в състав 60, а не 65 души, дошли са само 30. По сведения на Драгнев другите били възпрепятствани да дойдат. Считат, че Трайков е наредил те да бъдат възпрепятствани, тъй като е Председател на У.С. и ги е заплашил с изключване.

Пак на 18 т.м. на след обеднотозаседание на ПП Трайков е предложил да не се сменява ПП, като по тоя начин няма да бъде изключен Геновски и въобще с това ПП - вече примирено, Оббов може да работи и разчита на него. Тончев и Ради Найденов са подкрепили Трайков. И останалите членове на ПП са се изказали в такъв смисъл. До снощи положението беше такова.

Днес 19 т.м. рано сутринта у Оббов бяха дошли Г.Драгнев, Геновски, Ташев и др., които го увещаваха щото У.С. да бъде свикан, тъй като дошлите били сигурни хора и щели да решат да бъде избрано ново ПП и то верно и преданно на Оббов. С това решение Оббов е тръгнал за Съюза. Там обаче той бил пак разколебан и днес У.С. пак не се свика.

Снощи 18 т.м. Оббов е бил в Враня при м-р Председателя, комуто обяснил хода на работата в неговия съюз. Оббов също вчера е бил при съветника Левичкин от Съветската легация. Както м-р Председателя, така и Левичкин, според думите на хора близки на Оббов, му били дали съвет да процедира, както интересите на съюза му изискват и му изказали тяхната подкрепа.

До момента на писането на настоящето донесение Георги Драгнев и Геновски упорстват пред Оббов да не отстъпва, защото по този начин щяло да се ликвидира с "петата колона" в Съюза и нямало да се води комунистическа политика за в бъдаще, а ще се води отечественофронтовска политика по програмата от 17 -IX-44 год. Оббов е възразил чеив целия този монтаж, който му се устройва от Трайков - Тончев има пръст Гичев, който целял разцеплението на Съюза, но той не бил ликвидатор и нямало да действува по чувство, а по разум. Действително днес след обед към 14.30 часа дойдоха у Оббов Г.Трайков, Ст.Тончев, а по късно и Ст.Симов. Те са предложили на Оббов да остане същото ПП, като са му декларирали, че то вече ще му бъде послушно. Декларирали са, че ще избягват за напред търкания в връзка с назначавания и уволнявания на кандидати не земледелци, като Трайков е казал, че тримата министри са се споразумели за всеки такъв случай на назначение на шефове на служби да вземат и неговото мнение. Трайков също е говорил за повдигнатия въпрос по назначаването на Иван Георгиев за главен секретар , за което той е бил упрекван от Георги Драгнев. По повод на това назначение Трайков е искал от Оббов да не се солидаризира с Драгнев и е привел пример с самия Оббов, който след вземане на министреството от Геновски е назначил за свой главен секретар Кашеров, уволнен от Геновски за нарушение на службата. На това Оббов

7

е казал, че той няма нищо против Георгиев да остане професор и продължил, че този въпрос не бил най важния, за да се занимава Ш и съюза с него.

След тази среща всички без Симов се отправили за Съюза, където окончателно не са се споразумели. Още рано след обед, към 6 часа Оббов излезе от Съюза. Останалите м-ри без Драгнев се събраха в кабинета на м-р Тончев на разговор.

Оббов видимо спокоен, снощи отиде на опера, като казал, че пазарлъците ще продължат на 20 т.м.

До тая вечер 19 т.м. нищо окончателно не се е решило и не се е възприело. Дошлите членове на У.С. са тук и чакат да бъдат свикани на заседание. / Донесението носи дата 19-III-47 год./

20-III-1947 год. НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "А":
/Г.Ст.Ганев/

Из архивите на ДС

Д О К Л А Д

За събрания материал от всички сектори в страната по линията на геметовците, който ги разобличава във водене на нелегална, диверсионна, терористическа и саботажническа деятелност.

Още когато Д-р Г.М.ДИМИТРОВ беше начело на БЗНС, той широко отвори вратите на Съюза за легионерите, ратниците и други враждебни елементи, с единствена цел за да може същите хора в последствие да бъдат използвани за борба срещу народно-демократическата власт. Поддържаха се здрави връзки с представителите на други реакционни кръгове от чужбина, на чиято помощ се разчиташе в борбата им за свалянето на ОФ.

Продължител на делото на "Гемето" се яви Н.Петков, който печатно, устно, в парламента, по събрания, в лични срещи, продължи борбата с всички разполагаеми средства. Наред с легалните средства, водеха дълбоко прикрита работа по създаване на вражески нелегални групировки против установената власт, създаваха се канали за преминаване към монархо-фашистка Гърция, за създаване на връзки с гръцките монархо-фашисти и гръцкото разузнаване, с турските реакционни кръгове и турското разузнаване. На особено внимание се постави и народната войска. Всички процеси, които се разгледаха от съдилищата в София и цялата страна, като: "Военен съюз", "неутрален офицер", "Годечката конспирация" и много други сочат по един ясен и недвусмислен начин, че нишките на тези конспирации произхождат от един и същ център-"Гемето", Н.Петков и тяхните съподвижници. С една дума БЗНС-Н.Петков се яви един фокус, който събра всички най реакционни и реставраторски сили, приюти всички профашистки елементи, агенти на вътрешната и международна реакция и ги организира за борба против народната власт.

Особено след разтурването на БЗНС-Н.Петков, когато им бяха отнети легалните възможности за борба, геметовците в нашата страна ръководени от вън се превърнаха в пета колона на международния империализъм. Възприетите форми на борба от тях се свеждаха към организиране по места контрареволюционни организации за терористически, диверсионни и шпионски действия.

<u>ДЕЛОТО АДАМОВ - БЕЛЯШКИ</u>:

След 9.IX.944 год. лицето ДИМИТЪР АДАМОВ ДИМИТРОВ от с.Медковец-Ломско, организирва нелегална легионерска група в с.Люта-Михайловградско, която си поставя за цел да води въоръжена борба срещу властта на ОФ. През лятото на 945 год. групата бива разкрита и участниците й арестувани. Известно време АДАМОВ е бил в нелегалност и впоследствие заловен. По време на нелегалния си живот АДАМОВ е идвал в София, където се е свързал с опозиционера ПЕТЪР БЕЛЯШКИ от с.Габровница-Михайловградско, бивш частен секретар на БОРИС БУМБАРОВ. АДАМОВ е получавал от БЕЛЯШКИ както средства за издръжката си, така и инструкции да работа. Според тях той е трябвало да обикаля

Из архивите на ДС

из страната и да организирва нелегални групи от легионери и бранници и други бивши фашистки и крайно реакционни елементи,които групи трябвало да подемат борба срещу властта на ОФ,като водят пропаганда за саботиране на стопанските мероприятия на властта,а при дадено нареждане и да извършат преврат.По време на тези си пътувания АДАМОВ посещава Враца през 945 год. м.декември.Тук той се среща с старите си съидейници и им дава директиви за създаване на нелегални организации.След като получава удобрението за работата върху съидейниците си,той им съобщава,че работи по директивите на БЕЛЯШКИ по ЗМС-ова линия и същевременно организира нелегални групи по линията на легиона.Същия им казал,че англоамериканците стоят на нашите граници от към Гърция и Турция и чакат благоприятен момент за нападение. Тяхната задача била да организират нелегални групи,които да водят саботажни действия,да създават смут в страната и по такъв начин да се предизвика намесата на чужди сили.Това били директивите на Н.Петков и "Гемето". В резултат на тази дейност на АДАМОВ,в Артилерийския полк и Интендантската дружина са били създадени групи почти във всички батареи и роти.Всичко това е било докладвано на БЕЛЯШКИ,който останал много доволен.Наскоро след това тези групи са били разкрити и предадени на съд.

СЛУЧАЯ С ГОРСКИЯ МИЛИЦИОНЕР-ПЕТРОХАН:

През 947 год. ВАСИЛ ЦАНОВ ВЕЛЧЕВ от с.Курново-Врачанско,тогава горски милиционер в Петрохан,се е свързал с трудовацитe работещи на язовир Петрохан чрез познатия на нему трудовак МИТЮ ИВАНОВ.На същия ВЕЛЧЕВ дал следните инструкции: да издири опозиционно настроените трудовaци и създаде ЗМС-ова организация,която ще има за задача да съботира работата по изграждането на язовира и при случай,че опозицията премине в акция,да завземе властта,то тяхната организация да арестува всички комунисти в лагера.Същите инструкции ВЕЛЧЕВ е получавал от организатора на БЗНС-Н.П.- ИГНАТ МИЛАНОВ ИВАНОВ от гр.Годеч.ВЕЛЧЕВ продължил връзките си с трудовацитe,като имал за цел да създаде организация сред тях,но своевременно е бил разкрит и арестуван.

ДЕЛОТО НА ГЕОРГИ ВЛАДИМИРОВ п.ГЕОРГИЕВ - ВИДИН:

През август 945 год. в гр.Видин лицата ГЕОРГИ ВЛАДИМИРОВ п.ГЕОРГИЕВ,ПЕТЪР ПЕТРОВ МЛАДЕНОВ,ЙОРДАН ИВАНОВ ПРОДАНОВ и ЕЛЕНКА НИКОЛОВА ДИМИТРОВА-всички от гр.Видин,с още 8 души легионери,бранници и паисиевци,които са членували в ЗМС-Сърбински,образуват нелегална група под името "II-ДУНАВСКА БРИГАДА",която си поставя за цел да организира чрез саботажнически действия,които да доведат до падането на властта на ОФ.За целта те се снабдили с взривни материали,които при задържането им са били заловени-бомби,пакети взрив и пр.

Така сформираната бригада е пристъпила към опит за диверсионни действия по Ж.П.линията,като се поставили на нея три нападателни бомби с цел да вдигнат влака във въздуха.

Из архивите на ДС

СЛУЧАЯ С НИКОДИМ ПОПОВ:

През месец май 946 год. секретаря на Окол.Н-во на БЗНС-Н.Петков-НИКОДИМ АНТИМОВ ПОПОВ от гр.Лом е бил в София и се е срещнал с Н.Петков, от когото лично получава инструкции да се проведат през лятото саботажни акции,като се палят снопите и едновременно с това да се въоръжават хората,тъй като след напускането на Съветските войски,властта в страната ще се завземе от опозицията начело с Н.Петков.Тези инструкции НИКОДИМ ПОПОВ предава на АСЕН БЕНОВ,СЕФЕРИН МИТКОВ ПЕНЧЕВ-Върх.Съюз.Съветник от с.Мокрен-Ломско,КИРИЛ ВЕЛКОВ-Председател на дружбата в с.Крива бара,СТЕФАН ИВАНОВ ПЕКАРСКИ-Председател на дружбата в с.Дряновец,ЖИВКО НИКОЛОВ-Председател на дружбата в гр.Лом и др.

НИКОДИМ ПОПОВ е наредил на всички тези лица да се въоръжат и правят приготовление за вземане на властта.Във връзка с това в с.Крива бара се формира бойна група,която се снабдява с оръжие и дори разпределят предварително местните административни постове в общината,като набелязват кои комунисти ще трябва да избият.

В изпълнение на дадените инструкции за палежи на снопи на 1.VII. 946 год.СЕФЕРИН МИТКОВ запалва собствените си такива,за да даде сигнал на други палежи.Подобни пожари са последвали и в други села,като например в с.Вълче-дръм биват запалени големи количества снопи и една вършачка,която изгаря; в с.Крива бара също биват запалени снопи; в гр.Лом е подпалена една вършачка със снопи.Пожари стават и в селата:Горна Гнойница,Василевци,Дългошевци,Буковец,Стара махала и др.За по успешно извършван на палежите Ломска околия е била разделена на три района.За отговорник на първия е бил АСЕН БЕНОВ,на втория-СЕФЕРИН МИТКОВ,а на третия-НИКОДИМ ПОПОВ.При проведеното следствие горепосочените лица са признали своето деяние.

ДЕЛОТО НА ИВАН КОЛЕВ ЧЕРВЕНОВОДСКИ:

Известния опозиционер ИВАН КОЛЕВ ЧЕРВЕНОВОДСКИ от с.Ново село-Русенско,Председател на Окол.дружба на БЗНС-Н.Петков и много добър приятел на самия Н.Петков.Известно е,че не един път той е ходил при последния за да получава лично от него инструкции за работа.Същия е агитирал да не се изпълняват нарядите,като се укриват храните.Самия той е укрил от реквизиционната комисия 14,500 кгр.жито.При основната проверка,която е била направена,комисията е установила,че в старата къща на ЧЕРВЕНОВОДСКИ имало укрити още 2,925 кгр.жито.За тези му деяния той е бил арестуван и предаден на съдебните власти.

ДЕЛОТО НА ХРИСТО НЕДЯЛКОВ ЛИЦОВ:

В началото на 946 год.члена на Областната дружба на БЗНС-Н.Петков в гр.Русе ХРИСТО НЕДЯЛКОВ ЛИЦОВ родом от с.Студена-Разградско,по професия учител е дал нареждане на опозиционерите от своя край да отпочнат провокационни терористични акции срещу представителите на ОФ власт и Съветските войски.Действувайки в този дух,ЛИЦОВ е подбудил съмишленниците

си: СТЕФАН СТЕФАНОВ КОЛЕВ и подпор.ЛЮБОМИР ИВАНОВ БАКЪРДЖИЕВ да извършат нападение срещу руския морски пост "СНИС".Действитерно на другия ден нападението било извършено,като споменатите двама души са стреляли няколко пъти срещу поста,без обаче да успеят да го засегнат.Все в този дух ХРИСТО ЛИЦОВ е дал инструкции да се извършат нападения срещу Председателя на ОФ комитета в Тутракан,Началника на милицията,секретаря на БКП-Тутракан и началника на паспортното бюро.ЛИЦОВ е заявил,че ако тези нареждания не бъдат изпълнени,те щели да отговарят с главите си.Горните лица са били задържани и предадени на съда,който ги е осъдил по на 5 и 3 год.

ВЪОРЪЖЕНАТА ОПОЗИЦИОННА ГРУПА ВЪВ ВАРНА:

Преди изборите за ВНС лицата ХРИСТО БОЖИЛОВ НИКОЛОВ,КУПЕН СТОЙЧЕВ ДИМОВ,СПАС ДИМОВ ЧИКИЛИЕВ и ИВАН ХРИСТОВ БОЖИЛОВ-всички опозиционери от гр.Варна решават,че е необходимо да се снабдят с оръжие,понеже комунистите независимо от резултата на изборите без бой нямало да дадат власта.До това заключение те идват под влиянието на опозиционната пропаганда. След изборите те са били твърде изплашени,обаче като разбрали,че мерки срещу тях не се вземат,се успокоили.Въпроса за намиране на оръжие,обаче не бил снет защото то щяло да им бъде при удобен момент необходимо,при завземане на властта когато щели да се намесят външни сили.ИВАН БОЖИЛОВ обещал да им намери оръжие,което той имал още от периода след 9.IX.944 г. останало от германците при отстъплението им.ХРИСТО ПЕТРОВ отишел в домът на ИВАН БОЖИЛОВ за да вземе една бомба и да опита годността й,което направил.

В края на ноември и началото на декември 946 год.горните четирима изработват план,според който в подходящ момент всеки от тях ще трябва да хвърли по няколко бомби из града,да да всее смут.Било набелязано да бъдат хвърлени бомби в домът на СТЕФАН ХРИСТОВ ПРЕСЛАВСКИ-групов началник ДС-Варна и АНТОН ОРЛОВ-началник административната милиция.Същите са били разкрити и предадени на съда.

СЛУЧАЯ С АЛЕКСАНДЪР ДЕЧЕВ ГИНЧЕВ-Плевен:

АЛЕКСАНДЪР ДЕЧЕВ ГИНЧЕВ е Върх.Съюз.Съветник при БЗНС-Н.Петков от 26.XI.946 год.На 5 и 6 април 947 год.същия е присъствувал на свиканата конференция в София на Съюзните организатори и секретари,където те са получили директиви за работа от ДИМИТЪР СТОЯНОВ.На втория ден на конференцията е дошъл и Н.Петков,който в речта си е казал,че устоите на правителството са разклатени защото всички закони,наредби,мероприятия и стопанския план са били противонародни и др.подобни в този дух.ГИНЧЕВ разбрал,че всички мероприятия на правителството трябва да се саботират с цел да се провали вътрешната политика на правителството.След завръщането си от София,ГИНЧЕВ започнал да провежда тези инструкции пред своите съмишленници,като е говорил пред НЕНЧО ИВАНОВ,КОЛЮ СЪБЕВ,ПЕТЪР ВУТЕВ,ИВАН КУТЕВ и др.от село Здравковец-Габровско.За тази му дейност АЛЕКСАНДЪР ГИНЧЕВ и лицата около него са били задържани и им било проведено следствие при което те са нап-

161

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРБЬНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБЬНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

162

равили пълни самопризнания за провежданата саботьорска и вредителска пропаганда.

БАНДАТА "Г.М.ДИМИТРОВ":

През лятото на 945 год.в Кюстендил и околията се създава терористическа банда от бивши полицаи и жандармеристи и членове на фашистки организации,в това число и опозиционери н.петковисти,които образуват бригада наречена "Г.М.ДИМИТРОВ",чиято главна цел е била въоръжена терористическа борба срещу властта на Оф.Ръководител на бригадата е

-бивш секретен сътрудник на фашистката полиция и членове:НИКОЛА СТЕФАНОВ ЗАРЕВ-бивш подофицер,инквизирал войници и комунисти; ВАСИЛ ИВАНОВ ЗЛАТАРЕВСКИ /Гебрето/-деен член на ВМРО-Ив.Михайлов; ИВАН ГЕОРГИЕВ МИРЧЕВ /Султанина/-бивш работник в Германия,извършител на убийства; БОГДАН ДИМИТРОВ ЦЕНКОВ-бивш полицай и жандармерист; СТЕФАН ГЕОРГИЕВ НАКЕВ /Бумбаров/-член на БЗНС-Н.Петков,бивш кметски наместник и Председател на дружбата и др. Тази банда се свързва с местните хора на БЗНС-Н.Петков и от тяхните среди вербова ятаци.Подтик към действие на бандитите са били яростните противонародни статии на в-к "Зел.зем.знаме" и изказванията на местни хора от БЗНС-Н.Петков,които поддържали в тях вярата за предстоящото падане на правителството и заместването му с такова на Н.Петков.Бандата е извършила редица престъпления,като нападението над ремсистите от с.Гращица,направено с провокационна цел; нападението на лагера на РМС-стите в Осоговската планина; нападение на кметския наместник от с.Ново село; ограбване на горския стражар СТОЙЧО ПАНАЙОТОВ и селянина ЛЮБЕН СТЕФАНОВ РОШКОВ от с.Слокощица; нападение над войниците на Кадийн мост и др.Окуражени от тези успехи,бандитите са замислили на убийства на служители от милицията в Кюстендил,като за тази цел ЛЕШНИКОВ изпраща в града МИЛЧО БОРИСОВ и ЙОРДАН ГРИГОРОВ ГОЦЕВ с поръчение да убият началника на милицията,но там биват разкрити и заловени,а в последствие и цялата банда.

Заслужава да се отбележи тук,че освен моралните сили,които бандитите са черпили от агитацията на "Зеленото знаме" и н.петковистите и названието на самата банда "Г.М.Димитров",те са се помъчили чрез члена на ЦК на ВМРО да влезнат в писменна връзка с Н.Петков,за която цел са писали писмо и предали на Владо Куртев,предназначено за Н.Петков.Друг факт, който показва,че бандата е била вдъховявана и ръководена от н.петковисти са доказаните връзки на зъболекаря Д-р Г.ВАСИЛЕВ от Кюстендил с бандитите бивш народен представител в ВНС от БЗНС-Н.Петков.

НЕЛЕГАЛНА ДИВЕРСИОННА ГРУПА В ГОДЕЧКА ОКОЛИЯ:

В началото на м.април 947 год.група опозиционно настроени лица от Годечка околия,живущи в София,започнали да се събират и замислят да създадат нелегална въоръжена група,която да излезне в балкана и започне въоръжена борба против властта на Оф.Центъра на групата е в София.В нея са участвували лицата:ТОДОР ДИМИТРОВ ФИЛИПОВ от с.Несла-Годечко,СЛАВЕЙКО

Из архивите на ДС

БОРИСОВ СЛАВЕЙКОВ от същото село,ревностен опозиционер,един от първите агитатори на опозицията в селото си; ЛАЛЧО ЙОСИФОВ ИВАНОВ от с.Неделище,Годечко,бивш служител в полицията-криминален отдел; ЛЮБЕН СПАСОВ ЛЕПАВЧЕВ-аптекар от гр.Ловеч,който е помагал на групата за намиране на медикаменти и други,общо 9 души.Групата се е снабдила към края на май с оръжие,между което един шмайзер,няколко пушки,пистолет,бомби,патрони,ножове,медикаменти,бинокъл и пр.Правили са опит да влезат във връзка с английската и американска легации за снабдяване с радиопредавател и приемник,обаче това не е могло да бъде осъществено.Решено е било групата да замине за балкана най късно до 20 юли 947 год.,като на същата дата се съберат на определено място между селата Владиславци и Неделище-Годечко и след като дадат клетва пред попа на с.Гинци,да започнат нелегална партизанска борба.Предначертано е било едно от първите нападения да бъде на подучастъка в с. Неделище,като избият милиционерите и им вземат оръжието.Един от водачите на групата ТОДОР ДИМИТРОВ ФИЛИПОВ-кандидатаза народен представител в листана на БЗНС-Н.Петков -АСЕН ФИЛИПОВ,който тогава е живеял във вилата на "Гемето" и работел в редакцията на "Нар.зем.знаме".Почти всеки ден ТОДОР ДИМИТРОВ И СЛАВЕЙКО БОРИСОВ са ходили в редакцията,където АСЕН ФИЛИПОВ ги е вдъхновявал,че победата ще бъде тяхна.През месец май ТОДОР ДИМИТРОВ заедно с СЛАВЕЙКО БОРИСОВ са ходили при Н.Петков,за да разкрият пред него намеренията си и да се посъветват.НИКОЛА ПЕТКОВ ги изслушал внимателно и след това им казал:"Вие младите ще излезете партизани,но ние старите какво да правиме.По добре да изчакаме под натиска на Англия и Америка да вземем властта".СЛАВЕЙКО и ТОДОР казали на ПЕТКОВ,че те са решли в най скоро време да излезнат в балкана,на което той не им отговорил нищо,от което те разбрали,че той е съгласен с намеренията им.Впоследствие ТОДОР ДИМИТРОВ е искал посредством АСЕН ФИЛИПОВ наново да се срещне с Н.Петков, като ФИЛИПОВ ги представи за тяхни хора,обаче тази среща не е могла да се състои.Групата действително е излязла на 20 юли в балкана и е била заловена в Годечко и предадена на съда.

е поддържал връзка с

СЛУЧАЯТ С НЕЛЕГАЛНОТО ОПОЗИЦИОННО СЪБРАНИЕ В БОТЕВГРАДСКО:

В началото на месец април 947 год. в с.Врачеш-Ботевградско се състояло нелегално събрание на н.петковистите в къщата на ДЕКО ИЛЧОВ АТАНАСОВ,която е отдалечена на километър и половина от селото.На това събрание е говорил опозиционния народен представител КАМЕН ХРИСТОВ ГЕНЧЕВ,който им говорил за вътрешното и международно положение,като речта му е била изпълнена с клевети и ругатни по отношение ръководителите на ОФ и Съветските войски.По характерни пунктове в изказванията му са следните:"За др. Г.Димитров КАМЕН ГЕНЧЕВ е заявил,че е човек без всякаква култура и образование,че нищо не представлявал и го е нарекъл простак.Казал е,че не трябва да се плашат от нищо,защото великите сили били с тях и в краен случай ще се притекат на помощ за да ги отърват от червения окупатор.По отношение на руснаците е казал,че били цигани,нямали никаква култура,дис-

Из архивите на ДС

циплина и морал, били грабителско племе и са дошли да плячкосват и да се гаврят с нашите жени. След това е говорил за Н.Петков, като го е хвалил, говорил е за своя личен живот и е завършил речта си с пожелание-по Гергьов ден да ядат печено агне по случай победата.

ДЕЛОТО ЧОКОБА:

В края на месец декември 945 год. ДИМИТЪР ТОДОРОВ-член на Областното настоятелство на БЗНС-Н.Петков в Бургас, обикалял селата Крушаре, Чокоба и други в Сливенска околия, като поощрявал своите съмишленници да не се подчиняват на административните органи. На 8.XI.946 год. при задържането на двама опозиционери от с.Чокоба, опозиционно настроени селяни на брой около 40-50 души нападат караула и му нанасят побой. По този случай са били заведени дела: едното в Сливенския съд за нападение на общината, другото по закона за защита на народната власт. Всички подведени лица по тези дела са били осъдени.

СЛУЧАЯ С БРАТЯ БОСЕВИ и РАНГЕЛ ДАСКАЛОВ:

На 26.XII.946 год. н.петковиста СТОЯН ТОДОРОВ БОСЕВ от с.Бенковски-Пловдивско хвърля две бомби срещу патрула в селото. От експлозивите на бомбите са били ранени: МАРИН П.ПЕТРОВ, ЙОРДАН ИВАНОВ БЛЪСКОВ, ЛЮБЕН ИЛИЕВ ПОЧАЛЕЕВ-всички от с.Цалапица-Пловдивско и СТОЯН ПОПОВ от с.Белозем-Пловдивско. Вследствие на получените рани МАРИН П.ПЕТРОВ умира. Нападателя избягал в София и потърсва от РАНГЕЛ ДАСКАЛОВ съдействие за да се укрие. Последния му дава писмо до ВЪЛЧО от с.Макензен-Тервелско, обаче последния не го приема. Тогава той се връща в София и РАНГЕЛ ДАСКАЛОВ го укрива в кк клуба на БЗНС-Н.Петков, като го снабдява с купони и други необходими неща.

НЕЛЕГАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ "СЕЛСКА АРМИЯ НА СВОБОДАТА":

Реакцията свила гнездо в БЗНС-Н.Петков още преди Н.Петков да бъде арестуван, замисля да продължи борбата под нова форма. Предчувствайки, че обв ните факти за престъпната им дейност, ще дадът достатъчно основание на ВНС да разтури съюза им и всички нейни подделения, започва се подготовката за създаване на нелегална бойна организация още през пролетта и лятото на 947 год., която да продължи делото на разтурения БЗНС-Н.Петков, за сваляне власта на ОФ, при новите условия на дълбока нелегалност.

В връзка с това КОЙЧО ДИМОВ КОЕВ през 946 год. преди изборите за ВНС влиза в връзка с хора на позиционния БЗНС-Н.Петков, приближава се с ИВАН ХРИСТОВ КОСТОВ член на ПП на същия съюз, който го снабдява с организационна карта и средства за път, като го натоварва да замине по организацион на работа из провадийско, също така му дава едно писмо лично до Н.Петков. КОЙЧО ДИМОВ заедно с РУСКО ПЕТРОВ и НИКОЛА КОЛЕВ отиват при Н.Петков. Пред него КОЙЧО излага своите организационни възгледи, предава даденото му от ИВАН КОСТВО писмо и в резултат на срещата Н.Петков снабдява КОЙЧО с откри лист, като съюзен организатор из целата страна, дава му и сумата 5,360 лв. за разноски, също така му дава пълни инструкций.

В изпълнение на така поставената задача, Койчо Димов, Марин Радков Ангелов и Стефан Георгиев поп Стефанов през юли 947 год. се събират за да сложат основите на новата нелегална организация, която ще играе голяма роля в бъдаще и ще продължи борбата на БЗНС-Н, Петков до край, до сваляне на власта на ОФ. Организацията е била наименувана "Селска Армия на Свободата" /САС/. Няколко дни след това Койчо се срещо с адвока АСЕН ДРАГОМИРОВ от София -юрист-консурт на БЗНС-Н. Петков, с когото разгледали методите за понататъшна работа на създадената нелегална бойна организация, като Драгомиров по всичко личело, че е знаел за решението на върховното съюзно ръководство на БЗНС-Н. Петков за създаването на тази организация и, че именно на КОЙЧО ДИМОВ е възложено нейното образуване. ДРАГОМИРОВ е казал, че трябвало да се изготви устав и издаде позив. Същия предложил да се изработи дисциплинарен правилник, като за основа послужи този на ВМРО-Ив. Михайлов, като от своя страна се съгласил и пое задължението да намери сумата 100,000 лв. нужни за финансиране на организацията.

Съгласно изработения устав създаваше "САС", която си поставя за крайна цел да се бори против власта на ОФ до нейното сваляне и идване на власт на опозицията, която власт да се брани и с въоръжена сила. Средствата и методите за постигане на така поставена цел, са методите на нелегалната въоръжена борба, бунта, метежа, терористически действия и др. Начело на организацията стой главнокомандуващ с щаб, който се избера от армейския венен сбор. Към щаба има канцилария в състав: Главнокомандуващ, главен обвинител и юрист-консулт. Организационната структура на "САС" е била: Оперативни зони, бригади, дружини, отряди, групи, отделения и ядра. Последните са най малката организационна единица и се състоят от 3-ма члена. При всичко се спазва строго конспиративния принцип. За главнокомандуващ е бил почен и приел да бъде таков КОЙЧО ДИМОВ КОЕВ, за председател на върховния административен съд е бил посочен и приел АСЕН ДРАГОМИРОВ, за върховен полит. командир-СТЕФАН СТАМОВ СТАМОВ и върховен обвинител МАРИН РАДКОВ АНГЕЛОВ.

След така създадения нелегален център на "Сас", предсъпва се към нейното разширение, укрепване, намиране средства и вербовка на нови членове, към снабдяване с оръжие, издавене на позиви и пр, КОЙЧО Д. КОЕВ пристъпва към организиране на отделните опертивни зони, като назначава съответните отговорници, така например ПЕТКО НИКОЛОВ ИОНЧЕВ се назначава командир организатор на оряховско, ТАНЮ МИТОВ ЦВЕТКОВ-командир организатор на пловдивско, РУСКО ПЕТРОВ СТЕФАНОВ-командир на варненска оперативна зона и др. В последствие КОЙЧО д. КОЕВ бил потърсен от органите на власта и минава в нелегалност, следствие на което заедно с РУСКО ПЕТРОВ обмислили въпроса за бегството си в Турция, където щели да потърсят връзка с "Гемото". Обмисляйки нелегалното си бегство в Турция, те решават да изпратят НИКОЛА Н. ПУРГАНОВ като като офицер от запаса, който ще улесни бегството им Турция. Същевремменно въоръжават групата с оръжие, също

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

така снабдяват с географски и авиационни карти на пограничните области.

Групата е била своевременно разкрита и предадена на съдебните власти.

ПО ОПИТА ЗА БЯГСТВО НА ДЪЩЕРЯТА НА Г.М.ДИМИТРОВ:

Наскоро преди да бъде отзован от България на САЩ-МЕЙНОРД БАРНС е направил опит да изведе от страната дъщерята на "Гемето"-СИЙКА Д-р Г. М.ДИМИТРОВА,като за целта е успял да й извади паспорт и виза за Америка. Отзоваването му е попречило да реализира извеждането й.По късно този опи е бил изоставен и паспорта върнат в американската легация.

Втория опит е бил направен от разкритата в гр.Пловдив група,която се е готвела да избяга със самолета.Двамата от членовете на тази група са проектирали при бягството да вземат дъщерята на "Гемето".Групата се състояла от :Д-р МАРА ШИВАЧЕВА,Д-р СТОИЛ СТОИЛОВ,МИЛКА ГРУДЕВА ПЪЧЕВА и г-жа ВОДЕНИЧАРОВА и други,които продължавали да търсят начин за извеждането на СИЙКА.За тази цел са установили връзка с американската легация и са поискали съдействие.Връзката е установена от МАРА ШИВАЧЕВА с чиновник от американската легация,на когото е изложила следното: че за момичето било невъзможно и опасно да остане да живее в България,че един тесен политически кръг от привърженици на "Гемето" са поели цялата издръжка на детето,че някои от тях са решили да избягат зад граница и да продължат борбата от там.Те са замислили също и да измъкнат детето на "Гемето",за което са изготвили и съответния план.За всичко това те са били в постоянна връзка с "Гемето" в Америка,който им пишел редовно шифровани писма,изпращани по специален канал.Той изпращал по свои приятели и инструкции за действия и ги окуражавал,че крайната победа принадлежи на Америка и че тя е близка.След като изложила горното на чиновника от легацията,тя го е замолила да попита какво става с телеграмата,която Американския пълномощен министър ДОНАЛД РИЙД ХИЙД е изпратил в Вашингтон, относно някакви нареждания и постъпки в защита на семейството на "Гемето",има ли отговор,какъв е той,и въобще ще дойде ли отговор.

За всичко това пълномощния министър на Америка е бил уведомен за това и казал,че докладвал в Ню-Йорк и чакал нареждания.

Вследствие взетите мерки,горното не е могло да бъде реализирано

166

1

Строго поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т-ва отдел
Н. Петковски.

До господина
Министра на вътрешните работи
Тук

ДОКЛАД

От директора на Държавна сигурност

Господин министър,

С настоящия си доклад Ви представям сведения за престъпната дейност извършена от Никола Димитров Петков от гр.София,народен представител и секретар на БЗНС-Н.Петков заедно с неговите сподвижници от централното ръководство на същата партия.

Никола Д.Петков след излизането му от "Отечествения фронт" и правителството през м.юлий 1945 год. и основаване на своя партия, си поставя за основна задача отново да се добере до власта,с меродавно участие в нея,за което не се задоволява да води легална политическа борба,а веднага отпочва борба против правителството на Отечествения фронт с всички средства,като организирано и масово започва да извършва цела редица престъпления от политически и стопански характер.

Впрочем излизането на Никола Д.Петков и групата му от Отечествения фронт и правителството е дело и успех на вътрешната международна реакция срещу народно демократичното ни управление и провежданата политика.

Престъпната дейност на Никола Д.Петков и групата му се изразява в пропаганда с печат,изложения,публични събрания и др. в които определено и открито проповедва,насърчава,насъсква,инструктира към вражеска,подривна и рушителна дейност на установената власт на Отечествения фронт;към разлагане на войската и милицията,разколебаване на техния дух и дисциплина;към създаване на нелегални въоръжени организаций и групи в войската и населението,с които чрез преврат да се добере до събаране на законо установената власти и поемане на власта от неговата реакциона група;а също така и чрез

Из архивите на ДС

и извършване на саботаж, вредителства и подриване на всички стопански мероприятия на правителството.

I. ВРАЖЕСКА, КЛЕВЕТНИЧЕСКА И РУШИТЕЛНА ДЕЙНОСТ ЧРЕЗ ПРОПАГАНДА С ПЕЧАТ, ИЗЛОЖЕНИЯ, ПУБЛИЧНИ СЪБРАНИЯ И ДР.

1. Д е й н о с т в ч у ж б и н а

Веднага след излизането му в опозиция, свързан с международната реакция, на чиято помощ той особено разчита за да може да се добере до власта, Никола Д. Петков на 25 юлий 1945 год. излиза с първия си махзар до правителствата на великите сили чрез техните мисии в България и до международната общественост, в които той клеветнически: "българските избиратели и чуждото обществено мнение не са съвсем уверени, че изборната свобода, тъй авторитетно оповестени от правителството, ще бъдат зачетени от всички. Българския избирател е още под влиянието на пресни спомени от един революционен кипеж и от известни даже недавнашни изстъпления на недостатъчно дисциплинирани органи на милицията." Изнасяйки такива клевети, че в страната нема свобода, че се вършат изстъпления, той прави искане изборите да се проведът под междусъюзнически контрол. "То би дало възможност за пълно и окончателно възстановяване на конституционите свободи, на свободата на словото, печата, събранията, без които свободи, никакви свободни избори са немислими". С това си изложение Никола Д. Петков е занимал междусъюзническата контролна комисия, правителствата на великите сили, международната и българска общественост с явната цел, да разгласи в чужбина неверни, явно изопъчени и клеветнически факти, за да злепостави и значително да урони престижа и достойнството на българския народ и държава, чрез което да може да докара намеса на външни сили в вътрешните работи на страната, да опорочи насрочените парламентарни избори. С престъпни средства именно към такова разрешение се стреми-намеса на чужди сили в изборите,. И чрез тази намеса да може да се добере до власта. По късно Никола Д. Петков изпраща изложение-доклад до правителствата на великите сили, в които след грубо клеветничество още по настоятелно и открито иска чужда намеса в вътрешните работи на страната/данните по това изложение ще дадеме допълнително/.

С изпращане на тия си изложения до великите сили и международната общественост Никола Д. Петков е извършил престъпления по чл. 111а от наказателния закон/наказание-строг тъмничен затвор/от 1 до 15 год//.

2. Д е й н о с т в с т р а н а т а

След излизането му в опозиция Никола Д. Петков отпочва широка пропагандна дейност чрез печат, събрания, агитация и др. за обединение и организиране на всички реакционни, вражески и профашистки сили, за

168

3

открита борба,с всички средства,срещу установената власт.Неговия печатен орган се превръща веднага на трибуна и призив на реакционните и вражески сили за борба,за организиране,с близка цел, в скоро време да се смъкне власта на Отечествения фронт и реакцията под негово водачество да поеме управлението.

Чрез печатната си дейност той дава нова идеологическа разработка и позиций на реакционните и реставраторски сили.Весно хулителство, насъскване,активизиране на всичко вражеско и противонародно.Разработване организационни форми на дейност,а също така организатор и проводник на вредителство,саботаж и рушителство на стопанския фронт.

И действително трябва да се отчете,че тази пропагандна дейност даде голями резултати ~~жж~~ на политическия,обществения и спотанския сектори.Чрез тази пропагандна дейност не само,че се сложи начало на организиране и рушителство,но в по сетнешния им процес,тя е която ги съпътства,ръководи и направлява.

Никола Д.Петков от образуване на неговата партия/юлий 945г./ до днес е написал лично в своя печатен орган около 80 статий и е държал около десетина речи,все с същото съдържание.

Тук самсем нема възможност да бъдат изнесени даже и най характерните статий и изказнания на Никола Д.Петков,още повече,че те са добре известни. По някой от тех даже има заведени дела пред Соф.обл. съд,като статията му относно войската и др.

Могат да бъдат само споменати статиите:"Осигурете живата и свободите на българските граждани по села и градове",в която говори самоубийства и повсеместен терор в целата страна,като прави сравнение терора от 923 год. Същата от 3.10.945 год.

"Необходима предпоставка за мира е едно истинско демокративно правителство" от 20.6.946 год.бр.121.на "Нар.земл.знаме".В която той твърди,че днешната власт не е демократична защото не е въстановила политическите свободи,не е въстановила конституционите права и свободата на българия народ....Крайно време е да се разбере от всички че ОФ България не е вечната и светла България"...

Статията "Първото условия за победата в изборите-смелост!" "Н.З.Знаме" бр.156/12.10.946г.В която говори,че правителството е успело да внесе смут и уплаха в българските граждани,чрез един масов и повсеместен терор,че българските граждани немат възможност свободно да изразят волята си в законодателните избори на 18.11.46г."Необходимо е само едно да се освободят от чувство на страх,което комунистическия ОФ успе да насади в тех.Време е българските граждани всеки да постават на местото му."

Статията "Протест от опозиционите парламентарни групи" "Н.З.Знаме" бр.213/21.12.46г. "Въпреки тържествените обещания в декларацията на

Из архивите на ДС

правителството за установяване на спокойствие ред и законост в страната и за икономий в разходите на държавата,нито едното нито другото е станало.Терора продължава,незакони арести и тенденциозни процеси са обикновено явление,концлагерите съществуват и верните и легарни борци за свобода и граждански мир се преследват яростно. Безконечните и скъпи тържества и празднества продължават и под най различни поводи народните средства се разхищават".

Статията " Парламентарната гилотина" Н.З.Знаме бр.29/7.2.947г. "Първата жертва която падна под ножа й е нашия другар-нар.представител Петър Коев.Втората жертва нар.представител Иван Гинчев-чака реда си.Всека нова жертва на тая гилотина ще кали още повече тая воля,ще заздрави още повече това единство.Тя ще продължи борбата до като се извоюва свободата на българския народ."

Статията "Барбата продалжава" Н.З.Знаме бр.59/27.3.947г. "Повсеместен терор залива целата страна.Терор върху отделни български граждани,терор върху политическите организаций,терор върху народни представители,вътре в Народното събрание и вън от него...Погазена е свободата на печата...Целта на тоя терор?-Да се превие волята на българския народ за борба,за свобода,да се загруши гласът на истината....Лъжат се управниците.Българския народ ще се бори и ще извоюва свободите си.....Никой не ще спре борбата му за свобода. Борбата ще продължи."

Статията " Зловредна кампания" Н.З.Наме бр.192/22.11.46г. С която се мъчи да подрине приятелските отношения между България и Югославия в връзка с Македонския въпрос.

Статията " Новото правителство" Н.З.Знаме бр.194/24.11.46г. С която цели да всеем смут в редовете на селяните и дробнособственическите маси,че са изправени пред комунистическо управление,което ще ликвидира с частната им собственост.

В Същия смисъл са и изказванията му в публичните му речи.

ДЕЙНОСТ ВСРЕД ВОЙСКАТА.

II.Никола Д.Петков с излизането му в опозиция и създаване на неговата партия си поставя задача,да се добере до власта,а заедно с това да реставрира управлението на реакционите и профашистки среди.За него е ясно,че това той не може да извърши по легален път,затова пред него и групата му се поставя въпроса да внесът разложение в войската,да разколебаят нейния дух,дисциплина и боеготовност,а заедно с това да формират нелегални организаций всред войската и чрез техна помощ,чрез преврат да се доберът до власта.

Обективни условия за токава дейност всред войскатам има, значителна част от офицерството все още не е изживяла свойте монархически,профашистки и реакциони разбирания.

Из архивите на ДС

171

След казаната пропагандна дейност чрез пресата,публични събрания и др. с която са създадени настроения в офицерството от казаните среди,Никола Д.Петков и групата му преминават към организационна работа.

1. ВОЕНО КОНСПИРАТИВНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР".

През летото на 945 год. под влияние на публичната и печатна дейност на Никола Д.Петков и групата му,в средите на профашистките офицери започва да се обсъжда въпроса за създаване на конспиративна воена организация. На чело на тази организация застават: о.з.генерал Иван Константинов Попов,генерал щабен офицер,бивш началник на воената академия и командир на корпус през I-вата фаза на Отечествената война,а след това излезъл в запас,подполковниците Александър Константинов Смолянов и Петър Кръстев Жечев и организатор подполковник Стефан Димитров Аврамов.Тази организация се наименува"Неутрален офицер".

В създаване на тази организация взема участие и Никола Д.Петков, които подържа връзки с първите й хора по неколко линий:чрез Петър Константинов Коев,стопански секретар на ПП на БЗНС-Н.Петков с подполковник Аврамов и о.з.генерал Ин.Попов,чрез Невена Любенова Розева от гр.София с о.з. Генерал Ив.Попов,чрез полковник Марко Иванов и подполковник Борис Иванов Гергов от "Военния съюз" също с генерал Попов,последния държи връзки с Димитър Гичев,Петър Коев и с полк. Марко Иванов и Борис Ив.Гергов,Стойл Стефанов, Стензи,полк.Бейли и др.

Тазин конспиративна воена организация е създадена с цел да попомогне опозицията да поеме власта,устройване държавата по западноевропейски образец,наказване офицерите взели участие в "9-й септемврий"

Средства: създаване идейна и пряка връзка с опозицията,укрепване на организацията,проагитирване на платформата,създаване на условия за акцията,размирици предизвикани от опозицията,преминаване към извършване на преврат.

По характер това е воена,фашистка,конспиративна организация в войската на необхванатите от чистката и народния съд офицери,която си поставя за цел да свали правителството на Отечествения фронт и да даде власта,чрез преврат на реакционите и профашистки сили възглавявани от Никола Д.Петков и групата му.

Фактическото организационо създаване и укрепване на "Неутрален офицер" започва през м.окт.945 год. и от тогава Петър Коев и подполк. Аврамов са в тесни връзки,до пролета на 946 год.те си устройват около десетина срещи.В тия срещи се разговаря по работите на организацията, по политическото положение,по възможната война между Англо-Американците и СССР.Аврамов уведомява Петър Коев за работите в техната среда,

а Петър Коев му е давал политически сведения и инструкций.След всека една от тия срещи Петър Коев веднага е докладвал на Никола Д. Петков,последния ги е одобрявал и е давал своите нареждания. Подполковник Аврамов също след всека среща е докладвал всички за разговора си на подполковник Смолянов/последния е член от ръководството на "неутрален офицер"/.

През м.февр.946 год. в една среща подполковник Аврамов уведомява Петър Коев,че организацията им е създадена на здрава основа,че е укрепена.Коев е доволен от това,когато Коев докладва за това на Никола Д.Петков,последния също изказва задоволството си.

Установено е какво поведение ще се държи при Англо-Американска намеса.Коев е уведомил подполк.Аврамов,че западните домокраций имат много войска в Турция,Гърция,Италия,Германия,че разполагат с войски-на Андеро и пр. и че нема да допуснат България повече да се комунизира.

Също така е разяснен въпроса за държанието на офицерите при тази намеса,в Северна България да се образува съпротивително движение и пр.

В края на 945 год. Никола Д.Петков има среща с полковниците Марко Иванов и Борис Ив.Гергов и двамата от "Воения съюз", в тая си среща той обсъжда въпроси отнасящи се до организацията "Неутрален офицер".

Петър Коев се е срещал по същите въпроси като връзка на Никола Петков и с Генерал Попов.

Най подире Никола Петков държи връзка с о.з. генерал Попов и чрез Невена Любенова Розева,на която през авг.945г.той й дава един лист с списък на висши офицери,които проектира да постави на висши воени постове в войската когато заеме власта.В тоя списък са отбелязани о.з.генерал Янчулев-за министър на войната,о.з.генера Попов-за началник щаба на войската,генерал Доцев-за началник на канцеларията при м-во на войната,полковник Дилчовски-началник на военото училище,генерал Бояджиев-за главен интендант и пр. Този списък Никола Д.Петков праща на генералИв.Попов за мнение,като указва на Розева пътя по които ще му бъде върнато това листче.Този списък се връща на Никола Петков,Розева потвърждава това,защото по късно когато ставали уволнения на офицери полк.Георгиев,които предал списъка на Никола Петков,изказал съжаления,че може с това да е станал причина тия офицери да бъдат уволнени.

С тая си дейност Никола Д.Петков и Петър Коев са извършили престъпления:ръководили и инструктирали организация,която е имала за цел събаряне чрез преврат на законо установената власт,проповедвали, възхвалявали и одобрявали такава организаций и дейноста й,а така също с това са засегнали боевата способност и дух на войската,с което

Из архивите на ДС
172

Из архивите на ДС

са извършили престъпления по чл.чл.1,5 в вр.с чл.3 и чл.6 от зак за защита на народната власт/ по чл.1 наказанието е доживотен строг тъмничен затвор или смърт;по чл.5-строг тъмничен затвор/от 1 до 15 год./ по чл.3-доживотен строг тъмничен затвор или смърт и по чл.6-временен /от 1ден до 3 години/ или доживотен строг тъмничен затвор/от една до 15 год/.

2.ВОЕНО КОНСПИРАТИВНА ОРГАНИЗАЦИЯ "ВОЕНЕН СЪЮЗ".

При създата обстановка започва създаването и на друга военo фашистка и конспиративна организация "Военен съюз".

Под влияние на десничарските среди в "Звено " ни и на земледелците на Никола Д.Петков през м.авг.945 год. около онлагане на изборите, полковник Марко Иванов от м-во на войната получава инструкция да възобнови бившия "Военен съюз"/лигата/.За тая цел той е имал срещи с Григор Чешмеджиев,Антел Държавински,Борис Бумбаров и др.,с Крум Алексиев от "Звено" и пр.

Полковник Марко Иванов в тесно сътрудничество с полк.Борис Иванов Гергов и подполк.Стоян Златев се заема веднага с изпълнение на тая задача.Те разработват устава на "воения съюз",начертават план за привличане на офицери в съюза и за организиране на дейноста му.

В устава се определят ясно задачите му,с преврат да свалят власта на"Отечествения фронт" и да дадат управлението на опозицията на чело с Никола Д.Петков,а също така да окажат противодействие на правителствените мероприятия,които могат да засегнат некой категорий офицери,тук става дума за такива от които могат да бъдат търсени отговорности или за профашистки елементи.

Съставя се ръководство на "воения съюз",а имено:върховен ръководител-генерал Кирил Станчев,секретар-полковник Марко Иванов,I-ви член на секретарията-подполк.Златев,II-й член на секретарията-майор х.Атанасов. Секретарията е функционирал предимно в състав на последните трима.

В средата на това ръководство са водени разговори също така по определяне състава на висшите военни началници,които ще установят след като заемат власта.И те са се спрели за началник щаба на войската да бъде генерал Ив.Попов.След това полковниците Марко Иванов и Борис Ив Гергов провеждат съвещания с Никола Д.Петков,о.з.генерал Попов и с министра на войната-генерал Дамян Велчев.

Срещата с Никола Петков се организара от полк.Марко Иванов,тъй като те вече са установили контакт.В този разговор се обсъждат въпроси по положението,по работата на организацията,а така също и по "предстоящите" промени,които ще направят но министерство на войната.Разглеждат въпроса на генера Ив.Попов за назначаването му за началник щаба на войската, същом така за генерал Кирил Станчев-за министър на вътрешните работи, а ако Дамян Велчев стане регент,то генерал Станчев да стане министър

Из архивите на ДС

на войната.Никола Д.Петков съобщава,че вече е обсъждал тия възможни промени.и ги одобрява.

В тая среща полк.Марко Иванов и Никола Петков взаимно се окуражават, настояват един пред друг за по активна и твърда работа.След изказване на одобрения и напътствия Никола Д.Петков ги изпраща.

След това полк.Марко Иванов и Никола Петков са имали още неколко срещи в които са разглеждали политически въпроси и организационни въпроси на съюза.

С тая си дейност Никола Д.Петков е извършил престъпления по горе поменатите текстове на закона за защита на нардната власт.

Свидетели по тая му дейност са лицата с които е бил в контакт, от чийто показания тия обстоятелства са установени.

3. Тук може по същия начин да се постави въпрос за отговорноста на Държавници,Борис Бумбаров и Крум Алексиев.

З.ВОЕНАТА ГРУПА НА АСЕН ПАВЛОВ,ГЛАДНИШКИ И НЕДКО БОТЕВ.

Стефан Атанасов Апостолов о.з.капитан живеел на ул.Шипка № 12, в същата кооперация живеели и Иван Димитров Гладнишки от БЗНС-Н.Петков и поручик Борислав Панайотов Байчев,между тех се създали връзки и постепено те се обособили в опозиционна политическа група.Гладнишки предложил на кап.Апостолов да проучва и наблюдава офицерите и да разбере на кои може да се разчита в случай на преврат от опозицията.Той му обяснил,че както комунистите имат въоръжена подкрепа от милицията така и опозицията трябва да си осигури подкрепа на вайската.

През есента на 945 год.Гладнишки ги запознал с бившия министър Асен Павлов Боев пред когото кап.Апостолов изложил плана за работа, а именно:Гладнишки,Апостолов и Бойчев се обособяват във ръководство, което да създаде нелегална воена организация,като се свърже с всички воени части,установи в тех отговорници, а след това да проучат и да се работи върху другите офицери.Гладнишки свързал кап.Апостолов и с Недко Ботев адвокат от София и виден деец от БЗНС-Н.Петков.

Към тая група Бойчев привлекъл пор.Бончев,кап Апостолов за тая водил разговори с подполк.Жеко Марков,кап.Стефан Узунски,майор Водиев и пр след това кап.Апостолов се свързал с пор.Димов,кап.Виноров и майор Вл. Икономов.

По късно кап.Апостолов се срещнал с полк.Марко Иванов и полк. Антонов от които разбрал,че "воения съюз" е възобновен и че на чело е Дамян Велчев.В тоя ред организационите връски продължили.

Към края на 945г. Асен Павлов ходил в Стара Загора там той свързал кап.Апостолов с д-р Михайлов-деятел на БЗНС-Н.Петков в Стара Загора. При тая им среща Асен Павлов ги уведомил,че нашето вътрешно положение не може да се разреши без външна намеса.

В Връска с Ас.Павлов,Недко Ботев и Гладнишки бел поставен и майор Икономов чрез кап.Апостолов.Последните двама към края на 945 год.служили

174

в Стара Загора.При идванията си в София майор Икономов бил пращан от кап.Апостолов при Ас.Павлов,Недко Ботев и Гладнишки за информации и указания.

В срещите си с майор Икономов и кап.Апостолов, лично и чрез Гладнишки, Асен Павлов е насърчавал,одобравал и възхвалявал създаването на нелегална военна организация,като тази на която е сложено началото в дома му.

Същото е вършил и Недко Ботев ,същия в една среща с майор Икономов е обсъждал въпроса за генерал Кирил Станчев когато цели да прави министър на вътрешните работи.А в друг случай той му е съобщил,че в външното министерство има подадена нота от американците,които искат да окупират България до балкана.

Гладнишки които активно е участвал в ръководството на тая група при две от тия срещи е дал на майор Икономов такива съобщения,че американците се интересуват от войската,защото като падне България под техно влияние то войниците лесно могат да се заменят с друг набор, а с офицерите това не може да стане.Това той бил научил лично от Барис.

При друга разговор на тия двама Гладнишки съобщава,че научил от Барис,какво ако комунистите продължават да вършат издевателства то американците ще направят въздушен десант,ще окупират България и ще се справят с тази власт.

4.ВОЕНА СЕКЦИЯ ПРИ БЗНС-Н.ПЕТКОВ

От показанията на подполк.Аврамов/от "неутрален офицер"/ се установява,че Петър Коев му е искал сведения за генерал Мирчев когото Никола Петков искал да привлече за ръководител на"воената секция" при съюза,която секция имала за задача да следи настроението сред офицерите,да ги ориентира и да ги използва за своляне на ОФ власт.

От показанията на подполк.Петър Кръстев Жечев /от "неутрален офицер"/ Петър Коев е съобщил на подполк.Аврамов /връзката на "неутрал. офицер" и БЗНС-Н.Петков/че той-Коев е член на "воената секция" и че БЗНС-Н.Петков ще подготвят войниците, а те/"неутрален офицер"/ да подготвят офицерите и че след изборите /945г./ ще вземат власта.

П.Коев също уведомил подполк.Аврамов,че като дойдат на власт ще премахнатъ пом.командирите, ще реабилитират осъдените от народния съд, ще отменят всички укази за пройзводства на ОФ офицери,както и тези за раздадените ордени.

Съществуването на "воената секция" при БЗНС-Н.Петков се потвърдява и от показанията на генерал Ив.Попов,които прави също разяснения и относно връзките на Никола Петков с чуждите разузнавания.

Тази дейност на Никола Петков и Петър Коев по "воената секция", както и тази по горе на Асен Павлов,Недко Ботев и Иван Гладнишки съставляват престъпления по поменатите текстове от закона за защита на народната власт.

Из архивите на ДС

175

Из архивите на ДС

В тоя ред требва да се добави че в ръководствата на първите две организаций са разработвани и оперативни планове за извършване на самия преврат.

III.ВОЙНИ ГРУПИ И ВЪОРЪЖЕНА ДЕЙНОСТ ВСРЕД НАСЕЛЕНИЕТО.

В същия ред и с същите задачи,Никола Петков и групата му са развивали дейност за създаване въоръжени групи и за извършване въоржена дейност сред населението.

Така,на 15.V.1946 г.Петър Сърбински в разговор с Гочо Стефанов и Кръстю Борисов им съобщава,че руските войски скоро ще бъдат изтеглени, че след това ще се извърши преврат с участието на "Звено",че се вземат мерки за затягане на ЗМС, който има да играе основна роля, Конкретни мерки по тази акция са дадени, Карнобат ще бъде оперативен център на Бургаска област, в някои околии на Бургаска област,може да се извършат диверсионни акций.

По сведение от , в Ямбол Никола Петковци са натоварили за работа в войската поручик Георги Ковачев , от с.Черни-връх, Бургаско, сега на служба в конния полк в Ямбол и поручик Папазов от Бургас, на служба в същия полк. С поручик Ковачев поддържала връзки д-р Борис Ненов, на когото поручик Ковачев е обещал да достави патрони за акцията.

С тази си дейност Петър Сърбински е извършил престъпление по чл.чл. 5 и 6 от Закона за Защита на Народната Власт.

През месец август 945 год. членовете на ЗМС - Петър Сърбински - Георги Владимиров п.Георгиев от гр.Видин, който е държал връзка с централното ръководство на ЗМС - Сърбински, Петър Петров Младенов,Продан Иванов Проданов,Еленка Николова Димитрова , заедно с още 8 души бивши легионери и бранцици, са образували нелегална група под името "Втора Дунавска бригада", като си поставили за цел да се организират и чрез саботажи и въоръжени действия да могат да разстроят вътрешното положение в страната и да спомогнат на опозицията на чело с Никола Петков да вземе властта. Същите са пристъпили към саботаж на ж.п.линия,като са минирали последната с три нападателни бомби, на поради грешка в зареждането не са успяли да осъществят разрушението. Приъобиск, в тях са били намерени следните взривни материяли: 15 бомби бухалки,10 яйцевидни бомби, 2 сандъка с взрив,1 обикновенна нападателна бомба,1 мина от минохвъргачка,1 противотанкова мина и около 40 капсули.

С тази си дейност,гореказаните са извършили престъпление по чл.чл. 1,2,3 и 10 от Закона за Защита на Народната Власт и чл.чл.395 и 405 от Наказателния закон.

През месец август 1946 г., в II-й дивизионен артилерийски полк

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

в гр.Вратца е била разкрита една голяма конспирация - "Цар Крум". Централна личност в тази конспирация е Димитър Адамов Димитров,от с.Медковец-Ломско, който поради престъпление през фанисткия режим, след 9.9.1944 г.,минава в нелегалност. През 945 г. Адамов посредством Петър Беляшки,от с.Габровница-Ломско, когото е познавал от порано,се свързва с Никола Петков в София. Посредством Беляшки,в чият квартира в София се е укривал Адамов, последния получава инструкции да сформира групи,които да се подготвят и въоръжат и чакат нареждане за преврат, който ще се извърши при намеса на Англия и Америка.

В изпълнение на тези си задачи,Адамов се свързва с своите съселяни Георги Петков Евстатиев и Тодор Петков Тодоров - легионери с които урежда редица срещи,като същевременно ги посвещава,че за същата цел има вече организирана група, която се води от войни_ците Тодор Савков и Михаил Илиев от гр.Лом. Адамов се е срещал с тях и ги инструктирал да работят по конспиративному, като приемат системата на тройки и петорки. Уведомил ги,че опозицията е готова за действие,че същата разполага с оръжие и има много нелегални, които се укриват и подпомагат от опозиционери. Заявява им също, че англичани и американци ще ги подпомгнат в превърата с свои войски. Наредил да крадът оръжие и бойни припаси,които да изнасят и укриват извън казармата. Дава им адреса на Петър Беляшки в София, при който трябва да се явят в случай, че се наложи да минат в нелегалност. Това окуражило извънредно много редника Тодор Савков, който развил голяма дейност и успява да сформира конспиративни групи в всички батареи.

Всичко това Адамов е докладвал на Беляшки, който е одобрявал тази дейност,давал е инструкции и е бил много доволен от Адамов.

За тази си дейност,Адамов и групата му са били съдени от Врачанския областен съд.

Чрез Рангел Даскалов и Кирил Попов, инструкциите на Съюза на Никола Петков за саботаж и терористически действия, биват проведени в Бургаска област. Така, на 15.12.1945 г. в Бургас се свиква областна конференция проведена от Рангел Даскалов - член на П.П.на БЗНС "Н.Петков. На тази конференция са проведени решенията на П.П.за отпочване активна борба срещу властта на Отечествения Фронт,чрез саботаж и терористически действия, без да се жалят жертвите. В по-тесен кръг се е състояла конференция в дома на д-р Ханджиев, за конкретно разработване горните задачи. В тая конференция са участвували д-р Ханджиев, Георги Кръстев, и Янко Икономов, под ръководството на Рангел Даскалов.

Из архивите на ДС

177

Из архивите на ДС

На 17 декември 945 г., в гр.Сливен се провежда околийска конференция от Рангел Даскалов и КирилПопов. Конференцията е минала в същия дух-борба за сваляне правителството на О.Ф.,чрез посочените по-горе начини на действие.

Вследствие провеждането казаните инструкции на ПП на БЗНС - Н.Петков, резултатите не закъсняват да се проявят, така, на 23.12. 1945 г.,Димитър Тодоров - член на Областното настоятелство на БЗНС - Н.Петков, обикаля Крушаре,Мокоба и други села в Сливенско,като инструктира съмишлениците си в горния дух. Поради това на 8.I.946 г. при задържането на двама опозиционери в с.Мокоба, опозиционно настроени селяни на брой около 40-50 души,нападат караула и му нанасят побой. За тия престъпления са заведени дела пред Сливенския областен съд.

Вследствие вражеската пропаганда и инструкции на Рангел Даскалов и Кирил Попов, в Бургаско са станали следните инциденти:

В с.Тополчане,Сливенско е извършен побой от земеделски-опозиционери над отечествено-фронтовци.

В с.Паничерово-Бургаско, на 2.2.46 г. организирано,трима земеделски-опозиционери,наранява един ремсист с нож при нападение.

В с.Правдино-Ямболско,на 10.2.46 г.вечерта е извършено убийство с брадва на един ремсист. Убиеца е Николапетковист.

На 23.2.46 г. в с.Гълъбинци-Ямболско е разкрита организация на група земеделски-опозиционери,въоръжени с 7 пушки и 2 карабини. Същата група е взела участие в нападението на общината в селото им, през месец декември 945 г.,като е искала да убие кмета.

В с. Бенковски, н.петковиста на 26.10. 946 г. хвърлил две бомби върху патраула в селото. При хвърлянето на тия бомби биват ранени Марин П.Петров,Йордан Иванов Блъсков и Любен Илиев Почалеев от с.Цалапица и Стоян Попов от с.Белозем-Пловдивско. Вследствие на получените рани умира Марин П.Петров. Убиеца избягва в София, където бива приет и укриван от Рангел Даскалов. Последния му дава писмо до неговия приятел Вълчо в с.Макензен,Тервелско. Същия обаче не го приема. Тогава се връща в София при Рангел Даскалов, последния го укрива в клуба на БЗНС - Н.Петков,като го снабдява с купони и пр.

С тази си дейност,Рангел Даскалов и Кирил Попов са извършили престъпления по чл.чл.1 и 5 от Закона за Защита на Народната Власт, а Даскалов и по чл.340 от Наказателния закон.

178

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

13

Кочо Бонев - сега народен представител,в Старо-Загорско е извършил дейност от рода на казаната за Рангел Даскалов, в резултат на което в Нова-Загора бива формирана въоръжена група от Георги Аладжов,Васил Аврамов Воденичаров и др. Същата е имала за цел да върши саботаж и терористични действия. След разкриването им,са предадени на Старо-Загорския Областен съд.

Христо Недялков Лицов от с.Студена,Разградско, учител,член Областното настоятелство на БЗНС - Н.Петков в гр.Русе, през края на декември 945 г.и началото на януари 946 г.,като съюзен деятел е провел същата инструкция на ПП в Русенско. Същия е подбудил Стефан Стефанов Колев и подпоручик Любомир Иванов Бакърджиев да извършат нападение като стрелят върху руския морски пост в гр.Тутракан,което последните са извършили. В същото време, Лицов е дал директива на Петър Ганев Митев - председател на опозиционната дружба ,Стефан Стефанов Колев - секретар на ЗМС,П.Сърбински и Стефан Димитров Кънев - председател на същия ЗМС - всички от град Тутракан,да отпочнат терористически акции,като стрелят върху председателя на ОФ комитет,Секретаря на БРП /к/, Началника на милиционерското управление и Началника на Паспортното бюро в гр.Тутракан. Лицов им е заявил, че ако не изпълнят тази директива на ПП, ще отговарят с главите си. Към изпълнение на тия покушения не могли да преминат ,понеже били разкрити в връзка с стрелбата на руския пост. Същите са предадени на Русенския Областен съд.

През 1946 год. в с.Бистрица-Дупнишко,се сформира опозиционна дружба с председател - Асен Георгиев Марков,бивш полицай от Кавала и подпредседател - Георги Митев Йончев,също бивш полицай и др. Горната дружба е била създадена по инструкции на Георги Мицов Мицов,председател на околийското настоятелство на БЗНС-Н.Петков, Дупница и членовете на това настоятелство Борис Полеганов и Димитър Милованьски /починал/,които наредили да се състави дружбата,въпреки че са знаели,че това ще се извърши от бивши полицаи. Също така ги инструктирали да приемат предимно млади хора,годни за борба,независимо какви са били по-рано, като им казал да знаят също така,че ако в момента партията е нелегална,утре няма да бъде такава и тогава ще се стигне до въоръжена борба против властта, препоръчал им да се готвят, да се въоръжават и да очакват момента за преминаване в нелегалност и открита борба срещу властта.

Веднага след съставяне на дружбата,поменатите й организатори

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

180

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

започват да търсят начини да се въоръжат. Влезли в връзка с войника Живко Стоилов Петров, от квартируващата край Бистрица артилерийска част, който бил опозиционно настроен. Предложили му да вземе оръжие и да им съдействува за въоръжаването им. Същия се съгласил и на 12.5.946 г. вечерта, като е бил на караул при склада, разбива едно от помещенията, взема три пушки, 30 патрони, шинели, одеала и пуловери. В това разбиване е бил подпомогнат от Георги Митев Йончев. Това си деяние са извършили с цел да станат "горяни". Същите са предадени на Дупнишкия Областен съд.

През края на пролетта и лятото на 945 година, укриващите се в балканските селища на Кюстендилска околия, бивши полицаи-жандармеристи, вулгарни престъпници, членове на фашистки организации и опозиционери земеделци, образували бригада "Г.М.Димитров", чиято главна цел е била да проведат въоръжена борба за сваляне властта на Отечествения Фронт.

Тази банда се е свързала с местните опозиционери-земеделци, които са им били ятаци, одобрявали са действията им, поощрявали са ги към терористична дейност. Бандата е извършила следните престъпления:

3. На 28.9.1945 г. вечерта в с.Граница са хвърлили бомба в заседанието на ЗМС в училището, с което са наранили 9 младежи.

1. На 23.7.945 г., бандата е извършила нападение на лагера на ремсистите в местността "Грамадите", Осоговско, при което биват убити трима ремсисти.

2. На 19.9.945 г. част от бандата напада и обезоръжава кметския наместник на с.Ново село и ограбва горския стражар Стойчо Панайотов.

4. На 1.20.945 г. са ограбили селянина Любен Стефанов Рошков от с.Слокошница, като му взели 20.000 лв. пари и дрехите .

5. На 2.10.945 г. част от бандата край село Кадин мост се натъкнала караулна двойка войници, убива последните и избягва.

Окуражени от тези успехи замислили да убият Началника на Милицията в Кюстендил, където биват уловени една част, а след това и другите.

Същите са предадени на Кюстендилския областен съд.

Андрей Марков Иванов от гр. Шумен, бивш легионер, председател на околийското настоятелство на БЗНС - Н.Петков, на 25.4.945 г. е бил в София при Христо Стоянов, който предвид предстоящите избори му дал 6 пистолета "Парабелум", за да сеъздаде и въоръжи бойна група.

Същото се потвърждава и от , от с.Дубравница, Дуловско, Секретарка на ЗМС - Сърбински, в същото село. Последната е поощрявала и препоръчвала на селяните да не дават нарядите, жито, вълна, мляко и други и да не излизат да работят трудова и пр.

Казаните трима са извършили престъпления по чл.чл. 1 и 10 от Закона за Защита на Народната Власт.

15

АСЕН ПАВЛОВ,ПЕТЪР КОЕВ,Д-Р ВАМПИРСКИ - ВУК ИВАНОВ ЙОВОШЕВИЧ

През месец февруари 1946 г.в София се е укривал осъдения от Белградския окръжен съд дражевист ВУК ИВАНОВ ЙВОШЕВИЧ,осъден за користни престъпления на 12 год.строг тъмничен затвор. Йвошевич е ималвръзки с земеделците. Понеже е бил търсен от властите,Йвошевич е бил укриван от Асен Павлов,Коев и Никола М.Ковачев,като е преспивал последователно при тях. Първоначално е бил при Асен Павлов,след това при Петър Коев, а по-късно при Ковачев.Всички те са знаели,че Йвошевич няма документи, че се крие и че е търсен от властта.

В връзка с уреждане положението на Йвошевич, Асен Павлов е наредил на д-р Владимир Константинов Вампирски да му достави една лична карта на някое умряло лице от Александровската болница. Д-р Вампирски се отнесъл за тази цел до колегата си д-р Константин Георгиев Цанов а последния до служителя при моргата Борис Димитров Дурин. Дурин взел две такива карти на починали лица и ги предал на д-р Цанов,последния на Вампирски,а Вампирски - на Асен Павлов. Всички те са знаели ,че картата ще се подправи за уреждане положението на техен съмишленник,който бил нелегален.

Павлов изпратил в Вратца при тяхния политически приятел Никола Петров Лидански /който имал ателие за изработване печати/ - Марин Йорданов Маринов. Маринов отишел в Вратца и обяснил на Лидански, че отивал от името на Павлов за подправка на лична карта на един земеделец - кум на Гемето, който се търсел от властта. Лидански подправил личната карта,като сменил портрета и подправил печата. Картата била въ ната на Павлов и той я дал на Йвошевич. По-късно,последния бил арестуван и фалшификацията разкрита.

С тия си деяния поменатите са извършили или спомогнали да се извърши престъпление по чл.353 от Наказателния закон,а укривателите и по чл.340 от Наказателния закон/по чл.353 наказанието е от 3 до 10 години строг тъмничен затвор,а по чл.340 - до 2 години./

Това са само няколко случаи на престъпна дейност от Никола Петков,групата му и хората му в провинцията по линия на нелегална борба въоръжени групи и въоръжени действия.

IV. СТОПАНСКИ ВРЕДИТЕЛСТВА И САБОТАЖ.

Паралелно с казаните престъпни дейности,Никола Петков,групата му и хората му в провинцията,разгъват широка и упорита дейност на стопански вредителства и саботаж,спрямо всички начинания и мероприятия на правителството.

181

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

През месец май 1946 г. Секретаря на Околийското настоятелство на БЗНС - Н.Петков, в гр.Лом - Никодим Антимов Попов, по негови признания е бил в София, срещнал се е с Никола Петков, от когото получавал инструкции, да проведат през лятото саботажни акции, като палят снопите, едновременно с това му казал, да се въоръжават, тъй като след напускането на Съветските войски от България, с помощ на Англия и Америка, опозицията ще вземе властта. Тези инструкции Никодим Попов предава на Асен Бенов и Серафим Митков Пенчев от с.Мокрен, Ломско, Върховен съюзен съветник, на Кирил Вълков от с.Крива бара, председател на местната опозиционна дружба, на Стоян Иванов Пескарски от с. Дреновец, председател на дружбата, на Живко Николов от Лом - отговорник на дружбата.

182

Никодим Попов предал на горните лица инструкция за въоръжаване и приготвяне за завземане на властта, в връзка с това, в.с. Крива бара, се оформира бойна група, която се въоръжава, извършва разпределяне на местните административни постове - от кого ще бъдат заети след поемане властта, а също така набелязват кои комунисти ще трябва да се избият. В изпълнение на

В изпълнение на дадената инструкция за палежи, на 1 юли 946 г. Серафин Митков, запалва собственото си снопе /около 100 снопа/, за да даде сигнал за други палежи, такива пожари са последвали и в други села. Така, в с.Вълчидръм, същия месец биват запалени голямо количество снопи и една вършачка, която изгаря. В с Крива бара, също става пожар на снопи, в гр.Лом се запалва една вършачка и снопи. Пожари стават и в с.Горна-Гнойница, тутакси след пожара на Серафин Митков, в с.Василовци на 11.7.946 г. става пожар, в с.Дългошевци - на 11.7.с.г. -, в гр.Лом на 13.7.с.г. ядето изгаря една вършачка, в с.Вълчидръм на 14.7. в едно снопе били намерени мокри кърпи запалени, в с.Буковец на 18.7.с.г. също изгоряло едно снопе, в с.Сталийска махала, на 5.8.става пожар на слама и плява, в гр.Лом изгоряли 5 купи от 120 декара, 2 коли овес, 1 кон, хамбар и др.

С тия деяния са извършени престъпления по чл.10 от Закона за Защита на Народната Власт и чл.чл. 384 п.3 и 385 п.п.2 и 8, от Наказателния закон.

Опозиционера-земеделец Иван Колев Червеноводски от с.Новосело, Русенско, Председател на околийското настоятелство на БЗНС-Петков, лично е ходил при последния за директиви. Не много след връщането му, през м.октомври 945 г., същия укрива 14 и 1/2 тона жито от реквизиционната комисия, а при основна проверка на комисията по-късно в къщата му, са намерени още 3 тона жито.

17

Все в изпълнение на горните директиви, околийския председател на опозиционната дружба в Михайловград, Тодор Геров Бонев и Средко Петков Стоилов, в магазина на последния на 7.4.947 г. пред около 10-тин селяни са говорили следното: "Не давайте жито, наряди. Закопайте го в земята, на не го давайте на тия гадове, гдето са тръгнали да обират народа и да му вземат душата. Колкото можете крийте и унищожавайте, но не давайте на властта нищо". Престъпление по чл. 10 от ЗЗНВ.

В тоя ред могат да бъдат изброени много десетки случаи на престъпления от стопански характер /вредителства и саботаж/, Такива са и случаите на опозиционерите-земеделци Иван Стоянов Краянов от с. Гъмзово, Видинско, който е саботирал акцията по събиране зърнените храни и сам е укрил голями количества; Народния представител Петко Деков, който през м.март 947 г. в Оряхово е проповядвал да се събират легионери и земеделци и всички недоволни, да подтягат редовете си и да са готови да посрещнат англо-американските войски, които ще дойдат, и пр.и пр.

V. ВРЪЗКИ НА НИКОЛА ПЕТКОВ С ДРАЖА МИХАЙЛОВИЧ И ВМРО-ИВ.МИХАЙЛОВ

От делото на Дража Михайлович и Плевниския процес на Бумбаров се установяват връзките на Никола Д. Петков чрез "Брегавския канал" с Дража Михайлович.

От разкритата през 946 год. конспирация на ВМРО-Ив.Михайлов се установяват връзките на Никола Д.Петков лично и чрез П.Коев с групата на Ив.Михайлов.

От всички тия дани е достатъчно устоновено да са извършени казаните престъпления от Никола Д.Петков и некой от сподвижниците му.

Престъпленията са също така много тежки и могат да послежат като основание за отнемане на депутатския му мандат за него и тези от неговите сподвижници, които са участвавали в тая му дейност и да бъдат предадени на наказателно преследване.

Ако се премине към такава мерка, по организиране и провеждане на процеса ще дадеме допълнително предложения и мнения.

София, 27.5.1947 год.

ДИРЕКТОР НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

1.

Дейността на Б.З.Н.С. - О.Ф. и З.М.С. - Л.Ганчев през периода от 1 до 31 Май е както следва по области:

1. Софийска област

БЗНС - ОФ.

На 7 Май в с.Туден - Годечко е станало освещаване на знамето на БЗНС - ОФ. Всички оратори са се изказали за необходимостта от здрава спойка между селяни и работници.

В Кюстендил съществуващата криза в околийското ръководство още не е изживяна. Усилено се говорело за предстоящата конференция и разцепление на съюза. Оббов е гостувал на 27 Април в с.Искрец на . незаконно забогатялия опозиционер . На поканата на кмета,- Оббов да говори пред събралите се, той заявил, че ще политическа тема ще говори само пред свой приближени, членове на БЗНС. На кмета на председателя на ОФ к-т не било позволено да остане на събранието.

По повод искането на Оббов да бъде упълномощен, да свика У.С. н съюза председателя на околийското настоятелство на БЗНС в гр.Самоков Коста Кашъмов, свикал конференция само от свой приближени хора, предн но кметсвете на селата. Кашъмов се изказал против комунистите, предуп редил, че било време да минат в опозиция. Околийското ръководство без Кашъмов било на страната на Тончев, а членовете на Градската дружба / /Гичевисти/ са се солидаризирали с Оббов.

Провеленото събрание на Градската дружба на БЗНС - ОФ. на 14 Ма в гр.Перник протекло в ОФ духх. В същия дух протекло и събранието при освещаване знамето на дружбата в с. Вртдловци - Годечко. Забелязало с е разделяне на два лагера, членовете на ръководствата в градовете Дупница и Кюстендил. Едни на страната на Тончев, а други за Оббов. Имало такива и които изчаквали резултатите от заседанията на У.С.

В гр.Пирдоп на 25 Май У.С. на околийската дружба е имал заседа ние, където е взето решение да върват с ОФ и дали мандатния народния представител Спас Маркнов да се ориентира към групировката, която е по близко до ОФ.

В Дупница на 25 Май на конференцията, на която са присъствали Димитър Грънчаров/народ.представител/, Асен Христов, Иван Годжов, Малинов/член на ВСС/ и Симеон Грънчаров - председател ОФ к-т, Малинов дал обяснение как са се развили събитията на заседанието на У.С. на БЗНС - ОФ.

На 24 Май Димитър Зашев - член на ВСС и дел гат от Дупнишка ок лия за заседанията на същия, коментирайки последните заседания на У.С. е казал:"Комунистите държат много лошо поведение с БЗНС, но ако продължават така скоро че си счупят главите."

В Годеч на 25 Май се е състояло организационно събрание на дру жбата. Присъствали около 20 души от които половината били опозицион но настроени.

В с.Усойца - Новоселско е било свикано събрание на местната дружба. Карагюрски, председател на ОФ к-т подканил членовете да оти дат делегация при Тончев, за освобождаването на въдворения Цветко Григоров Цветков.

В Брезник на 28 Май се е състояло организационно събрание, на което присъствали 80 члена. Пуснато е било от ръка на ръка ва четене важно писмо.

В Кюстендил на 23 Май Таско Андонов, Кирил Давидков и Георги Котев образували ново околийско настоятелство, в което хората били препоръчани от Андонов.

В Радомирска околия, околийското настоятелство водело примирен ческа политика с опозицията. В настоятелството постоянно е имало бор ба между опозиционно настроените и тия, които държали за ОФ.

В с.Правец - Ботевградско местната дружба, състояща се повече

2

то от опозиционери е засилила борбата си против РП/к/.

З.М.С. - Л.Ганчев

Члена на ПШна ЗМС/Л.Ганчев/ и главен отговорникпна Околията - Стоян Боянов Митов от гр.Трън в интимен разговор заявил, че бил най голямия враг на комунистите и че бил бранник и закърмен с фашистки идей. Същият на един портрет на Г.Димитров сложил кръст на челото и извадил очите.

Отношенията между членовете на РП/к/ и БЗНС - ОФ в областа били привидно лоялни.

В Кюстендил като резултат от разцеплението на Съюза и в околийското ръководство се очертавали две крила.

Женска секция

Няма дейност.

2. Бургаска област

БЗНС - ОФ

Организационното им състояние не е добро, Дружбата в с.Владимирово - Тополовградско е минала в опозиция.

На 4 Май в.с.Лозенец - Царевско се състояло събрание с опозиционно настроение, на което оратора е заявил, че Оббов и Петков са прегонаряли за обединение.

Дружбата в Айтос е провела събрания с публика около 40 души.Присъствал народния представител Яни Янев.

Общото впечатление е, че се води слаб организационен живот и изчакване резултатите от У.С..

В Айтос на 25 Май околийското ръководство на дружбата имало заседание в присъствието на член от областното ръководство - Яни Янев и Иван Хаджийски. Янев изнесъл доклад за разискванията в У.С.По голямата част от членовете на роководството са били с Оббов.

В Карнобат след колебания пратили телеграма до ПП за свикване на ВСС и запазване на съюзното единство. Телеграмата не била подписана от всички.

От Котел, Поморие, Сливен,Ямбол са изпратени също телеграми до старото ПП, като една част от членовете са били на страната на Оббов.

ЗМС - Л.Ганчев

Слабо организационно състояние. По места са пред разлагане, някой са склонни да преминат в опозиция, а други към РМС.

На 8 Май в с.Средец са провели събрания, присъствали 40 души. Изнесен бил доклад на тема "БЗНС и ролята му в ОФ".

На 6 Май е бил проведен земски събор в с.Руен - Айтоско. На събора присъствали Оббов,Трайков, Л.Ганчев, В.Златарева,Яни Янев, Рада Тодорова и Иван Ракаджийски от областното настоятелство на БЗНС. Посещението е било слабо. Речите на всички оратори са били в ОФ дух.

В Айтос било проведено околийско съвещание с представители от две села. Било решено да запазят неутралитет до получаване инструкции от ПП-Л.Ганчев.

Женска секция

Няма дейност.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

- 3. Пловдивска област.

БЗНС - ОФ

На състоялата се областна конференция на БЗНС - ОФ на 11 Май са присъствали около 200 делегата. От ПП били Оббов,Драгнев,Трайков Геновски, К.Клисурски и др. от изказванията на представителите от ПП и околийте явно проличало оформянето на двата лагера. В новоизбраното ръководство влизали представители от двете групировки.

В Пловдив в земеделските среди главно групата около Стефан Илиев се говорело усилено за предстоящата оставка на Оббов. На 26 Ма Илиев заминал за София, за да участва в редактирането на манифеста от Оббов.

Околийското настоятелство имало заседание, на което участвали 7 души. При гласуване доверие на досегашното ПП и свикването на ВСС гласували 4 за Трайков и 3 за Оббов.

В Карлово на заседание на ОФ к-т земеделските представители предложили за комисар на Карлово един кахх уволнен като фашист майор от войската, като го представили за безпартиен.

В Първомай околийското настоятелство в заседанието си от 26 Май е пратило телеграма до Оббов,Трайков и м-р Председателя, с която искало да се възстановят правата на новоизбраното ПП.

В изказванията си д-р Г.Славчев заявил, че горе в София съществува груб кариеризъм, Н.Павлов бил изключен от дружата, но продължавал да бъде член на ПП.

В с.Върбица Теню Христов, околийски организатор и член на ВСС е казал:"Щом известни лица не ни зачитат, защо трябва да стоим в ОФ.

ЗМС - Л.Ганчев

Няма дейност.

Женска секция

Няма дейност.

4. Горно Джумайска област

БЗНС - ОФ

На 7 Май е била проведена областна конференция, на която е присъствал подпредседателя на Народната Република Петър Каменов. В Неврокоп се чувствало раздвижване в връзка с разногласията в ПП и писмото на Оббов. Привържениците на Гичев надделявали. На конференция на У.С. ще присъства гичевиста Кирил Камалов.

В Св.Врач дружбата е изтеглила представителя си от околийския ОФ комитет, защото се бил сработил с комунистите.

ЗМС - Л.Ганчев

Няма дейност.

Женска дейност.

Няма дейност.

186

Y

5. Старо Загорска област

БЗНС - ОФ.

На 5 Май в областната дирекция - Стара Загора се е състояло засе дание, на което присъствали Оббов, Драгнев, народ.представител Ганчо Минев, Димитров и др. Оббов предложил да се отеглят от кабинета, поне же комунистите не се вслушвали в тях и че нямали никаква тежест в кабинета. Драгнев мотивирал своята оставка с това, че за подобрение положението на селяните не е направено още нищо. След оставката си Оббо щел да остане два месеца пасивен в политическия си живот, [illegible]

В Чирпан околийското настоятелство получило писмо от Оббов и обл стното настоятелство, в които се настоявало членовете на дружбата да вземат отношение в връзка с появилите се разногласия между земледелските министри и УС и да подкрепят Оббов.

В Чирпаска околия проведена незначителна дейност.

В Казанлък на едно просветно събрание говорил Атанас Емануилов за стопанския план. Обясненията са били в ОФ дух.

В Стара Загора в клуба на областното настоятелство са се сбили помощник областния директор Каваримов и народния представител Диню Тодоров.

В Хасково народ.представител Димитър Аргиров/гичевист/ се е изказал, че Гичев изчаквал да свърши заседанията си УС на Оббовци, за да знае как да действува.

В Стара Загора при събирането на Градското ръководство да изработи дневния ред за предстоящата конференция избухнал конфликт, в който е било замесено и името на Г.Драгнев. Конфликта завършил с общ бой.

В Казанлък на 22 Май Градската дружба е имал събрание, на което разяснили въпроса за подпомагане с храни бедните селяни.

В с.Гурково на 25 Май е станало освещаването на знамената на дру бата и ЗМС. Поставените от ЗМС - с.Гурково лозунги са били с надпис "Мир,хляб, правда и свобода". Кръстник на знамената е бил Койчо Тонче областен директор.

В Казанлък на 26 Май са били народния представител Диню Тодоров и Георги Бинев. На състоялото се заседание, присъствали освен гостите Атанас Емануилов, Г.Дъмбоков, Ковта Крачанов, Беню Хаджи Минчев и Рашо Шоселов. Диню Тодоров ги е упрекнал за подадената телеграма до Обб и затова че са допуснали, Койчо Тончев да бъде кръстник на знамената в с.Гурково. Същото ръководство на 28 Май е имало заседание, на което единодушно са решили да изпратят втора телеграма до Трайков и Тончев

В Хасково е бил новия председател на контролния съвет на ПП - Оббов - Атанас Циганчев, който информирал дружбите за хода на заседанията на УС. Циганчев е казал, че след заседанието за избор на ПП, Трайков и негови хора поискали от Вълко Червенков милиция и се наложили с сила.

В Чирпан околийското настоятелство е изпратило телеграма до Оббо и Г.Димитров, в която заявява, че стои твърдо зад Ал.Оббов. След завр щането си обаче на тяхния делегат от София - Георги Видевск също изпр ща втора телеграма до Трайков, като отрича първата и осъжда дейноста на Оббов.

В Свиленград разколниците от БЗНС - Циганчев и Каранфил Николов /секр.на околийското н-во/подканяли дружбите от околията да пращат те леграми до Оббов и Г.Димитров, че одобряват решенията на УС и новоизб раното ПП, начело с Оббов и Драгнев.

ЗМС - Л.Ганчев.

Нямат дейност.

Женска секция

Нямат дейност.

Из архивите на ДС

187

Из архивите на ДС

188

6. Варненска област.

БЗНС - ОФ

В гр.Провадия на 4 Май е бил проведен областен земледелски събор с оратори Г.Трайков и Вяра Златарева. Събора протекъл в ОФ дух. Присъствали са около 2,000 души с 90 каруци от околията.

В Добрич на 8 Май се е състояло организационно събрание,което про-текло в голямо безредие.

В с.Вардун кмета на селото Йордан Шекеров, член на БЗНС е казал, че борбата ще бъде не срещу опозицията, а между земледелци и комунисти. В разговор между Александър Колев от с.Каспичан и Кольо Драгнов от с.Красен дол, първият е казал, че са изгонили комунистите от кооперацията,а втория че не са участвали в Първомайската манифестация Неучастието на дружбата в Първомайските тържества е било забелязано и в Нови Пазар.

Проведените организационно просветни събрания в Варна и Добри на които присъствали около 40 души минали в ОФ дух, докладчиците набл гнали за успешното изпълнение на 2 год. план и необходимоста от здрав връзки между работници и селяни.

Състоялите се околийски конференции в Попово и Нови Пазар да протекли в дух на оплакване от комунистите, а най вече от кметовете на РП/к/.

В Варна по всички райони са били проведени събрания на дружби те в връзка с отпразднуването на 1 и 9 Юний.

На 29 Май се е състояло събрание на настоятелствата на всички районни дружби. Присъствали 35 души. Събранието е било вързана с отпра зднуването на 1 и 9 Юни.

На 26 Май се е състояла околийска конференция. Присъствали 250 делегати от селските дружби. Присъствали са Трайков и В.Златарева Трайков дал изчерпателни разяснения за хода на заседанията на УС и поведението на Оббов.

В Шумен на 17 и 25 Май са се състояли заседания на околийския настоятелство на дружбата. На последното е присъствал и Г.Трайков.

В Тервел пристигнал народния представител- [illegible] Йордан Попов в връзка с разцеплението в Съюза. Свикал само една част от околийското ръководство. Попов обяснил, че разцеплението в Съюза било само изкуствено . След като един от непоканените научил за заседанието отишел и предизвикал ново заседание. Тук било взето решение ръководството да изпрати телеграма до Трайков за свикване на ВСС и гласуване протокол за верност към ОФ.

ЗМС - Л.Ганчев

На 6 Май било устроено земсово тържество в Шуменско, за което са поканени 20 села и присъствали около 100 души. Тържеството минало по лозунга, комунистите смятат Гергьовден за фашистки празник, ние обаче го празднуваме, защото не сме безбожници.

На 11 Май се е състояла околийска конфереция на ЗМС в Нови Пазар. Присъствали 26 делегата от 16 околии, особени изказвания не е имало.

Женска секция.

Няма дейност.

Из архивите на ДС

189

7. Русенска област

БЗНС - ОФ

На 4 Май в гр.Русе е била проведена областна конференция на БЗНС - ОФ, на която присъствали и членове от ПП - Михайл Геновски, Ст. Тончев, Ген.Тулешков, Петър Каменов, Кирил Клисурски, Георги Драгнев, Христич, Спас Николов и Добревски. Не са се развили очакваните борби, но все пак лагерите са се очертали, както между представителите на ПП така и между делегатите. До докладите си Тончев, Драгнев и Каменов обрисували международното и вътрешно положение, като по голямо внимание са отдели за изпълнението на 2 год.стоп. план. Станал инцидент между Божков и Илия Ташев - председател на Областното н-во, понеже последния трябвало да се отегли от областното ръководство.

В Силистра се е състояло организационно събрание, на което Г.Хлебаров се е изказал, че дружбите били газени и зле третирани от комунистите. В организацията им имало хора, които служили на комунистите и които трябвало да се издирят и изключат от БЗНС - ОФ.

В Русенска област слаба организационно просветна дейност. Проведена е една околийска конференция в Ихсперихско и няколко събрания по места. Общо в ръководствата на дружбите се забелязва опозиционно настроение. На събранията са били разглеждани въпроси от вътрешно политическ и стопански характер при участие на опозиционери. Много от изказванията са били против РП/к/ и мероприятията на ОФ. Кмета на село Баниско - Беленско открито е говорил пред селяни от други села, да не дават никакви наряди на държавата и да вземат пример от неговото село. Като плод на неговата агитация е станал инцидент в с.Баниско, където Ст.Кушев Драганов подстрекавал селяните да си вземат обратно дадените храни.

В Русе проведено събрание от V дружба. Изказванията са били насочени против членове на РП/к/. В връзка с разцеплението в ПП на БЗНС малко са били хората, които са държали за сътрудничество с комунистите, като десницата е преобладаваща.

В Силистра на 19 Май е било проведено събрание на БЗНС - ОФ. Представител от областната конференция в Русе Сава Минков е докладвал за хода на областната конференция. Между другото Минков казал, че от присъстващите Тончев и Драгнев последния е бил носен на ръце, а Тончев вървял пеша от зад. Изказал се е и д-р Никола Грозев, лекар в Силистренската болница, който искал основното разглеждане на проекто конституцията, тъй като не отговаряла на интересите на здружените земледелци. Присъствали около 80 души.

На 26 Май се е състояло второ събрание на дружбата, на което присъствали около 150 души. Сава Минков изнесъл доклад за станалото в София като порицал министрите от листата на Тончев, а възвеличил Оббов. В същия дух се е изказал и Димитър Мирчев. Вземали решение да изпратят телеграма до Оббов

ЗМС - Л.Ганчев

В гр.Тутракан представителите на ЗМС в КДМ са се обявили против РМС, който уж не ги зачитали и излязли в защита на безделника Ангел Ст. Дюлгеров.

В с.Чилнов за Гергйовден ЗМС - Л.Г. пуснал лентички с лозунг "Мир,хляб и народовластие", "Равни права за всички".

Женска секция

Няма дейност.

Из архивите на ДС

8. Плевенска област.

БЗНС - ОФ.

Проведени са били една конференция в Плевен, един въбор в Ловеч и девет организационни събрания. На областната конференция състояла се на 3 Май в гр.Плевен са присъствали Оббов, Ст.Тончев,Г.Драгнев, Ради Найденов,М.Генвски, ген.Тулешков, Г.Трайков, Клисурски и Каменов. На околийския събар състоял се на 4 Май в Ловеч, който бил свикан по инициативата на БЗНС, говорили Оббов, Ради Найденов и Петко Кунин.

Били проведени организационни събрания в Луковитска,Горно Оряхов ска, Габровска, Велико Търновска и Плевенска околии. На всички събрания е бил разглеждан въпроса за борбите, които станали в БЗНС. На много от събранията са били изпратени телеграми до новосизбраното ПП начел с Оббов, като Търновската дружба е порицала Тончев и Трайков, като раз колници.

ЗМС - Л.Ганчев

190

В гр.Търново на организационно събрание на ЗМС- Л.Г. група млади опозиционери са ги обвинили, че не са земледелци, а оръдия на комунистите.

В гр.Търново е било преведено инструктивно заседание на ЗМС -Л.Г В директивите и инструкциите, които дал председатсля Николай Ганчев личало предпазливото одобрение линията на опозицията.

В Севлиевска околия се забелязвало изчакване относно борбите в ПП на БЗНС - ОФ.

Женска секция

Няма дейност.

9. Врачанска област

БЗНС - ОФ

На 5 Май е било извършено погребението на Любомир Коларов, в Михайловград. Ораторите от БЗНС в речите си са се стремели да овладеят и привлекат масите на своя страна. Това е дало да се разбере, че в БЗНС има разцепление.Настоятелствата на околийските дружби са получили писма от Оббов, с които иска пълномощно на свикване на УС.

Всред областното настоятелство на БЗНС - ОФ се забелязва оживление в подкрепа на Г.Трайков. На 7 Май членове на околийското н-во в Враца са заявили пред свой съидейници, че Оббов е аванаиран от Англия и затова изменя курса на своята политика.

В Враца на 23 Май се събрали на съвместно заседание областните и околийски настоятелства, организационния секретар изнесъл доклад в връзка с новосъздаденото положение в съюза. Предложил да се проведат разяснителни събрания и изпратят телеграми до УС за единството на съюза, като удобряват изявленията на Трайков

Дружбите в Лом и Оряхово са на страната на Г.Трайков, а Бяла Сл тина на страната Оббов.

Борис Мирчев, околийски организатор - Лом, в много от селата държал връзка и се срещал с опозиционери.

ЗМС - Л.Ганчев.

На 7 Май в с.Голямо Пещене по инициативата на Георги Савов от околийското настоятелство в Враца - работещ прикрито за Гичев, заедно с Георги Коцев - Враца и Иван Динков - Пещене, сиятали да устроят противо ОФ митинг, на който щел да говори и Г.Драгнев

Женска секция - няма дейност.

Ивуре Доклад

99-БИ-121

В разговор с много интимни среди проф.П.Стоянов се е изказал по някои политически въпроси по следния начин:

1.Разговорях с Н.Петков по положението в страната и от неговите изказвания разбрах, че комунистите си поставили сериозна задачата да разцепят З.Съюз.В това направление до сега са направили няколко опити. Първият бил направен от хора на Стоил Стефанов, с хора на Гичев,обаче, този опит бил париран.- Гичев Бил заставен да порицае тази постъпка, като е подписал общата декларация на П&П.Освен това, на Стоил Стефанов било съобщено, че срещу него имали огромни,изобличителни материали и го заплашили, ако не спре да го изобличат, и той спрял.

Вторият опит бил направен от Г.Драгнев. Той обещавал на хора от средния кадър, че З.Съюз може да се обедини като се елиминират,както Петков,така и Оббов.Той направил сондажи в това направление във Врачанско, но резултатите са го разочаровали.Въпреки това комунистите нямало да се откажат от това си намерение,което личало от пресата.Н.Петков с голямо задоволство ми съобщи, че най-после бил разкрит провокатора в П.П.Това бил Хр.Стоянов,който бил свързан с Димо Дичев.Поставен бил този въпрос, но за изненада на Н.Петков, Хр.Стоянов бил защитен от Недялко Атанасов и така си останал член на ПП само,,че нямало да го викат при верни заседания.

2.Положението на опозицията е много застрашено.Имаме положителни сведения, че се готви изгонването ни от В.Н.С., че се подготвя съдебното ликвидиране на някои от опозиционните водачи.Те имали преписи от някои декларации насилствено подписани от офицери от организацията "Неутрален Офицер" /такава имало и в английската и американска мисии/ в които се заявявали, че конспиративната си дейност тия офицери вършили по указание на Н.Петков.А също така имаме сведения, че в РП се води борба,като едно течение силно ангажирано с убийства по и след 9 септ. настоява, да се вземе решение за физическа разправа с по-видните опозиционери. По всичко това ниесме осведомили англо-американските мисии и от там ни дават уверение, че не ще допустнат да стане това.

3.Идването на генерал-маршал на мястото на Бърнс щело да подобри положението на опозицията,поради това, че той бил подчертан русофоб. За изтеглянето на руските войски имало ограничение, и техното изтегляне щело да стане 90 дни след подписването на мира, а не след получаването на ратификациите на парламентите. Ще има контролна комисия само от СССР,САЩ и Англия,която ще бди за демократизирането на правителството.След изтеглянето на Съветските войски ще бъдат насрочени избори. Без РП/к/ е невъзможно да се управлява сега, но тя трябва да признае приоритета на БЗНС - Петков,като най-масова партия.

4.В последно време между Бирюзов и Съветската легация се е получило разногласие по положението в България.Бирюзов подържа, че България може да бъде считана за приятелка на СССР само при наличието на РП/к/ в управлението,като ръководящ фактор, а цивилните смятали, че имало и други партии - опозицията,на които също СССР можел да се опре. И именно по този повод преди няколко дни някои от цивилните от легацията е отишъл на доклад в Москва.

ПРОКУРОРСКИ НАДЗОР
ПРИ
СОФИЙСКИЯ ОБЛАСТЕН СЪД
№ 6195/4 юни 1947г.
гр.СОФИЯ.

ДО ГОСПОДИНА
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВЕЛИКОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ
ТУК.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

ПРИ СЪДЕБНОТО ДИРЕНЕ ПО ДЕЛОТО НА КОНСПИРАТОРИТЕ ОТ ВОЕННО ФАШИСТКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР" И ПРИ ИЗВЪРШВАНЕ ПРЕДВАРИТЕЛНОТО СЛЕДСТВИЕ СРЕЩУ КОНСПИРАТОРИТЕ ОТ ДРУГАТА ТАКАВА ОРГАНИЗАЦИЯ-"ВОЕНЕН СЪЮЗ",КАКТО И ОТ ДЕЛОТО СРЕЩУ БИВШИЯ НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ПЕТЪР К.КОЕВ И ДР. СА СЪБРАНИ ИЗВЪНРЕДНО МНОГО ДОКАЗАТЕЛСТВА,ОТ КОИТО ПО БЕЗСПОРЕН НАЧИН СЕ УСТАНОВЯВА,ЧЕ ГЛАВНИЯ ВДЪХНОВИТЕЛ,ОРГАНИЗАТОР И РЪКОВОДИТЕЛ В ВСИЧКИ ТИЯ КОНСПИРАЦИИ Е НАРОДНИЯ ПРЕДСТАВИТЕЛ НИКОЛА ДИМИТРОВ ПЕТКОВ ОТ ГР.СОФИЯ,ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА ОПОЗИЦИОННИЯ Б.З.Н.СЪЮЗ.

ОТ ВСИЧКИ ТИЯ ДАНИ Е ВИДНО,ЧЕ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ Е НАМЕРИЛ ИЗ СРЕДИТЕ НА РЕАКЦИОНИТЕ И ПРОФАШИСТКИ НАСТРОЕНИТЕ ОФИЦЕРИ ЛИЦА, ЗАЕДНО С КОИТО Е ГОТВИЛ ДА ИЗВЪРШИ ДЪРЖАВЕН ПРЕВРАТ-СЪБАРЯНЕ НАРОДНАТА ВЛАСТ С ВЪОРЪЖЕНА СИЛА.

ОТ СЪБРАНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА СЕ ВИЖДА,СЪЩО ТАКА,ЧЕ ПРЕСТЪПНАТА ДЕЙНОСТ НА НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ЗАПОЧВА ОЩЕ ОТ ВРЕМЕТО НА ИЗЛИЗАНЕТО МУ ОТ ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ И ПРАВИТЕЛСТВОТО-М.ЮЛИ 1945 Г.

С СЪБАРЯНЕТО НА ФАШИСТКОТО УПРАВЛЕНИЕ НА 9 СЕПТЕМВРИЙ 1944 ГОДИНА ФАШИСТКИТЕ И РЕАКЦИОНИТЕ СИЛИ В НАС БЕХА ТЕЖКО УДАРЕНИ. ДО ПРОЛЕТА НА 1945 ГОДИНА ТЕХНИТЕ ОСТАТЪЦИ ИЗ БЕХА УСПЕЛИ ДА СЕ ОПОМНЯТ И ОКОПИТЯТ И ЕДВА ПРЕЗ ТОВА ВРЕМЕ ЗАПОЧВАТ ДА СЕ ЗАБЕЛЯЗВАТ ПЛАХИ И НЕСИГУРНИ ПРОЯВИ ОТ ТЕХНА СТРАНА. НАСЪРДЧАВАНИ ОТ ВЪНШНАТА РЕАКЦИЯ ТЕ БЪРЗО ЗАПОЧВАТ ДА ВДИГАТ ГЛАВА. И В СКОРО ВРЕМЕ ЧЕЛНО МЕСТО В СРЕДИТЕ НА РЕАКЦИЯТА В БОРБАТА Й СРЕЩУ НАРОДНО ДЕМОКРАТИЧНОТО НИ УПРАВЛЕНИЕ ЗАЕМА НИКОЛА Д.ПЕТКОВ.

НИКОЛА Д.ПЕТКОВ НАСОЧВА ГЛАВНИТЕ СИ УСИЛИЯ КЪМ СЪЗДАВАНЕ В ВОЙСКАТА НЕЛЕГАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ГРУПИ ОТ ПРИКРИТИ СЕ В ИВИ РЕАКЦИОНИ И ПРОФАШИСТКИ ОФИЦЕРИ.ИЗРАЗЯВАЙКИ ТЕ НЕНЕНИЯТА НА РЕАКЦИОНИТЕ И ПРОФАШИСТКИ СИЛИ,ПОЛЗВАЙКИ АВТОРИТЕТА СИ НА ПАРТИКИ ВОДАЧ И БИВШ МИНИСТЪР,НА ЛИЦЕ ИЗТЪКНАТО ОТ МЕЖДУНАРОДНАТА И ВЪТРЕ-

34 / 10

ШНА РЕАКЦИЯ ЗА ЕВЕНТУАЛЕН ПРЕМИЕР МИНИСТЪР, ОБЕЩАВАЙКИ КОМАНДНИ ПОСТОВЕ В ВОЙСКАТА И ДЪРЖАВНОТО УПРАВЛЕНИЕ, РЕАБИЛИТАЦИЯ ОСЪДЕНИТЕ ОТ НАРОДНИЯ СЪД И ПР., ТОЙ УСПЕВА ДА СКЛОНИ НАЙ АКТИВНИТЕ СРЕДИ ОТ ТЕХ И ГИ НАСОЧИ КЪМ ДЕЙНОСТ ЗА СЪЗДАВАНЕ КОНСПИРАТИВНИ ОРГАНИЗАЦИЙ И ГРУПИ С ПРОФАШИСТКА ИДЕОЛОГИЯ, КОИТО СИ ПОСТАВЯТ ЗА ЦЕЛ ОТСЛАБВАНЕТО, ПОДРАВНЯНЕТО И СЪБАРЯНЕТО НА УСТАНОВЕНАТА ВЛАСТ ЧРЕЗ ПРЕВРАТ.

ТАКА, В ПРОЦЕСА СРЕЩУ ВОЕНО ФАШИСТКАТА ПРЕВРАТАДЖИЙСКА ОРГАНИЗАЦИЯ "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР" ГЛАВНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ НА ТАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ О.З. ГЕНЕРАЛ ИВАН КОНСТАНТИНОВ ПОПОВ, ГЕНЕРАЛ ЩАБЕН ОФИЦЕР, БИВШ НАЧАЛНИК НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЯ, ЦАРСКИ ГЕНЕРАЛ, ПРЕДАН АГЕНТ НА ЦАР БОРИС И ХИТЛЕРА, ВЪРХУ СЪВЕСТА НА КОГОТО ТЕЖЪТ МНОГО ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО 22 НЕГОВИ СЪГРАЖДАНИ-ПАРТИЗАНИ, УБИТИ ОТ НЕГОВ ОФИЦЕР, ПРИЗНАВАЙКИ С ОЗТА ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ ОБЯСНАВА, ЧЕ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ГО ПОДГОТВИЛ ЗА КОНСПИРАЦИЯТА И ГО НАКАРАЛ ДА СЪЗДАДЕ ТАЯ НЕЛЕГАЛНА ВОЕНА ОРГАНИЗАЦИЯ, С ЦЕЛ ДА ИЗВЪРШАТ ЧРЕЗ НЕЯ ПРЕВРАТ. ОБЕЩАЛ МУ ДА ГО НАПРАВИ НАЧАЛНИК ЩАБА НА ВОЙСКАТА. ГЕНЕРАЛ ИВАН К.ПОПОВ В ПОКАЗАНИЯТА СИ ДОСЛОВНО КАЗВА: "АЗ СТАНАХ ЖЕРТВА НА ДОВЕРИЕТО, КОЕТО ИМАХ КЪМ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ И НА ОТНОШЕНИЯТА МУ КЪМ МЕНЕ".

В СЪЩИЯ ПРОЦЕС Е УСТАНОВЕНО, ЧЕ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ПОДЪРЖА ВРЪЗКИ С РЪКОВОДСТВОТО НА ТАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ПО НЕКОЛКО ЛИНИЙ:

А/ЧРЕЗ ПОЛКОВНИЦИТЕ МАРКО ИВАНОВ И БОРИС ГЕРГОВ С ГЕНЕРАЛ ИВАН К.ПОПОВ И МАЙОР РАЧО СТАНИМИРОВ.

Б/ЧРЕЗ С ОЕТО ДОВЕРЕНО ЛИЦЕ ГОСПОЖИЦА НЕВЕНА ЛЮБЕНОВА РОЗЕВА С СЪЩИЯ ГЕНЕРАЛ ПОПОВ.

В/ЧРЕЗ СВОЯ НАЙ БЛИЗЪК СЪТРУДНИК-БИВШИЯ НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ПЕТЪР КОНСТАНТИНОВ КОЕВ, СТОПАНСКИ СЕКРЕТАР НА ПОСТОЯНОТО ПРИСЪСТВИЕ НА СЪЮЗА /С ПРЕСТЪПНАТА ДЕЙНОСТ НА КОГОТО ПОЧИТАЕМОТО ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ СЕ ЗАНИМА, СЛЕ ДЕПУТАТСКИЯ МУ ИМУНИТЕТ И ВЕЧЕ Е ПРИЗОВАН ДА ОТГОВАРЯ ЗА НЕЯ ПРЕД СЪДА/ - С ПОДПОЛКОВНИК СТЕФАН АВРАМОВ, А ЧРЕЗ НЕГО И С ПОДПОЛКОВНИЦИТЕ СМОЛЯНОВ И ЖЕЧЕВ-ОТ РЪКОВОДСТВОТО НА "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР". САМ ПЕТЪР К.КОЕВ В ПОКАЗАНИЯТА СИ ОБЯСНЯВА, ЧЕ ПО ДЪЛГ Е СПОДЕЛЯЛ С ГЛАВНИЯ ПОЛИТИЧЕСКИ СЕКРЕТАР НА СЪЮЗА НИКОЛА Д. ПЕТКОВ ВСИЧКИТЕ СИ ДОБИТИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ, МНЕНИЯ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ ОТ ТИЯ СРЕЩИ, ЧЕ МУ Е ДОКЛАДВАЛ ЗА ВСИЧКИ РАЗГОВОРИ, КОИТО ВОДИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА "НЕУТРЕЛЕН ОФИЦЕР"-ПОДПОЛКОВНИК СТЕФАН АВРАМОВ И ДР. И ЧЕ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ МУ Е НАРЕЖДАЛ ДА ПРОДЪЛЖАВА ТИЯ СВОЙ ВРЪЗКИ И Е ДАВАЛ НАПЪТСТВИЯ. ПЕТЪР К.КОЕВ ОБЯСНАВА ОЩЕ, ЧЕ Е УБЕДЕН КАКВО НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ИМА И СВОЙ ЛИЧНИ ВРЪЗКИ ПО ТАЯ ЛИНИЯ.

Г/ЛИЧНО НИКОЛА Д.ПЕТКОВ С СРЕЩИТЕ СИ С ГЕНЕРАЛ ИВАН ПОПОВ.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ОТ СЛЕДСТВИЕТО ПО ДРУГАТА ВОЕНО ФАШИСТКА КОНСПИРАЦИЯ "ВОЕНЕН СЪЮЗ" СЕ УСТАНОВЯВА, ЧЕ:

А/ПОЛКОВНИК МАРКО ИВАНОВ, ПО НЕГОВИ СОБСТВЕНИ ПРИЗНАНИЯ, В НАЧАЛОТО ВЪЗОБНОВЯВАНЕТО НА "ВОЕНЕН СЪЮЗ" ПО ИНСТРУКЦИИ ОТ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ И ДРУГИ ОПОЗИЦИОНИ ВОДАЧИ.

Б/НИКОЛА ДА ПЕТКОВ Е ДАВАЛ ИНСТРУКЦИИ НА ГЛАВНИЯ ОРГАНИЗАТОР НА ТОЯ СЪЮЗ-ПОЛКОВНИК МАРКО ИВАНОВ ПО РАБОТИТЕ НА СЪЩИЯ СЪЮЗ И ЧЕ ПОЛКОВНИК ИВАНОВ Е ДАВАЛ СТАТИИ НЕПОДПИСАНИ, КОИТО НИКОЛА Д.ПЕТКОВ Е ПРЕГЛЕЖДАЛ, УГЛАЖДАЛ И ПОМЕСТВАЛ В В-К "НАРОДНО ЗЕМЛЕДЕЛСКО ЗНАМЕ".

В/ЧЕ ПОЛКОВНИК МАРКО ИВАНОВ ЗАВЕЖДА ПРИ НИКОЛА Д ПЕТКОВ КОЛЕБАЕЩИЯ СЕ И ОЧЕРТАЛ СЕ ВПОСЛЕДСТВИЕ КАТО АКТИВЕН ОРГАНИЗАТОР НА "ВОЕНИЯ СЪЮЗ" ПОЛКОВНИК БОЖИС ГЕРТОВ "ЗА ДА МУ ВДЪХНЕ ДОСТАТЪЧНО ВЯРА ЗА РАБОТА", КАКТО ОБЯСНАВА САМИЯ ПОЛКОВНИК ГЕРТОВ.

Г/НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ЗАЕДНО С ПОЛКОВНИЦИТЕ МАРКО ИВАНОВ И БОЖИС ГЕРТОВ, А СЪЩО ТАКА И С ГЛАВНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ НА ТОЯ "ВОЕНЕН СЪЮЗ"-ГЕНЕРАЛ КИРИЛ СТАНЧЕВ Е УСТАНОВИЛ ЗАДАЧИТЕ МУ "ДА СЕ СЪБОРИ ВЛАСТА НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ ЧРЕЗ ПРЕВРАТ И ОПОЗИЦИЯТА НА ЧЕЛО С НЕГО-НИКОЛА ПЕТКОВ ДА ПОЕМЕ УПРАВЛЕНИЕТО", НА ГЕНЕРАЛ КИРИЛ СТАНЧЕВ НИКОЛА Д. ПЕТКОВ ОБЕЩАВА ПОСТА МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ.

И В ДНЕТЕ ДЕЛА Е ИЗЯСНЕНО, ЧЕ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ Е СЪЗДАЛ ПРИ ВЪЗГЛАВЯВАНАТА ОТ НЕГО ОПОЗИЦИОНА ПАРТИЯ "ВОЕННА СЕКЦИЯ" С ЗАДАЧА ДА ТЪРСИ, ПРИВЛИЧА, ОРГАНИЗИРА И РЪКОВОДИ РЕАКЦИОННО И ПРОФАШИСТКИ НАСТРОЕНИТЕ ДЕЙСТВАЩИ И ЗАПАСНИ ОФИЦЕРИ С ОГЛЕД ГЛАВНАТА ЦЕЛ-СВАЛЯНЕ НАРОДНАТА ВЛАСТ С ВЪОРЪЖЕНА СИЛА.

СЪБРАН Е ОБИЛЕН, ИЗОБЛИЧИТЕЛЕН МАТЕРИЯЛ, КОИТО ПРОКУРОРСКИЯ НАДЗОР ЩЕ ПОЗНЕСЕ В ДЕЛОТО СРЕЩУ ТОЗИ НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ. ОТ СЪВОКУПНАТА ОЦЕНКА НА ТОЯ МАТЕРИЯЛ СЕ ИДВА ДА НЕПОКОЛЕБИМОТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ, ОБРАЗУВАНЕТО И СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА ФАШИСТКИТЕ ВОЕННО ПРЕВРАТАДЖИЙСКИ ОРГАНИЗАЦИИ БИ БИЛО НЕМИСЛИМО БЕЗ АКТИВНАТА И УПОРИТА ДЕЙНОСТ НА НИКОЛА Д ПЕТКОВ И НЯКОЙ НЕГОВИ СЪДРУЖНИЦИ, КАТО ПЕТЪР М.КОЕВ И ДР.

ПРЕСТЪПНАТА ДЕЙНОСТ НА НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ПРЕСКАЧА И ГРАНИЦИТЕ НА НАШАТА РОДИНА.

СЛЕД ИЗЛИЗАНЕТО МУ В ОПОЗИЦИЯ, ИЗПОЛЗВАЙКИ ЛЕГАЛНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОЛИТИЧЕСКА РАБОТА, НИКОЛА Д.ПЕТКОВ ОТПОЧВА ШИРОКА ПРОПАГАНДНА ДЕЙНОСТ ЧРЕЗ ПЕЧАТ, СЪБРАНИЯ, АГИТАЦИИ И ДР. ЗА ОБЕДИНЯВАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА ВСИЧКИ РЕАКЦИОННИ, ВРАЖЕСКИ И ПРОФАШИСТКИ СИЛИ ЗА БОРБА С ВСИЧКИ СРЕДСТВА СРЕЩУ УСТАНОВЕНАТА ВЛАСТ. НЕГОВИЯ ПЕЧАТЕН ОРГАН СЕ ПРЕВРЪЩА НА ТРИБУНА И ПРИЗИВ НА РЕАКЦИОНИТЕ, ВРАЖЕСКИ И ПРОФАШИСТКИ СИЛИ, ЗА

12

ОРГАНИЗИРАНЕ И БОРБА С БЛИЗКА ЦЕЛ,В СКОРО ВРЕМЕ,ДА СМЪКНЕ С ПРЕВРАТ ВЛАСТА НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ И ДА РЕСТАВРИРА УПРАВЛЕНИЕТО НА РЕАКЦИЯТА ПОД СВОЙ ВОДАЧЕСТВО.КЪМ СЪБРАНИЯ ОБВИНИТЕЛЕН МАТЕРИЯЛ ИМА МНОГО СТАТИЙ В ВЕСТНИКА МУ,ПИСАНИ ОТ НЕГО ИЛИ ДРУГИ ЛИЦА,КЪИТО СЪЩО СЛЕДВА ДА БЪДАТ ИНКРИМИНИРАНИ.

ОБЩО КАЗАНО:ВСИЧКИ ДОКАЗАТЕЛСТВА СЪБРАНИ ДО СЕГА,С НЕОБХОДИМАТА СЪДЕБНА ДОСТОВЕРНОСТ,УСТАНОВЯВАТ,ЧЕ НИКОЛА Д.ПЕТКОВ В РЕСТАВРАТОРСКИТЕ СИ ДОМАГВАНИЯ КЪМ ВЛАСТА Е ОРГАНИЗИРАЛ СЪЗНАТЕЛНО И ПРЕДНАМЕРЕНО СИЛИТЕ НА РЕАКЦИЯТА И ПРОФАШИСТКОТО ОФИЦЕРСТВО,ЗА ИЗВЪРШВАНЕ С ВЪОРЪЖЕНА СИЛА ДЪРЖАВЕН ПРЕВРАТ,ЧЕ СЕ Е ГОТВИЛ ДА ХВЪРЛИ СТРАНАТА НИ В ОГЪНЯ НА ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА.ТАЯ ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ СЕ ПРЕСЛЕДВА И НАКАЗВА ПО ЧЛ.1.АЛ.I ОТ НАРЕДБАТА ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА НАРОДНАТА ВЛАСТ В ВРЪЗКА С ЧЛ.51 ОТ НАКАЗАТЕЛНИЯ ЗАКОН,ЧЛ.ЧЛ.5 И 6 ОТ НАРЕДБАТА ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА НАРОДНАТА ВЛАСТ И ЧЛ.111а ОТ НАКАЗАТЕЛНИЯ ЗАКОН,ВСЯКОЙ ОТ КОИТО ПРЕДВИЖДА НАЙ ТЕЖКО НАКАЗАНИЕ.

ЗА ДА МОЖЕ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ДА ПРИВЛЕЧЕ ПОД СЛЕДСТВИЕ И СЪД ТОВА ЛИЦЕ ПРИ ПОЛОЖЕНИЕ,ЧЕ ТО Е НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ И ЧЕ ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ Е В СЕСИЯ,НЕОБХОДИМО Е СЪГЛАСНО ЧЛ.ЧЛ.99 И 100 ОТ ПРАВИЛНИК ЗА ВЪТРЕШНИЯ РЕД НА ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ РАЗРЕШЕНИЕ.

КЪТО ПРИЛАГАМ КЪМ НАСТОЯЩЕТО ПИСМО ЕДНА ЧАСТ ОТ ОБВИНИТЕЛНИЯ МАТЕРИЯЛ,МОЛЯ,ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,СЕЗИРАЙТЕ ПОЧИТАЕМОТО ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ С ТОВА МОЕ ИСКАНЕ:ДА ДАДЕ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ЗАДЪРЖАНЕ И СЪДЕНЕ НА НАРОДНИЯ ПРЕДСТАВИТЕЛ НИКОЛА ДИМИТРОВ ПЕТКОВ ОТ ГР.СОФИЯ.

ПРИЛОЖЕНИЯ:ЕДНО ДОСИЕ С ОБВИНИТЕЛЕН АКТ ПРОТИВ ПЕТЪР К. МОЕВ;ПРЕПИС ОТ ПОКАЗАНИЯТА НА СЪЦИЯ,ЗАЕДНО С ПОКАЗАНИЯТА НА ПОЛКОВНИЦИТЕ МАРКО ИВАНОВ И БОРИС ГЕРГОВ;ТРИ ДОСПЕТА С СТАТИЙ:ЕДНОТО С СТАТИЙ НА НИКОЛА Д.ПЕТКОВ;ДРУГО-С СТАТИЙ ОТ В-К"НАРОДНО ЗЕМЛЕДЕЛСКО ЗНАМЕ" И ТРЕТО-С СТАТИЙ НА ПОЛКОВНИК МАРКО ИМАНОВ И Н.О.Х. ДЕЛО № 623/1946 ГОД.VI НАКАЗАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ НА СОФИЙСКИЯ ОБЛАСТЕН СЪД, КОИТО СЛЕД ПОСЛУЖВАНЕ ДА МИ БЪДАТ ВЪРНАТИ.

П Р О К У Р О Р :

7

З Е М Е Д Е Л С К И М Л А Д Е Ж К И С Ъ Ю З /З.М.С./
ПОСТОЯННО ПРИСЪСТВИЕ
улица "Позитано" 1

О К Р Ъ Ж Н О
№ 3

До председателите и секретарите на областните,околийските настоятелства местни земсоюзни групи и всички деятели в страната.

Драги другарки и другари,

Изключителните следвоенни времена,които изживяваме, резултат от погрешната и противонародна политика на диктаторските безпартийни фашистки правителства донесоха непоносими финансови,стопански и морални тежести на страната ни. Последствията от тоза години наред ще тежат върху плещите на отруденния обеднял народ. При такава вътрешна и външна политическа обстановка О.Ф.правителство оглавяване от комунистическата партия, вместо да приобщи всички сили на нашия народ в обща дейност за да се излекуват раните на тежкото,но близко минало си служи с методи отречени - присъщи на тия, срещу които цял народ редно с тях води героична борба в продължение на толкова години.стремежа към еднопартийно управление, безправието и нищетата,природните бедствия внасят смут в душата на народа ни. Причините за това правителството търси в опозицията, без да прави преглед и преценка на всичко това, което те вършат и изхожда от средите им. Не се постига резултата, когато мерката за всичко е заплахата,терора и отнемането на всекаква свободна проява. Ето начините на борба срещу организацията на българските земеделци БЗНС и земсисти З'МС.

а/Забранява се почти всекаква публична проява,събрания, вечеринки,утра,забави и пр.

б/Спъва се почти всекаква организационна дейност,като на много места за организационни събрания се искат разрешения от органите на власта,изземват се съюзни знамена,архиви,затварят се клубове и пр.

в/Спъва се редовното излизане на единствения вестник на Б.З.Н.С."Народно земеделско знаме". На много места неговото набавяне е свързано с много трудности и пречки,като купувачите му са задължени да взимат и О.Ф. вестници.

8

г/Арестите и изпращането в концлагери не спира. Тази година повиканите земеделци в казармите да изпълнят своя дълг към родината повечето са изпратени в трудовите войски.

д/Нередовния организационен и културно-просветен живот на земеделските групи и на целата наша организация не позволява да се свика един редовен земеделски конгрес,който да отрази течението, нуждите и волята на земеделската младеж.

Въпреки всички тия пречки за редовен,публичен и организационен живот,нашата светла младежка организация расте,обществения й престиж в народа се увеличава непрекъснато. За да може организацията ни да оправдае надеждите на целия народ,да укрепне обществено и идейно,по-добре е необходимо:

1.Веднага да бъдат попълнени частите в настоятелствата на напустналите областни,околийски и местни групи,земеделски деятели постъпили в армията,като на техно място бъдат поставени подготвени честни работливи,смели и идейно подготвени другарки,или другари.

2.Да се засили връзката между областните,околийски и местни земеделски групи,като групите редовно осведомяват околийските,областни и земеделски ръководства за всека своя крачка,а областните и околийски настоятелства да пишат по-често писма и окръжни до групите и лично ги обхождат.

3.Да се използуват всички възможности за създаване на здрави и дисейне подготвени земеделски кадри. Там където има възможност и има земеделски клубове,редовно да се устройват организационни събрания и се изнасят реферати и сказки с просветен и идеологичен характер,като се изпълнява плана на П.П. на ЗМС за 2947 година.

4.Земеделските клубове трябва да станат истински земеделски домове,да бъдат добре украсени с картини от нашия бит и селски живот от историята на земеделската и земеделска борба с портретите на загиналите умрели наши дейци и портретите на живите земеделски деятели. В клубовете да има ред,съзнание,дисциплина,и истинско другарско чувство между земеделците.

5. Да се засили съзнателната дисциплина, като се следи за проявите на всеки земеделец и земеделка. Без дисциплинане може да има организация, Без отговорност нема права. Единството на земеделската организация е наш свещен дълг.

6.За редовното функциониране на земеделската организация са необходими средства,затова всички земеделски групи нека редовно набират средства и помощи като редовно се отчитат пред околийското и областно ръководства,а те от своя страна пред П.П.на ЗМС.

197

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

7.Разлагащите се земески групи от "Стефан"Караджа"10 на много места преминават при нас. При техното приемане ние трябва да бъдем много осторожни и внимателни. Да приемаме при нас само тия земеистки,земеисти,които ще работят честно и верно за победата на истинското народовластие в нас и за пълното тържество на идеите на БЗНС. Да приемаме тия,които съзнателно и разумно приемат нашата борба и наши позиции. Кариеристи,разколници,безхарактерници не ни трябват.

8.Да се държи непрекъсната връзка с земеделските дружби,околийските и областни ръководства на БЗНС. Да се устройват съвместни културно-просветни събрания,утра,вечеринки,излети,трудови дни и пр.Да се използува техното съдействие за набавяне на съюзна книжнина,материални помощи и клубове. Не в общата дейност с БЗНС никога да не се забравя,че ЗМС е автономна културно-просветна младежка организация,която под политическото ръководство на БЗНС,но организационно е напълно самостоятелна.За добрите организационни отношения между БЗНС и ЗМС се налага да не се допуска никакво вмешателство на ЗМС в организационния живот на БЗНС и обратното.

9.Да се държи непрекъсната връзка с братските нам ССМ организации.Да се провежда обща дейност в всички културно-просветни начинания.

Другарки и другари,живеем изключителни времена,при които от нас се иска повече идейна подготовка,повече другарство,повече смелост и разумност в работата.

Вдъхновени от земеделските герои мъченици падчали в защита на българската демокрация знаейки опита и тактика на земеделската борба с твърдост и стоицизъм да вървим напред.

Да живее БЗНС - Н.Петков

Да живее ЗМС.

От П.П. на З.М.С.

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР: /Петър Сърбински/

ОРГАНИЗАЦИОНЕН СЕКРЕТАР: /Евтим Арсов/

БЪЛГАРСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ МЛАДЕЖКИ СЪЮЗ

21

РАБОТНИЧЕСКА СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ В БЪЛГАРИЯ/ОБЕДИНЕНА/

Секция на работническия социалистически интернационал.

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ

СЕКРЕТАРИЯТ
Ул.Неофит Рилски № 39
София

София,6 Юний 1947 година

На Околийските и Местни Комитети

О К Р Ъ Ж Н О

Другари,

Централния Комитет намира за необходимо да Ви даде сле нните сведения относно вътрешното и международно положение на страната:

В Великото Народно Събрание.

Вчера заседанието на ВНС започна в 4 часа.След обичайното съобщение на отпуските,председател г.Коларов съобщи неочаквано,при пълно мълчание на депутатите,че постъпило писмо от прокурорския надзор при Соф.Обл.Съд,с което се иска разрешение от ВНС да бъде задържан и изправен пред съд гл.секретар на БЗНС и народен представител Никола Петков,и за което се иска снемането на депутатската му неприкосновеност.

След прочитане писмото на прокурора,парламентарните групи на РСДП/о/ и БЗНС се оттеглиха на съвещание,като в залата останаха водачите на опозицията Никола Петков,Коста Лулчев и проф.Петко Стоянов.

Председателя предложи комисията по м-вото на правосъдието да се събере на заседание и да докладва на ВНС в същото заседание. Докато заседаваха парламентарните групи на опозицията и комисията по м-вото на Правосъдието, взе думата комунистическия народен представител Вл.поп Томов, който използва речта си за ожесточени нападки срещу опозицията и по специално срещу Кр.Пастухов.

В 6 часа бе даден отдих, след което едва в 7.30 часа заседанието бе подновено. Дадена бе думата на докладчика, комунистическия народен представител Г-н Димчев, който след кратка реч, прекъсвана с енергични апострофи от опозицията съобщи рещението на комисията,да се удовлетвори искането на прокурора.

След това взеха думата 8 души народни представители на комунистическото мнозинство, които заявиха, че ще гласуват предложението на комисията.

От името на парламентарната група на БЗНС взе думата народни представител Асен Сламболийски, който между другото заяви: "Н.Петков е невинен и за него ще съди само българския народ. Целта е политическа, да се удари организацията на българските селяни. Вие сте смутени, защото всяка власт, която прибегва до такива средства е в началото на своето падане/бурни ръкоплескания и "вернс" от опозицията/ .Парламентарната група остава на поста си, за да служи на народа и ние по един заста ваме зад гърба на Н.Петксв.

Скоро ще грейне зората на демокрацията/всички народни представители от опозицията стават прави и аплодират оратора/.

От името на парламентарната група на РСДП/о/ взе думата др. Коста Лулчев. В реч прекъсвана почти на всяка дума с аплодисменти от народните представители на опозицията, др.К.Лулчев каза между другото: "В един момент, когато важни международни събития стават, когато България чака ратификацията на договора за мир, за да тръгне по пътя на

Из архивите на ДС

25

нормален обществени политически живот, и когато ВНС се занимава с г лямия съдбоносен въпрос за изработването на новата конституция, работата на ВНС е спряна, за да се занимае с искането на прокурора за даване под съд народния представикел Н.Петков. Н.Петков е главен секретар на БЗНС, той е представител на парламентарната група, той в ди 90 души народни представители минали през иглени уши. Н.Петков представлява 1.500.000 български съзнателни и воляви граждани.

По нататък К.Лулчев каза, че между опозицията предатели няма опозицията не е загубила доверието на масите, на избирателите, тя го е увеличила.

Борбата няма да спре. Една жертва повече няма да убие организацията. Станали на крака народните представители аплодираха бурно речта на др.Коста Лулчев.

Последен взе думата Н.Петков. Спокоен през целото време, той запази спокойствие и от трибуната между другото каза:"Аз няма да се оправдавам, защото съм невинен. Не се цели личността на Н.Петков, цел се организацията на българските селяни. Отивам с радост в затвора и се считам щастлив да последвам съдбата на баща си и брат си/бурни ръкоплескания от опозицията/. Станали на крака всички народни представители от сдружената опозиция отдадоха почит на Н.Петков./

На 10.15 минути председателя на ВНС г.Коларов постави на глас уване предложението на прокурора. Народните представители от опозицията започнаха да напускат залата, с протестни викове и запяха: "Жив е,той жив е, там на Балкана....Този,който падне в бой за свобода той не умира..." Тогава при вратите на залата станаха скандални с сц ени. Комунистическите народни представители се нахвърляха над пее щите народни представители от опозицията и им нанесоха побой. Бити с др.Коста Лулчев, Петко Търпанов, д-р Петър Дертлиев, Рангел Даскало К.Бонев и др.

След това органи на Дирекцията на милицията арестуваха народния представител Н.Петков в кулоара на ВНС.

Вътрешно положение.

Максимата "Разделяй и владей", която на времето Цезар приложи като основа на военно политическите си походи срещу противниците си, намери пълно прилъжение у нас в тактиката на комунистическата партия по отношения на съюзниците си и противниците си. Последния удар, нас чен срещу така наречения БЗНС на Ал.Оббов още веднъж показа каква е съдбата на всеки, който поставя личните си интереси егоистични и вла столюбиви интереси пред интересите на обществото, на народа.

Историята от 7,8 и 9 Май 45 година когато комунистите нанесоха първия удар върху БЗНС се повтаря сега, спрямо тия, с помоща на коит комунистите извършиха удар срещу най голямата политическа организаци у нас.

Разцеплението в средите на сателитните земледелци се дължи до известна степен на повика"отдолу" на повика на честните и поблестни български селяни, които по една или другаххххх причина все още се чи лят към организацията на Оббовистите. двете.

Но г.Оббов неможа да устои между острието: това на сдружените земледелци от неговата организация и острието на комунистическата партия, и се върти в един омагьосан кръг, без да може да вземе решение. Отделните проблесъци, които го импулсират към достоинство се замъгляват от властолюбието.

"Стръскването от колесницата" продължава.

ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ.

12200

СПРАВКА -ИЗВЛЕЧЕНИЕ ПО ДАННИТЕ ОТ ДОСИЕТО НА НИКОЛА Д.ПЕТКОВ.

I.БИОГРАФИЧНИ ДАННИ.

Никола Димитров Петков е роден на 21.XII.1893 година гр.София. По професия е адвокат,обаче никога не се е занимавал професията си.Завършил е право в Париж.Семейно положение - неженен,живущ София ул."Цар Шишман"12,с сестра си,която е женена.Материалното му положение е много добре,притежава два имота в София,единият от които на бул."Хр.Ботев"75, а другият на ул."15-и Ноември " № 2.Самият той живее под наем в къщата на Губиделникови на посочения адрес.Издържа се от приходите на имотите си и от заплатите,които получава като редактор и секретар на съюза.

Политическата дейност на Н.Петков започва още в Париж,където той е работил сред емигрантските среди по време на следването си към края на първата война.След завършване на образованието си през 1921 година Петков остава в Париж,където се занимава главно с журналистика.Сътрудничел е в излизащите тогава задгранично "Земеделско знаме" и в други емигрантски и френски списания и вестници.Тази си дейност Петков продължава до 1929 година,когато се завръща в България и започва активен политически живот на страната на младежи.Главното му занятие през тези години е била пак журналистиката.Работил е в списанията "Земя",в."Сеяч" и др. земеделски издания.

През 1932 година на конгреса на БЗНС - Стара Загора,Петков застава на становище противно на Георги Димитров по въпроса за сближението с Югославия,поради това,че същата владеела български земи.С това си изказване той се явил проводник на идеите на ВМРО,чиито член е бил.В резултат на този конфликт Петков напуска редовете на БЗНС,като обаче не престава да поддържа връзка с всички по-главни дейци и водачи от различните крила на съюза.Целта му е била да постигне обединение между твърде много раздробилите се по това време земеделски групировки .

През 1933 година обединението е постигнато и Петков влиза като член в Постоянното Присъствие.Спрямо него обаче,неса имали благосклонно отношение тези земеделски дейци,които са живели в Югославия и които са считали,че той няма да се ползува с доверие пред Югославяните,като бивш член на ВМРО.

От скоро време обединението на крилата се разпада.Никола Петков поддържа връзките си с хората от БЗНС и установява нови такива,без обаче да поема някакви конкретни ангажименти към когото и да било.На тази позиция той стои до към 1935 година.Когато се обявява,че се произвеждат избори,той влиза в споразумение с Димитър Гичев,като поемат лозунга за възстановяване на търновската конституция.От това време Н.Петков твърде много активизира,като провежда усилена агитационна и организационна дейност.Споразумението с Гичев поддържа до толкова доколкото има полза от това.След избирането му за народен представител в I-ва софийска селска колегия през 1938 година,той започва да се чувства по-свободен и самостоятелен в действията си.Към средата на 1938 година отношенията му с Димитър Гичев постепенно охладняват и той преминава към групата на Г.М.Димитров.През това време Петков установява и известен контакт с представителите на РЦ/к/.

В втората половина на 1938 година Петков взема участие в изработването на едно послание до Цар Борис,в което последният е бил убеден за грешките направени от него в последните четири години.По същото време заедно с няколко други народни представители Н.Петков е направил обиколка в различни градове на страната,където се е срещал с представители на политическите партии влизащи в образувания тогава народен фронт.Полицията влиза в дирите му,арестува го и го връща по етапен ред в София,където бива веднага освободен.В края на 1938 година мандата на Н.Петков бива отнет.В началото на следващата година Н.Петков влиза в връзка с представители на РЦ/к/ и "Звено",като целта е била да се образува народен фронт Съгласие обаче, не е успяло да бъде постигнато.В този период Н.Петков,поддържа оживени връзки с дейци от БЗНС в София и провинцията и развива известна организационна и агитационна дейност.През м.януари 1941 година се

Из архивите на ДС

202

постига обединение между различните групировки на БЗНС и Н.Петков става отново член на П.П. След обявяване войната между Германия и СССР Н.Петков се обявява в подкрепа на последните.

През 1942,43 и 44 години Н.Петков влиза в образувалият се Отечествен Фронт, като развива известна активна политическа дейност. По тези причини е бивал на няколко пъти въдворяван и един път интернирван в лагера "Гонда вода".

9 септември го заварва в О.Ф. и той влиза в О.Ф.правителство като предоставител на БЗНС и министър без портфейл. От начало се проявява като добър отечественфронтовец, обаче към 1945 година започва да проявява известни колебания, минава под влиянието на десничарските реакционни среди в БЗНС и през м.август в същата година се откъсва от О.Ф. и минава в открита опозиция, като се обявява за секретар на БЗНС в опозиция.

От тази дата нататък Н.Петков започва яростна и безкрупелна борба против правителството на О.Ф. и главно против РП/к/. Тази негова дейност стана причина да бъде взет от органите на Държавна Сигурност на активна агентурно оперативна разработка, в резултата на която беха събрани маса материали и доказателства, разобличаващи го в вражеска, антинародна и предателска деятелност.

II. ДАННИ ОТ ПОКАЗАНИЯТА НА СВИДЕТЕЛИ И ОТ СЪДЕБНИ ПРОЦЕСИ.

Още с излизането си в опозиция Н.Петков започва да провежда активна вражеска пропаганда, която същевременно бива придружена и от редица действия лични негови или на привържениците му, попадащи под ударите на съществуващите в страната закони. В резултат в много от разкритите конспирации и различни процеси срещу негови привърженици по места, беха получени данни, от които Н.Петков беше преко уличен в провеждането на вражеска и антинародна деятелност.

През лятото на 1945 година, под влиянието на печатната и устна пропаганда на Н.Петков и привържениците му в средите на реакционните офицерство започва да се обсъжда въпроса за създаване на конспиративна военна организация, която да си постави за цел сваляне власта на О.Ф. Начело на тази организация застава: ст.з.генерал Иван Константинов Попов, генерал дабен офицер, бивш началник на военната академия и командир на корпус през първата фаза на отечествената война, подполковниците Александър Константинов Смоленов, Петър Кръстев Жечев и Стефан Димитров Аврамов. Организацията се наименова "Неутрален офицер". В

В създаването на тази организация взема участие Н.Петков, който поддържа връзки с ръководителите й чрез Петък Константинов Киев, степански секретар на постоянното присъствие, чрез Невена Любенова Розева и чрез полковник Марко Аврамов от "Военния съюз".

Характера на тази организация е военно фашиски и в нея влизат фашизирани царски офицери, които си поставят за цел да свалят правителството на О.Ф. чрез преврат и да дадат власта в ръцете на реакционните сили в страната начело с Никола Петков и привържениците му.

Проведените следствие на арестуваните конспиратори установи по безспорен начин връзките им с Н.Петков и неговите приближени.

От показанията на подполковник Стефан Аврамов, който е бил един от ръководителите на "Неутрален офицер" се вижда, че той още от създаването на организация, е поддържал връзки с Петър Киев, като го е осведомявал и искал съвети. От септември 1945 година до пролетта на 1946 година Петър Киев и подполковник Аврамов са в пряка и непрекъсната връзка, като са си устроили около 10 срещи. На тези срещи те са разговаряли по работите на организацията "Неутрален офицер", по политическото положение в страната, за възможността от война между американците и СССР и пр. Петър Киев давал политически съвети и инструкции, а подполковник Аврамов го е осведомявал за работите в организацията. От показанията на Петър Киев се вижда, че той редовно е осведомявал Никола Петков за срещите си с подполковник Аврамов, поставял го е в течение за състоянието на образуваната от конспиративна организация и е обсъждал с него инструкциите, които е следвало да бъдат дадени на Аврамов. Никола Петков е бил напълно в течение за ръководството, членовете, целите и възможностите на организацията. Поради тази причина Н. Петков е искал сам да влезе в контакт с ръководителя на организацията

1920

Из архивите на ДС

ф.з.генерала Иван Константинов Попов.Връзката с последният е била осъществена от госпожица Невена Любенова РозевацТя е била позната с Н.Петков още от 1939 година.Към средата на м.август 1945 год. Розева се срещна с Петков в театър Балкан.Той казва,че желае да поговори с нея и в няколко минутен разговор я е разпитал познава ли генерал Иван Попов и може ли тя да го свърже с него.Розева му отговорила,че го познава и е готова да направи това.Тогава Петков и казва,че би желал да предаде на генерала една бележка с имената на няколко души висши офицери,за които Иван Попов да даде своето мнение.При това той й предал една бележка,на която са били написани имената на няколко офицери между които и това на генерал Янчулев.Срещу всяко име е била написана по една висша длъжност от войската, като военен министър,началник щаб,началник военните училище и др.На въпроса на Розева за какво е необходимо мнението на генерал Попов за тези офицери,Петков е отговорил,че би желал да знае дали тези лица са удобни да заемат казаните в бележката длъжности в предстоящата промяна.Когато Розева е запитала за каква промяна става дума,Петков казва:"Разбрах,че с правителството с добро не можем да се разберем.Ще се разберем другояче."

След около десетина дни Розева занася листчето на генерал Иван Попов и му предава молбата на Никола Петков да изкаже мнението за набелязаните лица.След няколко дни Розева отново е отишла при генерал Иван Попов,който и предал листчето ,за да го предаде на Никола Петков.В дома на последния Розева е предала затворения плик,в който е било оставено листчето на зета на Никола Петков Мурдаров.

От показанията на генерал Иван Попов,се потвърждават както връзките на Н.Петков с него чрез Невена Розева,така и връзките установени чрез двамата полковници Борис Георгов и Марко Иванов.В показанията на генерал Попов е написано дословно следното:" станах жертва на доверието,което имах към Н.Петков и отношението ми към него.Той изпрати двамата полковници Иванов и Георгов и те,като ми разправиха в присъствието на майор Райчо Станимиров за срещи,които са имали с Н.Петков и за увереното му,че поради външен натиск комунистите трябва да се съгласят той да състави новото правителство,ми предадоха,че Марко Иванов му е изказал готовността на войската да го подкрепят с сила да вземе власта и ми предложиха от негово име да се съглася да взема поста началник щаб на войската.Пак от негово име и щабът му,поискаха да дам мнение за хората,които да заемат останалите командни постове в войската,като началник на РО,началник канцеларията и пр...."По нататък в показанията на генерал Попов се казва:"Всичко това ме подготви за конспирацията.Това повдигна в мен желанието за промяна и ме подтикна да вляза в конспирацията.Обстоятелството,че ми се оказва такова голямо внимание,като че ли ме подготви да вляза в конспирацията Пресата ми също така ми упражни решително влияние.Подадох се на тази преса и пропаганда....решихме да съдействаме на опозицията с преврат да дойде на власт.Натовариха ме да се срещна с Никола Петков.Срещите ни се състояха в последните дни на м.май 1946 год....На 7 май с.г.централното ръководство на организацията "Неутрален офицер" реши да се потърси организационна връзка с по-видните лица на опозиционните партии.На мен бе възложено да се свържа с водача на БЗНС - Никола Петков.Лично не се познавах с него обаче,ми бе известна неговата обществена дейност,както преди 9 септември 44 година,така и след излизането му в опозиция,от пресата,речите му,разговори с негови близки и др.Много често ми бе говорено за него от г-ца Невена Розева,която желаеше да ни запознае.

Никола Петков ме е познавал по име,а неговото отношение към мен ми бе станало известно от доверието,със което ме удостои изпращайки ми полковниците Борис Георгов и Марко Иванов по време на отлагане на изборите през 1945 год.,за да ми осигурят за подреждането на висшия команден състав в войската в случай на поемане власта от опозицията.Същият,пак по същото време,ми бе пратил по г-ца Невена Розева един списък на висши длъжности в войската с имена на висши офицери за одобрение все с същата цел.

Г-ца Невена Розева ме подканяше да се запозная посредством нея с Никола Петков.Аз обаче реших да стоя това зам.В изпълнение на решенията на централното ръководство от 7 май 946 година,аз се срещнах и запознах с него при паметника Цар Освободител.Ние впрочем се познавахме,но не лично,

Из архивите на ДС

15203

204

пенеже живеех на ул."Цар Шишман" на стотина крачки един от друг.

Разговаряхме около десетина минути.Азлму обяоних целта на желанието ми да се запозная с него,като само накратко му спомена за съществуването на нашата организация.Той бе въздържан,но с готовно приемане предложението ми да му дам повече сведения.Помоли ме да ми определи среща за това.Отговори ми,че следващите дни мога да отида когато пожелам при него. Два дни след запознаването ни, аз отидох в дома му на ул."Цар Шишман". Той ме прие в кабинета си.Разговаря ни трая около 45 минути.Преди да му дам подробни сведения за организацията ни,помоли ме да ми направи един кратък преглед на вътрешното и външно положение на страната.Вътрешното положение той начерта като крайно нетегнато,поради незаконните прояви на власта,липсата на мерките за ограничаване скупчването,преследване на селяните и пр.Налага се,каза той,да се води сериозна борба с О.Ф.власт,за установяване демократично управление по западноевропейски образец.Външно политическото положение на страната,той очерта като още главно поради желанието на правителството на О.Ф.да се стреми към тесни връзки само с СССР.Налагало се според него,да се оближим повече с англоамериканския блок,като най-много да разчитаме на американците.Попита ме какви мисля аз по горните въпроси и какво е отношението на организацията по тях.Отговорих му,че последното почти се покрива с неговите схващания.

Взех думата аз.Дадох му подробни сведения за организацията "Неутрален офицер",а именно: организационна схема,цел,задачи,средства и пр. Имената на тази среща не му съобщих,а само му казах,че ще назначим един генерал щабен офицер при неговия щаб за свръзка.Той одобри съществуването на нашата организация и ме запита какво имаме в провинцията.Отговорих му,че при следващите срещи ще му дам повече сведения,като използувах случая да му изкажа желанието на централното ръководство на нашата организация,той от своя страна да ми посочи негови верни хора в провинцията за свързване и обща работа.Това той обеща да направи в една от следващите ни срещи,след като размисли и поговори с едно лице от неговият щаб, имено на което премълча.

Попитах го кога мога пак да дойда,на което той ми отговори,че ще ми съобщи допълнително,след като се спре на хората от провинцията,с които евентуално ще работим....."

От показанията на Петър Коев,които той потвърждава и пред съда става ясно,че Никола Петков е бил държан непрекъснато в течение за връзките и разговорите,които Коев е поддържал с представителя на "Неутрален офицер" подполковник Стефан Аврамов.По този въпроса Петър Коев заявява: "Всички си добити впечатления,мнения и заключения,аз определях по дълг с главния политически секретар на съюза Никола Петков....Аврамов ми призна, че в министерството,където работи има приятелски кръг от свои колеги офицери,опозиционно настроени,с които той определя мислите и сведенията от нашите разговори...Аз счетох за нужно,при разговор с секретаря ни Н.Петков да му кажа,че в министерството на Дамян Велчев има доста офицери,които не са звенарски настроени и харесват нашата политическа борба.... Петков не счете,че съм открил Америка,но ми даде да разбера,че е добре да имаме тази връзка с тях и да го уведомявам.Аз схванах,че естествено и той си има лични връзки и сам се интересува от тези въпроси...Аврамов ми каза,че е назначен за лектор в някакъв курс в Търново...Попитах Аврамов няма ли и други някакви скрити цели...от двусмислената му усмивка разбрах,че и да има не може да ми отговори.Докладвах и това на секретаря,за да бъде предупреден...Към края на разговора,Аврамов ми призна,че техния опозиционен кръг в министерството се е разширил и превърнал в организация. Тази организация щяла да се разшири и в провинцията и щяла с всички средства да се бори за защита на офицерството, а при подходящи условия може и да свали власта.Споделяйки с Никола Петков това,което научих от Аврамов аз си послужих с моите аргументи и заключих,че всичко това е добре дошло за РП/к/,за да се справи не само с Дамян Велчев, но и с всички неудобни ней и всички,които са наши съчувственици в войската..."

Не по-малко са били връзките на Никола Петков и другата военна фашистка организация по възобновяването на "Военния съюз".

Около отлагането на изборите през м.август 1945 година полковник Марко Иванов от Н-щво на войската получава инструкции да възстанови

16204

бившия "Военен съюз". За тази цел той е имал среща с Григор Чешмеджиев, Ангел Держански, Борис Бумбаров, Никола Петков, Крум Алексиев от "Звено" и др. Полковник Марко Иванов в тесно сътрудничество с полковник Борис Иванов Гергов и подполковник Стоян Златев, се заема веднага с изпълнението на тези задачи. Те разработват устава на военния съюз, начертават плана за привличане на офицери и за организиране на дейността му. В устава се определят тесно задачите - с преврат да свали власта на О.Ф. и дадат управлението на опозицията начело с Никола Петков. Съставя се ръководство на военния съюз, а именно: Върховен ръководител - генерал Кирил Станчев, секретар - полковник Марко Иванов, първи член на секретариата - подполковник Златев, втори член на секретариата - майор Хаджи Атанасов. Секретариата се е събирал предимно в състав на последните трима. Били са водени разговори за определяне състав на висшите военни началници, които ще се назначат след завземането на власта. Те са се спрели за началник щаба на войската да бъде пак генерал Иван Попов. След това полковниците Марко Иванов и Борис Гергов прове да съвещание с Никола Петков, генерал Попов и с министъра на войната генерал Дамян Велчев. Ето какво пише самия полковник Марко Иванов в показанията си: "....през м.август 1945 година излязоха в опозиция групите на Н.Петков от БЗНС и на Григор Чешмеджиев от БРСДП.... Аз знаех, че се започва открита борба срещу хегемонията на КП. Това ми допадна...Последваха също така и борбите за отлагане на изборите на 26 август. В това направление аз се уверих, че опозицията има явната подкрепа на англоамериканците в лицето на тяхните преставители у нас. За да се осведомя по добре по положението, посетих Григор Чешмеджиев и Никола Петков. И от двамата останах с убеждението, че предстои скорошна смена на правителството и съставяне на нове такова начело с тях...При отлагане на изборите, аз потърсих полковник Гергов. Изтъкнах му, че правителството на О.Ф. е компрометирано и че се налага да дойде друго съставено предимно от средите на опозицията. Ако това не може да стане по легален начин, изтъкнах му, че требва да бъде наложено с сила чрез преврат извършен от войската. Той се съгласи, но изказа съмнение за скорошната промена на правителството, на което аз му отговорих, че мога да го заведа при сведущи и компетентни хора, от които да се убеди, какъвто е Никола Петков." По нататък полковник Марко Иванов описва срещата състояла се между Н.Петков, него и полковник Гергов. Той пише дословно следното: " Никола Петков ни прие веднага и аз му представих полковник Гергов, като един представител на нашата група офицери, който работи в войската, за да му съдействаме. След това му казах, че желаем да чуем мнението му за положението. Той направи преглед на същото, като наблегва, че управлението на О.Ф. е диктаторско. Аз му казах, че на негова страна ще бъде масата от действащите офицери...З началник щаба счетохме, че е най-подходящ о.з.генерала Иван Попов, Никола Петков каза, че му е говорено за Иван Попов и той има предвид нашата препоръка. Горните промени му казахме, че са необходими, като пръв етап за изтласкване на комунистите от войската. Той направи известна уговорка, че комунистите може и да не отстъпят власта. Тогава му казах, че ние решаваме задачата и при най-лошият случай, с което исках да му кажа, че се готвим за преврат. Той ме разбра какво исках да му кажа, защото направи известна уговорка, че ще гледа първо по легален начин да води борбата, а това ще бъде крайното средство. Че той се съгласяваше и приемаше това наше съдействие личеше от факта, че той приемаше да печати в вестника си наши статии..."

В показанията на полковник Борис Гергов след като се описва по какъв начин е било решено възстановяването на военния съюз, говори за срещата си, която е имал с Никола Петков съвместно с полковник Марко Иванов и впечатленията му от нея. "Накрая на срещата, пише той, решихме да отидем при Никола Петков, от където щехме да почерпим сведения за готвещата се правителствена промяна, нещо за което аз малко се съмнявах, и за да ми се вдъхне достатъчно вяра в работата...Предварително полковник Иванов беше ходил при Никола Петков и за да ме увери и аз отидох, за да чуя от неговите уста това, което той казваше, че требва да се заработи в тази организация. Петков направи дълга политическа ориентация на вътрешното и външно политическо положение на страната...Каза, че се очаква промена в правителството и че е възможно да заеме поста министър председател. Марко Иванов

Из архивите на ДС

17/205

ге запита дали смята това да мине редно и легално, на което Н.Петков отговори,че не е убеден дали по легален начин ще станат тези премени и добре е да знае войската и да бъде готова.Полковник Марко Иванов каза, че идваме от групата офицери,които са готови да му помогнат ако се наложи войската да се намеси.На г.Петков беше ясно от коя група идваме и че сме готови да му помогнем.Името на "Военния съюз" не беше споменато,но му беше ясно, че ще го подпомогне тази организация.Между нас беше сключен един мълчалив договор. . . Стана въпрос за началник Щаба да се премахнат ония лица,които са заели върховете и са с леви убеждения, за началник щаба му препоръчахме генерал Иван К.Попов. . . Петков заяви, че за него вече му е говорено, има го предвид и ще направи съответното внушение на министера. За вътрешното министерство каза,че няма нищо против да се заеме от генерал Кирил Станчев. . . Полковник Марко Иванов му каза че ние ще го подпомогнем ако се наложи да не стане по легален път. . ."

Освен с горните две организации,за които Н.Петков е знаел и е поддържал личен контакт с тяхните ръководители, на него е била известна и друга военна конспиративна групичка,образувана от офицери проф-фашисти, с която е подържал връзка първия помощник на Н.Петков и член от неговото П.П. - Асен Павлов Боев.

В края на лятото на 1945 година, члена на БЗНС-Н.Петков - Иван Димитров Гладнишки, завързва приятелство с капитан Стефан Атанасов Апостолов и поручик Борислав Панайотов Бойчев.Постепенно те се обособили в опозиционна политическа групичка.Гладнишки предложил на капитан Апостоло да проучва и наблюдава офицерите и да разбере на кого може да се разчита в случай на преврат от опозицията.Той му обяснил, че както комунистите, имат въоръжена подкрепа от милицията,така и опозицията трябва да си осигури подобна подкрепа от войската.

Към края на лятото на 945 година Гладнишки запознава двамата офицери с бившия министър Асен Павлов,пред когото капитан Апостолов изложил плана си за работа, а именно: Гладнишки,Апостолов и Бойчев си обособяват в ръководство,което да създаде нелегална военна организация, като се свърже с всички военни части и установи в тях отговорници,а след това да проучати започнат работа върху другите офицери.Гладнишки свързал капитан Апостолов и с Недко Ботев.

Към тая група Бойчев привлекъл и поручик Бойчев. Капитан Апостолов за тази цел водил разговори с подполковник Жеко Маринов,капитан Узунски,майор Водиев,поручик Стоян Стоилов,уредника Тодоров и други.Също така капитан Апостолов успел да привлече към работа поручик Димов,майор Владимир Икономов,капитан Винаров и други.По-късно капитан Апостолов се срещнал с полковник Марко Иванов и полковник Антонов, от които разбрал, че военния съюз е възобновен и че начело е Дамян Велчев.

В срещите си с майор Икономов, капитан Апостолов и други,лично и чрез Гладнишки,Асен Павлов е подбуждал,напътствал, насърдчавал и поощрявал създаването на нелегална военна организация. Същото е вършел и Недко Ботев.

Може да се заключи, независимо от това,че нямаме конкретни данни,че Асен Павлов и Недко Ботев, които са едни от най-приближените хора на Н.Петков, са го държали в течение за съществуването и дейноста на тазе нелегална военна организация.

Т.к привеждаме някои извлечения от показанията на капитан Апостолов:

". . .Около две седмици по-късно Иван Гладнишки уреди в дома си среща между Асен Павлов,Иван Гладнишки,поручик Бойчев и мен.Асен Павлов

206/18

говори по същите въпроси, които направи Иван Гладнишки при срещата с Бойчев. След това той каза, че иска да чуе онова което смятаме да организираме във войската. Аз ризвих пред него следния план: Казах му, че аз и другите имаме доста връзки със стари офицери от кариерата и особено аз и Бойчев във въздушните войски. За това ще започнем от там - аз от Щаба на въздушните войски, а Бойчев във Враждебна, по-късно в Божурище и после във В.М-во, където имах някои познати офицери, след което щеше мене към части от провинцията - в по-голямите гарнизони. Във всеки гарнизон ще има по един общ обединяващ офицер, свързан направо с ръководството в София. . ."

Пялата тази организация, която впоследствие се разширява и в някои гарнизони в провинцията, е била във връзка с Асен Павлов. Той от своя страна е докладвал всичко на Н.Петков, независимо от това, че ние нямаме данни за техни непосредствени разговори по този въпрос.

За всички тези военни организации, с които е видна от изложеното до тук, че Н.Петков е знаел и е поддържал връзка, към П.П.на Съюза е била образувана така наречената "Военна секция". От показанията на подполковник Аврамов, от "Неутрален офицер", се установява, че Петър Коев му е искал сведения за генерал Мирчев, когото Н.Петков възнамерявал да привлече във ръководния дител на "Военната секция" при Съюза, която имала за задача да следи за настроенията вред офоцерите, да ги ориентира и да ги използва за свалянето на О.Ф.власт.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

207/19

III. АГЕНТУРНИ ДАННИ.

Агентурната разработка на Н.Петков, която започна от времето, когато той излезе в опозиция, даде също така редица данни, които свидетелствуват за антинародната вражеска дейтелност на Н.Петков, за връзките му с представителите на чужди - враждебни нам държави и за зловредната агитация, която той е водил в интимен кръг. По характерни такива данни са следните:

Домът на Н.Петков, след излизането на последния в опозицията, стана център на обивени политически срещи и място където заседаваше П.Г. Едно от лицата, което много често посещаваше домът на Петков, наред с членовете на неговото П.П., беше Милка Генадиева-Бъов. Такива посещения са зафиксирани от нас особено често около изборите през 1945 година - Октомврий.

Освен Генадиева, домът на Н.Петков, е посещаван и от американските журналисти Марк Етрич и Маркъм. С тях Н.Петков се е съветвал по всички съществуващи пред него политически въпроси. Типичниим са случайте, когато Етрич или Маркъм непосредствено са се вмесвали и влияли на Н.Петков и приятел те му, при разискване на вътрешно-политически въпроси. Така на 10.XI.945 год. в домът на Н.Петков е имало заседание на П.Г., на което е било разисквано въпроса за обединението с Гичев. По време на заседанието е пристигнал американския журналист Маркъм, който направил декларация, че американското правителство напълно удобрява политиката на Н.Петков и ще му дава подкрепа до тогава докато той е последователен в тая си политика. Посъветвал ги да не се смущават от обстоятелството, ако не се разберат с Гичев и не постигнат обединение, защото американското обществено мнение било достатъчно отчинено по това, кои са в България демократи и кои не.

Независимо от това, че Н.Петков излезе в опозиция, той продължаваше да подържа връзки с редица видни представители на отечественофронтовските партии и дори министри. Така например; на 14.XI.945 година в кв.Гео Милев № 14, в домът на Гроздан Драгиев е имало заседание, на което са присъствали Г.Петков, Станчо Чолаков - тогава м-р на финансите, Екзарх Стефан I-ви, Георис Бумбаров, Асен Павлов и други. Заседанието е траяло от 20 часа до 1 ч. след полунощ.

Н.Петков подържа и непосредствена връзка с представителите на чуждите мисии в България. На 17.XII945 година, в навечерието на изборите, в домът на Стойчо Мошанов е имало заседание на което са присъствали : Барнс, Розуел, един чужд генерал, Стойчо Мошанов, Н.Петков, Димитър Гичев, Никола Мошанов, Цветко Бобошевски и др. Заседанието е траяло до към 24 часа.

Пред свойте доверени хора Н.Петков е говорил свършенно открито провокационни и клеветнически неща по адрес на правителството. Така през м.Януари 946 година, в домът си пред лицето Коста Стефанов, Н.Петков е заявил, че трябва да се научи народа да саботира власта по стопанска линия. Комунистите докарали нещата до това положение, че в селата хората бягат от тях, тъй както бягаха от Дочо Христовата джандармерия. От сега нататък нашата работа не бъде да научим хората от селата да саботират всички мерприятия на власта, да не дават никакви храни за града, а да ги унищожават, е заявил Н.Петков.

Н.Петков е имал срещи по време на изборите през 1945 година, а и след това с регента Венелин Ганев. Последният се е срещал и с полковниците Бейли или Стенли, отначало с голяма предпазливост, а след изборите открито. Целта на тези връзки е била, да се накара Венелин Ганев да предизвика криза в управлението като си подаде оставка. Венелин Ганев е проявявал склонност към подобни действия, обаче, не се е решавал на това, благодарение на което след

208

208

известно време отношенията между регента и посочените лица охладняват. Н.Петкове заявил,че регента е пропуствал вече няколко влака и че имало п красни моменти и поводи, за да си подаде оставка и да предизвика криза.

Заслужава да се отбележи, че връзката между Н.Петков и Барнс е би. осъществявана много често от сестрата на Петков - Мурдарова. Тя е ходила много-често до американската легация,за да пренася разни неща или съобщения.

По време на заседанията на външните министри в Париж през Май 946 нашата опозиция изпрати до тях един меморандум,който беше публикуван и в вестниците. При изготвянето на този меморандум, в средите на ПП на Н.Петк е имало сериозни разногласия по въпроса за това, да бъде ли вмъкнат пункт за западните покрайнини или не.Н.Петков е настоявал той да остане,докато Бумбаров и Г.Йорданов са искали да не се споменава нищо за тях. Съгласие не е могло да бъде постигнато,обаче,Н.Петков е бил категоричен и е казал, че сам поема ангажимента и сам ще го подпише.

Н.Петков поддържа редовна връзка и с десните кръгове на "Звено",пре ди всичко с Васил Юруков,с когото често са имали срещи.Близкия приятел на Н.Петков - Петър Пецев, бивш юрисконсулт на търговската банка и понасто щем сътрудник на в."Народно земеделско знаме", е бил натоварен от Н.Петко да поддържа връзка с звенарите. Подобна мисия е изпълнявал и Никола Бронзо

Н.Петков е поддържал връзки и с представителите на тежкия чуждестранен капитал. Пребиваващият в България Директор на "Стандарт-Компани" - г. Уокър, е направил посещение на Н.Петков, с когото е водил продължителен разговор.Той е заявил,че никой не може да пази интересите на Америка в Бъ гария така както опозиционния Зем.съюз,а от другас страна и БЗНС- не ще може да осъществи своите цели без помощта на Америка: Говорил е, че Америка е единчката запазена сила и че СССР сега се опитва да лавира за да спечели време за своето организиране,което щяло да бъда в ощърб на англо-американците. Те,обаче, нямали да допуснат това хитруване.

За осъществяване връзка с чужбина, Н.Петков е използвал и "Алянс - Франсез",където той е председател на д-вото и се ползва с неограничени възможности да изпраща доклади,статии и други материали до чуждите вестници. Помощница на Н.Петков в това отношение е дъщерята на Петко Стоянов - Радка Стоянова,която е изпълнявала служба за връзка между американската мисия, "Алянс Франсез" и Н.Петков.

Често Н.Петков е устройвал в домът си приеми, на които са присъствали редица чужди представители. На един такъв прием,състоял се на 10.VI.46 е присъствал Барнс,американски генерали, Милка Генадиева - Бъов и други. Коментирани са били речите на Бевин,Атли и Чърчил,като Барнс е заявил,че западните демокрации ще се наложат с цената на всички жертви.На същия прие е дошъл и Трифон Кунев с подуто лице след нанесения му побой и това е дало повод на голями коментари.

Н.Петков е приемал в домът си и редица лица пристигащи от чужбина, за да се осведомяват за положението в България.Такова едно посещение му е било направено и от английския консервативен депутат Мот Радтклиф в края на м.Септември 946 година,на когото Н.Петков е направил разяснения по вътрешното положение на България.

По въпроса за участието в изборите за ВНС,Н.Петков е бил напълно под влиянието и разпорежданията на американския представител Барнс.След завръщането на последният от Вашингтон през м.Септември 946 год.Н.Петков е водил разговори с него за да се реши въпроса за участието на опозицията в изборите.

209

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

210

2/209

Барнс е настоявал,че опозицията трябва да вземе участие в изборите за ВНС, независимо от това колко мандати ще получи.Това становище на американския представител не е допаднало твърде много на Н.Петков и той след тази среща която се е състояла в "Юнион клуб" на 8 Октомврий 946 год.,е бил твърде омаловажен.

Н.Петков,според безспорни данни и проверени данни от нашата агентура е поддържал редовни връзки и с Буров, с когото често се е съветвал по различни политически въпроси.Така например: на 2.X.946 год.Петков е разисквал с Буров по въпросите за възможните машинации и фалшификации от страна на комунистите по време на изборите, като Буров му е дал и конкретни съвети, как да се предпази от т.х.

В своята предизборна агитация Н.Петков е черпил непосредствено подкрепа и кураж от Барнс.На една среща в "Юнион клуб" на 28.X.946 год.,на която са присъствали Руска Маринова,Д-р Сарафов,Н.Петков и Барнс, последният е казал, че благодарение на упоритото държание и точната информация, която Н.Петков давал, е била свикана Контролната Комисия и той вярвал,че тя щяла да вземе решения,които да сломят руснаците.Освен това Барнс се интересувал,как е било проведено събранието в Сливница,на което то научил, че Н.Петков е бил бит и линчуван.

След изборите Н.Петков продължава своите срещи с Барнс.Прави впечатление, че в този период той отбягва да свиква своето ПП,а се съветва само с Асен Павлов,Бумбаров,Димитър Стоянов и Рангел Даскалов.

На 11.XI.946 год.Н.Петков, Бронзов,Бумбаров,Петър Кънев,Трифон Кунев и Мошанов, са водили разговор,от което е ставало ясно, че чакали за днешна дата Барнс да им донесе известие от Вашингтон във връзка с предложението за последен опит да бъде включена опозицията в управлението.Барнс,обаче, не дошъл,от което Петков е останал доста разочарован.По това време въобще Н.Петков е очаквал да бъде удостоен със сондаж за участие в новия кабинет. Той е твърдял пред своите хора,че дългата среща на Барнс с Коларов е била с цел да се припомни на последния за ангажиментите във връзка с декларацията му в Париж и да отговори той на Барнс кога най-сетне правителството ще изпълни тези ангажименти.В тези дни Н.Петков е поддържал ежедневен контакт, чрез сестриния си син - Кръстарев и чрез сестраси Мурдарова с Барнс.

След съставяне на новото правителство и речта на др.Г.Димитров през м.Декември, в средите на опозицията настъпва известно разочарование и затишие.По това време заминава за Париж и Барнс, което още повече спомага за ограничаване и затихване дейноста на опозицията.Преди заминаването на Барнс за Париж,Н.Петков му е предал едно изложение от ЗМС и ССМ,в което се протестирало против спънките които се правят на кандидат-студентите - фашисти в университета.

Ново оживление в средите на Н.Петков настъпва с идването на Анкетната комисия в България.В този период докато комисията пребивава е тук,Н. Петков развива трескава деятелност,като имал редица срещи с Етрич и Бляк на различни места.Така на 24.III.47 год.вечерта се е състояла среща между Н.Петков, Етрич,Буров и Бляк в домът на Барнс.Друга среща се е състояла при идването на Блак в домът на Н.Петков, между Лазар Поповски,Бляк и Петков. Подобна среща е ставала и с Перо Жандонов пак в домът на Петков.Още една среща е ставала в домът на Барнс между Н.Петков и Етрич,на която са присъствали Бляк,сестрата на Петков - Мурдарова, и новият английски представител. На тези срещи Н.Петков е искал да се осведоми за възможностите които има Комисията за намеса във вътрешния живот на страната и същевременно е давал исканите от тях сведения,във връзка с заседанията на комисията.

211

След заминаването на комисията имаме няколко изказвания на Н.Петков в които той говори против сектанското отношение спрямо комунистите,като заявява, че можело да се наложи едно съвместно управление с тях.Това,обаче, щяло да бъде преходен етап за завладяването на цялата власт,като разрешаването на този въпрос щяло да дойде само от вън и то в полза на опозицията.

Едно ново раздвижване в средите на Н.Петков имаме около заседанията на У.С.,на които трябваше да се решава въпроса за свикването на конгреса и претенциите на Асен Стамбулийски да заеме мястото на Димитър Стоянов като организационен секретар.На тези заседания се бяше стигнало до едно твърде голямо изостряне на отношенията между Асен Стамболийски и гичевистите от една страна и хората на Н.Петков с агитката от друга.Стигна се до размяна на твърде остри думи и обиди, обаче, в края на крайната беше постигнато едно формално разбирателство,като У.С. излезе с една резолюция за единството на съюза и за отлагането на конгреса,като се излагаха и причините за това.

След тези заседания в средите на Н.Петков настъпи период на затишие и изчакване,като зорко беше следено развилата се междувременно криза в Обобния съюз от една страна и международните отношения от друга.Известни смущения и тревога настъпи в редовете на опозицията след събитията в Унгария, като не в някои изказвания заявяваха че възможно е и у нас да се пристъпи към някои по-сериозни мерки от страна на правителството към опозицията.Това състояние на духовете беше заварено от настъпилите събития с ареста на Н.Петков.

Всички данни,които са изложени в справката под раздела от АГЕНТУРАТА, могат да се считат за достоверни, обаче, те не са документирани и това предстои да бъде направено в процеса на следствието,като се има ва, обаче, да не бъде изложена агентурата.

Из архивите на ДС

15

Б.З.Н.Съюз-Н.Петков

улица"Позитано" № 1

7.VI.1947 година
София.

До

областните ,околийски, селски и градски дружби, земсовите групи и всички сдружени земеделци и земсисти.

О К Р Ъ Ж Н О

№ 5

Другари сдружени земеделци,земеделки и земсисти,

Секретаря на съюза ни Никола Д.Петков е арестуван,след като му бе отнет депутатския имунитет.Колкото и голямо да е това събитие,то не бива да отслаби съюзната,организационна и политическа дейност. Въпреки това Постоянното Присътствие е на своя пост и

Н А Р Е Ж Д А :

1.Всички дружби,сдружени земеделци и земсисти да запазят пълно спокойствие и продължат своята организационна и политическа дейност ,както досега - легално,само в позволените от законите рамки.

2.Дружбите и сдружените земеделци да се пазят от всекакви провокации и изпълняват нарежданията само на ръководните тела съюза и дружбите.

3. Постоянното Присътствие ще държи дружбите и сдружените земеделци в течение на всичко досягащо съюза.

От Постоянното Присътствие.

БЪЛГАРСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ НАРОДЕН СЪЮЗ

5 II 48
Ж 701
184 94
4 186
Жан Добре 5.2.48 Виена

ДЕКЛАРАЦИЯ НА Д-Р Г.М. ДИМИТРОВ.

Съветското вмешателство в вътрешните работи на България започна с премирието. Още през началото на м.ноември 1944 година то стигна до там да наложи моето отегляне като водач на земеделската партия, последвано от моето арестуване през м.април 1945 г. и проекта за моята "ликвидация" и осъждане на всички земеделски водачи.

Голям брой на терористични действия от страна на комунистите се извършиха от тогава, на което не обърнаха достатъчно внимание в чужбина. Когато наближи подписването на мирните договори, тяхните усилия достигнаха до арогантност. Нарушаването на имунитета на депутатите от Народното събрание започна преди два месеца с арестуването на земеделския депутат П.Коев. Скоропомното арестуване на Н.Петков, който ме наследи като гл.секретар на земеделската партия и неконституционното изпъждане на 23 земеделски депутати от Парламента не са нищо друго освен стъпка към осъществяване Съв.план за унищожаване на земеделската и другите демократични партии, поради тяхното несъгласие да се болшивизира България.

Прочутия секретар на Коминтерна- Г.Димитров не само че не протистира против това грубо вмешателство в вътрешните работи на България, но сам той като министър Председател на България е най-високо поставения агент в това вмешателство.

От премирието насам България се управлява от Съветския Съюз и Коминтерна /който бе разтурен само на книга/:

Предвид международното положение на България голямо нахалство е от страна на този стълб на международния комунизъм да обяви като чуждо вмешателство нотите на съюзниците по въпроса отнасящ се до третирането на Н.Петков като водач на Парламентарната опозиция. Този професионален конспиратор и най-високопоставен международен агент на Съветите, който беше подбудителя за ликвидирането на повече от 50.000 прогресивни български граждани с неумолима злоба иска да прикрие своето сляпо подчинение на Съветите чрез обвиняване на земеделския съюз и неговите водачи в конспирация. И този плитък претекст се предлага на осветления свят, след като сам той публично заяви, че опозицията или трябва да стане послушно оръдие на проектите на Съветския империализъм, или няма да й бъде позволено да изпълнява своите конституционни функции- чрез всякакви му средства, справедливи или не, нейните политически организации ще бъдат унищожени. Още повече международно известния факт, че земеделския съ

~~185~~ ~~95~~
5 ~~187~~

е демократична и прогресивна партия, която представлява масата от българския народ и ето защо не се нуждае от конспирации за да дойде на власт- изглежда че е избяглан от неговото внимание в старанието му да изпълни колкото се може по-сполучливо заповедите на Москва. Той не успя в опита си да замъгли факта, че единствената цел на земеделския съюз е била само да осъществи свободни избори, които са били обещани във всички международни споразумения на съюзниците и ~~на~~ които Съветите и тяхните подобни постоянно са саботирали. Незначителното комунистическо малцинство е което се е нуждаело и систематически е прибягвало до практиката на конспирациите и терора да попречат на целта на болшинството-свобода и демокрация.

Това което става не само в България но също и в Югославия, Ромъния, Полша, Унгария и др. не е нищо друго освен стъпките на един систематически план на комунистическата конспирация за смазване организациите на подавляющото земеделско болшинство, което препречи пътя на червения тоталитаризъм и неговата цел за болшивизиране на цялия Европейски континент.

Протестирайки най-енергично против вероломното арестуване на Н.Петков, изпъждането на 23 земеделски депутати и позорния терор над всички земеделски и други демократични водачи и организации, аз апелирам към демократичната съвест на света и обръщам вниманието на ООН да види какво става на Бълканите и какво още има да става във веригата от конспирации против жизнените интереси на цивилизования свят. България и Бълканите са необходимото предмостие за болшевизацията на Европа, което е първата стъпка към налагането на черваният тоталитаризъм над демократичният свят.

Вашингтон 13.6.1947 година

/Статията е печатана в в-к "Народен глас" от 14.6.1947 година/

Независим орган на бълг. малцинство в гр. Гранит сити – щата Илиноис. [illegible]

София, 26.1.948 година
ИБ/СД- 3 екз.

Д Е К Л А Р А Ц И Я

Предвид на злочестилите напоследък неоправдани обиски и арести на сдружени земеделци в страната, при които се иземват книжата и архивите на някои от местните, околийски и областни земеделски дружби, както се взе и архивата на Съюза, Постоянното присъствие на Съюза, с настоящата си декларация иде да подчертае още веднаж своето твърдо становище, че БЗНС е нямал и няма нищо общо с каквито и да е било нелегални действия и осъжда всяка дейност, която излиза вън от рамките на съществуващите в страната ни закони.

Никой съюзен другар не бива да се подава на незаконни внушения от където и да идат те. Също дълг се налага на всички ни да се пазим ревниво от всякакви провокации, които биха дали повод да се изложи престижа на някой съюзен член или на цялата организация.

Всички сдружени земеделци спокойно да продължават своята ежедневна творческа и народополезна работа.

Силата на БЗНС е била и ще си остане само в легалните борби за ред, законност, свобода и демокрация.

Постоянното присъствие е на поста си. То следи развоя на всички политически събития и взема съответните решения. Ето защо, сдружените земеделци, както и досега, трябва да имат доверие в своето ръководство, да изпълняват точно всичките му нареждания и мъдро и спокойно да стоят на идейните си позиции.

В настоящите съдбоносни дни от нас се изисква единодушие, сплотеност и затягане на съюзните редове, за да имаме една голяма, стегната и дисциплинирана организация, под развятите знамена на която можем да вървим към победа.

гр.София, 19 юни 1947 г.

ПОСТОЯННО ПРИСЪСТВИЕ:

Анг.Държански, Ас.Павлов, Ас Стамболийски, Б.Бумбаров, Г.Йорданов, Д.Ричев, Д.Стоянов, Ив.Костов, К.Попов, М.Драндаревски, М.Панов, Н.Атанасов, Н.Ботев, Н.Даскалов, Р.Даскалов, Ст.Даскалов, Ф.Кунев, Хр.Попов, Хр.Стоянов

БЪЛГАРСКИ НАРОДЕН СЪЮЗ

УТВЪРЖДАВАМ
Началник отдел I.
...
...1947 год.

Строго поверително

1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

На агентурно оперативните мероприятия по разработката на БРАДАСТИЛОВ заподозрен в принадлежност към Американското разузнаване, разработва се народния представител КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ родом на 9.III.1882 година в град Орехово-Врачанско, българин, български поданик, образование висше, журналист, книжар-главен секретар на РСДП/о/ народен представител от ВНС. от опозицията живущ в София ул. Неофит релски № 39 IV етаж.

Разработката е възникнала на 31.X.1945 година въз основа на проучване което е извършено за Брадастилов в резултат на което е установено, че него го посещават чужденци и, че той е в добри връзки с тях. Били събрани и данни свидетелствуващи за враждебното му отношение към ОФ и РП /к/.

Проверявайки миналото на Брадастилов се установява, че същия от 11.VI.1934 година му е заведено досие, което е продължило до 14.VI.1938 година което се изразява в това: Брадастилов е проследяван от полицията, бил е в връзка с бивши политически водачи като Димитър Гичев, Григор Василев, Вергил Димов, Кръсто Пастухов, Боян Смилов, Тодор Данаилов и др. Издал е хвърчащ лист през 1937 година който е инкриминиран и за който е осъден на една година затвор, която по царската милост е амнистирана. Стараел се е да бъде полезен за всяка политическа комбинация в която да може да вземе и той място.

Характерното в миналото му политическо деяние е, че след месец юлий 1938 година в досието му до 9 септември 1944 година не е отразено нищо и не е бил обект на полицията.

След 9 септември 1944 година Брадастилов влиза в Отечествения Фронт и става секретар на РСДП, обаче още в първите дни взима отрицателно отношение към ОФ и с всички средства работи против осъществяването програмата на ОФ. През време на отечествената война заема отрицателно отношение като се е изказвал, че войната ще бъде свършена и без нас, а само се дават излишни жертви. За съдените от народния съд фашисти и офицери Брадастилов се е изказвал за последните, че те са испълнявали своя войнишки дълг.

Още в началото на 1945 година Брадастилов си служи с всички средства за разединение между партиите на отечествения фронт. Започва да работи тайно между соц-демократите и подготвя почвата за разцепление, което по средата на 1945 година завърши с разцепление.-Григор Чешмеджиев и др. заедно с Брадастилов образуваха нова РСДП "обединена". След смъртта на Чешмеджиев Брадастилов се провъзгласи за истински фюрер на РСДП /о/.

Дейноста на Брадастилов в Великото народно събрание е соботьорска, провакаторска и противонародна. Заедно с Никола Петков те са начело на всяка противонародна акция и винаги соботират дейноста на ВНС. с своите аларми, кресъци, викове и пр.

В своята соботьорска и провакаторска дейност Брадастилов не се спира пред нищо да хули народната власт -така на 25 IV.1945 година на събрание по случай панахидата на Григор Чешмеджиев Брадастилов каза:"В България няма фашисти.Всички задържани в лагерите да бъдат освободени.В страната липсва всякаква свобода.Свободата се гради на върха на шмайзера и пр.

На 7.XII.1945 година в клуба на ул.Априлов № 3 Брадастилов казва:"а какво става в "Велика Русия"ние знаем много неща за "славната"червена армия още преди да дойде тя в България,за голямо съжаление обаче в тази славна червена армия съществуват някои"малки"нередовности.Ето Ви и пример:при разговора си с един Руски войник аз научих, че той не иска да си ходи за Русия,а кой ще е този умник който не ще поиска да си ходи в своята родина за която се говори,че е "същински рай".Друг офицер пък се върнал 10 дни по рано от завършека на отпуската си,а какво знали това? Фактите красноречиво говорят.Там става нещо което скоро ще видим.Ние сме в примирие с великите сили,обаче нямаме още мир.А какво правят сегашните управници? Крушят не!не ни е страх от атомни бомби.Отговарям:добре!-ще видим!много пъти аз се провиквам:"стига кръв"те обаче искат жертви и ние ще ги дадем!"Говори се за ударничество -но не ударничество има,а разсипничество.От многото кюмур намиращ се в складовете,току виж,че се е запалил.

В своите речи на събрания Брадастилов е много вулгарен и циничен -така на на събрание в клуба на ул.Преслав № 9 каза!свободата в нашата страна се изразява в това,да си седиш в къщи,да си слушаш радио София,да чакаш да ти дойде един вагон въглища,да ходиш срещу подпис на митинги,да участвуваш в някоя агитка,да ходиш срещу подпис на трудови бригади и пр.Брадастилов продължава:"известни провилигировани среди в страната настояват щото някое си пристанище на Адриатическо море,да се даде на някоя си страна,като в същото време забравят да поискат Царибродско и Босилеградско или другаде.Аз съм против войната,пък вие както искате така я наричайте -отечествена,безотечествена,освободителна,но това все пак е война и народите не я желаят,така както и последната не я желаеха и която дойде не от Мюнхен,не от Берлин, не от запада,а от другаде -вие всички знаете от къде!Брадаслов продължи:"в една реч на един"голям"отечественофронтовец по националния въпрос,който винаги е предизвиквал войни е казано,че ние трябва да ликвидираме с остатъците от Отоманската империя.Същия голям отечественофронтовец е казал,че всички славянски народи трябва да говорят един единствен език Същият "голям"отечественофронтовец,с голям калпак,не е важно"какъв е калпакът се плаши от Българския народ и за това го пазят от него.

Все в същия дух и с ирония и подигравки Брадастилов се изказва на 5 Април 1946 година в клуба на ул.Преслав № 9 какво,че в изборите в България гласували 45 %до като в Гърция били гласували 50 %и по нататък,че 80 % от населението в страната ни било опозиционно настроено,в момента обаче,смело може да се каже,че този проценте е 90 %.Искаме освобождението на всички политически лица.Обвиниха ни,че искаме да върнем фашистите-напротив ние искаме да искореним фашистите като премахнем концлагерите и пр.

На 12.IV.1946 година в клуба на ул.Априлов № 3 пред Английския депутат Брадастилов каза"в България няма никаква свобода,няма вътрешен ред,бият хората по улиците,разваляят събранията ни и пр.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

На 28.V.1945 година на съвместно събрание с БЗНС Никола Петков в клуба на улица Преслав № 9 Брадастилов казва: "народа ни преживява изключителни времена. От ден на ден РП /к/ оборва себе си чрез престъпни деяния. Комунистите са с наведени глави, защо! те съзнават, че тяхното време мина, те знаят, че правото и силата на обединените народи ще се наложи и ще се проведат истински демокрации, защото няма георрафски демокрации/западна и източна/, а има само една. Но ние сме с вирнати глави и чакаме спокойно деня в който идеала ни ще се сбъдне. Обединени с БЗНС ние сме непобедими. Брадастилов продължава-връщане назад няма да, няма, но обръщане може да има, а има ли обръщане ще има и преобръщане /смях/ Какво представлява стопански план - той е едно гениално литературно произведение - но най сраш-ното което става е това, че подрастващото поколение -наши-те деца се привличат в разни съблазни и служат против на-рода и още по страшно е това, че може би на масата която се храните има ухо което слуша и Ви шпионира-шпионира собст-вените си родители. Не е толкова лошо, че септемврийчета има по училищата, лошо е, че септемврийчета има по отговор-ните постове. Най недобросъвестни дойдоха да ни управляват, а на нас културните се пресекоха всекакви пътища към мате-риален и духовен прогрес.

Относно проведените избори за ВНС Брадастилов каз-ва: "ако поместим имената на всички пострадали и убити ед-ва ли биха ни стигнали вестниците за друга да се пише. Пред-стави изборите в миналото и сега, като изборите за ВНС оп-риличи като най диктаторски, с кървав терор, избити очи, счу-пени глави, ръце, крака и пр, и като едни от най страшните кърджалийски времена.

Брадастилов също така е много дързък и в писания-та си в "св. Народ". Неговите статии са едни от най злостни-те пропити с омраза към ОФ и РП /к/ така например вестник "св. Народ" от 22.XI.1945 година Брадастилов пише: "не чуха ли ли тези наши управници всичките закани отправени по ми-тинги и от агитационни групи, че глави ще се търкалят, че чистка ще има след изборите, вътоламееви нощи и пр.

Наред с своята соботажническа и провакаторска дейност Брадастилов проявява такава отправена за чужбина. Така например от заловения махзар до социалистическите партии на западна европа Брадастилов пише: "скъпи другари, позволяваме си отново да ви обърнем внимание върху сириоз-ното положение в което се намира страната ни по причина на увеличаващия се терор .....и завършващ .....с оказване помощ за извоюване на свободата и демокрацията.

Установено е също така, че преследването му, че влиза в Американската легация и пред дома му спира Амери-канска кола с която на няколко пъти Брадастилов е излизал. Всичко това има основание да се предполага, че Брадастилов е агент на чужда разветка.

От установеното външно наблюдение и проведената агентурно оперативна работа по отношение на Брадастилов са открити многобройни връзки с отявлени опозиционери, капи-талисти, фабриканти, реакционери в частности:

а/От политически характер: Атанас Москов, Георги Керемитчиев, Иван Стойчев Руневски, Ничо Русев Икономов, Цоню Рачев, Ефтим Николов, Петко Търпанов, Крум Славов, Иван Коп-ринков, Д-р Георги Петков, Д-р Петър Дертлиев всички чле-нове на ЦК. на РСДП /о/, Борис Петров Владо Василев, Мария Цончева Златинчева, Сами Хаим Алшех, Тимчо Тимлев, Христо Пунев, Стефан Гевгалов, Георги Александров Телев, Иван Гер.

Коларов, Константин Йорданов Куманов, Илия петров Папанчев Цвети Савчев Иванов, Тодор Йорданов Куманов, Симион Накев Пенкьовски , Иван Михаилов Илиев, Руен Крумов Буналов, Борис Зенизов, Славчо Котляров, Проф. Иван Атанасов Батаклиев Петър Атанасов Георгиев, Павел Петров Пенчев, Иван Стефанов Пастухов, Тодор Манов, Тодор Михаилов, Никола Мушанов, Александър Гиргинов, Никола Петков, Димитър Гичев, Петко Стоянов, Атанас Буров и др.

б/ От стопански характер връзки не са установени освен такива с видни индустриалци и фабриканти като Тодоров собственик на шоколадена фабрика "Щастие", книгоиздателство Провадалиев, заводи Чилов, представителство Владо Георгиев и др. за които е установено, че Брадастилов черпи от тях финансови средства.

2. В откритите връзки на Брадастилов се намира и наша агентура в частности: "Видин, Асен, Жан, СС № 10, СС № 12, Славчо, Младен, Бойко, Дойчо, Валилов и Пантерата" които не са работили системно по разработка на Брадастилов, а са се ограничавали само с отделни донесения, получени от трети лица характеризиращи поведението на обекта в отделни моменти .Никой от тях не е насочван към разработката на Брадастилов.

До сега рабработката на Брадастилов е била нередовна и несистемна понеже нито е насочвана агентура, нито пък сме вербовали такава.

От така проведената до сега работа е видно, че Брадастилов си остава отявлен врагна ОФ и РП /к/. В провежданата до сега вражеска дейност той е готов да пречи с всички средства както вътре в страната, а така също и в чужбина като не подбира средства за борба стига да намери начин да напокости на страната. И за да може да бъдат разкрити напълно връзките на Брадастилов с чуждите представителства у нас за вражеската и предателска дейност на Брадастилов както и за такава вътре в страната необходимо е разработката да се насочи в следното направление:

1. Да се разобличи Брадастилов като възможен агент на чуждото разузнаване у нас.

2. Да се рабобличи неговата соботьорска, вражеска и антинародна дейност насочена против власта на ОФ и РП /к/.

За това следва да се проведат следните мероприятия.

1. Да се включи в разработката проверения и ползващ се с доверие агент "Асен" пред когото се поставят следните задачи:

а/ Да влезе в по близък контакт с Брадастилов и семейството му.

б/ Да открие връзките на Брадастилов с чуждите представителства у нас и определи техния характер.

в/ Да се открият евентуалните връзки на Брадастилов с опозиционните лидери в страната и лидерите от другите партии у нас.

г/ Да се открият връзките на Брадастилов с реакционери и реакционни партии и лица в чужбина

д/ Да се проучат квартирите или лицата /куриери/ посредством които Брадастилов получава директиви от чуждото разузнаване - или донася на същите своите прослоути махзари. -Отговорник А Апостолов -Срок за испълн. 30.VI.47 г

2. Да се включи в разработката на Брадастилов проверения и ползващ се с доверие агент "ВИДИН" пред когото се поставят следните задачи:

а/ Да влезе в близки връзки с дъщеряна на Бра-

Из архивите на ДС

дастилов от която да може да научи връзките на Брадастилов с чуждото разузнаване, както и връзките на същия с стопански деятели у нас, или такива от които черпи финансови средства

б/ Да влезе в по близки връзки с Д-р Петър Дертлиев и Атанас Москов от които да се опита да научи за връзките на Брадастилов с чужденците.

в/ Да се открият връзките на Брадастилов с реакционери и реакционни партии и лица в чужбина.

г/ Да се открият евентуалните връзки на Брадастилов с опозиционни лидери в страната и лидерите от други партии у нас.

Срок за испълнението 30VI.1947 г.
Отговорник А Апостолов

3. Да се вербова информатор квартирник при когото да се поставят следните задачи:

а/ Изземване на документи потвърждаващи предателската дейност на Брадастилов.

б/ Да следи за неговото поведение в квартала както и да открие хората които го посещават и определи характера на тези посещения.

Срок за испълнението 30.VI.1947 год.
Отговорник О.Р.А.Рашев

4. По линията на документация да се проведат следствени мероприятия за документиране на антинародните изказвания на Брадастилов.

Срок за испълнението 30.VI.1947 г.
Отговорник А Апостолов

5. Да се установят възможностите за разпит на свидетели които могат да потвърдят вражеската деятелност на Брадастилов

Срок за испълнението 30.VI.1947 г.
Отговорник А Апостолов

6. Да се установи външно наблюдение за обекта на разработката с цел зафиксиране срещи и връзки представляваши оперативен интерес за службата.

Срок за испълнението 30.VI.1947 г.
Отговорник А Апостолов

7. Да се установи контрол на входящата и исходяща кореспонденция за откриване на връзки и интересуващи документи ДС.

В резултат на правилно проведени и съчетани агентурно оперативни мероприятия и разобличаване на неговата вражеска деятелност да се изготви заповед за неговото арестуване и предаване на следствие.

ОДОБРИЛ
Н-к служба –
.....1947 год.

Н-к II гр:
А Апостолов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1 б

Строго секретно

РАЗРЕШАВАМ
Началник на отдел I-ви
...../Т.Ст.Ганев/
.2..VI.1947 год.София

ДО ГОСПОДИН НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛ I-ВИ ПРИ Д.Д.С.
У К.

СЛУЖБА
"ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"
РАЗСЕКРЕТЕНО
по Рег. № 1703
от 21.06.1999 г.

Р А П О Р Т

От Никола Манолов Бухов, О.Р. IV група ~~отд. "А" отдел I-ви~~

ГОСПОДИН НАЧАЛНИК,

Лицето АТАНАС ДИМИТРОВ БУРОВ-роден на 31.I.1875 год.в гр. Горна Ореховица,а по настоящем жител на София,ул.11-ти Август № 1. По професия крупен банкер,женен,Българин.

Преди 9 Септември 1944 год.същия е развивал активна политическа дейност,сътрудничил е с фашиски водачи от другите политически партии.

След 9 Септември 1944 год.Буров продължава още по дейно да развива активна вражеска конспиративна деятелност,като редовно се среща с всички лидери на опозиционните партии,а също така е подозрен, че подържа връзки с чуждото разузнаване.

Тъй като за него има материяли които го уличават в вражеска деятелност,то аз Ви моля Господин Началник,да ми разрешите да открия за него АКТИВНО АГЕНТУРНО ДОСИЕ, а също да дам задача за проучване.

За същия има материяли в картотеката на Д.С.под преписка /Досие/№ 24624,които трябва изема при мен.

ОДОБРИЛ
Началник отд."А"-отдел I-ви
...../М.Гинев/
26.VI.1947 год.София

Н-к IV група : /Б.Донков/
О.Р. : /Н.Бухов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително

До господина
Директора на Държавна сигурност
Тук.

Д О К Л А Д

от главния инспектор при Дирекция на Държавна сигурност

Господин директор,

Предмет на настоящия доклад са някой преценки и предложения по предстоящия процес на Никола Д. Петков.

Основните цели на тоя процес са от държавно политически и наказателно правен характер. Никола Д. Петков и сподвижниците му освен легалната политическа дейност са вършили и нелегална противодържавна дейност, свързали са се с фашизирани офицерски среди, инспирирали са ги към създаване на превратаджийски организации за съборяне народната власт чрез въоръжен преврат; вършили са дейност в широк мащаб за подриване и дизорганизиране стопанските мероприятия на правителството /стопанския план, снабдяването, прехраната, наряди и пр./; с всички средства са работили за подриване народната република, демократичното строителство и демократизиране на страната и най подире са сътрудничили на международните подпалвачи на война, подравяли са дружбата с СССР, Славянските и другите демократични народи.

Така задачата на тоя процес е да демаскира и удари политически и морално тая престъпна реставраторска клика, а заедно с това да приложи разпоредбите на закона, които забраняват и наказват такава дейност.

За да бъде извършено това тая престъпна дейност трябва да бъде установена, изяснена и осветлена в нейната фактическа пълнота.

От досега очертаните контури на процеса може да се каже, че горната задача не е решена пълно. В процеса се сочат подсъдимите в състав на НДПетков, МИванов, БГергов и х. Атанасов. С изясняване дейността на тая група ще се установи военно конспиративно превратаджийската дейност на Никола Петковци. Това е само една страна от целата им дейност.

132 185

Освен тая група на подсъдими има още един подсъдим/Д.Ц.Иванов/ с чието участие в процеса ще се изнесе едно покушение и един палеж.Това са обикновени криминални,общо опасни престъпления,извършени безспорно с определена политическа цел-подриване власта на ОФронт.

С това се изчерпва състава на сигурно установените подсъдими.

Към тех като възможен подсъдим стой Никодим Попов,с чието участие ще се изнесе стопанско саботажна дейност вършена 946г./палежи на снопи/. Но участието тук на тоя подсъдим е условно.

В тия рамки процеса ще бъде крайно стеснен и осакатен.

Общо гледан,на практика процеса ще излезе с едно голямо и основно престъпление-конспирацията "Военен съюз",като край нея уединен ще стой случая на Д.Ц.Иванов.А всичко това далече нема да характеризира престъпната дейност на кликата на Петков.

При тая постановка ще се проявят грубо и следните слабости: Н.Д. Петков е вършил своята престъпна дейност с хора чужди на неговата група/ /поменатите трима офицери/,а целия му централно ръководен кадър остава непричьом в това дело,т.е. престъпленията са лично дело на самия Петков.

На второ место в тоя състав сподвижниците на Петков /офицерите пък и Д.Ц.Иванов/са третостепени,обществено нейзвестни лица.Та с такива лица и само с тех такова сериозно и голямо дело,несериозно е,да се очаква,че ще може да се извърши.

На трето место,което е най важно -престъпната дейност на Петков ще бъде изяснена само от една страна.А това ще бъде недостатъчно.

За да има истинска стойност тоя процес,състава на подсадимите трябва безусловно да бъде разширен.

1.Участието на Никодим Попов не трябва да се предвижда условно, а непремено.С него ще се изясни една от най важните форми на стопански саботаж-ПАЛЕЖИТЕ,а те не започват и не завършват в Лом.Те трябва да бъдат ударени жестоко.

На второ место между случая на Никодим и Д.Иванов от фактическа страна нема абсолютно никакви различия! И двамата са признали в провинцията,и двамата там са заобикалени с признания на съучастниците, и двамата тук отричат.

Никодим има още един съществен момент,че той е установен да е давал инструкций за стопански вредителства в клуча на съюза им през м. април 947 год."да не се изпълняват наряди,да се пречи на стопанския план и пр.и пр." За това свидетелствуват А.Гинчев и Пенчо..... .

Така установено едно второ престъпление на Никодим го отежнява още веднаж,говори за система в него в тая му престъпна дейност,също така насища процеса с характерни престъпления-Стопански вредителства и подриване стопанския план.

Довода,че следствената разработка на Никодим съставлява трудности,това е верно и то толкова за него колкото и за Д.Ц.Иванов.

223

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Верно е,че Никодим не е [illegible] първостепена фигура,но той насища процеса с едно от най характерните стопанско саботажни престъпления-палежите и подриване стопанските усилия на правителството по наредите и плана.

За Никодим е нуждно само да се внесе в въпроса му категорично отношение,такова както при Д.Ц.Иванов.

2.За да бъде пълен-не.Такава цел не се поставя и не е нуждно, за да бъде пълно репрезанативен процеса,при тая обстановка на развитията и възможности за установаване,необходимо е да се привлекът като подсъдими и следните лица:АСЕН ПАВЛОВ,РАНГЕЛ ДАСКАЛОВ и ДИМИТЪР СТОЯНОВ.

С техно участие не може да се говори,че задачата ще бъде пълно решена.

I.АСЕН ПАВЛОВ.С привличането му в процеса ще имаме един подсъдим от първостепена величина и нема да става въпрос вече,че престъпленията на Н.Д.Петков са негово лично дело.

На второ място Павлов за съюза е не по малко важен от Петков, с право наричат Павлов,че е"разума",началник щаба на съюза" и пр.

Чрез него [illegible] тая реакционо реставраторска мафия ще може да бъде ударена до дъно.

На трето място престъпленията на Павлов ще значително ще закръглят картината на престъпления,вършени от тая престъпна група.

Престъпленията на Павлов са две: подбудителска дейност по създаване на военно конспиративната превратаджийска група "кап.Апостолов и др." В тая група са участвали и минали през нея около 15 офицери от Софийския гарнизон.Дейността на тая група е инспирирана изцело от Павлов."ерно е и това,че РО дава оценка,че тая група е стигнала на една степен по долу в развитието си ще и организационото си саздаване от "Неутрален офицер" и"военния съюз".Но верно е и това,че първите две групи са погълнали изцело вниманието на РО и тая по степен следваща след тех е била изоставена след като е разследвана,Ако беше тя самата без другите,на нея би се отдало нуждното внимание.

Особеностите в тая "група" са в това,че дейността на Павлов е много по ясно изразена и много по лесно доказуема.

Като втора особеност трябва да изнеса и това,че даже и да се направи снисхождение към тия заговорници,та даже и да се приеме,че нямаме въобще създадена група,тогава ще остане само дейността по "възхваляване,одобряване,проповедване",въобще ПОДСТРЕКАВАНЕ към такава дейност.По съществуващото на тоя фактически минимум,са неуместни всекакви спорове. И в такъв случай Павлов ще отговаря не по чл.1/доживот или смърт/ а по чл.5/15 години затвор/. Признаването на тоя фактически минимум ще бъде обаче едно примирително отношение,защото фактите сочат повече.

На четвърто място трябва да не се пропуска и факта,че престъпленията на Павлов по отношение доказаност не стоят по долу от тези на Н.Д.Петков т.е. процеса нема да получи тук тон на слабост в доказателствата,за да повлияе на приетата до сега картина.

На пето място може да се приеме,че главните свидетели срещу Павлов -кап.Апостолов/които по късно е продължил конспиративната си дейност в Ст.Загора и там има висящ процес/,майор Икономов-сега лагерист и Ив. Гладнишки,ще бъдат категорични изобличители.

На седмо място Павлов ще бъде поставен при режима на разследване на ДДИванов,а не при тоя на НПетков и при него има много по голема вероятност да бъде преодолян и да мине на признания.

Второто престъпление на Павлов -укривателство и състаявен лъжлив официален документ/лична карта/ на дражиста Вук Пвошевич.

Тук престъпното деяние на Павлов е ТЪЖДО установено,той е укривател /чл.344 НЗ-2 год.затвор/ и подбудител към фалшификация на официален документ/чл.353НЗ-10 год.стр.тъмн.затвор./

С изнасянето на това престъпление ще се покаже,че тия хора са вършили вулгарни,криминални престъпления в своята политическа и подривна работа.

Това има твърде големо значение за моралната страна.

Това престъпление от към фактическа страна не може да бъде тълкувано и разтягано или омаловажавано.Това което е извършено,извършено е и по него нема да се спори.

Така Павлов ще се яви не тежест на процеса на Петков,а ще се окаже много по благодарен обект за работа.Ползата е очевидна.

Нема никакво значение факта,че в процеса нема да бъде изнесено доказателство Петков да е давал инструкций на Павлов.Това не е нужно в случая-те са тесно свързани политически с факта,че са първите двама водачи.Срещу един такъв довод /който може да има само процесуално значение за подсъдноста,без да има каквото и да е материално правно значение/ ние ще излеземе с теза фактически оправдана и необорима.

II. ДИМИТЪР СТОЯНОВ. Свид.Александър Гинчев и Тоньо.....от Габрово установяват факта,че през април 947г.в клуба им,Дим.Стоянов и Никодим са им давали инструкций за подривна работа срещу стопанския план и против наредите.

Стойноста на участието на тоя подсъдим в процеса е в това,че ще се изнесът факти така да се каже текущи,близки по време.

С това ще се отбие още веднаж упрека,че ще сидиме Петков за стари работи и го сядиме сега за политически цели.

На второ място с това престъпление на Стоянов/по чл.чл.5 и 10 от НЗЗИВ / е стопанско вредителство от тая област в която казаната престъпна група прояви много престъпни усилия.

Ще бъдат изобличени и ударени престъпленията срещу стопанските усилия,снабдяването,разпределението и пр.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Такова престъпление даже и да нямаше,тредваше да бъде намерено, разкрито и осъдено тук.А в случая е на лице.

Освен това ако не бъде осъден Стоянов,за същия случай нема да може да бъде осъден и никодим. А това ще бъде неоправдано и произволно стесняване на процеса.

По достоверност показанията на Гинчев и Тоньо още на времето са документирани,защото веднага след получаване тия указания от София,те са ги занесли и препредали още на времето в провинцията и това е документирано.

Тук ще може да се прави само едно възражение или да се сочи слабост, че Д.Стоянов ще бъде съден само за един факт. Но тоя факт е много характерен и типичен. това не инцидентно изказване. След една заседание на У.С. където се чувства,че не всичко е казано ,се водят на само разговори и се дават инструкции.

226

Тук се разкрива тая връзка и паралелност и двойственост в работата на дейците на Петков.Вършат легална работа,заедно с нея има и нелегална и тая последната върви скрито с първата. Това е много важен момент.

По сила на доказаност,тоя факт е несъмнено доказан.

Нямам представа за Д.Стоянов и не зная какво може да се очаква от него и какво ще бъде държанието му.Тук трябва да подчертая ясно този факт,не е много нужно подсъдимия непремено да признае,много и много по важно е той силно да бъде изобличен,да има достатъчно други доказателства.

Тия доказателства не са по слаби от тези срещу Петков.

III.РАНГЕЛ ДАСКАЛОВ. През дек.945г.в Бургас и Сливен на конференций Даскалов грубо,дръзко и публично съобщава новата политика на Петковци, "ОФ е враг № 1,Звено-враг № 2, СССР изнесе от нас стоки за 10,000,000,000 лв.а внесе за 3,000,000,000лв.той ни ограбва, ние трябва да преминеме в настъпление срещу власта на ОФ с всички сили,без оглед на жертви.Подсказва да се вършат вредителства срещу стопанските усилия на правителството да не се изпълняват наряди.След това прави ограничени конференций където дава по конкретни инструкций.Лидерите на тая дейност не закъсняват-два процеса за "метеж в Чокоба" и процеса на Икономов,Топалов,Мфата и др. -първия е с влезла в зак.сила присъда,а втория мина апел.съд.

Дейноста на Даскалов е подбудителство. За подбудителството не се иска това как е извършено,а дали е дало резултати,дали има подбудени,готови за престъпления. това го установяват присъдите.

Трябва да се добави,че дейноста на Икономов,Топалов и Мфата ни е точно такава каквато е тази на Даскалов. Разликата е тази,че Даскалов не е съден тогава с тех,а това трябва да се направи сега.

За Даскалов също има достатъчно доказателства и то толкова колкото беха за Икономов,Топалов и Мфата и др.

Днес/30.6.Т.Г./ когато Петков се кълне в верност на ОФ,неговите принципи и в сътрудничеството с комунисти .Нужно е да стой до него

Из архивите на ДС

първия му помощник които сочи-"комунистите са враг № 1",които публично и дръзко руши единството на ОФ и разкрива интимните цели на тая група.

Хулители на народното единство,врагове на най преданите стороници на това единство,друг такъв момент в процеса нема,нито може по ясно да бъде изразен.А Даскалов не е само това след него се вдигат метежи, готвят се стопански саботажи и пр.

Повече от това не е нуждно.

Даскалов е първостепена фигура,най дръзкия хулител. Всичко казано за Павлов и Стоянов важи и тук.

В края искам да се спра на два момента.

Мисълта-нашите следователи не са се справили и не свършили още с Петков,Д.Ц.Иванов и Никодим,а се иска да си удвоимe работата.

Това е неправилно.Не може да откажеме решаване на задачата защото сложените в действие сили може да излезат недостатъчни. Такива сили имаме още,може да се намерят и повече.Но ако бехме провалили целото или почти целото П.П. тогава също щехме да си поставиме задача,да си свършиме работата.Разширението което се иска оправдава усилията и нещо повече даже.

Фигурата на Петков внезапно направи някой много важни работи относително да изглеждат по дребни и сочи към изоставянето им.Те не са още такива и не са били такива.

Поставените срокове налагат бързи решения и бързо започване на разработките.

ЗАБ. Днес имах възможност да видя Никодим,оказа се,че го познавам от по рано,както баше и с Д.Ц.Иванов.

Никодим е много по положителен като човек и успехите при него ще са много по цени и по сигурни.ДЦИванов е много по развратен и подъл там и най големата сигурност може да крие в себе си изненади.

Тия факти налагат съответните оценки и мерки.

В това се състоят предложенията ми по тоя процес.

Най подире,ние сме длъжни да раздаваме и правосъдие.

София,30.6.947г.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР ПРИ ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:

1 6

Строго секретно

РАЗРЕШАВАМ
Началник на отдел I-ви
...
/Г.Ст.Ганев/
..VII.1947 г.София

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛ I-ВИ ПРИ Д.Д.С.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К.

Р А П О Р Т

От Никола Манолов Бухов,опер.работник IV гр.отд."А"-отдел I-ви

ГОСПОДИН НАЧАЛНИК,

Лицето СТОЯН ПЕНЧЕВ КОСТУРКОВ-роден на 26.XI.1866 год.в гр.Панагюрище,а понастоящем жител на София,живущ ул.Н.Николаевич № 21 .По професия публицист,женен,Българин.

Преди 9.IX.1944 год.Костурков е бил един от първите водачи на Радикалната Партия.След умирането на лидера НАЙЧО ЦАНОВ,той става шев на същата партия.

След 9 Септември 1944 год.когато Радикалната Партия влезна в правителството на О.Ф.,някой от водачите на същата партия излезнаха в опозиция,а СТОЯН ПЕНЧЕВ КОСТУРКОВ, с по голямата част от Радикалната Партия останаха в правителството.Същия когато е бил Министър на Просветата е бил против някой реформи в същото М-во,а също така и портив чистката Която трябваше да се порведе през това време.Лично КОСТУРКОВ е закрилял фашиски елементи и дейни опозиционери,за които е възприпятствал да бъдат уволнени.

Тъй като за него нямаме достатачно материяли които да го уличават в вражеска дейност и неможем да открием активна агентурна разработка,то аз Ви моля Господин Началник,да ми разрешите да отрия за него ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНО ДОСИЕ,тъй като той е член от ВИСШИЯ ПАРТИЕН СЪВЕТ и И.К. на правителствената Радикална Партия.

За същия има материяли в картотеката на ДС.,под преписка /досие/№ 21367,които трябва да взема и ги слея с материялите при мен.

ОДОБРИЛ
Началник отд."А"-отдел I-ви
...
/М.Гинев/
2.VII.1947 год.София

Н-к IV група :
/Б.Донков/
О.Р. :
/Н.Бухов/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛ I-ВИ ПРИ ДДС.
ТУК.

Р А З Р Е Ш А В А М:
Началник отдел I-ви
...
/Г.Ст.Ганев/
.....1947 год.

Р А П О Р Т

От Кирил Николов Митов II група отделение "А" ДС

Господин Началник,

След като разгледах материялите на лицето АТАНАС СИМЕОНОВ МОСКОВ, роден на 28.VII.1903 год. в гр. Севлиево, жител на София, живущ на ул. "Патриарх Ефтими" 98-Vетаж, женен българин, български поданник, по професия адвокат установих, че същия няма материяли уличаващи го в вражеска деиност, поради което не можем да му открием активна агентурна разработка.

Същия обаче не се е отказал от политическия живот и е един от първите деици в организацията РСДП/о/. Ето защо Господин Началник, моля да ми разрешите да открия на него ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНО ДОСИЕ тъй като е и член на ЦК на РСДП.

Москов има заведено досие в картотеката на ДДС по № 424, което се намира в II група отделение "А".

ОДОБРИЛ!
Н-к отдел. "А" отд. I-ви
...
/М.Ганев/
...14.VII.....1947 год.
София.

Н-к II група: .....

Опер. работник: .....
/К.Николов/

строго поверително!

РАЗРЕШАВАМ:
Началник отдел I -ви
. . . . . /Ст.Ганев/
. . . . . .1947 год.

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА
НА ОТДЕЛ I-ви при Д.С.

Т у к

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Р А П О Р Т

От К.Николов – опер.работник 2 група,отделение"А" ДДС.

Господин ~~н~~началник,

След като разгледах досието на лицето ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ – лекар,роден на 7.IV 1916 год.,живущ в София на ул.Боянска 36,женен,българин,български поданик,източно православен,установих че същият няма материяли уличаващи го във вражеска дейност,поради което не може да му се открие активна агентурна разработка.

Същият обаче е един от най-активните членове на РСДП/о/ народен представител във ВНС,член на ЦК на РСДП/о/ и секретар на ССМ/о/ и отчаян враг на О.Ф. и РП/к/.

Ето защо,г.началник моля да ми позволите да му открия ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНО ДОСИЕ.

Петър Дертлиев има досие под № ~~27831~~ 861 в политическата картотека при ДДС,което се намира в 2 група – отделение"А"

ОДОБРИЛ:
Н-ник отд."А"-отд.I.
. . . . . /М.Гинев/
. 14.VII..1947 год
С о ф и я

Н-ник 2 група. . . . . .

Опер.работник: . . . . . /К.Николов/

15

До Господин Началника
на отд."А"отдел I-ви
Тук

Д О К Л А Д

За оганизационото и политическо състояние на НС.
Звено Соф.орг.от 9.IX.46.год.до 9.IX.1947 год.

Организациона дейност.През времето от 9.септември 46.год.до 9.IX.1947 год.НС."Звено"е разяждан от вътрешни фракционни борби,между трите фракций които се очертават в партията.През изтеклия пиреод от времето като наи-голяма група се очерта дясната която водеше борба против центара и левицата под лозунга за незабавно свикване ВНС.на партията и ревизиране водената политика от ИК.По горните причини организационата дейност през отчетния пириод от времето извънаредно слаба.

През тоя пиреод от време НС."Звено" е провел следните организационни събрания,заседания и конференций както следва:На 13.IX.46.год. се състои заседание на ИК.на партията с дневен ред:Отварждаване от ИК. ново избрания ЦК.на МНС."Звено "избран на втората Национална конференция през авг.46.1946 год.Втора точка от дневния ред участието на партията в изборите.По първата точка се очертаха две становища това на десните които не искат да признаят новоизбраното ръководство за законо и другото на центара и левите които се изказаха в защита на новото ръководство.След дълги разисквания ИК.отвърждава ръководството.По втората точка се взема решение партията да участва в изборите за ВНС.тъи както е решил НК.на ОФ.На 21.IX.ИК.свиква заседания на което заседание се занимава с определене оратори за предизборни събрания и отчняване кой от чл.на ИК.къде да се кандидатира.По първата точка се определят някои чиновници от министерството за оратори,а по втората точка се взема решение в София да се кандитират старите звенари Стайнов,Юруков и др. придимно хора от дясното крило.На 1.XI.46.год.се свиква на заседание и ИК.занимава с загубване изборите от партията и причините за пропадане на техните кандидати.В разискванията които станаха в това заседания се развиха бурни дебати между десните,центара и левицата.Десните обвиняваха К.Георгиев,че с отстъпките които правел от принципите на партията той бил причината за пропадането на партията в изборите.Представителя на десните Петко Стайнов Настоя незабавно да се свика ЦК.на партията. Направеното предложение от Стайнов бе прието и ИК.реши да се свика на заседание ЦК. на28.XII1946 год.които да реши какви са причините за поражението на партията в изборите и има ли виновници за това.

На 4.XI.ИК.на партията се събира на заседание и изработва декларация в която обеснява пред членовите причинити за загубване на партията в изборите.В аргоментите които излага ИК.за загубване на изборите сочи ки грубото вмесване на някои о.ф.партии в вътрешния организационен и политически живот на Звено/намекваики за РП/.Освен горните причини в декларацията се излагаше и като причина разложителната работа която провеждаха в партията някои среди/отнасеики се за десните/,по горната причина Петко Стайнов като представител на десните отказа да подпише декларацията,като не отговареща на деиствителноста.На 14 XI.имя състоя заседание на ИК.в което заседание се разисквал въпроса за бъдащето поведение на министрите в новия кабинет.В станалите разисквания се изказали болшинството от ИК,че техните министри в новия кабинет трябва да провеждат твърдо звенарската политика или в противен случеи да напуснат правителството.На 28.XII.46 год.бе свикан на заседание ИК.като на заседание бе определен дневен ред да се разгледат причините за поражението на Звено в изборите.В това заседание направиха доклади чл.от ИК Минков от Видин,Чобанов от Пловдив,Малинов-Варна и Хаджиолу от Стара Загора.Докладите бяха направени в един и същи дух оплакваики се от те-

Из архивите на ДС

232

16

рора които е опорочила милицията в техните области, като са подчертали, че партията е изгубила само за това изборите и ако продължават да търпят това положение рескуват да онищожат партията. След направените доклади от чл.на ЦК. живущи в провинцията взема думата Петко Стайнов които подкрепва изказалите се чл.от ЦК. казал, че в изборите, РП не е правила разлика между опозицията и НС Звено, като е водила борба наравно, като с опозицията, против тяхната партия без да държи смятка, че НС Звено е в О.Ф. След това е взел думата К.Георгиев, който с нищо не е направил разлика в своите изказвания, а се е напълно солидаризирал с направените доклади от членовете Ц.К. които са предимно хора от дясното крило на партията, като е казал, че той напълно се съгласява с казаното от тях, но вътрешното и международно положение на България такова, че НС Звено трябва да направи всичко възможно за да продължи О.Ф. в сегашната му форма. На 27.X 1946 г. изборите за ВНС, освен пречките, които срещнахме от някой О.Ф. партии/отнася се за РП/ние загубихме и по причина на това, че някой членове от ЦК и ИК, не прецениха достатъчно в какво положение се намира НС Звено в настоящия момент. След него вземат думата членове от левицата на ЦК Трайчо Доброславски, Тр.Трифонов, М.Стойнов и Ат.Драгиев. В изказванията си, те посочили причините за поражението на партията, че има отражения от борбата, която са водили някой О.Ф. партии, но че главните причини за поражението на партията не са тия. Като главна причина за поражението в изборите за ВНС на НС Звено, Тр.Трифонов сочи някой членове от ИК, между които и самия секретар на партията П.Попзлатев. Провежданата от полит.секр. П.Попзлатев, В.Коруков, П.Стайнов политика, чужда на НС Звено, е дала основание на членове от други О.Ф. партии да смятат НС Звено за опозиционна партия и водят с него борба, както против опозицията. В развилите се бурни дебати между дясните и левите в партията, десните изтъкнаха една от причините за поражението на партията и влизането на лица чужди на НС Звено в тяхните редове с цел да разлагат редовете на партията/отнася се за левите/. Един от тези виновници, те посочиха М.Стойнов, който бил причината за разбиването на Софийска гр.парт.огранизация, като поискаха неговото отстраняване, като член от ЦК на партията. Създалото се настроение от поражението на партията по време на изборите, обедини умерените с десните - против левицата и направеното предложение от десните да бъде отстранен М.Стойнов от ЦК бе гласувано от всички с изключение на левицата. На заседанието бе поставена на преценка дейноста на полит.секретар на НС Звено П.Попзлатев, от страна на левите, които поискаха ЦК да отстрани Попзлатев от секретарството на партията. Левите мотивираха своето искане с това, че Попзлатев, през главата на Гр.организация на НС Звено, е саботирал дейността на партията, като е заблуждавал ИК, че партията е в добро състояние и ако излезе самостоятелно в изборите ще вземе най-малко около 70-80 депутатски места в Парламента. Десните по този въпрос, също се изказаха против Попзлатев, от когото не бяха доволни и смятаха Попзлатев за колебаещ се елемент от дясно към центъра. В изказванията си по този въпрос П.Стайнов като подчерта грешките на Попзлатев, като секретар на партията, поиска смяната му и на негово място ЦК да постави Ст. Чолаков/десен/. Вземайки думата по същия въпрос К.Георгиев, предлага за поста полит.секретар на НС Звено да бъде избран Г.Кулишев от центъра/негов доверен човек/. След неговото изказване, той предлага въпроса за секретарството да се постави на следващото заседание на ИК на НС Звено и бъде разрешен. На състоялото се заседание на 30.I 1947 г. ИК на НС Звено по предложението на К.Георгиев решава да освободи П.Попзлатев от полит.секретарство на партията и на негово място назначава Г.Кулишев, но понеже същия беше в чужбина в връзка с Анкетната комисия, до неговото завръщане ИК натовари за негови заместници Тр.Трифонов и о.з.ген.Р.Славков. Поемайки ръководството на Ц.Упр-е на партията, двамата ръководители, поведоха борба помежду си, използувайки отсъствието на Г.Кулишев, печелейки свой привърженици в партията за своите

17

фракции и приятели. През времето от 30.I до 1.VI 1947 г. ген. Р. Славков, като представител на дясното крило, направи конференции в Русенска, Варненска и Ст. Загорска области, в които градове смени областните ръководства с тяхни хора и избра делегати за Висш партиен съвет от същите области. Трифон Трифонов от своя страна вършеше същото в София, като подмени ръководствата на V и III гр. парт. райони и на тяхно място постави леви и по този начин завоюва официално Соф. гр. организация и районите в същата.

СОФИЙСКА ГРАДСКА ОРГАНИЗАЦИЯ. Гр. организация на НС Звено през периода от 9.IX 1946 до 9.IX 1947 г. се оглавяваше от лявото крило на партията. Отношенията на Гр. организация към Ц.К. и ИК през горния период от време до 11.VI 1947 г. бяха много лоши и водеха борба помежду си. Причина за това са различията в провежданата политика на партията. До като Гр. ръководство начело с Тр. Доброславски, Т. Трифонов и М. Стойнов провеждаха О.Ф. политика в Гр. организация и районете на партията, водейки решителна борба против реакционно фашиските елементи в същата. ЦК и ИК, в голямото си болшинство, подържаха десните елементи в партията и саботираха дейноста на Гр. организация. Дейноста на ЦК дескредитираше Гр. организация и често членове от ИК, като П. Стайнов, Г. Стамболов се месеха грубо в организационния живот на районите през главата на Гр. организация. По тази причина, през целия период Гр. ръководство водеше борба с привържениците на десните по райони, които не испълняваха неговите директиви. Едва на 5.X 1946 г. Гр. ръководство успя да смени ръководствата на V и III гр. парт. райони с привърженици на последното. Сменяйки ръководствата на почти всички райони, които бяха оглавени от десни ръководства, гр. ръководство назначи леви, което отдръпна звенарските маси от последните, поради това, че същите бяха десничарски настроени и по тоя начин се изолира от звенарските маси. На 30.III 1947 г. гр. организация свика с специални покани, доверени нейни членове от районните ръководства и избра ново гр. ръководство /фактически преизбра строто/. Огранизационния живот на Гр. организация се изразява както следва: На 3.IV 1947 г. се избра и конструира новото гр. ръководство. След конструирането на ръководството, то избра една комисия от трима души за изработване план за бъдещата дейност на Соф. гр. област. На 11.IV 47 г. се състоя второ заседание на гр. организация, което се занима с следния дневен ред: 1/Изпраща изложение до м-р Хр. Лилков с искане назначенията в МВото да стават по препоръката на гр. организация и 2/Изготвяне писмо до предс. на партията К. Георгиев по списването на в-к "Изгрев". В писмото се иска интервенцията на К. Георгиев в връзка с списването на в-к "Изгрев" и смяната на В. Юруков от директорското място в в-ка. На 28. V 1947 г. се състоя заседание на което се разглеждаха отправените искания от V и III гр. райони за даване на последните финансова помощ от Гр. организация. На 14.VII 1947 г. Гр. организация устройва съвместно заседание на председателите и секретарите на партийните райони. На това заседание Гр. ръководство дава директиви на председателите и секретарите на районите да наредят на членовете по районите да членуват в масовите и културно-просветни организации и навлизат в тяхните ръководства с цел да провеждат линията на партията в тях.

ОБЛАСТНО РЪКОВОДСТВО НА НС. ЗВЕНО. През 1946 г. Обл. ръководство се състоеше от прогресивни леви елементи. Същото не е развило почти никаква дейност по причина на това, че бе откъснато от градовете в Софийска област, а по късно неговия председател Борис Димев замина за Румъния след което Обл. ръководство се саморастури. Единствения негов актив е свиканата на 22.XII 1946 г. Обл. конференция с представители от Перник, Ботевград, Самоков и Софийските райони. На тази конференция станаха бурни разисквания. Делегатите през главата на Обл. ръкво в своите изказвания издигаха противо-О.Ф. лозунги, а ръководството на I район

Из архивите на ДС

233

Из архивите на ДС

бе издало едно изложение против П.Стайнов,Юруков,което се разпръскваше между делегатите на конференцията.През това време пристига П.Стайнов посрещнат от болшинството делегати с ставане на крака и викане"ура". След бурното посрещане Стайнов направил доклад за политическото положение на страната,за изборите за ВНС и поражението на партията в същите.В началото на 1947 г.на 26 януарий,полит.секретар на партията,свиква членове от Софийска област и образува ново Обл.ръководство,изключително хора от десните елементи.Това избраното ръководство до 11.VI 47 г.не одобряваше политиката на ИК и не развиваше някаква организационна и политическа дейност.След поемането полит.секретарство на НС Звено от Г.Кулишев,същото почна да дава признаци на живот,като към началото на юлий свика една единствена конференция в Ботевград.За сега същото е в бездействие.

ДЕЙНОСТА НА I-ви РАЙОН.През отчетния период,след поемането на ръководството на I-ви район от Тр.Трифонов,организационния и политически живот на района се е проявявал само чрез формираното ръководство от Трифонов.От начало I-ви район,при поемането му от левите през м.септември 1946 г.броеше от около 700-800 отчетени члена.Членовете на района по директивите на Г.Стамболов,П.Стайнов и др.от десната фракция на ИК, бойкотираха района и не се отчитаха,нито посещаваха събранията ,а непрекъснато се готвеха на евентуално свиканите събрания в района да бламират Трифонов и изберат свое ръководство,По Тази причина,ръководството изразяваше своята огр.и полит.дейност,само чрез заседания на ръководството и даваше свой представители в районните О.Ф.секции.Едва на 4.VI 1947 г.ръководството на I-ви район,свика годишно събрание за да даде отчет за извършената от него дейност през 1946 г.На това събрание Трифонов,предварително уговорил с някой представители от дясното крило обещавайки им да ги включи в новото ръководство.На така подготвеното и свикано събрание с специални покани,Трифонов предлага и се преизбира старото ръководство,включкаво в себе си и двама представители на дясното крило.След избирането на новото ръководство,същото още не се е събирало на заседание.В района понастоящем има едва около 300-350 члена,отчетени.Финансовото състояние на района не е много добро.

IIри РАЙОН.Организационната и политическа дейност на района е слаба.От 9.IX 1946 г.района живееше редовен огр.и полит.живот,като правеше редовно седмичните си огранизационни събрания на които събрания присъствува от 60-80 човека.Дневния ред на събранията обикновенно бе в връзка с борбите в партията и критикуване порядките на О.Ф.комитети и членовете на РП.След изборите за ВНС-27.X 1946 г.в района настъпи дезорганизация следствие провалянето на НС Звено в тях.Напоследък непрекъснато се чувствува отлив на членовете от района и насрочените събрания се посещават от 30-40 члена и по тази причина те биват отлагани. Ръководството на района не е в състояние да свика годишно събрание и продължава да насрочва такива бед да може до сега да свика добре посетено общо районно събрание на което старото ръководство да даде отчет и се избере ново ръководство.Финансовото положение на района е много лошо и по причина на това клубното им помещение бе отнето.Понастоящем такова нямат.

III-ти РАЙОН.Районът е първия районен на НС Звено в София.От 9.IX 1946 г.живееше редовен организационен живот,който организационен живот се спира на 1.I 1947 г.През тоя период от време,ръководството начело с Драган Минков,човек от дясното крило в партията бе в непрекъсната борба с Тр.организация,инструктирано от члена на ИК о.з.ген.Славков.Районът групираше вражеските елементи в своите редове и провеждаше противо-О.Ф.политика.След 19I 1947 г.на състоялото се годишно събрание в района се образуват две ръководства-дясно и ляво,но от тогава и до сега и двете ръководства изразяват своя организационен и полит.живот

19

Из архивите на ДС

235

само чрез периодични заседания на ръководствата без да свикват общи районни събрания. Числиния състав на района непрекъснато спада и по настоящем едва има около 150 души отчетени членове. Финансовото положиние на района не е добро по причини на това, че в района има две ръководства и членовете не плащат ни нито едно от двете такива.

IV-ти РАЙОН. Състоянието на НС Звено IV-ти район от 9.IX 1946 г. до 9.IX 1947 г. непрекъснато се влошава. От отчетените през 1946 г. членове 400 души, същия район понастоящем брой от 70-80 отчетени члена. Ръководството на района, избрано на 1.IV 1947 г. е под влиянието на лявите и по същата причина, но има много слабо влияние в района. До настъпването на летния сезон района провеждаше редовно своите събрания, които се посещават обикновенно от 60-80 човека. В района не се чувствува да се проявяват десните елементи с изключение на една малка групичка около В. Вариклечкав. В финансово отношение района е слаб.

V-ти РАЙОН. Районът до 9.IX 1946 г. бе един от най-реакционните райони и бе групирал около себе си голяма част от вражеските елементи в района. Наброяваше 1,500 членове, но след загубването изборите от "Звено" през м. октомврий 1946 г. и след смяната на ръководството на района от Гр. организация начело с М. Кинкел и поставяне на негово място ляво ръководство, десните елементи бойкотираха ръководството и района пристана да живее организационен живот. Правените месечно едно, две събрания, биват посещавини от около 30-40 човека и по тази причина, те се отлагат. В района, въпреки лявото ръководство, членовете са реакционно настроени и водят подмолна борба против гр. организация и О.Ф. Финансовото състояние на района е лошо.

XI-ти РАЙОН. XI-ти район е един от крайните райони и по причина на това развива слаба организационна дейност. В района се правят не много редовно организационни събрания-обикновенно два пъти месечно посещавани от 20-30 члена. В района не се чувствуват фракционните борби в партията. Ръководството принадлежи от групата към центъра и за сега не се очертава каквато и да е група в района. Състава на членската маса на района непрекъснато намалява, докато в началото на 1946 г. наброяваше около 150 члена, понастоящем в района има около 60-70 отчетени члена. Финансовото състояние на района е лошо.

ОТНОШЕНИЯТА НА НС ЗВЕНО КЪМ О.Ф. Политика и мероприятията му. По провежданата политика на О.Ф., НС Звено, официално има положително отношение, но на практика, отношението му е вражеска, реакционно. По провежданите реформи кооп. обработване на земята, закона за съдене незаконно забогателите, финансовата реформа, аграрната реформа и две годишния стоп. план ЦКУ и членската маса на НС Звено/по голяма част/има отрицателно становище. По въпроса за борба против опозицията, становището им фактически е отрицателно. От 9.IX 1946 г. до 11.VI 1947 г. ЦК и ИК на НС Звено в своите окръжди и директиви до обл. ръководства в страната, не говореха нищо за мероприятията на О.Ф. с което да мобилизират своити привърженици за тяхното изпълнение, а съзнателно отбягваха да поставят тия въпроси. В отделни изказвания на членове от НС Звено против реформите, не само не водеха борба, а ги поощряваха в туй отношение.

ФРАКЦИОННИ БОРБИ. В НС Звено понастоящем има три фракционни групи дясна, лява и център. От така оформените групи дясната група оглавявана от П. Стайнов, Ст. Чолаков, Г. Стамболов, Д. Икономов и В. Юруков е най-силната група. Същата тази група, преди отчетния период от време, водеше борба за незасегане свикване на ВНС и избиране на нов ЦК с цел сменяне досегашната политика на НС Звено и излизане на същия от О.Ф., но след нанисане удара върху Н. Петков и назначаването на В. Юруков за пълн. м-р в Брюксел, дясната група е силно ударена и се обидини около центъра.

Из архивите на ДС

236

20

Лявата група в партията е една от най-слабите, ръководена от Тр.Доброславски. Има единственото свое влияние в Гр.организация и районите. Понастоящем в огр.и полит.живот на НС Звено се чувствуват и звестни признаци на живот в Софийските райони, след поемането на полит.секр.от Г.Кулишев, като човек от центъра, той групира около себе си лявото и дясно течение в партията, водейки една двулична политика, като на десни те препоръчва, че за да реализират това което искат друг път няма освен единствения по който К.Георгиев води партията, а на левите казва че за реализирането най-безболезнено това което те искат, трябва да следваме тази линия, която провежда К.Георгиев в противен случай партията ще трябва да се разруши.

ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ДВА-ТРИ МЕСЕЦА Г.Кулишев извърши обиколка на Русенска, Варненска, Врачанска, Бургаска и Г.Джумайска области, като подмени избраните обл.ръководства по давлението на о.з.ген.Р.Славков в посочените области и избра нови членове за ВПС в болшинството си от центъра.

ПАРЛАМЕНТАРНА ГРУПА НА НС ЗВЕНО. Парламентарната група на НС Звено провежда същата политика, която провежда и ЦК. Членовете ѝ са предимно от дясната групировка, но въпреки, който упражнява К.Георгиев върху тях ги задължава да провеждат в Парламента О.Ф.политика. Вън, обаче, те прикрито провеждат своята противо-О.Ф.политика.

ПАТИЙНА ПРОСВЕТА: НС Звено в това отношение е направил извън редно малко. Приз м.юлий 1947 г. Г.Кулишев изнесе беседа пред актива на Гр.организация за "Идеологията на "Звено". Гр.Организация през юни месец проведе 11-т дневни курсове за подготовка кадър от мл.звенари с следните лекции: две-годишния стоп.план, бригадирско движение, задачите на МНС Звено в ЦКДМ, финансова реформа и др. Лекциите беха изнесени от членовете на Гр.ръководство и на ИК на МНС Звено. От средата на м.юлий ИК на НС Звено започна да издава 10-т дневен периодичен бюлетин. Същия бюлетин се списва от Т.Трифонов, в дух на О.Ф. и третира стопанските и полит.мероприятия на О.Ф. По причина на това, че бюлетина се списва в О.Ф.дух, той не се посреща добре от членовете и не се чете от същите предвид на това, че те в голямото си болшинство са реакционно настроени. От същия бюлетин за сега са излезли 3 броя.

ПРИЛИВ И ОТЛИВ В НС ЗВЕНО. Софийската организация на НС Звено се забелязва непрекъснат отлив от нейните членове. Това се дължи на провеждането решително стопански мероприятия от О.Ф.власт, които засягат интересите на членската маса от НС Звено, съставът на който придимно е; индустриялци, търговци, големи земевлиделци, рентиери, пенсионери, о.з.офицери и др. Същите, виждайки, че техните надеждите които възлагаха на НС Звено да защити тяхните интереси, не се оправдаха.

ПАРТИЕН ПЕЧАТ. Органът на НС Звено в-к "Изгрев" през отчетния период от време се ръководеше от В.Юруков, член от ИК и числящ се към дясната фракция в партията, се списваше в противо-О.Ф.дух. Едва след смяната на В.Юруков и замес ването му от редакционен комитет в състав Г.Кулишев, П.Стайнов и Т.Трифонов, в-ка дава външна форма, че е променил курса си, който следваше при директорството на В.Юруков, но в същност, той продължава да провежда същия курс, прикривайки се с извесно лавиране. В туй отношение напоследък, той поместваше съобщения по бригадирското движение, акцията по прибирането на реколтата и някой статии по външното политическо положение на страната. Но провежданата линия на практика е друга. Така напр. напоследък до в-ка са изпратени протести и резолюзии в връзка с процеса на Н.Петков в които се иска най-строго то му наказание, главния редактор на в-ка Сп.Мулешков под давленията на Г.Кулишев е унищожавал тия резолюции за които Г.Кулишев е казал, че нашия в-к не може да дава израз по такъв начин както правят някой други в-ци/Р.Дело/. В-кът, въпреки малката промяна в списването му,

21

тиражът на същия не спада, а продължава да се увеличава. Това се дължи до известна степен на спирането на опозиционния печат, но главната причина е, че в-ка лавира майсторски и реакцията възлага надежди на него.

ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ. Финансовото състояние на НС Звено, особено ЦК и ИК е добро. Средствата черпят от приходите на в-к "Изгрев", дарения на някой богати партийци и камионите с които разполага ИК за експлоатация в полза на партията. Други източници за средства, групата за сега не е установели.

МНС Звено.

ОРГАНИЗАЦИОННА И ПОЛИТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ през отчетния период от 9.IX 1946 до 9.IX1947 г. След свиканата конференция през м.май 1946 г. и избирането на ЦК на МНС Звено в същия ЦК влязоха в голямата си болшинство членове от бившите фашистки организации; легионери, ратници, бранници и др. Фракционните борби, които се развиваха в НС Звено в МНС Звено се чавствуваха още по остро, и тогава наложи на лявото крило в МНС Звено да направи изложение до К.Георгиев и ИК в което да иска смяната на ЦК на МНС Звено, сочейки ги като бивши членове от фашиски организации. Левицата в МНС Звено, под ръководството на Т.Трифонов свика на 12.IX с.г. втора конференция на която конференция се избра ръководство от центъра и лявата група с гл.секретар Н.Кукушев и Хр.Тодоров в-първия левица и втория център. След избирането на нов ЦК на МНС Звено, се поведе борба между стария фашиски ЦК/наречен конгресно ръководство/ и новия прогресивен ЦК. Десните бойкотираха новия ЦК и понеже болшинството от членовете на МНС Звено бяха от разбитите бивши фашиски организации, те се отдръпнаха и новоизбраното ръководство остана изолирано. През същото това време, се намеси К.Георгиев, като предложи в новоизбрания ЦК да влязат от старото ръководство В.Гайтанов, Хр.Шишев и Ст.Милева. Новото ръководство, чувствувайки се изолирано се съгласи с компромисно разрешение на въпроса, като то имаше болшинство и смяташе, че ще продължи провеждането на О.Ф.политика. В същото това време десните, изтеглиха своите представители от ръководството и пращаха директиви до провинциалните свой политически приятели да изпращат протести и резолюции до К.Георгиев, искайки неутвърждаването на новия ЦК. На състоялото се заседание на 11.IX на ИК на НС Звено същия утвърди новия ЦК на МНС Звено. След утвърждаването на ЦК на МНС Звено, същия не можа да развие никаква организационна и политическа дейност. Единствената негова дейност се изразява в свикването месечни съвместни заседания на назначените от него Обл.и Гр.ръководства и даване представители в ЦКДМ и обл.такава. Обиколките, които правеше гл.секр. Н.Кукушев из провинцията, правеше, не дадоха резултат за свързване на ЦК с провинцията. От избора на ЦК до 11.VI 1947 г. същия не е свиквал никакви общоградски или районни събрания, а назначеното обл.рък-во от него, което се състоеше предимно от членове на РМС, също не е провело никакви конференции из областа. Гр.ръководство от своя страна по районите остана само с районните ръководства и не провеждаше никакви орг.събрания. В началото на м.януарий" конг.рък-во" изготви едно изложение, което бе прочетено в заседанията на ЦК на НС Звено на 27/28 I 47 г. чрез което изложение се сочеше гл.секретар на МНС Звено Н.Кукушев като агент на Милицията и искаха неговото отстраняване. За целта ИК на партията натовари анкетна комисия в състав ген.Славков, Трифонов и Доброславски с цел да разгледа обвинителните материали против Н.Кукушев и да установи истинността на обвинението. В комисията бяха депозирани иззети бележки на Н.Кукушев от Хр.Тодоров в които се говорело за разузнаване членовете на ЦК бивши и настоящи, на МНС Звено. Комисията след дълги протакания не можа да установи нищо положително и на състоялото се заседание на ИК на НС Звено на 23.VI т.г. се взема решение да бъдет отстранени от ЦК на МНС Звено, както Н.Кукушев, така и

237

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

238

Чета 22

Хр.Тодоров,а за ръководство на МНС Звено се назначава една тричленка от Г.Кулишев,К.Шерев и Хр.Боров.Първите двама принадлежащи на центъра,а послидния левица.Така избраната тричленка почна да развива извесна дейност,като на 12.VII т.г.свика съвместна конференция между ИК и актива на СОФ.организация и избра ново гр.ръководство,което се състои от представители придимно на центъра и дясната група в МНС Звено.След назначаването на тричленката в МНС Звено се почувствува и извесно оживление и развиване по голяма дейност от младежите.Така напр.по инициативата на мл.звенари от V район бяха устроени трудови бригади за линията Волуяк-Перник,съвместно с възрасните звенари от същия район.Новоизбраното ръководство на гр.организация ходи по обиколка заедно с представители от другите мл.организации за набиране младежи за бригадирското движение. Числения състав на Софийска организация МНС Звено на списък брой около 500 души,но редовни и отчетени са около 100 души.На 7.8 т.м.се състоя инструктивна конференция.

ПРОСВЕТА.В просветно отношение МНС Звено не е направил нищо,освен устроените 11-т дневни курсове от Гр.организация на НС Звено посещавани от 30 членове на МНС Звено,като някой от тях са изнесли лекции/Н.Кукушев/.

ПЕЧАТ.МНС Звено по настоящем не разполага с никакъв печат

ПРИЛИВ И ОТЛИВ.През отчетния период МНС Звено е в непрекъснат упадък и въпреки последните оживления появили се сред десните елементи в МНС Звено,не може да се говори за прилив,а раздвижване то се дължи на провеждания курс на настъпление от Правителството срещу опозицията и десните елементи прикривайки се при центъра,правят опити да се спасят от евентуални удари върху тях.

ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ.Финансовото състояние на МНС Звено е лошо.До сега сещото не получаваше никакви средства от партията,а обоколките които прави,се ползуват от средствата на ЦКДМ.

АГЕНТУРА.

Агентурния апарат при НС Звено се развиваше както следва:На 9.IX 1946 г.в обекта имахме.....26.агенти
Новозавербувани до 9.IX 1947 г.....16 -"-
Изключени от общото число през отчетния период.....7 -"-
На лице понастоящем обекта е обезпечен с.....34 -"-
Агентурата е разположена както следва:Около ИК-НСЗ....3 -"-
В ЦК на МНС Звено.....1 -"-
В Гр.организация на МНС Звено/ръководството/.....2 -"-
В Гр.организация на МНС Звено/ръководството/.....1 -"-
В Обл.комитет на МНС Звено -"- .....1 -"-
В секцията на НС Звено при М-во на Външ.работи.....1 -"-
Останалата агентура работи по районите ръководства и около П.Стайнов Г.Стамболов,и други членове от ИК на дясното крило в партията.

ЯВЪЧНИ КВАРТИРИ.Групата има .....11 яв.квартири.

ПЛАНОВЕ ЗА РАЗРАБОТКИ.на мл.от ИК.на НСЗ..6

НАПРАВЕНИ ОТЧЕТНО-НАБЛЮД.ДОСИЕТА на ЦК на НСЗвено,ИК на МНС Звено и гр.им и Обл.ръководства и районни рък-ва.12 общо

НАПРАВЕНИ КОНТРОЛНИ ДОСИЕТА на членове от ЦК на НС Звено живущи в провинцията.....11 общо

ОФОРМЕНИ ДОСИЕТА на обекти НС и МНС Звено110 / общо

РЕАЛИЗИРАНИ РАЗРАБОТКИ.....няма

ЩАТ НА СЛУЖЕБНАТА ГРУПА.....7 разузнавачи плюс Гр.Началник,но групата има назначени 6 разузнавачи и следва да бъде попълнена с още един разузнавач.Промени в групата няма.

14.VIII 1947 г. Гр.Н-к на VII-ма гр.....
/Н.Ялъмов/

Строго поверително!

8

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА на
ОТДЕЛЕНИЕ"А"-Отд.I. Д.Д.С.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т у к

Д О К Л А Д

На 2 група за организационните достижения и слабости, за времето от 9.IX.1946 год. до 9.IX.1947 год.- обект РСДП/о/ и младежките им организации.

1.Развитието на обекта за отчетната година е протекло както следва:

През м.септември 1946 г. в средите на РСДП/о/ бе разпространена инкриминираната реч на Бърнс, като мярка [redacted] последва [redacted] арестуването на някои членове [redacted] и бе посочи смут в тяхните редове, [redacted] наложи свикването на ЦК на РСДП/о/, който излезна с декларация, че РСДП/о/ няма нищо общо с инкриминираната реч на Бърнс, [redacted] ЦК се [redacted] и с [redacted] изборите за великото народно събрание [redacted] взе решение партията да излезе в изборите за ВНС заедно с БЗНС-Н.Петков и независимите интелектуалци на Петко Стоянов, за което бе разпространено окръжно по организациите в цялата страна. През време на подготовката по разпределението на мандатите, между БЗНС-Н.Петков и РСДП/о/ се явиха недоразумения за процентите и [redacted] голямо недоволство в средите на РСДП/о/ от нелоялното държание на БЗНС-Н.Петков. През изборният период РСДП/о/ взе дейно участие. Проведоха се събрания в клуба на ул.Преслав 9 и ул. Априлов 3, както и съвместни такива с БЗНС-Н.Петков в Еврейският дом, кино Скобелев, Красно-село и др. Особенно много бяха окуражени от митинга, който бе проведен на пл.9 септември, на който говориха Коста Лулчев и д-р Петър Дертлиев.

~~Със свикването~~ В ВНС, групата народни представители на РСДП(о) на брой 9 души се солидаризира с групата на Н.Петков и взе участие в саботажническата и вредителска дейност на ВНС. ЦК на РСДП/о/ удобряваше тази дейност на групата народни представители от РСДП/о/.

През зимните месеци [redacted] устройваха редовно [redacted] беседи в "народният университет" на ул.Преслав 9 по един път седмично. Събранията се посещаваха средно от 200 до 300 души, някой път това число нарастваше до 500 души. В сказките на "народният университет" никога не [redacted] говорена определената тема, ~~която е била определена~~, а всичко [redacted] изопачаваха и насочваха [redacted] против О.Ф. и [redacted] РП/к/.

През пролета на 1947 г. по случай идването на анкетната комисия по гръцкото оплакване РСДП/о/ съвместно с БЗНС-Н.Петков, [redacted] разгласила "голямо" публично събрание, което [redacted] да [redacted] обърнат в "голям" митинг, ~~по случай идването на анкетната комисия по гръцкото оплакване~~, като мярка се ~~и за което бе наложено~~ свикването [redacted] О.Ф. митинг пред народният театър. Събранието на опозицията се провали, ~~и не можа~~ [redacted] Отдаваше [redacted] за събрания, [redacted] бяха осуетявани от дошла предварително О.Ф. публика.

Отношението на РСДП/о/ по всички политически, стопански и др. въпроси е бе отрицателно. Това се манифестира както във ВНС при гласуването на всички стопански закони, а така също и на всички събрания и най-вече в органа на РСДП/о/ в."Св.Народ", където бяха критикувана най-безогледно всички мероприятия на правителството.

Към края на м.февруари т.г. в ЦК на РСДП/о/ се почувствува разногласие по водената политика, - Георги Керемидчиев, П.Търпанов и Кр.Славов негодуваха от фюрерството на К.Лулчев. Те бяха за изменение курса на партията и по-лоялно списване на в."Св.Народ". От К.Лулчев, Ат.Москов, Ив.Руневски, Хр.Пунев и др., удобряваха водената политика и се наложиха за продължението на същият курс. В."Св.Народ" продължаше да провежда същата политика и да сипе хули и ругатни по адрес на О.Ф. и конкретно РП/к/. В ЦК на РСДП/о/ не съществуват разногласия, изключение прави само Георги Керемедчиев, който се чувствува засенчен и не взима почти никакво участие.

През м.май т.г. в."Св.Народ" бе спрян за един месец. По същото време ЦК на РСДП/о/, на специални бланки започна да отпечатва на циклостил "окръжно" с което се информираха членовете за международното и вътрешно положение. Окръжното поместваше статии, и насочени против СССР и такива с хвалебствия за Англия и САШ. По нареждане на прокурора циклостилната машина, заедно с другите помощни материяли бе извзета и с това издаването на "окръжното" бе спрено. Във връзка с окръжното 6 броя, от които бяха инкриминирани от прокурора, за което бяха разпитани членове от ЦК - Ц.Рачев и Ат. Москов и бе установено, че ЦК на РСДП/о/ е опълномощил секретарията на партията да се занимае с издаването на въпросното окръжно. В резултат на следствието бе установено, че със списването на "окръжното" са се занимавали: Ц.Рачев, - секретар на ЦК при РСДП/о/, и Руен Боналов - редактор на в."Св.Народ", а също така, като помощници Борис Денизов - секретар на редакцията в."Св.Народ" и Петър Грижов - домакин на клуба на РСДП/о/ на ул.Априлов 3, който се грижеше за отпечатването на "окръжното" на циклостилната машина. Все по това време се ежедневен стен-вестник "Св.Народ", който се скачваше в клуба на ул.Преслав 9. Стенат съдържаше статии от К.Лулчев, Хр.Пунев, д-р П.Дертлиев и др., които бяха пропити от умраза към О.Ф. и РП/к/. Поставяни бяха и разни карикатури, присмиващи СССР, а същевременно и такива с хвалебствия към Англия и Америка. След извземнато на стен-вестника, тъй започнаха да го четат всяка вечер от спикер в клуба на ул.Преслав 9, до като напоследък и това бе изоставено.

Спирането на в."Св.Народ" се отрази извънредно зле, особено за финансовото състояние на партията, тъй-като вестника служеше за пропаганда и събиране финансови средства за издържката на организацията.

С истичане срока за наказанието, на 29 май бе подготвено издаването на вестника. По повод конгресното решение на печатарите, резолюция: да не работят за отпечатването на опозиционни вестници, по този случай членове от печатарския съюс се противопоставиха за подаване на вестника, поради което на той случай

10

стана инцидент в печатницата на в."св.Народ". ~~По този повод~~ ~~бе~~ проведено дознание и се установи, че някои от работниците са се съгласили да ~~[illegible]~~ и ~~такива които са настояли да работят~~ ~~По [illegible]~~ повод работниците и журналисти от в.св.Народ на брой 34 души направиха протестно писмо до Министър председателя, Министра на Вътрешните работи, политическите представители на СССР, Англия и Америка и др.

След задържането на Никола Петков в средите на РСДП /о/ настъпи смущение и уплаха, ~~[illegible]~~ Архивата на ЦК на РСДП /о/ бе пренесена в счетоводителя ~~[illegible]~~ на ЦК Станимир Богданов на ул.Ал.Стамболийски 158. При обиска в домът на същия бяха намерени и иззети счетоводни и други книги както и една сума от 400000 хиляди лева. От проверката по счетоводните книги стана видно, че РСДП /о/ са черпели голями средства от разни фирми и богати хора.

е

В последно време, събранията ставаха по нарядко и се посещават от малък брой посетители, това особенно се отрази след отнемане на клуба на ул.Преслав № 9.

~~С разглеждане~~ Процеса на Никола Петков ~~[illegible]~~ по нинси ~~[illegible]~~ в средите на РСДП /о/ ~~[illegible]~~ до минимум, ~~[illegible]~~ Старите посетители на клуба и ~~[illegible]~~ от партията коментираха, че процеса на Никола Петков бил инсциниран и, е нищо нямало вярно от това което се изнася в пресата, а с това се целело унищожаване на опозицията.

Числеността на РСДП /о/ и младежките организации е следната: в началото на отчетната година членската маса в обекта бе по голяма от колкото сега. Причината за това е, че мнозина от тях се уплашиха и изоставиха да посещават клубовете и да си плащат членския внос, както и мнозина се прехвърлиха към РСДП -Нейков за да се прикрият или запазят местата си като служащи. В последно време числения състав на РСДП /о/ е следния:

членове при РСДП /о/	860
от които редовно отчетени .	220
Членове при ССМ /о/	200
от които отчетени	100
Членове при ССО "Жаж Жорес"	300
От които отчетени	120

ЖС

ССМ

Младежката организация ССМ /о/ живее слаб организационен живот, ~~[illegible]~~ При всички политически събития и главно изборите за ВНС са взимали най дейно участие. Социалния състав на организацията е повечето синове на ~~[illegible]~~ и бивши бранници, легионери и др.

„Жан Жорес"

Студентската социалистическа организация "Жан Жорес" при РСДП /о/ бе по дейна и взе участие в всички политически събития /изборите за ВНС, 1 Май, Св.Кирил и Методи/ Издавани бяха първомайски позиви и такива за 24 Май, които се разнасяха от студентите по университета и по улиците на София. Позивите бяха с противоотечественофронтовско съдържание и със злъч и злоба против РП /к/. По повод на това бяха арестувани няколко студенти, които след разпит бяха освободени.

Из архивите на ДС

11

2. Агентурната работа през времето от 9 септември 1946 година до 9 септември 1947 година се е развила както следва:на 9 септември 1946 година групата е имала 24 души агенти /заедно тези от обекта РСДП-Нейков/откоито 11 души от обекта РСДП /о/ от последните са изключени 5 души агенти. Новозавербовани през годината има 9 души агенти,които се разпределят в обекта както следва:към ЦК 3 души,към 9 район 3 души, към първи район 2 агенти,към студентската организация "ЖанЖорес 3 агенти,към ССМ /о/ 2 агенти и един към редакцията на в.св. н род

Групата има 10 явачни квартири,от които 6 са изоставенкато неудобни,а се използват само 4.

През годината са заведени две активни агентурни разработки от които направен един план за разработка.

Отчетно наблюдателни досиета групата има заведени 72

Групата има заведени 3 общи папки и 6 литерни досиета

Групата има заведени 6 контролни досиета.

В началото на отчетната година групата имаше трима разузнавачи в последствие бяха назначени още двама,от 1 януари 1947 год.бе уволнен един,а в последствие назначени още двама6 При разделянето на групата през пролета бе с трима разузнавачи в последствие назначени още двама и в настоящия момент групата брои 5 души разузнавачи и един групов началник

Щата на групата е с групсвия началник 7 души

Н-к 2-ра група:
А Апостолов

14 Август 1947 год.
С о ф и я

7

ОТНОШЕНИЕТО НА ПАРТИЯТА КЪМ СТОПАНСКИТЕ,ПОЛИТИЧЕСКИ И ДРУГИ ВЪПРОСИ

Демократическата партия е единствената легална опозиционна партия в страната която открито не признава историческия акт на 9.IX.1944 г. и борбите на големото мнозинство от българския народ до идването на тая дата.Тя не признава 9,а 2 Септември 1944 година когато на власт дойде МУРАВИЕВИЯ кабинет.Не еднократно водачите на партията чрез партийния орган в."Знаме" се мъчеха да докажат това пред народа.

Демократическата партия не признава и Отечественния фронт и неговото правителство,като не е пропускала случай с статий в партийния им орган в."Знаме"и с всички други начини и средства да злепостави и дискредитира власта на От.фронт.

Отношението на партията към вътрешната политика на правителството винаги е било отрицателно.Тя е критикувала ~~~~ и критикува винаги всички социални,културни,просветни и други реформи които правителството на От.фронт е промеждало и провежда.

Към външната политика отношението и е също отрицателно.Тя не е одобрявала и не одобрява подписаните търговски,културни и дреги спогодби които България е направила с другите балкански и славянски страни.Неколкото статий поместени в партийния орган в."Знаме" за "Пиринска Македония ясно илюстрират желанието на партията да всее раздор между България и братска ТИТОВА Югославия.

Към стопанските и дреги от стопански характер въпроси,партията също има отрицателно отношение.Тя винаги се е стараела да представи бригадирското движение като нещо незначително и на сила провеждано от правителството.Критиките по отношение на девгодишния стопански план също не са малки,за когото между партийните членове се говори,че е неизпълним и,че ще провали правителството на От.фронт.

Общо взето Дем.партия се обявява против всички начинания на От.фронт от каквото и естество да са.

Строго секретно

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА 1

НА ОТДЕЛЕНИЕ "А"

ОТДЕЛ I-ВИ Д.Д.С.

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ЗА ОРГАНИЗАЦИОННОТО И ПОЛИТИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕМОКРАТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА ОТ 9.IX. 1946 г.ДО 9.IX.1947 ГОДИНА И СЪСТОЯНИЕТО И РАБОТАТА НА III-ТА ГРУПА ОТДЕЛЕНИЕ "А" ОТДЕЛ I-ВИ, РАБОТЕЩА ПО ЛИНИЯ НА ДЕМ.ПАРТИЯ ПРЕЗ ПОМЕНАТИЯ ПЕРИОД.

Демократическата партия е известна всред широките кръгове на народа като партия-представителка на тежката боржуазия у нас.В нейните редове както в миналото,така и днес членуват селските чорбаджий и тузове и представителите на едрия капитал от града.За разлика от миналото може да се подчертае,че сега след 9.IX.1944 година в нейните редове намериха място и голема част младежи от разтурените Фашистки организаций:"Бранник","Ратник",От.Пансий","Легиона" и др.,които при новосъздаденото положение в страната я намират като достойна изразителка на техните идей и разбирания.

Освен това Демократическата партия се явява като партия с доказани заслуги за установяването и заздравяването на монархическия режим у нас.Въпреки,че преди изборите за сваляне на монархията и възстановяване на републиката,Висшия Партиен Съвет на партията да взе официално решение да се гласува за републиката,голема част от демократите гласуваха и агитираха за монархията.

Живота на партията през периода 9.IX.946-9.IX.947 г.протече както следва:

ВИСШ ПАРТИЕН СЪВЕТ И ЦЕНТРАЛНО БЮРО

През поменатия период,а именно след обявяването на България за република,живота в Дем.партия започна да тече главно под знака на подготовка за изборите за В.Н.С.В връзка с тази подготовка на 15.IX.1946 г.в салона на "бакалското сдружение" в София бе свикан на заседание Висшия Партиен Съвет,на партията.На това заседание на което присъстваха около 100 души делегати от целата страна.и София, требваше да се взене решение как партията да участва в изборите за В.Н.С..След дълги разисквания в които взеха думата мнозина делегати от провинцията,както и повечето от лидерите от София,се взе решение Ц.бюро на партията да отправи апел до другите опозиционни партий за образуване на общ опозиционен блок и дан се излезе с обща листа,а при отказ на другите опозиционни партий,Дем.партия да излезе самостоятелно,като се направят опити да се излезе с обща листа с другите оп.партий по места.

След това заседание на В.П.Съвет,последва образуването на Централен изборен комитет който да ръководи изборната кампания.Този комитет наред с редицата събрания станали в клуба на партията, направи опит да проведе и неколко публични събрания в София.Такова бе проведено само в кино Красно село,а насрочените и организирани такива в Художествения театър и кино Журналист не се проведоха, тъй като беха провалени от привърженици на От.фронт.

Из архивите на ДС

245

След изборите за В.Н.С. в които Дем.партия претърпя пълен неуспех, като не можа да изведе нито един свой представител в парламента, в редовете на партията, въпреки мнението на водачите да изтъкнат, че този резултат е успех за тех, настъпи отчаяние. Увереността на мнозина членове, че партията в тия избори ще спечели голямо число гласове, се изпари. Платформата с която партията излезе и в която чрез партийния орган в. "Знаме" упорито защитаваше търновската конституция, бе отречена. В тези избори партията получи едвам около 20-000 хиляди гласове.

На 23 и 24 Ноември 1946 година в София наново бе свикан на заседание Висшия Партиен Съвет. На това заседание беха отчетени резултатите от изборите за В.Н.С. и бе избрано ново Централно бюро на партията. Почти всички делегати намериха, че резултатите от изборите са неудоволителни и представляват погром за партията. Като причини за слабия резултат се изтъкнаха: силния терор, слабата организация в провинцията и главно, деленето на гласовете с останалата О.Ф. опозиция

При избора на ново Ц.бюро се състезаваха две листи: едната посочена от НИКОЛА МУШАНОВ без участието на ХАРАЛАМБИ ОРОШАКОВ и НИКОЛА ПАНИЦА, и едната листа посочена от АЛ. ГИРГИНОВ в която Фигурираха и горните двама. Спечели листата на Н.МУШАНОВ, но по настояване на АЛ. ГИРГИНОВ и неговите хора в последствие в Ц.бюро влезнаха отхвърлените двама, като с това се цели да се запази единството в партията.

Новото Ц.бюро на партията има първото си заседание на 28 и 29 Декември 1946 година на което се занима с спирането на в. "Знаме" орган на партията, утвърждаване на новите правилници на организациите при партията и др.

На 2 и 3 Март 1947 година Ц.бюро на партията на ново има заседание на което се взе решение партията да свика конгрес за 10 и 11 Май същата година. В връзка с свикването на конгреса Ц.бюро излезе с окържно и редица други инструкции до организациите по места /където има образувани такива/, да засилят дейноста си и затегнат организациите с оглед подготовката и изпращането на редовни делегати за конгреса. Освен горните инструкции Ц.бюро изработи план съгласно който членовете на Ц.бюро да посетят лично някои населени места в страната /главно областните градове и такива където има здрави организации/ и проведат сбирки на партийни приятели в връзка с подготовката на конгреса.

Изпълнение по горното решение на Ц.бюро се провали, не направи много нещо. Не се получи затегане на организациите, нито се постигна образуването на нови такива в провинцията. Освен СТОЙЧО МОШАНОВ, който направи сбирка в Кюстендил, опита на НИКОЛА МУШАНОВ не направи такава в Пловдив и обиколката на НЕНО ШУМКОВ из някои градове в северна България, членове на Ц.Бюро и партийни деятели не се проявиха никаква дейност.

Впрочем АЛЕКСАНДЪР ГИРГИНОВ и неговите хора от София и провинцията се обявиха против свикването на конгреса, мотивирайки се с това, че нито политическия момент е подходящ, нито в провинцията са създадени здрави организации. Някои привърженици на ГИРГИНОВ, като ПЕТКО ЖРДАНОВ-член на Ц.бюро от Пловдив и ЗЛАТИ ГАРТОВ от Казанлък, идваха чак в София за да внушат на Ц.бюро да отложи конгреса за да не се стигне до положение да се изложи партията с слабата си организация.

Така се дойде до едно различие на гледищата между МУШАНОВ-ПАВЛОВ от една страна, които искаха конгреса да се състои на всяка цена за да могат благодарение на своите привърженици стари демократи от провинцията да завземат ръководствата в свои ръце и с това да си обезпечат водачеството в партията, и АЛ. ГИРГИНОВ-ХРИСТАФОВ от друга които искаха конгреса да се отложи за да създадат здрави организации в провинцията от техни привърженици.

Пред вид възникналите противоречия и внушенията които се направиха на Ц.бюро от редица партийни деятели от провинцията, Ц.бюро се виде принудено на едно от заседанията си на 3 Май т.г. да издаде окържно № 13 с което отложи конгреса за неопределено време.

Из архивите на ДС

Като мотиви Ц.бюро посочи,че политическия момент не е подходящ,положението в страната е доста натегнато,опозицията е преследвана,партийните книжа не са в ред и др.

До края на отчетния период Висшия Партиен Съвет и Ц.бюро на партията не са вемали некакви важни решения.Висшия Партиен Съвет въобще не е заседавал,а Ц.бюро в заседанията си се е занимавало повечето с текущи организационни въпроси.

СОФИЙСКА ГРАДСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

След 9.IX.1946 година Софийска градска организация бе заангажирана взецело с провеждането на изборната кампания в София.Едвам след изизборите тя се занима с изготване на проекто бюджета за 1947 година и новия устав и правилници на организациите.Предвиденото общо годишна събрание на 29 Декември 1946 година,на което требваше да се избере нов градски комитет,биде отложено за по късна дата,за да може на тая дата да се събере Ц.бюро което да утвърди новите правилници и устава на организацията.

Месец Януарий мина като месец на празниците и през него немаше никакви събрания на организацията.Първото събрание през новата година бе насрочено на 9.II.1947 г.На това събрание бе приет проекто-бюджета на Соф.гр.организация за 1947 година и бе насрочен избора за новия градски комитет да се проведе на 16 с.м.Още по време на подготовката за провеждането на избора и през време на общото годишно събрание, [redacted] едно брожение и недоволство между членовете на партията базиращо се главно към симпатизиране на едни или други ръководители от Ц.бюро и следваната от тех партийна политика.

Избора насрочен за 16.II. се състоя,като биде избран нов градски комитет начело с ХРИСТО МАНАФОВ.Почти целия комитет се състоеще от хора на АЛ.ГИРГИНОВ.За този комитет гласуваха от всичко 1228 членове от които само 300-350 отчетени едвам 196 души,главно привърженици на АЛ.ГИРГИНОВ.

МУШАНОВИТЕ хора,а и самото Ц.бюро което се състоеше повечето от привърженици на Н.МУШАНОВ не признаха официално този комитет и не пропускаха случай да атакуват неговата дейност.Несъгласието на МУШАНОВ и неговите хора с новия градски комитет и така водената от ГИРГИНОВ политика е Факт който характеризира най ясно състоянието на Соф.гр.организация.Това нещо даде повод да се проведе на 6 Април едно бурно събрание на Соф.гр.организация и наложи Ц.бюро да се занимае с възникналите противоречия в организация та и да поиска оставката на некой от членовете на градския комитет,обвинявайки ги в противопартийна дейност.Такава оставка подадоха ЯНИ ИЛИЕВ СТОЙЧЕВ и БОРИС КОСТАДИНОВ КЮРКЧИЕВ.Мушановистите от Ц.бюро внушиха също на некой членове от комитета да си подадат оставките.Такива оставки подадоха ЗОРКА НЕНО ШУМКОВА и РАЙКО ДИМИТРОВ ОМАНОВ.По собствени съображения подаде оставка и МИХАИЛ НИКОЛОВ ГАНЧЕВ.Така се поведе борба за оставка на целия комитет,и се създаде едно положение на недоверие от страна на Ц.бюро към комитета,което стана причина още трима души от Гиргиновите хора да си подадат оставките [redacted] подаването на оставките на [redacted]:АНДРЕЙ АЛ.ГИРГИНОВ,АСЕН СТЕФАНОВ СТАЙЧЕВ и ХРИСТО ГЕОРГИЕВ ДАНАИЛОВ се дойде до разтуряването на целия комитет. Последните трима беха натоварени да изготвят доклад до Ц.бюро в който да изнесат мотивите на разтуряването на комитета.Против разтуряне-те се обявиха само ХРИСТО МАНАФОВ-председател на комитета и НИКОЛА ПАНИЦА-председател на I-во районно бюро.Въпреки това обаче,след нек лко заседания комитета взе решение да се насрочи едно общо годишно събрание на което да се реши дали да се приеме оставката му или не. Такова събрание бе насрочено за 15 Юний,след което се отложи за 22, а по сетне за 29 с.м.

Насроченото събрание раздвижи и двете течения в партията.На общото събрание проведено на 29 Юний на което присъстваха около 200 души се подчерта надмощието на Гиргиновите хора.При проведения избор на другия ден 30 с.м.спечели единствената листа от гиргиновите хора пак начело с ХРИСТО МАНАФОВ и почти всички от стария комитет

с малки изменения. Гласуваха общо 188 души от 353 отчетени. Хората на МУШАНОВ-ПАВЛОВ не гласуваха и агитираха между членовете да не се гласува за тоя комитет.

За сега Ц.бюро на партията още не е взело отношение по избора. Очакванията са, че той нема да бъде признат.

Освен организационните и други събрания, СоФ.гр.организация е провела през отчетния период и редица събрания от културно-просветен и пропаганден характер, на които събрания се изнесоха от членове на Ц.бюро и стари партийни деятели сказки от историческо, политическо и научно естество. Освен сказката на СТОЙЧО МОШАНОВ на тема "Външната политика на Англия и българските интереси" на която присъстваха доста народ, другите не беха много добре посетени.

Публични събрания организацията не е провела освен тези в предизборния период за В.Н.С. за които споменах по горе.

Политическото съществуване на партията по райони почти не се чуства, тъй като партията не провежда публична дейност. Районните организационни и просветни събрания стават винаги в клуба на партията само за членовете на съответните райони.

МЛАДЕЖКИ СЪЮЗ И СОф.ГРАДСКА МЛАДЕЖКА ОРГАНИЗАЦИЯ

Живота на Младежкия съюз, респективно тоя на СоФ.гр.мл.организация е отразен в живота на целата партия и конкретно в тоя на СоФ.гр.организация. Особенно дейни и активни младежите се оказаха в предизборния период, за изборите за В.Н.С. Те спомогнаха много за организирането на публичните събрания в театрите и развиха силна агитационна дейност главно в разлепването на афиши и разпръскването на позиви и бюлетини. Друга самостоятелна дейност, освен неколкото вечеринки дадени съвместно с Женската секция при партията през зимата и неколко самостоятелни събрания младежите немат.

АКАДЕМИЧЕН КЛУБ

Академичния клуб съществува почти ~~само на книга~~. Назначеното ръководство не можа през отчетния период да развие почти никаква дейност, като изключим силите му дадени ведно с другите младежи в предизборната борба. Проектираното общо годишно събрание още от началото на неговото съществуване, на което да се избере редовно ръководство, въпреки положените на неколко пъти усилия, не можа да се състои. Единствените му прояви са провеждането на една-две просветни сказки и една акция в Модерния театър в София по случай смъртта на МАЛИНОВ, като резултата на което двама негови членове беха задържани и въдворени в трудово-възпитателно общежитие.

ЖЕНСКА СЕКЦИЯ

Женската секция при партията също не развива голема дейност Като изключим и нейните усилия в предизборния период и неколкото вечеринки дадени през зимата в клуба на партията, тя не е развила друга самостоятелна дейност. Вседмичните събрания които прави се израждат повечето в клюкарстване и разпространяване на слухове. Като резултат на тази им дейност, неколко жени беха викани на разпит в Д.Д.П., а една от тех пратена в трудово-възпитателно общежитие.

Другите секции: Юридическа, Лекарска, Печатарска и др., не развиват никаква дейност.

РЕДАКЦИЯ В. "ЗНАМЕ"

През отчетния период в. "Знаме"--орган на Дем.партия излизаше редовно до 25.XII.1946 г. На тая дата той бе спрен заради статии помествани в него с явна противосъветска тенденция, целещи да уронят престижа на СССР. В него също се пишеха редица статии които целеха уронването на престижа и дискредитирането властта на От.Фронт, за което той неколкократно и периодически бе спиран.

Из архивите на ДС

247

Из архивите на ДС

248

След тая дата въпреки множеството постъпки на Ц.бюро на партията пред правителството за разрешаване излизането на ново на вестника, до сега това не бе разрешено.

Персонала на редакцията е разпръснат, като мнозина са започнали работа на други места.

ФРАКЦИОННИ БОРБИ В ПАРТИЯТА

След възстановяването на Дем.партия през 1945 година, не се забелязваше в нея да съществуват някакви течения или лагери. Процеса на възстановяването не позволяваше да се развият някакви борби за водачество и надмощие. И по това време обаче скрито съществуваше известен антагонизъм между водачите на партията НИКОЛА МУШАНОВ и АЛЕКСАНДЪР ГИРГИНОВ.

Когато партията сформира вече своите организации /думата става за София/, започнаха да проличават борбите в нея, които се характеризираха главно в това, кой да оглавява тия организации.

МУШАНОВ-ПАВЛОВ имаха зад гърбът си повечето стари демократи някой от които се пазят да членуват в партията, до като хората на ГИРГИНОВ-МАНАФОВ са предимно младежи изхождащи из средите на разтурените Фашистки организации и навлезли в партията след нейното възстановяване. Последните се оказаха по активни и по буйни и съумяха да завземат ръководствата на организациите и с това подсилиха авторитета на ГИРГИНОВ. Това нещо не остана незабелязано от МУШАНОВ и подсили още повече антагонизма съществуващ между двамата.

Борбите между така очертали се две групи се изразяваха главно в завладяване на ръководството на Соф.гр.организация и подделенията и, с което се дирижираше живота на целата партия в страната.

В Ц.бюро както споменах по горе тези борби са мълчаливо отразени. Те съществуват, обаче Ц.бюро се пази да ги обяви гласно за да не се получи явно разцепление в партията което долу в организациите вече съществува. Надмощие в Ц.бюро имат хората на МУШАНОВ, докато Соф.гр.организация се държи от ГИРГИНОВ. Един бъдещ конгрес може би ще разреши дали партията ще остане единна, или ще се получи разцепление.

Числеността на партията през отчетния период не се е качвала много или спадала. Към 9.IX.1946 година партията е имала около 1000 души членове, като към м.Май 1947 година са нарастнали на 1230 чл., от които половината младежи и останалите възрастни. Между тех има около 200 жени.

В настоящия момент партията е нарастнала на около 1300 души, като разбира се тези цифри се отнасят за София.

АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНА РАБОТА

В работата си по линия на Дем.партия групата е развила следната дейност:

На 9.IX.1946 година групата разполагаше с 24 агенти разположени по обекти както следва:

1. Към Ц.бюро... 8 агенти
2. Към Гр.комитет 2
3. I-ви район 2
4. II-ри —"— 1
5. III-ти-"— 7
6. IV-ти-"— 2
7. V-ти -"— 1
8. Мл.организ. 3
9. Ж.секция 1
10. редакция 1

На поставени места прима агенти.

С помощта на завербованите сътрудници групата съумя да овладее живота на партията и да държи службата в течение за дейноста и състоянието ѝ.

До края на 1946 година беха изоставени двама агенти и един предаден на друга група. През същия период беха завербовани нови 5 агенти, или всичко към 5 февруарий 1947 година групата разполагаше с 26 агенти.

През тримесечието от 1.I. до 31.III.1947 година от агентурния апарат беха изключени 8 агенти, а завербовани двама, които впоследствие отпаднаха и така през останалия период до 9.IX.1947 година групата е работила с 18 агенти. Новозавербовани и изключени през този период нема.

През отчетния период групата е придобила 9 явъчни квартири. Изоставени квартири нема.

Направени са два плана за откриване на активни агентурни разработки.

На 9.IX.1946 година групата е разполагала с 30 заведени отчетно наблюдателни досиета. През отчетния период групата е завела и оформила нови 104 отчетно наблюдателни досиета, или всичко стават 134.

През отчетния период за заведени 12 контролни досиета на членове от Ц.бюро и Младежкия секретариат живущи в провинцията.

Заведени са 10 литерни папки за Ц. бюро, Соф. гр. организация и подделенията ѝ.

Заведени са 9 областни папки, както и 4 общи.

ЩАТ НА РАЗУЗНАВАЧИТЕ

На 9.IX.1946 година групата се състоеше от 6 души разузнавачи и един групов началник, или всичко 7 души.

На 4.X.1946 година един разузнавач бе преместен в отделение "Охрана".

На 1.XII.1946 година бе назначен един разузнавач и към края на 1946 година групата се състоеше пак от 7 души всичко.

През Април 1947 година един разузнавач се уволни и един бе преместен в Отдел "Строежи" при Колич, а на 1 Май с.г. бе назначен един разузнавач, или в настоящия момент групата се състои от 5 души разузнавачи и 1 групов началник, а работи с 4 души разузнавачи, тъй като почти през целия отчетен период един разузнавач е болен.

Групата в изминатия период почуствува като слабо звено недостатъчното овладяване личния живот на водачите от Ц.бюро на партията

Друго слабо звено на групата е недостатъчната и добре подготвена агентура която да бъде разположена да работи както към водачите от Ц.бюро на партията за овладяване на личния им живот, така и на някой други слаби от към агентура места /обекти/, като Ц.бюро на партията, Соф. гр. комитет, Младежкия секретариат, I-во и V-то районни бюра.

Обезпечавайки горните обекти с добре подготвена агентура, групата ще бъде в състояние да донася редовно на службата и най законспирираните решения и действия на партията.

15.VIII.1947 г.
София

Гр. Н-к
СТ. Т. ВАСИЛЕВ

Из архивите на ДС

Строго секретно.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ГОСПОДИН НАЧАЛНИКА

НА ОТДЕЛ I-ВИ ПРИ Д.Д.С.

Т У К.

О Т Ч Е Т

ЗА ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА ПРЕЗ ВРЕМЕТО ОТ 9-ти СЕПТЕМВРИ 1946 г. ДО 9-ти СЕПТЕМВРИ 1947год. В ОБЕКТА РАДИКАЛНАТА ПАРТИЯ.

I. РАЗВИТИЕ И ЖИВОТ НА ОБЕКТА:

А.РАДИКАЛНА ПАРТИЯ /О.Ф./

Специална група която да работи по Радикалната партия се сформира едвам при реорганизацията на службата т.е.през месец април т.г.До този месец не е имало специално определена такава група и затова малко е разработван този обект.

Още от влизането на радикалната партия в Отечествения фронт през месец септември 1945 година и до сега поведението на същата по отношение на отечествения фронт е лоялно,с изключение на отцепилата се малка част от партията и минала в опозиция.

Отношението на партията като цяло по различните политически стопански и други въпроси и мероприятия на Отечествения фронт е положително.Подкрепят се всички начинания на О.Ф.,особено това добре проличава в върховете на тяхната партия докато в низшите не са така твърди и последователни в своите решения и дела.Като говорим за низшите да не се сметат те като цяло,а това се отнася за единици от низшите.

От времето когато е отпочнато сериозна работа по разработването на тази партия пък и преди това ,не са забелязани никакви фракционни борби.Забелязани са единични лични вражди между отделни лица,които,обаче,са на лична почва.Има надпреварване кой да застане на чело на партията,тъй като техния патрон Стоян Костурков е на смъртно легло от близо една година.Тая борба се води главно между Владимир Лазаров Арнаудов-главен организатор на партията и Д-р Пенчо Стоянов Костурков-подпредседател на ВНС.На тези надпреварвания не може да се каже какъв ще бъде краят и в чия полза ще бъдат разрешени.Те за сега са утихнали,но при евентуална смърт на Ст.Костурков,същите ще се подновят и разрешат.Но не е изключена и изненада в водачеството,тъй като и двамата не се ползват с уважението и подкрепата на членската маса.

В последните заседания на радикалната партия се повдига въпроса и то пак от низшите за искане на едно министерство за тяхната партия,който въпрос умело се отбягва от водачите им.

По отношение числеността на партията може да се каже следното:

Според докладите на председателите на районите,направени пред конференцията на градския актив на Софийската организация в

началото на 1947 година са имали към 550-600 членове по списък от които са отчетени по-малко от 100 члена.И въобще не може да се говори за някаква отчетност.В края на месец юни 1947 година в резултат на кампанията предприета от страна на тяхната партия за записване на нови членове те се увеличиха с около 60-70 члена.Не може да се говори въобще за някакъв живот в радикалната партия.

В партията от края на 1946 година до този момент не са ставали никакви конгреси.В края на първото тримесечие на тази година станаха областни и околийски сбирки в градовете Русе,Луковит и Стара-Загора,на които се избраха областни и околийски бюра/ръководства/ и представители на Висшия Партиен Съвет на радикалната партия

Ф В. МЛАДЕЖИ РАДИКАЛИ /О.Ф./

Младежката радикалска група се образува при радикалната партия още при вливането на последната в Отечествен фронт 1945 г. от тогава до края на 1946 година тя не прояви никакъв признак на живот,нямаха свой устав и редовно избрано ръководство.Към края на 1946 година и особено в началото на 1947 година младежите се активизираха.Кампанията подета от цялата радикална партия за привличане на нови членове беше използвана от младежите за увеличението на тяхната група.До края на 1946 година членуваха в младежката група предимно членовете на стари радикали.В началото на 1947 година започнаха да навлизат в него фашистки елементи ,а болшинството си младежи от опозиционните партий ум поправили се.Какъвто е случая с дошлите младежи от радикалната партия /Опозиция/,които напустнаха последната и се настаниха в младежката група О.Ф.,като започнаха да играят значителна роля в живота ѝ,което беше забелязано от възрастните радикали и прогресивни младежи и парирами своевременно. Стигна се до изключването на някой от новодошлите.

Така нарастнала младежката група почувства нуждата от едно централно ръководство и устав които да я ръководят.На 5.V. 1947 година ИК на партията утвърди новия ИК на Младежкия Радикален Съюз.По въпроса за изработване на устава на младежката организация се появиха разногласия, по въпроса как да се именува младежката организация.Младежите настояваха да се казват Младежки Радикален Съюз при радикалната партия,а възрастните искаха да се казва-младежка група при партията,а не съюз.Младежите се наложиха.Но и до сега младежите нямат утвърден техен устав.На 23.VI.ИК на МРС назначи ново бюро на градската младежка организация.И така младежите вече имат свой ръководсва.

Линията който провежда МРС е отечествено-фронтовска.Те подкрепят инициативите на О.Ф.Не са против бригадирсвото движение, но сега когато се поставил въпроса пред тях да дадат 10 души бригадирци за месеците август и септември те не можаха да дадат искаото число, като за другите бригадирски смени са дали искаото от тях число.Не могат да намерят по простата причина,че весяки който е кандидат да отиде иска да му се плаща цялата заплата от учреждението за времето до като той е на бригада.

ИК на МРС не е единен,а е разделен на две.Това разделение се получи сега когато те трябваше да дадат свой представители за Фестивала в Прага.Болшинството са се обявили против политическия секретар на съюза Тодор Илиев Петров тъй като последния се е самоизбрал да отиде в Прага без болшинството да са съгласни с него. От този момент т.е. от края на месец юни т.г. ИК на МРС не се е събирал на заседание в пълния състав.Разногласията не почиват на някакви идейни противоречия,а на лична почва т.е.,кой да бъде облагодетелстуван от партията.Увлекли се в тези лични разпри те не отдават нужното значение на бригадирското движение и за сега

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

поне за тази смяна не са го подкрепили достатъчно според своите сили.

Фракционни борби не са забелязани.

Конгрес не са имали, а такъв може да имат през тази есен.

Събранията им се посещават от много малък брой.

За сега младежкия сяфз наброява по списък към 250 души от които са отчетени процентно не повече от 30%. Прилив от нови или членове за сега няма.

В. ЖЕНСКАТА СЕКЦИЯ ПРИ РАДИКАЛНАТА ПАРТИЯ:

Тъй като след 9-ти септември 1944 година на жените са дадоха равни с мъжа права, то жената използвайки своите права се включи активно на О.Ф. Тя взима участие в обществения и политически живот на страната.

Към всички политически партий се създават женски секций. В началото на 1947 година и към радикалната партия /О.Ф./ се създаде такава женска секция. Избра се и бюро /ръководство/ на същата в което влизат предимно жените на стари радикали.

За женската секция непможе да се говори за някакъв числен състав или дейност. Те не са се събирали нито веднаж на заседание.

Г. ПЕЧАТ:

Като важно средство което има само положителна роля при изграждането на една или друга политическа партия и за нейното укрепване и поведение това е вестника-органа на своята партия, от чието поведение-линия зависи поведението на съответната партия.

Както всички партий така и радикалната има свой орган, който се наименова "РАДИКАЛ".

Той е периодически вестник т.е. излиза ~~в седмицата по един път~~ всеки понеделник. Те не разполагт с своя печатница. По-рано го печатаха в печатницата на бившите вестници "Утро" и "Заря"-сега печатница на в. "Труд". След това в началото на 1947 г. започнаха да го печатат в печатницата на в. "Работническо дело"-ул. "Ангел Кънчев" № 5.

За сега излиза редовно, обаче, в малък тираж който се движи между 3-4000 екземпляра на цялата страна. Поведението на същия е отечествено-фронтовско. Името на същия ще бъде сменено от месец септември или октомври т.г. от когато ще започне да излиза ново име "ВРЕМЕ". В последно време партията издаде една малка брошурка от 30 страници "ЕДУАРД ЕРИО"-живот-идей и творчество, която също не може да се пласира пре все че е по 20 лв. брошурката.

Младежите за сега нямат никакъв орган. По-рано печатаха своя страница в в. "Радикал" но в последно време я изоставиха. С намерение са през месец септември т.г. да издадът първия брой от свое месечно списание.

Д. ФИНАНСИ:

Важно средство за съществуването на една партия е да има разполага с средства от там да могат да подържат свои клубове, литературни издания, преса, свой организационен апарт и пр. Част от тези средства обикновенно се набират от членския внос. Тук, обаче, при радикалната партия събирането на суми от членски внос е не възможен, защото процента на отчелите се членове е много малък, а също и определения членски внос е минимален. Той се движи от 20-200 лева най-много.

Ето защо за сега радикалната партия се издържа преди всико от готови пари без да имат някакви доходи страничи за сега.

252

Този тираж в който излиза в."Радикал" не може да покрива собствените си разноски,камо ли да дава никаква печалба.

Партията за сега се издържа от получената сума от продажбата на собствен имот дълизаща на 60,000,000 лева от която сума са останали около 50,000,000 лева.

От сведенията които получаваме от провинциа се вижда,че радикалната партия в провинцията не проявява никакви признаци на живот,с изключение на София,където също не може да се говори за никакъв много активен организационен и политически живот.

II. РАДИКАЛНА ПАРТИЯ /ОПОЗИЦИЯ/:

Радикалната партия /О/ фактически не живее никакъв организационен живот,особенно след като им бе взе клуъба още в началото на 1946 година.Общи събрания не се правят.От време на време ви единици от градското бюро се събират в дома на Михайл Стоенчев Гонев ул."Карнеградска" № 6,на които заседания постоянна тема е как да си възвърнат клуба и да им се разреши излизането на вестника им който е спрян още в края на 1945 година,но нещо конкретно в това отношение не са направили.Не може да се схване каква членска маса имат,но може да се преплога,че повече от 25 души за София нямат. Тези 25 души са хора от отделните ръководства и друга членска маса нямат,те са си и членове и ръководители и всичко.От месец март т.г. всички тези 25 души не са събирали нито един път.Те са в пълен застой особенно през летния сезон когато всички от тях са се пръснали на курорт по най-различни крайща на страната.Няма никакви изгледи в скоро време да се пробудят от дългия литаргичен сън.В върховете им/ако може да се каже че имат върхове и низини/има борба между Димитър Търкаланов и Михайл Стоенчев кой да застане на чело на тяхната партия,поради което Димитър Търкаланов се е отеглил от живота на партията за сега.

Радикалната партия /О/ няма свой орган-вестник.Също няма и младежка организация.

В финансово отношение са много зле тъй като нямат абсолютно никакви доходи от никъде.Не постъпва отчитане на никакъв членски внос.

III. ОРГАНИЗАЦИЯ И РАЗВОЙ НА РАБОТАТА СРЕД ОБЕКТА:

А. АГЕНТУРА:

Преди да се сформира специялната група за разработка на радикалната партия по тази линия малко е работено.Това личи от факта, че ми беха предадени само 4 агенти работещи по тази линия.И така може да се каже,че към 9.IX.1946 година е имало само 4 агенти.Тези агенти са били недостатъчни.Един от тях е работен сред радикалите опозиция,а другите трима в радикалната партия О,Ф. и младежкия и съюз.

Положението към сегашната дата е следното:Групата разполага вече с всичко 10 агенти и 1 информатор.От тях новозавербовани са 7 души.Може да се каже,че тези агенти са почти достатъчно тъй като и обекта е малък по състав.

За сега са обезпечени повече от главните ръководства на партията с агентура.Но из между всички тези агенти има и някой доста слаби и малко работа вършат.Ето защо въпреки малочисленността на обекта се чувства нуждата от още агенти.

Агентурата е обхванала женската секция.Младежкия съюз,редакцията на в."Радикал" и в по-голямата част възрастните радикали О.Ф. като при тях не обезпечен с агентура само МК и два три района.

При радикалит- опозиция също е необходим още един агент

253

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

5

тъй като за сега имаме само един при тях.
Изключена агентура до сега нямаме.

В. ДОСИЕТА:

От момента когато групата пое разработката на радикалната партия е открила до 15 число на месец август:
60-отчетно наблюдателни досиета
7-контролни досиета
45-литерни папки/досиета/
3-общи папки
От началото на тази година до сега има завербовани 6 явочни квартири. Изоставени нямаме.
Реализирани разработки до сега нямаме.
Планове за активни агентурни разработки не са правени до сега за нашия обект.
Движението на щата на разузнавачите през годините е следното
В ново сформираната група през месец април т.г. са преназначени 5 души разузнавачи и един групов Началник, а за сега са на лице четири разузнавачи и един групов Началник. За попълване на щата е необходимо да се назначи още един разузнавач.
Такава каквато е сформирана групата още в самото начало е била назначена и до сега без да е имало никакво разместване.

15.VIII.1947 година
С О Ф И Я

Н-к IV група отд."А": /Б.Донков/

Строго поверително!

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА на 12
ОТДЕЛЕНИЕ "А"-ОТД.І.Д.Д.С.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

т у К.

Д О К Л А Д

На VI група за организационните достижения и слабости за времето от 9.9.1946 год. до 9.9.1947 год.-обект РСДП-Нейков и младежките им организаций.

1.Развитието на обекта за отчетната година е протекло както следва:

През м.септември 1946 год. Ц.К. на РСДП-Нейков е имал заседание на което е бил поставен въпроса за сливането с РП/к/.Появило се е силно течение против това предложение,като десницата е взела надмощие.На същото заседание е бил поставен въпроса за чистката , на която е говорил м-р Здравко Митовски, между другото същият е заявил:-Партията трябва да възприема революционно нов курс.Партията трябва да приема за членове само добри и испитани социалисти.Помощ може да се очаква само от СССР, а не от Англия която е империалистическа страна.Чистката трябва да се провежда безмилостно и безпощадно.

По горната реч м-р Митовски не са станали разисквания.Предложенията са били възприети и изработена резелюция,която в последствие е била поместена в Окръжно № 23.След съобщението на окръжно № 23 за чистката, се почувствува голям прилив на членове,което се дължи на това,че е дадена директива от РСДП/о/ техните членове да се отчетат и при РСДП-Нейков за да бъдат запазени от чистката,е препоръка да заемат по отговорни места в партията и от вътре да я превземат.През това време са записани нови 350 членове,с която цифрата на социал-демократите-Нейков в София възлиза на 4700 души.Това число разбира се в голямото болшенство е само на книга.В връзки с окръжното № 23 М.К./Градската организация/ е имала заседание,на което е поставен въпроса за чистката в партията.Доклада бе изнесен от м-р Здравко Митовски.Силно се противопоставиха на това,Рачо Цонев,Тодор Романов,Марко Андреев,Никола Давидов и др.,които са заявили, че чистка не трябва да има,че ако чистим какво ще остане и пр.Междувременно на заседанието на Ц.К. са се занимали за поставене на кандидатури за народни представители за В.Н.С, но не е постигнато никакво съгласие, тъй като десницата оглавявана от Димитър Нейков и Георги Попов настояли за кандидатури на тяхни приближени.Характерно е да се отбележи,че десницата начело с Димитър Нейков бе в паника по време подготовка на изборите.След като разбра,че всека партия ще излезне с отделен цвят.Същия разбра,че ще се изложат ако изтъкнат самостоятелно и за това започнаха сондажи с БЗНС-Обов,но без резултатно.До последния момент Нейков и приближените му силно негодуваха и бяха в голямо безпокойствие.

След изборите за В.Н.С.,РСДП-Нейков на своите организационни събрания изнасяха,че получените малко гласове се дължи на това, че РП/к/им пречела на всекъде.През месец януари т.г.министерството на информацията

Из архивите на ДС

13

бе изпратидо до всички О.Ф. партии речите на Г.Г.Министрите:Антон Югов Васил Коларов и Кимон Георгиев за разпространение по организациите в страната,обаче некой от членовете вместо разпространение решават да ги продадат от книгата/речите/,а останалата част от тива изгорят в печките на канцлариите.По този случай бе поместена статия в в"Новини",което внесе голямо вълнение и безпокойствие в средите на РСДП-Нейков.

Новината за обмяната на марките не се посрещна добре в редовете на РСДП-Нейков.

През м.Май Ц.К. на РСДП-Нейков изпрати в Цюрих-Швейцария на социалистеческата конференция Димитър Нейков,Георги Манев и Здравко Митовски,Конференцията е протекла по знака на десен курс.

На последък се забелязва от десните елементи едно старание за изолирането на Здравко Митовски.Сметнали го за прекалено лев.На едно заседание на М.К.използвайки отсъствието на Здравко Митовски е говорено за неговото политическо изолиране в предстоящия конгрес на партията.

До 1.1.Т.г.организацията е брояла над 4000 хиляди члена.След тази дата ръководството изключи от организацията 990 члена като не редовни.

През шес месечният период организацията е приела 319 членанови. По райони членската маса е разпределена така:

1.район	365 мъже	и	214 жени	всичко 579 члена.
2.-"-	111 -"-	и	44 -"-	всичко 155 -"-
3.-"-	95 -"-	и	46 -"-	всичко 141 -"-
4.-"-	376 -"-	и	118 -"-	всичко 494 -"-
5.-"-	174 -"-	и	73 -"-	всичко 247 -"-
6 -"-	31 -"-	и	16 -"-	всичко 47 -"-
7 -"-	68 -"-	и	28 -"-	всичко 87 -"-
9 -"-	15 -"-	и	7 -"-	всичко 22 -"-
11 -"-	28 -"-	и	10 -"-	всичко 38 -"-

Еврейската секция: 74 мъже и 20 жени всичко 94 члена.

Членовете на РСДП-Нейков разделени на професий са,чиновници 2042 члена.Свободни професий /адвокати инжинери и търговци/ 1300 члена.

Младежката организация "Карл Маркс" при РСДП-Нейков живее добър организационнен живот и тук както при по възрасните има две течения ляво и дясно.Дясното крило около Емил Аладжемов се старае да подрежава на старите и да запази влиянието между членовете.Левите около Жечо Янев Асен Златаров и Георги Веселинов и др. са за тесно сближение с РМС и изоставене традициите на старите и отживяли широкански традиций.На състоялата се през м. ноември 46 год. конференция на ССМ.Присъствували са делегати от цялата страна.Най големи дебати се развили около възстановяване връзките с втория интернационал.

През м.май 47 год.се състоя конференция на градската организация ССМ,която се занима с предстоящият конгрес на ССМ-Нейков.

На 15.VII.47 год. ЦК на ССМ има важно заседание по подготовка на конгреса,който ще се състои на 12 и 13 октомври т,г.По левите и прогресивни младежи са взели решение да издадът печатен орган,който да критикува нередностите в съюза,изпращане доверени хора в провинцията за агитация по предстоящият конгрес,а също така непосредствено преди конгреса да се завземе ЦК на ССМ и изгони от там Аладжемов.Младежката организация брои 517 члена.

Студенстката организация "Жан Жорес" при РСДП-Нейков не развива никакъв организационен живот. Брои 1700 члена.

Агентурната работа от 9.IX.1946 г. до 9.IX.1947 год. се развива както следва:

На 9 септември групата е била обща с 2 група и е имала 24 души агенти, от които 13 от обекта. От последните са изключени 8 агента и новозавербовани 6, или всичко сега 11 агенти, които са разпределени така: ЦК един агент, първи район 2 агенти, II район един агент, III район един агент и еврейската секция един агент. ССМ I район един агент, II район един агент, III район един агент, ЦК на ССМ един агент и студентската организация един агент.

Групата има 6 явачни квартири. Отчетно наблюдателни досиета са заведени 45. Контролни досиета има заведени 8. В началото на отчетната година групата е била общо с 2 група, при разделянето през пролетта тази година групата е била с 3 разузнавача и един групов началник. Състава на групата е същият и сега. Щата на групата заедно с гр. началник брои 7 души.

15.VIII.1947 г.
София

За Н-ник 6 гр. . . . . .
/М.Божков/

Из архивите на ДС

ДО ГОСПОДИН НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛЕНИЕ "А" - ОТДЕЛ I.
Т У К.

Д О К Л А Д

за политическото и организационо състояние на БЗНС-Н.П. развитие и организация на агентурно-оперативната ни работа по обекта, за времето от 9.IX.1946г. до 15.VIII.1947г.

Есента на 1946 год. бе наситена с остри политически борби в връзка с насрочените на 27. октомври, избори за В.Н.С.

Непосредствено след референдума за Република, на 10. септември с. г. БЗНС-Н. Петков, излезе с окръжно до околийските дружби, с него той нареждаше да се отпочне незабавно избирането на кандидати за народни представители, като зовеше на борба за запазване частната собственост наследствеността, религията и възпитанието на младежта, които били застрашени с отечествено-фронтовската проекто-конституция. С всяки наближаващ ден до денът на изборите, раздвижения и озлобен опозиционен кадър настъпваше в широка и смяла предизборна борба; в името на някакви потъпкани свободи, ред, спокойствие, мир и народовластие; В страната започнаха системни провокации, подържани и ръководени от П.П. на БЗНС-Н.П. и използвани от него за спекулиране пред чуждия свет, че в страната вилнел кървав терор, който прочел за свободно изразяване волята на избирателя.

Успоредно с предстоящата му, за тогава, голяма политическа акция вътрешно БЗНС-Н. Петков не бе единен. Обединението което стана през м. октомври 1945 год. между гичевисти и пладненци в предизборната кампания показа, че то не е станало на базата на общаш загриженост за съдбата на българския народ, а само на общата им умраза към комунистите, са се обединили т.е. споразумели. Болшенството от заседанията на П.П. по това време се занимаваше в оспорване кандидатурите на двете котерийни течения. В самото П.П. гичевистите: М. Драндаревски, М. Панов, Ст. Даскалов и Хр. Попов бяха принудени да водят борба за запазване колегията си. На заседанието на Върх. съюзен съвет, станало на 25, 26 и 27. септември, при дневен ред: Утвърждаване решението на П.П. за участие в изборите; одобрение решението за блок с БРСДП/о/ и П. Стоянов; вземане отношение към демократите и пр. упреците и обвиненията не стихнаха по между двете течения. Решенията на В.С.С. на БЗНС-Н.П./ за участие в изборите в блок с БРСДП/о/ и Независимите интелектуалци/П. Стоянов/ признаха формално и без това фактическото единодействие на цялата

опозиция в България с изключение на демократите, които бяха отхърлени като неудобни за съюзници пред познавящия политическата история български избирател.

Изборната борба БЗНС-Н. П. проведе под знака на борба срещу О. Ф. партии – респективно комунистите. В резултат от всички усилия с подкрепа на вътрешната и международна реакция "ОФ опозиция" успя да събере 1,200,000 гласа и вкара в В.Н.С. 101 депутата.

Резултата от изборите за момент спотаи враждуващите два лагера. Но когато се постави въпроса за преотстъпване на колегии – кой на кого ще отстъпва, конфликта се задълбочи до крайност. П. П. не можа да вземе окончателно решение колко и къде да се отстъпят места на БРСДП/о/. Единствения защитник на последните/лулчевистите/беше Н. Петков и отчасти Ас. Павлов. Свикването по това време на У. С. и впоследствие на Върх. Съюз. Съвет, решиха да отстъпят 9 места на БРСДП/о/.

При разделяне мандатите по между пладненци и гичевисти, последните където имаха възможност да решават въпроса не отстъпваха, а също и пладненците. След редица трудности, накрая гичевистите запазиха 11 места. По същото това време се оформи още една група от 21 депутати начело с Н. Атанасов и Ас. Стамболийски. Впоследствие първата се увеличи на 15, а втората на 29, като към пладненците останаха 45 депутати. По късно Гичев успя, макар и не открито, да спечели на своя страна Ас. Стамболийски. Така се оформиха две групи в парламентарната група и средите на БЗНС-Н. П. едната водена от водена от гичевистите към която се приближават Сп. Найденов, Ас. Стамболийски и Н. Атанасов и другата – пладненците; Ас. Павлов, Б. Бумбаров, С. Златанов, Ив. Костов, Д. Стоянов Р. Даскалов и др. на която се опира Н. Петков, подържан от нея.

В заседанията на У. С. и Парламентарната група се подчерта едно явно желание в низините за разбирателство с Р. П. /к/ Н. Петков считаки се с това настроение, вземащо позиция, маневрираш успя да убеди болшенството от парламентарната група/с изключение на гичевистите/ че за да се предпази от разцепление и недисциплинираност, групата трябвало предварително да депозира заявление за оставка на всяки един депутат. Така той по време на председанията на ВиН. С. държеше всички депутати в ръцете си и дерижираше несконченемите обструкции, тропане и викане на послушните си депутати. Но не само поведението на парламентарната група бе пакостно, становището взето при изказванията на отделни депутати по политическите и стопански мероприятия на власта бе крайно враждебно, които под булото на "критика" отричаха всички начинания. В така взетата линия от тях дотигна се до скандали, особено случая с Елисавета поп Антонова, която се опита да концунства с памета на жертвите от фашизама, за които се искаше гласуване бюджет за еднократна помощ.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Тези и други провокационни постъпки се провеждаха методично отговаряйки на линията на поведение взета на предварителните заседания на Съюзните ръководства и Парламентарната група.

Дейността на Парламентарната група.

По всички законопроекти, представени от правителството, критиката бе сведена до пълно отрицание. Като по-характерни са изказванията на ораторите: Тончо Тенев, Сп. Найденов, Ст. Божков и Хр. Стоянов по двегодишния стопански план. Всички те взеха напълно отрицателно отношение, като го марекоха дори и химеричен.

В връзка с дебатите по проекто-конституцията бяха се записали десетина оратори от групата начело с Н. Петков. От тях успяха да говорят само Н. Петков, който представи контра прокто-конституция, Ан. Державски, Ив. Костов, Марин Личев и Йордан Ковачев. Всички те отрекоха отечественофронтовската проекто-конституция и защитиха своята съдържаща отживели времето си законоположения от времето на Монтескьо и др.

Фракционерство.

Започналите борби по време на изборната борба за В.Н.С. и затихнали времено след това в началото на 1947 год. наново се подновиха по време на организационните събрания за провизбиране на нови околийски настоятелства. По същото това време когато низовите ръководства си даваха сражение излизащи навсякади с два листи - гичевистка и пладнеска, Гичев и хората му в София провеждаха обединителни конференции на които говореха за разбирателство с Р.П./к/и порицаваха фронталната борба на Н. Петков, сочейки нова тактика за борба с власта. Това доста много смущаваше пладнеците за тяхното извоюване господство в Съюза. Едновременно с тези конференции гичевистите издадоха и няколко "БЮЛЕТИНА" напечатени в малък брой.

Подвигнатия още през ноември 1946 год. въпрос за намаляване числеността на П.П. от 22-ма на 9 или 11 души, наново се подхвана от пладнеците Р. Даскалов, Ив. Костов и Д. Стоянов, които образуваха около себе си групичка отдадена и дейни геметовци, като Ив. Гинчев, Кочо Бонев, С. Златанов, М. Михайлов и др. опиращи се на пълната подкрепа на Н. Петков Ас. Павлов и останалите пладненци. Срещу тях Гичев противопостави Ас. Стамболийски, когото лансира за организационен секретар на Съюза, на местото на Д. Стоянов.

Чуствайки положението неудържимо Н. Петков, за да отбие атаката и внесе известно успокоение прие като изход насрочването на конгрес.

Организационна дейност.

В първите месеци на 1947 год. Съюзните деятели организираха повсеместни организационни събрания на околийските дружби за провизбиране нови н-ва. Често тия организационни събрания се превръщаха в публи-

чни събрания. Борбите за овладяване на съответните ръководства отнове се подеха от двете течения-гичевисти и младинци. Резултатите от изборите бяха в повечето случай в полза на последните.

В ЗСМ-Сърбински, положението бе почти същото, като това при възрастните с изключение на това, че при възрастните провалянето на гичевистите бе по-слабо и трудно от това на земсистите-гичевисти.

Акции, конференции, публична проява и събрания.

Освен гепямата предизборна кампания и широката организационна развита в първите месеци на 1947 год. други сериозни акции БЗНС-Н. Петков не е зарегистрирал. През цялото време, обхващащо доклада, заставали събранията ни на закрито, които предимно са се посещавали от членска маса. Конференцията свикана в началото на април по окол. секретари и организатори, състояла се в София под ръководството на Д. Стоянов мина под знака на чисто организационни въпроси. На 2 май се състоя събрание в София на окол. селска дружба, а на 4. същия мес. се откри годишното събрание на соф. град. окол. дружба.

Годишнината от смъртта на Ал. Стамболийски, Н. Д. Петков и Мара Рачева бяха отпразнувани с панахиди на гробовете им, на които присъстваха по няколко стотин души членове.

През пролета на т. г. в връзка с посещението на анкетната комисия по гръцкия въпрос, БЗНС-Н. П. бе предприел акция за събиране материали и евентуално да направи опит и за публично събрание, но накрая както поглавно заключи тема в повестка тая акция.

Също така мълчешком отложи и второчения конгрес за 22. V. т. г. страхувайки се от евентуални изненади от страна на гичевистите.

Промени в П. П. Упр. Съвет и Върх. С. Съвет.

Такива от съществено значение не станаха през цялото време, освен преминаването на пом. орган. секретар Р. Даскалов и излизането на някой поради задържането и като правници и адвокати на подсъдимост. Задържани са Н. Петков, Р. Даскалов, П. Коев, Д. Стоянов и Ив. Костенечки членове на П. П. В по-малък процент има задържани от У. Съвет и Върх. Съюз. Съвет.

Положението на соф. град. окол. организация.

В началото на тази година в София се проведоха също годишните районни събрания. Както в провинцията, така и тук фракционните борби се развиха с ожесточение, достигащи до побойца. Районите: I, II, IV и V. бяха под влиянието на гичевистите и представляваха сериозна пречка за пълно владеене на софийската организация. Лично Н. Петков и Ст. Бежков против забавянето си решение, да не присъства човек от П. П. на годишните събрания, нарушиха това си решение и предизвикаха безпокойството на всейки.

261

Из архивите на ДС

В началото на месец май се състоя годишното събрание на софийската окол.дружба. Състезаваха се две листи: Пладнарска-водена от Стоян Божков и гичевистка-водена от Иван Бояджиев, спечели първата [illegible]

Влияние по ръководство.

Постоянно Присъствие.....	пладнарско	Шести район.....	пладнарски
Соф. град. окол. н-во.....	- " -	Седми район.....	- " -
Първи район.....	- " -	Осми район.....	- " -
Втори район.....	гичевистки	Девети район.....	- " -
Трети район.....	пладнарски	Десети район.....	- " -
Четвърти район.....	по равно	Единадесети район..	- " -
Пети район.....	гичевистки	Дванадесети район..	неизвестно

Членски състав на район. дружби до 20. [illegible] 1946

до 20. XII 46 г. [illegible]

Общо от 22-те дружби, отчетени членове са представени да тая дата 2,207 души. Софийска [illegible]: 16 дружби с 459 члена.

Намалени на 1950 души отчетени до 1 май т. г. за соф. организ.

ЗМС-Сърбински до същата дата 790 члена - " - - " -

БАЗС-Н. Петков - " - - " - 750 - " -

Финанси.

Вноските за Съюза и окол. н-во възлизат на 1,061,567 лв. събрани от чл. вност от 12 райони дружби, вечеринки и помощния комитет при соф. райони настоятелства.

Развой на областното настоятелство.

За областнот н-во през отчетиния период пълни сведения нямаме тъй като не го обслужваме агентурно.

ЗМС-Сърбински.

По време на изборите за В.Н.С земсовите организации изпълняваха инсрукциите на П.П. на БЗНС-Н.П. като изпълняваха техническата работа която стоеше пред опозицията в надвечерието на изборите, като лепене на афиши, разнасяне бюлетини и охрана на "глямите" митинги и събрания провеждани от опозицията.

Членовете на П.П. бяха из провинцията на активна агитация всред избирателите. Някой от тях бяха кандидати за народни представители, като П. Сърбински, Дора Коева, Ан. Тишевишки, Ив. Рангелов, Васил Машев, Кръстю Зарев и Ефтим Арсов. Първите трима бяха избрани, които в В.Н.С. подържаха напълно линията на поведение взета от съвратените.

Изменение в състава на П.П.

През периода на обхващащ времето доклада, станаха изменение в [illegible] Двама: Пею Гаджев и Никола П. Ризов минах а на страната на О.Ф. а Ефтим Арсов в връзка стара присъда отиде да я излежава в затвора и Кр. Зарев осъден в връзка с една негова провакациона реч.

Дълго време П. П. не бе попълнено. Наложи се да бъде свикан У. С. На 16, 17 и 18 т.м. бе свикан У. С. при следния дневен ред: Утвърждаване членовете на У. С. избиранет на нови членове на П. П. и доклад от П. Сърбински. По първа точка бяха отвърдени всички новоизбрани членове на У. С. с изключения на плевенския, който напусна в знак на протест понеже двама от тях са открити гичевисти. Приеме се и оставката на Ас. Сърбински/станала под натиска на брат си/. След конструиране на У. С. мина се на точка трета, по която П. Сърбински направи доклад и апелир към всички за вземане положително отношение към О. Ф. мероприятия и порицаване акцията на Гемето, който ги подкана към конспирации.

В увода на доклада си Сърбински съобщил, че м. г. са имали 83 окол. н-ва, а тази година 47.

В изказванията по доклада Васил Машев, Дора Коева и Коце Тофов заели отрицателно становище, отразяващо настроението долу по районите. Конференцията излезе с резолюция по новото становище.

Дейноста на соф. град. окол. н-во.

На 10. XII. 1946 год. соф. градско съвместно с районите ръководства проведе конференция, на която се реши да отпочнат незабавно годишните събрания по райони. От 17 декември 1946 год. до 23. януари т. г. бяха проведени в всички райони годишните събрания на които се развиха познатите борби между гичевистите и пладнарите, като последните спечелиха в всички райони с изключение на 1.

Организационна дейност.

Организационата дейност се изразява главно в организационни и културно-просветни събрания по райони, на които се четат реферати и изнасят беседи из областа на историята на земеделското движение.

Начела на ръководството са геметовци като: Г. А. Димитров, Дафинка Манова и Надежда Лямбова, които по време на изборната борба организираха агитки по опозиционите събрания и стандираха "Смърт на Г. Димитров, Сталин" "Да живее Гемето" и "Долу диктатурата"

Същота ръководсто понастоящем отказа да приеме резолюцията на У. С. за смена на стария курс и е на позиция срещу П. Сърбински.

Дейноста на соф. област. н-во.

През времето обхващащо доклада, соф. обл. н-во е провело няколко конференции, състояли се в София. На първата станала през декември миналата година са присъствали около 300 души, проведена и ръковод от председателя на н-вото Боне Геков, секретаря Ас. Сърбински и М. Пожаревски в присъствието на П. Сърбински. На втората ч-я станала на 6. IV. т. г. са присъствали около 150 души. Говорил е първа на нея С. Златанов член от П. П. БЗНС-Н. П. който се похвалил, че никога по-единен Съюз не е имало от сега. После поднесел поздравления Тарапанов от името на "социалистите." И след него П. Сърбински казал, че не

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

пълен салона поради голямия терор и упрекнал Р.П. /к/ като си служил с цитати отМаркса.

Членски състав и финансов отчет на ЗИС-Сърбински.

В София и областа до края на 1946 год. е имало 224 групи с отчетени членове 2,917 души,неотчетени 4,196 души или всички 7,113.

Приходи: Отчленски внос.....92,125 лв.
От вечеринки,забави и др80,000 лв.
всичко....172,125 лв.

Разходи:За секретарската заплата135,000 лв.
Пътни,заседателни и пр. 47,649 лв.
всичко.....182,649 лв.

За 1947 год. е предвиден и гласуван приход и разход 600,000 л

Отношението на ЗИС-Сърбински към О.Ф.мероприятия.

Въпреки и последното решение на У.С. ЗИС-Сърбински, в болшенството земсистите имат напълно отрицателно отношение към всички О.Ф. начинания.В един доклад секретарката на соф.организация с няколко думи обрисувала пълното отрицание на всички райони ръководство по отношение ЕМОС.По Външната и Вътрешна политика напълно се покриват с тая на възрастните.

БАЗС-Н.Петков.

В края на учебната година БАЗС-Н.П.получи директивата да се свърже всеки член в съответната дружба по местожителство.Така той за изборите бе напълно на разположение и готов технически и агитационен апарат в полза на опозицията.В началото на учебната година членовете бяха събрани по области, инструктирани и изпратени в предизборна агитация.

В София заедно с ССИ"Ж.Жорес"се проведе предизборно събрание в връзка с изборите за ВНС.Така студентите-опозиционери бяха поставени в пълна услуга на предизборната кампания на БЗНС-Н.Петков.

В началото на декември м.г. в София се състоя конференция на която бяха представени всички факултети. Изнесени бяха доклади от организационния секретар В.Молешки; от Главния секретар Д.Кръстев и заведущ културно-просветния отдел П.Симеонов.

Организационния секретар е дал цифрата 650 члена отчетени.

На 8 декември /празника на университета/ БАЗС-Н.П. организира банкет в "Реунионе" на който е присъствал Н.Петков и П.Сърбински и произнесли подходящи речи.

Акции на БАЗС-Н.Петков.

На 10 март т.г.БАЗС заедно с анархистите предприе акция против законопроекта за висшето образование.От начертаните акции,те успяха да проведат в няколко факултета някой сполучливи,но бяха

8

Из архивите на ДС

265

възпрепятствани с извършените арести на по-активните членове, предимно членове от Н.Н. на РАЗС-Н.Н. Което и до днес остана непопълнено и се представлява фактически от председателя Йордан х. Енев.

Новите моменти в курса на БЗНС-Н.Петков.

На 5 юни т.г.Великото Народно Събрание отне депутатския мандат на Н.Петков, обвинен в тежко противодържавно престъпление. На основание прокурорското писмо до Председателството на В.Н.С. органите на власта задържаха Н.Петков. Това веднага предизвика събиране на парламентарната му група и след това на П.П. за да разгледат новосъздаденото положение и вземат решение. Един от въпросите, избиране заместник остана неразрешен. Слуховете и паниката се усилваха, това предизвика заминаване на народните представители в провинцията, за да внесът успокоение и разяснение от неочаквания арест. Р.Даскалов и Ив.Костов отчитат това като кулминациона точка и, че сега предстои развръзката като обясняват, че англо-американците ще упражнът силен натиск и Н. Петков ще излезе от затвора направо и-р Председател на България.

Новия, още по-оглушителен удър, дойде с отнемане на мандата на 23-а народни представители, подали си предварително оставката на Н. Петков. Великото Народно Събрание е разпуснато в отпуска. П.П. на БЗНС-Н.Петков е в постоянни заседания. излъчи трима председатели от него Хр.Стоянов, Б.Бумбаров и Ас.Стамболийски, за да води преговори с председател от Ц.К. на Р.П./к/ преговорите продължават без резултатно. О.Ф. ги обвинява в неискреност с цел за маневра. Събрания м.м. през втората половина Върховен Съюзен Съвет на заседание не направи никаква стъпка напред, даже прояви явно колебание в изменение курса на следваната до сега вражеска политика. Декларацията която излезе от печат остана само маневрена книжна постъпка за печелене време. Процеса на Н.Петков потвърждава напълно обвинението предписано му в обвинителния акт. Успоредно с него са гледат или насрочват нови, заангажиращи първите му помощници, като Р.Даскалов, Дим. Стоянов, Н.Попов и др. БЗНС-Н.Петков е разобличен в лицето на първите си водачи, че комплотирал срещу собствената си държава с конспирации, вредителство и заговори в армията.

II.

Състояние и организация на агентурната ни работа по обекта

След 9-и септември 1946 год. групата е работила с около 30 агенти и информатори от тях не всички са били използвани по важни обекти. Няколко от тях са станали народни представители и са били инструктирани към образуване груповщина в парламентарната група. Това до някаде им се е отдало поради естественото разслоение на двете течения пладненци игичевисти. В самото П.П. е внедрен един агент, също в всички по-долу стоящи ръководста групата е успяла да обезпечи с агентура. Изключение прави: Областното ръководство на софийска област и ня-

кой районни ръководства. Общо взето към всички по важни обекти групата е насочвала своята агентура или пък е вербовала нова.
Новозавербовани: 12. Изключени и изоставени 13. Работещи агенти 29.
Новозавербовани явочни квартири 18. Изоставени 0.
Новозаведени активни агентурни разработки 5. Планове за разработка 5.
Реализирани разработки няма. Прекратени поради предварителен арест 2.
1. Рангел Даскалов 2. Иван Костов и двамата арестувани.
Отчетно-наблюдателни досиета - няма открити, осен оформените открити преди и не заведени като такива.
Общи папки 7 с азбучник и опис на материала в тях. Литерни папки са открити на П. Б. Упр. Съвет, Върх. Съюзен Съвет, Парламентарна папка и на всички по-долу ръководства включително районите ръководства на БЗНС и ЗМС. Открити са досиета на всички депутати и по-важните от тях с а с меморандуми. Контролни досиета няма открити. /заведени/
Движението на оп. работници в началото на обхващащия времето доклад ни е следнов оп. работници 6. преместен 1. новоназначени 2.

Н. Р.

НАЧАЛНИК I-а ГРУПА "А"
/Веселин Райков/

Из архивите на ДС
266

(207 88)

До Господин
Георги Димитров – Министър-Председател

Уважаеми г.Министър-Председателю,

Позволете ми да се обърна към Вас за милост.

За да можете да прецените дали заслужавам Вашата милост – ето моята дейност през тези две години:

На 14 и 15 октомври 1944 г. заседава в София учредителна конференция,която възстанови БЗНС,напълно обединен и единен. В нея участвуваха представители на всички бивши крила. Избрани бяха: Върховен Съюзен Съвет Управителен Съвет и П.Присъствие и секретар на Съюза д-р Г.М.Димитров. Отсъствувах от София при конференцията, понеже бях в делегацията за подписването на примирието в Москва.

Веднага след 9 септември 1944 г.,прочетох едно окръжно по радио София с което се нареждаше пре възстановяване на дружбите да се приемат за членове само антифашисти,отечествено-фронтовци,изпитани сдружени земеделци в борбата срещу фашизма и изграждане делото на 9 септември 1944 г.

След завръщането си от Москва заварих съюза напълно възстановен ков в управителните тела имаше един дух на много повишено самочувствие, който не отговаряше на тоя,отечествено-фронтовски,който имахме ние,сдружените земеделци,които участвувахме в създаването на О.Фронт и изграждане делото на 9 септември.

Д-р Г.М.Димитров, който бе дошел от чужбина и не познаваше условията при които бе създаден О.Фронт,главната, първата роля,която изигра най-голямия дял,който имаше в съпротивителното движение срещу фашизма и в изграждане делото на 9 септември – РП/к/,внесе в Съюза едно настроение,което влоши отношенията между РП/к/ и БЗНС. Повечето от приятелите му,изцело верни нему хора,бяха членове на В.С.Съвет,на Упр.Съвет и на П.Присъствие. Хората на така нареченото бивше крило на съюза "Врабча 1" внесоха също един елемент на разединение в О.Фронт. Приятели на управлението от 2 до 9 септември 1944 г.,те не признаваха делото на 9 септември.Те не го признават и днес. Всичко това влоши отношенията ни с РП/к/. През месец януари 1945 г.бяхме принудени да свикаме Върх.Съюзен Съвет. Със сътрудничеството на другарите от РП/к/ се опитахме да заздравим положението. Още преди януари 1945 г.,в съвместните заседания на представителите на политическите организации в О.Фронт,отношенията между секретаря на БЗНС – д-р Г.М.Димитров и представителите на БЗНС бяха вло

Из архивите на ДС

Свикахме Върховен Съюзен Съвет на 18 и 19 януари 1945 г.Д-р Г.М.Димитров си подаде оставката и напустна съюза. Новото П.Присъствие,на което бях секретар, и в което влизаха г.г.Ал.Оббов,Г.Драгнев,Ст.Тончев, и др.почти не можеше да работи.Д-р Г.М.Димитров бе напуснал,но създаденото от него настроение остана.Представителят на "Врабча"1" в П.Присъствие - г.Минчо Панов, го напустна под претекст на болест,не едваче, но не си подаде оставката. При такова състояние и при така влошени отношения с РП/к/,дойде Националния конгрес на комитетите на О.Фронт. Там пролича още по-вече пукнатината. Член на У.С. или Върх.Съвет,не помня добре,на Б.З.Н.С. - Ангел Янев, си позволи да защитава тезата за правото на стачка за земеделците,теза,която никой,никога не е въобще разглеждал в БЗНС.Лично бях принуден да отговаря на тази провокация.

Последваха обвиненията на РП/к/ за противоотечественофронтовски акции на БЗНС,срещу ОРПС,пораженски позиви срещу Отечествената война,митинга срещу П.Коев и др. Така се дойде до 8 и 9 май 1945 г. Въпреки Вашите съвети за помирение предадени чрез секретаря на РП/к/ г. Трайчо Костов на мене, не се постигна съгласие и съюза бе разцепен на две: един със секретар Ал.Оббов и един със секретар - аз.Управителните тела на съюза попълнени с хора на д-р Г.М.Димитров осуетиха акцията на 8 и 9 май в кино "Балкан" да постигне изцело целите си. Това бе началото на края на сътрудничеството ми в О.Фронт.Преговорите водени за постигане на споразумение не успяха. Тия преговори водихме Ас.Павлов, Б.Бумбаров и аз с г.Ал.Оббов. Водиха се с целия кабинет в Министерския Съвет и не успяха,въпреки че Б.Бумбаров се даде оставката за да улесни преговорите. За всичко това не отричам своята лична отговорност,която е на първо място, но за всичко това е причина и неотстъпчивостта,която владееше в управителните тела на съюза,неотстъпчивост,която се дължи на това,че там бе легнало учреждението,вследствие влиянието на д-р Г.М.Димитров и "Врабча 1"; че ОФ е изиграл ролята си и че той не е друго освен прикритие на РП/к/,която има цялата власт в ръцете си.При това настроение дойде и внушението на регента проф.В.Ганев за изложение,което той написа изцело и което аз подписах,след като бе прието от П.Присъствие, с което се искаше отлагане на изборите. Както за това отлагане,така и за бойкотирането на изборите на 18 ноември 1945 г. се наложиха управителните тела на съюза. Те решиха, че оплакванията за насилия над сдружените земеделци са основателни, не не могат да бъдат заверени листи и пр.и пр

Тук трябва да кажа няколко думи за напускането на ОФ и минаването в ОФ опозиция на БЗНС и РдСП/о/. Това е решение на БЗНС /П.Пр./и на ЦК на РСДП/о/.

В обвинителния акт срещу мене главното обвинение е,че съм бил

209 27-90

готвел държавен преврат с двама полковници,които били създали военна конспиративна организация повлияни от разговорите си с мене.В писмени показания и устни пред съда аз отрекох решителната за тях среща с мен. Но кой би могъл да допусне, че аз ще чакам в дома си случайни полковници да дойдат да ме търсят за да правим преврат,докато съм най-добър приятел с шефа на войската ген.Д.Велчев ? Личен приятел,по семейство, приятел преди и след 9 септември,по създаване на О.Ф.,сближил се още по-вече с него поради подкрепата,която съюза оказа на г.К.Георгиев и нему по фамозното постановление № 4,изработено от тях двамата, в постоянни срещи с него дори до заминаването му за Швейцария, в които постоянно ми е давал сведения за състоянието на войската, съвети да не се занимаваме с нея, защото е в сигурни ръце и ще изпълни дълга си,когато е необходимо, какво нужда имам от други връзки с войската?

От излизането ми в опозиция, от есента на 1945 г., с започването на в."Н.З.Знаме", БЗНС и аз започваме дейност срещу О.Фронт. Тя е изложена,аргументирана в декларации,позиви,изложения публикувани във в."Н.З.Знаме".

Тук трябва да спомена за статиите върху войската публикувани във в."Н.З.Знаме", за които получих най-тежкото наказание дадено ми след това, за обвинението в готвене на държавен преврат.

Тия статии,които според обвинителния акт са засегнали духа, морала и боевата способност на армията,бяха четени от ген.Д.Велчев. Изрика ме и ме посъветва да ги спра. Намери ги за излишни,защото повечето от изнесените недостатъци знаел,вземал мерки и ще се поправят. Прокурорския свидетел ген.Кр.Лекарски, пом.министър на войната и тогава, запитан от мене отговори, че докладвал на ген.Д.Велчевза тия статии,но че ген.Д.Велчев не бил на мнение да се вземат мерки. И защо днес аз, две години след тия статии, трябва да нося отговорност,когато при публикуването им,най-отговорният за духа,морала и боевата способност на войската,военния министър, е намерил,че тия статии се нищо не са ги засегнали.

С излизането на в."Н.З.Знаме"започна и борбата срещу О.Фронт или по-право срещу правителството на ОФ и по-специално срещу РП/к/, която под името на ОФ искаше завземане на цялата власт. Това е основата на печатна и устна пропаганда на съюза.Започнаха обвинения в неспазване програмата на О.Ф.от 17 септември 1944 г.,в нарушаване основния принцип върху който бе изграден О.Ф. "политически организации при равни права и равни задължения" и заместването му с еднопартийното управление на РП/к/,обвинения в насилия над одружени земеделци,над граждани,в неправилно разпределение на стоки,на реквизиционни наряди и пр.

269

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

270

След изборите на 18 ноември 1945 г.,които бойкотирахме,бор та се засили и продължаваше така до изборите за ВНС на 27 октомври 1946 г.

Тая борба предизвика реакция от страна на правителството и спиране,конфискуване на в."Н.З.Знаме" и в."Свободен Народ",нападания на печатници,побоища над редактори,стачки в печатниците и т.н. и т.н.

На 10 октомври 1946 г., се подписа протокола за единството на БЗНС и Д.Гичев. Споменавам този факт,защото той може да допринесе за изясняването на моята дейност. Цял месец се водиха преговори и ако успяха,това се дължи на приближаващата дата 27 октомври - изборите и определяне кандидатите за народни представители. Трудната точка бе,а и остана и днес такава,след подписване на протокола,9 септември,макар че се постигна единадушие при подписването."Врабча 1",която бе влезла в съюза още на 14 октомври 1944 г. не признаваше историческото дело на 9 септември 1944 г. И затова се стигна до формулата приета в прото кола: "Историческото дело на 9 септември 1944 г.,започнато още на 2 септември 1944 г."

В изборите на 27 октомври 1946 г. обединената опозиция - БЗНС и РСДП/о/ вае,по официални сведения 1.250,000 гласа и 99 нар.представители,90 на БЗНС и 9 на РСДП/о/

Редултатите от изборите повдигнаха извънредно много духа на опозицията,специално тоя на БЗНС и особенно самочувствието на управителните тела на съюза,които намираха,че масите са напълно удобрили тяхната непримиримост спрямо ОФ и РП/к/

Тия резултати засилиха още по-вече тая непримиримост и тя се изрази в борбата,която се поде във ВНС срещу политиката на правителството. Парламентарната група реши напечатването на всички речи,произнесени във В.Н.С. във в."Н.З.Знаме" И тука във ВНС избраните народни представители от бившето крило "Врабча 1" се проявиха най-опозиционно.

Ето,изразена сбито двегодишната дейност на опозицията,на БЗНС и моята лична дейност,понеже тя е неразривно свързана с другата:

Тая моя дейност бе несъмнено повлияна и се разви под знака на непримиримостта на управителните тела на съюза.Но тя несъмнено също бе косвено повлияна и от вътрешната и външна реакция и използува на за борба срещу О.Фронт.

Вътрешната и външна реакция създаде центъра д-р Г.М.Димитров и го използува като прикритие за борба срещу народовластническото управление на О.Фронт за постигане на своите реставраторски цели.

Още когато О.Фронт бе единен,реакцията се мъчеше да подрива неговата реформаторска дейност. Тя успя да забави цели 6 месеца провеждането на голямите реформи за ТКЗС и Т.П.С.,представени от министъра на земеделието Ас.Павлов,тоя за "Военно-временните печалби" и

(211) 247 92.

"Прогресивно-подоходния данък" представени от проф.П.Стоянов, мини на финансите. Цели 6 месеца тия реформи седяха в папката на Мини Председателя К.Георгиев. Това бе първата причина за големи недоразуме между представителите в кабинета на БЗНС и тия на РП/к/, които обвиниха първите в саботиране на програмата на О.Фронт. Все по това време, реакцията успя да провали и първия законопроект за големите реформи за монопола на тютюна. Най-големия тютюнотърговец Жак Асеов, живущ в САЩ успя чрез приятелите си в О.Фронт, които бяха натоварени с защитата на интересите му в България да провали законопроекта.

Така бе провален и законопроекта за национализиране на голямото предприятие "Гранитоид" чрез намесата на чуждия капитализъм в подкрепа на реакцията.

След създаването на О.Ф.опозиция, акцията бе използувана също вътре и вън.

В края на 1945 г. започнаха посещенията на чужди кореспонденти, предимно американски и английски. Целта на посещенията им бе да внушат, че ОФ е считан като прикритие на еднопартийния режим на РП/к/ и да отнесат впечатления и факти, за установяването на тоя факт. Първия от тия кореспонденти бе г.Горис Ланю, който написа яростния памфлет срещу секретаря на Н.К. на ОФ, г-ка Цола Драгойчева.

През 1946 год., тая дейност на международната реакция, на големите империалистични сили се засили още по-вече.

Един наистина типичен пример. По повод на слухове за политическа криза ми бе връчена от г.Министъра на Външните работи, тогава проф. Петко Стайнов, депеша изпратена шифрована чрез българското политическо представителство във Вашингтон, със следното съдържание: "Петков да не участвува вече в кабинета. Това е мнението на държавния департамент /Министерство на Външните работи/. Да влезе в кабинета Стойчо Мошанов Недялко Атанасов или Б.Бумбаров". Подписана Ангел Кунчджийски. Аз запитах политическия представител на САЩ - г.Барнсдали това е възможно, дали е възможно такова вмешателство, Отговорът бе разбирасе, не. Но депешата е официална и препис от нея има непременно в архивата на Министерство на Външните работи.

Една от най-големите реформи на О.Фронт е несъмнено тая на Т ТКЗС. Гласувана в 1946 г., нейното прилагане бе компрометирано или по-скоро или по-скоро възпрепятствувано от посещението на американския журналист г.Мъркам. Живял дълго в България, познаващ отлично български език, ползуващ се със симпатиите на българските селяни, поради горещата им защита, която той пее през кървавия режим на Цанкова, той направи в цяла България една схема върху тая реформа, върху прилагането й.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

272

Личния му допир със селянита,мнението му за реформата повлия безспорно върху противодействието на селяните срещу нея.

Той взе и девет свитъка,факти и документи за насилия,приготвени от Петър Коев и връчени му от него.

Идването му в България съвпадна с това на г.Марк Етридж,преди изборите за ВНС, на 27 октомври 1946 г.

И двамата съветници участието в изборите,създаването на силни демократични групи,специално на силен и единен земеделския съюз за борба срещу комунизма,срещу създаване на комунистически режим в България.

Това е било лайтмотива на всички срещи и разговори с политическите представите на великите империалистически държави,пребиваващи постоянно в България или идващи временно тука.

Така се използува и както се научих през време на процеса и пребиваването на д-р Г.И.Димитров в САЩ. От показанията на свидетеля А.Дъркански,научих, че П.П. на ВЗНС официално е порицало дейността на д-р Г.М.Димитров. Порицавам я и аз.Никой не може да говори и да действува от името на ВЗНС вън от България.

Явно е от гореизложеното, че вътрешната и външна реакция, които са скачени съдове са използували дейността на опозицията и лично моята дейност,като център за борба срещу вътрешната,стопанска и социална политика на О.Фронт и срещу неговата външна политика за сърдечна дружба със С.С.С.Р.

Началникът на Вашия кабинет г.П.Григоров и тоя на кабинета на председателя на Народната Република г.Георги Андрейчин,близък приятел на г.Барнс и на г.Харриман,най-голямия американски магнат,бивш пълномощен министър на САЩ в Москва, могат да Ви дадат най-пълни сведения за отношенията на опозицията и лично моето с представителите на САЩ в България. Вие ще се уверите,че това което казвам по-горе е истина. Тия отношения не са минавали никога границата на позволеното от националното чувство. Но, че тия отношения са влияли върху моята дейност,ТОВА НЕ ОТРИЧАМ.

Днес разбирам,че моята дейност наистина е послужила за борба срещу народната власт.

Моля Ви,Господин Министър-Председателю,дайте ми възможност да поправя стореното от мене зло, да заработя отново с всички сили за спасителната политика на О.Фронт.

Днес виждам,че реакцията успя чрез професионални организации да използува опозиционния център,за да саботира или се опита да саботира най-добрите реформи,стопански и социални на О.Фронт.

Злото е сторено, и аз се надявам,г.Министър-Председателю,

274

че Вие ще ми позволите да присъединя силите си към тия на всички българи за преуспяването на единствената спасителна политика за България тая водена от правителството на О.Ф.,под Ваше ръководство,а именно: искренно сътрудничество и приятелство между РП/к/ и БЗНС чрез О.Ф. и сърдечна дружба със СССР,която единствено може да осигури бъдещето и преуспяването на България.

Днес съм убеден,че несправедливата борба,която водихме и водим срещу О.Фронт и специално срещу РП/к/, с внушенията,съветите и окуражаванията на вътрешната и външна реакция е причинила не само зло на страната, но е била и напълно неоснователна.

Днес съм убеден,че думите,които казахте на г.Д.Терпешев и на мен,когато дойдохме за пръв път в Москва у Вас: "Бай Добри,не е дошло времето България да стане комунистическа държава, а вие земеделците /обръщайки се към мене/разберете,че не можете да имате монопола в дела та" са били думи на истински държавник,а не на партизанин.Тия думи са наистина същността на О.Фронт И Вие изпълнихте на дело тая дума.

Странно ще е,Господин Министър-Председателю,да останат ненаказани тия които избиха 30.000 българи-работници и селяни,като Ал.Цанков генерал Вълков,полковник Порков и толкова други,а да бъде наказан така строго вината на Д.Петков и братът на Петко Д.Петков,който по Ваши указания и инструкции допринесе нещо за създаването на О.Фронт и на историческото дело на 9 септември 1944 г.

В името на оново чудно мъченце,Вашето покойно дете,чиито портрет Вие ни показахте,когато бяхме на гости у Вас в Москва и гледахте с толкова бащинска любов,нежност и тъга,моля Ви,Господин Министър Председателю,бъдете така добър и отменете моята смъртна присъда. Вие не ще искате първата годишнина на народната Република България и третата годишнина на О.Ф. и на историческото дело на 9 септември 1944 да бъдат ознаменувани с подписването и изпълнението на смъртната присъда на брата на Петко Д.Петков.

Великодушието е било винаги отличителна черта на великите хора и на великите държавници.

Приемете,Господин Министър Председателю,моите чувства на най-сърдечна благодарност и на най-искренно уважение.

26 август 1947 г. Н.Петков
Софийски Централен
Затвор

273

Из архивите на ДС

ДО ГОСПОДИНА Г.Л.ДИРЕКТОР И ДИРЕКТОР НА
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Т У К.

Д О К Л А Д

За проведената от органите на Държавна Сигурност акция, във връзка с разтурянето на БЗНС-/о/ и изземването на архивите му.

Донасам, Ви, Господин Директоре, че акцията във връзка с разтурянето на БЗНС-/о/, изземване архивите и имуществата, както и запечатване на клубните помещения беше проведена по предварително начертания план и успешно завършена. Никъде в района на София не бяха отбелязани инциденти или някакви произшествия. Според Вашата писмена заповед, обисканите и арестите бяха извършени безшумно и навсякъде е бил запазен необходимия ред и спокойствие. Резултатите от обисканите и арестите е следният:

1. По плана беше набелязано да се извършат обиски във всички клубове на опозицията в София - на брой 8, редакцията на в."Нар.земед.знаме" и в 142 души функционери на БЗНС-/о/, предимно членове на ПП, градските ръководства и районните такива. От набелязаните за обискиране лица бяха обискирани 139 души. В останалите трима не беше направен обиск, понеже същите отсъстваха от квартирите си и последните бяха заключени. Освен предвидените, бяха обискирани още 14 души, които бяха определени в последния момент, по време на самата акция, понеже се получиха данни, че в тях може да се намерят материали. Следователно, извършени са обиски в домовете на 153 души членове на БЗНС-/о/. 5 души от тях не са присъствували на обиска, понеже са били в провинцията и последният е извършен в присъствието на тяхните близки.

Освен в лицата, бяха извършени обиски, и във всички клубове на опозиционния БЗНС в София на брой 8, които след това бяха запечатани, с всичкия наличен инвентар в тях. Клубовете се намират на следните адреси:

1. ул. Йосиф Тито № 83 - клуб на III р.дружба, състоящ се от един дюкян - 4 х 4 м.

2. ул. Неофит Рилски 43, клуб на IV р.дружба, състоящ се от една стая, на I ет. с размери 3.5 х 3.5.

3. ул. Цар Борис №41, Кр.село - клуб на VIII р.дружба, състоящ се от един три стаен апартамент на II етаж.

4. с. Драгалевци - клуба на селската дружба, състоящ се от един дюкян 3 х 3 м. и една стаичка.

5. ул. Априлов 3, клуба на V р.дружба, който се помещава в клуба на ЦК на БРСДП /о/, поради което не беше запечатан, а бяха изземани само архиви.

6. ул. Св.К.и Методи № 88 - Княжево, клуба на XI р.дружба, който се намира в частния дом на Илия Георгиев Ламбов и няма определена стая за целта, поради което бяха изземани само архивите, без да бъде запечатано помещението.

7. ул. Позитано 1, където се помещават канцеларите на ПП, на БЗНС, ПП на ЗМС, Окол.Градско н-во на БЗНС, Окол.Градско н-во на ЗМС на I-ва районна дружба, II районна дружба и Съюзната книжарница. Целият клуб и

Из архивите на ДС

275

заема два етажа от зданието,от които на първия етаж има два тристайни апартамента и на втория етаж един три стаен апартамент.

8.ул.Гурко 38,където се помещават заседателната зала на ПП на БЗНС зала за събрания и канцеларията на БАЗО.Клуба заема един три стаен апартамент на II етаж с голям хол.

Освен изброените клубове,беше произведен обиск и в помещението на редакцията на в."Нар.земед.знаме",находяща се на бул.Дондуков 62,от където бяха иззети всички архиви и вестници,след което помещението бе запечатано.Последното се състои от 3 стаи.

При извършването на обисците в лицата и клубовете,не бяха отбелязани никакви инциденти, с изключение в домът на Димитър Гичев,който независимо от това че беше в квартирата си, не отваряше вратата на нашите органи.След като последните е стрябвало да чакат близо два часа пред вратата на Димитър Гичев,на местото е пристигнал н-ка на IV отдел Стефан Богданов,който беше уведомен и в негово присъствие вратата е била насилена. При обясненията поискани от Димитър Гичев,който е бил в апартамента заедно с жена си,последният се е оправдал за постъпката си с това,че бил болен и че жена му не му позволила да отвори.

По интересни материали взети от обисците са следните:

От домът на Ангел Държански са намерени и иззети два пистолета, един 7.65 и друг 6.35.По този повод Ангел Държански беше извикан да даде показания в Дирекцията след което бе освободен.

В квартирата на Минчо Панов Минчев при обиска е намерен един пистолет "Валтер" 9 м.м.с пълнителя.По този повод Минчо Панов е задържан, а пистолета иззет. Днес в Дирекцията се яви брат на Минчо Панов - майор от военното у-ще - Кънчо Кънчев Панов,който заяви,че пистолета е бил негов и поиска да му се върне.От данните които имах на лице действително се указа,че пистолета е на майора,поради което му беше върнат.Минчо Панов ще бъде разпитан,след което ще го освободим.

При обиска на Владимир Христов Прокопиев - председател на ЗМС в IV район,бяха намерени една МФ карта за разузнавач и други документи изходящи от Дирекция на милицията,с които той очевидно е злоупотребявал. Документите са му издадени от административния отдел,когато там е бил началник Бакалов.По този повод лицето е задържано.

2.По изработения план,трябваше да бъдат задържани 18 души функционери на БЗНС-/о/ за да бъдат разпитани.От тях бяха задържани през време на операцията 14 души.Останалите четирима не бяха намерени в домовете им и има данни че се укриват.Задържани са следните лица:

1.Михаил Ташков Михайлов - член на ПП.
2.Недко Колев Ботев - член на ПГ.
3.Никола Ларинов Ковачев - администратор на вестника.
4.Спас Найденов Недков - бивш народен представител.
5.Митю Иванов Седев - бивш народен представител.
6.Кирил Йосифов Попов - член на ПГ.
7.Петър Ляков - председател на IIIр.дружба.
8.Ангел Василев Македонски - Секретар-касиер на III р.дружба.
9.Кръстю Найденов Сейменски - член от ръководството на 8 р.дружба.
10.Вълко Стоянов - Председател на VIII р.дружба.
11.Яни Спасов Стоянов - Председател на XI р.дружба.
12.Иванка Тодорова Такева - секретарка на ЗМС - XI район.
13.Минчо Панов Минчов - член на УС и ПП.
14.Владимир Христов Прокопиев - председател на ЗМС - IV район.

Освен горните лица,задържан е без да бъде предвиден в плана и домакина на клуба на ул.Гурко 38 - Веселин Христов Гайдаров,който трябва да бъде разследван за материалите които са били изгорени в клуба в деня преди провеждането на обиска.

Не бяха арестувани следните предвидените по плана лица:

1.Атанас Леринcки - бивш народен представител.

2.Петър Атанасов Стамболиев - чле на Градското ръководство.

3.Георги Алексиев Димитров - член на окол.р-во на ЗМС.

4.Петко Иванов Рангов - бивш народен представител.

Горните лица, по сведенията които имаме, се укриват.Според последните данни,Петър Стамболиев се намира в Перник и е дадено разпореждане за неговото задържане.

28.VIII.1947 год.
С о ф и я.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ВИ ДЛС:
/Г.Ст.Ганев/

Из архивите на ДС

99

досие

ХАРАКТЕРИСТИКА
НА

ГЕОРГИ ИОРДАНОВ ИЛЧОВ, род.в село Церово-пазарджишко, на 6.III.1877 г. Живущ на бул.Ф.Толбухин № 92-партера София. Жител на с.Априлци-пазарджишко. По професия Общественик. Бил е депутат от кабинета на Ал.Стамболийски, бивш М-р е на М-во на Благоустройството през 1931 год. Бивш депутат от ВНС-947 год. от парламентар.група на разтурения БЗНС-Н.Петков, на който е бил чл.и на П.П. и на УС. Религиозното му изповедание-евангелист. Осъждан като сподвижник на Ал.Стамболийски през 923 год. Емигрант не е бил. Чужди езици не владее.

Георги Йорданов Илчов, произхожда от богато селско семейство, както и самия той има богато материално състояние, което се изразява имоти: ниви, ливади, лозя, две къщи и един апартамент в София на горния адрес. Доброто му материално положение се е подкрепвало и от продължителната му обществена дейност в качеството си на бивш М-р и депутат на два пъти. Има голямо семейство: жена и 5 деца, две от децата му живеят в София с него, а останалите 3 деца и жена Петра Г.Юорданова, живеят на с.Априлци-пазарджишко.

ПОЛИТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ: Политическата дейност на Г.Йорданов Илчов е богата и дълга. Той е сподвижник на: Райко Даскалов, Ал.Стамболийски, и всички почти от основателите на БЗНС. и като такъв си спечелва голям афторитет сред земеделските слоеве, който афторитет е запазил и до днес. Активната му земеделска дейност се подчертава от това че още от времето на правителството на Ал.Стамболийски той бива избиран за депутат. За сподвижничеството му с Ал.Стамболийски и за активната му дейност като земеделец, той бива съден от цанковите съдилища през 923 год. През време на блоковото управление, той също поради политическата си активност и афторитет, бива назначен и за М-р на Благоустройството. Отношението му към Р.П. /к/ според сведения от Пазарджик, преди 9 Септемврии са били неприязнени, тъй като той е бил поканван тогава за сътрудничество в борбата за освобождение от немската окопация, на което той е отказал и което подчертава неговата неприязненост към Б.Р.П./к/, преди 9 Септемврии 944 год. В емиграция Г.Йорданов не е бил. След 9.IX.944 год. Г.Йорданов отпочва активна политическа дейност като ОФ земеделски деец и на митинг в Пловдив в началото на 945 год. той е заявил, че никага вече работници и селяни неще бъдат разделяни в борбата им. Когато обаче, се стигна до разсцепление в БЗНС-на 8-9 май с.г. и се оформи опозиционен земеделски Съюз, Г.Йорданов се определи на страната на опозиционния Съюз като един от първите помощници на Н.Петков. Като чл.на П.П.на БЗНС-Н.Петков, той е участвал най редовно в всички решения на П.П. който са имали спъващо и тормозещо предназначение с/у политиката изобщо на ОФ Власт, на които решения, окръжни и пр. той е слагал и подписа си. Като депутат в В.Н.С., е подържал напълно линията на поведение на прламентарната група ръководена от Н.Петков и така наречената "агитка" около него. Тона му поведение да бъде близък на пладненската котерия в Съюза не е ново, а датира от сменяването му като М-р и по сетне оформяването на пладненската група, която през личния режим на Борис III в противовест на гичевата "нива" излизаше с в."С.Глас" на който той бе редактор. По късно в насрочените избори в "безпартийния" период, той редовно се е кандидатиравл, но винаги касирван. Цялата му политическа дейност през време на фашисткия режим е от малък мащаб. Активната му политическа дейност започва след разсепването на БЗНС и оформяването на опозиционния такъв, в който той провеждаше принципална борба против комунистите.

100

ПОЛИТИЧЕСКИ ВРЪЗКИ:Лицата с които е в политически и приятелски връзки Г.Йорданов,са почти от бившите-парламентарна група и П.П.на БЗНС/разтурен/,а именно:Ангел Държански,Асен Стамболийски, Асен Павлов,Борис Бумбаров,Кирил Йосифов Попов,Трифун Кумев,Недко Колев Ботев,Стефан Даскалов,Христо Стоянов,Дора Янева,Камен Христов проф.н.Стоянов,Петър Сърбински,Светла Райкова Даскалова,Стоян Кърлов и др.

КАЧЕСТВА:В политическо отношение се е проявявал като последователен и неотстъпчив.Проявява се като скромен гражданин,тих и добродетелен,още повече че той е евангелист в вероизповеданието си [illegible].

К/К.

Из архивите на ДС

241

До Господин
Васил Коларов – Временен Председател на
Народната Република България

М О Л Б А
от Никола Д. Петков

Уважаеми Господин Председателю,

Позволете ми да се обърна към Вас за милост.

Признавам, че моята двегодишна политическа дейност е изцяло погрешна и най-искренно се разкайвам за нея. Никога не съм имал намерение на напакостя на страната си с нея.

Трябва да Ви изповядам, че тая моя дейност, за която на първо място нося отговорността, разбира се аз, е резултат на внушения и съвети давани ми от други.

Кой би могъл да не вземе под внимание и да се усъмни в съветите на главата на българската църква Негово Блаженство Екзарх Стефан I, имащ доверието на правителството, на чуждия свят, имащ възможността да е напълно осведомен ? А той посъветва завръщането на д-р Г.М.Димитров, защото се ползувал с пълното доверие на западните демокрации. Негово Блаженство, до края на участието ни в управлението явно, а след това тайно, направляваше със съвети и указания нашата дейност.

Кой не би се вслушал в съвета на народния регент г. проф.В.Ганев да се направи изложение за отлагане на изборите за народни представители, насрочени за 26 август 1945 г. ? Кой бе по-добре осведомен от него за вътрешното и международно положение на България ? Това изложение, подписано от мене, е написано от първата до последната дума от народния регент проф. Венелин Ганев. А цели две години аз носих всички хули за това изложение !

Та нали г. проф.П.Стайнов, тогава министър на външните работи, нареден представител на "Двено" в правителството на ОФ, успя да отложи изборите ?

Из архивите на ДС

176

Кой не би повярвал на народния регент проф. В.Ганев,когато заявява, че ще предизвика криза на правителството на г. К.Георгиев, която бе осуетена само благодарение на личната намеса на г.генерал Бирзов пред регентите .

Кой не би повярвал на довчерашни колеги министри звенари, социалдемократи, земеделци, че се работи отвъртре, че трябва да се продължи дейността и трябва да се търси удобния момент за криза ?

Може ли да не се вярва на Централни комитети,на Висши партийни съвети, на управителни съвети, които преговарят с опозицията и в последния момент нямат куража да вземат решение ?

Както виждате, Господин Председателю, върху мене са влияли със съвети и внушения хора на които не може да не се вярва, защото някои от тях и днес участвуват в управлението.

Кураж и вяра в моята дейност са ми давали и разговорите, които съм имал с представителите на империялистичните държави.

Ето тая моя дейност обслужи вътрешната и международна реакция.

Вътрешната реакция,която няма куража да се бори открито, се криеше зад моята дейност, макар и голяма част от нея да се е привлякла в съюза "Звено".

Тая дейност са подкрепяли,удобрявали напълно и политическите организации, като Демократическата партия на г. Н.Мушанов и Народната партия на г. Ат.Буров. Тая дейност е вършена взаимно и с РСДП/о/ със секретар г.К.Лулчев, с която образувахме обединената опозиция.

Международната империялистична реакция използува моята дейност, за да се бори срещу интересите на България и нейният единствен покровител великия СССР.

Върху тая дейност са влияли и нейните политически представители у нас.

Ако международната реакция не успя, това се дължи на бдителността на нашия двоен освободител великия СССР. Вътрешната реакция не успя благодарение на Вашата бдителност и тая на водача на българския народ г.Георги Димитров.

Моля Ви, Господин Председателю, дайте ми възможност да поправя сторено от мене зло и да заработя отново с всички сили, за единствената спасителна политика за България, тая водена от правителството на ОФ, под ръководството на г. Георги Димитров, а именно: искренно сътрудничество между РП/к/ и БЗНС чрез ОФ и сърдечна дружба

243 177

със СССР, която единствено може да осигури бъдещето и преуспяването на България, като отмените моята смъртна присъда.

Странно ще е,Господин Председателю,да останат ненаказани тия, които избиха 30.000 български работници и селяни, като Ал.Цанков,ген. Вълков и др.,а да бъде наказан така строго синът на Д.Петков,братът на Петко Д.Петков, който по указания и инструкции на г.Г.Димитров,допринесе нещо за създаването на О.Фронт и историческия 9 септември 944 :

Великодушието е било винаги отличителна черта на голямите хора и на голямите държавници.

Приемете,Господин Председателю, моите чувства на най-искрена благодарност и най-искренно уважение.

22 септември 1947 Н.Петков

Софийски Централен затвор

Из архивите на ДС

Д Е К Л А Р А Ц И Я .

Подписаният Асен Павлов, бивш административен секретар на разтурения опозиционен БЗНС, заявявам следното:

Отечественият фронт, в който участвувах преди, на и след 9 ти септември 1944 г., за мен е неразривен съюз между трудящите се-земле делци, работници, занаятчии, народна интелегенция и тяхните политически ор ганизации, за защита и победа на тяхните интереси и тези на България, а 9-ти септември е велико историческо народно дяло, което събори отрече ния монархо-фашиски режим и прогласи народните идеали: свобода и справед ливост за народа, стопанско, социално и културно прогресивно строителство за преуспяване на страната и изграждане на свободна, незовисима, демокра тична и мощна републиканска България.

След 9-ти септември 1944 г. правителствата на Оф отпочнаха всестранно народно творчество за преуспяване на страната в името на програмата на Оф за народна демокрация и благоденствие, за славянска дружба и сътрудничество, начело с братска Русия-СССР и за сътрудничество с всички свободолюбиви и демократични големи и малки народи.

Създаденият опозиционен БЗНС бе воден по погрешен път, защото вместо да се върне и сътрудничи в Оф, или да се оформи в лоялна и народополезна опозиция, той се увлечи в ожесточена борба и безогледно отрицание на политиката и мелоприятията на правителствата на Оф. Така той бе използуван от вътрешните реакционни елементи за прикритие и ре ставраторски надежди, а от международната реакция-за нейните империали стически замисли.

Осъждам противоотечествената дейност на Д-р Г.М.Димитро която е насочена против интересите на България и служи на международна та реакция и враговете на славянството.

Осъждам политиката на Н.Петков на махзархи, заговори, конспирации, саботажи, за която бе осъден, като е отречена от народа, като противонародна и вражеска.

Всичко това доведе до вземане съответни мерки и разтурване на опозициония БЗНС.

Като съзнавам и отчитам сторените грешки, декларирам, че ще подкрепя усилията на Оф за пълното осъществяване на неговата про грама, прилагана с редица мероприятия за всестранното преуспяване на стра ната. Същевременно апелирам към бившите привърженици на разтурения опо зиционен БЗНС да не се подават на вражески, предателски и насилнически внушения и действия, от където и не идват те, а да се отдадът на мирен и полезен творчески труд за изпълнение на народостопанския план и другите мероприятия на Оф за благото на народа и родината.

Следвайки този път, ние ще допринесем за отбиване при стъпа на реакцията срещу свободата и независимостта на страната, а също така ще помогнем за осъществяване идейте на 9-ти септември за прогре сивна народна република България.

9 X 1947 г.

Строго поверително!

М.В.Р.
Дирекция Държ.Сигурност
Отдел IV,отд. "Е"
11.X.1947 год.
С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До Господина
Началника на отделение "Е"
Т у к

Задача 6721

Р А П О Р Т

Донасям Ви Господин началник,по горе възложената ми задача следното:

Лицето ДИМИТЪР МАНОЛОВ НЕЙКОВ е роден на 21.V.1885 г. в гр.Тулча-Ромъния,българин,българско поданство,изт.православен женен за Райна Черинова,л.к.7833 от 1945 год.Понастоящем в София живее на ул."Шейново" 13.

Същия е роден в северна Добруджа от бедно българско семейство.След завършване на средното си образование в Силистра следва историко-филологически науки в София и Мюнхен.Първоначално се отдава на учителство и още като учител и окръжен училищен инспектор започва своята обществена дейност в БРСДП и още от 1905 година.Преследван заради убежденията си от реакцията Димитър Нейков напуска училището и се отдава напълно на партиино-политическа дейност.Нейков отрано е борец за свободата на Добруджа.През миналата световна война,той пак е борец за свободата на Добруджа и като такъв е бил хвърлен в затвора.

След първата световна война е окържен управител на Гюгюрджинския окръг/Беломорието/,където представлява България пред окупационните англофилски войски.За първи път е бил избран на народен представител като позиционер през 1920 год. от тамошното българско,гръцко и турско население.Израстнал като борец след миналата световна война против кликата на Цар Борис и германската реакция у нас,Димитър Нейков е бил избиран за социалистически народен представител в XX,XXI,XXII, и XXIII народно събрание,той бил един от инициаторите и първите дейци на Народни фронт през 1935-38 год.и един от създателите на демократичния фронт у нас.Като такъв той е бил изоран за хасковски социалистически народен представител в XXIV редовна камара през 1938 год. Активен кооперативен деец,председател на обединената кооперативна централа "Напред", Общ съюз на популярните банки и др.

Преди 9.IX.1944 година той е водач на БРСДП в България.Член е на ЦК и секретар на същата от 1919 год.Сътрудничел е непрекъснато в в-к "Народ",участвал е в международни конгреси в Букурещ,Брюксел,Виена и др.

Останал верен на опозиционната си социалистическа партия в миналото той твърдо продължава борбата против фашизма, под знамето на ОФ,чийто пръв председател на Софийска областна колегия е той.Като нелегален деец се укрива в една скривалище между Княжево и Драгалевци.През фашисткия режим Нейков води смела борба и за свойте речи следят погрешната династическа политика е осъден от фашисткия съд.На 1 и 2 септември 1944 година на една социалистическа конференция,Димитър Нейков отказва да влезе в правителството на Муравиев и в никакъв случай не се отделя от съвместната борба с РП/к/,земеделци-пладненци, и звенари. Десет години наред той и като социалдемократ е участвал в редица борчески инициативи срещу насилниците на българския народ в непрекъснат контакт с комунистите.Около 2-3 септември 1944 година като председател на Софийския областен комитет на ОФ,той е трябвало да говори на един протестен митинг против полуфашистката клика на Муравиев-княз Кирил,но по заповед на министра на вътрешните работи и директора на полицията този митинг бил разпръснат.

с пушечни гърмежи от полицията.На 9 септември 1944 година, той става министер на търговията и промишлеността в правителството на ОФ,като такъв той е издавал заповеди за строго изпълнение на борбата против черната борса и спекулата.Говорил е на много ОФ митинги по вътрешното и международно положение.Сключил е търговско стопанска спогодба със Съветския съюз на 10 март 1945 год. и на 15 октомври с.г. с Ромъния.През изборите за обикновеното народно събрание е бил избран за народен представител от IIра Русенска колегия.Чувствайки се недобре с здравето напуска министерския си пост през 1945 год. Като главен секретар на БПСДП,избран отново на 29 май 1945 год. и като такъв имаики голям авторитет дава правилно-идеино-политическа и отечественофронтовска насока на своята партия.

Той е женен-има двама синове.Материално добре. В квартала не проявява никаква дейност.По характер е много добър,тих,внимателен и с голям авторитетност човек.Работил е като касиер в Ючбунарската популярна банка,а понастоящем е председател на същата.

Нано Николов Нанов.
раз. III ст.-17 гр.

2 екз.
1 по назн.
2 д.р.
бц-16.X.1947 г.

709 60

Х А Р А К Т Е Р И С Т И К А

На лицето АТАНАС ДИМИТРОВ БУРОВ-роден на 31.I.1875 год.в гр.Горна Оряховица. Живущ в София,ул.11-ти № 1.II-ри етаж. Женен с две деца.Висше образование.По професия крупен банкер-индустриалец.България,българско поданство.

Същия е водач на Народняшката партия,както в миналото така и сега.В миналото е бил министър на Външните работи,а през 1944 год.е бил Министър без портфейл в правителството на Муравиев.

Политическата му принадлежност в миналото,водач на Народняшката партия.Той е бил едни от първите хора наравно с Т.Тодоров,Гешев и другите водачи на бившата Народняшка партия.Още в миналото се е проявил като голям враг на Руския болшевизъм и е бил идеолог за обединение на средните партий и създаване на голяма политическа организация,която да се бори успешно против земеделци и комунисти.На него главно се дължи постигнатото обединение на "Народната и прогресивна-либерална партия на Драган Цанков под името "Обединена Народно-прогресивна партия".Той е главния деятел за създаването на конституционния блок в края на 1922 год.Верен на идеята си за обединението на партиите,не малък дял има и в успешното завършване през 1923 год.преговорите за създаване на "Демократическия Зговор".

Към политиката на преврати няма склонност,но не се отказал да използва благоприятния резултат от превратата на 9 Юни 1923 год. като застанал на чело на Дем.зговор заедно с Андрея Ляпчев и Александър Цанков.

Проверявайки миналото на БУРОВ,се установява,че същия от 11.II.1935 год.е имал заведено досие,което е продължило до 27.II 1942 год.ст което се вижда,че БУРОВ е преследван от полицията и, че е бил в връзка с бившите политически водачи:Александър Цанков Александър Гиргинов,Стоян Костурков,Георги Поранов,Неделко Атанасов,Никола Мушанов,Димитър Върбанов,Дамян Велчев,Кимон Георгиев Петър п.Златев и др.

Характерно от политическото му минало е,че от месец Февруари 1942 год.,в досието му до 9.IX.1944 год.,не е отразено нищо ~~в досието му~~ и не е бил обект на полицията.

След 9.IX.1944 год.БУРОВ е бил обект на Д.Д.С.и има постъпили материяли за него.Същия след 9.IX.1944 год.е съден от Народния съд,като министър без портфйл в правителството на Муравиев и е бил осъден на една година строг тъмничен затвор.След излизането му БУРОВ започнал да развива вражеска дейност .От донесенията които са постъпили се вижда,че той е бил в тясна връзка с чуждото разузнаване и опозиционните водачи:НИКОЛА ПЕТКОВ и КОСТА ЛУЛЧЕВ,които то й лично е давал директиви и ги е напътствал в политическия живот.

Така на 6.X.1945 год.БУРОВ е бил посетен от секретара на Американската мисия в България-РОБЕР СТРАНГ.Също така на 16.II. 1946 год.той е бил поканен от РЕДЕР,в Швейцарската легация.На 2.X.1946 год.БАРНС се е срещнал с БУРОВ,в присъствието на ЕВЛОГИ ГЕШЕВ в връзка с провеждането на свободни избори.БАРНС е искал д

Из архивите на ДС

286

да знае от БУРОВ като стар изборджия да му каже какви фалшивикации и машинаций могат да направят комунистите.На същата дата вечерта БУРОВ е имал среща с Н.Петков,в присъствието на ЕВЛОГИ ГЕШЕВ като са разисквали по въпроса за изборите.БУРОВ е обяснил всичко на Н.Петков,какво е казал на БЪРНС.

Същия на 19.IV.1947 год.една група състояща се от следните лица:Д-р ДИМИТЪР И АНГЕЛ-МИХАИЛ ВЛАДИМИРОВИ МОЛОВИ,БОРИС АНДРЕЕВ, ДИМИТЪР Д.ЗАХАРИЕВ и др.са посетили БУРОВ в дома му.На тази среща БУРОВ е казал,че нямало нужда сега при това положение,той да излиза на политическата сцена,тъй като опозиционните водачи напълно провеждали неговата политика.Казал е още,че както през времето на Ал.Стамболийски не го е било страх от земеделците,така и сега не го е било страх от комунистите.Дори ако и е искал винаги е можел да стане министър.Тези работи ги е казал тъй като е имал пълната подкрепа на Англия и Америка.

От материялите които имаме се вижда,че БУРОВ поддържа тесни връзки с представителите на чуждите държави и особено с тези на Англия и Америка.

Има слабост към хазарта и по тая линия винаги е бил в близки отношения с почти всички дипломати.По политическа конспекция е аж убеден Франкофил и Англофил.Все пак той не е в състояние да създаде организация на хора около себе си,ако не работи съвместно с хора които умеят да печелят привърженици.

От проведената до сега работа се вижда,че БУРОВ си остава отявлен враг на О.Ф. и РП/к/.В провежданата до сега дейност се вижда,че той води вражеска дейност против правителството на О.Ф. Готов е да пречи за провеждането на всички мероприятия провеждани от страна на О.Ф.,и най-вече за реализирането на двегодишния стопански план,неподбирайки средствата си за целта.

ОДОБРИЛ:

Н-к IV група отд."А":

.....

/Е.Донков/

30.X.1947 г.София

О.Р.III степен отд."А":

/Н.Бухов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! 5 - 15

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М
НАЧ-К ОТДЕЛ I-ви ....
..... /
/ Г.СТ.ГАНЕВ
.....1947 год.

До Господина Началника на
Отдел I -ви Д.Д.Сигурност

Т У К 56

Р А П О Р Т

От О.Р. Костадин П.Копанаров I-ва група Отделение "А"

Господин Началник,

След като разгледах материалите в досието на Борис Бумбаров-Бивш М-р на Благоустройството, бивш опозиционен депутат и чл.на П.П на разтурения БЗНС-Н.Петков, женен с един син, жител и живущ в София на ул.Раковски № 161 вх."Б", установих че няма достатъчно факти обвиняващи го в подривна и вражеска дейност срещу ОФ Власт, нито че в настоящия момент се занимава с такава подривна дейност, за да бъде взет на активна агентурна разработка.

От материалите намиращи се в досието му, преобладават данни, че още от ученическите си години, той е в постоянна връзка с комунисти които продължават и в емиграция в Югославия и след връщането му от там до самия 9 Септември 944 год.

Като опозиционен депутат и политически деец, той е проявявал значителна въздържаност, като при това често е истъквал становището си за сътрудничество и разбирателство с ОФ и Р.П./к/.В опозиционната си дейност е бил солидарен с политиката на Асен Павлов, Асен Стамболийски, своите заедно и излезна в опозиция. След разтурването на БЗНС-Н.Петков, той провежда линия на поведение, напълно възприемане политиката на ОФ Власт и апелира към свойте последавтели бивши опозиционери да го следват, даже апелира към готовност за изкупване на [redacted] които са допринесли като опозиционери на бъ.. народ и ОФ Власт.

Поради това че Б.Бумбаров се явява все пак като фактор в нашия политически живот, макар сега да е пасивен, той трябва да бъде обект на нашето наблюдение, за което е необходимо да му се образува отчетно-наблюдателно досие

ОДОБРЯВА
Началник Отделение "А"
.... /
/М.Гинев/
17.XI..1947 год.

СЪГЛАСЕН
Гр.Началник I-ва група отд."А"
/Вес.Райков/

Опер.Работник: .....
/К.Копанаров/

У 365 209
187

П Р Е П И С .

Гн Бумбаров,

Нашите сведения са,че и ти както изменика и подлеца Сърбински,си решил да подпишеш декларация за верност на комунистите и измена на Земеделския съюз.

Възможно е това да го правиш и от уплаха,но твоята постъпка нема да бъде оправдана от никой честен човек в тая страна,защото си бил министър и си претендирал да бъдеш измежду първите хора на организацията.Ако един ден,а той е близък,се преценява кой при какви [redacted] обстоятелства е подписал декларация твоята постъпка ще бъде позорна и ще понесеш най тежката отговорност,която може един деятел да понесе.

Независимо от това Централния Освободителен Комитет ще се занимае с твоята постъпка и може още сега да приведе в изпълнение наказанието.
Помисли си преди да направиш нещо!

18.11.[redacted] г. ЦОК.

Витоша

.....

Горното писмо е получено по пощата,обгербвано,печат от София на 19 ноември,в обикновен плик.

Утвърждавам.
Обл.Н-к "ДС"
.....
/М.Ганев/
.....1947 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис! 12
Строго поверителен! 6
7 5

П Л А Н

На агентурно-оперативните мероприятия по разработката на"Бе
дек"по подозрение в провеждането вражеска дейност срещу власта на О.Ф.-ра
разработва се водача на"Народняшката партия",Министър на Външните работи
в миналото и министър без портфеил в кабинета на правителството на Мура-
виев.

АТАНАС ДИМИТРОВ БУРОВ,род.на 31 I 1875 г
в гр.Г.Оряховица,живял в София ул.11 август,№ 1,а по настоящем изселен в
гр.Дряново.Женен с две деца,индустриалец общественик.Висше юридическо об-
разование,българин,българско поданство.Материално много добре.

Разработката е започнала от 25 X 1947 година в деня на въдво-
ряването на "Бедек",за проявена вражеска антинародна и реставраторска дей-
ност."Бедек" е водач на "Народняшката"партия както в миналото,така и пона-
тоящем.Бил е министер на Външните работи преди 9 IX 44 год.и министер без
портфеил в правителството на Муравиев.В миналото като един от първите хо-
ра на Тодор Тодоров и Гешев се е проявявал като голям враг на Съветската
власт.Той е инициатор и идиалог на сродните буржуазни партий за създаване
такава политическа организация,която успешно дасе бори против земеделци и
комунисти.На него се дължи главно обединението на "Народната" и "Прогре-
сивно-либералната"партии на Драган Цанков под името"Обидинена Народно-Про
ресивна партия"Не малък дял има за създаване на "Демократичния зговор"през
1923 год.

Към политиката на преврати няма склоности,но не се отказва да
използува благоприятния резултат от 9 юни 1923 год.като е застанал начело
на "Демократичния зговор"заедно с Андрей Ляпчев и Александър Цанков.

Проверявайки миналото на "Бедек"се установява,че същият от 11
VI 1935 год.е имал заведено досие в ДС,което продължило до 27 II 1942 год.
От досието се вижда,че "Бедек"е бил обект на полицията и е подържал връз-
ка с бившите политически водачи:Александър Цанков,Александър Гиргинов,Сте-
фан Костурков,Георги Йорданов,Недялко Атанасов,Никола Мушанов,Димитър Вър-
банов,Дамян Велчев,Кимон Георгиев,Петър поп Златев,Евстати Гешев и др.Хара
рактерно е неговото досие с това,че от м.февруари 1942 год. до 9 IX 1944 г
не е представлявал обект на полицията.

"Бедек"след 9 IX 1944 год.е съден от Народния съд,като минис-
тър без портфейл в кабинета на Муравиев и осъден на една година строг тъм-
ничен затвор.След излизането си той е започнал да развива по активна вра-
жеска дейност.От донесения които са попълнени за него се вижда,че той е би
бил в тясна връзка с чуждото разузнаване и опозиционните водачи-Н.Петков и
К.Лулчев,на които,той лично е давал директиви и ги е напътствувал в полити
ческия живот.Така на 6 X 1945 год. "Бедек"е бил посетен от секретаря на
американската мисия в България Роберт Странг.На 16 II 1946 год.той е бил
поканен от Федер в швейцарската легация.На 2 X 1946 год.Бърнс се е срещнал
с "Бедек"в присъствието на Евлоги Гешев в връзка с провеждането на свобод-
ни избори.Бърнс е искал да бъде информиран от "Бедек",като стар изборджия
да му укаже какви фалшификаций и машинаций могат да правят комунистите в в
време на изборите.На същата дата вечерта "Бедек" е имал среща с Н.Петков в
присъствието на Евлоги Гешев накогото е дал инструкций за провеждане на из-
борите,а също така му обяснил,какво е говорил с Бърнс.

На 19 IV 1947 год.една група състояща се от следните лица:
Д-р Димитров и Ангел Владимирови-Молови,Борис Андреев,Димитър Захариев и
др.са посетили "Бедек"в дома му за да получат политическа информация по въ
трешното и международно положение.На тази среща"Бедек"е казал,че няма нужда
при сегашното политеческо положение да излиза на политическата сцена,тъй
като опозиционните водачи напълно провеждали неговата политика.Казал е,че
както през времето на Стамболийски не го е било страх от земеделците,така
и сега няма страх от комунистите.Дори и сега ако искал можел да стане ми-
нистър,тъй като има пълната подкрепа на Англия и Америка.

Из архивите на ДС

Има слабост към хазарта поради което винаги е бил в близки отношения с почти всички политически представители и дипломати у нас,особенно с Французите и Англичаните.Сам той не е в състояние да създаде организация около себе си ако не работи съвместно с хора които умеят да печелят привърженици.От всички материали за "Бедек" се вижда ясно,че той остава отявлен враг на О.Ф. и Р.П./к/,вижда се също така,че той води вражеска антинародна дейност против правителството на О.Ф.Готов е с всички средства да пречи за провеждане мероприятията на О.Ф.и за реализиране на двегодишния стопански план.

За пълното установяване на вражеската и антинародна дейност на "Бедек" необходимо е планова и системна работа.

Разработката ще се води по направление установяване вражеската и антинародна дейност на "Бедек".

За изпълнение на тая поставените по горе задачи набелязваме следните мероприятия:

1.Вербовка на агентура.

а/Ще завербовам един информатор по квартира.Срок за изпълнение 20 XI 1947 год.Отговорник:М.Хр.Томов.

б/Ще завербовам един агент от местните среди на "Народнятката"партия.Срок за изпълнение 30 XI 1947 год.Отговорник О.Р. М.Хр.Томов.

в/Ще завербовам един агент от административния персонал на мина "Бедек".Отговорник О.Р.М.Хр.Томов.

2.Контрол на кореспонденцията

3.За документиране на вражески изказвания.

а/Негласен разпит на свидетелите.

Съгласен Н-к бюро I-ва секция
.....
/Хр.Маринов/
.....1947 год.
гр.Дряново.

Съставил:О.Р./п/М.Томов.

Събраните сведения от информаторите се пращат заедно с десетдневната информация в три екземпляра: 1-Габрово,1-Плевен и София,като се вписват и задачите дадени да извършат.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно.

29.XI.1947 год.

София

Към дошето на Стоян Костурков

ДОНАСЯ: УСТНО
агента "Х-2"

146

Приел Борис Донков на 28.т.м. в 13 часа.

СПРАВКА ПО ДОНЕСЕНИЕТО:
Донесението се отнася за поставени задачи. Данните не са проверени чрез друг агент.

Източника е можал да разбере, че в заседанието на ИК на Радикалната партия на 21.т.м. дневния ред е бил: "Разглеждане въпроса за образуването на единната О.Ф. организация и поведението на Радикалната партия по този въпрос".

По него въпрос е говорил политическия секретар на партията Стоян Костурков, който е застъпил становището за влизането им в тази единна организация. Той е изтъкнал всички положителни страни на това обединение.

Накрая, обаче, е подчертал, че тяхната партия като управляваща е била оневправдана. На нея се обръщало малко внимание при все, че принципите на радикализма са били легнали напълно в основата на О.Ф. И затова е казал той-трабвало да предявят искание да им бъде отредено и дадено едно министерство.

Свъривайки доклада си Стоян Костурков си е подал оставката от поста политически секретар на партията, като мотиви за това е изтъкнал, че не е бил добре с здравето и второ бил е вече доста с напреднала възраст което също вече му пречело да се занимава с канвато и да било работа.

Това негово подаване оставката е било прието от другите членове на Изпълнителния Комитет.

ИК в пълния си състав се е събрал на заседание в клуба на партията ул. "Цар Калоян" № 10 на 27.XI.т.г. с дневен ред "избиране нов политически секретар на партията". За такъв бил посочен и избран единодушно кмета на Софийска Столична Голяма Община-СЛАВЧО СТИЛОВ.

Изказалите се Борис Радков Кожев, Владимир Арнаудов, Стефан Габровски, Георги Младенов Дончинов и Христо Николов Юруков са удобрили и дали съгласието си за Славчо Стоилов. Против никой не се изказал или гласувал.

6 екземпляра Б/Д

И Н С Т Р У К Ц И И

На 24 т.м.лицето ГЕОРГИ ИОРДАНОВ ИЛЧОВ, е въдворен на постоянно местожителство в с.Априлци-Пазарджишко. Следва да наредите неговото агентурно разработване, като имате предвид следните по важни оперативни мероприятия:

1.Да се обследва средата в която той се движи и от нея да се вербоват агенти и информатори, за да бъде обезпечена навременно службата Ви; за намеренията и действията му от какъвто и да са характер.

2.Да се проверяват лицата, по агентурен път т.е., с агентурно-оперативни средства, които ще гопосещават, за да се знае от къде са, кой са и защо го посещават?

3.Да се има в предвид, че може да си създаде връзка с политически центрове, чрез съмишленици от околните села, които могат незабелязано да го свържат информативно с София.

4.Да се организира наблюдение чрез информатори, каква кореспонденция ще води, с кои лица и с каква цел?

5.Да се има в предвид характеристиката която прилагаме и се следи дали някой от посочените му политически приятели ще го посетят, за да се знае ако евентуално бъде посетен от някого, че това не е случайно.

6.Да се задокументират всички важни и вражески прояви, ако такива се отбележат. Да се има в предвид и неговите родствени връзки, приятелски и такива на работниците му, които могат да бъдат използвани за връзка с интересуващи го обекти.

За всичко това, при получен рапорт, доклад или донесение от особено важно значение, да се прави препис и ни се изпраща за приложение към контролното му досие което ние водиме.

Гр.Началник:.....

/Вес.Райков/

ДО ГОСПОДИНА
НАЧАЛНИКА НА I-ВИ СТДЕЛ ПРИ ДДС

Т У К.

Д О К Л А Д

От Началника на отделение "А" за организационната и публична дейност на политическите партии в София и за агентурно-оперативната дейност проведена вред тях за времето от 1.I.до 31. Декемврий 1947 год.

Работата на Държ.Сигурност вред политическите партии в страната пре**ртчетния** период претърпя известни изменения в организационно отношение във връзка с реорганизацията на отдела,която беше проведена през м.април т.г. В началото на годината работата се водеше от 5 гр.пи,които бяха в състава на бившото отделение "А".Вследствие след реорганизацията се създаде сега същ ствуващето отделение,което имаше изключително за задача да води агентурно-о ративната работа вред партиите.Независимо от това,настоящия доклад обхаща целия отчетен период,понеже и до реорганизацията,политическите партии бяха служвани от органите на бившето отделение "А" макар и с по-ограничен състав

I.Легални опозиционни партии.

1.Разтурения БЗНС/о/.

Началото на 1947 год.започна с отчетно изборната кампания на бившия БЗНС/с/.От 12-26 май т.г.бяха проведени отчетно-изборни събрания във всички районни дружби на брой 12 в София.Кампанията протече под знака на ожесточена борба за надмощие между гичевисти и пладненци.Във всички райони се състезаваха по две листи от съответните групировки,като се правеха всевъзможни машинации за постигане на болшинство. Така например,председателя на градското настоятелство и инжинер Стоян Божков отчете над 200 фиктивни членове в дружби в с.Слатина,Княжево и Надежда с цел да осигури болшинството,за пладнарите. От своя страна Вико Пъндев - гичевист направи същото във втора районна дружба за да може да завземе ръководството.

В резултат на тези борби гичевистите полобриха своето положение,като овладяха напълно II-ра,IУ-та и V-та районни дружби. В останалите дружби се наложиха пладненци.Недоволни от това положение последните,в лицето на Стоян Божков, подадоха контестация, като искаха от постоянното присъствие да бъд произведени нови избори в райните,където спечелиха гичевистите.След дълги разисквания постоянното присъствие остави без последствие контестациите и положението остана непроменено.

След изборя на районните дружби се пристъпи към подготовка за избор н Градско настоятелство.Поради създалото се положение и разгоряване на борби те между гичевисти и пладнари,събранието беше отлагано няколко пъти,докат най-после се състоя на 4.V.т.г.Пладненци,които държаха ръководството на съю успяха да.прокарат незаконно повече свои делегати от дружбите в резултат на

Из архивите на ДС

294

което получиха болшинство и листата на инж.Стоян Божков спечели с 40 гла Новоизбраното градско ръководство се конституира по следния начин: Предс дател инж.Стоян Божков - пладненец,първи подпредседател Лазар Т.Поповски пладненец,втори подпредседател Алипи Георгиев Пенков - пладненец,секрета касиер Стефан Цветков Стоев - пладненец,организационен секретар Петър Ат насов Стамболиев - пладненец.Останалите членове и подгласниците бяха същ пладненци.

От отраженията от този избор вред членската маса на Софийската организация баха тези,че задълбочиха още повече борбите между пладненци гичевисти и създадоха условия за по-нататъшни разправии и недоразумения.

В началото на годината състава на ПП на БЗНС/о/ беше следния: главен секретар и редактор - Никола Д.Петков,организационен секретар Дим тър Ст.Ангелов,пом.организационен секретар - Рангел Даскалов,администрат вен секретар Асен Павлов Цв ев и членове: Асен Стамболийски,Ангел Дерманс Борис Бумбаров,Димитър Гичев,Иван Христов Костов,Минчо Драндаревски,Недя ко Атанасов,Кирил Йосифов,Минчо Панов,Трифон Кунев.Недко Котев,Христо По пов,Стефан Даскалов,Надежда Райко Даскалова,Христо Стоянов и Георги Йорд нов Илчев.

В този състав на ПП преобладаваха пладненци,които чрез така нареч ната "Агитка" се разпореждаха напълно със съдбата на организацията.В със ва на "Агитката" влизаха най-необузданите и активни пладнари като Рангел Даскалов,Иван Костов,Димитър Стоянов,Никола Петков и др.,които се явяваx последователни проводници и агенти на англо-американските империалисти у нас.

До арестуването на Никола Петков състава на ПП остана непроменен. След неговото задържане станаха някои промени,като Асен Павлов изпълнява длъжността на главен секретар,Асен Стамболийски стана организационен сек тар и се избра редакционна комисия в състав:Борис Бумбаров,Христо Стояно и Стефан Даскалов.

Състава на управителния съвет,който се състоеше от 49 души с предс дател Тодор Лазаров,остана непроменен от началото на годината до разтурв нето на съюза.

Върховния съюзен съвет,който броеше 77 члена,също не претърпя ника ви изменения до разтурянето на организацията.

Приливи на членове в БЗНС/о/ през отчетния период не могат да бъдат отбелязани с изключение на някои отделни случаи дължащи се на определени причини.Така например в I-ва районна дружба след речта на професор Петко Стоянов на 10.V.т.г.в клуба на Гурко 38 се записаха извеждаж 42 души нови членове.Подобни случай имаме и в някои други дружби в София.Едновременно с това се забелязваше и нормалното отпадане на някои членове,които излизаха от организацията било от разочарование и неодобрение на политическия курс,било по лични причини. Особено рязко беше забелязан отлив и едва ли не разложение вред Софийските организации след арестуването на Никола Петков,което продължи и до самото разтурване на съюза.

Социалния състав на организацията,особено в София,беше предимно средно и дребно буржоазен - търговци,адвокати,лекари,индустриялци,чиновници и един незначителен процент от социално слаби. Голяма част от членската маса на съюза беха бивши фашистки елементи, а също и недоволници от известни неправилни провеждани мероприятия от органите на ОФ власт.

Броят на членовете в Софийската градска и селска организации беше следния към м.май т.г.:

1.Софийска градска околийска дружба - всичко 1520 члена - отчетени 1430.

2.Соф.селска окол.дружба всичко 1149 члена - отчетени 1104.

Брой на районните ръководства в София - 12.

4.Брой на Соф.селски дружби - 16.

Приходите на БЗНС/о/ бяха предимно от членски внос по 60 лева на човек,от вечеринки,дарения,помощния комитет,вестника,продажба на книги и др. В касата на соф.градско настоятелство през м.май т.г.според касовата им книга е имало 1.000.000 лева.Редакцията и вестника при разтурването на съюза разполагаха с около седем-осем милиона.Разходи се правеха за поддържането на клубовете,канцеларски материали,заплати, помощи,издаването на вестника и др.

Организационна дейност на съюза.

От началото на годината до арестуването на Никола Петков ПП е имало 12 заседания.Дневния ред на тези заседания е обхващал организационни въпроси, определяне на политическия курс на организацията и др

След ареста на Никола Петков ПП е имало 20 заседания,които са били изключително посветени на въпросите във връзка със създалото се положение и на резултатите от водените по това време преговори с ЦК на РП/к/ и НК на ОФ.На едно от тези заседания името на съюза бе промёнено от БЗНС/Н.Петков/ на БЗНС-обединен/ на 26.V Ч.С. на съюза е имал заседание/ което трая два дни и на което се взема решение да се отложи насрочения за 22.V.947 г.конгрес. Същевременно се даде мандат на ПП да свика върховния съюзен савет, ако намери това за необходимо.Извън дневния ред бе поставен въпроса за смеияването на организационния секретар Димитър Стоянов без,обаче, да се вземе решение.

Върховния съюзен съвет е имал само едно заседание през отчетни период на 17-18-19 юли 1947 год. Това заседание бе свикано по повод преговорите с РП/к/ и за вземане отношение към дейността на д-рГ.М.Димитров в чужбина и Никола Петков,Бе взето решение да се порицае дейността на Гемето,като по отношение на Н.Петков бе запазено мълчание.

Из архивите на ДС

295

Из архивите на ДС

296

На 5 и 6.IV.1947 г.в София се състоя конференция на секретарите и организаторите на околийските дружби в цялата страна,която бе свикана от организационния секретар Димитър Стоянов.На тази конференция се направиха доклади от представителите на всички околии и се одобри дейността на ПГ.Не бяха взети никакви други решения.

През отчетния период за времето от януарий до края на май в Софийските райони бяха проведени 54 заседания на ръководствата на дружбите и 39 организационни събрания.След ареста на Никола Петков,който стана на 5 юри 1947 год.,дейността на дружбите беше почти преустановена,като само VIII-ма районна дружба през м.м.юли и август направи 3 заседания на ръководството и 5 организационни събрания.Останалите районни преустановиха напълно своята дейност.

Околийското градско настоятелство направи от началото на м.януари до края на м.май всичко 10 заседания на ръководството.

В началото на годината бяха проведени три курса - два за възрастни и един за младежи,които бяха посещавани средно от по 40 курсисти и траха половин месец.На тези курсове се изнасяха беседи по историята на земеделското движение,вътрешното и международно положение,по организационната дейност и др.В същото време беше образуван и един кръжок от академиците-земсисти,в които се преподаваше и политическа икономия и исторически материализъм.Кръжока е бил посещаван обикновено от 45-50 души.

Публична дейност.

През отчетния период не са били правени събрания на открити от софийските организации.В салона на ул.Преслав 9 /клуба на социалисти зиционери/ до арестуването на Н.Петков,бяха проведени 5 публични събрания,които се посещаваха средно от около 400-500 души.Три от тези събрания се проведоха съвместно с БРСДП/в/

През годината не бяха отбелязани някакви особени форми на организационна дейност сред масовите организации с изключение на така нарече ната междуведомствена секция,която беше създадена през 1940 год.и след анемично съществуване около 6 месеца, преустановила дейността си.

Ръководителите на тази секция бяха задържани и изпратени на лагер след ареста на Н.Петков,обаче,архивата и списъците на членовете й,остаха при члена на ЦП - Иван Хр.Костов и неможаха да бъдат намерени.

БЗНС разполагаше в София с всичко 9 клуба, от които двата б
ха на централното ~~[illegible]~~ управление на съюза/ПП, Градското настоя
ятелство и парламентарната група/, а останалите на районните дружби
София.

Клубовете се посещаваха почти изключително от членовете на
организацията. В тях се правеха събрания и заседания и същевременно
служеха за гнезда, от които разпространяваха всевъзможни слухове и с
водеше вражеска пропаганда срещу власта на ОФ.

Фракции и фракционна деятелност.

Както споменахме и по-горе в средите на БЗНС/о/ съществува
ха две основни фракции - пладненци и гичевисти, които водеха непрек
ната борба за надмощие помежду си. Ръководителите на гичевистите бя
ха Христо Попов, Ст. Даскалов, Минчо Брандаревски и самият Гичев. Плад
рите се оглавяваха от "агитката", начело с Н. Петков, Димитър Стоянов, Н
Костов, Рангел Даскалов, Недко Ботев, Асен Павлов и Борис Бумбаров. Бор
бата между двете фракции се водеше на чисто парнеристична база. И д
те крила се стремяха да заемат колкото се може повече ръководни ме
та в организацията. Това пролича и в отчетно изборната кампания в н
чалото на годината и в всички проведени заседания на ПП, УС, ВСС и п
ламентарната група. Пладнарите имаха безспорният привес в организац
та и благодарение на това агитката успяваше да се налага по всички
въпроси за ръководството и организацията на съюза. Трябва да се отб
жи, че по отношение на водената опозиционна политика спрямо всички
роприятия на власта от вътрешен и външен характер, между двете фрак
не съществуваха принципни различия. И едните и другите бяха еднакво
согледни в бясната си агитация срещувласта на ОФ. Борбата, която се
деше непрекъснато между пладнарите и гичевисти, спомагаше твърде ми
за разстройството на организацията и за неспособноста й да предста
лява единна, монолитна сила, в ръцете на своите ръководители. Недораз
нията създаваха благоприятна почва и за водането на разложителнаж
бота сред тях от страна на органите на [illegible]. Сигурност, която твърде че
се увенчаваше с успех. През течение на годината борбата между двете
крила на съюза се изрази в следните проявления: по време на отчетно
борната кампания за р[illegible]онни и градско ръководства се водеше ожесто
на борба за надмощие, с всички позволени и непозволени средства, коя
накратко описахме по-горе. Гичев даваше нареждане на своите хора, сл
като дружбите бяха завзети от пландарите, да не се отчитат на тях, д
като не получат нареждане. От друга страна пак гичевистите подеха
ожесточена борба за надмощие, с всички позволени и непозволени сред
ва, която накратко описахме по-горе. Гичев даваше нареждане на своит
хора, след като дружбите бяха завзети от пладнарите, да не се отчита
на тях, докато не получат нареждане. От друга страна пак гичевистите
подеха инициативата за създаване на някакъв "обединителен комитет" з
обединението на земеделците, който имаше за цел да елиминира хората
на агитката. Този комитет издаваше свой бюлетин, в който се отправя
нпадки против пладненците и против фюрерството на Н. Петков. От своя
страна пладнарите овладяли здраво р-ствата, започнаха да изключват
гичевисти от организацията. Една от ярките прояви прояви на фракци
нерство беше подетата инициатива от страна на гичевистите за отст
няването на организационния секретар Дим. Стоянов, в резултат на ко
35 души депутати от гичевото крило излезох с писмо против послед
В този период съществуваше наистина опасност за разцепление на съ
и ако не беха нетактичните действия и писания от страна на един О
в-к това разцепление можеше наистина на стане. Хората от агитката
новосъздаденото положение предложиха намаляване численоста на ПП
22 на 9 или 11 души, с което целяха да подобрят съотношението на с
те в своя полза.

Из архивите на ДС

297

Из архивите на ДС

298

На това Гичев успя да противопостави Асен Стамболийски и се стигна до твърд сериозен конфликт,който обаче завърши с помирение пак поради нетактичните писания на в."Новини" по това време.

Освен двете основни фракции на гичевисти и пладнари,имаше и трета незначителна група - така наречените "пописти" начело със Ст.Цанов,която в повече случай подкрепяше каузата на гичевистите.

Всички тези борби разяждаха организацията и на и даваха възможност да води редовен организационен живот,особено през последните месеци на нейното съществуване - май,юни,юли и август.

Отношение и връзки с другите опозиционни партии.

Като най-силна опозиционна партия БЗНС/о/ обединяваше всички останали опозиционни организации и на първо място подържаше най-тесни връзки с БРСДП/о/, с която образуваха в парламента обединена опозиция.Подържаха се връзки и с демократите!макар външно това да не се признаваше.Никола Петков беше в постоянен контакт и с лидерите на бившата народняшка партия Буров и Губиделников,първият от които имаше голямо влияние върху Н.Петков и със своите съвети фактически даваше насока на цялата организация.Гичев от своя страна имаше по-тесни връзки с Мушанов и Гиргинов.

Печатни издания.

Главното издание на БЗНС/о/ беше органа на организацията в."Нар.земеделско знаме",който излизаше до 7.V.т.г.Вестникът имаше твърде голям тираж, до 40,000 екземпляра за София,понеже се търсеше и четеше от всички опозиционно настроени граждани.

Други печатни издания на съюза през годината,които заслужават да бъдат отбелязани са; Биографията на Коста Тодоров,издадена по случай смъртта му от Паун Генов и книгата "Съсловност,демокрация и политика" от Кирил Попов.

Политически курс,нови моменти и промени.

Основната линия на политическият курс на БЗНС/о/ през цялото време на неговото съществуване беше безогледно и безпринципно опозиционерство спрямо всички начинания и мероприятия на власта, в която и да било област на вътрешната,външната и стопанска политика.С оглед на това,не е необходимо, да се изброяват всички случаи на тяхното поведение по различните въпроси,защото то беше неизменно опозиционно.Достатъчно е да се посочат няколко по-типични примера, за да се илюстрира политиката на съюза.Така например във връзка с подписването на мира,те взимаха становище,че той представлява едва ли не катастрофа за България и естествено виновник за това беше правителството,понеже не било направило необходимото,за да подобри отношенията си с западните сили.

Когато в България пристига анкетната комисия,Н.Петков се готвеше да предприеме акция за събиране материали за вътрешното положение в страната против правителството,обаче това не стана,поради факта,че анкетната комисия не се занимаваше с тези въпроси.Независимо от това Н.Петков има няколко срещи с членове на анкетната комисия, на които вероятно се е опитал да злепостави българското правителство.Въобще цялата външно политическа линия на съюза се градеше върху предизвикване намесата на западните сили във вътрешните работи на страната и завземането на власта вследствие на тази намеса.

По отношение на СССР,Югославия и останалите славянски страни,БЗНС/о/ официално подържаше,че е за тесно приятелско сътрудничество с тях, но фактически непрекъснато се водеше провокационна антисъветска и антиславянска политика,чрез колоните на вестника,становищата на парламентарната група по различните въпроси и най-вече чрез злостна агитация , слухове и вицове

злостна агитация, слухове и вицове против политиката на нашето провителство, СССР и Югославия.

По въпросите на вътрешната политика, линията на съюза беше безогледно опозиционна. Така например отречен беше двегодишният стопански план, когото те провъзгласиха за неосъществим, отрече се изцяло конституцията, като в нея особено силно ги за ягаха членовете, третиращи въпроса с частната собственост. Взема се отрицателно отношение и към обмяната на банкнотите и дори към такива мероприятия, като например преброяването на населението в пиринския край, при което не им харесваше, че се позволявало на населението да пише свободно към кой народност принадлежи - македонска или българска.

Отношението на БЗНС/о/ към ОФ партиите, респективно комунистите е било винаги враждебно, независимо от честите изявления в противен смисъл особено в период след арестуването на Н.Петков. Всички съюзници на РП/к/ в ОФ, те наричаха сателити или секции на РП/к/. Особено злъчни бяха към оне и земеделски дейци в ОФ, които беха последователни отечественофронтовци и държаха за съюз с комунистите. Тях те наричаха карнеристи, агенти на комунистите и пр.

Отражението от дейността на БЗНС/о/ всред различните слоеве от населението може да се характеризира по следния начин: всички фашистки, буржоазни и реакционни елементи, които бяха засегнати по един или друг начин от политиката на ОФ, одобряваха и подържаха дейността на опозиционния БЗНС. Те обаче представляваха крайно ограничено малцинство от народа. Имаше друга категория от населението, така наречената нарядна опозиция, която се състоеше от хора недоволни от недоимъка, оскъдицата или от начина по който се провеждаха мероприятията на власта от низовите органи на управлението и поради това, подкрепяха и одобряваха опозиционната борба на съюза. Трета категория от населението, подържаше опозиционната дейност на БЗНС/о/ от карнеристични и користни подбуди, като вярваше на близката победа на опозицията, за вземането на власта и произтичащите облаги за тях от това. Тези две последни категории твърде скоро бяха обезверени в своите надежди или пък се убедиха в погрешната политика на съюза и особено след арестуването на Н.Петков и изгонването на 23-мата опозиционни депутати от парламента масово напуснаха организацията. Процеса срещу Н.Петков окончателно демаскира предателската и противонародна политика на БЗНС/о/ и благодарение на това влиянието на организацията всред масите почти напълно изчезна.

Втори период след разтурянето на БЗНС/о/.

След разтурянето на БЗНС /о/ всред неговите редове настъпи разложение, оплаха и безразличие. Една част от членовете веднага потърсиха място в БЗНС ОФ. Други бивши ръководители, възприеха политика на изчакване и преустановиха каквато и да била дейност. Известна част от тях беха не изпратени в лагер или съдени и това накара останалите на вън още повече да се свият и да бъдат предпазливи. Трета част след обявяването, че ще се създаде една ОФ организация изчакват за да се помъчат да влезат в нея. Четвърти въобще преустановиха каквато и да било политическа дейност и се зъеха с своите лични работи.

Освен описаните до тук има, обаче една част от бившите земеделци опозиционери, които продължават да хранят скрито надежди за реставрация, не изпускат случая да злословят пред свои хора против власта на ОФ и дори да предприемат конкретни действия за възстановяването по нелегален път на организацията. Такъв е случая с нелегалния Койчо Димов Коев, бивш член на академичния съюз и адвока Асен Драгомиров, юридически съветник на БЗНС/о/, които след разтурянето на съюза се заеха да организират така наречената "Селска армия на свободата" /С.А.С./. Още преди задържането на Иван Костов, последният е говорил на Койчо Коев за събиране на бойки ид дейни младежи опозиционери годни за нелегална борба и съпротива. След задържането на Костов, Койчо Коев се заема да организира такива свои приятели предимно студенти. Своите планове той споделя с Асен Драгомиров, който ги одобрява и съвместно с него обмислят структурата и изработват устава на организа-

Из архивите на ДС

299

Из архивите на ДС

цията.Междувременно ДС получи сведения за дейността на Койчо Коев, но когато го потърсихме оказа се,че същия се е укрил.В резултат на едномесечна агентурна работа Коев беше задържан,след него Драгомиров и всеки от останалите членове на организацията на брой 11 души.Тази група си беше поставила за цел да възстанови нелегално БЗНС/о/, да наказва отцепниците и предателите и да действа за провалянето на ОФ власти оповавайки се на външна подкрепа.От цялата група въоръжен беше само Коев,който при задържането стреля срещу нашите хора без обаче да ги засегне.За съществуването на групата са знаели бившия министър Георги Драгнев,частния му секретар Иван Младенов,Георги п.Иванов и други.

Понастоящем следствието на тази група приключ а,като задържаните са направили признания.

За отражение на тази нелегална група,всред населението и някакво нейно влияние не може да се говори,понеже тя беше ликвидирана още в зародиша на своето формиране.

Друга проява на опозиционерите земеделци след разтурянето на съюза беше пак всред младежите.Няколко души от бившия земс з Княжево си поставиха за задача да събират средства за интернираните и осъдени земеделски дейци.В сформираната група влизаха: Кирил Иванов,бивш секретар на 1-ви район ЗНС/Сърбински ,Дафинка Костадинова Манова,бив ша секретарка на Соф.градско настоятелство и няколко души земсисти от Княжево.Групата беше разкрита,членовете задържани и изпратени на лагер.В тях се намериха печати и почати чрез които са събирали помощи.

ЗНС/опозиция/.

ЗНС/Сърбински/ започна 1947 г.също с отчетно изборна кампания.За разлика от възрастните,обаче, тя премина под знака на единството и сцепление.Избраните районни ръководства,включително околийското и градско настоятелство не претърпяха съществени промени в състава си.Бяха избрани предимно хора от крилото на младенци.

В началото на годината в състава на ПП на ЗНС бе следния: главен секретар П.Сърбински,орг.секретар Кръстю Зарев,касиер Иван Пенев,заведущ учаща се младеж Дора Коева,адм.секретар Ефтим Арсов,членове:Коце Тонев,Никл Антонов,Ангел Тишевишки.Това ПП не претърпя особени изменения до разтурянето на съюза освен за онези негови членове които бяха задържани и трябваше да бъдат заместени,като Кръстю Зарев и Ефтим Арсов.

Управителния съвет на ЗНС през годината се събира само един път през го ината на заседание на 16 юлиявъв връзка с новосъздаденото положение след ареста на П.Петков.На това заседание Петър Сърбински излезе с доклад в който осъди,дейността на съюза и се опита да ориентира делегатите към изкрено сътрудничество с ОФ.Против това негово становище се обявиха: Васил Бапев,Никола Йорданов,Георги Мазников,Кръстю Стоянов,Георги Димитров,Рада Тодоров,Георги Кръстев и Коце Тонев.Беше избран нов У.С.,в който не влизаха представители на Горнооряховска област,поради отсъствие и на Плевенска област,които напуснаха конференцията в знак на протест против новия курс на Сърбински.Накрая на заседанието бе избрано ново ПП,в което Димитър п. Игнатов замести Ефтим Арсов,като административен секретар,Дора Коева стана зав.култ.просветната работа,а касиер Ангел Тишевишки.

Броя на членовете на ЗНС/о/ към края на м.май т.г.беше следният.Земсисти от районите 790 души;земсисти академици 750 души.

Събрание а открито ЗНС-а не проведе с изключение на честването годишнината на Мара Рачева на гробищата.

От началото на януари до м.май земсовите райони в София са провели 56 организацио ни събрания,25 просветни и 2 вечерника.

Земсистите си служеха с клубовете на възрастните в цяла София с изключение на хв. младенци,където имаха свой отделен клуб.

Политическият курс на ЗНС/о/ беше същият,както този на въз-

растните до заседанието на УС след арестуването на Н.Петков. Декларацията, която П.Сърбински направи на това заседание, представляваше известно отклонение от позицията, която ПП на възрастните държеше тогава, но никой от старите не направи възражение срещу нея.

Събитията, които последваха, след ареста на Н.Петков до разтурян то на съюза, имаха същите отражения вред земеистите, както и при възрастните. След разтурянето на организацията, освен тези прояви, които отбелязахме по-горе, други не е имало в средите на ЗНС/о/.

2. БРСДП/опозиция/.

В началото на годината БРСДП/о/ беше все още в своя възход. Организационния живот на партията се водеше редовно, а също така и публичната и просветна деятелност. За разлика от останалите партии БРСДП т.г. не направи нито едно общо събрание за избиране на нови ръководства и миналогодишните такива се считат за законни и до този момент

Цялата дейност на партията се провеждаше в двата клуба, в които те имаха на ул.Преслав 9 и на ул.Априлов № 3. Тука се провеждаха заседанията, организационните и публични събрания, изнасяха се доклади, реферати, устройваха се вечеринки. Това продължи до момента до когато клубовете бяха изъети и закрити.

Социалният състав на партията е средно и дребно буржуазен, преобладават търговци, пенсионери, чиновници, адвокати, лекари и малък брой работници и занаятчии.

В финансовото отношение партията бе много добре в началото на годината. Средствата си получаваха от членски внос, дарения от търговци и индустриалци, постъпления от вестника и др. Суми се изразходваха за заплати на персонала, подържане на клубовете, раздаване на помощи, партийни издания и други.

Организационната и публична дейност на партията се изрази в следното: бяха проведени заседания на ЦК на партията, 8 заседания на местния комитет, 20 просветни събрания на Народния университет към ЦК на партията, 4 публични събрания, две от които съвместно с БЗНС/о/, 1 събрание на членовете в V район и две такива в 1-ви район В началото на годината посещенията на събранията се движеше между 200-500 до 700 души на публичните събрания. Това посещение постепенно намаляваше и особено след ареста на Н.Петков се събираха максимум по 50-60 души на Преслав 9 и от 20-30 души на Априлов 3.

Особени форми на организационна дейност вред масовите организации през годината беше отбелязана. Имаше опити за намесване в дейността и всяване разпол вред членовете на БРСДП-Нейков, посредством прикрити опозиционери.

До м.юни т.г. партията разполагаше с двата споменати по-горе клуба. Тези клубове бяха гнезда на най-злостната, долнопробна агитация против властта на О.Ф. и особено против ЗН/к/. От там се пускаха всевъзможни слухове и вицове целящи да подравят авторитета на властта и да осмиват О.Ф. ръководители.

Но въпросите за външната политика на страната БРСДП/о/ имаше винаги отрицателно становище. Подобно на своите колеги от ЗНС/о/ депутатите от парламентарната група на БРСДП/о/ безоглядно обиждаха всички мероприятия на властта, от външен, или вътрешен характер.

Както и земеделците, те вземаха отрицателно становище към мира, стараяха се да компрометират страната пред външния свят по време пребиваването на анкетната комисия, обявиха се против обмяната на парите, против стопанския план, против конституцията и против всички други предложения и законопроекти на правителството в Парламента. Тази тяжна линия продължи до момента на арестуването на Н. Петков и особено след неговото осъждане и разтурянето на БЗНС/о/ се забеляза коренна промяна в държането на видерите на партията и цялата членска маса.

Из архивите на ДС

301

Из архивите на ДС

302

Фактически организационния живот на партията се водене до събитията настъпили в ОЗНС/о/.След тях връзките между ЦК и отделните организации в София и провинцията се почти напълно прекъснаха.Самите организации преустановиха своя живот.Настъпи пълно разложение и уплаха вред низов кадър на лулчевистите.

Особено голяма стана уплахата след като някои членове на ЦК,като Атанас Косков,Иван Рупевски и Цоню Рачев бяха въдворени от органите на ДС,за провежданата от тях антинародна дейност.В настоящия момент партията почти не съществува.При Лулчев продължават да се събират народните представители,които се чувствуват прикрити от щунитета си и някои най-близки негови приятели,обаче,духът на всичките е извънредно много понижен.Самият Лулчев дава инструкции да се прекратят каквито и да било прояви на организирана дейност ,за да се избегнат ударите на властта срещу партията .

В Народното събрание парламентарната група след подновяване заседанията през есента прекрати напълно своята хулиганска,опозиционна дейност и дори гласува за правителствените предложения. Така напр.,Лулчевата парламентарна група гласува и новата конституция на Реп.бликата

От гореизложеното се вижда,че поставената задача за доразгромяване на лулчевистите-опозиционери в плана от четвъртото тримесечие фактически е изпълнено,понеже партията с преустановила всякаква своя дейност в предотвратено само формалното й разтуряне,за да престане да съществува.

Печатната дейност на партията се провеждане само в периода на нейното активно съществуване до м-ции т.г.

В началото на годината излизане и органата на партията"Св.народ." който беше спрян през м.април за печатаните в него провокационни статии. В последствие работниците от печатницата отказаха да го набират и с това се прекрати неговото излизане. Тиражът на вестника беше значителен,поради факта, че се четеше от всички опозиционно настроени елементи от страната.Преди спирането му той достигна до 35 хиляди брой за цялата страна.

След спирането на вестника ЦК на партията започна да издава така наречените окръжни бюлетини от 7.V.т.г.,които имаха за задача да заместват вестника.Те излязоха около 40 броя.В тях се даваше вътрешна и външна информация , инструкции за водене на организационен живот и съобщения. Издаването на този бюлетин беше спряно по нареждане на прокурора, поради провокационните статии,които се печатаха по отношение на СССР.

Все по същото време започна издаването на ежедневен отечествник "Св.народ",който имаше за задача да замести органа на партията.Но след дълго,обаче, спря и неговото издаване.

Спирането на "Св.народ." се отрази особено зле ,както върху организационния живот на партията,така и върху финансовото състояние на отпата. От неговото спиране партия започна упадъка и разложението на РСДП/о/.

МЛАДЕЖКАТА ОРГАНИЗА ЦИЯ НА ССД/о/

През отчетния период работата на младежката организация се напълно покриваше и вървеше успоредно с тази на възрастните. В началото на годината те развиваха усилена агитационна и организационна работа,която се изразяваше в събрания,ре ерати,вечеринки,утра,забави и пр.Всички събрания на възрастните са били посещавани от младежите.Цялата дейност на младежката организация се провеждане в двата клуба на партията.

Най-големият брой членове до които достигна софийската младежка организация беше 200 члена.

С разтуряне на съюза .Петков и разложението на организацията в възрастните младежката организация прекрати напълно своето съществуване.

СТУДЕНТСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ОРГАН."ТАН ЖОРЕС"

ССО"Жан Жорес " при ЦРСДП развиваше в началото на годината оживена организационна и просветна дейност.Особено активен бе културно-просветния кръжок,който се събираше всеки понеделник в 7 часа.

Из архивите на ДС

303

До м.май т.г. бяха проведени 16 идейни събрания на ръкава и 8 организационни. Особеноголяма дейност проявиха студентите около 1 май когато отпечатаха позиви пропити със злоба спрямо властта на О.Ф. и с лозунги за освобождаване на всички задържани от затворите и лагерите. В редактирането на позивите участвуваха :Емил Крайчин,подпредседател на "Жан Жорес";Атанас Кожухаров,касиер на организацията и Борислав Полизоев. След задържането на редакторите и разпространителите на позива за извес но време организа ията прекъсна своята дейност,обаче,пък 24 май т.г. отново се раздвижи за праздника на учащата се младеж.

След завършване на учебната година "Жан Жорес" почти напълно преус тановя дейността си.Бе проведено едно предваканционна събрание на 29.V т.г.,на което Людмила Славова,член на ЦК на ССМ/о/ инструктира студент те за работата им през време на ваканцията.

След започването на ваканцията БРСДП/о/ бяше вече прекратила дейност си и поради тази причина "Жан Жорес" престана да съществува.

Най-големият брой членове,до които организацията достигна през годи ната беше около 300 души,от които отчетени 120.

Социалният състав на организацията беше предимно от синове и дъщеря на буржоазни семейства,а също и много бивши членове на бранник,легиона и Отец Паисий.

II ОПОЗИЦИОННА ПАРТИЯ

Демократическата партия започна настоящата година с отчетно изборна кампания. Проведоха се събрания за избиране на ръководства на районните бю а и комитет на градската организация.По време на подготовката и про веждането на годишните събрания се чувствуваше бродене вред членовете на партията предизвикано от борбите-които се водеха в Централното бюро, между групата на Лулчанов и тази на Гиргинов.Под знака на тези борби преминаха и годишните събрания,на които успяха да се наложат привърже ците на Гиргинов.В резултат беше избрано градско бюро на партията,което има следният състав:Христо Панайотов,Цв.Н.Генчев,Райко Д.Стаменов,Андрей Ал.Гиргинов,Стефан Н.Алексиев,Хрисго Г. ананиев,Борис Н.Кюркчиев,Зорка Н.Шушкова,Иван Илиев Стойчев и Асен Ст.Стойчев.

Състава на централното бюро остана непроменен през цялата година така ,както беше избран през 1 46 година.Промените,които станаха в рай- онните бюра и в градските бюра не са на нито въпроса на борбата на Лулчанов и до последният момент се чувствуваше в партията търпането между двете групировки.Но открит конфликт и фракционна борба избягнаха, не се стигна.

През годината демократическата партия не са констатирани особени приливи и отливи.Има новозаписани около 200 души в София,обаче,същевре по други отпадат и фактически числеността състав остана непроменен.

Общият брой на членовете на демократическата партия в София е 1243 души ,които се разпределят в 7 района.

Финансите си организацията черпи от членски внос,дарения,фондове вечеринки и др.,които се изразходват за заплати на персонала,подържане на клуба,помощи и други.

До м.август т.г. партията разполагаше с един клуб на ул.Молотов 4, който в последствие беше закрит.През годината организационната дейност на партията се е изразила в следното:Избраният градски комитет е имал 30 заседания ,районните бюра 16 заседания или общо 46 заседания на ръководството.Общи събрания по районите са били проведени 11.Пленарни са били 30 сказки,две трудови утра/за Лалчинов и Ал.Константинов/ и 3 вечерински. Софийската градска организация е пряко подчинена на Центр. бюро на партията и връзките между тях се осъществяват от председателя и градската организация,който е член и на централното бюро.

Особени връзки с другите опозиционни партии,или организации не са забелязани,с изключение на тесните връзки,които Лулчанов и Гиргинов подд жаха с Генчов.

След спиране органа на партията в"Знаме",което стана в самото начало на годината друга печатна дейност от страна на демократите не бяха отбелязана.Бяха издадени няколко окръжни от централното бюро на партията, в които се даваха инструкции и отправяха апели за изграждане на организацията.

В демократическата партия през годината се очертаха двете отбелязани фракции : на Жушанов и Гиргинов.И двете фракции са създадени на карнеристична база за овладяване влияние в партията.Остри борби ,обаче, през годината не бяха отбелязани и различията останаха почти в средите на централното бюро и някои по-големи градски организации,като София и Пловдив.

Към дем.партия съществуваше и младежка организация,която в София имаше еднаква структура с тази на възрастните.През годината бяха изнесени от софийската младежка организация 8 заседания и 5 събрания по районните.

Към младежкат организация се числи и Академичния дем.клуб.Той прояви известна дейност само във вразка с висшето образование,когато бяха проведени протестни акции съвместно с БАЗС/о/ и "Жан Жорес" при РСДП/ Всякаква дейност,обаче ,беше преустановена след задържането на някои членове от академичния клуб,във връзка с акцията.

Членовете на младежките организации са в по-голямата си част бивши членове на фашистките организации,които дори са се настанили и в ръководството.

Накрая трябва да кажем,че дем.партия със всичките свои подделения преустанови напълно своя организационен живот след удара нанесен над БЗНС/о/ и може да се счита за окончателно ликвидирана след като голяма част от членовете на централното й бюро бяха въдворени на местожителство в провинцията.В края на м.ноември се събра градското бюро на организацията,което взема решение да се саморазпусне,понеже несъществували условия за воденето на организационен живот.

РАДИКАЛНА ПАРТИЯ-/О/

Радикалната партия/о/ навлезе в 1947 година почти без никакви прояви на живот.Съществуващето от 1946 година насам централно ръководство на партията почти не се събираше.

ИК на радикалната партия се състои от 12 души,от които 5 от Софии образуващи секретарият,който фактически ръководи партията.В секретариата влизат Велю Кючюков,Димитър Тарналанов, д-р Ас.Цанов,Михаил Стоенчев и Георги Петров.

Софийската организация ,която съществува само на книга се ръководи от 7 членно градско бюро,с председател Мих.Стоенчев Донев.Градската организация до м.юни т.г.имаше свой клуб находящ се на ул.Цар Самуил 50.В този клуб се правеха всички събрания и заседания на ръководствата на партията и членовете.

Освен в клуба на ул.Цар Самуил 50,направиха се няколко опита за събрания в домът на Стоенчев на ул.Кърпиградска 6,на които са се явили по 5-6 души все родници помежду си, но поради семейни недоразумения и тези събрания са били преустановени. Цялата по-нататъшна дейност се изразява в писане на писма между членовете на ИК на партията,в които се разменяха критики един към друг и общо критикуваха властта на О.Ж.За канцелария на партията,след отнемането на клуба се използуваше квартирата на Велю Христо Кючюков,където се намираше и архивата.

В началото на годината Велю Кючюков беше натоварен от партията да издаде една брошура под заглавие"За българската конституция", в които подложи на критика О.Ф, проекта за конституция.Тази брошура излезе в 2000 екземпляра,като средства за нейното отпечатване бяха събрани между членовете във вид на партиен данък.

От името на ИК Велю Кючюков изпрати и едно писмо молба до председателството на Народната република за отменяване смъртната присъда на Н.Петков.

Дейността на радикалната партия/о/ беше окончателно преустановена с въдворяването на Вело Кючуков на ново местожителство в края на октомври т.г.

НАРОДНИЦИ И НАЦИОНАЛ-ЛИБЕРАЛИ

През настоящата година тези две бивши партии не са развивали никаква дейност,като такива.При тях въобще не може да се говори за партии. Отделни тъкни лидери,като Ат.Буров,народник и Димитър Върбенов,нац. либерал са се срещали от време на време със свои стари привърженици, с които са разменявали мисли по политически въпроси,от вътрешен и между

народен характер. Димитър Върбенов направи един безуспешен опит да се свърже с някои бивши дейци на партията си от провинцията.Буров дори и не възнамеряваше да възобновява старата народняшка партия,а имаше намерение да създаде нова /народна партия/,която да обедини около себе си индустриалците,търговците и останалите буржоазни слоеве,които преди него не бяха с ОФ,но не бяха с К.Петков. Той даже поиска разрешение от правителството да създаде такава партия,но му бе отказано.

Отношенията на Буров и Върбенов към политиката и мероприятията на ОФ са напълно отрицателни.Те са привърженици на западните демокрации а Буров е особено голям приятел на Франция,тъй като значителна част от неговите капитали са вложени във френски предприятия.

Буров поддържаше връзки с лидерите на опозицията и особено с К. Петков,над когото имаше голямо влияние.Поддържа и връзки с чужди политически представители у нас на Англия ,Америка и Франция,двама от които се осведомяват по политическите въпроси.

В края на м.октомври т.г. Ат .Буров и Димитър Върбенов бяха изселени от София и с това се прекъснаха последните следи от народняците и национал либералите.

ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ОТЕЧЕСТВЕНОФРОНТОВСКИТЕ ПАРТИИ.

1.БЗНС.

Земеделският съюз излезе в 1 47 г. с бивше по НП,което беше избрано на 21 декември 1 46 г. Състава на това НП бе: главен секретар Ал.Оббов,организационен секретар Кирил Мисурски,редакционен секретар Васил Мавродиев,финансов секретар Димитър Николов,адм.секретар Георги Попков,стопански секретар Никола Павлов,култ.просветен д-р Иван Геновски,масов и организационен секретар Марин Киваров,зав.Общ отдел Тан Добревски, контролна комисия Георги Марков,Георги Драгнев и Димитър Райчев.

В така съставеното НП не съществуваше необходимото единство.В него имаше твърде много реакционни и непоследователни отечественофронтовци, които се обединяваха от самия главен секретар Ал.Оббов.Образуваха се две групи на"леви" начело с Кирил Мисурски,Васил Мавродиев, Марин Киваров и "десни" с Ал.Оббов,Атанас Добревски и в последствие Георги Драгнев.Лявата групировка политически се оглавяваше от министрите Трайков и Гончев,които по право бяха членове на НП.

В този си състав новото НП е подъйжи да функционира до 14 май 47 г през което време в него непрекъснато се развиваха остри фракционни борби,които доведоха до разцепление.До последното се стигна по следните причини: през месец февруари т.г. при заминаването си за Париж за подписване на мирните договори,Ал.Оббов остави за свой заместник Атанас Добревски,който веднага започна да утвърждава дружбите от провинцията с гешевистки ръководства.Левицата,обаче,веднага реагира и министър Гончев оказа част от Управителния съвет,НП, и парламентарната група на заседание,при което Добревски бе сменен и на негово място избран Гончев.Кирил Мисурски,като организационен секретар веднага замина за провинцията и разтури всички утвърдени от Добревски настоятелства,които бяха заменени с прогресивни земеделци.

305

Из архивите на ДС

След завръщането на Оббов от Париж на 13 март т.г. бе свикано на заседание ПП, на което той поиска да се наложи и да утвърждава свои хора за ръководствата на дружбите. На това се противопоставиха Трайкови Тончев и понеже не се стигна до споразумение, реши се да се свика У.С. на 14 май т.г.

На тая дата УС се събра, обаче ясно беше, че в него се очертават две групировки. Беше решено на тези заседания устава на БЗНС да бъде изменен, като вместо главен секретар да има секретариат от трима души. Накрая при гласуването на ПП, бежа предложени две листи. Едната от страна и на Трайков Тончев, а другата от Оббов Драгнев. При гласуването се получи резултат 28 срещу 26 гласа за Оббовата листа при двама въздържали се. Тези двама бежа представителите на ЗМС- Лалю Ганчев и Кирил Милев, които в последния момент напуснаха заседанието и по такъв начин косвено подпомогнаха десницата в съюза. Трайков и Тончев, обаче, отказаха да участва в така избраното ПП, заявиха, че не го признават и поискаха свикването на ВСС, който да уреди споровето. Така се дойде до две ПП, старото начело с Трайков, което продължаваше да функционира в съюзния дом на Ст. Караджа 10 и новоизбраното начело с Оббов и Драгнев, което се събираше в министерство на благоустройството. Между двете ПП се започнаха дълги преговори за създаване на единно ръководство на съюза, които в края на краищата завършиха с споразумение, макар и само външно, и в резултат бе свикан на 3 юни 47 г. ВСС, който след кратко заседание утвърди комбинирано ПП в следния състав: политически секретариат Оббов, Драгнев и Трайков, орг. секретар Кирил Елисуроки, редакционен секретар Васил Павурджиев, адм. секретар Спас Черинов, финансов секретар Димитър Николов, култ. просветен отдел Слави Пушкаров и членове: Стефан Тончев, Ради Найденов, Петър Каменов, Петър п. Иванов, д-р Георги Славчев и Георги Божков.

Новото ПП, представляваше явен успех за левицата, която бе подсилена с влизането на Петър Каменов, Ради Найденов и Стефан Тончев и с излизането на гичевиста Атанас Добревски и двуличника Михаил Геновски.

Оббов и групата около него не бяха доволни от новото ПП и той започна да бойкотира заседанията му, като не се явяваше на тях. В резултат, след като беше поканен няколко пъти даси заеме мястото, Александър Оббов бе отстранен от ПП, като доброволно напуснал.

На 11 септември 47 г. бе свикано заседание на УС, на което Оббов бе разобличен в саботиране дейността на ПП, и се реши отстраняването му от него. Същевременно бе гласувано доверие на Георги Трайков.

Отражението от тия борби и промени, които станаха в ПП през годината беше твърде, лошо за цялата членска маса, понеже е разединяваше и отклоняваше от творческата работа. След отстраняването на Ал. Оббов от ПП а напоследък и от министерския съвет съюза се освободи от един прикрит враг и разколник. Това допринесе за настъпването на успокоение и в настоящия момент центробежните сили в съюза се намират в колебание, като непрекъснато се засилва единството около новото ръководство на Трайков-Тончев. Борбите в ПП, се отразиха на софийската организация при изборите за ръководство. Особени промени обаче, в настоятелството на софийската градска земеделска дружба и районните такива не станаха, понеже левицата успя с малки изключения да се наложи и да запази своите позиции от минулата година, които бежа твърде здрави. През годината от важа на два пъти избори при Соф. градско н-ство - един път на 1 юлий и втори път на 7 декември. И двата избора минаха при пълен ред и спокойствие и беше избирано единната листа начело с Георги Божков. При второто отчетно изборно събрание на 7 декември беше изменен и устава на градската организация в някои пунктове.

В ръководството на Соф. областна земеделска дружба през годината също не настъпиха съществени промени. На 1 и 2 юлий т.г. бе свикана областна конференция, на която бе гласувано доверие на старото настоятелство начело с Димитър Божков.

На 13 декември т.г. старото ръководство бе сменено поради изтичане на установения срок с ново в следния състав: председател Пенчо Ладжаров, подпредседатели Димитър Божков и Паун Станоев, секретар

Тодор Антов, касиер Виден Тонев и библиотекар Борис Касабов. Почти всички членове от това н-ство са прогресивни земеделци.

През годината в БЗНС можем да отбележим значителен прилив на нов и членове. Това се дължи преди всичко на заздравяване политическото положение на страната и на власта на ОФ, а също така и на [illegible] постъпване на членове от средите на разтурени БЗНС/о/. Така например към края на 1946 г. общия брой на отчетените членове на съюза в страната е бил около 55 хиляди, докато днес имаме над 100,000 такива. В София и софийска област БЗНС се е увеличил с 89 нови дружби и 6,443 члена. Общия на дружбите в София и областа в края на годината е 470 една с 15,695 члена. Само в София и околията има 35 дружби с 6,445 члена.

Социалния състав на организацията е предимно дребно-буржоазен в градовете и средни и дребни селяни по селата. Промени в социалния състав на организацията няма. Тя си остава дребно-буржоазно-селска.

Средствата си организацията черпи преди всичко от членски внос, вечеринки, забави, утра и др. Разходи се правят за подържане на клубовете, заплати, покриване загубите от вестника, който е в постоянен дефицит, за агитация пропаганда и др. Трябва да се отбележи, че не редко стават безсотговорни злоупотреби с съюзни суми.

Не е известен точния брой на заседанията и събранията, които са проведени от сочините райони през годината, обаче, такива са правени обикновено по един път седмично, като не редко са били отлагани поради неявяване на достатъчно членове. Да се отсътства от събрание при тях е нещо обикновено и ненаказуемо.

Особени форми на организационна дейност не са отбелязани. Стремеж за провеждане на масови и други организации не ни е имало. Напротив констатира се слабо участие на дружбите в ОФ комитетите, където те членват почти само формално. През годината не са разкрити конспиративни и нелегални групи в средите на БЗНС.

Връзки между различните ръководства на организацията се подържат но те не винаги са редовни и достатъчно тесни. Често пъти такива връзки се подържат по приятелска линия, а не по иерархията на организацията, като всеки от водачите инструктира своите хора в низовите организации. По тази причина на места съществуват различни течения създадени от ръководителите в резултат на личната им политика.

През настоящата година в БЗНС се води остра фракционна борба, преди всичко в върховните ръководства на съюза - ЦП и УС, където се очертаха двете описани по-горе ясно оформени групи. Между тези две фракции съществуват принципни различия по политиката, която трябва да следва съюза при участието му в ОФ. Десницата около Александър Обов и Георги Драгиев застъпваше становището за самостоятелна земеделска политика, която да позволи създаването на голяма и силна организация, чрез обединяването на всички земеделци. По такъв начин те мечтаеха да получат доминиращо влияние в ОФ и държавното управление. Главно те бяха недоволни от факта, че РП е най силната партия в ОФ и считаха в душата си че тази роля се пада на БЗНС. Поради тази причина те бяха и са неизкрени в приятелството си с комунистите и в сътрудничеството с ОФ.

Левицата около Крайков и Тончев беше за здрав съюз с РП/к/ и разбираше необходимост от прогресивното развитие на нашата страна към социализма под ръководството на РП/к/. На тази база именно се създадоха описаните по-горе фракционни борби. Те, обаче, останаха почти само в върховните органи на съюза, като отражението им в масата твърде скоро заглъхна и понастоящем може да се каже, че БЗНС върви към единство.

Особена активна публична дейност организацията не е провела през годината. Съюза е участвал в акциите предприети от националния к-т на ОФ, като са провеждани публични събрания главно от народните представители на които са разяснявани различните мероприятия на правителството. Инакини са при различни случаи публични чуствания на земеделски дейци, забави, утраи вечеринки, но същите не са били масово посещавани и не са оставили големи отражения вред населението.

В София БЗНС разполага с 50 клубни помещения, които се используват съвместно с младежите.

Из архивите на ДС

307

Из архивите на ДС

308

Печатният орган на съюза в."Земеделско знаме" има твърде малъки тираж.В цялата страна към края на годината той се разпространява в около 34,000 броя ,а за София от 2 до 3,000 броя.

Политически курс,нови моменти и промени.

Отношението на БЗНС към различните въпроси на нашата външна политика е напълно единтично с това на ОФ и ВП/к/.Не е имало случаи на разногласие по някакъв въпрос между ПП на БЗНС и националния комитет. Отношенията на организацията към СССР,Югославия и славянските страни е също така добро.Туктрябва да се отбележи, че отделни членове на организацията предимно от крилото на Оббов-Драгнев,както и самите те, недоволствуват в душата си от политиката,която води нашето правителство спрямо Англия и САЩ и биха желали едно сближение с тях,обаче,официално това никъде не е изявено.

По въпросите на вътрешната политика съюза също така е бил винаги единодушен с правителството и националния комитет.Напълно беха одобрени мерките взети от власта срещу Н.Петков и опозиционния БЗНС,а също така се одобряваха и всички предложения и законопроекти на правителството в ВНС.Ивало е случаи,не много на брой,когато от някои низови организации официално са вземали едно становище по даден въпрос,а фактически са недоволствали,обаче, твърде скоро,те си настроения са били изживявани.Въобще настроенията са характерни за земеделската организация.

Отношението на съюза към ОФ партиите на места в низовите организации не винаги е добро.Това се отнася особено спрямо "Фвено" към която организация земеделците не се отнасят с особено доверие и считат, че скоро ще отпаднат.Най добро е сработването с ВП/к/.

Отношението към опозиционните партии на места се различава от официалния отрицателен курс и не се прави разлика между опозиционери земеделци и ОФ такива.Разобличителната борба срещу опозицията,като изключим официалните писания на съюзния орган по места се водено твърде слабо и страхливо.

З.М.С.

През отчетния период в П.П.и У.С.на ЗМС също станаха значителни промени, при които постепенно бяха изтикани от ръководството на организацията всички реакционери и не добри отечествено-фронтовци и на тяхно място дойдоха по-прогресивни земсисти, което улесни включването на ЗМС в СДМ.Промените, които станаха в ЗМС бяха извършени по следния ред:

През февруарий 1947 год.бе изключен от ПП финансовия секретар Иван Младенов Иванов - гичевист, проводник на политиката на Драгнев и отявлен враг на единството на ОФ.Причина за изключването му бе, че с същия злоупотребил крупна сума съюзни пари.

На 2[illegible] март, в заседание на У.С., подаде оставка и Борис Николов реакционер и на негово място влезе Димо Господинов - добър отечествено фронтовец.По-късно, на 13 октомврий подаде оставка и Кирил Милев,също реакционер.Всички тези промени позволиха да се усили сцеплението сред членовете на ПП и внесе опресрителна струя в организацията.Това позволи на ПП да подготви и свика XI редовен конгрес на ЗМС, който премина под знака на единството на младежките организации.Конгреса взе решение за включването на ЗМС в СДМ,избран нов У.С. и ПП. Последното има следния състав; Лалю Ганчев, Роска Узунова,Жолю Георгиев,Васил Василев,Димитър Ганев,Тодор Дойнов,Йордан Андреев,Георги Томов,Димо Господинов, Серафим Христов,Петър Танчев и Атанска Писарева.Членовете на новото ПП са почти всички последователни отечественофронтовци, с изключение може би на Петър Танчев, който проявява известни колебания.

Софийското Градско настоятелство на ЗМС претърпя през годината също неколкократни промени.Тук трябва да се отбележи,че твърде голяма част от членовете на ЗМС в София са бивши бранници,легионери и отец-на-сиевци,което позволи почти през цялата година градското ръководство да се оглавява от реакционери.

Първата промяна бе извършена на 17 март т.г.,когато по нареждане на Любомир Масларов бе назначено ново Градско настоятелство,което бе изцяло в ръцете на реакционерите.Това настоятелство се посрещна добре от всички райо ни ръководства, начело на които стояха също реакционери.По време на криза около заседанията на У.С.на възрастните,Софийската Градска организация взе страната на Александър Оббов.Това стана причина, след избирането на но во ПП на възрастните,Градското настоятелство да бъде разтурено и на 15 ян бе избрано ново такова.И то,обаче,не регистрира някаква особена деятелнос поради което на 12 октомврий бе свикана конференция,която избра сегашното настоятелство на Градската организация в състав: Георги Ковачев,Димитър Минков,Кирил Янков,Илияна Симеонова,Иван Ганчев и Методи Петров.Това ръко водство може да се счита отечественофронтовско и ще просъществува вероятн до създаване на СДМ.

Областното настоятелство на ЗМС в София,през отчетния период, с из ключение на председателя му Христо Димитров Ушев,се състоеше също изцяло от реакционери.То,обаче,не прояви почти никаква дейност.На 17 ноември т. по решение на ПП то бе почти изцяло сменено и бе избрано ново Областно ръ водство в състав: Христо Ушев,Борис Саботинов,Сийка Саева,Георги Ковачев, Стефан Петров и Димитър Димитров.Това настоятелство може да се счита отечественофронтовско и бе прието добре от низовите организации в областа, с изключение на Кюстендилска и Радомирска околии, които са под влияние на и гонените бивши членове на настоятелството: Иван Сурков и Богомил Бижов.

За разлика от БЗНС,през отчетния период,не е отбелязан особен прил на нови членове.Напоследък дори може да се констатира отлив,особено от мо мента когато започна да се говори за СДМ.Понастоящем в Софийските райони на СДМ работят много малко земсисти.

Брят на членовете в София и областа,понастоящем е около 4,800,от които отчетени 1450.Социалния състав на ЗМС е предимно селски,от средни и ни заможни селски семейства.

Финансийте си ЗМС черпи от членски внос,вечеринки,забави и др.подо ни.Трябва да се отбележи,че постъпващите суми не са достатъчни да подържа организацията.Бюджета на ПП,през отчетния период,беше около 7,000,000 лев от които 5,000,000 лв.са взети от касата на стария съюз.Средства се израз ходват за заплати,канцеларски материали,агитация и пропаганда и други.

През годината ПП е провело 50 заседания и съвещания и 5 конференци с представители от всички области и околии.Градското настоятелство от сво страна е направило 8 градски конференции, а областното 3 такива и един ку за организатори.

През отчетния период в ЗМС се отбеляза фракционна дейност,като се очертаха три течения.Първото начело с Л.Ганчев,което се счита че стои на здрави ОФ.позиции. То фактически ръководи ЗМС. Второто течение е така нар чената "Гичевистка фракция",която се ръководи от Иван Динков,Иван Младено и Касъров.Третото течение беше това на Братя Млечкови,което се създаде на кариеристична основа и съществува само в началото на годината.Гичевисткат фракция,обаче,е принципно несъгласна със сегашните насоки на ЗМС, обаче, напоследък,след конференцията на 9-те компартии в Полша,те започнаха да р ботат много внимателно и дори заявиха,че няма за какво да се противопоста ят на Л.Ганчев.

Особена публична дейност през годината ЗМС не прояви, с изключение на едно честване на годишнината на Сергей Румянцев в кино"Македония".

Земсистите в София използват навсякъде клубовете на възрастните. Орган на ПП на ЗМС е в."Младежко знаме",който се разпространява в около 30,000 екземпляра за страната.

Из архивите на ДС

309

Из архивите на ДС

Политическия курс на ЗМС,през отчетния период,съвпада напълно с този на възрастните.Официално ЗМС одобряваше и подкрепяше всички мероприятия на правителството от външен,вътрешен и стопански характер.Неофициално,обаче, имаше редица прояви,които говорят,че в средите на ЗМС все още има твърде много реакционери,които,обаче, не смеят активно да се проявяват с изключение можеби на един-два случая, подобен на този на конгреса на ЗМС,когато една група делегати,предимно от Плевенска област,издигнаха лозунга "искам Оббов" в момента когато др.Васил Коларов влизаше в залата.

Н.С."ЗВЕНО".

ОРГАНИЗАЦИОННА И ПУБЛИЧНА ДЕЙНОСТ.

През настоящата година в ръководството на н.с."Звено" също станаха п мени,които общо доведоха до засилване позициите на левицата.За отбелязване е,че тук промените не дойдоха следствие борбата на левите,които представл ваха една ограничена групичка,а поради твърдия курс който ОФ възприе срещ опозицията и реакцията,особено след задържането на Н.Петков.Разгрома на опозицията принуди реакционерите в "Звено" да направят известни отстъпки левицата,без обаче,да изпускат ключовите позиции на организацията от свой ръце.П

Първата промяна бе извършена през м.май т.г.,когато полит.секретар н партията Петър п.Златев замина за пълномощен министър в Швеция и на негов място бе назначен сравнително добрия отечественофронтовец Георги Кулишев По-късно бяха сменени главния организатор Димитър Икономов /известен реак ционер/ с Ангел Шишков и организаторите К.Касабов и Васил Гайтанов.Към кр на годината бяха извършени промяни и в редакцията на в."Изгрев",като глав редактор Спас Мулешков бе заменен с един от водачите на левицата Трифон Т фонов.Левите успяха да вземат също и едно министерско място в новия кабин на О.Ф.Промени в И.К. и Ц.К. на "Звено"през отчетния период не станаха,т като ИК въобще през цялата година не бе свикан на заседание.Там десницата на "Звено" все още има здрави позиции.При това положение в ръководствата предстои свикването на конгреса на 3 и 4 януарий 1948 год.,който ще излъч нов Ц.К. и И.К.

В Софийското градско ръководство на "Звено" също станаха някои проме които засилиха позициите на левицата.На 30 март т.г.левите,под ръководство на Тр.Трифонов и Трайчо Доброславски,свикаха актива на тяхните привърженици от Софийската организация за избиране ново Градско ръководство.Представит ли на десницата не бяха допустнати в това заседание.Така беше избрано нов градско ръководство,в което влязоха добри отечественофронтовци, с изключе ние на Васил Вариклечков - реакционер,който по давление на Кимон Георгиев влезна в новото ръководство.Последното имаше следния състав: Трайчо Добро славски,Тр.Трифонов,Манол Стойнов,Ангел Шишков,Ангел Кожухаров,Антон Тасе и Васил Вариклечков.Веднага след избирането си,новото ръководство пристъп към смяна на районните такива,които до този момент се държаха от реакцион ри.

Тези промени бяха посрещнати враждебно от членската маса,която в бол шинството си е реакционно настроена и по тази причина районните организац водиха извънредно анемичен живот поради неявяването на членовете.

В Софийското областно ръководство също станаха промени,които се хара теризираха с борбата между левицата и десницата.На 21.I.т.г.десницата пол ръководството на нар.съюз "Звено" разпустна старото областно настоятелств начело с Борис Димев и Манол Стойнов,което считаше за левичарско и образ ва ново такова,в което влязоха изключително реакционери начело със Стефан Костов Милков.Това настоятелство беше посрещнато добре от членската маса,

обаче,то не разви абсолютно никаква дейност и е съществувало само на книг
През годината настоятелството не е имало нито едно заседание.

Прилив на нови членове в организацията през отчетния период почт
не е имало.Малкото записани нови членове са предимно хора кариеристи,кои
са търсили служби.Отлив,обаче,имаше твърде чувствителен и той се дължи на
засилването позициите на левицата,което доведе до бойкотирането на събра-
нията и напускане на организацията от страна на редица членове в София и
провинцията.

Броя на членовете в София е общо 2856,от които отчетени 1400,разпре
лени в 6 района.

Социалния състав на организацията е предимно буржуазен и чиновничес
от индустриалци,търговци,пенсионери,чиновници,хора със свободни професии
уволнени офицери.Промени в социалния състав през годината не е имало.

Партията черпи средствата си предимно от в."Изгрев",който има голям
тирах,дарения от богати звенари,членски внос,вечеринки,забави и други.Раз
ходите са най-вече за заплати /тяхните организатори и чиновници са твърде
добре платени/,издържане на клубове,агитация,пропаганда и др.Общо финансо
вото положение на партията е доста затруднено.

ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ.

През отчетния период ЦК на "Звено" не се е събирал на заседание.И.К
е имал 11 заседания,на които са били разглеждани всички текущи политически
и организационни въпроси.Градската организация разви оживена дейност,като
е имала през годината 22 общи събрания по районите,95 заседания на ръково
ствата и са били изнесени две забави и две вечеринки.Областното ръководст
не е имало никакви заседания през годината.

Особени форми на организационна дейност от страна на партията,било
всред останалите организации или нелегална такава,не е имало.

Отношенията между различните ръководства общо са били нормални.Тук
трябва да се отбележи,че между ИК и Соф.Градско ръководство не винаги е
имало съгласие,понеже Градското ръководство след като стана левичарско,не
изпълняваше някои директиви на ИК,в които се прокарваше десничарска линия
Отношенията между ИК на младежите и ИК на възрастните бяха много лоши,мла
дежите вместо да получават директиви от ИК получаваха такива от Градското
ръководство, и поради това често се получаваха противоречия.Отношенията с
подобриха,когато Попзлатев бе сменен с Кулишев и преставаха да се дават
противоречиви инструкции.

В Н.С."Звено"през годината съществуваха три групировки: десница,цен
тър и левица,между които, особено между левицата и десницата, се водеха
остри фракционни борби.В началото на годината най-силна беше десната фрак
ция,която напълно доминираше в партията.Нейни ръководители бяха Васил Кру
ков,професорите Петко Стайнов и Станчо Чолаков, Петър Попзлатев,Георги Ст
болов и други.Десните искаха свикването на ИК и ревизиране политиката,кой
то се водеше от Кимон Георгиев в ОФ.Центъра, който се оглавяваше от Кимон
Георгиев,Лилков и Кулишев водеше политика цяла на балансиране между леви
те и десните,обаче,това беше фактически в полза на последните,понеже поло
жението в партията си оставаше неизменно.Те използваха развитието на между
народните събития,които щели да бъдат в полза на "Звено".Лявата фракция,
ръководена от Трайчо Доброславски,Трифон Трифонов и Манол Стойнов, се поя
ваше с извънредно слабо влияние в партията и беше принудена да води полит
ка на съгласуване с центъра.Засилването на позициите на центъра и левицат
стана както споменахме,благодарение на развитието на положението в страна
та,което ги облагоприятства.

Из архивите на ДС

311

Из архивите на ДС

312

В София Н.С."Звено" разполага с 6 районни клуба,един на градската организация и един на Централното управление на партията.Клубовете служат единствено за провеждане на събрания.

Главното печатно издание на партията е органа на съюза "Изгрев",кой има тираж около 125,000 броя,от които към 50,000 се пласират в София.Голя мия тираж на вестника се обяснява с начина на списването,който е твърде двуличен и много често допуска статии или телеграми от чужбина,които са п вече в интерес на опозиционно настроените елементи,отколкото на ОФ.След спирането на опозиционните вестници "Изгрев" стана вестника,който най-мно го се търсеше от опозицията.След смяната на гл.редактор Спас Мулешков с Тр.Трифонов,очаква се "Изгрев" да промени своята линия чувствително.

През м.юли т.г.ИК започна издаването на десет-дневен информационен бюлетин,който се списваше в ОФ дух,обаче,не бе посрещнат добре от болшинс вото от членската маса.

Нар.Съюз "Звено" издава също и списание "Балкански преглед",което с списва в ОФ дух и третира главно балкански проблеми.Разпространението на това списание е твърде слабо.

Политическия курс на нар.съюз "Звено" официално е бил отечествено-фронтовски.Не е имало случай през годината,когато официално да са заемали становища противни на провежданата вътрешна,външна или стопанска политика на правителството.Трябва да се отбележи,обаче,че фактически голямото бол-шинство от членската маса, а и от ръководителите на "Звено",са били проти редица мероприятия на правителството и главно тези от областа на стопанск та политика,понеже те самите се чувстваха засегнати от тях.Така например: отношението към стопанския план на болшинството от членовете на "Звено", беше отрицателно.Същото се отнася до конфискациите,обмяната на парите или национализацията на индустрията.

Отношенията към останалите ОФ партии са официално коректни, но в повечето случай неприязни и двулични.В отношенията спрямо опозиционните партии,звенарите се представят за безразлични,но фактически много често с подкрепяли борбата на опозицията.Изключение в тая насока прави левицата в партията,която обаче е твърде незначителна по брой.

Мл.нар.съюз "Звено".

През настоящата година в ръководството на мл.нар.съюз "Звено" стана-ха промени,които се изразиха в следното: През м.януари,вследствие на фрак-ционните борби,които се водеха ожесточено в ИК на мл.съюз,партията реши да го разтури и назначи тричленка под председателството на Кирил Шерев,която да ръководи съюза. На 7 август т.г.се състоя инструктивна конференция,коя подготви националната конференция на м.н.с."Звено",състояла се на 9.XO и 11 октомврий т.г. Конференцията избра нов ЦК и ИК с председател Кирил Шер и секретар Станислав Николов.Състава на новите ръководства беше в болшинс вото си от центъра и левицата.

На 14.XI.т.г.ИК се събра на заседание със Софийския актив на м.н.с. "Звено" на което се избра ново ръководство с левичарски състав.

Всички тези промени се посрещнаха лошо от членската маса на м.н.с. "Звено",която е в болшинството си реакционна и беше недоволна от левичарс те ръководства.Благодарение на това през последните месеци на годината ос бено се забеляза голям отлив на членове от организацията.Понастоящем тя фактически съществува само номинално.

Общия брой на членовете на Софийската организация в момента е 560 от които 2/3 не е отчетена.

Социалния състав на организацията е в болшинството си интилигенти от буржоазен и дребно буржоазен произход.

Членската маса на м.н.с."Звено" се състои в болшинството си от бивши фашисти,които в умразата си към ОФ саботират и дейността на собствената си организация.

Организационната дейност на съюза е извънредно слаба.Единствено 4-ти район е провел 10 организационни събрания,но много слабо посетени.

Отношенията и връзките между различните ръководства в организацията са лоши.Случай на неподчинение и незаинтересованост има много.

В м.н.с.Звено съществуват обособени същите фракции както при възрастните, с тази разлика, че тук борбата беше по разгорещена и по-остра,което караше често пъти старите да се месят в работите на младежите.Десницата в младежкия съюз се води от Димитър Чернев,Георги Стамболов,Г.Рутев,Васил Мирчев и Гайтанов,Центъра-от Христо Тодоров и Любен Кулишев, а левицата - от Николай Кукушев.

Публична дейност през годината организацията няма никаква.

Имат един самостоятелен клуб, в който заседава ИК.По районите се ползват от клубовете на старите.

Партиен печат нямат.Вестника "Младежко знаме" спря да излиза през миналата година.

Политическия курс на мл,нар.съюз "Звено" се покрива с този на възсатните.Официално те водят отечественофронтовска политика,но фактически болшинството от членовете са реакционна настроени,симпатизират на англо-американците и не удобряват,както вътрешната така и външната политика на правителството.

Отношението към останалите ОФ младежки организации е също двулично - официално добро, а фактически неприязано.Спрямо опозиционните младежки организации болшинството от младите звенари се отнася добре,като дружат твърде много с младежите-опозиционери.Изключение тук прави левицата.Срещу опозицията не бе водена никаква разложителна борба от страна на мл,нар.съюз "Звено".

Р.С.Д.П.

През настоящата година големи промени в централните ръководства на партията,а също и областния и местни комитети не са ставали.На конгреса, който се състоя през м.октомври т.г. беха избрани нов Ц.К. и И.К. на партията,в които не беха направени съществени изменения от старите такива. Новият И.К. беше допълнен с двама членове и стана от 9 на 10 души.Новоизбраните членове на Ц.К. са:Ефрем Витев,Георги Манев,Александър Тасев,Асен Драгнев и Иван Ничев.С тия промени в И.К. се получи пълно надмощие на десните елементи.Промени в областния комитет не са ставали.Местният комитет ни имаа годишно отчетно събрание,на 21,22 и 23 декември т.г.,при който беше избрал ново ръководство на организацията.Характерното е,че тука спечели листата на прогресивните,които по този начин успеха да завземат местния комитет,държан до този момент от десните елементи.Новият местен комитет се оглавява от Никола Ефремов и се състои от 20 души.

През отчетния период може да се отбележи отлив на членове от партията,които беше особе о голям в началото на годината и се дължеше на предприетата чистка на неотчетените и нередовни членове.Процента на напусналитев този период беше около 20 - 25 на сто.След ежи нанасяне удар над опозицията в РСДП имаше наново голям прилив,който стигна до 30 - 35 процента.

В София БРСДП има 6 районни организации,които се подразделят общо на 72 секции.Общият брой на членовете в софийската организация е 4,956 души. Социалният състав на членската маса е следният: чиновници - 2,708;работници - 440; адвокати - 109; лекари - 27;учители - 31; търговци,занаятчии и други професии - 1,563.

Финансова София БРСДП е твърде добре.Бюджета на партията възлиза на около 56 милиона лева,от които до този момент са постъпили в касата 38 милиона лева.Приходи се набират главно от членски внос,вестника,книжарниците,които цвят,вечеринки,утра и забави,а напоследък и от кино"Славейков", което откупиха.Разходи се правят главно за заплати,подържането на клубовете и агитация и пропаганда.

Организационната дейност на с екта през годината в София беше твърде оживена.Местният комитет е провел 41 редовни заседания и 23 конференции,

Из архивите на ДС

с районните ръководства и секциите.Районите са провели общо 235 райо
ни събрания и 11 9 секционни.Трябва да се отбележи,че посещаемостта на събранията изобщо е била слаба.

В масовите организации партията не проявява особена дейност с изключение на съюза на популярните банки,Българска популярна банка, където те са здраво закрепостени.

Връзките между различните ръководства,както между младежите и старите са били нормални.Възрастните се месят активно в работата на младежите,което пречи и при избора на нов ЦК на ССМ.

Фракции в организацията се очертават две - десни ,оглавявани от Павел Делов и Йордан Митев и подпомагани от Димитър Нейков и леви начело с Здравко Митовски и Димитър Златанов.Левите представляват малцинство в ЦК,а и в цялата организация.Това се обяснява с факта,че в партията има навлезнали много бивши фашисти и опозиционери,които търсят прикрите в нея.Един пример за това е юрист-консулта на ЦК Филип Филипов,който бивш пръв помощник на Иван Гечев.Силата на десната фракция проличи най-добре при конгреса,където Здравко Митовски рискуваше да бъде бламиран,ако Георги Попов не беше се намесил в последния момент. Болшинството от делегатите бяха дошли на конгреса за едно евентуално обединение с партията на Коста Лулчев.

Партията провежда оживителна голяма публична дейност.Често се провеждат публични събрания,които обаче се посещават слабо.Беше проведен и един"международен митинг" по време на конгреса с представителите на чуждите делегати.Беше организиран и народен университет,който след пет лекции прекъсна съществуването си поради слабо посещение. Проведени са още четири вечерници и едно музикално утро.

В Со ия партията разполага с десет клуба,които се използуват изключително за провеждане на партийни събрания.

Органа на партията в."Народ" се печата в около 15,000 екземпляра, от които за Со ия 3 и 4,000 брой.Главен редактор е Асен Нейков. Списва се от ограничен кръг хора предимно от ръководството на партията.

Политическ ият курс на партията през годината е бил официално отечественофронтовски по всички въпроси на външната,вътрешната и стопанска политика.Голяма част от членовете и ръководителите,обаче,твърде често проявяват колебание и отклонения от отечественофронтовската линия.Това се дължи на факта,че в партията има твърде много прикрити реакционери,които са опозиционно настроени спрямо властта и стоят в партията само за прикрити облаги.Отношението към СССР и славянските страни официално е добро,обаче,имат твърде много симпатии към Англия и Америка.Към двегодишният стопански план не винаги се вземат положително отношение и често дори го критикуват.

Отношението към останалите ОФ партии и специално към РП/к/ не се покрива.Често се изказва недоволство,че РП не ѝ давала възможност да развиват по-голяма дейност,не били допускани в индустриалните предприятия,били тормозени,несрачитани и др.подобни оплаквания.Официални изказвания,обаче,на това недоволство няма,с изключение на някои изказвания на конгреса,в които се искаше да се проведе и зъбно домарнационната линия между комунистите и социалистите.

През годината не бе водена почти никаква разобличителна кампания,против опозиционните партии и специално срещу Лулчев. поевина дали подържат тесни връзки с опозиционните водачи,понеже те самите са били членове на Лулчевата партия.Разобличителна борба срещу опозицията се води само от представители на левицата- Здравко Митовски, Димитър Братанов, Йордан Йорданов и покойния Георги Попов.

С.С.М.

Промени в централните ръководства на ССМ през годината станаха само на конгреса,който се състоя през м. октомври т.г.Новоизбраното ръководство,което в голямата си част е реакционно беше фактически сайотирано от делегатите ,понеже от 500 присъстващи гласуваха за листата само 160-а души,а останалите се въздържа ха.Това новоизбрано ръководство не развива почти никаква дейност и изключително през първите младежки

314

организация,в които понастоящем се сливат.

През отчетния период е отбелязан отлив на членове от ССМ в София,който достигна до 30 процента от цялата членска маса.Това се дължи на проникването в редиците на по-прогресивните членове и на слабата дейност на самата организация.В София младежите имат 6 организации /райони/ с 61 члена.Социалния състав е предимно интелигентски - основе на партийните членове в болшинството си от заможни семейства и малък процент работници.

Средствата на организацията се черпят предимно от членски внос,вечеринки,забави и кино-утра.Приходите едва покриват разходите.

Организационната дейност на ССМ в София е слаба.Проведени са общо около 120 събрания от 6-те софийски райони и една предконгресна конференция.

Особени форми на организационна дейност не са отбелязани с изключение на опита за образуване на нелегалната група "Републикански съюз" от Михаил Стойчов и Атанас Иванов - бивши членове на легиона, който обаче завря още в началото си.

Връзките между отделните организации са нередовни и в повечето случаи инцидентни.Връзките с старите се осъществяват от един представител на Н.К. на ССМ,който същевременно е член на Н.К. на партията.

Ерганизонни борби в младежката организация не се развиха големи,понеже лявата групировка начело с Чочо Янев е твърде слаба.Публичната дейност на ССМ се състои от всичко четири изнесени вечеринки всеки танцови забави и едно кино-утро,които са били добре посетени. Младежите разполагат в София с 7 клуба,които се посещават предимно от членовете.

Политическият курс на ССМ официално се поддържа с този на старите,обаче,фактически болшинството от членовете и ръководителите в пълнота кръг се намират опозиционно.Отношението спрямо към стоте изнесените пред се изразя в участие на доста млади социалисти в строителните бригади,повечето от които отидоха там за да се възползуват от правилегията,която те получат в последствие.Към останалите инициативи на властта от политическо и стопанско естество не е проявен особен интерес.

Отношението към Об. младежките организации е добро,обаче,не редки са критиките по отношение главно на РМС.Към опозиционните младежки организации се държим изобщо пасивно,като някои от членовете са изказвали желание за обединение с ССМ/о/.

КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

Първоначалните ръководства на комунистическата партия в началото на годината бяха тези,които се формираха още през 1945 г. и от тогава насам не бяха променяни.Това продължи до 27 септември т.г.,когато се извърши промяна на политическия секретар на партията - Стоян Костурков,когото ИК на партията освободи от длъжност поради здравословни причини и избра на негово място Славчо Стоилов. Другите промени в ИК на партията не са отбелязани.В градското бюро също станаха някои промени през годината.На 3 юлий председателя Д-р Христо Пенчов Тодоров, втория подпредседател Захари Стойчов Стойчев и члена на градското бюро Петър Зучков Сотиров.Първите бяха сменени поради негодност и старост, а другите двама за антиотечественофронтовски прояви.На нов председател на градското бюро се избра Никола Христофоров Попов,а подпредседателя беше сменен от члена на ИК Иван Радков Колев.В първи и втори район също станаха промени в председателите,поради подаване оставка на старите такива.Тези промени в ръководствата на партията се посрещнаха без особени коментарии на членската маса.

Масовите заболяванията прилиза и отлиза на членове в партията през годината не е малко.Градската организация се е увеличила с около 150 члена през годината,за сметка на които има и напуснали.Общо

315

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

316

софийската организация брои около 800 души члено е, които са разпределени в 8 районни организации. Последните обаче, съществуват почти само на книга.

Финансовото състояние на радикалната партия не е много лошо, защото те имат значителни суми от миналото, е които посрещат своите разходи. През 1945 г. те получиха от националния комитет на ОФ 60 милл. лева за постройка на клуб, от които са изразходвани за целта само 12, а с останалите си подържат партията. Приходите им са твърде малки и са почти изключително от членски внос. Разходи са направени за годината над 1,000,000 лева, които са отишли за заплати на чиновниците, подържане на клуба и покриване дефицита на в. "Радикал".

Организационния живот на партията през годината е бил извънредно слаб. Били са проведени всичко през отчетния период в цялата софийска организация общо 61 орг. събрания от младежи и възрастни, които се разпределят, както следва: ИК - 8 орг. събрания, Градско бюро - [illegible], 1-ви район [illegible], 2-ри район - 5, 3-ти район - 1, 4-и район - 3, 5-и район - 5. Това се отнася за възрастните. ИК и Градското бюро на младежите са провели 21 събрания през годината.

От страна на радикалната партия не е направен никакъв опит за работа всред масовите организации. Отношенията с останалите ОФ партии са добри и не са отбелязани случаи на търкания.

Връзките между отделните ръководства се водят без системно и по най-разнообразен път. Има случаи когато районни ръководства получават инструкции направо от ИК. Връзките между младежите и възрастните се подържат по родинска линия, понеже члена на ИК на партията Владимир Арнаудов има сия при младежите в ИК Александър Арнаудов.

Фракции и фракционни борби в радикалната партия не са отбелязани. Има случаи на промъкнали се в партията активни фашисти, какъвто е случая с Христо Константинов Петров, който си постави за задача да организира там нелегална фашистка групичка, обаче тази му инициатива не срещна подкрепа и се провали.

Радикалите имат зарегистрирана и публична дейност през годината. Те се включиха в разяснителната кампания по декларацията на националния комитет на ОФ, като дадеха оратори на редица събрания.

В момента радикалната партия разполага само с един клуб в София на ул. "Цар Калоян" 10, който се посещава само от членове на партията.

Партията издава свой орган в. "Радикал", който излиза всеки понеделник в тираж по 3,000 за цялата страна, от които в София се пласират от 1,500 до 1,700 екземпляра. Честника е почти винаги в дефицит. Освен него издаденак е през годината на Найчо Данов в 4,000 броя, и брошурите "Кой е Найчо Данов" и "Живот, идеи и творчество на Едуард Брио" от Николай Дончев. Понастоящем се проектира отпечатването на брошурата "Принципи на радикализма" от Светан Спасовски.

Политическият курс на радикалната партия е бил в пълно съгласие с този на ОФ по въпросите на външната, вътрешната и стопанска политика. Отношенията към славянските страни и СССР е положително. Не е имало случаи на противосъветски и противославянски прояви. По въпросите от вътрешен характер същите са вземали положително становище, макар и активно да не са съдействали винаги правителствените начинания.

Към опозиционните партии радикалите имат отрицателно становище, но специално към тяжната партия в опозиция са примирително настроени и дори беха започнали преговори за привличане на някои от тяжните членове към ОФ, обаче това не им се отдаде. Срещу опозицията те не са водили системна разоблачителна работа. Такъв въпрос въобще не е бил поставян пред организацията.

МЛАДИЖКИ РАДИКАЛИ.

До средата на настоящата година младижка радикална организация фактически не съществуваше. На 5 май 47 г. ИК на партията утвърди една листа от 14 души за ИК на младежите, в която влизаха синове и

дъщери на старите радикалски ръководители. Софийската младежка организация, обаче, имаше свое ръководство още от м.януари т.г., в състав от 8 души. След съставяне на ЦК на МРС през м.май последният назначи ново градско бюро от 7 души с председател Георги Минчев Чанъров. Това назначено бюро не прояви никакъв живот и за това се наложи след един два месеца ЦК на МРС да го подмени с ново такова. Фактически смяната на бюрото и в двата случая се изразяваше само в сменяването на председателя, тъй като останалите членове, които се водеха само на книга си оставаха същите. За председател на новото бюро бе поставен Васил Мавродиев Стойчев. Това бюро просъществува до създаването на Единната младежка организация.

За някаква дейност на младежите радикали през годината не може да се говори. Фактически онова, което те вършеха, беше опорочение и във връзка с дейността на старите, поради което няма какво повече да бъде добавено за тяхната дейност освен онова, което се каза за партията.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

АГЕНТУРНО ОПЕРАТИВНИ ДЕЙСТВИЯ.

Агентурно оперативната дейност на отделението през годината е изложена в приложените пет схеми. Порядъка, в който са дадени цифровите данни в схемите е малко по-различен от плана, който се даде за изработването на годините доклади, обаче считам, че този ред е по добър от онзи предложен в плана. Освен това дадени са всички необходими данни, дори и повече от тези, които се искат по плана за докладите.

1. Схема за движението на кадъра през годината.

От приложената схема се вижда как е вървяло движението на кадъра през годината. Вижда се, че в края на годината от предвидените по щат 45 души оперативни работници на лице са 43. Това ще рече, че плана за последното тримесечие, в който беше предвидено попълването на щата не е окончателно изпълнен. Фактически, обаче, положението не стои така. По време на тримесечието/четвъртото/ беха представени

ГРУПИ	оп. р-ци по щат на отделението	заварени операт. р. в начал. на годин.	новопост. опер. раб. през годината	напуснали опер. раб. през год.	преместени на други служби	опор. раб. на лице в края на годината
1.	8	6	3	-	1	8
2.	6	3	2	-	-	5
3.	5	6	1	1	1	5
4.	5	4	1	-	-	5
5.	8	6	2	-	-	8
6.	6	3	2	-	-	5
7.	7	6	1	-	-	7
ВСИЧКО:	45	34	12	1	2	43

за назначение повече хора отколкото беше необходимо. От тях, обаче, двама души не бяха одобрени, а един беше даден на друг отдел.

В момента са представени от нас на отделение "Кадри" двама кандидати за постъпване на служба, заповедите за назначение, на които следва да излезат до края на годината. Те са представени от преди повече от 10 дни и забяването се обяснява с това, че са от провинцията и проучванията стават по трудно.

2. Схема за движението на агентурата и за вербовката на явочни квартири.

Приложената схема дава картина за това, как през годината в отделението са били вербовани нови агенти, и информатори и хазаи на явочни квартири, колко от тях са изключени или отпаднали, как е вървяло изпълнението на плановото във връзка с тях.

Инфрите, които са дадени за агентурата включват агентите и информаторите. Това е дадено така, защото положението на агентурата в отделението е такова, че неможе с точност в даден момент да се определи кой от сътриците е агент и кой информатор. Това зависи от тяхното положение в обекта. Един и същи сътрудник може в определен момент да бъде в положението на информатор, като обслужва например някое лице, за което се води отчетно наблюдателно досие, а в следващия момент да мине в положението на агент, като учавства в разработката на същото лице, ако то се активизира или на някое друго.

ГРУПИ	заварени в началото на годината агенти и информатори	изключени през годината агенти и информатори	предвидени за вербовка по план агенти и информатори	завербоване през годината агенти и информатори	продадени от други служби агенти и информатори	на лице в края на годината агенти и информатори	брой на оформените явки в началото на годината	предвидени за вербовка явки през годината	вербовани явки през годината	оформени явки на лице в края на годината
1.	34	13	23	51	2	74	-	23	19	19
2.	10	-	26	18	-	28	-	14	4	4
3.	25	11	10	14	-	28	-	9	9	9
4.	4	-	15	9	-	13	3	6	5	8
5.	23	9	23	23	-	37	-	14	12	12
6.	11	5	14	16	-	22	-	9	9	9
7.	30	12	17	21	-	39	-	21	15	15
ВСИЧКО:	137	50	133	152	2	241	3	96	73	76

Из архивите на ДС

319

Из архивите на ДС

320

3.Схема за броя на срещите с агентурата през годината.

От приложената схема се вижда,как оперативните работници са се срещали с своите сътрудници през отчетния период.Може да направи впечатление,че като се разделят осъществените срещи на брой 6,999 на оперативните работници,които имаме на лице в края на годината /43/ души/,получава се средно по 163 срещи на оперативен работник през годината, т.е.малко по-малко от една среща на два дни.Тази цифра е безспорно малка,обаче,фактическото положение не беше такова.Броя на оперативните работници и почти през целия отчетен период е бил 34 души.Назначението на нови оперативни работници за попълване на щата започна едва към средата на последното тримесечие.Освен това не малко от оперативните работници през годината бяха в командировки във връзка с проведените действия срещу опозицията,които легнаха главно върху отделението и всичко това пречеше на редовните срещи с агентурата,като намаляваше тяхния брой.

ГРУПИ	определени срещи по графики	осъществени срещи	не осъществени срещи	срещи с донесения	срещи без донесения	ЗАБЕЛЕЖКА
1.	2188	1972	216	1244	728	
2.	914	739	175	720	19	
3.	773	703	70	482	221	
4.	417	346	71	213	133	
5.	1641	1251	390	984	267	
6.	707	707	-	477	230	
7.	1466	1281	185	900	381	
ВСИЧКО:	8106	6999	1107	5020	1979	

Из архивите на ДС

321

4.Схема за работата по оформяването на личните досиета на агентите през годината.

Тази схема дава картина за това,каква работа е извършена от отделението във връзка с поставяне в ред на личните досиета на агентите,така както това го налагат методите на службата.Трябва да се каже,че по-голямата част от тази работа беше извършена през последното тримесечие,понеже твърде скоро след оформянето на отделението, то беше заангажирано изцяло в акциите по разгромяването на опозицията и ние нямаме по-спокойно да се занимаем въ у въпросите по оформянето на досиетата,едва в последното тримесечие.

От цифрите се вижда,че в началото на годината е имало твърде малко оформени досиета всичко 73,докато в момента имаме такива 212.Като се прегледат другите схеми,ще видим че в края на годината имаме на лице 241 агенти информатори.Това значи,че на 29 агенти в

ГРУПИ	оформени досиета на агенти в нач. на годината	предвидени за оформяне досиета на аг.през годината	предвидени по план характеристики на агенти	оформени досиета на аг. през годината	направени характерист.на агенти през годината	оформ. досиета на аг.на лице в края на годината	оформени досиета на изключени агенти	ЗАБЕЛЕЖКА
1.	34	28	49	51	72	72	13	БЗНС/
2.	-	27	13	22	13	22	-	РСДП/о
3.	25	10	43	14	43	28	11	ДЕМКР.
4.	3	10	6	5	6	8		РАДИК.
5.	-	46	36	46	36	37	9	БЗНС
6.	11	6	10	7	10	13	5	БРСДП
7.	-	30	30	32	30	32	-	"ЗВЕНО"
ВСИЧКО	73	157	187	177	210	212	38	

досиетата не са още напълно оформени.От друга страна обаче през годините имаме оформени и 38 досиета на сътрудници,които са отпаднали по разни причини от агентурната мрежа ,т.е.през годината са оформени общо 250 досието на сътрудници.

Из архивите на ДС

322

30

5.Схема за работата по отчетно- наблюдателните досиета и разработките през годината.

От тази схема се виждат цифрите за извършената работа по разработките и отчетно-наблюдателните досиета през годината.Ясно е,че в това отношение с извършено значителна работа, като се има предвид,че в началото на годината не е имало нито едно оформено нещо следва да се,а в края на годината се набролват 895 отчетно-наблюдателни досиета и 31 активни разработки.Тук също следва да се отбележи,че най-голямата част от работата по оформянето и откриването на отчетно-наблюдателните досиета и разработките се извърши през последното тримесечие на годината,когато отделението вече да си поставяше от работата във връзка с подбора, сред опозицията

ГРУПИ	оформени разработки в началото на годината на лице	предвидени по план за откриване разработки през годината	открити разработки през годината	предвидени за реализация разработки по план през годината	реализирани разработки през годината	прекратени в контролни разработки поради изпращане на обектите в провинцията	новооткрити контр.разработки през годината	разработки на лице в края на годината /общо контролни и други/	заварени неоформени досиета в началото на годината	оформени през годината отчетно-наблюдателни досиета	предвидени за откриване отч.набл. досиета през годината по план	открити нови отч.набл.досиета през годината	закрити отч.набл.досиета през годината	отч.набл.досиета на лице в края на годината
I	—	11	8	2	5	—	3	6	250	230	—	—	—	250
II	—	2	1	—	—	—	3	4	60	107	47	47	—	107
III	—	4	4	—	—	4	3	7	60	120	60	60	—	120
IV	—	2	2	—	—	2	4	6	30	80	50	50	—	80
V	—	1	1	—	—	—	—	1	53	53	81	81	—	134
VI	—	—	—	—	—	—	—	—	30	30	75	100	—	130
VII	—	7	7	—	—	1	—	7	74	74	—	30	30	74
ВСИЧКО		27	23	2	5	7	13	31	554	694	313	368	30	895

31

Забелязани слабости в работата на отделението през отчетния период.

За слабостите в работата през изтеклат годинс бегегорно може да се говори.Такива бяха пеликвусни при действително огромната работа, които трябваше да извърши отделение о през отчетния период,п които нощ ду вир чем бяше извършена успешно.Когато говорим за слабости такива на първо място следва да се отбележат в агентурно-оперативната работа,къд то все още тя новостни правими.

1.Все още през настоящата година не можем да похвалим,че обектите са обхванати напълно във всичките им подделения с агентурата.Така действителност има създадена по количество не малка,обаче,добната разстановка не е дровилна като цяла поста с голямо натрупване на агентура /например Зис/Д.Ганчев/,а другаде агентурата е още недостатъчна./Например около разработените на Драгнов и Оббов/.

2.Лак във връзка с агентурата трябва да се каже,че в много случаи вербовката на сътрудниците ставаше неправилно,без да се събират достатъчно и използват компрометиращи материали,а се вървяло по линията на лекото съпротивление,чрез използване на политическия момент,заплашване,или вербовка на "чиста база".

3.Срещите с агентурата все още не се върват по правилата на нашата наука,оперативните работници отиват неподготвени за тях и което е най-лошото,твърде много от срещите стават на открито.Това се дължи главно на недостатъчните явочни квартири.

4.Една от най-важните слабости през отчетния период е била,че не се е работило спокойно по съществуващите активни разработки и обикновено тяхната реализация,доколкото съставали такива не е била вследствие завършване разработката,а в резултат на заповед от горе.

Една слабост,която предстои да бъде преодоляна това е слабата връзка с службите в провинцията над които все още отделението не е упражнило необходимото ръководство и контрол.Това е било причина много от провинциалните служби да са значително далеч изостанали в повишаване квалификацията на своята работа от тази тук в София.

5.Друга слабост,която следва да бъде преодоляна това е откритите и оформени отчетно-наблюдателни досиета в отделението да бъдат обезпечени с необходимият агентурно-информационен апарат,защото за сега е недостатъчен.

Тези основни слабости предстои да бъдат отстранени в предстоящата година,като по бъдат предвидени за тази цел необходимите мероприятия в новият тримесечен план.

София,26.12.1949 г.

НАЧАЛНИК ОЗД."А":
/Ганчев/

323

Из архивите на ДС

Утвърждавам:
Инспектор секция 1 - ва
/Г.Кръстев/
9. февруари 1948 год.-
гр.Плевен.

Строго-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н,

На агентурно-оперативните мероприятия,по разработката на "ВЕЙГАН".

По подозрение в слухба на англииското разузнаване,разработва се бившия член на ЦК на партията-НС"Звено"-

Проф.Венелин Йорданов Ганев,роден на 4.2.1880 година в гр.Русе,хител и живуц в гр.София,улица"6 септември "№53,понастоящем принудително въдворен на местохителство в гр.Плевен,улица "Климент"23.Същият по народност е българин,български поданик,завършил висше образование-професор - правни науки.Семейно положение-вдовец без деца,материално състояние-богат,морално-запазен.

Разработката е започнала на 25.октомври 1947 година с въдворяването на"Вейган" в Плевен,за провеждане противоотечественофронтовска дейност и по подозрение в слухба на англииското разузнаване.

Преди 9.9.1944 година-обекта е бил член на политическия кръг"Звено",обаче като такъв няма особенни прояви.Но скоро той е имал връзки и е бил в интимни,приятелски и политически отношения с хора като:бившия опозиционен водач-Н.Петков,с Димитър Гичев,професор Петко Стоянов,които след 9.септември бяха лидерите на опозицията в България.

Освен това ,той е бил и е-председател на Българската лига за защита правата на човека и гражданина,чрез която е свързан с много и най-различни чужденци,повечето от които са политически дейци-предимно в западноевропейските страни.

След 9.9.44 година"Вейган" става член на НС"Звено" и член на ЦК на същата.От тая дата до премахването на монархията,той беше един от регентите на България.Като такъв той било прекрито или открито е изразявал неудобрението си на водената от правителството на отечественият фронт-вътрешна и външна политика на страната.И е поддържал връзки с хора от англо-американска мисии в страната.Освен с политическите представители на двете страни в България-той е поддържал връзки с полковник Бейли от англииското разузнаване и с полковник Сенан от американското разузнаване.

Чрез провежданата си политика и чрез различни машинации-обекта е целял да бъде предизвикана правителствена криза у нас в полза на опозицията.

Предвид на това,че"Вейган" продължи своята противоотечественофронтовска дейност в страната,същият биде интерниран в гр.Плевен,обаче неговата дейност не е разкрита напълно,така,че за пълното установяване врахеската му дейност,в полза на чуждото разузнаване и за разкриване на връзките му,е необходима планова и системна работа.

Разработката ще се води по направление-установяване обекта,като участник в провеждане врахеска дейност против власта на отечественият фронт,и в полза на англииското разузнаване.

с цел да се установи:-

а/Поддържа ли обекта връзки с София,от какъв характер са,с кой лица точно,както и начина за осъществяване на тия връзки.

б/Поддържа ли връзки с местните реакционери от различните партии в Плевен или с такива от провинцията,характера и начина на осъществяването им,точно с кои лица поддържа връзки и чрез кого.

в/Подържали връзки с чужденци и кои.

г/Как се държи обекта от интернирването му до сега и как ще се държи за в бъдаще.

д/От къде получава финансови и материални источници за издръжка,по какъв начин,от къде и от кого.

За изпълнение на така поставените по горе задачи-набелязвам следните агентурно-оперативни мероприятия:-

1.Да се продължи проучването и издирване-политическите,приятелски,родински и други връзки наобекта в Плевен,с цел вербовка на агент или информатор из тяхните среди.Срок за изпълнението 30.Март 1948 година.

Отговорник-Георги Андреев.

2.Да се завербова аген из политическите връзки на обекта.
Срок за изпълнение-20.април 948год
Отговорник-Георги Андреев.

3.Да се вербова информатор по местоживеене на обекта.
Срок за изпълнение-20.април 948год
Отговорник-Георги Андреев.

4.Да се устрои проследяване на обекта от 10.март 948 година до 25.март 1948 година.

Отговорник-Димитър Бешевишки.

5.Да се провежда контрола на кореспонденцията на обекта от 10.март 1948 година.

Отговорник-Георги Андреев.

6.Да се внедри агент от действащата агентура,в средата на обекта.

Отговорник-Георги Андреев.

7. Ой всички получ. матер. през времена разр. да се прокуди ведната конче – София ДДС. – Обг. Г. Андр.

гр.Плевен,9.март 1948 година.

Съгласен,
Началник група"А": /П.Николов/

Съставил,
О.Работник: /Г.Андреев/

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ Д.С.
Р У С Е
.....
.....1948 год.

Строго поверително.-

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

ЗА АГЕНТУРНО МИРОПРИЯТИЕ ПО РАЗРАБОТКАТА НА"ГОШО"

За разкриване провеждана вражеска политическа и реакционна дейност-разработва се:

АЛЕКСАНДАР АНГЕЛОВ ГИРГИНОВ,роден на 29 VIII.879 година в гр.София,българин,български поданик.,източно православен,политическа принадлежност-демократ,висше юридическо образование,доктор по право, вдовец с едно дете,осъждан,притежава лична карта № 18409 издадена на 30.9.939 година в София а понастоящем живее в село Дуланово в лицето Мустафа Думанджи.

Разработката му е възникнала въз основа на писмо № 719 от 24.XII.947 година изпратена от Държавна Сигурност-Разград,където първоначално лицето е било изпратено на местожителство,с което писмо ни се съобщава,че лицето се въдворява на нашето местожителство в селото ни.

Въдворяването му е станало заради развиваната от него политическа,противоотечественофронтовска и реакционна дейност която е развивал в София.

От преучването които са му правени и са ни изпратени от София чрез Разград е видно,че същия в миналото преди 9.9.944 год. е установено,че обекта е стар член на демократическата партия,вземал е дълго време ръководно място в партията като неин секретар. През периода 1909-934 година той много кратно е бил избиран за народен представител от името на същата партия.През управлението на демократическия народния блок 1931-934 година той става министер на финансиите и на вътрешните работи в кабинета на Александър Малинов и Никола Мушанов.Като министер на вътрешните работи той се е проявявал особенно много в създаването на ЗЗД с които закон се преследват изключително комунистите.Избиването,преследването и съдените на работническите дейци през този режим ни дават ясна картина за начина по който е управлявал той.

През управлението на фашистките режими той упражнявал адвокатската си практика като не е преставал да се интересува за партията си.

На 2.IX.944 година той влиза в кабинета на Муравиев като министер на финансиите,за което бе съден от Народния съд и осъден на една година строг тъмничен затвор условно и една година лишен от права.

След 9.IX.944 година,след възстановяването на демократическата партия Гиргинов започва да работи усилено за организирването на същата чрез която да събори против власта на О. ронт,който той открито не признава.Така през 1945 година Гиргинов става член на висшия партиен съвет под председателя на централното бюро на партията и директор на партийния орган вестник "Знаме".

Като един от водачите на партията и директор на вестника който е изливал изключително под негова редакция,той започва открита борба против власта на О. ронт,като с редица статии в вестни-

ка,речи,изказвания и др.,той се очерта като краен реакционер провеждащ десничарската политика в партията.Писал е и позволявал да се пишат най реакционни и дръзки статии против политиката на О. ронт,против правителствените мероприятие,против СССР и братска Югославия,за което вестника няколкократно бе спиран,като последния път бе спрян за винаги.

Ето защо на основание на горните деяние извършени от него,същия трябва да бъде взет на активна агентурна разработка.

За да върви правилно и успешно разработването му след въдворяването му в селото ни необходимо е да се проведат следните агунтурно оперативни мероприятие:

1/Да се проучат връзките му в града:политически,стопански,приятелски и др. с цел вербовка на агентурна от техните среди.

Срок за изпълнение 15 април 948 година.

2/Да се проучат лицата в къщата в която той живее от които лица да се вербова информатор по квартира който да следи за личния му живот,и връшване скретен осиск и др.

Срок за изпълнение 20 март 948 година.

3/Да се установи контрол на кореспонденцията му,като се следи дали тя не се получава от трето лице,да се завербова информатор от средите на служителите при Ц.П.Станция с цел проверка на кореспонденцията му.

Срок за изпълнение 30 март 948 година.

4/Да се следи най внимателно кои лица го посещават от София и провинцията,характера на тия посещения,внимателно проучване на същите и своевременно уведомяване дирекция Държа на Сигурност-София.

5/Да се следи обекта дали прави срещи с чужденци или не върши същото чрез трети лица.

6/Да се закументират своевременно всички негови вражески изказвания.

Отговорник по изпълнението на плана: /Т.Дим.Тодоров/

ЗАВ.ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:

0.III.948 год.
Дулово.-

Из архивите на ДС

156

До НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ
на Единната народна обществено-политическа организация
ОТЕЧЕСТВЕН ФРОНТ

Тук.

М О Л Б А

от Асен Павлов Баев,
живущ в София, ул. В. Коларов 8.

Уважаеми д р у г а р и ,

Единството на трудящите се от села и градове и тяхното обще организиране за отбрана, победа и творчество е върховен идеал, който винаги ме е вдъхновявал. Той намери израз у нас с основаването Отечествения фронт, положен от големия българин и народен вожд ГЕОРГИ ДИМИТРОВ. Схващайки така ОФ, аз заработих в него още при основаването му.

За съжаление, редица действия ме отклониха от организацията на ОФ, които аз съзнах и отчетох, като погрешни и извлякох необходимата поука от тях. В този смисъл се изясних с едно изложение от 9 септември 1947 г. до Националния комитет на ОФ, а също така и с една декларация, печатана във в. "Отечествен фронт" и другите партийни вестници от 9 октомври 1947 г.

Желая да се вляна в организацията на ОФ, като стана член на Единната народна обществено-политическа организация Отечествен фронт, за да съм непосредствено в редовете на антифашистите и да мога да работя съобразно възможностите си в стопанските и социални и културни организации за пълното осъществяване идеалите и програмата на ОФ за свободна, независима и благоденствуваща Народ на Република България.

Ето защо моля да се направи необходимото, за да бъда приет за член в Единната народна обществено-политическа организация Отечествен фронт.

Прилагам декларация с попълнен въпросник.

София, 10 април 1948 г. С друг. поздрав:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5.V.948.год.

~~354~~ Строго Секретно

С П Р А В К А

За дейноста и поведението на Борис Бумбаров
и с каква агентура се обсулжва

142

БОРИС БУМБАРОВ е оказал голямо влияние сред бившите членове на разтурения БЗНС-Н.Петков от които се забелязва стремежа за навлизане в Единната Обществено Политическа Организация О.Ф.,което е характерно в Радомирска околия, При една среща между Бумбаров и Г. Лобошки също бивш опозиционер първия е казал:"Както ти,така и всички наши хора трябва да разберат,че за нас два пътя няма и не може да има.Пътя е очертан от Г.Димитров под мъдрото ръководство на Сталин.Който и да дойде друг за нас по хубаво не може да бъде."

Бумбаров е ходил така също и в гр.Пловдив с цел да се срещне с бившите опозиционери никола петковисти:Никола Атанасов,Димитър Воденичаров,Йордан Ковачев и Благой Николов.Той е бил много доволен от това,че горе поменатите са били на неговото мнение,а именно:Всички да навлезат в Единната Обществено Политическа Организация О.Ф. защото при една реставрация тях ги очаквала една и съща участ каквато и комунистите.Затова било необходимо едно истинско сътрудничество ~~вх~~ този критически за народа и държавата ни момент.

Той е изпаднал в лошо материално полужение и нямал нито средства нито работа.Искал да бъде активизиран или пък да работи нещо но не знаел повече към кого да се обърне.Поискал е среща с Г.Трайков,който го е приел в домът си ,но не бил много интесиозиран от срещата си,защото Трайков много обещавал но изглеждало,че нямал възможност да изпълни нищо.

"Защо да стоя на страна"е казал той като гледал на учредителното събрание на ОФ какви хора присъствали ,кой взимал думата,хора все познати като фашисти,~~влезлиж~~ по различен начин в ОФ,а той да да стой на страна.Той ако имал грешки не могло ли да се отчетат както са ги отчели най отявлените фашисти?

От горе изложените данни се вижда ,че Борис Бумбаров в настоящия момент не развива никаква опозиционна и вражеска дейност,а напротив прави опит да се приобщи към ОФ и да дава съдействие.

Той се обслужва от следните агенти:"Германеца"Мак"Белмекен" "Белалов"и Венко".

Опер.работник.....
/Джамбазов/

УТВЪРЖДАВАМ
Началник отдел I.
. . . . . .
. . . . . 1948 година

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Всички мероприятия, които се предвиждат да се изпълнят в връзка с настоящия план, разпоредени не вникват в основата за взимането им активна разработка.

П Л А Н

На агентурно-оперативните мероприятия по разработката на „ЕСКУЛАП" по повод развиваната от него вражеска дейност. Разработва се народният представител ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ, роден на 7 май 1916 год. в с. Писаревс, Плевенско, българин, български поданик, образование висше, доктор по хуманна медицина – политически секретар на младежкият социалистически съюз при РСДП/о/, живущ в София на ул. Боянска 36.

Разработката е възникнала по повод провежданата от него вражеска дейност изразена в антисъветска и антикомунистическа пропаганда, в писаните статии на в. "Св. Народ", имащи за цел да разстройват единството на българският народ и на неговите злостни изказвания целящи да подтикнат съмишлениците на РСДП/о/ към активна вражеска деятелност.

Преди 9 септември 1944 год. ЕСКУЛАП е членувал в партията на широките социалисти. В миналсто е бил преследван от полицията и през 1938г. задържан и предаден на прокурора под отговорност за разпространяване на нелегалният вестник "Народ" и "Социалистическа младеж".

След 9 септември 1944 год., при расцеплението на РСДП/с/, когато опозицията се оформи като чужда агентура у нас – денссчици, стцепаисиенци ратници, легионери и реакциснери станаха най-близки негови сътрудници. Начело с тях ЕСКУЛАП образува съюза на социалистическата младеж при РСДП/о/, която организация си постави като главна задача да саботира изграждането и единството на демократическата младеж. Като ярък пример за тази негова противна на българската младеж дейност е изпратеното писмо до световният младежки антифашистки конгрес в Лондон със следното съдържание: "Допустнатата делегация на Централната младежка комисия за световният младежки конгрес представлява само комунистическата младеж в България и стреченсто от българският народ и световната демократия българско правителство. Делегацията не ангажира никакви други младежки демократични организации. Протестираме, че е пренебрегната истинската демократична антифашистка младеж, организирана в массовите съюзи на Земеделският младежки съюз и съюза на социалистическата младеж в България, които са в опозиция".

По време на лекарските избори станали през 1946 год. си позволява нахалството и иска оставката на тогавашният министр на народното здраве – д-р Рачо Ангелов за да разколебава малсверните в делото и успеха на Отечественият-фронт.

Писаните статии от него през 1946 год. във в. "Св. Народ" са насочени изцяло против чистката в университета от студенти фашисти. В една статия, между другото казва: "Днес отново чрез казионни организации, чрез ЕМОС, ОСНС чрез Оф бележки и хиляди други ограничения, властнуващите искат да лишат жадните за наука български младежи от основното право на младежта, от възможност за културно и професионално развитие. . . Има само един път, твърда борба за равни права за младежта, за демокрация, за неподправена наука". В други статии сравнява организация "Бранник" с ЕМОС и фашисткият БНСС със ОСНС. Целта е винаги една и съща да се дойде до извода, че между старото фашистко управление и днешната О.Ф. власт

114

От архивите на ДС

331

не съществува никаква разлика.

Освен честите си писания в печата същият беше и редовен коментатор на политическото положение, на сказките уреждани от РСДП/о/ в клуба на ул.Преслав 9 и Априлов 3, където не испускаше случая да хули и клевети О.Ф. и да си служи с най-безсрамни лъжи и гнусоти в изказванията си по отношение на БРП/к/.

На 5.VI.1946 год. в клуба на РСДП/о/ в присъствието на около 100 души той изнася политически коментар, в който между другото казва: "Нашето вътрешно положение е много несигурно и след като самият първенец на О.Ф. говори, че ОФ не е орел, рак и щука, значи че тук има нещо важно. Над нашата страна витаят мрачни дни. Самият Георги Димитров вижда бунтове, кръв и размирици в близко време. Той се страхува от армията и не изключва възможност от кървави междуособици. За това той подканя министрите от Перник, ако се наложи да прелетят и спасят София. Отечественият фронт е заплашен от въстание от срутване.

На 20.VI. 46 г. в клуба на РСДП/о/ в присъствието на около 80 души казва: "Бойният съюз на О.Ф., изнесе програма зад която стоят бледи сенки и юмрукат на РП/к/, която прие участие и съюз с буржуазията в лицето на "Звено", което днес изпитва ударът на своят комунистически съюзник, ръководящ се от максимата: До като си ми полезен ще те използувам, а сетне ще те ударя. Вие всички сте свидетели на голямият двубой между тези две партии. И нека никак не ни бъде чудно, ако преживеем една кървава и бурна нощ. Двете партии се дебнат коя първа да забие нож в гърба на другата. Днес има още хора, които са готови да проливат народна кръв. РП/к/ ще си послужи с всички средства, като не ще пожали живота никому за да запази власта. . . . .

На 27.VI.1946 г. в клуба на РСДП/о/ в присъствието на по-вече от 100 души, между другото заявява: "До като стават тези голями борби между великите държави, тук на балканите има една велика държава, която не се страхува от нищо. Нито от война, нито от атомни бомби, нито пък от самите велики сили, с които се намира още в положение на война. Само тя ще върви в тъмнината без да знае къде ще стигне. Тази е щастлива държава/с ирония/ в която опозиционерите един по един отиват при св.Петър.

На 21.х.1946 год. в присъствието на 500 души казва: "О.Ф. е прикритие на фашистка диктатура, липсва свобода, и ако искам да говориш и да пишеш трябва да се приготвиш за затвора и за Росица".

На 28.I.1947 год. в клуба на Преслав 9 пред група студенти той казва: "Колкото и да заявява комунистическата партия, че е работническа, в широк смисъл на думата това не е вярно. Не може една партия да бъде работническа, когато се стреми към експлоатация на трудящият се. Ето защо, ние ясно заставаме както против експлоатацията от частният капитал, така против експлоатацията от дадена партийна група, замъглена с голи думи за добруване и всестранен напредък".

Дейноста на Ескулап във ВНС е саботиорска, провокаторска и противонародна. Заедно с Коста Лулчев и Ник.Петков те бяха начело на всяка противонародна акция, и със своите аларми, крясъци и дивашки викове, не веднаж са предизвиквали възмущението на българският народ.

След иземването на клубните помещения и изпращането в трудово-възпитателни общежития на някои по-активни членсве, а също така и въдворяването на членове от ЦК на партията, организацията на Лулчев фактически престана да съществува. От този момент дейноста на Ескулап се изразява в конкретни действия към членовете на младежките организации за подържане единството и връзките между младежите в това "тежко" време. За сега - казва той - всеки социал-демократ, млад или стар, трябва да си намери такова място, където да остане под сянка и не влиза в спорове с

115

На 10 май в домът на Коста Лулчев,в присътствието на Борис Петров Любен Лулчев и др.Петър Дертлияв по въпроса за бригадите казва:"Много бригадири се записват.Масово навлизане в бригадирските редове на младежи,но от немай къде.Аз знам,че наши младежи /Лулчевисти/ няма да отидат защото аз съм говорил с тях.Които са заставени да отидат ще отидат,но които имат възможноста да си стоят у дома,няма да отидат.

На 22 май в присътствието на наш сътрудник във връзка със сливането на РП/к/ и РСДП Дертлиев казал:"Социалиста не иска да му говорят за фикс идеи,тоа иска да чуе от исниски марксист,за истински марксизъм. Той иска да чуе за Матеоти,Жорес,Кауцки,за славният австрийски Шуцбунд и най-после за дядо Янко,за Златаров,за бай Григор. . . .
Воден от своят кариеризъм Здравко Митовски и търгашите около него забравиха да говорят за дядо Янко - срам и позор! Отгоре на това се осмеляват да се кичат с името социалисти!Продадоха през 45 година веднаж партията сугя в лудото надпреварване да задържат топлото и сигурно местице в управлението,свалят и фирмата БРСДП.Целта на комунистите с това обединение е да си отворят път към претопяването и на БЗНС и след това ще се дойде до еднопартийно управление.

На 24 май в домът на Коста Лулчев в присътствието на :~~Цицо~~ Любен Лулчев и Цонк Рачев,Дертлиев е заявил по палестинският въпрос следното:"Евреите не заслужавт нищо и тези жертви,които се правят от страна на голямите са излишни".

с власта до като"изгрее пак социалистическото слънце".Не забравайте 116
че сте "социалисти" и че някой ден партията ще иска от нас пак работа,до ри и готовност за жертви.

От проведената агентурно-оперативна работа се установи,че същият има многобройни връзки с отявлени опозиционери.Между тях по-активни са: Коста Лулчев,Атанас Москов,Георги Керемидчиев,Иван Ст.Рунев ски,Ничо Русев Икономов,Цоню Рачев,Ефтим Николов,Петко Търпанов,Крум Славов,Иван Копринков,д-р Георги Петков,всички членове на ЦК при РСДП/с/;Борис Петров,Владо Василев,Мария Цончева Златинчева,Тимчо Тимлев,Христо Пунев, Стефан Гевгалов,Георги Ал.Тилев,Иван Коларов,Илия Петров Папанчев,Цвети Савчев Иванов,Петър Горянски,Руен Крумов Бончев,Борис Денизов,Славчо Котляров,проф.Иван Батаклиев,Иван Ст.Пастухов,Тодор Манов,Тодор Чичовски -активни членове на РСДП/о/.От младежите:Иван Григоров Чомеджиев,Людмила Крумова Славова,Георги Димотров Панов,Верка Георгиева,Любомир Христов Баралиев,Витан Янков Янчев,Леонид Петков Търпанов,Кирил Николов Иванов,Вангел Тодоров Такев,Генчо Стоянов Ботев,Дочка Иванова Руневска,Георги Иванов Копринков,Емил Тодоров Крайнин,Мария Симеонова Бучкова,Атанас Иванов Кожушков,Мария Ангелова Димитрова,Неделчо Николов Тоцев,Борислав Божинов Полизоев,Методи Георгиев Михаилов,Божидар Христов Христов,Петко Донев ски,Георги Добрев Мечкаров,Емил Дечев Попов,Милко Христов Стефанов,Виолина Костова Лулчева,Емил Иванов Иванов,Никола Димитров Киселков, Кирил Димитров Икономов,Иван Пенчев Белев,Златка Андреева Ганчева,Димитър Андонов Дашинов,Георги Асенов Панайотов,Георги Иванов Колев,Величко Спасов Величков,Борис Йорданов Павлов,Борислав Генадиев Божинов,Антоанета Борисова Петрова,Ангел Калинов Калинов,Милко Стефанов,Александър Харалампиев Константинов и др.

В разкритите връзки на Ескулап е разположена следната наша агентура:Соня,Малчо,Златарев,Асен,Жан,Здравец,Върхър И Видин,които не са работили системно по разработката,а са се ограничавали само с отделни донесения,характеризиращи поведението на обекта в отделни моменти.Напоследък по инструкции само агент „Жан" съм насочвал към обекта с цел да се здобие с доверие пред него.

От проверката,която извърших на материялите в неговото отчетно-наблюдателно досие се установява по безспорен начин,че същият не зависимо от промената на вътрешното положение в полза на О.Ф.,си остава отявлен враг на всички Ор мероприятия,на БРП/к/ и на социализма в България.

Ето защо,за разобличаване неговата саботирска,вражеска и антинародна дейност Ескулап ще бъде взет на активна агентурно-оперативна разработка,като освен използуването наличната агентура,ще бъдат проведени и следните агентурно-оперативни мероприятия:

1. Ще бъде вербован информатор-квартирник с цел да следи неговото поведение в квартала,както и да открие хората,които го посещават и определи характера на тези посещения.

Срок 15.VI.1948 год.
Отговорник - П.Захариев

2. Ще бъдат проведени следствени мероприятия за документиране на антинародните изказвания на обекта.

Срок 30.VII.1948 год.
Отговорник - П.Захариев.

3. Ще бъде установено външно наблюдение/десет дневно/ с цел установяване връзките му с чужденци/ако има такива/.

Срок 1.VIII.1948 год.
Отговорник - П.Захариев

4. Ще бъде установен контрол на входящата и изходяща кореспонден-

Из архивите на ДС

117

ция за откриване документи и връзки интересуващи Д.Д.С.

Б. Ще бъдат насочени към разработката от наличната агентура сътрудниците:Жан,Малчо,Вихър и Видин,за да се ускори темпа на разработката и за по-бързата и реализация.Горните агенти са в непосредствена близост с обекта на разработката.

в канцеларията.

След разсбличаване вражеската дейност на ЕСКУЛАП да се изготви заповед за неговото арестуване и предаване на следствие.

ОДОБРИЛ:
Началник Служба

. . . . . .

. . . . 1948 год.

НАЧАЛНИК IV ГРУПА:
/Ст.Тодоров/

Оперативен работник:
/П.Захариев/

Из архивите на ДС

334

1

ДО ДРУГАРЯ ПОМОЩНИК МИНИСТЪР ЗА
ОБЩО РЪКОВОДСТВО И ДЪРЖ. СИГУРНОСТ

Т У К

Д О К Л А Д

За вътрешно политическото положение в страната във връзка с дейността на врага.

1. РАЗГАРЯНЕ НА КЛАСОВАТА БОРБА У НАС, КАТО РЕЗУЛТАТ ОТ ЗАСИЛЕНОТО НАСТЪПЛЕНИЕ НА НАРОДНАТА ВЛАСТ СРЕЩУ ИКОНОМИЧЕСКИТЕ И ПОЗИЦИИ НА ЕКСПЛОАТАТОРСКИТЕ КЛАСИ

В края на 1947 год. и началото на 1948 год., особено след национализацията на индустрията и банковия капитал, след принудителното изкупване от страна на държавата на едрия земеделски инвентар, след реформата в държавния апарат в съгласие с духа на новата конституция, прокарване закона за едрата градска собственост и създаването на единната обществено политическа организация, бяха смъртно ударени почти всички едро капиталистически елементи в нашата страна и засегнати значителен брой средни капиталисти от типа на притежателите на едър земеделски инвентар, мелници по селата, и др. С това числото на хората сериозно засегнати от мероприятията на народната власт сериозно нарастна и стигна размери непознати до тогас:

а/Към завареният от 9 септ. 44 г. близки на ликвидирани, осъдени на смърт от Нър. съд, които надхвърлят няколко хиляди в цялата страна.

б/Уволнените полицаи, жандармеристи, сътрудници на полицията от различните учреждения, които взети заедно надхвърлят 15,000, а заедно със семействата и близките си са още повече.

в/Уволнените от 9 септ. до сега около 5,000 фашистки офицери, заедно с тяхните близки, синове, дъщери и пр.

г/Бивши индустриалци наброяващи около 8,000 в цялата страна, но със семействата и близките си, които са били не по-малко облагодетелствани от частната собственост върху фабриките, са много повече.

д/Уволнените след национализацията на предприятията директори, домакини и др. лица, облагодетелствани от бившите собственици, а

е/Значителен брой рентиери, търговци и други, чийто капитали бяха национализирани, значителен брой чиновници прочистени от държавния апарат като вражески и чужди елементи по време на реформата на държавния апарат.

ж/Лишените от права адвокати, които ще се наберат за цялата страна около 1200,

з/Около 3000 семейства на бивши собственици на едър земеделски инвентар –

Като се вземат предвид всички тези категории хора, заедно с тяхните близки получава се едно внушително число граждани, чийто материални интереси са тежко пострадали от мероприятията на народната власт. Тяхната узраза към народната власт изведнаж нарастна многократно и даже онния, които до тогава се отнасяха примиренчески към нея, преминаха към активно по-

Из архивите на ДС

336

литическо и стопанско съпротивление.

От друга страна всички изброени по-горе стопански и политически реформи взети вкупом показаха ясно на вражеските класи, че се върви бързо към тяхното унищожение, което ги довежда до отчаяние и отчаяна решителност правеща ги способни на всякакъв род терористически, заговорнически и бандитски акции. Това особенно се отнася за близките на пострадалите от Народния съд, за бившите офицери, за окървавените от преди 9 септ. особенно по-висши полицейски чиновници, а така също и до по-дребните бивши собственици като притежатели на машинен земеделски инвентар, селски маслобойни, даръци, мелници, с една дума кулашки елементи. Няма по-крупна остра нелегална проява, в която тези категории да не са представени с най-активно и в много случай ръководещо участие.

Най-после проведените от народната власт реформи в духа на новата конституция и създаването на ЕОПО, избиха у врага и последните илюзии за някаква възможност да води борбата за реставрация по легален път. За отбелязване е, че още след разтурянето на БЗНС-Н.Петков, врагът бързо се ориентира към нелегална борба. От тогава датира активизирането на тъй наречения легионерски център на Илия Станев, създаването на ратнически център, полагане началото на тъй наречената "Зелена гвардия на Никола Петков" в средногорието, нелегалната организация "Щаб на освободителните войски на Н.Петков в североизточна България" в гр.Варна и много други подобни организации, които, ако не бяха своевременно разгромени щяха да извършат сериозни провокации през текущото лято.

След провеждането на изброените по-горе реформи у врагът изчезна всяка надежда за легална борба. Даже Дулчев и неговото котило не еднократно подмятат от тогава, че "щом се отнемат легалните възможности "народа" ще потърси нелегални такива". В същият дух се изказа и Оббов и други дребно-буржоазни политически лидери, които поне до сега не са проявили особенна склонност към подобни начини на действия.

От 1 януари 948 г. до сега са разкрити следните нелегални организации:

1. Легионерския "Център" в София, организиран от Илия Станев и други легионерски дейци и майсторски замаскиран със знанието на американското разузнаване, който е подържал връзки с около 250 легионери от цялата страна.

2. Създадената от легионерския център, по поръчение на американското разузнаване, бандитско четническа организация в Асеновградска околия "Национал християнски кръст", успяла да си създаде връзки в множество села с повече от 250 участници и помагачи.

3. Бандата на Герасим, създадена около края на 1947 год. и преминала в началото на 1948 год. към дръзки акции и терор над местното население, с повече от 150 ятаци, помагачи и връзки по селата.

4. Бандата "Зелената средногорска гвардия на Н.Петков", създадена от трима седени от Народния съд, двама от които избягали преди излежаване присъдата си, и заангажирала ххх с връзки като ятаци и помагачи повече от 80 селяни от Пловдивска околия.

5. Създаденият във Варна от легионера Илия Радев бандитски "Щаб на освободителните войски на Н.Петков за североизточна България", в който са участвали главно уволнени офицери и който е подготвял скорошното сформиране на бандитски групи във Варненска околия.

6. Нелегална група в Габрово, сформирана от младежи-анархисти, извършила грабеж в домът на партийния секретар в с.Дебели-дял, Севлиевско

и готвеща се за други диверсионни и бандитски действия.

7. Организация за прехвърляне на младежи-михайловисти в Гърция създадена в Неврокоп и някои неврокопски села, обединяваща две-три групи от по няколко младежи и организирана от

8. Организирана младежка група за бандитизъм в София, под наименование "ТАНО" /Тайна Антикомунистическа Национална Организация/, под главатарството на Костадин Георгиев - член на някогашната банда Г.М.Димитров, ранен при ликвидацията на същата, а по-късно съден за друга конспиративна дейност и освободен след една година затвор.

9. Нелегална организация "БОД", създадена от бившия секретар на III Н.Петковска районна дружба в София - Веселин Миланов Костов, с участието на няколко други активни дейци на същата дружба, отпечатвала марки с помощни цели и готвела се за по-далечни действия срещу народната власт в случай на война.

И още много други, повече от 25 на брой по-незначителни групи достигащи заедно с първите над 5-600 души общ брой на участниците им.

Независимо от горните понастоящем се разработват и предстоят да бъдат разкрити:

1. Ратническия център в София, организиран по подобие на легионерския център с участието на няколко изтъкнати заместник водачи - помощници на избегалия зад граница ратнически водач Асен Кантарджиев.

2. Нелегална организация в Ст.Загора, обединяваща няколко души легионерски дейци и подържаща връзка с Георги Коприников, син на задържаният Иван Коприников.

3. Нелегална организация за бандитизъм и вербовка на младежи за бягство в Турция в Ст.Загорска околия с до сега установени връзки в 9 села.

4. Нелегална организация в Чирпанска околия, с до сега установени връзки в 8 селй и известни указания за връзки с Пловдивска околия и Пловдив.

5. Нелегални онархистически организации в Дупница, Хасковско, Софийско и Г.Джумайски сектори и много още други по-незначителни нелегални организации.

Отделно от така изброените разкрити и разработващи се нелегални организации всеки ден се регистрират групови и единични бягства зад граница, предимно организирани от вражески елементи.

Всички изброени по-горе организации и групи черпат свойте кадри от засегнатите от народната власт категории изброени в началото на доклада и главно от средите на бивши полицаи, близки на съдени от народния съд, бивши офицери, кулаци по селата, активни дейци на легиона, н.петковисти и пр.

Характерно е, че повечето от тези организации, независимо от политическите им окраски, се стремят да се свържат с кулашкият елемент в селото и да включат и него в своята подривна деятелност. Засегнатите кулашки елементи разбирасе с готовност се отзовават на такива организации и затова връзките на всеки новопоявил се бандит бързо растат и се разпростират в няколко села. Такъв е случая с "Национал християнски кръст със "Зелената гвардия", с "Бандата на Герасим" и др.

Из архивите на ДС

337

Из архивите на ДС

2.ВРАЖЕСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И ГРУПИРОВКИ,КОИТО ПРОЯВЯВАТ НАЙ-ГОЛЯМА АКТИВНОСТ ПРЕЗ ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА 1948 г.

а/БЗНС-Н.П.

От разтурянето на тази организация до сега не е установено от Д.С. да съществуват в страната нейно централно нелегално ръководящо тело.В началото на годината бе заловен анонимен позив издаден на пишуща машина от името на"Централен акционен комитет на БЗНС-Н.П." със седалище в Пловдив.Издирванията,които и сега продължават още не са дали положителен резултат.Независимо от това,обаче,в различните части на страната и предимно в южна България се наблюдават редица случаи на опити от страна на Н.Петковисти - най-често земсисти,да създадат нелегални групи и организации с бандитски и заговорнически цели.Така разкритата в Шумен бандитска младежка група от 10 души земсисти ,между които един уволнен офицер,няколко души чиновници и др.,която се е приготвила саморъчно бомби,снабдила се е с пистолети и е пристъпила към строеж на скривалища в планината и изнасяне на продукти с цел за бъдеща бандитска дейност,се състои от младежи между 20 и 25 год.

Създадената от средногорските села нелегална бандитска организация "Зелената средногорска гвардия на Никола Петков",имаща за задача да укрива,издържа и дава кадри за попълване на банда под същото име,макар и в същност да е създадена от лица сдени от Нар.съд и избягали от затвора,макар и да няма ясна политическа програма освен - борба против комунистите и народната власт,по състава на своят актив е Н.Петковска.Болшинството от нейните членове по селата и то най-активните са кулашки елементи от средногорските села и членове на бившият БЗНС-Н.П.

Разкритата в началото на юли т.г.но съществуваща още от края на 947 год.нелегална организация "БОД" /Българско Освободително движение/ в София,която е издала помощни марки,съставила си е програма и устав и пр., е изградена от активният Н.Петковист - в чиналото секретар на III районна дружба - Веселин Миланов Костов,а членския й състав е изключително из бившите членове на БЗНС-Н.П.

Съществуващите в Ст.Загорска и Чирпанска околии две нелегални организации и имащи зах задача да водят антинародна пропаганда, с цел да подържат духа на антинародните елементи от всички категории,да вербуват бегалци за в Турция и да подготвят метежнически акции в случай на нападения от вън,са също така по ръководния си състав и по своя актив Н.Петковци.

Повечете от каналите,през които са избягали зад граница мнозина функциинери на БЗНС-Н.П.и най-различни фашистки и реакционни елементи, са също така организирани от Н.Петковисти или с участието на Н.Петковисти Така организираните в началото на 1948 год.бягства на младежи от М.Търновска,Бургаска и Средецка околии,са дело на предварително избягалия зад граница Тодор Русинов,известен в цяла Царевска околия Н.Петковист.

Организираният канал през Тополовград от Къню Славов и Бойко Шалапатов от Тополовград,с цел да бъдат прехвърлени през него бившият нар.представител от БЗНС-Н.П. - Петко Франгов и други Н.Петковисти,е също така дело на Н.Петковисти,прикрили се в О.Ф. Подобен характер имат и много други по дребни нелегални прояви.

Факта,че най-значителните от тези прояви са в южна България и че почти винаги са свързани с организирано изтегляне на хора зад граница

Из архивите на ДС

339

както и данните,които Д.С.получава в процеса на разработката и разкриването на тези организации,показват,че всички те в края на крайщата се ръководят от гръцка и турска територии,където емигрираните Н.Петковисти и други реакционни елементи под ръководството на американското разузнаване са образували специални резидентури с отправочни пунктове край границата, за създаване връзки в нашата страна,вербовка на бегалци информирани на нелегални бандитски организации на наша територия.

Освен изброените прояви идващи по чисто Н.Петковска линия,наблюдава се и друго явление: Почти всички останалите нелегални организации и групи,разкрити до сега,по каквато и линия да идват,се ориентират към свързване с бивши дейци на БЗНС-Н.П.,а често пъти си обявяват и за поделения на Н.Петковски организации.Така разкрития в началото на годината легионерски център на Илия Станев,който е вдъхновяван,както показва следствието,от американското разузнаване,усилено търси контакт на първо място с Н.Петковисти.

Разкритият във Варна "Щаб на освободителните войски на Н.Петко в североизточна България" е дело на легионера Илия Радев от Варна и се състои главно от уволнени офицери,но се обявява за организация на Н.Петковистите.

Това показва,че както чуждите разведки,така и всички вътрешни реакционни сили се ориентират към бившия БЗНС-Н.П.,отчитайки не без основание значението на неговите връзки със селата и преди всичко с кулашкият елемент в селото,което е най-жилав и решителен в борбата за защита на своите позиции,най-склонен към решителни действия и най-тясно свързан с колебливата дребно собственическа маса.

През първата половина на 948 г.вражеските елементи из средите на бившия БЗНС-Н.П.и особенно по селата показаха повишена активност и преко участваха в множество нелегални организации.

б/ФАШИСТКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Разкритата по легионерския център в София,разкритите две нелегални групи във Варна и една нелегална група в Пловдив и др.показват,че е абсолютно погрешно схващането,че фашистките организации в нашата страна са мъртви и не представлават сериозна опастност за сигурността.Особенно в процеса на следствието по "Легионерския център" и предприетото във връзка с него агентурно проучване на ратниците,се установи,че с незначителни просто незаслужаващи внимание случаи,целият ръководен кадър от национален областен и местен мащаб,целия актив и голяма част от членовете на тези организации,почти четири години след разтурването им,фанатично са останали на старите свои идеологически позиции,нито за момент не са прекъснали връзките помежду си,съзнателно са провеждали курс на законсервиране своите кадри,привидно приобщаване към ОФ и тайно подържане на фашистки дух,чрез лични срещи в очакване на решителни събития за да излязат на активна борба против народната власт и комунизма.Легионерския център е подържал връзки с около 250 свои дейци от цялата страна,всеки от които от своя страна е търсел контакт с други бивши легионери.

От края на 1947 год.по внушение на американското разузнаване легионерите от така наречения "Център" решават,че е настъпил момента за частично активизиране и с тази цел създават банда и цяла организация в Асеновградско под названието "Национал християнски кръст" без да излизат от името на легиона и опирайки се пак накулашкият елемент по селата в Асеновградска околия.

Ратниците,които също така от началото на 948 год.се активизират, в смисъл на потягане своята организация без да пристъпват към преки акции,изглежда че се пазят за по-дълбок резерв.Те са се законсервирали по сйщия начин,както и легионерите,по същия начин даже още по-нагло "се приспособяват" към новото време.От данните с които Д.С.разполага се вижда да,че те са също така във връзка с американците и следователно се ръководят от американското разузнаване.До сега са установени около 20 активни ратници от София,живеещи организационен живот и около 7-8 тесни връзки с провинцията.Но няма съмнение,че едно следствие ще разкрие повече в това направление.

При раздвижването на фашистките елементи през първата половина на 948 год.бяха открити още две фашистки,останали неизвестни от преди 9 септ.,дълбоко законспирирани организации по които още не е водено следствие.

Едната от тях - така наречения "РОМБ" /Родолюбиво Обединение на младите борци/ обхващаща в своя състав около 40 изтъкнати функционери на "Ратник", "Легиона","От.Паисий"и други фашистки групировки,основана в 1939 год.,със задача да координира борбата на фашистките организации "срещу болшевишката опастност".Тази организация известна още с името "Махалата" е събирала между членовете си помощи за репресирани от народната власт фашистки функционери.Тя не дава никакви външни признаци на живот,но членовете й подържат връзки помежду си и обменят между себе си политически информации.

Друга подобна на тази организация е създадената вътре в бранник през 1943 год.дълбоко конспиративна организация "Б.Н.Д."/Българско национално движение",която се обявява против Филов и германците,заема проамериканска ориентация,но си поставя като главна задача борба против комунистите и О.Ф. След 9 септ.тя продължава да съществува в дълбока нелегалност, а от началото на 948 год.дава известни признаци на активен нелегален живот.

в/В.М.Р.О. - Ив.Михайлов

След сериозният удар,който им беше нанесен през пролетта на 1946 год.не е установено да съществува в София център на тяхната организация.В замяна на това имаме множество указания,че на гръцка територия - по всичко личи в Солун - съществува тяхна резидентура начело с Иван Мотикаров,Конгалов и др.,която подържа връзки с македонците от бившата Г.Джумайска област,вербова младежи за изтегляне зад граница и насърдчава политическия бандитизъм в тоя край.

От началото на 1948 год.до сега в Г.Джумайският сектор саликвидирани две банди.Едната на полковник Гологанов - уволнен офицер,избягал в Гърция и после върнал се на наша територия,където в пиринските села набира група от михайловистки елементи,създава връзки с близките села и се опитва да гради организации в тях.Бандата е ликвидирана.Втора по-значителна е бандата на Герасим Тодоров от с.Влахи,Св.Врачко,която към м. март нарастна към 40 души.Повече от 150 души помагачи,ятаци и връзки бяха задържани и разследвани във връзка с тази банда.Освен горните прояви в този край бяха разкрити няколко нелегални предимно младежки михайловистки групи готвещи се за бягство зад граница.

По политическа украска всички тези вражески прояви носят михайловистки характер,но в тях биват въвличани не само чисто михайловистки елементи.Някои от участниците са бивши протогеровисти /например Асен Бояджиев от Неврокоп,един от помагачите на бандата на Герасим и др./

Н.Петковисти,легионери и др.

Социалния състав на бандитите и на техните помагачи не се различава по нищо от състава на другите подобни групи в различните крайща на страната: бивши офицери,бивши полицай и най-вече - активно участие на кулашкия елемент по селата.

За активизирането на михайловистите в Г.Джумайските околии,освен близоста на гръцката граница причина е и политическата неизяснеността по македонския въпрос,която съществува между населението и която се усилва от шовинистическата пропаганда идваща от към югославска Македония.

г/АНАРХИСТИ

Активизиране показват от началото на 948 год.и анархистите.Установено е,че те са във връзка с дипломатическия представител на испанското републиканско правителство в София - Педро Ирухо,чрез когото са получавали печатни материали и др.на няколко пъти.Освен това те подържат писмена връзка със Швейцария,Франция и други страни.

През м.май беше разкрита в Габрово бандитска младежка анархистическа група от десетина човека,която извърши нападение и обир в домът на партийния секретар в с.Дебели-дял,Севлиевско.

Анархистите в Хасковско напоследък са започнали чести събирания, като в някои от събиранията си са разисквали въпроса за палежи на снопи на ТКЗС и други диверсионни актове.

Най-активни се очертават анархистите в югозападна България,където имат обособен свой тъй наречен "Югозападен район",който обхваща Софийски и Г.Джумайски сектори.Седалището им се очертава в Дупница и макар,че връзките им между отделните им организации и групи от Неврокопска,Петричка, Дупнишка,Кюстендилска и Софийска околии още не са устроени добре,те се готвят в близко време да потегнат организацията си и да отпочнат усилена нелегална печатна пропаганда.

В Неврокоп и Св.Врач са обособени групи на младежи-анархисти,които освен редовните си събирания се занимават и с търсене на оръжие за бъдаща бандитска дейност.

д/ДУХОВЕНСТВО И СЕКТИ

Православното и католическо духовенство в началото на 948 год. също развива трескава антинародна дейност,състояща се предимно в антикомунистическа пропаганда,в разпространение на провокационни и смутителски слухове,в организирана кампания за откъсване на младежта и особенно децата от "Септемврийче" и преливането им в религиозната организация "Християнче".Често пъти богуслужениятя умело се превръщат от реакционни свещеници в антинародни митинги,посещавани най-често от вдовици и близки на ликвидирани около 9 септ.,засегнати от стопанските реформи на народната власт и др.

В края на м.март т.г.в салона на софийската митрополия Д-р Пашев от Богословския факултет дал препоръка на свещениците да образуват във всеки храм картотека,в която да се нанасят всички семейства с обозначение кои са верующи и кои са против религията.

Свещениците често пъти стават проводници на най-различни вражески и антисъветски слухове.Такива са например случайте със свещеника Иван Николов,Александър Милушев и др.Не липсват,обаче,и вражески проявления от по-остър характер в средите на православното духовенство.От началото на 1948 год.са уличени във връзки с бандитски групи и нелегални организации 5 свещеника.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

Сектите също така развиват оживена вражеска пропаганда,забулена с мъгливи приказки за грехопадение на света и пр.Най-активни от тях за сега са дановистите и бабтистите.

Дановският "ясновидец" Влайчо Жечев от с.Коньово,Н.Загорско,известен в цяла югоизточна България е задържан за подбуждане към бягства зад граница,към минаване в нелегалност и за връзки с минали в нелегалност Н.Петковисти.В Михайловград две учителки дановистки са провеждали нелегални събрания с ученичките,като между религиозните занимания се ги надъхвали и с умраза към народната власт.Следствието проведено над тези учителки установява,че те са действали в съгласие с общия курс на дановисткото ръководство.

Освен отделните вражески прояви от подобен характер из средите на бабкистката секта,напоследък се получиха сведения,за валутни афери с долари от страна на бабкисткото ръководство,а също така данни за връзки с офицери от американското разузнаване и шпионска дейност от страна на членове на това ръководство.

б/ВРАЖЕСКА ДЕЙНОСТ ПО ЛИНИЯ НА МАЛЦИНСТВАТА

Най-силна е тази дейност сред турското малцинство и помашкото население.Във Ардинско много турци са продали добитъка си и са отишли при консула в Пловдив да искат заминаване за Турция.Други от тях са се ориентирали към нелегално преминаване на границата.Така само за първите три месеца на настоящата година са зарегистрирани повече от 30 бягства на турци.Едни от най-активните проводници на вражеска пропаганда сред турското население са духовниците.

Във Варненския сектор ходжите са чели в джамийте молитви за турското правителство,за вечна слава на тези,които са били под знамената на турската армия.

Един ученик от турското училище в Шумен,член на С.Н.М.от една страна е водил на публични събрания агитация в полза на ОФ,а от друга страна е събирал вечер турците по къщите и им говорил да не изпълняват нарежданията на кметовете и че българите били гяури,че са били и ще бъдат пак турски роби.Когато бил задържан и му бил поставен въпроса защо върши това,той отговорил,че така ги възпитавали в училището и че когато дойдели техните щял да стане офицер.

Има констатирани случай на минаване в нелегалност на турци и помаци,които се присъединяват към някои банди или минават зад граница, след това се връщат обратно,заграбват добитъка,вършат обири,тормозят населението.

На 14 януари т.г.при с.Мезек,Свиленградско,една група от 4 души терористи се опитвала да извърши грабеж.Единия от бандата бил заловен и се оказало,че дизертьора от трудовите войски Муста Ибрямов Дъбев - помак а приятелите му били турци.От разпита се установява,че горните лица принадлежат към бандата "АСЕ"идваща за разузнаване и грабеж по нареждане на гръцките власти.

Една от най-широко разпространените форми на вражеска дейност сред турското малцинство и помашкото население това са писмата,които се изпращат от Турция,било от бегалци до техните близки и познати на наша територия,било по линия на различни родствени връзки.Ето един образец на такова писмо!

" от Искамбул пише на в гр.Русе "Според мене България е страна,която носи нещастия и изтезания за всички турци,но може би всичко онова което вършат безверниците върху нас

нас в скоро време ще им се върне по-лошо. Искам да ми се отдаде някакъв случай и докато не убия 10 души българи няма да ми се успокои сърцето";

В друго писмо същият пише до свой приятел в Русе: "Тука е една страна приличаща на рай. . . всеки човек трябва да мечтае да дойде в своята родина. . . тук имаме всичко в изобилие и сме доволни и щастливи"

3. ВРЪЗКИТЕ НА РЕАКЦИЯТА У НАС С РАЗУЗНАВАНЕТО НА КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ И ЗАДГРАНИЧНИТЕ ЦЕНТРОВЕ НА ФАШИСТКАТА И ДРУГА РЕАКЦИОННА ЕМИГРАЦИЯ.

Най-значителните и най-важни прояви на вражеските класи и техните организации у нас са преко ръководени от разузнаването на империалистическите държави и на първо място от американското. Всички реакционни среди у нас, без изключение, сами търсят да се поставят в услуга на която и да било друга държава, стига тя да е във вражеско отношение с нашата страна. От тука чуждите разведки разполагат с широки контингенти за вербовка на агентура у нас, както за свой шпионски, така и за диверсионни, провокаторски и други цели. Нещо повече, те разполагат с готовия апарат на вражеските организации, които по собствена инициатива им се предлагат и послушно изпълняват и най-гнусните техни поръчения.

Легионерският център на Илия Станев, както и създадената от него бандитска организация в Асеновградско; Организираните бягства на младежи от граничните околии на южна България - като бягството на група от 8 души ученици, легионери от с. Любимец в Гърция, опита за бягство на група от 20 души младежи от Свиленград в Турция, 7 от които бяха убити на границата, 10 заловени и 3 преминаха; опита за бягство на 6 души младежи през м. юни за Гърция - от Хасковските села, които бяха избити на границата след престрелка с граничните части, - са прояви за които е безспорно установено, че са ръководени от чуждите разведки.

В началото на м. април т.г. през с. Изгрев, Царевско, бива прехвърлена от турска на наша територия диверсионна група от избягали по рано в Турция и специално подготвени за тази цел лица, начело с известния в М. Търновския край, Н. Петковист - Тодор Русинов.

По същия начин беше прехвърлен от Гърция и полковник [illegible], който организирал банда на наша територия в Г. Джумайския сектор.

Двете нелегални, Н. Петковистки организации съществуващи в някои села на Ст. Загорска и Чирпанска околии, също така са свързани посредством емигрантските центрове в Турция с турското и американско разузнаване.

В сравнение с количеството на избягалите зад граница вражески елементи, тези които са връщани до сега с диверсионни цели на наша територия представляват нищожни групички. Очевидно главните сили се пазят за в бъдаще за използуване в много по-широк мащаб. Напоследък се получават сведения, че в реакционните емигрантски среди в Турция се забелязва значително раздвижване. Някои от най-изтъкнатите - като Стратис Скерлев, са се придвижили близко към нашата граница. В много от писмата на емигрираните в Турция и Гърция до техни близки, се пише, че скоро щели да се видят. Други пишат на свой приятели, в наша територия, да се пазят тъй като скоро щели да бъдат много неоходими. Вероятно през втората половина на 948 година ще има по-често прехвърляне на диверсантски и бандитски групи от към Гърция и Турция.

Показателен е факта, че упоменатите по-горе нелегални организации в Ст. Загорските и Чирпански села, ръководени от турска територия, не

343

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

си поставят за задача само вербовка и изпращане на хора зад граница, а се стремят да разширят своите връзки във вътрешността на страната и се подготвят за издръжка и формиране на бандитски групи, което също е едно указание, че емигрантските центрове в Гърция и Турция ще се опитат да хвърлят на наша територия групи с задачи за по-дълъг престой и бандитска дейност.

Легионерския и ратнически центрове, намиращи се, според някои данни, в Австрия и Германия, също подържат писмена връзка със своите последователи на наша територия.

В края на 1947 год. са се получавали писма от проф. Кантарджиев до ръководни ратници в България. Известно е също така, че легионерския център на Илия Станев също така е установил връзка със задграничните легионерски централи с помоща на американското разузнаване.

От изложеното до тук се вижда, че нелегалните прояви в нашата страна фактически се ръководят и направляват от чуждите разведки, но погрешно би било схващането, че тези прояви са обект на контраразузнавателния отдел, което би означавало да се съкрати С.П.О. за сметка на този отдел.

В периода на все по-силно разгарящата се класова борба в нашата страна ефикасна борба срещу нелегалните организации и действия на врага може да бъде водена с помоща на един мощен и добре организиран апарат на С.П.О. и Е.К.О.

4. ГЛАВНИ ФОРМИ И НАСОКИ НА ВРАЖЕСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА 1948 ГОД.

Този период се характеризира, както се вижда от изнесеното до сега в доклада, с небивало озлобление на врага в резултат на изострената класова борба и с изчезване у него и на последните илюзии за някакви възможности да реставрира изгубените си позиции по пътя на легалните политически комбинации. Врагът премина към най-остри форми на нелегална борба.

а/ БАНДИТИЗЪМ

От края на 1947 год. възникнаха множинство нелегални организации, повечето от които си поставяха като главна задача организацията и политически банди. През този период са унищожени три крупни банди: Тая на "Национал християнския кръст", "Бандата на Герасим Тодоров в Св. Врачко и "Зелената гвардия" в Пловдивското средногорие, които заедно с избягалите за да се укрият техните връзки и ятаци, в надвечерието на унищожаването си достигнаха общ брой около 90 души. Унищожени бяха други неколко по-малочислени банди с общ брой около 25 души: като бандата на братя Руйчеви в Г. Джумайски сектор, диверсионната група на Тодор Русинов в Царевска околия, криминалната банда състояща се от трима души и действащата доскоро в Чирпанска околия и др. Няколко други банди с общ брой на участниците - около 50 души, бяха разгромени в момента на излизане или подготовка за излизане в нелегалност /например Н. Петковската бандитска организация в Шумен, наскоро разкритата в София младежка организация, създадена от един член на бившата банда Г.М. Димитров, която се е подготвяла към убийство на милиционен орган и преминаване в нелегалност и др./.

При все това към днешна дата из различните крайща на страната и предимно из южните гранични райони нечесто се появяват групи от по 3 до 5 лица, вероятно прехвърляни от чужда територия, за които Д.С. няма данни.

В някои сектори на страната и сега продължават да се укриват

отделни лица,за които не може да се каже че се занимават с политически бандитизъм.Бандитски прояви се забелязват в Софийския сектор,от страна на единични лица.

По такъв начин през първата половина на т.г.врагът се ориентира към бандитизма като към една от обикновените форми на борба с народната власт.Това се обяснява,както с озлоблението му и с надеждата за скорошна война,така и с внушенията и преките поръчения на вражеските разузнавателни служби.Може да се каже,че врагът претърпя неуспех до сега доколкото изброените банди, с изключение на бандата на Герасим в Свети Врачко,не успяха да зарегистрират някакви действия и акции,/Бандата на Герасим в началото на годината премина към тероризиране местното население,заплахи и побойца над представители на държавната власт и пр./

б/БЯГСТВА ЗАД ГРАНИЦА

Една от най-често срещащата се форма на вражески прояви,са бягствата зад граница главно по посока към Гърция и Турция.

През изтеклите 6 месеци са зарегистрирани 83 случая на бягство с повече от 400 участници /данните са непълни,тъй като много лица са избягали без това да се знае от органите на ДС/.От зарегистрираните случаи на бягства 106 лица са успели да преминат границата,30 са убити при опит за преминаване на границата,а останалите заловени.

През този период бягствата зад граница са в огромната си част из средите на бивши хора,засегнати от народната власт или репресирани от нея,легионери,н.петковисти и пр.например: няколкото избягали групи младежи от Свиленградско,част от които бяха унищожени при опита им да минат границата,са известни легионери; групата на подполковник Михалакев,избягала със самолета на 30 юни се състои изключително от бивши хора.Такъв е преобладаващия състав и на останалите бегълци.

Бягствата зад граница показват безперспективността на реакционните класи в нашата страна,неверието им в собствените им сили и готовността им да се поставят в услуга на чужди държави,от които чакат своето спасение.

При престрелката станала между 6 лица и граничните части вследствие опит от страна на тези лица да минат границата,един,който е бил тежко ранен и впоследствие починал,е отговорено на зададения му въпрос защо бяга "Невъзможно ми беше да дишам повече в тази страна".

Бина Стоянова от София,която търси начин да избяга зад граница пише на своя приятелка в Истамбул: "...Ходи по курорти,живей и се весели. Тук на курорт ходят само чиновниците,работниците и болните,а такива като мене - по лагери,свинарки,овчарки,да копаят и жънат... Тук вече всичко стана държавно,няма частна инициатива.Но най-голямата трагедия е,когато ти кажат дигай си багажа и за 3 дни се изселвай.Такива потресаващи работи,че ще се хванеш за главата...Намери някой да се ожени за мене ще се разведе с мъжът си като нищо,после нека се откаже от мене". /Иска да каже,че е готова да остави мъжът си,да сключи фиктивен брак с чужденец,само и само да се измъкне от страната/.

По-голямата част от бегълците,особено в крайграничните райони са предварително завербовани от нелегални организации и групи и агентурата на намиращите се в турска и гръцка територии емигрантски резидентури.

В по-голямата си част бегълците са кръвно засегнати от народната власт: бивши офицери,полицай,кулашки синове и фашизирани интелегенти. Те отиват зад граница с определеното съзнание,да продължат от там борбата срещу народната власт.

Из архивите на ДС

Пропагандата за близка война,която се води от империалистическият печат и радио също насърдчава тези бягства.

в/ПОДРИВНА ДЕЙНОСТ В ПРОИЗВОДСТВО,ТРАНСПОРТА И РАЗМЯНАТА

След национализацията на индустрията и разгръщане на строителството на нашата страна,вредът все по-определено се ориентира към вредителствата,диверсиите и саботажите на икономическия сектор.Макар че органите на Д.С.не са разкрили до сега особено крупни случай на подобна подривна дейност,съществуват множество указания,че такава дейност е на лице. Така например в началото на Април т.г.е разкрита и предадена на Софийския областен съд една група служители при мините,които са дали израз на вражеското си отношение към СССР,като системно от средата на 1946 год.до разкриването им,са фалшифицирали пробите от медна руда предназначени за износ в СССР,чрез идкуствено подсилване до 100%.Главен виновник за тези фалшивикации е инж. ,Н-к техническата лаборатория при мина Перник,бивш анархист,укрил се след 9 септ.в редовете на РП/к/; неговия помощник ,преди 9 септ. проявявал се като фашист,а след тази дата се вмъква в РП/к/,обаче бива изключен за укриване на оръжие и радиостанция през 1945 год.В последствие същия отново успява да се запише в РП/к/ в родното си село Кирево,Севлиевско,от където се прехвърля в Перник.Там му се издава партиен билет,в който е записано че е член на партията от 1919 год.Същият е главен инициатор на фалшификацията. В извършването на фалшификацията са замесени и пристанищните работници от Бургас - ,заподозрян като турски агент и по тая причина избягал в Турция и двама души бивши легионери от които единия е син на полицай,участвал в конспирации,за което е бивал въдворен в ТВО-Росица.

През м.май т.г.беше внесено от Америка бяло тенике,необходимо за консервената индустрия чрез "Металимпорт" по предварителна уговорна на качество и количество по договора сключен от Н-к отдел "Черни и цветни метали" - Генслер.Пристигналото тенике на пристанището Бургас се оказало негодно,било измачкано и изкривено поради лошият амбалаж,някои места не били напълно калайдисани,а при изготвяне на консервените кутии от него се забелязали множество микроскопически дупчици през които влизал въздух и по този начин са били развалени значителни количества риба.

За второто тримесечие на 1948 год.каучуковото обединение изпратило нереален план на ф-ка "Пе-пе-де" - София,в който предвиденото производство на различни артикули било малко и не отговаряло на възможностите на фабриката.Докато дневното производство възлизало на 500 чифта цървули, 1200 чифта платненки,30 чуфта гумени ботуши,то планът за тримесечието предвиждал 55,000 платнени обувки,1500 чифта гумени ботуши и 55000 метра дублиран кумиран плат,количество,което фабриката би могло да произведе само за два месеца.

В транспорта също така са отбелязани зачестили вредителства и диверсии.Н

На 9 юни при проба на моторна лодка "Ударник" е било открито в кратера на мотора пясък,стъргстини и други отпадъци.

В гара Летници,Плевенско е бил направен опит да се изхвърли влака из релсите чрез специално приспособление прикрепено към релсата - "Кучка"

На 12.II.т.г.самолета "Ю-52" е бил подготвен за път Белград-Прага При наливане бензин в резервоарите на самолета,техниците забелязали,че в бензина има вода,но все пак наляли част от бензина в резервоарите.Това става причина за едно принудително кацване на самолета,което едва не е завършило с катастрофа.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.06.2014г. Секретар:

В началото на януари е разкрита конспиративна група в гара София ръководена от легионерския център,която си поставя за задача да са отира организацията на транспорта,а в случай на война,с диверсии,саботажи и вредителства да дезорганизира Ж.П.транспорт.В групата са участвали 7 души

И сега има указания за съществуване на нелегална организация в железниците,която освен че провежда систематически саботажи,било при ремонта на машините,било при организацията на светлинната сигнална система, развива и разложителна дейност сред ж.п.персонал.Организацията се разработва.

Сериозни саботажи стават в областа на размяната.

Обикновено нещо е произведени и крайно необходими за нашето стопанство индустриални стоки да стоят дълго време на склад замразявайки капиталите на предприятията,които са ги произвели за дълго време,задръствайки помещенията и причинявайки огромни загуби на държавата.Системата на "кръстосания" превоз на нарядните стоки също така напомня за съществуването на организирана саботажническа дейност.Например: Дирекция на разпределението - София е дала наряд за прежда на тъкачните фабрики в Хасково,който се изпълнил в Пловдив.А на пловдивските тъкачни фабрики е даден наряд в Симеоновград и др.подобни случаи.

г/АНТИНАРОДНА ПРОПАГАНДА И РАЗЛОЖИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Независимо от изброените до тука по-остри форми на вражеска дейност,врагът практикува и по-"невинни" такива като индивидуалната народна пропаганда от ухо на ухо и разпространението на злостни слухове.Тези слухове се разпространяват,както по линията на нелегалните организации,така и по линията на вражеските елементи прикрили се в легалните съюзнически опозиционни партии и в самата Единна Обществено Политическа Организация.

Обикновено това са антисъветски клевети,смутителски слухове за предстояща война,клеветническа пропаганда по адрес на нашата власт и друг подобни.Тази пропаганда се водеше особенно силно по линията на социал-демократическата партия /о/,от страна на духовенството и сектите,а също така и в средите на реакционните елементи от Н.С."Звено".

Още от началото на 1948 год.се забелязва ориентацията на врагът към разрушителна дейност не само в средите на Е.О.П.О.,но и в редовете на РП/к/.

Ето едно изказване на Христо Капитанов,деен ратник,началник отделение при Дирекция на печата преди 9 септ.44 год.и член на РСДП/ОФ/;по повод сливането на тази партия с РП/к/: "Целта ми е,а такава е и още на много мой приятели,да влезем в РП/к/, в тоя момент това е най-правилното, като се има предвид,че само от вътре може да се направи нещо.От вън да се води борба с комунистите е празна работа.Обречена на гибел"

Разпространяваните често пъти слухсве за разединение и разногласие в РП/к/ отразяват надеждите на реакционните кръгове в нашата страна.

д/РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА АНОНИМНИ ПОЗИВИ И ПИСМА

От началото на годината са разпространени множество документи, издавани от името на най-различни организации,често пъти от името на разни "Щабове",а в действителност явяващи се дело на малки нелегални групички, предимно из средите на младежта.

Така разпространения в началото на м.април позив подписан от"Щаба на партизанските войски",се оказа,че е дело на групичка от 5 души младежи образували банда под шевството на сина на бившия нар.представител от БЗНС-Н.П. - Божинов.

Из архивите на ДС

В края на м.юни беше разкрита група от неколко ученички от I-ва девическа гимназия,които написали с ръка подпечатан шрифт няколко стотин хвърчащи листчета с монархически лозунги и антикомунистически призиви и ги разпространили из града.

5.ВЪПРОСА ЗА БДИТЕЛНОСТТА ВЪВ ВРЪЗКА С АКТИВНАТА И ОСТРА ДЕЙНОСТ НА КЛАСОВИЯ ВРАГ

След декларацията на Информбюро в края на миналия месец,която откри кризата в Югославянската компартия,настъпи ново общо раздвижване на вражеските елементи у нас,както и трябваше да се очаква.

Най-активните и озлобени врагове открито се заканваха за скорошна разправа с комунистите.Но освен общото надигане на всички реакционни елементи в нашата страна и техните надежди зак скорошна развръзка в тяхна полза на Балканите,освен неизбежното засилване на натиска върху нашата страна от вън и от външните сили на реакцията,което ще означава активизиране на задграничните емигрантски центрове,изпращане на нови диверсионни бандитски групи,опити за създаване на нови нелегални организации,по досегашното отражение на тези събития в различните обществени прослойки и политическе среди трябва да се очаква раздвижване на нови категории,буржоазни елементи до сега стоящи по-малко или повече пасивни.

1.Досегашните коментари по поведението на Тито и особенно по неговите опортионистически позиции по селския въпрос,показват,че у земеделските лидери от типа на Оббов и други,които до сега бяха се посвили,проблясва надеждата отново да излезат на сцената и спекулирайки с въпроса за отношенията между работническата класа и селячеството да въвлекат БЗНС против работническата партия и да противопоставят селяните на работниците,например пом.административния секретар на БЗНС - Българанов се е изказал: "Кой мислѐше,че Тито ще излезе от нашата семка,та той бил земеделец".В земеделските среди се коментира,че Тито бил по далновиден от българските комунисти,тъй като се запретнал да строи селски социализъм и застъпвал повече интересите на селяните,които били 80% от народа.Някои даже го сравняват със Стамболийски и считат,че селските маси ще го следват безрезервно.

Не е трудно на реакцията да се насочи и използва тези настроения в БЗНС за разпалване апетитите на кулашката част в селото и за увличане на средните селяни в борба против РП/к/.При това трябва да се има предвид,че повечето от старите лидери на земед.съюз са живяли дълги години в царска Югославия и мнозина от тях са пряко заангажирани спрямо старата югославянска власт,което може да се използва в настоящия момент от врага.

По отношение югославянският въпрос Н.Петковистите са напълно солидаризират с оценките дадени за Тито от останалите земеделци и показват в цялата страна сериозно раздвижване,срещи помежду си за обсъждане на положението и обмисляне на мерки в случай на скорошен конфликт на Балканите.

В Ст.Загорския сектор няколко бивши околийски секретари на БЗНС-Н.Петков,са търсели Минчо Драндаревски за да се съветват с него.

2.С особенна радост се посрещат събитията в Югославия в целия Н.С."Звено",с изключение на една незначителна групичка около Трифон Трифонов и Трайчо Доброславски. Владимир Жеков,Д-р Шипковински /български консулт в Милано/,Славчо Савов и други звенари предричат скорошна катастрофа на комунистите в нашата страна и злорадстват по тоя случай.

Интересно е да се отбележи,че още далече преди публикуване на декларацията на Информбюро в звенарските среди се носеха най-различни слухове за обтягане отношенията между България и Югославия,за ориентация на Югославия към западния блок и т.н. Не бива да се пропуща факта,че звенарите са тясно свързани /напр.Георги Кулишев/ с македонстващите елементи и особенно с протогерсвистите.

3.Най-сериозно отражение ще дадат събитията в Югославия сред македонстващите и особенно в околиите на бившата Г.Джумайска област, където и без това михайловистите до сега бяха твърде активни,а сред населението далече не съществуваше пълна ясност по македонския въпрос.Михайловистите посрещат с възторг поведението на Тито.Тяхните коментари са че с комунистите скоро ще се свърши.Не случайно,Малешков - секретар на Иван Михайлов,съден по процеса на ВМРО през 1946 год.,избяга от затвора на 12 юни вечерта.

При това състояние на нещата,когато класовата борба у нас продължава да се разгаря и тепърва ще се разширява и задълбочава особенно в селото,където ни предстои борба с кулашкия елемент в процеса на бъдещата колективизация,когато усложнената международна обстановка ще даде нов тласък на умразата и активността на вражеските класи у нас,въпроса за бдителността,както на нашата партия,така и на органите на власта,така и на народните маси застава много сериозно пред нас.

Достатъчно е,обаче,да се припомни само последния случай с отвличането на пътническия самолет на 30 юни от предварително организирана и подготвила се в продължение на месеци банда,за да се види,че бдителността,както от страна на органите на Държ.Сигурност,така и на отговорни в администрацията наши партийни другари далече не е на нужната висота.

Има още редица случаи характеризиращислабата партийна бдителност както на нашите партийни организации,така и на органите на властта и на отделните партийци - а от там и на гражданите.

В разкритата през м.януари в Асеновградско нелегална организация "Национал християнски кръст" се оказват замесени няколко членове на Работническата Партия /комунисти/.

Комунисти има и между ятаците и връзките на бандата на Герасим в Св.Врачките села,разкрита в началото на тази година.

Между ятаците и връзките на унищожената банда "Средногорска зелена гвардия" има няколко души комунисти,единия от които крайно беден селянин,оземлен след 9 септември с 30 декара ниви,редовно получавал помощни от местния ОФ комитет,обаче извършил огромна работа по създаване връзки на бандитите Дребчеви.Същият при разпита се е оказал политически абсолютно неграмотен,вестници не е чел нито веднаж от 9 септ.насам,присъствувал е само на няколко събрания в първите години след 9 септ. и не е можал да си спомни нищо от това за което се е говорило на събранията.

Други от връзките на същата банда,също член на РП/к/ от с.Любеново,Пловдивско,се оказва социално чужд елемент,известен черноборсаджия и съдържател на селски магазин.

Основателят на варненската бандитска организация - Илия Радев, бивш запасен школник от преди 9 септ.,участвал в преследване на партизаните,а в последните дни около 9 септ.44 г.,вероятно от страх,се присъединил към партизаните при една акция,в която участвал,бил приет след 9-ти Септември за член на партията и малко време преди да бъде разобличен и арестуван е бил изключен от партията за разложителна дейност.

Изнесеният в настоящия доклад случай на фалшифицирани проби на изнасяната за СССР медна руда е типично вредителство от страна на явни врагове прикрили се в РП/к/ благодарение слабата бдителност от страна на партийната организация: Инж.Атанас Василев Балджиев преди 9 септ.44 г. явен германофил и фашизиран елемент,заловен през 945 год.да укрива оръжие и радиопредавател и изключен по тази причина от партията,където е успял да влезе около 9 септ.,не само че успява отново да стане член на партията след изключване,но получил и партийна карта с указание че има партиен стаж от 1919 год.

Почти еднакъв е случая и с неговият помощник инж.Мирчо Григоров Бояджиев,бивш анархист,прикриващ се в редовете на нашата партия.

Има още ред случаи на приемане чужди,даже вражески елементи в нашата партия.

Не по-добре стои въпроса с бдителността при охраната на важни държавни документи,за които врагът е готов да направи всичко само за да може да ги получи.

Към края на м.февруари т.г.от М-во на индустрията - сектор"Планиране" са изчезнали 6 важни доклада наведнаж,съдържащи данни както за сегашното състояние на нашата индустрия,така и за насоките на бъдащото нейно развитие.

В началото на м.април т.г.в отдел "Търговска политика" I-ви етаж в М-во на търговията,стая № 11,в която работят референт-ръководителите, между които и члерове на РП/к/,е откраднат от бюрото важна преписка засягаща държавни интереси по двустранните задължание между нашата държава и частните износители и вносители.На другия ден преписката е била подхвърлена обратно.

Пак през м.април е било разбито чекмеджето на Н-к отдела "Търговска политика",но благодарение,че последния си прибрал документите в желязна каса,крадецът не е намерил нищо.

В края на м.април от телефонната станция при М-во на П.Т.Т.е изчезнала книгата,в която са записани всички директни телефонни връзки на М-во на народната отбрана,на Държавна Сигурност и на министрите.Книгата е поверителен документ,но се е валяла по масите и вечер е била използвана вместо възглавните от дежурните през нощта техници.

За охраната на служебните документи никой никому не държи сметка и съществува пълна безотговорност.

Бдителността по приемането на членове в Единните ОФ организации стои на съвършенно ниска степен.Достатъчно е да се отбележи факта,че всички изтъкнати ратнически водачи в София,са успяли да влезат в тези организации без даже да им е отбелязано в декларацията,че са членували някъде във фашистка организация.

Из архивите на ДС

6.ПРЕДЛОЖЕНИЕ

а/Предприемане мерки от страна на партията за общо повишаване на бдителността на партийните организации,партийните членове и народните маси.

б/Засилване службите на Държ.Сигурност със създаване служби в граничните райони,които да обединяват цялата работа на Държ.Сигурност в тези райони; Засилване на околийските служби на Държ.Сигурност,като в южна България за всички околийски градове се предвидят най малко по 4 разузнавачи,които да работат в селата на околията; В централните органи на Държ.Сигурност да бъдат назначени по един инспектор за по-важните линии на разработка,а именно: по линия на БЗНС/ОФ/, БЗНС-Е.П.,фашистки организации,бивши хора,бандитизъм,малцинства,селячество,държавен апарат, младежи.Тези инспектори поемат ръководството на съответните групи в София и същевременно отговарят за цялата страна по завежданата от тях линия; Да бъде попълнен щата на ръководния състав при I-ви отдел.

в/Изселваните вражески елементи от София да се концентрират в 10-15 определени околии в северна България,като се засили съответно щата на тези околии с по един до двама разузнавачи,които да се занимават изключително с разработка на изселени.

г/Изселване на всички михайловисти от София,а по-активните от тях около 50 души да бъдат изпратени в ТВО.

д/Вземане бързи мерки за подобрение охранния режим в затворите и ТВО,за да се предотвратят бягствата.

е/Бързо изработване списък на въпросите представляващи държавна тайна и изработване правилник за съхранение поверителните документи и осигуряване сигурността на държавните учреждения.

ж/ Създаване при икономическото отделение на Д.С.служби за индустрия,размяна и селско стопанство и предвиждане съответния щат за тези служби.

з/Незабавно изселване от граничните райони близките на всички избягали зад граница или уличените в съдействие на такива бягства.

и/Пряка помощ от страна на партията за попълване оперативния щат на Държавна Сигурност в провинцията и в София с подходящи кадри.

София, 14.VII.1948 г.

Д.Д.С.

Д О К Л А Д

За състоянието на БЗНС /ОФ/ към втората половина на м. август 1948 година.

Напоследък, особено след разкриването на измяната от страна на ръководителите на КПП, в БЗНС се задълбочава бързо политическото разложение, което започна още от самото начало на годината.

Това политическо разложение се изразява в следното:

1. Изостряне кариеристичните борби в ПП, особено между Трайков-Тончев, Божков-Клисурски и др.

2. Все по-чувствително откъсване на ПП от организацията.

3. Увеличаване влиянието на вражеските елементи в дружбите и събуждане апетитите у отстранените лидери за министерски кресла.

4. Сериозни колебания всред честните земеделски маси, начело с голямата част от членотевете на окол. ръководства, които до скоро се държаха добре. За отбелязване е, че това колебание все по-определено минава в открито опозиционно настроение.

БОРБИТЕ В ПП. НА БЗНС

След изолирането на Оббов и Драгнев от ръководството на съюза, между Трайков и Тончев се разразиха подмолни разпри изразяващи се в клюки и интриги помежду им.

Още на 28.V.т.г./бр.123 от инф.бюл.за вътрешна полит.информация/ние съобщихме за едно заседание на ПП на БЗНС в което изникват разногласия между Ст.Тончев и Г.Трайков във връзка с инструктивното окръжно на Н.С.на ЕОПО за работата на партиите и Единната ОФ организация.

В същия бюлетин бр.132 от 8.VI.т.г.се съобщава за борба и интриги от страна на Ст.Тончев против Г.Трайков.

В бр.146 от 24.юни.т.г.се цитира изказване на Оббов, че към есента може да се очаква разрив между Г.Трайков и Ст.Тончев.

В бр.152 от 1 юли на същия бюлетин съобщаваме за открита каранига между Г.Трайков и Ст.Тончев на заседанието на ПП състояло се на 30.юни.т.г., когато Трайков нарича Тончев направо "ШПИОНИН". По разприте на Тончев и Трайков е цитирано и в бр.157 от 3.VII.т.г.изказване на Мих.Геновски в смисъл, че тези разпри се инспирират от тяхни приближени хора,

По такъв начин започнали отначало с негласни интриги и клюки, Трайков и Тончев около края на юни стигат до открити разпри и фактически разрив.

В тези разпри, които в основата си са чисто кариеристични, Тончев съзнателно и опрадално заема позата на доверено лице на ЦК на РП/к/ провокирайки Трайков да го обвинява публично като "шпионин" и използувайки тези негови изказвания за интриги срещу самия Трайков. От друга страна Ст.Тончев напоследък умело подшушва начеци за връзки на Трайков с македонците. На 21 юни на заседанието на ПП., Трайков разобличава Тончев за тези му интриги. Тончев заема веднага примирителска позиция и се мъчи да се оправдава, но Трайков отказва да слуша каквито и да било обяснения. Трайков от своя страна обвинява Тончев за незаконна обмяна на 2,000,000 лв. По този повод била проведена ревизия,

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

която не установила нещо положително. Трайков, обаче се заканва да отнесе въпроса до Държавният контрол. За свидетел той сочи Пенчо Мадаров, който му обещава да докаже фалшификацията на Тончев. По всички тези въпроси са се водили дълги разправии на заседанието на ПП на 21.VII т.г. На същото заседание се повдига и въпроса за надчети на Л. Ганчев с 230,000 лв от касата на бившия ЗМС. На това заседание силите се очертават така:

Зад Г. Трайков застават почти цялото ПП с изключение на Георги Божков, а Лалю Ганчев се въздържа да вземе страна./Лалю Ганчев освен че се бои заради горепоменатият надчет, избягва да се ангажира с когото и да било от спорещите, очаквайки да разбири кой ще надделее за да вземе нигова страна/.

През последното време успоредно с каравиците между Тончев и Трайков избухна свада и между К. Клисурски и Георги Божков. Свадата се превръща в скандал, когато Божков уволнява чиновничката -протеже и метреса на К. Клисурски. Разярен Клисурски изгонва от кабинета си Божков.

Същите едва не стигат до бой и тяхните отношения бяха разгледани на заседанието на ПП на 21.VII т.г. на което К. Клисурски трябваше да си направи самокритика, че бил нервен, а на Божков да му се направи забележка, че постъпил неправилно с уволнението на . С това разпра та между двама уж приключи, но фактически същите не могат да се търпят един друг в съюза.

За отбелязване е, че Оббов следи много от близо всичко това и потрива ръце. В бюл. бр. 146 от 24.VI т.г. се изнася, че той обаква към септември положението в ПП да стане неудържимо и да го повикат да го оправи. Действително на 20.VII.т.г. Трайков в интимен разговор със Спас Маринов и П.п. Иванов разкрива следния свой план, по отношение на Тончев. Отначало да го дискредитира/което той започна на следния ден 21.7/ а през септември да свикат Парламентарната група да поиска оставката на бюрото, а след това да прокара ново бюро, с председател Илия Радков, като Тончев бъде отстранен. После да свика УС, където ще постави въпроса за съкращаване членовете на ПП, като по такъв начин отстрани Тончев и от ръководството на съюза. Г. Трайков вече подготвя за тази цел поотделно членовете на ПП. Трудно е обаче да се предвиди какъв ще бъде края на тези комбинации, тъй като още от сега личи, че и останалите членове н на ПП имат свои апетити при което се очертава нови разправии Ями Янев /според сведения от Тодор Недков /секретар на Ст. Тончев// се готви за секретар на ПП и Тончев използува тези му домогвания, опитвайки се да го привлече на своя страна.

На базата на кариеристични подбуди се разгарят и фракционни такива. Както Тончев, така и Трайков в своите домогвания не подбират привържениците си и поотделно кокетничат с фракционните елементи за да печелят благоволението им /има указания, че Тончев неофициално е търсил подкрепа от Оббов/. Специално Трайков за да дискредитира Тончев заявява: в ПП, че последния е агент на комунистите и заема една опасна позиция на защитник на интересите на БЗНС срещу РП/к/, което може да го тласне във водите на врага. За това благоприятстват и събитията в Югославия-по точно позициите на Тито по селския въпрос, които пораждат в средите на земеделците илюзии за "Месиянската роля на БЗНС". Тази тенденция би значително усложнила политическата обстановка в страната, като се вземе предвид не съвсем благоприятното настроение на средните селяни и активността на кулашките елементи.

Из архивите на ДС
353

Из архивите на ДС

ОТКЪСВАНЕ НА П.П. ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ МАСИ.

Описаните до тук ежби заемат почти цялото внимание на ПП и то е изпуснало изцяло ръководството на съюзния живот. От друга страна те не остават скрити за сдружените земеделци и влияят силно разложително върху тяхният политически морал. Реакционните елементи използуват тези ежби за агитация против ОФ и народната власт, а така също и за дискредитиране земеделските водачи в очите на земеделските маси. Разбира се, не това е основателна причина, за пълното разложение на съюза. Но настроението на земеделците би било все пак по-добро и реакционните елементи не биха успяли да извършат такива поражения по дружбите, ако ръководството вместо за се занимава с интриги, водеше една по-последователно възпитателна работа сред тях.

В това отношение характерно е изказването на Мих. Геновски, за впечатлението му, след завръщането му от обиколката, която направи из северна България в началото на м. юли т.г.-"Земеделците навсякъде са страшно опозиционно настроени. Изследвайки тия настроения идват отлипса на добре подготвени кадри и лоша осведомителност по текущите въпроси. Слуховете за най-възможни разправии в ПП, лошото списване на вестника и неговите неправилни позиции по много текущи въпроси, дават такива парадоксални тълкувания в простите селяни, че човек му става жал като ги слуша колко лошо се водят съюзните работи. Напр.-Статиите на Тончев и Трайков им ги пишат на първия-Тодор Недков, а на втория-Проф. Димитър Димитров".

В брой 134 от 10.VI.т.г. на бюлетина, ние съобщаваме за една конференция на Софийска градска дружба, на която Председателя на същата Д. Божков е констатирал намаление на членския състав на градската организация, което се дължело на това, че членската маса загубила доверие в ПП.

На Ст. Загорската околийска конференция състояла се на 6.VI.т.г. на която присъствувал и Георги Трайков не се явили делегати от 29 дружби, а останалите дружби, които са изпратили делегати са проявили явна враждебност срещу ПП. Най-много са протестирали за това, че е изхвърлен от ПП Георги Драгнев, за което ПП не се е погрижило да мотивира и направи достояние на членската маса защо е изключен. Делегатите са заявили на Трайков, че тяхното убеждение е, че Георги Драгнев е изхвърлен не за това, че е изневерил на ОФ, а заради това, че има хора, които искат да заемат неговия пост. На същата конференция делегата Иван Варов от с. Змеево казал: "Вие като вървите по този път не само Георги Драгнев ще изгоните но и сами себе си ще унищожите. Вие сте болни, господин Трайков. Вие там нашето ПП е болно от политическа туберколоза, ядете се един други".

На 12.V.т.г. е бил свикан на заседание УС и Парл. група на която са изнесени няколко посмни доклада, и впечатлението на почти всички членове бе, че това заседание съвсем не беше нуждно, тъй като не бяха разгледани особени въпроси. С това се почуства очуждаване от ПП на членовете на УС, които останаха недоволни от заседанието.

Всичко това се почуства доста осезателно от ПП, което напоследък се опитва да вземе мерки и поправи положението.

С цел да се съживи Софийската организация ПП избра една четиричл членна комисия, която да подмени ръководството. Фактически обаче, работата на тази комисия се извърши само от един човек, а останалите бяха заети в кариеристичните си борби, участието им се свеждаше до формално даване съгласието си. И след като ръководствата бяха подменени, бе свикана конференция на 12.VIII.т.г. на която говори Георги Трайков, който

вместо да разгледа въпроса за организационното затягане на организацията, е занимавал конференцията изключително със съществуващите борби в ПП, като най-вече целял да злепостави Ст.Тончев, с което поставената задача от ПП за заздравяване Софийската организация съвсем не бе постигната.

Лошо отражение сред дружбените маси даде и написаната статия в бр. 562 на в."Земед.знаме", сложена на първа страница "Селото е сивото петно", която бе разтълкувана от земеделските маси, че едва ли не се слага кръст на БЗНС. По късно ПП отчете, че действително тя даде много-лошо отражение долу и още повече отчужди земеделските маси от ПП на БЗНС. Последното е изгубило всякакво влияние върху политическия живот на организацията. През последните месеци то проведе няколко конференции във връзка със събитията в Югославия, но тези конференции се явиха като случайно събитие във вътрешния политически живот на БЗНС, посрещнаха се формално по места и не оставиха никаква следа в дружбите които отдавна плуват в водите на вражеските слухови и антикомунистическата пропаганда. Поради липсата на каквато и да било системна политическа работа сред земеделските маси се получи така, че дружбите отново започват да се превръщат в място, където врага се окопава за разложителна работа сред селяните.

УВЕЛИЧЕНИЕ ВЛИЯНИЕТО НА ВРАЖЕСКИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Още по времето на създаването на ЕОПО, се забеляза масово нахлуване на вражески елементи в дружбите. Ние на няколко пъти сигнализирахме за това явление, като в бюлетина бр. и в специална справка приложение към бюлетина изнесохме голям брой факти на безогледно и организирано привличане на такива елементи от страна на дружбите в цялата страна. Едва към края на м. ПП излезе със становище по този въпрос и отрече официално този курс на дружбите. Но на практика се взеха малко мерки за изгонване на приетите открити врагове на ОФ в дружбите.

Като резултат от станалите събития в ЮКП имаме увеличаване влиянието на вражеските елементи в БЗНС. Раздвижиха се, започнаха да разпространяват най-различни слухове. Всичките в изказванията си възхваляваха Тито, като единствен защитник на интересите на земеделските маси. Твърдейки, че у нас били най-онеправдани и подтиснати селяните. Благодарение на твърде слабо проведената а някъде и никаква разяснителна дейност отстрана на ПП получи се така, че реакционните елементи печелеха симпатии и поддръжката от страна на организираните земеделски маси. Не бяха редки случаите когато на дружбени събрания поради слабата подготвеност на ор торите последните изпадаха в положение да не могат да отговарят на тенденциозно зададени въпроси от страна на реакционни елементи. В резултат на което много от организираните членове иначе честни и добри О.Фронтоци възприемаха реакционните становища. Така например:

Стоян Атанасов Михов-член на Градското ръков. на дружбата Хармаили през м.юли т.г. пред дружбени членове е заявил: "Ние, Тито трябва да го провъзгласим за почетен член за Земед.Съюз, защото милее за своя народ и не се подава на чужде влияние, мисли за селяните".

Георги Стаматов от Горна Джумая пред общо дружбено събрание през м.юли т.г. заявил: "Ние сме с Тито, той избра правия път. Ако англо-американците вземат превес ще отиде с тях, ако ли СССР вземе превес с тях и това е най-правилната политика сега, тъй като сме изправени пред война"

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

В Бургас на състоялото се събрание на 8.VII т.г.Стефан Чикакчиев Лутан Калоянов,Васил Костов и още 4-5 души отказали да подпишат резолюцията на Н.С.на ФО относно кризата в ЮКП,мотивирайки се,че това е работа на комунистите и съвсем не ги засяга тях/земеделците/./Помес-тено в бюлетин бр.167 от 19.VII т.г./

Начо Василев от Добрич през м.юли т.г. казал:"Тито няма да отстъпи на Русия,тъй като партията му взе решение да го подкрепи".

Марин Авджиев от Добрич през м.юни е заявил:"Щом Югославия се откъсне от Русия,то с положителност и Румъния ще се откъсне.Така СССР ще остане сама и в една бъдаща война ще капитулира пред западните сили".

Димитър Иванов от с,Вършец през м.юли заявил;"Тито излезе много умен водач,като не е позволил ва СССР да се меша във вътрешния живот на Югославия".

И редица подобни изказвания от този род.

Тенденциозно започнаха да се разпространяват слухове от страна на десно реакционни елементи членове на БЗНС,че е предстояща правителствена промяна и в новия кабинет да бъдат привлечени Оббов,Драгнев,а даже се разпространяваше и слуха,че ще бъде привлечена и опозицията в лицето на Борис Бумбаров и Асен Сталболийски,които били викани от Георги Димитров,така и Дрънгнев се готвят да бъдат повикани за да оправят работите в съюза.В резултат на тези слухове,има раздвижване от страна на привържениците на Оббов и драгнез,които отново се гласят да заемат ръководни места в съюза и в заетите административни служби от страна на земеделците.Особено широко се разпространи през първата половина на месец август слуха,че Трайков бил задържан при опит за бягство./Бюл.бр.175/.

ОПОЗИЦИОННО НАСТРОЕНИЕ ВСРЕД ЧЕСТНИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ МАСИ И ВСРЕД НЯКОИ ОТ ЧЛЕНОВЕТЕ НА ОКОЛИЙСКИТЕ РЪКОВОДСТВА.

Като резултат от слабо проведената разяснителна работа на страна на ПП на БЗНС,сред дружбените членове се дойде,со това положение,щото реакционните слухове и настроения прокарвани от страна на десно реакционните елементи се възприеха от голяма част като "чисто монета",поради което се получи така,че много от честните члинове в това число и членове на околийски ръководства,които до скоро се държаха добре започнаха да проявяват известно колебание.За отбелязнаве е,че това колебание все по-определено минава в открито опозиционно настроение.Така например:

В поморие през м.юни дружбата не е провела никаква разяснителна работа,а дори е разколебавала членската маса,като членове от ръководството са казвали следното:"Защо пък правителството настоява толкова много,да се прибере реколтата,изглежда се страхува от война".

Айтос-Председателя на дружбата послещнал с задоволство разпространяваните слухове,какво Георги Трайков е изменил на ОФ,като казал,че всички ще станат лоши щом като не изпълняват заповедите на комунистите,няма да съществуват.

В гр.Кърджали през месец юли членовете на околийското ръководство,които са се проявявали до преди като добри О.Фронтовци,във връзка със събитията в ЮКП са застанали на позиции защитавайки Тито и политиката му твърдейки,че такава е била линията и на Ал.Стамболийски.

На 22.VII т.г. в гр.Попово на състояло се събрание на градското ръководство при разясняване положението в ЮКП част от членовете на същото се противопоставили на докладчика,като са защитили Тито и са казали,че Тито е прав и защитавал независимостта на Югославия.

На 15.VII.т.г.Аспарух Фурнаджиев,член на градското ръководство е заявил,че ако го пратят пак да ходи по агитация по селата не щял да отива,защото народа нямал вяра вече в управниците и че в София ставали някакви бъркотии,Георги Димитров избягал в Русия,а пък други членове на Ц.К. на Р.П./к/ били задържани,понеже се противопоставили на водената политика.

Изнесените до тук констатации могат да се подкрепят с още много факти голяма част от които сме съобщавали ежедневно в"бюлетина за вътрешно политическа информация"от последните 2_3 месеци.

Тези факти дават основание да се заключи,че положението в БЗНС става обезпокоително в смисъл,че от ОФ организация той все по определено се превръща в прикритие и форма за"легална" разложителна дейност от страна на врага.

По наша преценка при сегашното си състояние Постоянното Присъствие е негодно да вземе реални мерки за оправяне на положението в собствената си организация.Налага се час по скоро да му се окаже помощ, като заедно с това се вземат мерки сред организираните здружени земеделци и съчувственици на БЗНС за изтръгването им от вражеските влияния на които са изложени поради неспособността на ПП да им даде правилно и авторитетно политическо ръководство.

Прилагаме към настоящия доклад кратка сводка за вражески и нездрави политически проявления на изтъкнати земеделски дейци от различни краища на страната.

За НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ВИ:

/ В. Чанков /

Из архивите на ДС

357

110

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
Началник отдел I-ви

/В.Чанков/

София. 30.IX.1948 г.

П Л А Н

На агентурно-оперативни мероприятия по разработката на "Лисица".

Разработва се в връзка с подозрение, че като известен социал демократ и имайки връзки с западните социалдемократически партии които са съюзници на империалистите и подготвят психологически светът към нова война. Може да има връзки с чуждото разузнаване.

От наблюдението което сме направили от 9.IX.1944 год. до сега, връзките му с Обов и други политически водачи, които са си отживели времето, се вижда, че "Лисица" е голям враг на комунистите. Това проличи когато Русенската организация на БРСДП-ОФ постави въпроса за сливането на двете работнически партии. Предложението за сливането бе посрещнато враждебно от "Лисица".

ДИМИТЪР МАНОЛОВ НЕЙКОВ е роден в гр. Тулча-Добруджа, на 21.V.1885 год, жител на София ул. "Шейново" № 13 в собствена къща, българин, български поданик, ист. православен. Средно образование е завършил в гр. Силистра. Следвал е историко-филологически науки в София, а след това в Мюнхен-Германия. Първоначално учителствува, а от 1905 год. става политически деец на БРСДП, за която му дейност е осъждан от фашистката власт. Избиран е за народен представител в XX, XXI, XXII, XXIII и XXIV народно събрание от страна на БРСДП.

Активен кооперативен и банков деец. Избиран е за председател на кооп. "Напред" и в Съюза на популярните банки.

Дългогодишен главен секретар на БРСДП. Участвувал е в международни конгреси на Социалистическите партии.

Женен е за Райна Георгиева Ярманова, родена на 8.XI.1888 год

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

111

в Прага-Чехия. Има средно образование домакиня. Членка е на БРСДП.

Има две деца. Любомир 37 год. има висше търговско образование, търговец вносител, член на БРСДП, а понастоящем се намира в Турция-невозвръщенец, менен за Живка Георгиева.

Асен-30 годишен, завършил юридически науки, досегашен редактор на в. "Народ", член на БРСДП, живее при баща си. Материалното им състояние е много добро, имат къща на ул. "Шейново" № 13 и друга на ул. "Професор Коснер" № 6.

Разработката е възникнала на 2.X.1946 год. в връзка с получеността донесение от агент "Германеца", че на 2.X.1946 год. М-р Нейков и Александър Обов са имали среща в дипломатическия клуб, която продължила дълго време. След тази среща Александър Обов е казвал пред свои близки, че Димитър Нейков постоянно го молел да склони /Обов/ и да образуват някаква коалиция между партиите ни ако не може, то поне между БЗНС и БРСДП срещу комунистите в изборите. След излизане от клуба "Лисица" се срещнал с един свой познат, на който казал, че Ал. Обов е заблуден и не вижда опасността от комунистите, която грозела страната.

На 4.X.1946 год. вечерта пак е станала среща между Ал. Обов и "Лисица". Водения разговор е бил пак в връзка с образуването на някаква коалиция между БЗНС и БРСДП за спасяването на България от комунистическата опасност, след която среща Ал. Обов се изказал "пак мога да правя коалиция с такава групичка която представлява неговата партия".

По донесение от 9.X.1946 год. от агент "Германеца" се вижда, че в последните дни на изборите, за да изпробат настроението на "Лисица", използувайки неговата слабост,

, която го разпитала какво смята, ще стане с изборите. на нейните въпроси той отговорил, че ако спечелят и успеят да вземат болшинство в изборите, те ще прокарат такива закони и ограничения с които ще се отнемат всички права на гражданите за спокоен и мирен живот. И за такива като него които работят за тая власт ще бъдат създадени закони за да бъдат унищожени морално и материално.

По донесение на агент "Германеца" от 15.X.1946 год. "Лисица" се е срещал в клуба с Стойчо Мушанов и са водили разговор, че липсвали средства за изборна борба. "Лисица" се е оплакал, че като М-р на търговията е правил най различни услуги на търговци и индустриалци, давал им разрешителни и ги снабдявал с материали. Сега, когато той ги търси да дадат пари за изборите, те отказвали и се криели.

Същата вечер "Лисица" е водил разговор и с Бумбаров, пак в връзка с изборната борба. Между другото "Лисица" е казал: "хората на Никола Петков са много наивни. Не виждат тактиката на комунистите. В началото на агитацията ще оставят да се проявят някои агитатори и смелчаци, за да говорят против комунистите и управлението и два, три дни преди изборите всички ще бъдат обезвредени, а някои от тях задържани".

На 16.X.1946 год. се е състояла среща между К. Мушанов и "Лисица, в клуба, където Мушанов се оплакал, че милицията го спирала и обискирала автомобила с който ходел по агитация. След като изслушал оплакванията на Мушанов, "Лисица" е казал: "за тия своеволия на комунистите са виновни най_вече Дамян Велчев, Кимон Георгиев и Никола Петков, които тикнаха в ръцете на комунистите вътрешното министерство, което представлява две трети от цялата власт.

От архивите на ДС

112

На 16.X.1946 год.е била устроена вечеря от Георги Русчев-сливенски текстилен фабрикант,на която са присътствували,Ниж Ниперков,Владо Георгиев,Велизар Пеев и др.На западения въпрос от Владо Георгиев на"Лисица","какво ще предприеме Александър Обов","Лисица"отговорил,"на времето той не ме послуша взаимно да се подпомогнем в един десен блок срещу комунистите.Сега,понеже в ЦК на комунистите е зле регистриран,нищо друго не му остава давен да играе по гайдата на комунистите!

На 11.IX.1947 год."Лисица"е изпратил телеграма до Леон Блум по случай 75 години от неговия рожден ден.

През време на конгреса на БРСДП,състоял се на 8.X.1947 год. и след изнасянето на докладите и изказванията на делегатите,"Лисица"е бил обграден от група делегати,които му задавали разни въпроси.Един от делегатите казал:"комунистите правзеха всичките кооперации",на което"Лисица" е отговорил:"не бързайте!Щом забележите нередности веднага ги бичувайте.Едва успях да спася популярните банки от тях!

На заседанието на ВПС на БРСДП,състояло се на 25.I.1948 год което заседание трябваше да одобри политиката на правителството възникна и друг въпрос.Тук русенската организация на БРСДП предложи резолюция с която се искаше обединението на БРСДП и РП/к/. "Лисица"се обяви против тази резолюция като каза,че още е рано за сливането на двете работнически партии,това щяло да дойде по самосебе си.Авторите на резолюцията той ги окачестви като "безотговорници"и трябва да бъдат наказани.

По същия повод,на заседанието на ЦК на БРСДП,състояло се на 26.I.1948 год.обекта е искал изключването на русенци от БРСДП за гдето са разпространили ризълюцията за сливането без знанието на ЦК.

През м.Май,след едно заседание на ИК на БРСДП,обекта е казал прид свой приятел,че стопанския живат в страната е парализиран,масите били отчаяни и крайно обедняли.В БРСДП се намерили предатели които са я предали,Тактиката на комунистите била,да разлага социалистическата партия с своите оръдия,като Митовски и с това да я унищожат.

След обединението на БРСДП с РП/к/ обекта бил посетен в домът му от негов познат с когото разменил мисли по обединението. Обекта е казал,че е приел обединението с огорчение.Според него бил предател,а е страхлив евреин, и го наругал за недостойното му държане пред комунистите.

От гореизложеното се вижда,че"Лисица"е скрит враг на социализма.С подмолната си дейност той ежедневно спъва развитието на социализма в нашата страна,а чрез връзките си които има и подържа с чужбина уронва престижа на правителството.

За да установим в какво се състои вражеската му дейност и да установим връзките му с чужбина по специално с втория интернационал и с някакво социалистическо бюро за Балканите,което има по седалище гр.Париж-Франция.

За да може разработката да върви правилно и системно са набелязани следните мероприятия:

1/Ще бъде насочен агент"Дреновски"който е в добри приятелски връзки,за да установи от какви политически лица се посещава обекта.

Срок за насочване-10.X.1948 год.
Отговорник-Н-к III гр.Г.Гьорев

2/Ще бъде насочен агент"Караславов",който има приятелски връзки с обекта и посещава домът му. ?

Срок за насочване-15.X.1948 год.
Отговорник-Н-к II служба Ст.Митев

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г. Секретар :

113

3/Ще бъде вербован информатор по квартира с цел установяване кои лица посещават дома на обекта и по кое време.

Срок за посочване-15.X.1948 год.
Срок за вербовка-15.XI.1948 год.
Отговорник-Н-к III гр.Г.Гьорев.

4/Ще се проучи с цел вербовка лицето _____ - _____, който знае връзките на обекта с Ал.Обови тяхните съвещания за коалиция в изборите срещу РП/к/,и да се документира подписването на някакъв документ от обекта,посредством подставянето му на някаква млада жена.

Срок за проучване и посочване-20.X.1948 год.
Срок за вербовка-5.XI.1948 год.
Отговорник-Н-к III гр.Г.Гьорев.

5/Контрол на кореспонденцията с цел,установяване връзките му с II интернационал и социалистическото бюро за Балканите,с седалище гр.Париж-Франция.

6/Уреждане телефонно подслушване с цел,установяване връзките му с телефонните постове,за да се установи дали не прави някакви срещи с лица извън града,кои лица го търсят и какви са връзките им.

Срок-за уреждане подслушването-25.X.1948 год.
Отговорник-Н-к III гр.Г.Гьорев.

7/Проучване имотното състояние и финансовите източници.

Срок за проучване-20.X.1948 год.
Отговорник О.Р.Б.Велинов.

8/Проучване роднинските връзки,чрез които евентуално може да получава и предава кореспонденцията с чужбина и дали не поддържа връзки с сина си Любомир,който се намира в Турция като невозвръщенец.

Срок за проучване-20.XI.1948 год.
Отговорник-Н-к III гр.Г.Гьорев.

ОДОБРИЛ:
Началник отделение"А"

/М.Гинев/

СЪСТАВИЛ:
Началник III група

/Г.Ст.Гьорев/

СЪГЛАСЕН:
Началник I служба

/Н.Трифонов/

28.IX.1948 год.
София.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

122 II
116

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК СЕКТОР Д.С.
3.XI.1948год.гр.Враца

П Л А Н.

на агентурно оперативните мероприятия по личната активна агентурна разработка"ХАЙКА"-,уличен във вражеска агитация и пропаганда,и Н.Петковистка дейност,разработвасе:

I

1.ПЕТКО ХРИСТОВ СТОЯНОВ роден в гр.Орехово през 1881год.,произхожда с заможна семейство,женен,с три деца.Прогимназиалното си образование завършил в гр.Орехово,след което заедно с родителите си се изселва в София където завършва гимназиалното си образование.Висше финансово образование е завършил в Русия-бил е стипендиант,а по късно отива в Германия,където специализирал в същия отдел.В България се завръща през 1910год. и става професор.Като такъв не е бил обичан от студентите и е предавал в университета до 1947год.През време на отечествената война 1915/18год.е бил министър на железниците.

Преди 9.IX./44год.е бил член на радикалната партия/1924год/като такъв е бил член на Висшия партиен съвет.По късно става член на демократическия сговор,като се отделя заедно с една част от Радикалната партия и по-късно пак се присъединява към същата.През 1928год.заедно с Йончо Икономов от гр.Орехово и др.наново се отцепват от радикалната партия и отиват в демократическата партия на Мушанов.По късно,през 1935&36год.напуска демократическата партия и се обявява за не зависим демократ,какъвто остава и до сега.През 1938год.е избран в единния фронт-/работници и селяни/но не е бил избран,за народен представител.От 1938год.почва да дава вид,че се е пробощил и симпатизира на прагресивното движение и след събарянето на 9.Септември на фашистката власт става министър на финансийте.

След отцепването на Н.Петков от О.Ф.той подписва декларация,заедно с другите опозоционни нар.представители и минава открито на страната на опозицията начело с Н.Петков.

През март 1948год.бива въдворен в Орехово,където се намира и понастоящем.Общо,същия не се ползва с добър авторитет всред гражданството,поради неговата надменост,и няма широки връзки.Такива поддържа с лицата:

Йончо Димов от гр.Орехово-осъден от Н.съд и излежал присъдата си,Михал /Мишо/Нинов от гр.Орехово-бивш адвокат,злостен враг на О.Ф.и най вече на РП/к/,Йордон /Данчо/Василев Ненчев от гр.Орехово-анархокомунист.Установени са такива и с Мара Боян Цекова от гр.Орехово-бивша членка на БРСД О.Ф.а сега приета за членка на РП/к/ и Коста Р.Илиев от гр.Орехово-по занаятие железар,който упражнява своята професия в къщата на Петко Стоянов

По нареждане на Сектор Д.С.-Враца с писмо №1783 от 23.IV./48год.същия трябваше да се вземе на активна разработка,но такава не бе поведена,тъй като не разполагахме с агентура за обслужването му.Правеше му се само в.н.и постъпваха известни материали от не оформена агентура.От констатираните досегашни негови изказвания се вижда,че същия води вражеска агитация срещу О.Ф.Така например в домът на Йордан В.Ненчев са се били събрали лицата Петко Стоянов с жена си,Христо Торбов-член на БЗНС-Н.Петков и Хюсамедин Раджепов и жена му,където са слушали радио Лондон и са коментирали по този повод.При това Петко Стоянов казал,че положението в Турция било много добро.Пред Янко Симов/Мечкаря/,че власта на О.Ф.щяла скоро да си отиде и че щяло да стане преврат.На 10.VI.т.г.Петко Стоянов е казал, че е слушал Австралийското радио,което съобщило,че е образуван междунар. легион в който влизат лица от всички източни държави,с изключение на България и СССР.Сформиран е в Америка и че щял да прерастне в съпротивително движение против демократичните държави.Казал още,че влезлите в легиона стават афтоматически американски поданници и след победата ще бъде гарантирана пенсията им.На 5.VI.т.г.казал,че лейбърпартия е майката на всички партий/социалистически/в света.Добавил още,че в Англия тя е едно нещастие за света тя кокетира с болшевизма.Обаче Американската,тя е твърда на позициите си срещу болшевизма и е последователна в демократическата си пол

КРДОПБГДОРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДОРСБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

политика.Под демократически страни той разбира:Франция,Гърция,Турция,Англия и др.По отношение стамалите на последак събития в Югославияказал, "Аз гладам оптимистично на събитията в Югославия,за мене е ясно вече че чорапа почва да се разбрижда от Балканите."

От горезложеното се вижда,че същия се явява като разпространител на зловредни слухове против О.Ф.власт.Още повече че това което каже той се взема за истина от страна на вражеските и недобре политически ориентираните среди,тъи като същия е професор и се ползва с големо име.Този вид вражеска деиност и агитация на Петко стоянов макър и в строго определен кръг се явява като интелектуален подбудител.Ето защо е необходимо същия да бъде взет на агентурна разработка с цел пресичане вражеоката му деиност.

II.АГЕНТУРНО ОПЕРАТИВНИ И СЛЕДСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ.

Поради това,че обекта не ебил на о.н.или предварителна разработка, не разполагаме с агентура вербована за обслужването му.Материалите които имаме добите за него не са добити по агентурен път,а от лица-партийци на които е възлагано да го наблюдават.Можем да отбележим,че някои от тех може да се използват и при откриването на активната агентурна разработка Така например набелязания кандидат за вербовка- за информатор-квартирник ще бъде използван по разработката,за когото вече имаме разрешение за вербовка.Същия е в блиско съседство което ще му позволява да извършва непосредствено наблюдение.нещо повече.Но професия е фотограв.което може да се използва при документация на известни факти отнасящи се до разработката.Чрез него ще може да остановим кои лица посещават домът на агента и кога същият излиза от домът си и се връща.Също предвиждаме и за когото имаме разрешение-Михал Михалов Сапунов,които работи в халите,същия ще наблюдава,кога идва Петко Стоянов в халите с кой лица се среща там,какви разговори води и какви и от кого му се правят отслуги в халите,като се има впредвит,че том редовно ходи в халите за пр продукти.

Също така предвиждаме и за когото имаме разрешение за лицето -ваксажия и хамалин които ще го наблюдава от излизането от домът му и къде ще ходи и с кого ще се среща обекта.

За пререгистрация на кореспонденцията на обекта сме предвидили а лицето .За когото имаме вече разрешение,които ще ни информирва само за неговата кореспонденция от къде получава и къде праща също и лицата с които си кореспондира.

За придобиване на нова агентура предвиждаме трима души,които не са набелязани,а допълнително ще бъдат набелязани.Като единия от тех ще насочим направо към обекта чрез когото ще черпим сведения за изказванията на обекта,втория ще насочим кам лицето Йончо Димов които е личен приятел и тесно свързан-политически с обекта,чрез когото ще черпим сведения за изказванията на обекта пред Димов а третия ще насочим към лицето Мишо Нинов които също има допирни връски с обекта и ще има задачите на втория.

Проверката на агентурата ще извършваме главно чрез паралелното поставяне на задачи отнасящи се до обекта и построиване на външно наблюдение на същите,на което ще използваме информатора за външно наблюдение и информатора по квартирник- които ще фотографира секретно срещите на обекта и някои ценни материали.

Ще искаме разрешение ви вид. отн. - за ПУК.

III.ПРОФИЛАКТИЧНИ АГЕНТУРНО ОПЕРАТИВНИ МЕРОПРИЯТИЯ.

Поради това,че обекта прави своите изказвания пред строго определени хора неможат да се предвижат мероприятия по разобличаването му. Поради напредналата му възраст не съществува никаква опастност да предприеме бегство зад границата и др.за това не предвиждаме никакви мероприятия.

IV.ПРОВЕРОЧНИ И СПРАВОЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ.

Такива за сега непредвиждаме но в процеса на разработване или след проверка из архивните материали се укажат такива ще бъдат използвани като допълнителни установачни данни за него и според характера на същите ще зависи в какъв смисъл ще бъдат използвани.

1892
3 екзем.
изпълнител 1201

Съгласен
О.р.: Н-к Д.С.:

Одобрявам:
И-р секция I-ва

Из архивите на ДС
363

8

КОМАНТАРИ И ИЗКАЗВАНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С КОНГРЕСА

I.В СРЕДИТЕ НА БЗНС

Относно конгреса на РП/к/ и бъдещото съществуване на БЗНС,председателя на II районна дружба Георги Стоименов е каза, че даже Земеделския съюз да просъществува още най-много година две,трябвало въпреки това да има здрава организация и дисциплинирани членове.Петър Стоянов - касиер на II районна дружба на въпрос защо не е украсено клубното им помещение във връзка с конгреса на РП/к/ е отговорил,че не са мислили по този въпрос а ис специално нареждане нямало,поради което той,а също така и много други членове на БЗНС гледали безучастно на предстоящия конгрес.

По сведения от източник,преди конгреса-началото на демекри,земеделските среди били разпространявали слухове, че комунистите са разбрали,какво немогат да обхванат селото и затова след конгреса си щели да дадът по-голями права на БЗНС в управлението.По този повод имало изказвания на някои земеделци,че дружбите трябвало да се стегнат, Тоя слух е бил разпространяван и от Димитров от ОЗПС.

На 16.т.м.,след заседание на ПП - Министър Георги Трайков се изказал,че в приветственото си слово на конгреса на БРП/к/ щял да каже,че БЗНС е борческа организация,още от времето на Ал.Стамболийски, и че се е борила срещу фашизма и продължава да се бори,а също така,че е организация на селяните в България и,че е допринесла много за разгрома на фашизма и пр.Против такова негово изказване са се обявили Ради Найденов и Яни Янев. Трайков, се е корегирал,като казал, ще си взема бележка от критиката на горните двама.

На 13.т.м.,във връзка с конгреса Оббов е казал: носят се слухове,че конгреса ще вземе решение,България да се присъедини към СССР.Аз смятам,че това са празди работи,но е ясно,че ще се вземат важни решения,които ще имат за цел да насочат БРП/к/ по пътя отчертан от другите компартии,от които път тя беше почнала да се отклонява.РП/к/ беше станала много умерена през последните години,дори беше тръгнала малко на дясно.

На 20 .т.м. във връзка с откриването на конгреса Ал.Оббов е казал: откриването на конгреса беше наистина величествено и неможе да се отрече,че имаше масово стичане на народ,който аклами раше конгресистите,но нищо чудно от това БРП/к/ е градска партия,по важното е,че между тълпата нямаше селяни. Когато ние правим конгрес площадите се изпълват от селяни дошли доброволно. В настоящия случай не трябва да се изпуска из предвид,че РП/к/ е управляваща партия.По нататък Оббов,продължил, в откриването на конгреса намирал интересна само речта на др.Г.Димитров,а също така,че съветският представител Суслов,в своето приведствие не спомена нито дума за Г.Димитров.Речта на Г.Димитров, ми прави впечатление,че е много въздържана,без остри нападки,срещу буржоазията и външните врагове,Интересни са също признанията на някой членове на партията за корупцията и безаконнията които се допускат от някой членове на РП/к/. Важно е също така признанието, че от общата маса партиини членове само 28% са работници,а от тях само 1/2 са индустриални работници,този факт говори ясно, че в България нямаме още ясно обособен пролетарият или,че ако има такъв той е класово неосъзнат и неорганизиран в компартията.

9

Има някой работи от историческия преглед от речта на Г.Димитров които не са напълно верни,а други са преувеличени,най-важната особено около събитията през 1923 година.

В друг разговор относно конгреса,Оббов е казал един виц,че българският народ бил обещал на Г.Димитров в чест на конгреса три неща: два дни тъмнина, три месеца хлад и 350 дена глад. и,че сега конгреса щял да реши да приеме или не тия обещания

На 26 .т.м. Оббов е казал,че V-я конгрес на РП/к/ представлява голям актив за компартиите и,че заздравява де голям: стежен позициите им.

Георги Драгнев, при разговор за конгреса се е изказал,че той ще протече тихо,защото първо делегатите ще се вслушат в ръководството,понеже са най-добрите комунисти.Към същото Драгнев е добавил,че нашия народ го хубави нещо,но преди да се стигне до тях щели да се дадът много жертви от сегашното поколение което щеле да се изхаби в тоя строеж.

На21 .т.м. по доклада на др.Г.Димитров,Драгнев е казал,че е такъв,какъвто не е правен до сега,обаче онзи пасаж от речта му дето се говори за отпадането на колебливите и двулични елементи от БЗНС,Драгнев , смята,че се отнася и за него и се чувствувал огорчен.

На 23.т.м. Д-р Михаил Геновски, е казал: към Югов имам симпатии още от времето,когато бяхме кандидати в една избирателна околия.От него съм научил много нещо,но сега гледам речта му и съжалявам,какво иска да каже той с това,че селяните доброволно влизали в ТКЗС,когато,ако по отделно разговаряме с тя ще видим,че политическите сили са ги накарали да влезат,а не интереса.Речта на В.Червенков, е по силна в някой отношение и по-конкретна.Той направо казва,народната демокрация е една форма на пролетарската диктатура.У Димитров, е казано малко по-другояче.На нашите селяни не е разяснено що е кулак и социализъм,а и аз също желаех да науча как ще бъдат формулирани тия понятия.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

II.В ЗВЕНАРСКИТЕ СРЕДИ.

На 9.т.м. Ангел Гадев,звенар-реакционер е казал: Изглежда,че комунистите за своя конгрес се самозабравиха в хва-Лението на Георги Димитров.Те искат да създадът от него една кукла- силна личност.На конгреса ще вземат такива решения на с които напълно ще очуждът целия български народ.

На 10.т.м.Ст.Ценков,звенар е казал: комунистите ограбиха народа,а сега с конгреса ще узаконят своите грабежи,народа гладува.Много се стегат те за тоя мърсен конгрес,но ще видиме какво ще стане.Каквото и да правят хората нямат пари и гладуват. Учени хора са без работа, а полуграмотни и развратни елементи заемат отговорни постове.В момента ние трябва да мълчиме и наблюдаваме.Затова,че до края на 1949 година те няма да останат това ви гарантирам,конфликта е неизбежен.На конгреса те ще искат да ударят селяните и занаятчиите,защото са най-борческото съсловие.

На 12.т.м.Ц.Георгиев.звенар е казал: войната е неизбежна и конгруса се отлага по нареждане на Коминформа.Нашите комунисти не са доволни,защото виждат,че народа е без пари и гладува. При един конфлик ще се справиме с комунистите за 24 часа.Американците имат шпиони тука и знаят,че народа е против комунистите.

На 1о.т.м. Младен Младенов Касабов,звенар е казал: че след като минел конгреса на РП/к/ от София щели да бъдат изселени много хора предимно стари,а на тяхно место докарани от провинцията млади хора.

На 10.т.м.Асен Гранджев,във връзка с конгреса е казал че датата на конгреса не зависела от нашите комунисти,а от Информбюро.Това се било потвърждавало от факт,че не само у нас,но и в Унгария конгреса бил отложен.

На 10.т.м. о.з генерал Крум Колев,се изказал че след конгреса на РП/к/ ще бъде ликвидирано. И непосредствено след това щял да изникне някой процес на звенари начело с Д.Велчев В.Юруков Е.Стоименов идр.

Атанас Кочев звенар при разговор е заявил, комунистите харчат милиони за украси и пропаганда в подготовката за своя конгрес.Но въпреки това комунизъма в селата е в упадък. Маса хора записани при тях ги напускат и нежелаят да им се говори за комунизъм. Само в градовете имат малко хора.но и тях вече губят.

Л.Владиков-звенар е казал: конгреса на комунистите ще удари земеделците /кулаците/ занаятчиите и ще премахне домашните прислужници.В самата комунистическа партия ще бъдат прочестине организациите от съмнителни елементи,после постопенно ще се прочистят и Единните организации от вражески елементи. Може да се каже,че комунистите имат за сега подготвен кадър с който могат да проведат за сега всички свои задачи.Те ни мразат нас звенарите,защото виждат в нас ум и дипломати.

На 15.т.м.Звездомир Иванов-звенар е казал: комунистите вече бързат със своя конгрес,защото във връзка с тоя конгрес са имали голями търкания в ЦК и политбюро на партията.

Ако не е Г.Димитров,който въпреки,че е болен все още не изпуска юздите на партията до сега тя да се е разцепила.След конгреса положението още повече ще се затегне.Терора ще продължи,изселванията ще се засилят и за една година в София няма да остане нито един гражданин който не мисли като комунистите.

Трифон Трифонов, се изказал1че е възможно конгреса да направи известни констатации за изменение съотношението на силите в страната и съответно това ще вземат решения за още по-силното истъкване ръководната роля на РП/к/ в нашия обществен, политически и стопански живот.

На 17.т.м.Атанас Ганчев-звенар е казал: тия гадове комунистите са се раздвижили,но този конгрес дето го правят ще им е последен.При първия повик народа ще им изреже главите,селяните са недоволни и пищят от тях,занаятчиите също.

На същата дата Владимир Жеков-звенар е казал: Виж другарите конгреси правят,а ние нищо,тоя конгрес е против нашите интереси и ние трябва да се стегаме.

На 18.т.м относно конгреса М.Касабов-звенар е казал че на конгреса се очаквало да се вземат важни решения1които факти чески били решени предварително,а за делегатите оставало само да ги гласуват и викат "ура".Той бил научил,че първата работа на конгреса щяла да бъде да се национализират занаятите и направи парична реформа.

На 19 т.м. по повод доклада на др.Г.Димитров,Асен Кемилев-звенар е казал: Най сетне изплюха камачето1асно е,че от думите на Димитров относно ОФ партиите,че те трябва да се разтурят или слеят.

На 20 т.м.Трифонов е казал,че научил лично от някои членове на Звено,че били недоволни от поздравленията на Кулишев на конгреса на РП/к/,особено от обращението с което ги поднесъл. Така например възмутително било,че Кулишев е поднесъл поздравите не от името на партията,а от приятелите му от ЦК на партията. Трифонов с радост е подчертал пасажа от доклада на др.Димитров относно съществуването на партиите от ОФ,като е казал,че в скоро време първи район при Софийската организация ще се занимае с това положение.

На 21 .т.м.в ЦУ на Звено е било получено съобщение от Пловдивската организация,че начело с члена на ИК Петър Райчев е-казал в едно сове заседание е взела решение в резултата от доклада на др.Димитров пред конгреса на РП/к/ да се саморазтури намирайки,че не е необходимо по нататашното и съществуване.

На 17 .т.м.Ц.Василев-звенар е казал: 18 декември ще бъде най-революционния ден в историята на България.Комунистическия конгрес ще вземе важни решения,които ще са съдбоностни за България.Ще се върви към комунизъм,а за Звено повтарям,че то ще си остане по външни причини до като България бъде приета в ООН.

На 18.т.м. Борис Янем-звенар е казал: конгреса на РП/к/ започна повечето от делегатите както се вижда знаят да викат ура.Ураджилъка преобладава,а решенията са предварително взети.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

На 20.т.м.Ц.Георгиев - звенар е казал: от доклада на Г.Димитров се разбира,че другите партии от ОФ са изпълнили своята историческа задача,и само ако желаят може да съществуват но как ще съществуват когато се казва,че са изиграли ролята си.

На 19.т.м. Атанас Дамчев е казал: в доклада си оня разбойник Димитров пак се заканва,но на него му е лесно утре ще избяга в Русия със самолет,той иска да върне у нас робството още от преди вековo.Целия народ е оголел и огладнел,а той работ по заповед на Русия,сега плаща дето са го хранили там.На конгреса ще се вземе решение да се отнеме земята на селяните,ще се ударят също занаятчиите и търговците,но те няма да траят като индустриалците.

На 23 т.м.Манол Стоинов, във разговор по конгреса е казал: че обективни условия за самостоятелното съществуване на Звено няма,той обаче още не си бил оформил становище какво може да се направи,тъй като база за сливане в РП/к/ нямало,а за сливане с другите партии не намирал никакво основание.Ца постепенно саморазтуряне на партията не бил,понеже го считал за недостоино.

На 22 .т.м. в ЦУ на Звено, Кулишев е съобщил,че е говорил с К.Георгиев по въпроса за съществуването на партията, и взели решение да се срещнат с хора от РП/к/ и обмислят въпроса за ликвидирането на Звено.

На 23.т.м.Стилян Максимов -звенар от 4 район се изказал във връзка с доклада на др.Г.Димитров,че съдбата на всички партии е решена в смисъл,че отдавна са престанали да съществуват.Върховете на Звено,допълнил Максимов извършиха и продължават да вършат предателство спрямо интересите на своите членове,които непосредствено след 9 септември 944 год. ги залъгваха с едно или друго.За нас старите това няма значение,ние си отиваме,обаче за младежите,които бяха излъгани да дойдат при нас ще се отрази зле върху бъдещето им,защото те се намират в безпътица.

Д-р Рафаилов-звенар по повод подготовката за следконгресния митинг е казал: ще мръзнем днеска и ще викаме ура на другарите. Смее ли някой да не излезе,комунистите си водят бележка за всеки гражданин,а и нали трябва пред руснаците и другите гости да се представим,че народа е с комунистите.След това същия добавил и това ако не е демокрация здраве му кажи.

По същия повод Д.Живаров-звенар е казал: ще манифестираме и ще викаме ура и с това ще дадем нашето съгласие,че сме съгласни със смъртната присъда която ни подписаха на конгреса, но нали СССР трябва да види,че народа е с комунистите.

На 20 т.м. по повод конгреса Геро Недялков-звенар е казал: че около конгреса е създадено доста шум.По всека вероятност Коминформа е имал за цел да представи конгреса пред свет като събития с отгромни последствие от международно значение= Това бил първият конгрес на комунистическа партия в границите на демократическият блок.Целело се да се покаже единството на блока от една страна,а от друга Комифрома ще прокламира политическото становище на страните с народна демокрация= Обстоятелството,че конгреса сава за първи път в България свидетелствувало,че окончателно сме възприели пътя на съветизма.В същият разговор Рачо Славков е казал,че събития от рода на нашия конгрес не става изолирани сами по себе си и трябда да се разгле-

жда като известен етап или звено в голямата политика която води Съветския съюз." За нас е по интересно да видим начина,по който и ние ще изграждаме социализма в нашата страна".Дали ще използваме опита на СССР или сами ще правим собствен опит.

На 22 т.м. Георги Георгиев /Шуката/ ул.Дунав 13 при разговор в ресторант "Кебата" е казал: ако това е оправия здраве му кажи.Конгреса решава що решава,пък ние тука зъзнем без въглища.Станахме като бухали на тъмното.

VII. В СРЕДИТЕ НА БИВШАТА РСДП-ОФ

В разговор между В.Спасов,Н.Исаев и др.Спасов е казал,че за сега Добри Бодуров влиза в ЦК на РП/к/ ,но след конгреса едвали ще остане .Същият е казал,още,че на бившите социалисти,комунистите нямали доверие.

На 14 .т.м.Симеон Въжаров,бивш член на РСДП-ОФ е казал,втръснаха ни вече събранията за този конгрес,каточели друг път не е правено конгрес.Непрекъснато се говори за конгрес за украса,за лозунги,плакати и пр.А конгреса ще бъде само една манифестация,защото решенията са взети предварително и само ще се докладват и приемат с акламации.

На 15.т.м.Павел Цолов, бивш социал демократ е казал Нашите делегати за конгреса от София са достатъчни,но подбора им е неудачен.След конгреса вероятно е Здравко Митовски да напусне министерския пост и остане директор на пенсионния фонд или Застрахователния институт.Добре,че се слехме с комунистите,защо както я бехме започнали в ЦК хептен щехме да издребнеем. Конгреса ще бъде величествен и ще има гости от много страни,всички тря бва да отделим време и сили в помощ на партията за осъществяване на решенията които ще се вземат на конгреса=

IV.в СРЕДИТЕ НА РАДИКЕЛНАТА ПАРТИЯ.

На 21 т.м.във разговор с Георги Константинов, относно доклада на др.Г=Димитров,Славчо Стоилов се изказал,че това е стара тема,само с един нов елемент,а именно в рамките на ОФ, партиите могат да се сливат или разтурват,но не и с РП/к/.Според Славчо Стоилов за всичко това имало много време и щял да се разреши въпроса за сливането.В разговор на 22.т.м. на същата тема Славчо Стоилов се изказал,че казаното от др.Димитров в доклада му за бъдещето на партиите е много важно и нам а да остане само на думи. Той смята,че след конгреса ще бъде поставен въпроса за бъдещото съществуване на Звено и Радителната партия.и смята че щяло да бъде внушено саморазтуряването на Звено,а да Радикелната партия имало малка вероятно да и бъде препоръчено дасе слее с БЗНС.Слабво Стоилов смата още,че след конгреса др.Димитров

Из архивите на ДС

ще го извика във връзка с бъдещето на радикалната партия. Последното мнение на Славчо Стоилов е,че скоро щяли даостанат РП/к/ и БЗНС,а не след дълго и БЗНС,щял да се разтури или слее с БКП.

На 22.т.м.Георги Константинов се изказал,че правел силно впечатление многобройните чужди делегати дошли за конгреса а от друга страна това показвало,че БКП се отценява като една от първите марксически партии.

За поздравленията поднесени от Славчо Стоилов Маврудиев е казал,че те били най-добрите от тия на Отечественофронтовските партии.

У ВСРЕДИТЕ НА ЛУЛЧЕВИСТИТЕ.

Кръстю Тодор Лулчев-лелчувист се изказал,че от конгреса зависело бъдещето на Лулчевистите,ако надделеела страната на В.Коларов в България щяло да настъпат редица реформи,като БКП се присъедини към ЮКП-От това пък щяло да се създадът по сносни условия за живот.

В разговор относно конгреса Евтим Николов-член на ЦК на РСДП /о/ е казал: днес от нас никой-нищо не може да направи при това положение=На поставения му въпрос,дали няма да бъде направен някой атантат с конгреса,той отговорил. ние винаги сме отричали това,само комунистите са луди глави и правят атентати.

В същия разговор Лулчевиста Е.Николов е казал: не съм във връзка със земеделците и не зная дали тия телета не готват нещо,но те попадат малко като братовчедите-комунистите в тяхните среди може да се срещне некое метиляво за тая работа.

Милко Х.Стефанов бивш член на ЦК на ССМ/о/ на 16 т.м. е казал,че след конгреса щяло да има голямо стягане и че не можебо да се очаква нищо хубаво за РСДП /о/.

На 20 т.м. Йордан Митев, лулчевист по повод на конгреса е казал: Г.Димитров разправя страшни работи,до максимум ще чисти и унищожава частние сектор,защото поражда капитализма.

По повод конгреса Станко Разбойников,известен лулчевист е казал, че в средите на бившите социал демократи от ОФ се коментирало,че на Здравко Митовски не се чувало много думата.Това нашо същите си го били обяснявали,чемкомунистите считат Здравко Митовски за кариерист и затова го изоставят на заден план.

В друг разговор Кръстю Т.Лулчев относно речта на др.Димитров и по специално въпроса за Пиринска Македония в нея1 е казал че Македония никога няма да се присъедини в България,защото живота в Югославия бил много по-свободен и сносен. Същият е казал,че др.Димитров обвинавял някой югославски водачи,че не признават нашето партизанско движение и добавил,нак ще го признаят когато то се състоеше от гамени и апаши,които подгонени от властта бягаха в балкана.

Славчо Ризов и Б.Белев бвиши членове на ССМ /о/ по повод конгреса са се изказали,че след нато терора на известни категории граждани щял да бъде засилен и щели да бъдат преследвани студентите опозиционери и бивши офицери.

Радослав Костадиев, член на ССМ /о/ във връзка с конгре-

са е заявил: София стана сборище на комунистите от всякъде,къде ходят все в София,кога конференции кога чествания все-в кога конгреси и т.н. Затова софийнци още неможели да се оправят.Порано германци ни били ограбили,а сега българи и то тези които претендирали,че носят новото.Кога е било това,продължил Косталиев зимата да бъдем без въглища през 1943 година когато бяха бомбардировките зимниците ни бяха пълни с въглища,къде е двегодишния стопански план нали е предсрочно изпълнен.Къде са благата или народа ще работи за тези що го управляват.До като не се даде думата свободне да каже какъв строи иска,няма да се оправим.

VI ВСРЕД ДЕМОКРАТИТЕ.

Георги Иванов Манафов,член на демократическата партия в присъствието на други демократи се изказал,че след конгреса на РП/к/ щяло да има смена на помощник министри и пълномощни министри.Това нещо го бил научил от журналиста Поп Илиев бивш земеделец.

На 20 т.м. Никола Неделчев демократ,се изказал,че радио Ню-Йорк1какво,че конгреса на РП/к/ нямало да бъде конгрес а маскарад и по скоро място за гимнастически упражнения на ръцете и краката и гласните органи.Защото всичко било наредено от Москва а тук само се одобрявало.

Христо Тивчев-демократ се изказал,че ако на конгреса не излезъл да говори др.Г.Димитров то трябвало да бъдем уверени,че той е починал.Според Тивчев,Димитров може и да е починал,но от СССР да са изпратили негов двойник който да се явява тук тамъ без да говори,за да се заблуждават хората.Така било направено и с Ленин когато починал.След смъртта му няколко месеца до като Сталин заздрави властта имало двойник на Ленин който се движел без да говори и се спира пред когото и да било.

371

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

16

VII СРЕД КАТОЛИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ.

На 9 т.м. Ст.Караджов,редактор на катулишния вестник истина е казвал,че се бил научил от някои си виден партиец,какво след конгреса от София щяли да бъдат изселени от 200.000 души противници на режима опозиционери,бивши държавни служители и др. И за да не правило впечатление,че принудително ги изселват щели да им казват само и те уж доброволно да се изселват в провинциа та където намерат за добре.Научил се бил също,че списъците в милицията от сега се изготвяли и затова той се замислил сериозно по въпроса къде да се изселва.

На 21 т.м. същият се изказал,че речите на др.Димитров и В.Червенков пред конгреса били хвърлили в паника всички граждан И всички чакали със затаен дъх резолуцийта от конгреса.Според Караджов др.Вълко Червенков се бил нахвърлил много остро срещу катулиците и ги нарекал сектанти,но той не можел да унищожи вярата на катулиците,защото които посегнел върху тях бъркал много и после се каел.Можело да се затворят църквите и спре вестника им, но това още повече щело данастрои котулиците да мразят посегателите комунист.

Професор Александър Петров се изказал,че в скоро времен правителството щело да предприеме честка сред православното свещеничество.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ

НАЧАЛНИК ОТД."А",ОТДЕЛ I-ви Д.Д.С.

Т У К

Д О К Л А Д - О Т Ч Е Т

за работата на II-ра група,отделение"А",отдел I-ви при Д.Д.С.през 1948 год. имаща за обект партията Народен съюз "Звено".

I. ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНАТА ОБСТАНОВКА ПРЕЗ ГОДИНАТА И ЗАДАЧИТЕ,КОИТО СА СТОЯЛИ ПРЕД ГРУПАТА ПРИ ТАЗИ ОБСТАНОВКА:

През 1948 г.нашата страна се намираше под знака на усилена подготовка за построяването основите на социализма.С оглед на това бяха проведени редица крупни мероприятия,като национализацията на индустрията/вкрая на м.г./,създаването на ЕОПО на О.Ф.,насрочването и провеждането на V-я конгрес на РП/к/ и др.Световната ситоация продължи да се избистря.Светът се раздели на два ясно очертани лагери водещи двубой за надмощия на политическата арена-този на реакцията,капитализма и империализма от една страна и от друга-лагера на мира,демокрацията и социализма.Мястото на нашата страна беше и тя се определя ясно и недвусмислено на страната на последния.

При тази вътрешна и международна политическа обстановка, обекта на групата - партията Народен съюз "Звено" през 1948 г.проведе огранизационно-политическа и обществена дейност свеждаща се в общи линии,до следното,а именно:

В връзка с декларацията на НК на ОФ от м.октомври 1947 г. за създаване ЕОПО на ОФ,партията НС Звено насрочи и на 3.I т.г. в София се състоя нац.конференция на НС Звено.Подготовката за същата, доколкото такава бе проведена,се направи от "центъра" и предимно от прогресивната група в партията,като последната имаше инициативата в свой ръце.Главната задача на левицата в тоя момент беше на всека цена да спечели конференцията с цел да разтури реакционните Ц.К. и И.К. на партията и да избере нови такива,като по тоя начин още повече парализира дейността на десницата.За да може левицата да осигури победата си в конференцията на своя страна,още по време на самата подготовка за същата,тя прибягна до редица маневри,като шантажира десницата в лицето на проф-те Стайнов,Чолаков,адвоката Ст.Брадинов и др.,да си дадат предварително оставките,като членове на ИК и също временно да се откажат от участието си в конференцията.Действително този ход на левицата се увенча с успех.Проф.Стайнов участвува в конференцията само формално,а проф.Чолаков въобще не присъствува.През време на конференцията Г.Стамболов и др.десничари бяха в връзка с нар.представител Ат.Минков от Видин и несмеейки сами да се опълчат и защитят своите десничарски позиции,го молеха той да стори това, обаче,Минков не посмя да стане явен изразител на становището на десницата в партията.

На самата конференция присъствуваха всичко около 300 души звенари,делегати и гости от София и провинцията.Конференцията протече и взе решения в ОФ дух,тъй като болшинството от делегатите и гостите бяха хора на прогресивната група и "центъра".От страна на

Из архивите на ДС

374 2

прогресивната група бе поставен въпроса за смяна на ЦК,ИК,устава и програмата на партията.Това предложение на прогресивната група беше отхвърлено от "центъра"-респективно К.Георгиев,под предлог,че нац. конференция не била властна да направи това,а в най-близко време, вероятно през пролетта на н.г.,обеща,че ще бъде свикан Висшия партиен съвет,който е властен и който ще направи по дълбоки промени в партията,обаче,нито през пролетта,нито до края на годината,ВПС на НС Звено не бе свикан,като дори и дума не стана за това.Това беше д до известна степен един трик от страна на "центъра" за запазване десницата в партията.В резултат на това поведение на "центъра",нац. конференция реши и разтури само ЦК на партията и попълни ИК на съща та с нови членове,изхождащи предимно от членовете на прогресивната група,като по тоя начин последната завоюва по здрави позиции.

През м.януари партията НС Звено проведе формална подготовка за II-я конгрес на ОФ.На конгреса присъствуваха общо около 45 души делегати и гости звенари,които не предприеха никакви действия от естество да смутят хода на конгреса.Изказванията в конгреса,както и решенията на същия,макар и формално,бяха одобрявани от някой от присъствуващите звенари.След конгреса на ОФ,в връзка с създаването на ЕОПО,някой членове на ИК и инструктори при ЦУ на НС Звено бяха изпратени в провинцията по места за провеждане конференции и даване инструкции.За целта бяха издадени и разпратени по организациите няколко окръжни от секретарията на партията.

След нац.конференция на НС Звено,в партията на дневен ред, от страна на "центъра" бе поставен въпроса за смяна и промяна на организационно-инструкторския и чиновнически апарат на партията.По тоя въпрос се стигна до сериозни разногласия между прогресивната група и "центъра",Последният имащ инициативата в свой ръце, прогресивната група,че тя няме интерес от една такава промяна в ЦУ, направи опит,чрез бойкотиране на някой заседания на ИК да я осуети но след като увери,че "центъра" е решен да действува,се отказа от тази своя безполезна постъпка и тя взе участие в заседанието на ИК на НС Звено,състояло се на 25.II т.г. на което бе разрешен въпроса с исканата реорганизация.Това заседание на ИК взе решение да бъдат уволнени някой от организаторите при ЦУ,които бяха заменени с нови хора изхождащи предимно от "центъра",хора верни на Г.Кулишев и неизвестни за звенарските среди,като Иван Костов и др.,хора реакционери, но не проявили се активно.Направени бяха и някой промени и разместявания в персонала при ЦУ,но не от особено значение.

На горното заседание на ИК бе гласуван и бюджета на партията,респективно на ЦУ на НС Звено за 1948 г.в размер на 12 мил.лева.

От състоялото се заседание на ИК на 25.II т.г.насетне НС Звено продължи своя организационно-политически живот развивайки слаба дейност.ОТ 1.IV до 24.XII т.г.,ИК се е събирал общо на 5 заседания,бяха проведени по няколко заседания на стопанската,организационната,политическата,финансовата и културно-просветна комисии при ИК на НС Звено,които се занимаваха с незначителни въпроси и взе маха също такива решения.

След разногласията между "центъра" и левицата по въпроса за реорганизацията,възникнаха такива в връзка с отпечатаната в в-к "О.Ф."статия по въпроса за религията,а по късно и по въпроса за назначаването на подпредседател на Стол.нар.съвет,но разногласията и споровете не бяха така остри и не се водеха както в миналото.Може да се каже,че от началото на годиата до сега,освен поменатите и други по маловажни търкания,между левицата и "центъра"не е имало сериозни спорове.Правят се взаимни отстъпки и намиране безболезнени начини за избягване споровете и от двете страни,като десницата на партията следи тия борби,но не взема активно явно участие в същите страхувайки се от евентуален удар от страна на власта.

ЦУ на НС Звено през годината,особено през втората полувина

3

на същата,разви много слаба дейност.Даже някой звенари,когато става дума за ЦУ си служат с израза "църковно настоятелство".Работата на ЦУ се свежда до това да прави разни ходотайства за спасяване на репресирани по различни поводи звенари от София и провинцията,за провеждане на някой конференции,а също така да прави разни далавери,мошеничества и разхищения на средства,като криейки се зад гърба на партията ги използуват за свои лични нужди и цели.Така през м.март т.г. бяха започнати различни спазарявания за покупка на печатарски машини за нуждите на партията.Беше извършена една покупка за 5.100,000 лв. В последствие се указа,че тази машина не е струвала повече от 3,000, 000 лв.,но спазаревача Виктор Петров,когато е правил спазаряването уговорил с собственика,че ще получи за машината голяма сума при условие на Виктор Пертов да бъде подписана разписка за 300-400,000 лв. комисионни,която сума да му бъде броена след осъществяване сделката. Бяха извършени и други сделки пак по горния начин.При ревизията на касата при ЦУ,същата се указва в пълен безпорядък,че съществува никаква отчетност.Ако се знае кой,колко пари е вземал,не се знае къде и за какво ги е давал и обратно.Счетоводителя на партията Цайков е надчетен и т.н.Въпроси от тоя характер,като случая с Виктор Петров, продължиха да занимават партията през цялата година.

Градската организация на НС Звено през цялата година водеше само формално съществуване,без да развива каквато и да е дейност.

Районите на НС Звено в София,особено след II-я конгрес на ОФ сведоха почти до минимум своята организационно-политическа дейност и живот,да не говорим за някаква културно-просветна дейност. Това важи почти за всички райони.Цялата дейност на районите през годината се свеждаше до провеждане по няколко заседания на ръководствата в съответните райони,до провеждане на райони събрания и избиране на нови ръководства в състав почти този на старите такива,което стана до към първата полувина на годината.Проведени бяха и други събрания на районите,но слабо посетени и в много случаи няколкократно насрочвани и отлагани поради непосещение от страна на членовете.

Партийния орган в-к "Изгрев"през годината се движеше:в началото около 150,000 бр.тираж за страната и около 50,000 бр.за София,като постепенно се движеше по низходяща линия за да достигне към края на годината тираж към 110-120,000 бр.за страната и към 30-35,000 бр.за София.В замяна на тиража вестника значително своята политическа линия в ОФ дух,линия която се провежда в вестника благодарение на така стеклите се обстоятелства в страната главно и благодарение на гл.редактор Тр.Трифонов,въпреки негодуванията на в болшинството си реакционен редакционен персонал на вестника.

Финансовите си източници партията НС Звено черпи главно от приходите на в-к "Изгрев",а от втората полувина на годината почна да черпи макар и минимални приходи от откритата през годината печатница на партията.Общо финансовото положение на партията не е добро. Групата през годината не е констатирала същата да получава финансови източници от съмнителен характер.

Социалният състав на партията,както и до сега продължава да бъде:пенсионери,запасни и уволнени офицери,някой бивши индустриалци и други голями собственици,чиновници,занаятчии и др.буржуазни и дребно-буржуазни елементи.

Прилив и отлив:През годината,а особено след конгреса на ОФ и решенията му за създаване на ЕОПО,членската маса на партията отбелязва постепенен отлив,което се дължи на обстоятелството,че членската маса,изправена пред новите крупни промени на нашия обществено-политически и стопански живот,все повече и повече се обезверяват в бъдещето на партията,въпреки нейното загиване,което все повече се подчертавакъм края на годината особено,когато ясно се поставя вече въпроса от различни среди и лица в партията,какво тя е изиграла вече своята роля и трябва да прекрати съществуването си,било чрез разтуряне или по друг някой начин.Много звенари след създаването на ЕОПО

на

375

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

376

на ОФ предпочетоха да останат само членове на същата или безпартиини но не и като членове на Звено. В подкрепа на последното се явява и факта, че много малка част от членската маса на НС Звено е платила партийния си членски внос през настоящата година.

Отношение по въпросите по външната политика: В болшинството си членската маса на Звено е отрицателно настроена към страните с народна демокрация и предимно към СССР, което отношение изразяват по най-различни начини, като: вражески изказвания, такива за предстояща война в полза на англо-американците, разпространяване на слухове и пр Особено показателно в това отношение е взетото вражеско становище на предателя Тито към Коминформбюро. Тогава цялата реакция в Звено показа истинския си вражески противодемократически лик. Тя сияеше и броеше дните на народната власт, като членове на ИК не изпълниха взетото решение в заседание на същия, да отидат в провинцията на разяснителна работа, какъвто е случая с Христо Лилков, които казал, че това не е тях на, а комунистическа работа, те нямат нищо общо с нея и пр.

Отношение по въпросите по вътрешната политика на страната: Отношението на по голямата част от членската маса на Звено привидно одобрява вътрешната политика на Правителството, като, бидейки поставени при тежко положение те се нагаждат. Привидно одобряват правителствените мероприятия, но не работят за тяхното осъществяване, а в повечето случай-проявявайки мълчалива съпротива, ги саботират. Те критикуват злословят и разпространяват всевъзможни слухове по адрес на видни правителствени и партийни дейци, отправят хули и закани срещу РП/к/, считайки я като главен виновник за тяхното лошо положение, говорят, че след случая с Тито и в РП/к/щяло да стане разцепление, недоволствуват от мерките, които Правителството взема спрямо реакционери, бездейници и пр. Има лица и среди в Звено, които смятат и се надяват, че ще дойде реставрация главно с външна помощ и тогава ще се разплатят с комунистите и отново да ограбят българския народ, което не ще им се отдаде.

През 1948 г. пред групата стояха за изпълнение в работата на същата по обекта НС Звено следните по важни задачи:

Обслужване нац. конференция на НС Звено, състояла се на 3.I т. г. Групата изпълни успешно тази задача. Направен бе подробен план на мястото, където се проведе конференцията. Чрез използуване агентурата и писма до провинцията бяха избрани за делегати на конференцията предимно хора на левицата и "центъра", като за всички делегати бяха изготвени подробни характеристики. Знаехме предубежденията и намеренията с които делегатите идваха на конференцията. Чрез агентурата бе жантажирана десницата с цел нейното неутрализиране. Бе подсигурено и през цялото време на конференцията присъствува целия оперативен състав на групата, които чрез лично наблюдение и чрез агентурата следеше цялостно хода на конференцията. Благодарение на тия мерки и действия на групата, конференцията протече при добър ред и спокойствие и взема желаните-в ОФ дух решения, като левицата на тая конференция засили значително позициите си в партията, вкарвайки в ИК на същата още няколко души, като членове на ИК.

Обслужването II-я конгрес на ОФ, състоял се на 2 и 3.II т.г., що се отнася главно до участието на обекта НС Звено в същия. И тази задача групата изпълни успешно. Бяха изготвени подробни характеристики за 45-тех души звенари, делегати на конгреса, като чрез агентурата и чрез изпращане писма до провинцията не бе допуснато участието на явни врагове и бе направен известен подбор на делегатите. Групата разполагаше с достатъчно данни за обноението на обекта към конгреса за неговите замисли и намерения. Бе подсигурен реда и спокойствието за провеждането на конгреса, както и вземането на желаните решения, без каквито и да било смущения и пречки от страна на обекта.

През цялата година като една от главните задачи на групата бе задачата да насочи вниманието си към низовите звена на партията НС Звено с цел разкриване евентуално преминаване на лица и среди от обекта към най-остра форма на вражеска борба-преминаване към

5

конспиративна или бандитска дейност, имайки в предвид буржуазния състав на партията, както и опита на обекта от борбите му в миналото. През цялата година вниманието на групата биде насочено с оглед изпълнението на тази задача. За целта бе правилно насочена и разстанована наличната агентура на групата и своевременно инструктирана за по голяма бдителност. В процеса на досегашната работа през годината, групата не е констатирала случай на минаване на лица от обекта и отпочване от негова страна нелегалнла-бандитска дейност в София. Не са констатирани случай лица от обекта от София до сега по един или друг начин да са минали в нелегалност. Главния начин на борба на обекта през годината беше негодуване против различните мерки и мероприятия на Правителството, саботирайки последните чрез неучастие в тяхното изпълнение, чрез вражески изказвания, разпространявания на всевъзможни слухове и други подобни.

Друга задача стояща за изпълнение пред групата, също така важна, беше задачата да се засили работата по разработките. През годината групата работи по изпълнението на тази задача задоволително, но все още не може да се каже, че по всички разработки работата на групата е на достатъчно желаното ниво. Действително почти всички обекти са обхванати с достатъчно агентура и групата знае тяхните цели, замисли и намерения, но по някой разработки, като "Сервис" и "Хрелков" все още не е подсигурена достатъчно квалифицирана агентура, която да се ползува с пълно доверие пред обектите на разработка. В тая насока пред групата предстой засилване още повече темпа на работата. През първото тримесечие на годичата бе запланирано да бъде открита една нова предварителна рабработка, обаче, предвиденият обект бе вербован за агент, който се използува около другите разработки и лица взети на О.Н.Д. Към края на годината групата се ориентира към ликвидиране на една предварителна разработка "Райдарски" чрез вербовка за агент с цел използуване за обслужване на останалите разработки на групата.

Друга важна задача пред групата бе работата по О.Н.досиетата През годината бяха открити О.Н.досиета на всички по важни обекти. В по голямата си част обектите взети на отчетно наблюдение бяха обхванати с достатъчно агентура на които бе водено редовно отчетно наблюдение, като на Георги Кулишев, К.Георгиев, Ат.Драгиев, М.Стоянов, Хр.Марholев, В.Кодуков и пр.

За разрешението на всички гореизброени задачи беше необходимо през годината да се обърне сериозно внимание за дисциплинирането, квалифицирането и разширението на агентурно-информационния апарат на групата. Резултатите са задоволителни, както за дисциплинирането, квалифицирането, така и за разширението на агентурно-информационния апарат на групата. С агентурата с която групата разполага в края на годината спокойно може да се влияе върху дейността на обекта за вземане едни или други решение в желан от нас дух. За напред ще бъде необходимо вербовка на нова агентура главно само по агентурните разработки и в много редки случаи по лица взети на отчетно наблюдение

II. АКТИВНИ, ПРЕДВАРИТЕЛНИ И КОНТРОЛНИ РАЗРАБОТКИ:

През 1948 год. групата е водила общо 10 агентурни разработки 7 от които открити през 1947 год. и 3 през 1948 год. От 10-тях разработки 2 са активни, 7 предварителни и 1 контролна разработка.

Активна разработка "Сервис" - обект проф. Петко Стоянов Стайнов. Разработката е открита на 26.III 1947 г., като до тогава обекта е имал само досие. Разработката е открита въз основа на данни от които е видно, че обекта е вражески настроен спрямо нар.власт, че същият е английски възпитаник, владее много чужди езици и поддържа връзки с различни чужденци, както и такива с реакционно настроени елементи в страната. През 1947 г. работата на групата по разработката беше слаба. През отчетната 1948 г. работата на групата по разработката сравнително бе подобрена, но все още е бавна и неотговаряща на изискванията.

Из архивите на ДС
377

Из архивите на ДС

Обекта се обслужва главно чрез агент "Земен",като се използува чрез насочване и агент "Б-13",но агентурата около него не може да се каже,че е задоволителна ипредстой обезпечаването му с повече и по квалифицирана агентура,ползуваща се с пълно доверие пред обекта През годината не е изготвен нов план за разработка и не са проучени достатъчно всички връзки на обекта.Самият обект на разработка от началото на годината не проявяваше особена дейност,но към края на същата се активизира,провеждайки различни срещи и разговори било в домът си или другаде на вън с различни лица от страната и чужденци в по редки случай.

378

Активна разработка "Хрелков" - обект Христо Трифонов Лилков,о.з.генерал и бивш м-р.Разработката е открита на 24.VII 1947 г До тогава му е водено досие.Разработката е открита въз основа на данните,че обекта е един от лидерите на реакционната десница в НС Звено,ползуващ се с авторитет,способен да провежда конспиративн дейност и да оглавява такава.Освен това той е най-близкия приятел на Дамян Велчев,последният намиращ се в чужбина с когото обекта е изпратил и синът си.Работата на групата през годината по разработк та не беше на нуждната висота,като се има в предвид,че по голяма част от годината обекта прекара в Пловдив,където се установи на адвокатска практика и което ни затрудняваше работата.Използуваната агентура все още е незадоволителна главно що се касае до агентура ползуваща се с пълно доверие пред обекта.Около същия се използуват агентите "Вихров","Жар" и до известна степен "Б-13".В процеса на работата през годината се потвърждава вражеското настроение на обекта към народната власт и мероприятията й изразявана при различни изказвания и по различни поводи.

Предварителна разработка "Гайдарски" - обект Георги Димитров Стамболов.е открита на 30.II 1947 г.въз основа проявяваната от него реакционна дейност всред обекта НС Звено,тогава особено всред МНС Звено,чиито председател беше той,изпълнявайки директивите на деснидата в партията,като В.Юруков,Проф.Стайнов и др.Работата на групата през 1948 г.е задоволителна.Обекта е обезпечен с достатъчн но и подходяща агентура.Знаем всички негови замисли,намерения и отношения към въпроси от вътрешен и международен характер за страната.Обекта напоследък се разколебава в своите политически позиции и групата се е ориентирала напоследък към ликвидацияна разработката чрез вербовка за агент с цел използуването му по другите разработки,главно "Сервис" и "Ребус",а при отказване сътрудничество спрямо същия ще бъдат взети репресивни мерки.

Предварителна разработка "Хипократ" - обект Христо Петров Тодоров е открета на24.X 1948 г.въз основа на проявена от него вражеска дейност.Същият като председател на МНС Звено направи опит да нанесе удар на прогресивната група в съюза,респективно гл.секре тар на същия Николай Кукушев,обвинявайки го в сътрудничеството с Милицията.Освен това обекта е завършил образованието си в Франция и възприел западноевропейските буржуазни идеи.Работата на групата през годината е задоволителна.Около него се използуват агентите "Рубин","Чичо Том",а до известна степан "Графа" и "Б-13".В резултат на досегашната работа по разработката се потвърждава,че обекта е и си остава враг,но не проявяват се активно.

Предварителна разработка "Каркиза" - обект Мара проф.Иван Кинкел е октрита на 10.IV 1947 г.въз основа на провеждана от нея вражеска дейност като председател на НС Звено V-ти район.Резултата от досегашната работа на групата по разработката е,че същата не проявява особена вражеска дейност и следва да бъде върната към отчетно наблюдение.Около нея се използуват агентите "В-9","Зеленкйо" и отчасти "Стефанов № 1",данните на които потвърждават това.

Предварителна разработка "Снимач" - обект д-р Спас Никола

Мулешков е възникнала на 17.X 1947 г.въз основа на провежданата реакционна дейност на същият в редакцията на в-к "Изгрев" и като близък на хората на десницата в НС Звено,като В.Юруков,Д.Вечлев и др.обекта е завършил докторат в Германия.Работата на групата около него е задоволителна.Около същият се използуват агентите"Лозов", "Вихров","Жар",а и някой други агенти чрез насочване.Въпреки това, обаче,разработката не се води с нуждния темп.Нов план за разработка освен старият не е направен и не са проучани достатъчно всички връзки на обекта.В разултат на досегашната работа се подчертава реакционната дейност на обекта,изразявана от него главно чрез вражески изказвания,разпространявания на слухове.Страхувайки се от нова обмяна на парите и те да не отидат в комунистите,той си купи през годината един хладилник на стойност над 150,000 лв.Предстой засилване темпа на разработката.

Предварителна разработка "Репин" - обекта сан.о.з.полк. Рувим Николов Попов е открита на 12.II 1948 г.въз основа неговата вражески дейност,както преди,така и след 9 Септ.През годината разработката можеше и имаше предпоставки да бъде ликвидирана,но това не стана,тъй като същата не се водеше с необходимия темп.Около нея се използуваха агентите"Стоянов",Стефанов" и "Б-13".Макар и изплашен,обекта продължаваше своята вражеска дейност главно чрез изказвания в враждебен дух.Предвид на това,че към края на н.г.обекта бе преместен на работа в гр.Лом,на същият групата ще продължи да води разработката като контролна.

Предварителна разработка "Ребус" - обекта Райчо Боев Славков,о.з.генерал,е открита на 11.III 1948 г.Въз основа на превежданата от него преди 9.IX 1944 г.като военен и след горната дата, като член на ИК на НС Звено-реакционна дейност.Разработката се води с сравнително добър темп.Обекта е обезпечен с агентите "Вихров","Никодим" и "Жар".Не са проучени достатъчно всички връзки на обекта.Резултата от работата на групата потвърждава вражеската дейност и настроения на обекта изразявани главно чрез реакционни изказвания и неучастие в осъществяването на мероприятията на правителството.Не проявява достатъчно активност страхувайки се от евентуален удар.

Предварителна разработка "Скимов" - обект Стефан Костов Милков,оз.полковник е открита на 15.III 1948 г.въз основа на данни за неговата вражеска минала и настояща дейност.Обекта се обслужва от агентите "Жар","Даскала","Б-13",но работата около същият значително се затруднява от факта,че той е на работа в провинцията,русенско и идва в София от време на време само за по няколко дена. Взети са необходимите мерки за откриване разработка на обекта и по месторабота и с това координиране работата ни.

Контролна разработка "Вейган" - обект проф.Венелин Йорданов Ганев е открита в началото на 1947 г.въз основа на провеждана от него реакционна дейност и такава след 9 Септ.,като регент.Работата около обекта докато същият се намираше в Плевен бе задоволителна но след преместването му в гр.Дряново значително се затрудни,тъй като въпреки няколкократните ни писма и напомняния до сега групата не е получила никакъв отговор от зав.Д.С. гр.Дряново.

III. ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНИ ДОСИЕТА:

През 1948 година групата е водила общо 50 О.Н.досиета.Десет О.Н.досиета за заварени и 40 новооткрити през годината.38 лица взети на отчетно наблюдаване са били обезпечени с достатъчно агентура и наблюдението им е водено редовно,9 са нередовно наблюдавани и 3 никак не наблюдавани.Закрити О.Н.досиета през годината групата няма.Има две такива за закриване и едно за предаване на друга служба,тъй като обекта не се проявява по линията на НС Звено

Из архивите на ДС
379

Из архивите на ДС

380

8

Общо в групата има образувани и около 40 преписки на проявили се лица от обекта на някой от които ще бъдат открите О.Н.досиета,а останалите ще бъдат предадени към архива на Д.Д.С.

Отчетно наблюдавания обект Георги Кулишев Костов-полит.секретар на партията НС Звено е обхванат добре с агентура.Около него са насочени агентите"Вихров","Жар","Рубин","Б-13"и др.През цялата година групата е разполагала с достатъчно сведение за всички намерения и действие на политическия секретар на партията,като се почне от нац,конференция на Звено в началото на годината,разногласията между него и прогресивната група,както и по всички други въпроси които са стояли пред партията.Резултатите от досегашната работа по обекта не дават основание,че обекта трябва да се вземе на разработка,а трябва да се засили отчетното му наблюдение.

Кимон Георгиев Стоянов-председател на НС Звено,около същия са насочени агентите "Вихров" и Рубин".През годината обекта се държа много внимателно и здържано.Никога същият не е вземал ясно становище по какъвто и да било въпрос.Винаги,когато бъле запитан той отговаря,уклончиво и отправя лицето било към ИК или друг компетентен орган на партията.Около него е нужно да се вербова квалифицирана агентура,която да се ползува с доверие пред обекта.

Остоналите по важни ръководни лица от обекта НС Звено взети на отчетно наблюдение,като Атанас Драгиев,Христо Марколев,Костадин Трендафилов,проф.Станчо Чолаков,Енг Колев и др.са редовно наблюдавани и обезпечени с агентура,но Проф.Станчо Чолаков повечето от времето си прекарва в провинцията-гр.Варна,а от там през годината не са постъпили достатъчно материали за провежданата дейност от него там.

Като слабост в работата на групата през годината може да се отбележи това,че на някой лица взети на О.Н.д.не се отразени всички налични материали като:на Димитър Алексиев и Александър Янчулев не са взети преписи от обвинителните им актове и от присъдите с което те бяха изпратени в затвора.Декларации обр.№10 г на някой,макар и на малко обекти не са попълнени с всички данни,а на някой не са набавени необходимите снимки.

IV. РАБОТА В ПРОВИНЦИЯТА:

През настоящата година работата на групата с провинцията отбеляза известен напредък.и групата сдоби една по ясна представа за състоянието и дейността на обекта по различните сектори и места.На групата е известно,къде обекта е силен,къде е най-реакционно настроен и къде трябва да се обърне по сериозно внимание върху дейността му

Организационно-политическия живот на обекта НС Звено и в провинцията,както и в София,през 1948 г.беше слаб.Като по силни и активни звенарски организации в провинцията се проявиха тези в Видин,Русе,Варна,Добрич,Хасково,Пловдив,до известна степен тези в Ст.Загора,Габрово,Шумен и др.проявили по слаба дейност.Дейността на звенарските организация се свеждаше до провеждане по няколко заседания на ръководствата,провеждане по няколко общи събрания повечето от които са насрочвани и отлагани по няколко пъти поради непосещение от страна на членовете.През годината много от звенарските организации в провинцията,особено селски такива,постепенно преустановиха дейността си и въобще съществуването си,като резултат на новосъздадената политическа обстановка у нас.и поради слабата дейност на ЦУ на НС Звено и неговия организационно-инструкторски апарат.През годината,също така,бяха избрани в някой градове нови околийски или градски ръководства,които както и старите не проявяваха особена дейност.

Сектор Враца:гр.Враца-в града съществува не голкова голяма колкото реакционна организация.Състават й е предемно от уволнени офицери,чиновници и др.пострадали от новата власт буржуазни елементи.През годината в града организацията е провела няколко събрания без особено значение.

Видин-звенарската организация в града е една от най-силните и най-реакционни организации в страната.Оглавява се от реакционери като съдения от нар.съд Димитър Станишев,съкратения адвокат Стоян Ангелов Колев,кулака Васил Ошайников и др.такива.През годината проведаха сравнително добър орг.полит.живот.Там бе проведена една околийска конференция посетена от полит.секретар на партията Г.Кулишев, който едвам бе успял да усмири възбудените реакционери.Работата на органите на ДС в Видин е много слаба.Това ни принуди да изпращаме по често маршрутна агентура там в резултат на което в края на годината възникна една групова предварителна разработка за която още нямаме сведения дали е заведена.От гр.Видин и видинско още забягнали звенари в Югославия.

Берковица-също силна и реакционна организация оглавявана от бивши фашисти като Георги Марков-Чатов,Емил Берцоев и др.Организацията не проведе някакъв особен орг.полит.живот през годината.

В другите градове в района на сектора има звенарски организации,като в Берковица,Кула,Лом,Белоградчик и др.но по слаби и регистрирали през годината минимална дейност.

Общо може да се каже,че обекта НС Звено в района на сектор Враца,сравнително е силен,но работата на ДС в сектора по тая линия е много слаба за което няколкократно им е обръщано внимание с инструктивни писма.Резултатите,обаче,все още не са подобрени.Повечето от сведенията с които групата разполага за дейността на обекта са черпени чрез агентурата на групата,било чрез изпращане агенти маршрутници или чрез изземване по агентурен път на докладите на инструкторите посещавали организациите в сектора.

Сектор Плевен - Дейността на обекта в района на целия секрор през годината беше общо слаба и незначителна.Събрания почти не са провеждани,а до колкото са провеждани са били без особено значение и посещавани слабо.От звенарската организация в Тетевен са репресирани 4 члена-уволнени от служба за фашистки прояви.Някой селски организации в района на сектора преустановиха през годината дейността си,членски внос почти не се отчита.Робатата на ДС по тази линия също не е на нужното ниво,поради което и данните за състоянието на обекта са оскъдни и не толкова пълни.

Сектор Габрово-Организациите на НС Звено и в този сектор са слаби,като изключим до известна степен тази в гр.Габрово,която все пак проявява известен живот.Последната се оглавява от бившия индустриалец Иван Калпазонов.През годината в Габрово и някой други градове са проведени по няколко събрания без особено важно значение.

В гр.Дряново е въдворен обекта на разработка "Вейган",който в началото на годината се намираше в гр.Плевен,където ходи О.Р.от тук,където бе изработен план за разработка на място и беха регистрирани известни успехи,но след преместването му в Дряново,въпреки някол кократните ни писма не сме получили никакъв отговор и не знаем въобще какво става с обекта на разработка.

Сектор Шумен-Организациите до колкото такива съществуват водят слаб и формален живот.Изключение до известна степан в това отношени прави организацията в Шумен оглавявана от нар.представител Йордан Панайотов,но и тя не е регистрирала/кои знае каква дейност.

Сектор-Варна:Като най-реакционна се очерта/продължи да бъде/ през годината звенарската организация в районния сектор Варна,особено в градовете Варна и Добрич.Варненската организация се оглавява от реакционери като проф.Ст.Чолаков,проф.Димитър Ганев и Христо Малинов последният взет на агентурна разработка.Организацията през годината води сравнителна редовен организационен живот.Две от проведените събрания бяха посетени от по 300 души членове.Левицата там е слаба. В добрич организацията също проведе сравнително редовен живот.През годината в връзка с информацията на сектора за Добрич по чаше нареждание се отпочнаха две предварителни разработки:

381

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

1/ "Касиера" - обект Райно Христов Маринов от Добрич и
2/ "Предател" - обект Руси Ст.Каназирски,също от Добрич.

Дейноста на Д.С. в сектора е слаба.Агентурата е недостатъчна.Групата за да се сдобие с по пълна и по ясна представа през годината изпраща в сектор Варна агенти-маршрутници,които направиха доклади за състоянието на обекта там.Освен това изпращахме изструктивни писма за работа.

Сектор Русе: Дейноста на обекта в русенския сектор сравнителнo бе чувствителна,главно в градовете Русе и Силистра.В останалите градове организациите развиха слаба дейност,а някой селски организации прекратиха съществуването си.В началото на годината в Русе се води усилена фракционна борба между левицата и десницата,в резултат на която бе отстранен от длъжност секретаря на същата организация Димитър Икономов,но начело на ръководството стоят пак негови хора, като Стефан Прокопиев,Стефан Коларов и др.,тъй като левицата е слаба Агентурно-информационния апарат по обекта НС Звено количествено е добър,нуждно е да се подобри качествено.

Сектор Ст.Загора: В района на този сектор,особено активни през годината бяха организациите в Ст.Загора и Хасково.Дейноста им, обаче,не беше от особено важно значение.Организацията в Хасково през цялата година се разтърсва от вътрешни фракционни борби по въпроса за възвръщането членството на изключения бивш член на ИК Виктор Петров.Д.С.-Ст.Загора разполага с най-добрия агентурен апарат по линията на НС Звено от всички сектори в страната.

Сектор Пловдив: В този сектор организациите на НС Звено не проявиха особена дейност-организационна и политическа,но тук членове на НС Звено преминаха към остра вражеска борба-бандитизъм,какъвто е случая с Милан Гошев от гр.Асеновград и др.

В останалите сектори обекта НС Звено не развива особена дейност.В Г.Джумайско,също преминаха някой звенари към бандитска борба,а други бяха станали ятаци,но своевременно са били заловени.

Като общ метод за борба на врага за всички сектори,е метод да на вражески изказвания,разпространявания на различни слухове,саботиране мероприятията на Правителството чрез неучастие в тяпното осъществяване и пр.Както в София,така и в провинцията,много звенари чакат връщането на старото минало,разчитайки главно на чужда помощ,а само на някой места по южната крайгранична зона през годината имаше случай на преминаване към бандитска дейност.Групата води ВО К.О.Н.Д на по активни званери от провинцията.

Групата има обща представа за дейноста на НС Звено в страната,както и за възможностите на Д.С.за обслужването й,но не разполага с точни и пълни данни за броя на звенарските организации по различните сектори и места,за точния числен състав на организациите,къде,колко и какви разработки се водят и състоянието им,броя на взетите на отчетно наблюдение лица и движението на агентурата с която разполагат,тъй като сведенията,които до сега са постъпили при нас са били непълни,а в някой случай и противиречиви.Това налага да искаме отново сведения от секторите,както за състоянието на обекта общо,така и за възможностите за обслужването му.

V. ДВИЖЕНИЕ НА АГЕНТУРАТА:

На 1.I 1948 г.групата започна работа общо с 37 агента и 2 информатора.През годината бяха вербовани 9 нови агенти и изключени 2 агента и един информатор.От изключената агентура: 1 агент изключен за разшифровка,като агент,пред друг наш агент.Същият е изпратен в Т.В.О. 1 агент временно изключен,тъй като същият замина за чужбина. Информатора е изселен от София.Единият от завареният информатори беше оформен през годината като агент.Разшифровката на агента не доведе до навреждане на отношенията с съгзника - НС Звено.В настоящия

382

момент групата разполага общо с 45 агента.Общо взето групата разполага с достатъчно и добра агентура за обслужването на обекта като цяло,а и да влияе върху неговата дейност.Агентурата около лицата взети на отчетно наблюдение,също е задоволителна.Както вече споменах, чувствува се нужда от вербовка на агедтура около обектите на разработка,в смисъл придобиване на по квалифицирана и по качествена агентура около обектите на разработка.Срещите с агентурата през годината са редовно подържани.Ръководството и инструктажа на агентурата са били правилни.Благодарение на широкия апарат на групата,същата през годината е давала широка информация за дейността на обекта,а също така е давала насока на тая дейност,каквато може да дава и в настоящия момент.

VI. ДВИЖЕНИЕ НА ЯВОЧНИТЕ КВАРТИРИ:

На 1.I 1948 г.групата разполагаше с 15 явочни квартири,които използуваше за срещите си с агентурата.През настоящата годината от групата са вербовани 4 нови явочни и 1 конспиративна квартири/последната не оформена/.През годината са отпаднали 3 явки:два поради заминаване на съдържателите им в чужбина и една се използува от съдържателя й-офицер за негови нужди.В настоящия момент групата разполага общо с 16 явочни и 1 конспиративна квартири.При наличноста на агентурния апарат с който групата разполага,явките не са достатъчни. Общо взето,наличните явочни квартири,отговарят на изискваните условия за такива.Конспиративноста при използуването им се спазва.Необходимо е,групата да обърне по сериозно внимание за придобиване на нови явочни квартири,тъй като явките са предпоставка за добрата работа на агентурата.

VII. ПРОВЕДЕНИ АРЕСТИ И СЛЕДСТВИЯ:

През 1948 г.бяха арестувани и разследвани от следствено отделение следните лица от обекта:

1. Димитър Алексиев Нейчев - обвинен и осъден за подпомагането укриването на нелегален.Същият сега се намира в затвора.
2. Стефан Ал.Янчулев - обвинен и осъден за шпионаж,Намира се в затвора.

Групата през годината задържа и изпрати в Т.В.О. 4 лица от обекта,което изигра положителна роля за дейността на обекта,тъй като в него бе внесен известен респект.

VIII. ИЗВЪРШЕНА ИЗВЪНРЕДНА РАБОТА ОТ ГРУПАТА ЗА 1948 г.:

През настоящата година групата даде много извънредна работа извън обслужданото на обекта,като: участие в следствието и процеса на легионерите,участие в следствието и процеса на лулчевистите,участвува в реализацията в Хасковско с 2 О.Р.,единият 46,а другия 59 дни 1 О.Р.беше командирован на Пловдивския панаир 24 дни. 2 О.Р.участвуваха едно денонощие на акцията в Кюстендилско.През годината групат е участвувала в провеждането над 30 ареста.Цялата група е участувала два дни при провеждане на конгресат на О.Ф.,в посрещане и охранямане на всички чуждестранни делегации идвали в страната за сключване на съюзни договори.Един О.Р.беше командирован 50 дни.Един О.Р. беше отпуск по болест 1 месец.Групата участвува в провеждане следствия от 30.XI до 20.XII т.г.,като О.Р.ци можеха само да провеждат срещите си с агентите и предават донесенията.Това е в общност извършената извънредна работа от групата.

София,25.XII 1948 г. Съставил:Началник II гр.

Съгласен:

Из архивите на ДС

383

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

12

Строго поверително!

ДО ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛЕНИЕ"А" ПРИ ОТДЕЛ I-ВИ ДДС

Т У К.

Д О К Л А Д-О Т Ч Е Т.

ЗА РАБОТАТА НА III ГРУПА, ОТДЕЛЕНИЕ"А", ОТДЕЛ I-ВИ ДДС, ПРЕЗ 1948 ГОД. ИМАЩА ЗА ОБЕКТ РСДП-ОФ И РАДИКАЛНАТА ПАРТИЯ.

А. ПО ЛИНИЯ НА РСДП-ОФ.

I. ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНАТА ОБСТАНОВКА ПРЕЗ ГОДИНАТА И ЗАДАЧИТЕ КОИТО СА СТОЯЛИ ПРЕД ГРУПАТА ПРИ ТАЗИ ОБСТАНОВКА.

Активната политическа дейност на РСДП се почувствува след конгреса който се състоя през 1947 год. на 5,6,7 Октомври. Новоизбрания ЦК бе издал окръжно № 1 с което даваше инструкции до всички организации да масовизират партията и засилят своята просветна дейност, след това да се пристъпи към избор на нови ръководства. След това окръжно действително се почувствува голямо раздвижване на партията в цялата страна. Някои от организациите пристъпиха веднага към избор на нови ръководства и записваха масово членове без да държат какъв е тяхната минала политическа дейност. Така например, в София членовете бързо нарастнаха от 3,500 на 4,500. Образуваха се разни секции по учреждения и по професионална линия. Това отражение се получи от настъплението срещу опозицията в нашата страна. Много от чиновниците които са се страхували да не бъдат уволнени са се записвали членове на РСДП-ОФ, а други такива, които са уволнени след 9. IX. 1944 год. за да не бъдат преследвани по-нататък от власта. В селските организации се записваха членове ония, които в миналото са участвували в цанковия сговор, народняшката партия и в други буржоазни партии. Те произхождаха предимно от средните и заможни селяни.

Просветната дейност проведена от организациите сред членската маса не бе задоволителна, въпреки подготовката която бе направена в началото на годината. На няколко места се проведоха няколко вечерни университети по научни и марксически въпроси. Изключение прави само Софийската организация, която бе създала Народен университет в който се изнесоха доста много лекции по научни въпроси и други по марксленинска просвета, които не бяха добре посещавани. Общо, просветните събрания и кръжоците са посещавани много слабо.

Характерно е да се отбележи, че в РСДП, както в всички дребнобуржоазни партии съществуваха вътрешни борби. Така например, в ЦК имаше две групи. Едната група се оглавяваше от Димитър Нейков, а другата от Здравко Митовски. Борбите се водеха на лична, кариеристична почва и известни различия относно бъдещето на партията. Така Димитър Нейков ръководейки се от завист, че Здравко Митовски е израстнал бърже в партията и успял да спечели симпатиите на по-прогресивните членове в партията, се бе обградил все със стари закоравели широканци които не одобряват завоя на партията, който бил много на лево, и водеха борба срещу Здравко Митовски.

13

Тази борба особено се бе изострила през месеците, Април, Май, Юни и Юлий, непосредствено преди сливането. Нямаше заседание на ЦК в което да не е имало пререкания, а в някои случаи и демонстративно напускане заседанията от страна на някои членове.

От ЦК борбата бе пренесена и в низовите организации, където се водеше между по-прогресивните и реакционните елементи които в много организации бяха заели ръководни постове и не се спираха пред нищо да изключват прогресивните членове, като ги обвиняваха, че са оръдия на комунистите и не им било мястото при тях.

Важно е да се отбележи отрицателното отношение на Димитър Нейков към новите етапи в политическия живот на страната ни. Така например, през м. Януари 1948 год. Русенската организация излезе с резолюция, с която обръщаше вниманието на ЦК, че е дошло времето в България да се обединят двете работнически партии. Тази резолюция бе за Нейков като гръм от ясно небе, тъй като той смяташе да прави голяма социалистическа партия в България. Шест дни по-късно, а именно, на 23.I.1948 год. бе свикан на заседание ЦК на БРСДП и на 25.I.1948 год. бе свикан ВПС, който да вземе отношение към създаването на КОМО и одобрение вътрешната и външна политика на правителството.

На заседанието на ЦК, Давид Ерохам изнесе доклад за състоянието на конференция на Социалистическите партии и активизирането на II интернационал. По време на същото когато бе поставен въпроса в връзка с вътрешната политика която трябва да следва БРСДП, между Димитър Нейков и Петко Българанов стават остри спорове, като Нейков на няколко пъти си е служил с най долни ругатни против русенските ръководители на организацията и е заплашвал някои от членовете, че ще ги изключи.

На края ЦК е взел решение БРСДП да скъса с II интернационал и да подкани и останалите социалистически партии от източна Европа да сторят същото. На това заседание обаче, Димитър Нейков отсъствува.

Заседанието на ВПС започна на 25.I и продължи да 27.I. 1948 год. След изнесения доклад от Д. Нейков по международното и вътрешно положение на страната и одобрението от страна на партията политиката на правителството, и втория доклад за финансовата дейност, изнесен от члена на контролната комисия, Георги Манев, бе докладвано за постъпилата резолюция на Русенската организация. След това се е пристъпило към разисквания. По първите два доклада нямаше особени разисквания, а специално по резолюцията станаха оживени разисквания, тъй като много от делегатите бяха изненадани от подобен въпрос в дневния ред който не бе съобщен при станалите конференции за избиране на самите делегати. На втория ден от заседанието бе отпечатана резолюцията на Русенската организация в много екземпляри и раздадена на всички делегати за проучване и разискване. При разискването по резолюцията много от делегатите не бяха съгласни с нея, но болшинството я възприе одобрително и на края ВПС взе решение, че дава мандат на ЦК да влезе веднага в връзка със ЦК на РП/к/и да отпочне преговори за подготовка на сливането, за да проведе решението на ВПС, Русенската организация е разпратила тази резолюция до всички партийни организации в страната. Поради отношението на Д. Нейков към този въпрос, че това не трябвало да стане толкова скоро и да не се напревари, тъй като щяло да му дойде времето, в ЦК и в някои организации настъпи съмнение, че Д. Нейков като главен секретар на партията ще осуети това добро начинание на Русенската организация и борбата се разгореци още по-много. При това положение, групата на Здравко Митовски в ЦК намери за уместно да използува отсъствието на Нейков от стра-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

14

ната и дапнаправи някои промени в ИК на РСДП.На 25 и 26.II.48 годЦК бе свикан на заседание и в двудневните заседания на ЦК бе направена промяна в ИК на партията,като на мястото на Димитър Нейков бе избран за главен секретар Здравко Митовски,а Георги Попов бе заменен с Павел Цолов.Тази промяна донесе още по голямо сътресение в РСДП.Някои партийни организации от провинцията бяха изпратили телеграми до ЦК,че не признават такава промяна без конгрес или заседание на ВПС.Борбата между двете групи в ЦК сеизостри до такава степен,че даде отражение и в низовите организации.

Възползувайки се от тази ситуация в ЦК,няколко членове на чело с Янако Т.Алеков подбуждани скрито от Георги Попов и други хора на Нейков започнаха публично борбата против Здравко Митовски,като за тази цел те излязоха с един бюлетин-ЦИС,в който оповестиха,че искат да правят идейна проверка на членовете в РСДП-ОФ,с единствената задача да провалят Здравко Митовски и някои от неговите приятели на които той се опираше,но имаха лошо минало,които в някои случаи го шпионираха.Така,в първият си бюлетин те майсторски излязоха с подходящи лозунги които на първо време много лесно можеше да подхлъзне всяки обикновен член.това бе една провокация.От първият бюлетин който те бяха отпечатили можа да проникне и в някои провинциални организации за да уронят авторитета на новия главен секретар.След излизането на първия бюлетин МК веднага изключи от партията организаторите на тази провокация.Въпреки че бяха изключени те не спряха с своята провокация и подготвиха излизането на втори бюлетин.Освен това,те си послужиха и с друга провокация,като разправяха, че тяхната инициатива била с знанието на ЦК на РП/к/ и милицията.За тази му провокация Янако Алеков бе предупреден и му се забрани за напред да издава други бюлетини.От тази открита борба срещу Здравко Митовски бяха въхитени Г.Попов и Д.Нейков. На зададените им въпроси в връзка с този бюлетин те са отговаряли:нека младите водят борбата.Ние сме след тях и ще ги подкрепим.

Издаването на този бюлетин е имал и задачата да осуети предстоящата задача на РСДП&да подготви членската маса за сливане с РП/к/.

През м.Април Здравко Митовски отправил писма до Димитър Нейков и Г,Попов подписано от секретариата на партията с което се предупреждават да престанат да злославят,че промяната в ИК е станала по нареждане на РП/к/ и по този начин да създават разкол в партията.Ръководството на градската организация беше избрано от по прогресивните членове и държеше здраво Софийската организация.Опитите на някои да използуват това различие между някои членове от ЦК и да настроят уволнените чиновници и техните приятели срещу Здравко Митовски,че той бил виновен за тяхното уволнение и не искал да ги защити,не можа да намери почва. Цялата тази вътрешна борба продължи до м.Май когато започнаха усилена подготовка по сливането.В едно от заседанията на ЦК бе избрана централна комисия по сливането и бяха разпратени инструкции до всички организации за създаване комисии по райони и секции и да отпочнат веднага преговори с организациите на РП/к/ В цялата страна РСДП проведе конференции в околийските центрове и в районните организации на които бяха разяснени как да се проведат събранията и разясняването по сливането и какви задачи ще имат комисиите.

И на тези конференции и събрания проличаха двете тенденции,т.е.двете групировки,едната на Д.Нейков която държеше да се приемат всички членове без да се държи смятка за тяхното

15

минало и настояще положение и другата, на Здравко Митовски, която държеше да не се представят хора, които имат лошо минало. При започване работата на комисиите по сливането много от членовете които имаха груба фашистка дейност в миналото не бяха приети, а отхвърлени от низовите комисии, обаче една част от тях при централната комисия бяха приети което окуражи десните елементи че това е тяхен актив.

Работата по сливането продължи до 11 август на която дата стана официално сливането на РСДП-ОФ с РП/к/. По околийските и районни организации тържественото сливане стана през м. Септември, когато беше привършена полската работа.

След окончателното приключване на сливането всички архиви и имущества бяха предадени на РП/к/.

Положението на партията след сливането е следното:

Много от членовете които не бяха доволни от условията по сливането започнаха да коментират, че партията е продадена от кариеристи като Здравко Митовски и други службогонци които се магаждат и приспособяват.

Голяма част от членската маса която беше приета се приспособи и влезе в крак с членовете на РП/к/. Една част от тях не посещаваха партийните събрания и не преставаха да говорят по адрес на РП/к/, даже някои си служеха с разпространяване на слухове и ставаха проводници на вражески действия. В Софийската организация имаме случаи на изключвания, а в провинцията някои бяха уличени, че са подпомагали бандитското движение, за която им дейност са давани под съд и изпратени в ТВО.

Младежката организация която съществуваше през 1947 год престана да съществува, като една част от членовете и се записаха в партията, а друга в СНМ и не е правен опит за някаква отделна организационна дейност.

При така стеклите се събития в обекта РСДП-ОФ през годината пред групата са стояли следните по-важни задачи:

Както е известно, на 25 и 26 февруари 1948 год. стана промяната в ЦК и ИК на РСДП. По повод новосъздаденото положение в ИК явно се бяха очертали двете групировки в ЦК на РСДП, от една страна Здравко Митовски а от друга, Димитър Нейков и Георги Попов. Нашата задача бе да запазим авторитета на Митовски сред членската маса. В това направление сме направили следното: Инструктирахме нашата агентура, която от своя страна проведе разяснителна работа сред членовете на партията, а именно, че промяната в ЦК се налага и акцията на Митовски е правилна, а борбата която водеше десницата начело с Д. Нейков е антисоциалистическа и по тоя начин подпомага буржоазията и империалистите. По тоя начин бе предотвратено разцеплението на ВРСДП.

Друга задача която стоеше пред групата бе прекратяване провокационната дейност на така наречения Централен Инициативен съвет за идейна проверка на членовете/ЦИС/ както и предотвратяване разпространението на бюлетините. Посредством агентурата бе разяснена задачата на ЦИС пред членската маса, а именно, че ЦИС е една десничарска група в дъното на която е Д. Нейков, която група има за цел да разцепи единството на партията и с оронване престижа на честните и праволинейни социалисти. С тая задача групата се справи успешно, като не позволи на десницата и на ЦИС да осъществят плановете си.

Като трета задача стоеше тая, да бъде пресечен пътя на десните елементи за масово навлизане в редовете на РСДП, които след провеждането на втория конгрес на ОФ имаха намерение да се прикрият в разните ОФ партии, особено бивши членове на РСДП /обединена/.

387

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

388

16

За тая цел инструктирахме агентурата за разобличаване и не приемане на тези елементи в РСДП-ОФ.

Друга задача която стоеше пред групата бе,да организира и подпомогне предложението на Русенската организация за обединение на двете работнически партии за която цел същата бе излезла с резолюция.,посредством агентурата предложението на русенци бе включено в дневния ред на ВПС,а след това ВПС прие за незабавно отпочване преговори между двете партии.

Една от най важните задачи с която групата трябваше да се справи,бе подготовката за обединението,изграждане на комисии за идейна проверка на членовете,разобличаване на десноопортюнистическите елементи и провеждане на самото сливане.

След обявяване на предстоящето сливане на двете работнически партии,от страна на РСДП се отпочна разяснителна работа за необходимоста от обединението,за дисциплината и др. Започна се и изграждането на комисии за проверка на членовете. В тези комисии,почти в всички имахме наши агенти,които работеха в съгласие с представителите на РП/к/,както и за разобличаването на фашистките елементи,намерили прикритие в редовете на РСДП.Освен това,групата направи по-вече от 180 характеристики,за онця членове които в никой случай не трябваше да бъдат приети за членове на РП/к/.

За провеждане на тържествените събрания използувахме наши агенти,които изнасяха доклади и умело порицаваха широкия социализъм.

Може да се каже,че групата се справи добре с задачата която стоеше пред нея,сливането на РСДП с РП/к/.

II.РАЗРАБОТКИ.

През отчетния годишен период по линия на РСДП-ОФ групата е завела 3 предварителни разработки и 1 активна,както следва:

1.Разработка"ХЕМЕЛЕОН",обект инж.Борис Дучо Дучевски, завършил индустриална химия в Германия през 1925 год.и от тогава до края на войната срещу фашистка Германия бил непрекъснато на служба в И.Г.Фарбениндустрии.Предварителната разработка е възникнала въз основа на агентурни донесения от 13.II.48 год.от които се вижда,че същият се стреми умело и прикрито по всички възможни начини да води борба срещу РП/к/ и мероприятията на ОФ правителство,като се стреми да установи връзки с чужденци посещаващи страната ни.От справката направена в картотеката на ДС бе установено,че в миналото същият всяка година е ходил в Германия на доклад пред директорите на И.Г.Фарбениндустрии,пред които е давал доклади и за политическото положение в България,а през време на окупацията ни от германците е поддържал тесни връзки с висши германски офицери.След 9.IX.44 год.същият е влязъл в БРСДП-ОФ и е подържал връзки с всички лидери на партията,а така също и опозиционните такива.

Плана на разработката е бил правилно съставен.Разработката е имала ясно определено направление-разкриване вражеската дейност на обекта и евентуално връзките му с чуждото разузнаване,като бивш германски агент.Мероприятията са били правилно предвидени и темповете са отговаряли на възможностите и нуждите,обаче са изпълнени с известно закъснение.Не са изпълнени мероприятията по вербовка на агентура около същия въпреки,че проучванията за това са направени.Използуваната агентура "Лена"и"Паскал"около същия се оказва недостатъчна и не се пол-

Из архивите на ДС

389

зува с пълно доверие пред обекта макар,че същата е правилно ръководена и използувана според възможностите и.

На последък обекта е уволнен от работа в"Елпром" като неспособен да се справи с работата си и е приет за член на РПк от централната комисия по сливането,тъй като от първоначалната комисия бе отхвърлен.

2.Активна разработка"Лисица",обект Димитър Манолов Нейков,известен социалистически лидер,бивш дългогодишен секретар на БРСДП.Същият е бил обект на отчетно наблюдение до 30.IX 1948 год.от която дата е взет на разработка,тъй като се обяви против сливането с РП/к/и правеше всичко възможно да забави последното.Освен това същият е известен с своята ненавист към РП/к/и има предпочитание към"западния социализъм"с който поддържа широки връзки и се ползува с известност.На последък неговия син,Любомир,който беше чиновник в Турция се обяви на страната на невъзвращенците български дипломати като,Друков,Дамян Вел-чев,Долапчиев и др.и застана на страната на реакцията.

Плана на разработката е правилно съставен.Същата има ясно определено направление-разкриване вражеската му дейност и установяване връзките му с чужбина,по специално с II интернационал и неговото социалистическо бюро за Балканите с седалище Париж.Мероприятията по разработката са правилно предвидени.Също и темповете и се намират в процес на изпълнение.Използуването около същият агентура за сега"Дреновски"и"Караславов"не се ползува с пълно доверие,но около същият се работи за сдобиване с ценна агентура.Използуваната за сега агентура е законспирирана добре.Ръководи се и се инструктира добре,и правилно.

3.Предварителна разработка"Галфон"-обект Ганчо Колиов Ганев.Разработката е възникнала през м.Февруари 1948 год.когато по агентурни сведения и други събрани документи бе установено,че обекта използувайки поста си на Софийски околийски комисар на снабдяването е вършил доста умело саботажи и вредителство,като е разпределял неправилно нарядите с което умишлено е предизвиквал негодувание сред населението,което използувал за създаване организации на РЗДП-ОФ които настройвал против РП/к/,създавайки убеждението,че тя е виновна за всичко.Преди 9.IX.1944 год.същият е бил кмет на фашистката власт в с.Мишмановци,Самоковско и като такъв има извършени доста престъпления. След 9.IX.1944 год.благодарение на връзките му с Георги Попов Нейков и други социалистически лидери успява да стане един от факторите в РСДП-ОФкоето го спасява и от народен съд.

Плана на разработката е бил правилно съставен.Същата е имала ясно и определено направление-установяването му като сътрудник на бившата фашистка власт и като саботьор и вредител в снабдителната политика на правителството,като комисар по снабдяването на Софийска окобия.Мероприятията са били обмислени и правилно предвидени.Темповете също,обаче са изпълнени с доста голямо закъснение,тъй като оперативния работник който води разработката внезапно напусна групата и премина към V отдел като остави друг да продължи разработката.Макар и с закъснение мероприятията в по-голямата си част са изпълнени,като една част от престъпната му дейност е документирана.Не е изпълнено мероприятието по вербовка на информатор по квартира.Обекта обаче е бил добре подсигурен с агентура чрез агентите"Хари","Паскал"и "Виктор",които са били правилно ръководени и инструктирани.

В резултат на разработката му бе установено,че същият особено след уволнението му като Софийски околийски комисар през м.Март 1948 год.насам променя коренно своето поведение и се стреми да се покаже като добър отечествено фронтовец,по коя-то причина е бил прехвърлен на отчетно наблюдение.Но ясно,има

Из архивите на ДС

при обединението, благодарение на връзките които има с лидерит на РСДП/О.Ф./ същия бе приет и за член на РП/к/.Към същия гру пата се ориентира с оглед на вербовка и използването му около останалите обекти на разработка и отчетно наблюдение членове от РСДП/оф/.

4. Предварителна разработка "Кенгуро"- обект Ефрем Лев. Разработката е възникнала през месец марта т.г. въз основа на агентурно донесение, че обекта проявява разколническа дейност чрез организациите на РСДП/оф/ и от там е дало отражение [redacted] провеждане програмата на О.Ф. и по скорошното осъществяване на социализма в нашата страна.

Плана на разработката е правилно съставен. Разработката е имала ясно направление - установяване разложителната му дейност провеждана чрез организациите на О.Ф., за съботиране мероприятията [redacted].

Мероприятията са били добре обмислени и правилно проведени. Сроковете не са спазени, по причина че оперативния работник който е водил разработката е напуснал групата и разработката трябваше да я продължи друг оперативен работник.

В резултат на разработката се установи, че обекта за тази му дейност е заангажирал ЦК на РСДП/оф/, по които случаи беше направена анкета и обекта бе отстранен от всекаква отговорна работа в РСДП и бе поставен въпроса за изключването му. Партийната организация в гр.Лом където живее обекта го беше отхвърлила да бъде приет за член на РП при обединението обаче същия бе приет от Централната комисия по обединението и сега е член на РП/к/.Предстои да се изготви мотивиран рапорт и разработката да премине в О.Н. досие.

III. ПО ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНИТЕ ДОСИЕТА:

В началото на годината по линия на РСДП/оф/ се водеха на отчетно наблюдение 92 лица.През годината беха взети на О.Н. 23 лица, а беха снети от О.Н. 56 лица.

В края на отчетната година групата води по линия на РСДП/оф/ на отчетно наблюдение 59 лица, от които редовно са наблюдавани 22, нередовно са наблюдавани 24 и никък не са били наблюдавани 13.

Всички по-важни обекти на отчетно наблюдение са добре обезпечени с подходяща агентура и се води по редовно агентурното им наблюдение.

През годината са водени 4 контролни О.Н.досиета за които са постъпили малко материали, въпреки че са писани писма редовно да ни пращат материали за тях.

От водените О.Н.досиета в Софийската организация на РСДП/оф/, по голямо внимание е обърщано на онния лица които са представлявали по-голем оперативен интерес а именно:

Георги Иванов Попов, член на ЦК на бившата РСДП.
Здравко Стефанов Митовски,член на ЦК на РСДП/оф/.
Павел Цолов Петков, член на ЦК на РСДП/оф/
Александър Тасев Господинов,член на ЦК на РСДП/оф/.
Стефан Илиев Бинбашиев,член на ръководството на 2-ри район.
Кръстю Георгиев Попов,член на ръководството на 2-ри район.
Марко Марков Андреев,член на ръководството на 2-ри район.

Борис Николов Ячев,член на ръководството на 3-ти раион.
Димитър Ангелов Иванов,член на ръководството на 3-ти раион.
Димитър Такев Диметров,член на ръководството на 3-ти раион.
Любен Иванов Георгиев,член на ръководството на 1-ви раион.
Рачо Цонев Рачев,член на ръководството на 5-ти раион.

Горепоменатите обекти, една част от тех са наблюдавани като ръководители на бившата РСДП/оф/, а друга като членове които са имали отрицателно отношение към мероприятията на О.Ф. Голема част от тези членове, привидно са се проявявали като добри отечественофронтовци, а при свои приятели и близки са си показвали истинския лик като врагове на на народа и работническата класа.

Голема част от О.Н.досиетата са закрити през годинат на които е водено редовно отчетно наблюдение, но поради това, че същите са били добри социалдемократи и добри отечественофронтовци, като при сливането на РСДП с РП/к/ са приети за членове на РП/к/, по тази причина се наложи да бъдат снети от отчетно наблюдение.

IV. РАБОТА С ПРОВИНЦИЯТА - ПО СЕКТОРИ

От сведенията с които разполагаме за секторите се вижда,че в целата страна по линия на РСДП/оф/ е имало изградени около 235 организации с около 9236 члена.

Още в началото на годината в всички сектори организациите на РСДП/оф/ започнаха да водят активен организационен живот.Особено раздвижване сред средите на РСДП се забеляза след конгреса на О.Ф.,когато се постави въпроса за изграждането на ЕОПО Отечествен Фронт. Тогава се започана масово приемане на нови членове в РСДП/оф/,без да се държи сметка за социалния им състав и техното минало. Целта бе да се масовизира партията и при образуването на ЕОПО да се представи като масова партия.

След промената която стана в ЦК на РСДП в някои сектори се получи известно сътресение.Такъв е примера с Старо-Загорския сектор.Хасковската организация бе изпратила протестна телеграма до ЦК на РСДП, в която се казвало, че организацията не е съгласна с тази промена в ЦК, която била противоуставна. В други организации по секторите големо раздвижване и коментарии в връзка с тази промена, не е имало.

Друг важен етап за раздвижване на организациите бе изработената и разпратена до всички организации на РСДП в страната резолюция от Русенската организация, с която се обръщаше внимание на ЦК на РСДП/оф/, че е дошло време двете организации РП/к/ и РСДП/оф/ да се обединят и,че в България нема место за две работнически партии.

Един от важните етапи от деиноста на РСДП по сектори бе подготовката и разяснителната работа по сливането на РСДП с РП/к/.Особено това се почувства когато започнаха да функционират комисиите по сливането.

Трябва да се отбележи, че някои членове на контактните комисии по сливането от страна на РСДП, не се съгласявали с представителите на РП/к/ да не бъдат приемани някои фашизирани елементи за членове на РП. Стигало се е до там, че те са отказвали повече да преговарят. Такъв е случая с контактната комисия в гр.Попово.

391
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

20

След прекъсване работата на контактните комисии някои от представените да бъдат приети в РП/к/ са отказали да подадат заявление за приемането им в РП/к/.На някои места е имало членове които са били доволни,че не са приети в РП/к/.

След сливането на РСДП/оф/ с РП/к/ голема част от членовете на РСДП продължават да провеждат своята широканска политика, като злословят против РП, че упражнявала диктатура и и в България немало свобода. Други са ставали проводници и разпространители на зловредни слухове. Също така е констатирано че голема част от бившите членове на РСДП са редовни слушатели на радио Лондон,Белград и др. чужди радиослужби и след това стават проводници на чуждата пропаганда,

През годината по линия на РСДП/оф/ е констатирано по активна вражеска деинност в следните сектори;

Сектор Бургас, София,Шумен и Враца, има провеждана вражеска деинст. Разпространяване на слухове по адрес на РП/к/, че в ЦК. на РП/к/ имало различия и е предстояща воината между СССР и САЩ.и др. от подобен характер.

От всички сектори най-голема вражеска деинност има проявена в Пловдивския сектор от страна на членове на РСДП/оф/ Така например 1 член е участвал в конспиративната организация "Васил Левски",за която му деинност е осъден и пратен в затвора Като участници в конспиративната организация "Нац.хр.кръст" 6 души, от които 4 са осъдени и пратени в затвора, а останалите 2 в ТВО. Освен това в сектора има уволнени от служба 11 души за провеждане на вражеска деинност и разлагане на трудовата дисциплина.

Оперативна работа по секторите.От сведенията с които разполагаме за секторите се вижда следното:

а/ **РАЗРАБОТКИ:** 6 активни
9 предварителни

б/ **О.НАБЛОСИЕТА:** 131 за които немаме данни дали се наблюдавани редовно.

в/ **АГЕНТУРА:** 56 агенти
70 информатори

От сведенията с които разполагаме се вижда че агентурата съвсем не е достатъчна да обезпечи напълно обектите за всички сектори.

Специална сводка за всека разработка въз основа на какво е възникнала, как е обезпечена с агентура и хода на разработката немаме.

През отчетния период на годината сме оказали следната помощ на секторите:

Изпратили сме планове образци, как да си правят плановете.

Редовно сме писали писма кои лица да бъдат взети на О.Н. наблюдение и кои да бъдат взети на разработка.Указвали сме за некои лица да бъдат задокументирана техната вражеска деинност и др. от подобен характер.Некаква особена деинност по разработките не сме указвали, тъи като не са водени разработки от голем мащаб.

392

21

V. ОПЕРАТИВНА РАБОТА

а/ Движение на агентурата

В началото на годината групата е имала по линия на РСДП/оф/ 26 агента. През годината са вербовани 4 агента. Отпаднали са 8 агента, от които 2 изключени поради предателство 1 изключен поради негодност и 3 прехвърлени на отделение "В" и 2 на отделение "Б". В края на годината групата има на лице 22 агента.

Агентите са били разпределени правилно за обслужване на отделените организации в София и по обслужване на отчетно наблюдателните досиета и разработки.

Ръководството на агентите общо взето е било добро, има допуснати нередовни срещи и известно изоставане на някои от агентите, но това се дължи на това, че през годината групата не е работила в пълния си състав. Налагало се е да бъпат прехвърлени агентите от един О.Р. на друг О.Р.

Като основна слабост в работата с агентурата е тази, че повечето от срещите са правени не в явъчни квартири и това е затруднявало О.Р. да могат да преглеждат веднага донесенията и своевременно да поставят задачите на агентите, а не на следващите срещи. Една от причините за правене на срещите не в явките е и тази, че агентите много често се прехвъргаха от един ОфР. на друг, поради преместването на някои от тех в други служби, командировката на 1 оперативен работник за 1 месец и при отиване на О.Р. в домашен отпуск.

При така показаната агентура групата по линия на РСДП и при непълния състав на оперативните работници работещи по линия на РСДП/оф/. Общо групата е предвидила срещи с агентите както следва;

Общо предвидени срещи 703

Състояли се с донесения.....461

Състояли се без донесения...153

Несъстояли се 89

Резултатите от срещите не са задоволителни, причини за това са: Преместването на 1 О.Р. в началото на годината на друга служба. Командировката на 1 О.Р. за 1 месец. Отсъствието на груповия началник 5 месеца. И последното тримесечие бе прехвърлен още 1 О.Р. в отделение "Б". Средно групата е работила през годината с 2 оперативни работници.

Общо взето ръководството на агентурата е било добро и навременно и групата можа правилно и навременно да усвоемява службата за всички събития които станаха по линията на РСДП/оф/ през годината.

б/ Движение на явките.

В началото на годината по линия на РСДП/оф/групата е имала 8 явки, През годината са вербовани 2 явки, а са отпаднали поради преместването на наемателите и извземането им за обществени нужди. На края на годината групата по линия на РСДП разполага с 4 явки, които са крайно недостатъчни за срещите с агентурата. Разконспирирани явки през годината немаме.

393

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

394

22

Б. ПО ЛИНИЯ НА РАДИКАЛНАТА ПАРТИЯ.

I. ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНАТА ОБСТАНОВКА ПРЕЗ ГОДИНАТА И ЗАДАЧИТЕ КОЕТО СА СТОЯЛИ ПРЕД ГРУПАТА ПРИ ТАЗИ ОБСТАНОВКА.

През отчетната година Радикалната партия има много слаба дейност изразяваща се във следното:

На 27.XI.1947 година бе принуден да си подаде оставката като политически секретар на партията Стоян Пенчев Костурков, от страна на ИК на партията, поради немощ и болест която му пречела да отстоява интересите на партията пред другите партий, благодарение на което радикалите останали без министър в управлението. Оставката се одобри от ИК и на негово място временно бе избран Славчо Стойлов. Партийните членове в страната посрещнаха смяната с облекчение. ИК вече под ръководството на Славчо Стойлов прояви известна активност изразяваща се в свойствената за тях загриженост за службите на радикалите и около промяните в правителството за което представиха и свои кандидати за министри и помощник министри.

В началото на м. Януари т.г. по решение на ИК и във връзка с обявяване на датата за свикване на 2-рия конгрес на ОФ, бе обявено свикването ВЪРХОВНИЯ ПАРТИЕН СЪВЕТ за 25.I.48 г. при следния дневен ред: 1/Доклад по вътрешното и международно положение на страната-Славчо Стойлов, 2/Доклад за състоянието на партийните организаций-Владимир Арнаудов, 3/Доклад за партийния печат-Георги Константинов, 4/Доклад на проверителния съвет на партията и бюджета и 5/Избор на нов ИК и секретар на партията.

По предварително изпратени указания напред с редовно избраните на брой 70 за цялата страна, пристигнаха и секретарите на местните организаций, а за София бяха раздадени около 250 покани на активисти за да се даде по голяма гласност на ВПС.

Върховния партиен съвет трябваше да се произнесе по въпроса за образуването на ЕОПО-ОФ и да избере нов ИК на партията. След изнасяне на докладите и при станалите изказвания се подчерта, че Радикалната партия безрезервно одобрява външната и вътрешна политика на правителството, одобрява създаването на ЕОПО - ОФ, и приема, че единствения път на нашата страна е пътя към Социализма. Особено оживено се е разисквало за включване на представител на Радикалната партия в правителството какъвто до тогава нямаше. Гласуван е бил бюджет на партията възлизащ на 52,786,211 лева и се е констатирало, че партията е приключила бюджетната година с 9 милиона загуба покрити от резервите на същата. Със пълно единодушие и при тайно гласуване с само една листа е бил преизбран стария ИК и утвърдена смяната на политическия секретар на партията-Стоян Костурков с Славчо Стойлов. От състава на ИК отпаднаха Филип Георгиев Филипов и Георги Константинов заменени с Цветан Спановски. След заседанието на ВПС новия ИК начело с Славчо Стойлов не разви никаква дейност, а насочи главно своето внимание към стопанските предприятия, като почти престана да се занимава с организационна и просветна дейност.

По същото време почти в цялата страна се проведоха отчетно изборни събрания. Избрани бяха бюра на организациите от по трима души, но предвид на отпочване на по активна дейност по ОФ линия, те почти разпуснаха своите организаций по райони. Градското бюро също проведе отчетно изборно събрание на което се избра ново бюро от членове с по голяма ОФ дейност, а не толкова като проявени радикали. Вече дадена инструкцията радикалите да навлязът в ОФ организаций и да се проявят по активно за да пред

ставят партията по добре и да се заангажират с известна ОФ дейност.

Предвид на това,че Радикалната партия остана почти без ръководни служебни места в управлението,ИК насочи своята дейност изключително към стопански прояви.Създадено бе издателство на пар партията"Народна книга" и се отвориха няколко книжарници в София и провинцията.Направиха опит за откупуване на една печатница но не успяха в спазаряването.Създаденото издателство и книжарниците имат за цел да осигурят добавъчни заплати на някой членове на ИК и второ, да установят радикалски бази които при всички случай да останат за във бъдаще свърталище на радикалите.

Градската организация също така преустрой своята дейност. От бюрото се изготви един списък на около 100 души активисти за които през месеца се изнасяше по една сказка,а останалата членска маса беше разпусната.Районите организаций без да са били формално разтурвани престанаха да съществуват.Остана само по един секретар на районна организация за събиране на членския внос.

В партията през годината бяха отбелязани някой борби изключително почиващи на лична почва.При излизане на закона за едрата градска собственост Славчо Стойлов, се потруди да запази етажите на балканака си Никола Командарев,като издаде заповед бюрото на градската организация да слезе на по долния етаж/под клуба/при Командарев за общо ползване на етажа,във връзка с което цялото бюро начело с Ст.Петков се противопоставиха и влязоха в остри пререкания с Славчо Стойлов.Петков се противопостави на Стойлов защото смяташе,че щом слезе долу ще бъде откъснат от ИК,а в последствие незавоиран и снет от секретарското място на организацията.Заповедта на Стойлов по този начин не се изпълни.Обтегнати отношения има и между членовете на ИК.От една страна Славчо Стойлов,Пенчо Костурков и Иван Радков,а от другата Владимир Арнаудов,Ст.Габровски и Христо Друков.Последния изобщо с никого не е добре за сега те с Славчо Стойлов за в много лоши отношения тъй като работят под едно ведомство в НС на ОФ.Борбите в ИК се дължат на това,че Стойлов иска навсякъде да налага своята воля,да дерибействува.

По линия на Радикалната партия в страна няма отбелязвана активна вражеска деятелност с изключение,разпространяването на някой места на слухове и вицове против членове на правителството. Такъв е случая с Стефан Петков от София и Крум т.Бакърджиев от Пловдив, и др.

Партията в настоящия момент представлява една организация повече на книга,без организационен живот,без указания от ИК във каква насока да развиват своята дейност.Само в София под формата "събиране на актива"се събират партийните членове за да изслушат по някоя беседа.В същност партийната организация в София не надминава повече от 150 души.

При така слеклите се събития в обекта-Радикалната партия-през годината пред групата са стояли следните важни задачи:

Първа задача беше да се изгради и заздрави агентурния апарат,за да се улесни създаването на ЕОПО-ОФ.

Във тази връзка друга важна задача беше да се обезпечи с агентура във време на заседанието Върховния партиен съвет,за да се осведомяване по хода на заседанието и да се помогне щото ВПС да вземе решения отговарящи на момента, а именно одобряване създаването на ЕОПО-ОФ.

Важна задача беше също така осигуряване правилното провеждане на отчетно изборните събрания и вмъкването на наши агенти и на проявени отечествено-фронтовци в партийните ръководства.

Друга задача беше насочване на всички агенти по обслужване на обектите на отчетно наблюдение и извършване вербовка на нова агентура за осигуряване обслужването на ИК с такава.

С тези задачи групата се добре справи.

395

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

24

II. РАЗРАБОТКИ.

През отчетния период пол линия на Радикалната партия са възниквали и водени следните разработки:

1. Предварителна разработка "МУСТАК", обект Стефан Димитров Петков-секретар на градската организация на радикалната партия. Същия е бил обект на отчетно наблюдение от 10.VII.1947 година. На предварителна разработка е взет на 21.VII.1948 година въз основа на агентурни донесения от агент "Мадлен", че същия разпространява вредни слухове и вицове за членове на правителството и против ОФ.

Плана на разработката е правилно съставен, мероприятията са добре обмислени и правелно съставени. Сроковете не са спазени.

Разработката има направление-разкриване вражеската му дейност, снемане от ръководството на партията и изобличаване. разработката е обслужвана с следните агенти: "Мадлен", "Радионов", "Плуг", и "Тумба". Същите са правилно инструктирани и ръководени.

Предстой да се изготви план за минаване на същата в активна разработка, като се набележат и нови мероприятия.

2. Предварителна разработка "БЕЛОКАПОВ", обект Борис Иванов Белокапов-бивш председател на I-во районно бюро на радикалната партия. Същия е бил обект на отчетно наблюдение от 15.VII.1947 година Взет на предварителна разработка на 1.VII.1948 година въз основа на агентурни донесения от агент "Плуг" за създаване на група в радикалната партия за борба против ОФ.

Плана на разработката е правилно съставен. Набелязаните мероприятия са също така правилно съставени след провеждане на които се указа, че обекта е корегирал отношението си към ОФ, като се приспособява и работи дейно в последно време за ОФ, за което на 10.XI.1948 година разработката с рапорт премина на отчетно наблюдение.

3. Предварителна разработка "ДРАСКАЧИ" водена за разкриване авторите на анонимно писмо изпратено до член на ОФ организация № 299 от 13 секция.

Разработката е заведена на 14.VIII.1948 година и изготвен план за същата.

Плана е правилно съставен и мероприятията по него са добре обмислени. Извършени са проучвания на няколко лица към които е насочено вниманието ни и остава да се снеме шрифта на пишущите машини до които имат достъп.

Предстой през следващото тримесечие да се извърши реализация, ако се открият авторите, ако не се открият да се предаде разработката на групата по анонимките.

III. ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНИ ДОСИЕТА.

От 1947 година имаме открити 60 отчетно наблюдателни досиета. През настоящата 1948 година сме открили само едно ОН досие. От тях в края на годината имаме 46 отчетно наблюдателни досието, а другите бяха закрити в преписки поради това, че не проявяват никаква дейност и не постъпват материали за тях. През отчетния период има редовно и пълно наблюдавани 13 ОН досиета, нередовно са наблюдавани 17 досиета и 16 почти не са наблюдавани. От всичко това е видно, че има още ОН досиета които не прадставляват интерес за службата, поради това, че обектите не проявяват никаква дейност и се налага същите ОН досиета да бъдат закрити в преписки. Агентурата с която сме работили---

25

обслужващи обектите на отчетно наблюдение е достатъчна и може да се каже че тези обекти които проявяват активност са добре обезпечени. От обектите на отчетно наблюдение особен интерес са представлявали следните: Славчо Стойлов-секретар на Радикалната партия, Владимир Лазаров Арнаудов-организационен секретар на партията, Георги Константинов Гогов-главен редактор на в. "Време", Д-р Пенчо Стоянов Костурков-член на ИК, Христо Николов Друков-член на ИК на партията, Васил Луков Марехов-член на градското бюро и касиер на партията.

Има открити 7 контролни отчетно наблюдателни досиета на активисти на партията в провинцията за които сме писали писма, но материали са постъпвали много нарядко.

Общо обектите на отчетно наблюдение не са имали вражески прояви с някой малки изключения. Наблюдаваните ръководства също са се придържали към указанията давани по ОФ линия.

IV. РАБОТА С ПРОВИНЦИЯТА-ПО СЕКТОРИ.

От сведенията с които разполагаме по сектори се вижда, че по линия на Радикалната партия е имало изградени общо 65 организации с 2675 членове. По активна дейност се забелязва в началото на годината по време на отчетно изборните събрания, за избиране делегати за Върховния партиен съвет, по снемане решенията от заседанието на същия и около създаването на ЕОПО-ОФ. Заслужава да се отбележи, че почти във всички организаций в страната са навлезли вражески елементи от средите на легионерите и Цанковия заговор. Особено нагледен случай имаме в секторите Пловдив, Бургас, Стара Загора, София и Враца. В тяхни среди и от самите радикали има разпространяване на вражески слухове и вицове по адрес на членове от правителството и на ОФ деятели. В Пловдив дори е правен опит за превземане на ръководството на партията от легионери под ръководството на Крум Тодоров Бъчваров.

В секторите организациите са се обслужвали през годината от 16 агенти и информатори.

Има открити и заварени от 1947 година всичко 31 отчетно наблюдателни досиета.

Водени са 5 разработки от които имаме сведения за сега че само една е останала да продължава в Пловдив.

Активна разработка "БЪКЕЛ"-обект Крум Тодоров Бъчваров е възникнала през второто тримесечие въз основа на това, че обекта е имал връзки с легионери и се е проявявал вражески. Разработката продължава да се води с цел снемане от ръководството на организацията.

През годината сме изпратили едно писмо-препоръка до всички сектори по изготвяне на плановете си във което се поставят и конкретни задачи за всеки сектор. Изпращани са също така писма за вземане на ОН досие някой от проявилите се радикали или членове на ВПС.

Общо работата в секторе е била слаба. Слабо са били обхванати организациите с агентура и малко внимание се е обръщало на вражеските елементи промъкнали се в тази партия. На отчетно наблюдение са взети много малко от ръководствата по места.

V. ОПЕРАТИВНА РАБОТА.
Движение на агентурата.

В началото на отчетната година по линия на Радикалната партия имаме заварени 11 души агенти от които отпаднаха двама. Първия като предател, а втория като негоден. През настоящата година

397

Из архивите на ДС

има извършена вербовка на 2 агента и в края на отчетния период по линия на Радикалната партия имаме всичко 11 агента.

Агентите са разположени по обслужване на ИК на партията, градското бюро, обектите на отчетно наблюдение и разработките. Агентурата е била достатъчна за обслужване на обекта с изключение на ИК от където немаме вербован агент от членовете на същия.

Агентурата е била правилно разположена и добре е изпълнявала възложените и задачи. Над същата е упражнявано добро ръководство и възпитание.

През годината по линия на Радикалната партия е работил 1 оперативен работник, които е предвидил срещи с агентите си както следва:

Общо предвидени срещи ...440
Станали с донесения ... 274
Станали без донесения....124
Несъстояли се..... 42

б/ Движение на явките.

В началото на годината по линия на радикалната пар.ия групата е имала 7 явки. През годината не са вербовани нови явки, а от съществуващите са отпаднали 3, от които 2 по преместване на съдържателя и 1 извзета за обществени нужди. В края на годината по линия на Радикалната партия групата има 4 явки, които са крайно недостатъчни за срещите с агентите, През следващото тримесечие една от задачите ще бъде да се вербоват нови явки.

Извършена работа извън обектите на групата през годината, може да се отрази приблизително, както следва.

Трябва да се отбележи че в началото на годината групата имаше предвидени по щат 5 оперативни работници и 1 групов началник. В края на първото тримесечие началника на групата се разболе и отсъствието му от групата продължи около 5 месеца. В края на месец Април 1 О.Р. бе преминал на друга служба. От 1 Октомври т.г. още 1 О.Р. бе прехвърлен в друго отделение. И при това състояние на групата освен задачите които е трябвало да изпълнява по обектите РСДП/оф/ и Радикалната партия, които ги е изпълнявала според силите си е изпълнявала и други задачи които са се отразявали в изпълнението на задачите по обектите.

Някои от извършените работи извън обекта са:

През годината групата с своите О.Р. е участвала в всички арести провеждани от отделението, Правени са проучвания на лица извън обектите, на 60 лица. Участвали са 4 О.Р. в следствието на легионерския център общо 122 дни. По следствието на К.Лулчев 2 О.Р. общо 50 дни. По проследяване на нелегален 1 О.Р. 10 дни. Групата е провела на 4 лица следствие по линия на РСДП и са пратени в ТВО. По акцията в Кюстендил за залавяне на нелегални 1 О.Р. 2 дни. По следствието на Г.Цветков-методист, 1 О.Р. около 2 месеца и следствието продължава.

25.XII. 1948 год. Съставил Н-к III гр. /Г.Георев/

София Съгласен Н-к 1-ва служба : /Н.Трифонов/

Из архивите на ДС
398

10

БЗНС-НП

1. Началото на 1948 год. завари н.петковистите в пълна дезорганизация.Ликвидирането на водача им бе причина на уплахи и зашематевания в тяхните среди.В тях залегна убеждението,че властта е достатъчно стабилна и откритите форми на борба не биха им донесли нищо,затова преминаха в подполие. Изникналият въпрос за създаването на ЕОПО и народните съвети,те решиха да използуват като се прикрият в самията Отечествен фронт и оттам провеждат своята подмолна дейност.В цялата страна н.петковистите правеха опити за навлизане в БЗНС-ОФ и оттам в ЕОПО-ОФ.В това отношение те бяха улеснени от някои нездрави елементи в дружбите по места и от почти безпрепятственото приемане новите членове в низовите организации на ЕОПО-ОФ. Наред с това бяха отбелязани опити за създаване на нелегални организации предимно из средата на бившите членове на ЗМС-Сърбински.Най-голям успех в това направление ту имаха в пловдивския сектор, където успяха да изградят нелегални младежки организации,състоящи се от по пет до десет човека,със задача да се въоръжат и преминат в Балкана. Такива бяха разкрити в с.с.Скобелево и Върбица,първомайско, Граф Игнатиево,Строево и Белащица,пловдивско.На последната група като ръководители застават председателя и секретаря на дружбата.Такива бяха разкрити и в Шуменско,търговишко и ихтиманско,където групи от по десетина младежи, бивши членове на ЗМС-Сърбински са водили редовен организационен живот и се готвели да преминат в Балкана,за водене на бандитска дейност. В бургаско,ямболско и поморийско се забелязва сгрупиране на н.петковисти за организиране действия при евентуално нахлуване на чужди войски.В горноджумайския сектор в това отношение имаха проявление укрилите се преди това в БЗНС-НП,михайловисти.

Кризата в ЮКП и зачестилите слухове по повод на това,че и в другите комунистически партии имало разногласие,че и нашата БКП била разделена, че скоро щяло да има обрат в политиката и пр. дадоха кураж на н.петковистите и в редица населени места те направиха опити за възстановяване организациите си. В оряховско,бело-слатинско,михайловградско и врачанско,са се състояли конференции на които е бил обсъден въпроса за отпочване на нелегална дейност. В шуменския сектор се констатираха опити за възобновяване на организациите,като се създават групи от по трима души. В тази своя дейност н.петковистите не бяха изолирани от другите вражески организации.Имаме отбелязани случаи на съвместно действие с елементи от "Легиона" та до анархистите.

За пример в това отношение може да ни послужи разкритата група на Минко Н.Минев с.Любенова махала,новозагорско.А разкритата нелегална организация"БОД"-кюстендилско,показва,че в нея са участвали освен н.петковисти,още и бивши хора,членове на БЗНС-ОФ,та дори и един член на РП/к/.

Пряката и непосредствена цел на възобновените н.петковистки групи бе- набавяне оръжие и преминаване в Балкана. Бандитската дейност през втората половина на годината се разви още повече.Това се отнася главно за старо-загорския сектор,където по-малко или по-вече бяха засегнати всички околии. Покрай това ,обаче,голяма част от бившите н.петковистки функционери се ориентираха за бягство зад граница.Само в района на бургаския сектор са минали нелегално за Турция няколко околийски и областни функционери на бившия БЗНС-НП,като Стоян Радичков от Тополовград,Стоян Добрев от Средец и др. Сведения за бягства имаме и от Русе и Габрово за подготовка на такива. Трябва да отбележим обаче,че докато преди измяната на Тито бягствата ставаха главно в Турция,след новосъздаденото положение във ФНРЮ бяха отбелязани чести бягства или опити за такива за там.Н.петковистите,които бягаха за Югославия,бяха предимно от видинска околия. Така напр.,само през м. октомври бяха отбелязани 15 случаи на бягство от видинско,а напоследък бе разкрита една група от 14 души,възглавявана от Младен Неев Велков,освободен наскоро преди това от ТВО.

Из архивите на ДС

Отношението на н.петковистите към ОФ и неговите мероприятия се изразяваше в една безогледна и нагла пропаганда срещу всичко отечественофронтовско.

Подготовката на конгреса на ОФ бе съпроводена от тях със злостна кампания,с разпространяване на слухове за предстояща интервенция на англоамериканците,за еднопартийно управление.Тяхната клеветническа пропаганда имаше за цел да разколебае вярата на народа в стабилността на властта. Те свързваха своята клевета с акцията по прибирането на царевицата,с цел да разубедят селяните да не предават храните,които уж се изпращали в СССР, на ген.Маркос или другаде.Настъпването на пролетта бе свързана с повсеместна активизация на бившите членове на БЗНС-НП. Наред с организационното им съживяване те пускаха слухове,че в най-скоро време войната щяла да избухне и в близко време щели да настъпят промени,които да ги доведат на власт.

Кризата в ЮКП и недоразуменията между СССР и англоамериканците по положението в Берлин ги окуражиха и те в хор с реакционерите от другите страни започнаха да злословят по адрес на демократичните народи.Говореха,че разложение е обхванало комунистическите партии и в Чехословакия, Румъния и България и че края на комунистическите режими се виждал.Безогледно отричаха н.петковистите всички правителственни мероприятия.Така акцията за намаляване броя на козите,с оглед опазване горското богатство на страната бе посрещната враждебно и придружена с пропаганда всред селяните от кърджалийско за неизпълняване наредбата и непредаване нарядите за вълна ,мляко и пр. С особено усърдие ,обаче,н.петковистите се борят срещу новообразуващите се ТКЗС.Там където е невъзможно да предотвратят образуването на нови ТКЗС се опитват да вмъкнат свои хора в образуваните такива,за да ги развалят отвътре. Така напр.,в с.Дълбок-Извор първомайско, 40 кооператори бяха подали заявление за напускане,в резултат на разложителната дейност на промъкнали се н.петковисти в ТКЗС.

Отношението на н.петковистите към БКП бе по начало отрицателно. Това бе най-ярко подчертано по време на V конгрес и предшестващата го подготовка.От изказванията на тяхни хора пролича,че те очакват конгреса да им донесе нови неприятности,говореше се напр.,че конгреса щял да реши въпроса за национализацията на земята и окончателното премахване на частната собственост. Те бяха център на злостните слухове,които се пускаха по отлагането на конгреса и временното отсъствие на м-р Председателя. Някои говореха,че др.Димитров бил на лечение в СССР,а други казваха,че е починал дори,но това се пазело в тайна.Говореше се още,че в ЦК били възникнали разногласия по повод на които бил отлаган конгреса. Слуховете от този характер изобилстваха ,от което проличаваше неприязненото им отношение към РП/к/ и злорадството им от мнимата смърт на м-р Председателя.

По повод последното отлагане на конгреса те нашироко разпространяваха слуха,че той имал за цел да даде възможност да се приберат храните тъй като след конгреса това нямало да бъде възможно,поради мерките,които щели да се вземат спрямо селяните.След приключването на конгреса някои н.петковисти се изказваха,че било настъпило облекчение за тях,тъй като слуховете за национализацията на земята бяха опровергани.Други пък бяха омърлушени,смятайки,че тяхното положение ще се влоши,тъй като комунистите щели да проведат на дело конгресните решения.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

27

ДО ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛЕНИЕ "А" ОТДЕЛ I-ВИ Д.Д.С.

Т У К.

Д О К Л А Д - О Т Ч Е Т.

ЗА РАБОТАТА НА IV ГРУПА ОТДЕЛЕНИЕ "А" ОТДЕЛ I-ВИ ДДС.ПРЕЗ 1948 ГОД.ИМАЩА ЗА ОБЕКТ РСДП/о/ И ДЕМОКРАТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ.

А. ПО ЛИНИЯ НА РСДП/обединена/.

I. ОЦЕНКА НА ОПЕРАТИВНАТА ОБСТАНОВКА ПРЕЗ ГОДИНАТА И ЗАДАЧИТЕ КОЙТО СА СТОЯЛИ ПРЕД ГРУПАТА ПРИ ТАЗИ ОБСТАНОВКА.

През отчетната година РСДП/о/ не е развивала никаква организационна,публична,просветна или каквато и да е друга дейност.Както през втората половина на 947 год.,така и през тази година,партията взе курс на затишие и изчакване на положението.Единствена проява на лулчевистите бе отказа на парламентарната група в самсто начало на годината да гласуват бюджета на държавата.Това отказване се дължи повечето,не за това,че бюджета е нереален,а на упреците направени на групата от страна на активни партийни членове и съмишленици,че те,в парламента бездействуват и се подчиняват на всички решения на правителството;не се грижат за свойте членове изпратени в Т.В.О.,какъвто е случая с съпругата на Ничо Русев Икономов,изпратена в ТВО,на която Лулчев дал 5,000 лева помощ,но тя е отказала да приеме парите,като е казала,че на мен пари не ми трябват,а бащата на децата ми.А също така можем да предполагаме, че тука има и чужди влияния,както и обстоятелството,че по това време се бе дигнал шум за раздвижване на американски бойни единици в Средиземно море.

Друго проявление на обекта в началсто на годината е за отбелязване:Раздвижването в ЦК ва лулчевистите,за предприемането на акция за промени в ЦК,която акция донякъде е в резултат на миналите борби в редакцията на "Св.народ"/кой да заеме по платена длъжност/ и като резултат на острата политика на Лулчев водена преди,поради което вестника им бе спрян и мнозина партийни активни дейци бяха въдворени в ТВО и на местожителство в провинцията.С тази акция се целеше,да се смъкне Коста Лулчев от секретарското място,да се демаскира,както и да се изолират хората на Пастухов,с което инициаторите й предполагаха,че отношението на власта към тях ще бъде променено и ще добият възможност за свободно проявление.Тази акция,обаче,не можа да успее,поради това,че Лулчев на всяка цена искаше да държи високо знамето на опозицията в България,и по причина,че самите инициатори все още вярваха в силите на международната реакция от която очакваха спасение,и не им се искаше да се разделят от Лулчев.

Освен горните прояви,тук трябва да се отбележи,че обекта нямай ки други средства за борба,бе тръгнал по линия на разпространяването

Из архивите на ДС

28

на злостни слухове,остри изказвания против правителствените мероприятия,
коментирайки по вътрешното и външно положение на страната и др.Домът на Коста Лулчев представляваше централа от където се пускаха и разпространяваха слуховете за близко предстояща война,за силно партизанско движение и др.подобни.

Тези слухове имаха за цел да повдигнат духа на изплашените и падинали духом тяхни [illegible]ове и симпатизанти,както и да всеят смутове в страната.

Освен разпространяването на слухове,започна се остро изказване против мероприятията на правителството и против образуването на ЕОПО-ОФ. от активни партийни деятели,между който и народни представители.

По късно през второто тримесечие в обекта се почувствува известно раздвижване - изразено в две заседания на на Изпълнителния Комитит през м.[illegible]рил и Май,съвместно с останалите членове в София но ЦК.Двата пъти И.К. се е занимавал с предложението на Борис Петров Ангелов - секретар на Местния Комитет на РСДП/о/,относно промяна в ЦК,в резултат на което се получи разхлабване на духа всред ръководните кръгове на лулчевистите.Това още повече се отрази,когато Борис Петров е внел ново предложение пред Лулчев и хората му,като е изказал мнение,че при създадената политическа обстановка,партията не е в състояние да продължи повече своето съществувание и било време вече да се саморазтури.Това предложение озлобява още повече Лулчев и приближените нему хора/Дертлиев,Копринков и др/ и те застават на твърда позиция,да си останат такива,каквито са,като са казали,че не само в затвора,но и на бесилото да отидеме.Това,обаче,се отразява върху духът им и някой от тях като Д-р Дертлиев и Братков започват да търсят начин за бегство извън страната,от дето да продължат борбата срещу народната власт.

Към края на м.Юний парламентарната група с някой членове от ЦК се събра на заседание в домът на Коста Лулчев,където са обсъждали вътрешното и външно положение на страната,както и новосъздаденото положение в ЮКП,което напълно одобряват,а също така, са обсъждали и въпроса да си поделят една сума [illegible] около 2,200,000 лева,произлизаща от продажбата на хартия останала от в-к "Св.народ".Сумата,обаче,не са могли да разпределят поради задържането им.

Пак по това време се получи и друго ново сътресение в обекта с отнемане право на адвокатска практика на някой членове,заемащи отговорни постове в РСДП/о/,като Георги Керемидчиев-чл.на ЦК,Тинчо Петков Тимнев-чл.на Местния Комитет и др.,което предизвика коментарий и разговори изразени в недоволство по отношение на това правителствено мероприятие. Наред с това бяха засилени злостните слухове,като за някой членове от обекта бе направено документация - на Борис и Пена Денизови,вселдствие на което бяха изселени.

По това време избяга народният представител и чл.на ЦК на лулчевистите Георги Петков Георгиев от Варна с бандата на Михалакев в Турция.

В самото начало на третото тримесечие бяха задържани следните лица от обекта:

1.Коста Андреев Лулчев
2.Петко Иванов Търпанов
3.Иван Георгиев Копринков
4.Петър Иванов Братков
5.Д-р Петър Антонов Дертлиев
6.Цоню Христов Рачев

29

7.Цвети Савчев Иванов
8.Димо Николов Янков
9.Христо Константинов Пунев
10.Крум Димитров Славов

В последствие Христо Пунев бе освободен.Горните лица бяха подведени под съд и осъдени с резултат от 10 години стр.тъмничен затвор до доживотен стр.тъмн.затвор,с изключение на Цвети Савчев Иванов,който се яви на делото като свидетел и в последствие освободен.

При така новосъздалата се обстановка в обекта се получи голямо сътресение вред членската маса,която макар и временно почти напълно затихна и остана в изчакване на събитията - положение което накара всички да се стрестнат,изплашат и да се замислят за пснататъшното си положение особено след процеса на Лулчев и другите задържани .

По наши сведения,тогава някой членове от РСДП/о/ преминаха в редовете на БРСДП - О.Ф. още в самото начало на м.Юлий - веднага след задържането на Лулчев и хората му.Като такива може да се посочат:Цветанки Гатов Величков,Христо Караконев,Ценко Петков Лаков,Евлоги Теофилов станков и др.

Друга една част от лулчевистите потърси място в ЕОПО-о.ф.,а някой съвсем се отдрапнаха от партията на Лулчев.Тук може да се отбележи една макар и не значителна част от членската маса,си остава на същите позиций и изчаква озбистрянето на полсжението,надявайки се на "победа" на англоамериканците.

Пак по същата причина състоянието на младежките организаций - ССМ/о/ и ССО"Жан Жорес" при РСДП/о/ е такова както на възрастните.За отбелязване е,че тези младежки организаций не живеят абсолютно никакъв организационен,просветен или пък друг живот.Последното събрание тези две организаций проведоха в края на м.Юний 947 год.на което бяха взети инструкций,как да работят през лятната ваканция.Удара,обаче, нанесен на ЦК на РСДП/о/,бе такъв и срещу младежките организаций,тъй като един от главните подсъдими Д-р Петър Антонов Дертлиев бе политически секретар на ССМ/о/,а в процеса бяха привлечени като свидетели и много младежи из между който организационният секретар Петър Софрониев Кузманов,Павлина Павлова Донова и др. Все пак една незначителна част от тези младежи си остават на старите позиций,като временно за сега са се примирили,но от който в даден политически момент може да се очаква проява на вражеска дейност.Те са бивши легионери,ратници,браници,о.паисиевци и др. противонародни елементи намерили прикритие в тези организиций.

По това време основната задача на групата бе,да се съберат компрометиращи материяли за Лулчев и другите задържани,за която цел бяха извикани и задържани редица членове от обекта и разпитани към 80 лица.

След процеса се почувствува още по голямо затишие в обекта,както в София,така и в провинцията.За някакъв организиционен живот или просветен вред лулчевистите и дума не може да става,а що се отнася за отделни прояви на членове от тях,то може да се очаква само по линия на слухове и противонародни изказвания.

В заключение може да се каже,че през отчетният период не са ставали никакви промени,било в ЦК или пък в районните ръководства.

Прилив в организацията през годината също не е имало,а това може да се каже само по отношение на отлива.Отливът на партията след задържането и осъждането на Лулчев се предполага,че е доста голям.В края на

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

на 947 год.членският състав на партията на Лулчев броеше към 700 члена и 450 члена на младежките организаций ССМ/о/ и "Жан Жорес".В края на тази година,може да се каже,че партията на Лулчев не съществува и не можем да знаем числения състав на същата поради това,че тя въобще не живее орг.живот.

От нощението на лулчевистите към о.ф. и БКП е отрицателно.Социалния състав на обекта е предимно буржоазен.В него членуват повечето професори лекари,адвокати,бивши висши чиновници,а също така по малък брой заблудили се чиновници и работници.

Централни задачи който са стояли пред групата в обекта са били:

а/Да се обхване напълно обекта и се наблюдава отблизо за живота и проявите му,като за целта бе мобилизирана наличната агентура и в връзка с което обекта е бил добре наблюдаван.

б/Да се подеме инициатива за подменяване с по умерени хора ЦК на обект а,като за целта бе вербован агент"Север"-приближено лице на ЦК.В тази акция бяха вмъкнати няколко лица от обекта като:Георги Керемидчиев,Георги Петров Дудов,Ефтим Николов Анастасов,Крум Славов и др.Целта на тази акция бе да се смъкне К.Лулчев от секретарското място и се изолира пастуховото крило.В това отношение също се постигна известен успех.Въпроса бе поставен в ЦКСам Лулчев бе принуден и той се съгласи да се изолира пастуховото крило в партията му.и той да се отдръпне,но е поставил условие пред ЦК,да се освободят задържаните и изпратени в ТВО чл.на партията му,както и да се върнат вдворените на местожителство в провинцията социалисти,както и да се разреши свободно излизането на "Св.народ",с което и самата акция се провали

в/Като най важна задача която е стояла пред групата бе:Да се ускорят разработките "Брадистилов","Ескулап","Бизон" и"Бухал",за коет о бе активизирана и насочена наличната агентура,както и да се съберат компроментиращи материяли за същите.Тая задача групата изпълни също с успех,като документира една част от престъпните деяния на обектите,което позволи да се пристъпи към арест на чл.на ЦК на Лулчевистите и в процеса на следствието бе изготвен план документация на данните,които бяха събрани преди това по агентурен път

II. Р А З Р А Б О Т К И.

През отчетната година в обекта са се водили 9 разработки,от който 4 активни,3 контролни и 2 предварителни.От тях една е заварена от 947 год.

Активна разработка "БРАДИСТИЛОВ" - обект КОСТА АНДРЕЕВ ЛУЛЧЕВ,взет на активна разработка на 23.VI.947 год.Същата е правилно заведена и за нея има изготвен план,в който са набелязани необходимите мероприятия за успешното й реализиране.Към разработката бяха прикрепени агентите:"Асен","Видин","Жан" и "Златарев" и по късно бяха завербовани агентите "Соня" и "Север".Същите са били добре законспирирани и са донасяли ценни сведения за изказванията на"Брадистилов",връзки и намерения.Агентурата около разработката бе дост атъчна и благодарение на същата бе възможно да се документира антинародната и реакционна дейност на обекта.Разработката не се водеше с необходимия темп,поради предпазливост на обекта,но през пролетта на т.г. темпа на разработката се усили.Към реализация на същата се пристъни на 1. VII.948 год.с резултат разобличаване на "Брадистилов и 15 г.стр.т.затвор.

Активна разработка "ЕСКУЛАП" - обект Д-р ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ, взет на отчетно наблюдение през м.Юлий 947 год.,което през м.Май 948 год. прерастна в активна агентурна разработка.За същата бе изготнев план във

404

31

който бяха набелязани мероприятия за успешно реализиране на същата.Към разработката бяха прикрепени агентите:"Жан",ССХ","Соня","Златарев","Малчо","Асен" и др.Същата бе добре обхванатa с агентура и темпа на нея вървеше доста усилено.Към реализация на разработката се пристъпи на 1.VII. 948 год. с резултат 10 год. строг тъмничен затвор и разобличанане на същия.

Активна разработка "БУХАЛ" - обект ИВАН ГЕОРГИЕВ КОПРИНКОВ,взет на отчетно наблюдение на 10.VII.947 год.,което през Май 948 год. прерастна в активна агентурна разработка.Същата бе правилно заведена и за нея бе изготвен план в който бяха набелязани мероприятия за успушното й реализиране.Към "Бухал" бяха прикрепени агентите: "Соня","Златарев","Асен и др.Същата бе добре обхванатa с агентура.За темпа на разработката не може да се даде преценка,поради преждевременното й реализиране,но общо взето тя вървеше добре.Към реализация на същата се пристъпи на 1.VII.948 г. с резултат 12 години стр.тъмн.затвор и разобличаване на същия.

Активна разработка "БИЗОН" - обект ПЕТКО ИВАНОВ ТЪРПАНОВ ,Същия бе взет на отчетно наблюдение на 19.VII.947 год.,но в последствие то прерастна в активна агентурна разработка,която е правилно заведена и за която се изготви план в който бяха предвидени мероприятия за успешното й реализиране.Към "Бизон" бяха прикрепени агентите: "Соня","Видин" и "Златарев",които бяха достатъчни за цялостното му обхващане.За темпа на разработката не може да с даде преценка,тъй като на активна разработка той бе взет на 28.VI.948 год,а реализирането й стана 4 дни по късно на 2.VII. 948 год.,но като отчетно наблюдаван той бе добре обхванат с агентура. Разработката е реализирана с 10 год. стр.тъмн.затвор и разобличаване на същия.

Контролна разработка "МУРАД" - обект ИВАН МИХАЙЛОВ ИЛИЕВ.Същия бе взет на отчетно наблюдение на 19.VII.947 год.,което през Май 948 год. прерастна в контролна разработка.Същия бе въдворен на местожителство в гр.Бяла Слатина,където е на разписване още през м. Октомврий 947 год.За същия има изготвен план в който са набелязани редица мероприятия за успешно водене на разработката."Мурад" се обслужва от един агент и един информатор,който не са достатъчни за обслужването му.Темпа на разработката не е на нуждното ниво,поради предпазливост на обекта и поради това,че той е изолиран от социалистическите среди.Общо взето разработката се води задоволително.

Контрална разработка "СТАРИКОВ" - обект ИВАН ГЕОРГИЕВ КОЛАРОВ . Същия бе въдворен на местожителство в гр.Враца още през Октомврий 947 г. заради воденатa от него опозиционна дейност.Взет е на контролна разработка на 14.IV.948 год.,като за него бе изготвен план,в който са набелязани необходимите агентурни мероприятия за правилно водене на разработката. "Стариков" се обслужва само от един информатор,което съвсем не е достатъчен за цялостно обхващане на същия. Разработката не се води с бърз темп поради това,че обекта е болен и много нарядко излиза от квартирата си и по причина на предпазливост на същия.В последно време,обаче, се забелязва раздвижване около "Стариков" , който е установил връзка с изселения в Враца син на Кръстю Пастухов - Ивайло. Разработките продължават да се водят

405

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Контролна разработка "МАРОДЕР" - обект ИВАН СТАНЧЕВ РУНЕВСКИ.Същия бе въдворен на местожителство на 23.X.948 год. в гр.Ловеч за неговата опозиционна и противонародна дейност.Той бе взет на отчетно наблюдени на 10.VII.947 год,което в последствие прерастна в контролна разработка след неговото въдворяване на местожителство.Той бе взет на контр.разработка на 27.I.948 год.,като за него бе изготвен план в който се предвиждат редица мероприятия за правилно и успешно водене на същата."Мародер" се обслужва с един агент и един информатор - достатъчни за цялостното му обхващане,кота се има предвид,че той е на разписване два пъти дневно, изолиран е от социалистическа среди .Общо разработката се води задоволително.

Предварителна разработка - АНГЕЛ КАЛИНОВ КАЛИНОВ.Същия бе взет на предварителна разработка поради това,че той бе един от постоянните посетители в домът на Коста ЛулчевВзет бе на разработка през м. Юни 948 год.Същия бе обеспечен с достатъчно агентура.Разработката се реализира след извикването му в ДДС,които даде свидетелски показания,свидетелствуване срещу Лулчев,разобличен и изселен.

406

Предварителна разработка "ПРЕДАТЕЛ" - обект НИКОЛА ТОДОРОВ е възникнала в началото на м.Декември 948 год.въз основа на донесение от агент "Вихър",която разработка е правилно заведена и за която има изготвен план за успешно реализиране на същата.Към "Предател" е прикрепен агент"Вихър",който е в много близки приятелски и идейни връзки с обекта Подготвена е почва за вербовка на информатор в Враца, в който сектор е изселен обекта.Разработката се води едновременно в София и Враца,която върви с доста бърз темп.

III. ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНИ ДОСИЕТА:

През годината са били взети на отчетно наблюдение 70 лица от обекта,на който отч.набл.досиета са открити още през 947 год.Нови о.н.д. през годината не са открити,както и не са закривани такива.От взетите на отчетно наблюдение редовно се наблюдават 38 досиета,не редовно 10 и никак не наблюдавани 22 о.н.досиета.Всички досиета са правилно заведени и отразени в картотеката.Агентурата работеща по тази линия е достатъчна за обхващане на взетите на отчетно наблюдение лица от обекта.

Настроението на отчетно наблюдаваните лица от обекта,след ликвидирането на Петковия съюз през 947 год. и изпратините в ТВО и на местожителство членове - лулчевисти - спадна доста много.Все пак взетите на отчетно наблюдение по отделно са развивали вражеска дейност изразена в разпространяване на зловредни слухове и злостни изказвания,който по наше предложение през годината са изселени 15 души ведно с семействата им и един в ТВО.

След задържането на Лулчев и хората му и особено след осъждането им,взетите на отч.набл. напълно затихнаха,започнаха да пасуват,като някой потърсиха място в ВОПО-О.Ф.,а други се насочиха към БРСДП - о.ф.Като такива може да се посочат лицата :Ангел Калинов Калинов,Евлоги Теофилов Станков,Ценко Петков Лаков и др.Някой от тях преминали в БРСДП-о.ф. са успяли дори да се вмъкнат в нашата партия.Такива може да се посочат:Цве-

33

тан Гатов Величков,Евлоги Теофилов Станков и др.За изселените в провинцията членове от обекта,който бяха взети на отчетно наблюдение,ще преминат в контролно отчетни набл.досиета.

IV.РАБОТА С ПРОВИНЦИЯТА - ПО СЕКТОРИ.

Както в София така и в Провинцията - по сектори лулчевистите не са провели организационна,просветна или друга дейност.От сведенията с който разполагаме се вижда,че в много сектори като Русе,Шумен,Г.Дъмая и др.организацийте на лулчевистите са се самораэтурили,още в началото на отчетната година,вследствие отражението което се получи от разгрома на Н.Петкония съюз.В някой сектори като;Кърджали и Габрово дори не са се образували и организаций.

В онези сектори в който бяха изградени организаций като Враца, Варна,Бургаз,Ст.Загора и др. може да се каже,че там също не живеят организационен живот.Забелязано е само проява на вражеска дейност на отделни лица от обекта,като например в сектор Бургаз бе подготвяна бегство по море от Николай Михов-активен лулчевист от Тополовград,в което бегство щели са да вземат участие чл.на ЦК -Петър Братков и Д-р Петър Антонов Дертлиев,както и по линия на разпространяване на злонамерни слухове и злостни изказвания против мероприятията на правителството.

Като най активна вражеска дейност е била развивана в секторите Врачански,Варненски,Бургазки и Ст.Загорски от където са родени народните представители и чл.на ЦК на обекта,който са поддържали духа на членовете и съмишлениците си.След обаче,нанасяне удара върху Лулчев и другите задържани - чл.на ЦК и народни представители,може да се смята,че живата на обекта в провинцията е напълно париран.

Забелязано е,че още в началото на годината повечето от членовете на обекта са се отправили към БЗНС-о.ф. и към РСДП-о.ф.където искат да намерят своето спасение;други членове напълно са се отказали.Характерно е положението в сектор Русе,където организацията на Лулчев е бройла 17 члена,от които 11 са преминали на страната на БРСДП-о.ф.,а ръководството състоящо се от 6 души са подписали декларации,че се отказват от досегашната си дейност.

Оперативна работа по секторите .От сведенията с който разполагаме за секторите се вижда следното:

а/РАЗРАБОТКИ:	общо вдени	21
	реализирани	8
	в действие	13
б/О.Н.ДОСИЕТА:	всичко	21
	закрити	1
	остават	20
в/АГЕНТУРА:	агенти	12
	информ.	44

Агентурата по сектори е недостатъчна и съвсем не е в състояние да обхване напълно обекта.

Оказана помощ на секторите се състой в следното: През средата на годината за второто тримесечие бяха изготвени планове по образец и изпратени на самите сектори,както и с препоръка за в бъдаще да се правят в същия вид.На всички сектори дето се водят контролни разработки е

407

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

408

писани напомнителни писма за поставяне в движение на разработките,както и да се изпращат преписи от постъпилите за тях материяли.В началото на годината от тук бяха командировани опер.работници в секторите:Враца,Плевен, Шумен и Русе за изготвяне на планове по контролните разработки.

V.ОПЕРАТИВНА РАБОТА:

а/Движение на агентурата.

В началото на годината групата по този обект е разполагала . 17 агенти.Новозавербовани 2 агенти.Отпаднали 2 - от който 1 изключен поради предателство и един прехвърлен на VI група.В края на годината в обекта остават да се водят 17 агенти.

В процеса на работата,може да се каже,че групата е разполагала с доста добри и верни агенти като:"Златарев","Соня","Вихър","Жан","Видин" и др.,но има и такива като:"Валилов","Пантерата" и "Васко",които не се по ползуват с доверие всред обекта,на които им липсва находчивост и умение в работата.Това се дължи до някъде и на слабо ръководство и възпитание от страна на оперативните работници,както и липса на задълбоченост,изучаване и опознаване на кандидат агентите.

Иначе агентурата е добре ръководена и правилно насочвана към обектите,в резултат на което е донасяла ценни сведения.Благодарение на същата бе възможно да се извърши своевременно документация на предстоящата дейност на обектите от ЦК на РСДП/о/ и подвеждането им под отговорност.

Срещите със агентите се правят повечето в явки,но има и такива,който се правят в канцелярий,на улицата,в съдебната палат а и др.

През годината групата по този обект е направила срещи с агентурата както следва:

Насрочени срещи	869
Състояли се срещи.....	843
Срещи с донесения.....	669
Срещи без донесения	162
Несъстояли се срещи	26.

Големият процент на срещи без донесения се дължи на това,че особена след задържането на парламентарната група на РСДП/о/,обекта напълно замря и се спреха почти всекакви коментарий,изказвания и пр.от страна на членовете от обекта.

б/Движение на явки:

В началото на отчетната година групата по линия на лулчевистите е разполагала с 3 явки.През годината са вербовани 3.Или всичко към края на годината разполагаме с 6 явочни квартири,който са крайно недостатъчни за срещите с агентурата.Разконспирирани или отпаднали явки през годината нямаме.

35

Б.ПО ЛИНИЯ НА ДЕМОКРАТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ.

I.ОЦЕНКА НО ОПЕРАТИВНАТА ОБСТАНОВКА ПРЕЗ ГОДИНАТА И ЗАДАЧИТЕ КОЙТО СА СТОЯЛИ ПРЕД ГРЕПАТА ПРИ ТАЗИ ОБСТАНОВКА.

През отчетната година Демократичаската партия не е отбелязала никаква организационна,публична,просветна или друга дейност.Това се дължи до голяма степен на извършената акция в края на 947 год.,като бяха въдворени на местожителство в провинцията водачите на партията и една част от водачите на младежката организация при партията бяха въдворени в ТВО"Куциян",където се намират и до днес.Така в живота на партията наст пи дезорганизация още в началото на 948 год.,още повече,че и клуба на партията бе иззет,което спомогна за пълното преустановяване дейноста на партията

През м.Декември 947 год.Соф.Градски Комитет се събра в кантората на ХРИСТО ДАНАИЛОВ,подпредседател на комитета на заключително заседание,на което се взе решение,да се изгори архивата на Соф.Градска Организация,да се продадът мебелите,намиращи се в клубното помещение на партията и с получените пари изплатят заплатите на чиновниците при клуба и се спре всякаква дейност на Соф.Градска Органидация.По този начин същата отразяваше общия живот на партията,престана да функционера за винаги.

Това състояние на градската организация се отрази и върху живота и на Младежката организация и Академичния клуб при партията,които също преустановиха своята дейност и изгориха архивата си.По липса на клубно помещение и те престанаха да се събират като организация.

Общо взето след въдворяването на водачите на партията в провинцията и една част от младежите,всред членската маса се почувствува уплаха и изгубиха всякакво желание за работа.

През м.Януарий 948 год. няколко души - членове на партията между който и АСЕН СТАЙЧЕВ-бивш секретар на Соф.Градски Комитет при партията,Борис Кюркчиев-бивш секретар на Младежката организация и чл.на Соф. Гр.Комитет,Борис Гълъбов-бивш редактор на в-к"Знаме"-орган на Дем.партия Яни Стойчев-секр тар на Младежката организация и журналист на в-к"Знаме" Георги Дончев-председател на журналистическата секция при партията и някои други се опитаха да излезнат с декларация в която да порицаят дейноста на водачите на партията за воденатa досега от тях политика,официално да се отрекат от партията и да се присъединят към ЕОПО-О.Ф.Тази декларация трябваше да бъде изготвена от тях и подписана от други членове на ръководството и членовете който биха пожелали да подпишат.За тази цел горната група се събра няколко пъти на съвещение,обаче,несе постигна резултат поради това,че липсваше достатъчно авторитет на инициаторите из средите на партията.Някой от демократите дадоха мнение да не се избързва с това,а да се изчака.Един от главните инициатори Асен Стайчев стана член на РСДП О.Ф. и престана да се интересува за тази декларация и предприетата инициатива отпадна.

Друга причина за преустановяването дейноста на партията е излизането на закона за адвокатите,който закон беше доста глям удар в голямата част от ръководството на партията,понеже бяха адвокати и адвокатското им право отнето.Те дадоха сигнал на всички партийни членове да постъпва всеки така както намери за добре,за усигуряване на прехраната си и да

Из архивите на ДС
409

Из архивите на ДС

410

не се интересува от партията,защото положението се затяга..

Също така голямо сътресение се получи в обекта след акцията за изселването на злостни врагове на О.Ф..Всеки демократ сериозно се замисли за собствената си съдба и престана да се интересува от партията.Тази обстановка благоприятствува за подемане на инициативата с излизане на декларацията от други членове на партията и членове на Централното Бюро,което беше и централна задача на групата по този обект.Тази инициатива излезна успешна.Резултатът на което се дължи от това,че инициатора беше член на Ц.Бюро и се ползуваше с голям авторитет из средите на демократите

Декларацията беше подписана от 1% души от който 4 са членове на Ц.Бюро,3 члена на Соф.Организация и 5 члена видни демократи бивши членове на ръководството.

Предприетата акция на тази група демократи достигна до ушите на Н.Мушанов,които се възмути от тази постъпка и чрез свой хора е съобщил да се прекрати предприетата инициатива,но никой не обърна внимание на това негово нареждане и декларацията беше изготвена.

Също така се изказаха остро против тази декларация някой по активни демократи като:Михайл Ганчев,Христо Тифчев,Димитър Паунов,Кира Петров и др.В връзка с тези изказвания бе задържан и изпратен в ТВО Киро Петров - касиер на в-к"Знаме".Неговото въдворяване всея страх из останалите противници на декларацията и те престаноха да злословят по този въпрос

През цялата 948 год. обекта не е проявил никаква организационна дейност.Константирано е само разпространяване на вражески слухове от отделни лица и коментарий по вътрешното и външна положение на страната.

Вниманието на групата е насочено главно към тези лица,който разпространяват подобни слухове с цел да се задокументират и им се наложат съответните санкций.

Пълни числени данни за броя на членовете на партията не може да се даде,поради това,че партията фактически не съществува,всички организации,районни бюра и секций са се саморазтурили.От списъците на членовете се вижда,че Дем.партия през 947 год. е броила около 1300 члена,от който около 350 са отчетени.Сега,обаче,през настоящата година може да се каже,че една част от тези членове се е отказала от партията,друга част е влезнала в ЕОПО-О.Ф.Останали са около стотина души,който очакват да се промени политиката на България за да продължат дейноста си и по късно дойдат на власт.Единствената им надежда е външната намеса на западните сили,който щели да се наложат на Източна Европа.

II. Р А З Р А Б О Т К И.

През отчетната година групата по този обект не е водила активни или предварителни разработки.В края на 947 год.имаше 7 активни разработки, който преминаха в контролни разработки поради това,че лицата взети на разработки бяха въдворени на местожителство в провинициятa.

Контрална разработка "ЦАРЕДВОРЕЦ" - обект НИКОЛА СТ.МУШАНОВ.Същия бе взет на отчетно наблюдение на 11.VIII.947 год.,което през м.Октомврий същата прерастна в активна агентурна разработка.По същото време той бе въдворен на местожителство в гр.Търново и по този случей активната разработка премина в контролна,за която през Март 948 год. бе изготвен план с необходимите мероприятия за правилно водене на разработката."Царедворец" е обезпечен с един агент и трима информатори,който са достатъчни за цялост-

37

ното обхващане на обекта,като се има предвид и това,че той е изолиран от демократическите и други противонародни среди,както и това,че той е на разписване два пъти дневно.Общо взето от материялите постъпили за него се вижда,че разработката върви добре.

Контролна разработка "ГОШО" - обект АЛЕКСАНДЪР ГЕРГИНОВ.Същия е взет на активна разработка на 3.X.947 год.,но предвид на това,че той е въдворен на местожителство в гр.Дулово,активната разработка премина в контролна такава.за която през Март 948 год. бе изготвен план с необходимите мероприятия за правилното и успешно водене на същата."Гошо" е обеспечен с двама информатори,който се недостатъчни да обслужват обекта. Може да се каже,че той е напълно изолиран от обществото и му липсва среда с която да спадели мисли и мнения,тъй като населението в гр.Дулово е предимно турско.Темпа на разработката не е на необходимото ниво,поради по горните причини и това,че той е на разпизване по два пъти дневно.Иначе разработката върви задоволително.

КОНТРОЛНА РАЗРАБОТКА "МОЛЕЦ" - обект СТОЙЧО СТ.МОШАНОВ. Същия бе взет на отчетно наблюдение през м.Октомврий 947 год.,което прерастна в активна разработка за която бе изготвен план.В края на 947 год."Молец, бе въдворен на местожителство в гр.Търговище заради провежданата от него опозиционна дейност.Тогава активната разработка премина в контролна,за кс ято бе изготвен план с необходимите мероприятия за за правилнсто и успеш но водене на разработката."Молец" се обслужва от трима информатори,който не са добре законспирирани тъй като обека е много предпазлив в разговорите си с тях./според сведенията получени за него/Темпа на разработката е доста затегнат,поради предпазливост на обекта.Разработката се води задоволително.

Контролна разработка "ПЕШЕВ" - обект БОРИС ПАВЛОВ ПАНЧЕВ бе взет на отчетно наблюдение през Август 947 год.,което прерастна в активна разработка през м.Октомврий 947 год.В края на миналата година"Пешев" бе въдворен на местожителство в Ботевград заради неговата опозиционна дейност. Предвид на това активната разработка премина в контролна за която бе изготвен план в който бяха набелязани редица мероприятия за успешното реализиране на същата."Пешев" се обслужва с един агент и един информатар,който не са достатъчни за цялостното му обхващане.Темпа на разработката е доста затегнат поради предпазливост на обекта и предвид на това,че той е под постоянно наблюдение и разписване два пъти дневно - отбегва да се среща с партийци и симпатизанти.

Контролна разработка "ПАШАТА" - обект НИКОЛА СТАТЕВ ПАНИЦА.Същия бе взет на отчетно наблюдение през м.Юлий 947 год,което през м.Октомврий същата година той бе въдворен на местожителство в Етро поле за провежданата от него опозиционна дейност.Отч.набл.досие прерастна в контролна разработка в началото на м.Декемврий 947 гос.За същия бе изготвен план с необходимите мероприятия за правилното водене на същата."Пашата" се обслужва с един агент и един информатор,който не са достатъчни за цялостното му обхващане.От сведенията който получаваме за него се вижда,че темпа не е на нуждната висота,а разработката се води задоволително.

Контролна разработка "ДЕМОН" - обект ХРИСТО ИВАНОВ МАНАФОВ,който бе взет на отчетно наблюдение през м.Юлий 947 год.Към края на м.Октомврий 947 год. той бе въдворен на местожителство в гр.Лом,където през Декемврий

411

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

38

947 год.за него бе изготвен плана в който бяха предвидени редица мероприятия за цялостно и правилно реализиране на разработката.Към "Демон" се прикрепени двама информатори,които не са достатъчни за обслужване на обекта.От сведенията който са постъпили за "Демон" се вижда,че темпа на разработката е затегнат.

Контролна разработка "ДРАГАН" - обект СЛАВЕ КОНСТАНТИНОВ ЧОРБАДЖИГОШЕВ. Същия бе взет на отчетно наблюдение в началото на м.Октомврий 947 год. По късно същата година той бе въдворен на местожителство в гр. Видин и в началото на Март 948 год за него бе изготвен план за контролна разработка,в който бяха предвидени необходимите мероприятия за правилно водене и реализиране на разработката.Същия се обслужва от един агент и двама информатори - достатъчни за цялостното му обхващане.Материяли,обаче за него постъпват много малко,поради това,че обекта е предпазлив и е изолиран от демократическите и други противонародни среди,както и това че той е на разписване два пъти дневно.

412

III.ОТЧЕТНО НАБЛЮДАТЕЛНИ ДОСИЕТА:

През годината са били водени на отчетно наблюдение 82 лица от обекта на който о.н.досиета се открити през 947 год..Нови о.н.досиета през годината не са откривани или закривани,а са прехвърлени 2 във други служби;едното на Стилиян Чилингиров в отделение"В",а другото на Асен Стайчев в III група,отделение "А".

От взетите на отчетно наблюдение редовно се наблюдават 30 досиета не редовно 10 и никак не наблюдавани 42 о.н.досиета.Всички досиета са правилно заведени и отразени в картотеката на ДДС.Големият процент никак не наблюдавани о.н.досиета се дължи на това,че обектите взети на отчетно наблюдение въобще никак не се проявяват.За останалите обекти на отчетно наблюдение,наличната агентура работеща по тая линия е достатъчна за цялостното им обхващане.Освен това в групата де водят 11 контролни отчетно наблюдателни досиета,които са останали от миналата година.

Настроението на взетите на отчетно наблюдаваните лица,вследствие въдворяването на лидерите на партията на местожителство в провинцията,които даваха тон за живота на партията е спаднало на ниско ниво.Повечето от взетите на отчетно наблюдение членове сега се намират в безпътица,като някой от членовете са направили опит да преминат към ЕОПО като такива може да се посочат следните лица: Борис Гълъбов,Пенчо Павлов Христов,Вера Костова Динева и др.Особено след започване акцията за излизане на декларацията за порицаване дейноста на водачите на Дем.партия - настроението на по активните членове от обекта спадна още повече.

IV.РАБОТА С ПРОВИНЦИЯТА -ПО СЕКТОРИ.

Както в София така и в провинцията Дем.партия не е проявявала никаква организационна,просветна или друга дейност.Това се главно на сътресението което бе нанесено на Ц.Бюро на партията в София,като бяха въдворени на местожителство в провинцията водачите на партията.Друга причина за преустановяване дейността на партията в провинцията е страхът от изселване на проявили се демократи който биха се обявили против всички мероприятия на правителството. Все пак в секторит се забелязва известна варажеска дейност на членовете от обекта изразена в разпространяване на зловредни

слухове и противонародни изказвания.Те са в очакване на една победа на западните сили или най малкото на намеса от вън за възстановяване на минал лото.

Може да се каже че сикторите Бургас и Ст.Загора се развили най-вече вражеска дейност по линия на разпространяването на слухове и антисъветкса пропаганда.

Оперативна работа по секторите. От сведенията с който разполагаме за секторите се вижда следното:

а/БАЗРАБОТКИ:	общо водени..3 реализирани ..2 в действие ...1
б/О.Н.ДОСИЕТА:	всичко .... 58 закрити..... 3 остават.....55
в/АГЕНТУРА:	агенти.....31 информатори...25.

Агентурата в секторите Бургаз,Пловдив и Ст.Загора може да се каже, че е достатъчна за цялостно обхващане на обекта,обаче в другите сектори тя съвсем не е достатъчна за обслужване на демократите.

Оказана помощ по секторите се състой в това,че за третото тримесечие за секторите бяха изготвени планове по образец и изпратени с поръка да се водят за напред по този образец.На всички сектори там дето има контролни разработки сме писали напомнителни писмо относно изпълнението плановете по разработките.В секторите :Враца,Шумен и Русе бяха командировани опер.работници от групата за изготвяне на плановете по разработките

V.ОПЕРАТИВНА РАБОТА:

а/Движение на агентурата.

В началото на отчетната година групата по обекта е разполагала с 28 агенти .Нововербовани през годината няма.Отпаднали 3 - от който 1 изключен поради негодност и двама прехвърлени в други групи;единия на VI гр., а другия в с.Кочериново-Дупнишко.В края на годината в обекта остават да се водят 20 агенти.

През отчетния период като добри и верни агенти може да се посочат следните:"Тумба","Ефрем Костов","Чавдаров","Горки" и др.Срещат се ,обаче, и агенти като:"Лиляна","Хел","Перпетум мобиле" и др.,който не се ползуват в обекта с доверие,нямат желание за сътрудничество,не са находчиви и пр. Това се дължи до някъде на слабото ръководство от страна на опер.работници,както и липса на задълбоченост,опознаване и изучаване на кандидат агента.При проверката на агент "Лиляна" се установи,че същия ни лъже.Разконспирирана агентура нямаме.Иначе агентурата е добре ръководена и правилно насочвана към обектите,в резултат на което са донасяли ценни сведения.Чрез агентурата успешно се проведе акцията с подписването на декларацията за порицаване дейноста на водената политика на партията.

Срещите с агентите ги правиме повечето в явки,но има и агенти с който се срещаме на улицата,по градините,съдебната палата и др.

Из архивите на ДС

413

Из архивите на ДС

414

40

През годината групата по линия на Дем.партия групата е направила следните срещи с агентурата:

Насрочени.....618
Състояли се.....598
Срещи с донесения.....318
Срещи без донесения.....290
Несъстояли се срещи..... 20

Процента на срещите без донесения е доста голям,което се дължи на това,че през отчетната година обекта не е развивал никаква организационна дейност.Повечето от членовете пасуват - не се проявяват

б/Движение на явки.

В началото на годината групата е разполагала с 10 явочни квартири Нововербовани през годината 4 явки.Закрити явки имаме 3.Или всичко към края на годината групата по този обект разполага с 11 явочни квартири, който са недостатъчни за срещите с агентурата. Разконспирирани явки до сега не е константирано.

в/Извършена работа извън обекта.

Извършена работа извън обекта групата е взела участие в задържането на членове от легионерския център с 5 души о.р.,както и в водене на следствието на същите 10 дни с също 5 о.р.Освен това групата като цело е взела участие и в арестите на осъдените от Нар.съд ,извършване на арес на анархистите с 5 опер.работници.Участие на един опер.работник в следствието по по от 16.XII. и продължава още и др.

26.XII.948 год.
София

Съставил и.д.Н-к IV гр.....
/К.Николов/

Съгласен Н-к I-ва служба:.....
/Н.Трифонов/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М:
Н-к О т д е л I-ви
.....
/В.Чанков/
София .....1949 год.

П Л А Н

На агентурно оперативните мероприятия по активната разработка на "ЛИСИЦАТА", заподозрян като: възможен агент на чуждото разузнаване и провеждане на нелегална вражеска дейност.

Разработва се лицето А с е н П а в л о в Б а е в роден на 9.III.1898 год.в с.Александрово-Ловчанско,а жив.в София на ул."В. Коларов"№ 8.Бивш м-р на земеделието и бивш опозиционен депутат във ВНС от групата на БЗНС-Н.Петков.

Преди 9.IX.1944 год.Павлов е бил активен член на Зем.съюз и е заемал поста редактор на в."Младо село"-орган на Мл.Зем.съюз"Пладне".В миналото винаги на него се е давало почетното място във всички дружества и предприятия образувани от земеделци-пладненци.Неговите съидейници са били на мнение,че предприятие образувано от страна на пладненци не би могло да бъде с здрава основа ако в него не участвува Ас.Павлов.

След 9.IX.1944 год.Павлов влиза в правителството на О.Ф.като м-р на земеделието от страна на Зем.съюз.Още от началото той застава на „геметовски" позиции,обявява се против политиката на О.Ф.правителство и саботира неговите мероприятия.През м.Август 1945 год.,той напуска правителството и минава в опозиция,като заедно с другите министри които го последваха,отправят едно писмо до М-р Председателя, в което протестират против"терора"в страната,твърдят че изборите са опорочени и искат тяхното отлагане.

С минаването си в опозиция Ас.Павлов става един от ръководящите фактори в опозиционния Зем.съюз и пръв помощник на Н.Петков. От този именно момент политическата му дейност е тясно свързана с предателската такава на останалите опозиционни земеделски лидери.Той бива избран за административен секретар на БЗНС-Н.Петков,а по късно при изборите за ВНС и за депутат от опозиционната листа.Така той се издига като един от първите опозиционни лидери и започва да проявява своя организаторски"талант".Провежда"геметовска" политика в съюза и води по най-подъл и хитър начин борба против Нар.власт.Ако по-късно при разгромяването на опозицията той не беше призован да отговаря за предателската му политика,то това се дължеше само на неговата ловкост и хитрост,с която той я провеждаше.

След арестуването на Н.Петков,до разтурянето на съюза Павлов заема поста главен секретар на БЗНС/о/.През този период предчувствувайки събитията,той напълно надева маската на лицемерието и се стреми да покаже,че уж не е това което е бил.Това си лицемерно държание той продължи да потдържа и след разтурянето на съюза.Но с положителност може да се твърди,че той е съвсем друго пред някой от неговите доверени хора.

Из архивите на ДС

416

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

Разработката възникна на 20.I.1949 год.въз основа на агентурните материали и тези от проследяването,намиращи се в личното досие на обекта,от които се вижда,че същия е имал редица съмнителни срещи с лица заподозряни като агенти на чуждото разузнаване в нашата страна.Данните в досието му показват,че не е имало заседание или пък някакво тайно съвещание,на което да не е присъствал Ас.Павлов.

Такива съмнителни срещи,които го уличават като възможен агент на чуждото разузнаване са следните:

На 12.VIII.1945 год.в надвечерието на напускане правителството от очерталите се опозиционни министри се е състояло тайно съвещание в американската мисия,на което са присъствали:Никола Петков,Асен Павлов,Борис Бумбаров,Проф.Петко Стоянов,Григор Чешмеджиев и Ангел Държански.

Друго подобно съвещание се е състояло на 11.IX.1945 год.в кабинета на бившия м-р Димо Казасов,на което са присъствали:Американеца Маркъм,Ас.Павлов,Борис Бумбаров,Ангел Държански и Георги Йорданов.

На 16.XI.1945 год.на ул."Гео Милев"№14 в домът на Гроздан Джонев се е състояло тайно съвещание,на което са присъствали:Бившия екзарх Стефан,Никола Петков,Асен Павлов,бившия опозиционен депутат Михайл Ташков Михайлов,бившия м-р на финансийте Станчо Чолаков и още едно непознато лице.

Подобни съмнителни срещи Павлов е имал често и със стария английски шпионин-бившия екзарх Стефан.Такава една се е състояла на на 4.I.1946 год.в домът на последния,където е имало двама мъже и една жена от английската или американската мисия.

Павлов е посещавал често и Д-р Христо Димитров Далкалъчев. Последния е бил посещаван и от Никола Петков.За него има материали от бившата полиция,от които се вижда,че той още през 1938 год.е присъствал на едно тайно събрание,на което са били и лицата:Кимон Георгиев,Димо Казасов,некаква жена от Белгард,Кабакчиев-търговец и Д-р Г.М.Димитров.

Доста съмнително е познанството на Павлов и с ,за когото има материали от бившето военно разузнаване,от което той е бил подозиран явно като център на бившето чехословашко търговско и военно разузнаване в България.Познанството между двамата не се знае от кога е,но на службата то е известно от началото на 1946 год.,когато Павлов е посещавал .Връзката между двамата не се е прекъснала и след разтурянето на БЗНС-Н.Петков.Има данни че често пъти след това Павлов е търсил "по важна работа",както той се е изразявал.

Друго нещо което може да хвърли съмнение върху Ас.Павлов е и това,че наскоро след разтурянето на съюза на 3.IX.1947 год.той е бил посетен в домът си от некакво лице от английската мисия.

Освен тези изложени по-горе тайни съвещания и срещи,на които е присъствал Павлов,съществуват и други данни,които го уличават в предателска и антинародна дейност.Така например в една своя реч на 25.I.1946 год.държана в курса за агитатори на БЗНС-Н.Петков в гр.Пловдив той се е обявил за"Зеления интернационал" и е заявил,че Д-р Г.М. Димитров,Димитър Мацанкиев и Коста Тодоров продължават да бъдат членове на П.П.на БЗНС-Н.Петков.

В едно свое изказване Димитър Стоянов,бивш орг.секретар на БЗНС-Н.Петков.пред наш агент на 31.I.1946 г. е казал,че групата от Ас.Павлов,Борис Бумбаров,Недко Колев Ботев,Михайл Ташков Михайлов и Д-р Владимир Вампирски непосредствено поддържала връзка с "Гемето".

54

На 13.II.1946 год.е имало заседание в кантората на бившия опозиционен депутат Спас Найденов,на което са присътствали:Ас.Павлов, бившите опозиционни депутати Стоян Божков,Кирил Попов,Стефан Димитров Недко К.Ботев,адвоката опозиционер Йордан Керезов и др.,на което заседание се е взело решение да се нанесе стопански удар на страната. За тази цел са били натоварени:Ас.Павлов,Спас Найденов,Йордан Керезов и Ст.Кръстев.За отбелязване е,че почти всички участници в заседанието са "пладнари" и доверени хора на Д-р Г.М.Димитров.

В едно свое изказване пред наш агент на 2.IV.1946 год.Павлов е казал:"Новия кабинет няма да продължи повече от един месец.Това мога да го кажа със сигурност,а заедно с него ще си отиде и Нар. събрание.Тогава положението ще бъде коренно различно от сегашното. Опозицията и някой хора от нашите среди ще бъдат по-непримирими и ще представят по-тежки условия.От друга страна натискът от вън ще бъде по-голям,защото западните демокрации никога няма да допуснат една България да ги играе.В Гърция изборите ги печелят популистите,които на мирната конференция ще представят много тежки условия на България, което ще наложи смяната на правителството."

По повод процеса на"Гемето"през 1946 год.Павлов е казал: "Съдът ще ги осъди понеже се влияе и му е продиктувано предварително какво да направи,но ще се изложи много пред външното общество,понеже то познава кой е Д-р Г.М.Димитров.Ще разбира и българския народ че няма никаква разлика в съденето от миналите фашистки съдилища.Както преди нагласяваха процеси и ги осъждаха,така и сега продължават."Това изказване на Павлов ясно показва отношението му към водената предателска политика от Д-р Г.М.Димитров.

По време на изборите през м.Октомври 1946 год.Павлов е изказал мнение на едно предизборно събрание относно поведението на Англия и САЩ,къме резултатите от изборите,че не можело да се мисли благоприятно."Пресата на опозицията,казал Павлов,[illegible] ще осведомява формално западните демокрации за нередовноста в изборите и за терора,а фактически "Гемето" и Мацанкиев ще имат длъжноста по инструкции на П.П. на БЗНС-Н.Петков да осведомяват англо-американските дипломатически кръгове за предизборния терор."

След разгромяването на опозиционния БЗНС,Павлов се стреми да се прикрие и да покаже,че уж се е отказал от опозиционна дейност и че има вече положително отношение към О.Ф.власт.Държанието му обаче съвсем не е такова пред неговите най-близки хора,в които той има пълно доверие.Това може да се види от едно негово изказване направено на 10.XII.1948 год.пред наш агент,по случай носещи се слухове за едно ново отлагане на конгреса на БРП/к/,че ако конгреса се отложел той щел да купи една дамаджана ракия да бъде изпита.Пред същия агент е казал още и следното:"Ще мълчим и ще търпим.Приказките си на сто пъти ще мерим до като ги изговорим.Ако трябва да потдържаме организацията,ще я потдържаме така:ще се събираме тук таме не гласно,ще окуражаваме хората,ще им подигаме духа,защото духа е най-важното.Другото ще оставим на големите хора от вън,които имат грижата."

Подобно изказване е направил и бившия частен секретар на Павлов като министер-Марин Йорданов Маринов,който е един от най-доверените му хора.По повод едно обвинение отправено срещу Йорданов от страна на наш агент,че те нищо не вършели,той казал:"Деца сте вие,защо говорите прибързано.Ние от ръководството,какъвто съм и аз единя, знаем какво вършим.Ние имаме добре осведомени хора,които знаят как се развиват събитията и тук и вън и ето защо тактиката ни сега е тая.Хора та не трябва да се похарчват предварително,а ако ще трябва може и да

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

5518

умрат,но когато трябва.Вие трябва да ни слушате.Ние сега се мъчим да ви приучим към дисциплина,каквато имат комунистите и да ви отвикнем да приказвате на ляво и на дясно.Сега всеки който се смята здрав здрав земеделец трябва да ни слуша,а когато стане нужда ние ще дадем сигнал,ще наредим какво да се прави."

От така изложената по-горе политическа дейност на Ас.Павлов се виждат съмнителните му връзки с лица заподозрени като възможни агенти на чуждото разузнаване,като:бившия екзарх Стефан,Инж.Цветко Хр.Кадийски и Д-р Христо Димитров Далкалъчев,а така също и връзките му с американската и английска легации,което дава основание да се мисли,че и той е такъв.Освен това агентурните материали отразяващи неговите изказвания дават повод да се вярва,че той стои в центъра на някаква нелегална дейност и е във връзка с хора вън от нашата страна.

От направените донесения на агентурата и материалите от проследяването се разкриват многочислените връзки на "Лисицата",предимно в средите на откритите опозиционери,а именно:

Д-р Г.М.Димитров
Борис Константинов Бумбаров
Ангел Георгиев Державански
Недко Колев Ботев
Георги Йорданов
Димитър Христов Стоянов
Иван Христов Костов
Проф.Петков Стоянов
Михаил Ташков Михайлов
Станчо Чолаков
Иван Д.Гладишки
Бившия екзарх Стефан
Д-р Владимир Вампирски
Д-р Христо Димитров Далкалъчев
Венелин Ганев
Неделко Атанасов
Лезю Георгиев Димитров
Дуню Ив.Дунев
Минчо Стоилов
Минчо Дръндаревски
Любен Инев Нягулов
Инж.Цветко Хр.Кадийски
Рангел В.Даскалов
Христо Стратев
Серги Георгиев Златанов
Асен Ал.Стамболийски
Христо Николов Стоянов
Петър Сърбински
Минко Акимов Райковски
Йордан Керезов
Гроздан Димитров Янев
Марин Йорданов Маринов
Ангел Косачев
Стоян Ст.Тодоров
Димитър Стоянов Алексиев
Фердинанд Любенов Бачев
Васко Веселинов
Стефан Симов
Стоил Карагьозов
Анна п.Стефанова
Александър Григоров Бояджийски
Д-р Георги Коспартов
Петър Белянки

В числото на открити връзки се намират и следната наша агентура:"Румяна","Белмекен","Витвинов",и "Миронов",които до сега не са разработвали"Лисицата",а са донасяли само случайни донесения отнасящи се за неговата политическа дейност.Необходимо е да се отбележи и това,че по разработката на"Лисицата"ние не сме се занимавали систематически,а сме се ограничавали с получаването на случайни сведения от различни наши агенти и информатори,които дават само една непълна представа за неговата антинародна дейност.

Изхождайки от така изложената политическа дейност на"Лисицата",от която се вижда,че той е една доста подозрителна личност,намирам за необходимо разработката му да се води в следните направления

2 /Да се разкрие и разобличи като възможен агент на чуждото разузнаване.

1 /Да се разкрие и разобличи като възможен пълномощник на задграничния комитет на"Зеления интернационал".

3/Да се разкрие и разобличи като централна личност в организирано провеждане на нелегална вражеска дейност.

За тази цел набелязвам да проведа следните мероприятия:

1/За обща информация около обекта ще бъдат насочени и инструтирани познатите нему агенти"Витвинов" и "Белмекен".

Срок:10.II.1949 год.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов.

2/Към разработката на "Лисицата"ще бъде насочена и нашата добра агентка"Румяна",която се ползва с доверие пред обекта,но не е потдържала връзките си редовно.За заздравяване връзката между двамата ще бъде използван бившия частен секретар на обекта-Марин Йорданов Маринов,пред когото тя се ползва също с доверие.Същата ще има за задача да установи следното:

а/Да разкрие характера на провежданата вражеска дейност от "Лисицата".

Срок:1.IV.1949 год.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов

б/Да установи връзките на обекта в страната и техния характер.

Срок:10.IV.1949 год.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов

3/Ще бъде правена периодична проверка,по възможност един път в месеца,за поведението на"Лисицата"и чрез агент"Миронов",който се намира в провинцията.

Отг.:

4/Ще бъде вербован за агент жив.в София на ул. ,който е един от най-доверените му хора и може да ни разкрие:

а/Провежданата нелегална дейност от обекта.

б/Какви директиви дава на доверените си хора.

в/Истината около съмнителните връзки на обекта.

Срок за вербовка:25.II.1949 год.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов.

5/Ще бъде вербовано подходящо лице за информатор квартирник, което ще донася за лицата които посещават обекта.

Срок за посочване:20.II.1949 г.
Срок за вербовка:10.III.1949 г.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов.

6/С цел установяване на некой нови връзки на обекта и да се види дали потдържа старите такива,да бъде даден на десет дневно проследяване от 15.II.до 25.II.т.г.на Отделение"Е".

Отг.:О.Р.Хр.Нанов.

7/Да се дадат задачи на Отделение"Е"за пълното проучване на съмнителните лица установени като връзка на обекта,а именно:Д-р Христо Димитров Далкалъчев,Инж.Цветко Христов Кадийски и Минко Акимов Райковски.

Срок:15.III.1949 год.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов

8/Ще бъде установен контрол над личната кореспонденция на обекта с цел установяване връзките му с провинцията.

Срок:1.III.1949 год.
Отг.:О.Р.-Хр.Нанов.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС
419

9/Във връзка със състоялото се заседание на 13.II.1946 год. в кантората на Спас Найденов и взетото решение от присътстващите за нанасяне стопански удар на страната, ще бъде направен разпит за документация на бившия опозиционен депутат Кирил Йосифов Попов.

Срок: 30.III.1949 год.
Отг.: О.Р.-Хр.Нанов

След изпълнението на залегналите в плана мероприятия и на основание получените резултати потвърждаващи го като агент на чуждото разузнаване и в провеждане на нелегална дейност, да се пристъпи незабавно към неговото арестуване.

София
26 Януари 1949 г.

Опер.работник V-та гр.Отд."А":
Нанов.....
/Хр.Нанов/

ОДОБРЯВАМ:
Н-к Отделение "А"
.....
/М.Гинев/
София ..4:II..1949 г.

Да се доразкрия конспиративната и шпионска дейност на обекта през разпит на лицата: Христо Стратев, Петър Коев и Вангел Даскалов.

Отг. Ст. Митев.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

26 165

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М
Н-к Отдел 1-ви:
/В.Чанков
София..5..11..949 год.

Строго поверително!

До Другаря Началник на отд."А"
при отдел 1-ви.
Т У К

П Л А Н

НА АГЕНТУРНО ОПЕРАТИВНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПО АКТИВНАТА РАЗРАБОТКА" П А Я К"

Разработва се бившия министър на Благоустройството,бивш народен представител и член на постоянното присъствие на БЗНС-Н.Петков БОРИС КОСТАДИНОВ БУМБАРОВ живущ в София на ул.Раковска № 161 заподозрен в нелегална дейност след разтурването на БЗНС-Н.Петков.

БОРИС КОСТАДИНОВ БУМБАРОВ е роден на 23.март 1896 год. в с. Извор-радомирско,жител на София,живее на ул.Раковска № 161 вход "Б" женен с едно дете.Образувание средно,бивш министър от кабинета на Кимьон Георгиев,бивш народен представител в ВНС и член на ПП на БЗНС-Петков,бивш емигрант от девето-юнските събития,владее югославски език.

Веднага след завършване на средното си образувание БУМБАРОВ се премества в София където се установява на постоянно местожителство през 1916 год.Като войник е служил в инжинерните войски-телефонис През време на кабинета на Ал.Стамболийски той е бил секретар на министра на железниците,където го е сварила голямата железничарска стачка в връзка на която при отказа му да отиде на работа е бил арестуван и даден под съд.От тогава до 9 юни 923 год.той е бил под окото на полицията и след девето-юнските събития е емигрирал в Югославия.

Материалното положение на Бумбаров не е добро,не притежава никакви имоти в София ,нито той нито жена му.За препитанието на семейството му често е ставало нужда да бъде подпомаган от негови близки съидейници земеделци,постъпвал е на частни фирми на работа и жена му е отваряла гладачница за препитание.По настоящем от скоро Бумбаров е на работа в "дирекцията на занаятчийските кооперации при централния кооперативен съюз в редакцията на списанието като уредник.

От материалите намиращи се в досието му преобладават материали от които се вижда,че той още от ученически години е в постоянна връзка с комунисти,които продължават и след емиграцията му в Югославия и след връщането му от там до самия 9 септември 944 година.

На 9 септ мври той влиза в кабинета на К.Георгиев и става министър на Благоустройството.След разцеплението на БЗНС-Н.Петков Бумбаров минава на страната на опозицията и напуска министерското крисло.За изборите за ВНС бе кандидат за народн представител и изоран за такъв.Като опозиционер и депутат той е проявявал значителна въздържаност,като при това често е изтъквал становището си за сътрудничество и приятелство с ОФ и КП.В опозиционната си дейност е бил солидарен с Асен Павлов и Асен Стамболийски с които заедно излезе в опозиция.След разтурването на БЗНН-Н.Петков той официално подържа линия на поведение на пълно за възприемане политиката на ОФ власт и апелирал на своите последователи бивши опозиционери да го следват за

Из архивите на ДС

КРДОПБГДОРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДОРСБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

422

27. 166

готовност за изкупване на греховете си които са допринесли като опо-зиционери на българския народ и на ОФ власт.

Въпреки горе изложените положителни данни за Бумбаров да се има на предвид,че той е много хитър и изпитан политически деец и кон-спиратор с буен характер,а освен това има и данни които говорят,че същия и по настоящем консперира срещу народната власт.

Активната разработка"П А Я К" възникна на 15 януари 949 год. въз основа на следните данни:

Задържания преди известно време в ареста на ДДС _____ - в своите показания говори,че непосредствено след като е бил осво-бодён от ТВО се е срещнал с Б.БУМБАРОВ на когото е описал,че имало тяхни младежи опозиционери подгонени от власта ,които искали да бегат зад граница в Турция и поискал съвет от него какво да правят.Бумбаров му казал:"Те нека заминат,а ти остани тук и когото срещнеш от нашите хора ,почни да ги стягаш за да бъдат готови за възтановяване на съю-за".след това е добавил:"Георги Лобошки ще дойде и ще поговорим по-подробно".

ГЕОРГИ ЛОБОШКИ е пристигнал в София преди никулден 1947 год. и се е срещнал с Бумбаров.След това той се е видял и с СТОЯН МИЛЕНКОВ в бръснарницата на ул."Ломска"на когото е казал:"Довечера заминавам са с.Радибош-радомирско,а утре ще дойде и Б.Бумбаров,ние вечерта ще се съберем".

Същата вечер Миленков и Лобошки са заминали за Радибош и са нощували в гр.Радомир в една фабрика.Там Лобошки е запознал Миленков с трима опозиционери.На другия ден са отишли в Радибош в домът на Ге-орги ковачки където са се събрали ,но Бумбаров не дошъл поради лошото време.

През февруари 949 година Стоян Миленков се е видял с Георги Ковачки и Димитър Влахов от Радомир в"втора шуменска"които са му ка-зали ,че са ходили при Бумбаров и той им казал,че положението ще се оправи,но те трябвало да обикалят тяхните хора по радомирско и подъ-ржат връзки с тях.

След като са си отишли горните двама МИЛЕНКОВ се е срещнал с БУМБАРОВ ,който му е казал същото нещо което е казал и да първите.

През месец май 948 година МИЛЕНКОВ е заварил БУМБАРОВ в "Б-ра "шуменска"на една маса с 5-6 човека компания/вероятно от радомирс-ко/според Миленков,но последния не е могъл да говори с него понеже имал спешна работа.

Имаме положителни агентурни данни,че Борис Бумбаров в края на 948 година се е срещал с лица ,които са водели нелегална конспе-ративна дейност срещу народната власт.Със същите си е правил срещи и са го посещавали в домът му.Така например той е бил посетен в къщи от главния обект на разработката " Черно Море"-Варна-ПЕТЪР ПАС-КОВ непосредствено преди неговото задържане и Бумбаров е знаел,че съ-щия е нелегален.

На 28 септември 948 год.агента"Еленски"на връзка ДС-Хасково се е срещнал в София на ул.Граф Игнатиев ,който го е попитал,какво има в тяхния край/хасковско/ дали има нелегални там.След като му от-говорил"Еленски"че се намират такива той му казал:"В Турция и Гърция не бих се съгласил да отида,защото от там ги връщат обратно за да се борят против ОФ,но веднага добавил,всеки трябва да действа според по-ложението си.Някогото положението е сериозно и го гонят може да бега

Задържания активен гемetовец ПЕТЪР ПАСКОВ АТАНОСОВ от Варна бивш кандидат за народен представител от групата на БЗНС -Н.Петков

167
28

който през последните няколко месеца развиваше конспиративна дейност в варненско в своите първонач**а**лни показания говори ,че има създаден някакъв нелегален геметовски ръководен център в София по личната инструкция на Г.М.Димитров в състав от 5 души от които той познава четирмата,а именно:СТОЯН СТЕФАНОВ ГОРБАНОВ,МИЛАН ДРЕНЧЕВ,ГЕОРГИ АРСОВ,ПЕТЪР ПАСКОВ АТАНОСОВ и петия неизвестен за него ,обаче предполага,че е БОРИС КОСТАДИНОВ БУМБАРОВ.

От донесенията на агентите се разкриват много числените връзки на Бумбаров от средата на бившите опозиционери николапетковисти,а именно:

АСЕН ПАВЛОВ БАЕВ,АСЕН АЛЕКСАНДРОВ СТАМБОЛИЙСКИ,СВЕТЛА РАЙКО ДАСКАЛОВА,СТОЯН СТЕФАНОВ ГОРБАНОВ,ПЕТЪР ПАСКОВ АТАНАСОВ,АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ ДЪРЖАНСКИ,НИКОЛА ИЛИЕВ БРОНЗОВ,ГЕОРГИ ЙОРДАНОВ ИЛЧЕВ,ДИМИТЪР СТОЯНОВ АНГЕЛОВ,ХРИСТО НИКОЛОВ СТОЯНОВ,ИВАН ХРИСТОВ КОСТОВ,МИНЧО ПЕТРОВ ДРАНДАРЕВСКИ,НЕДЯЛКО АТАНАСОВ,КИРИЛ ЙОСИФОВ ПОПОВ,ТРИФОН КУНЕВ,МИНЧО ПАНОВ, НЕДКО БОТЕВ,ХРИСТО Г.ПОПОВ,СТЕФАН ДАСКАЛОВ,АРХИТЕКТ ПАНАЙОТ НИКОЛОВ КАНЧЕВ,ПРОФЕСОР ЛАЗАРОВ,ПРОФЕСОР ЦАНЕВ,ФРАНТИШЕК ФРАНЦ НЕМЕЧЕК/чех/,ТОДОР ЯМАКОВ,СТЕФАН ТОДОРОВ,ПЕТЪР КОСТАДИНОВ КОЕВ,ПЕТКО ХРИСТОВ СТОЯНОВ, ЛУКА АТАНОСОВ,Д-Р МИХАИЛ ГЕНАДИЕВ,ХРИСТО СТРАТЕВ,Д-Р ПАШОВ,Д-Р КОСПАРТОВ,СТОИЛ КАРАГЬОЗОВ,АЛИПИ ГЕОРГИЕВ,ГЕОРГИ ТРАЙКОВ,ГЕОРГИ ДЖАРОВ,КРЪСТЮ СТОЯНОВ,ДИМИТЪРпоп ИГНАТОВ,ПЕТЪР НИКОЛОВ СЪРБИНСКИ,ВАСИЛ ГЕОРГИЕВ МАШЕВ,ПЕТЪР СТАМБОЛИЕВ,МИХАИЛ ТАШКОВ МИХАИЛОВ,ПЕРЕ ШАНДЕРОВ,ДИМИТЪР ГИЧЕВ,СТОЙЧО МУШАНОВ,АНГЕЛ ТИШЕВИШКИ,ГЕОРГИ ЛОБОШКИЕ,ПЪРВАН ВЛАХОВ,СИМЕОН КАНТАРДЖИЕВ,АНГЕЛ ДИНКОВ,СТАНЕМИР НАНОВ ЛАЗОВ,АСЕН ПАВЛОВ-отлобошрадомирско,ТРАЙЧО ДОБРОСЛАВСКИ,Д-Р ВЛАДЕМИР ВАМПИРСКИ,П.ПЕЦЕВ,ПЕТЪР КЪНЕВ,ХРИСТО НАЗОВ,ЕКЗАРХ СТЕФАН,МАЛАШЕВСКИ,ИВАН НИКОВ,БАРАКОВ,ИОРДАН КОВАЧЕВ,БОЯН ДАСКАЛОВ,Д-р НЕНОВ,ЛАЗАР ПОПОВСКИ,КРЪСТАН ПОПОВ,САВА ГАЙДАРСКИ,БЛАГОЙ НИКОЛОВ,КРУМ ВЛАДКОВ,НИКОЛА ЗАГОРОВ,ДИМИТЪР КЕРЕМЕДЧИЕВ,БОРИС СТАНОЕВ,ТАНЧО ВЕЛИНОВ,СТЕФАН КОЛЕВ,ТОМА ЦАНОВ,и още много значителни и незначителни бивши николапетковисти и правителствени земеделци от цялата страна.

В числото на откритите връзки се намира и нашата агентура : "БЕЛМЕКЕН","ЛИЛИ","ВИТВИНОВ","СЕРБЕЗОВ",ВЕЛКО","БЕЛАЛОВ",ДОБРУЖАНСКИ".

Горе поменатите агенти до сега не са разработвали БОРИС БУМБАРОВ,а са давали от време на време случайни сведения за него отнасящи се за негови изказвания и срещи.

До сега специална агентура за разработката му нямаме вербована освен насочване на такава за неговото наблюдение.

Отчитайки положението,че БОРИС БУМБАРОВ се явява активен враг на народната власт и подозирайки го в нелегална дейност,разработката ще се води в следната направление:

— а/Да се установи дали Бумбаров влиза в нелегалин геметовски ръководен център.

— б/Да се установят факти за дадени инструкций от Бумбаров за възтановяване на съюза.

— в/Да се установят връзки на Бумбаров с геметовски представители от вън,а така също и с чужденци в страната.

—За тази цел набелязвам да проведа следните мероприятия:

423

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

168
29

1-во А Г Е Н Т У Р А

За разработката на "Паяк" ще се насочат добрите наши агенти: "Добружански","Белмекен","Сербезов",Лили" и " Витвинов" които имат често общуване с "Паяк" и се ползват с доверие пред него.

а/Да се открие какви са отношенията на ГЕОРГИ ЛОБОШКИ с "Паяк" Посещавали често първия "Паяк" в домът му и с кои лица го посещава.

Срок 25.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

б/Какви са отношенията на "Паяк" със СТОЯН МИЛЕНКОВ и какви срещи са правели с него.

Срок 25.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов

в/Какви са отношенията на "Паяк" с МИЛАН ДРЕНЧЕВ.

Срок 25 февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

г/Какви са отношенията на "Паяк" със ПЕТЪР ПАСКОВ АТАНАСОВ и какво знае той по неговото задържане.

Срок 15.март 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

д/Какви са отношенията на "Паяк" с АСЕН ПАВЛОВ БАЕВ,АСЕН АЛЕКСАНДРОВ СТАМБОЛИЙСКИ и АНГЕЛ ДЪРЖАНСКИ среща ли се с тях и какво е тяхното мнение по въпроса за "Зеления интернационал.

Срок" 30.март 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

2-ро ВЕРБОВКА НА НОВА АГЕНТУРА.

а/Да се вербова един информатор по место работа за наблюдението на "Паяк"

Срок 20.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

б/Да се вербова един агент от откритете връзки на "Паяк" в радомирска околия через които ще се провери с кои лица той е в връзка там и-дава инструкций и упражнява влияние.

Срок 15 март 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

3-то М Е Р О П Р И Я Т И Я

а/Да се искат подробни сведения от оперативния сектор Д.С-София за лицата ГЕОРГИ ЛОБОШКИ,ГЕОРГИ КОВАЧКИ,ДИМИТЪР ВЛАХОВ от радомирска околия за връзките им с "Паяк",идват ли често в София,посещават ли го в къщи.

Срок 25.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

б/Да се установят всички връзки на "Паяк" в радомирска околия.

Срок 25.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

в/Да се проведе нов разпит на задържания Стоян Миленков относно разговорите му с "Паяк".

Срок 15.февруари 949 год.
Отг,П.Джамбазов.

г/Да се изясни положението при воденето на следствието на Петър Пасков Атаносов и задържаните с него,какво участие има "Паяк" в раз-

критата нелегална организация и защо именно Пасков смята, че петият неизвестен член на ръководството е "Паяк"

Срок 1.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

4-то ДОКУМЕНТАЦИЯ

а/ Да се документира насрочената збирка в с. ~~Лобош~~ Радибош -радомирско където са се събрали опозиционери на конфиренция с предварителна отговорка с Бумбаров, но той не се явил понеже времето е било лошо. Въпреки неговото отсъствия конфиренцията се е провела.

Срок 28 февруари 949 год.
Отг,П.Джамбазов.

б/Да се документират изказванията на Бумбаров" пред агента "Еленски"-Хасково, че той дал мнение, ако има нелегални в тяхния край и са с сериозно положение, то те могли да бегат зад граница.

Срок 20.февруари 949 год.
Отг.П.Джамбазов.

ОДОБРЯВАМ
Н-к Отд."А".....
/М.Гинев/

Опер.работник:
/П.Джамбазов/

София 14.януари 949 год.

Да се доразкрие пълната конспиративна и шпионска дейност на обекта чрез разпит на лицата: Христо Стратев, Петър Коев и Рангел Даскалов.

отг. Ст. Митев.

Из архивите на ДС

11 12

ОПЕРАТИВНИ МЕРОПРИЯТИЯ ОКОЛО ГРУПАТА ПОЛИТИЧЕСКИ ЗАТВОРНИЦИ В СЛИВ.ЦЕНТРАЛЕН ЗАТВОР.

1.Откриване предв.разработка на групата,която възниква въз основа на донесенията на инф. "Корчагин" и "Павел" с характер антинароден и в услуга на чуждото разузнаване.В самата разработка да се даде плана на килиите,отделението и връзките им с другите отделения.

2.Към разработката освен донесенията и плана да отачнят досегашните зафиксирани сведения,а също така и тия по донесенията за проверка.

3.Да се запланира мероприятия-предварително узнаване за сведенията от вън с познати,роднини тяхното зафиксиране,внимателна проверка-колети писма и разговори-например Чичовски с дъщеря си от Бургас,дали ще употребят латински или английски думи/това за проверка на донесенията/.

4.Разработващите лица извън килиите на К.Лулчев,Чичовски и др.Иван Попов.В стопанството Дертлиевци Пастухов-болницата-Велин Симеонов Петков и др. да бъдат обградени-към тях прикрепена агентура добре подготвена,проведена,за внедряване и добиване доверие.

5.Разработващата група-Лулчев,Муравиев и др.да бъде агентурно наблюдавана,освен с"Павел" а и с други напр. "Корчагин", чрез Иван Павлов-в близки връзки с Чичовски,за проверка донесенията на "Павел".

6.Пълно проучване характер,слабости,възможности за подготовка Велин Симеонов Петков-за кандидат за агент-за проверка донесенията.В случай на неуспех вербовката и връщането му от Слив. затвор по определен повод и предаване към същата служба подготвен агент с доверие пред полит.затворници.

7.При посещение на близките на затворниците-дъщерята на Чичовски от Бургас,сина на Търпанов от Попово,сина на Копринков от Ст.Загора,зета на Велин Симеонов Петков от Пазарджик чийто име ще установиме от декларацията му/,жената на Братанов и др.да бъдат поставени под наблюдение в Сливен за прехващане връзки в града.Да се съобщава на съответния сектор при завръщането от свиждане и при възможност и добити данни сериозни от агенти и при свиждане проследяване.

8.Предварително осведомяване сектор Бургас,кога изтича срока за освобождението на Менахем Бохор Бехар от София и агент. наблюдение до тогава.

9.Извършване комбинация-наказания,запрещаване кореспонденцията или друге мероприятие на агента "Павел"за пълното му зашифроване и добиване доверие пред разработващата група.

10.Контрол кореспонденцията на затворниците и проверка на условните знаци в връзка с посевната кампания,Т.К.З. и пр. прехващане и коопиране на въпите.-

2007

15.IV.45 год

за контрол 11

3

Ф 7

ДО ЗАВЕДУЩ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
гр.ДРЯНОВО

Усилете работата около БУРОВ и ВЕНЕЛИН ГАНЕВ, като за целта редовно инструктирате агентурата с която ги обслужвате. Предвидете ако счетете за нуждно вербовка на допълнителна агентура по същите обекти, а също така направете проверка дали наличната агентура не ви заблуждава с донесенията си.

Преписи от постъпващите материали по обслужването им изпращайте редовно на Д.Д.С.-София, а копие от същите на сектор Д.С. плевен

НАЧАЛНИК СЕКТОР Д.С.
/М.Ганев/

"Б"/-2

ИНСПЕКТОР I СЕКЦИЯ
/ Г.Кръстев/

София 20 април 1949 год.

3

Б Ю Л Е Т И Н З А

П О Л О Ж Е Н И Е Т О В "БЪЛГАРСКА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ."

ПАРТИЯТА,КАТО ВЛАСТВУВАША НЕОБИКНОВЕННО СЕ РАЗРАСТНА. ПЪРВИТЕ ОСОБЕНИ ГРЕШКИ КОИТО ДОПУСНА ТОВА БЯХА ГОЛЯМАТА ЖЕСТОКОСТ,КОЯТО ПРОЯВИ СПРЯМО БЪЛГАРСКИЯ НАРОД,ДОПУСКАЙКИ РАЗПРАВКИ,ИЗРАЗЕНИ В УБИЙСТВА,ОТВЛИЧАНИЯ, ИНТЕРНИРВАНИЯ И Т.Н.

ВТОРАТА ГОЛЯМА ГРЕШКА БЕШЕ, ЧЕ ТЯ ПОЧНА ДА ГРАДИ ЧИНОВНИЧЕСКИ КАДЪР, ДОПУСКАЙКИ ДА СЕ ЛАНСИРАТ ИЗВЕСТНИ БЕЗОГЛЕДНА КАРИЕРИСТИ И ДА УВЕЛИЧИ В СЕБЕ СИ ЧИСЛОТО НА "МЪРТВИТЕ ДУШИ" КАКВИТО ПРЕДСТАВЛЯВАХА ЧИНОВНИЦИТЕ ПОД ЗАПЛАХАТА ДА БЪДАТ УВОЛНЕНИ,АКО НЕ СТАНАТ ПАРТИЙЦИ.

ЕДНИ ОТ ПЪРВИТЕ ПРОЯВИ НА РАЗЛОЖЕНИЕ В Б.К.П. БЕШЕ РАЗРИВА МЕЖДУ МЕСТНИТЕ ПАРТИЙНИ ФУНКЦИОНЕРИ И КОМУНИСТИТЕ ДОШЛИ НА ГОТОВО ОТ СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ,НАТРАПЕНИ НА ВИСОКИ ПОСТОВЕ. ПО ТОЗИ НАЧИН ЧРЕЗ ТЕЗИ ХОРА СЪВЕТИТЕ СМЯТАХА ДА СИ ОСИГУРЯТ ЛЯСНА ПЛЯЧКА ПРИ АНЕКСИРАНЕТО НА БЪЛГАРИЯ.ВТОРАТА ПРОЯВА НА РАЗЛОЖЕНИЕ БЕШЕ ОТЕГЛЯНЕТО НА ПАРТИЗАНИТЕ ОТ АКТИВЕН ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТ. КАКВИ БЯХА ПРИЧИНИТЕ ЗА ТОВА ОТЕГЛЯНЕ Е МНОГО ТРУДНО ДА СЕ КАЖЕ. ВЕРОЯТНО Е РАЗОЧАРОВАНИЕ МЕЖДУ "ИДЕАЛИ И ГРУБАТА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ", ПАРТИЙНИТЕ СЪБРАНИЯ СЕ ОБЪРНАХА НА ПАЗАРИЩЕ , В КОЕТО СЕ РЕШАВАШЕ С ЛЕКОМ МИСЛИЕ СЪДБАТА НА НАРОДА. РАЗИСКВАШЕ СЕ,КОИ ЛИЦА ДА БЪДАТ ИНТЕРНИРАНИ, НА КОИ ДА СЕ КОНФИСКУВАТ ИМОТИТЕ,ДА СЕ ИЗВЗЕМАТ МАГАЗИНИТЕ,ПОПРЕЧВАНЕ БЪДЕЩЕТО НА ХОРА НАЗНАЧАВАНЕ НА СЛУЖБА ЧРЕЗ ОТДЕЛ "КАДРИ". РАБОТЕХА КАРТОТЕКА В ПАРТИЯТА НА ВСЕКИ МИРЕН ГРАЖДАНИН И СЕ РАЗПРЕДЕЛЯХА НАБЛЮДАВАНИЯ НА ВСЕКИ ПО ОТДЕЛНО.

СТОПАНСКАТА ПОЛИТИКА НА ПАРТИЯТА ПРЕТЪРПЕ ПЪЛЕН ПРОВАЛ. ВЪПРЕКИ ДЕНОНОШНИТЕ СМЕНИ ЗА РАБОТА,ВЪПРЕКИ ОТНОСИТЕЛНО ДОБРИТЕ ВСЕ ПАК РЕКОЛТИ,СТРАНАТА СТРАДАШЕ ОТ ГЛАД И НЕДОИМЪЦИ. КУПОНАТА СИСТЕМА ВЕЧЕ ПРЕМАХНАТА В ПОЧТИ ВСИЧКИ КУЛТУРНИ НАРОДИ,ОСТАВА КАТО СЪСТАВЕН ЕЛЕМЕНТ, НА "СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ СТРОЙ" В БЪЛГАРИЯ. ПОСЛЕДИЦИ НА ПАГУБНАТА СТОПАНСКА ПОЛИТИКА БЯХА: ТРУДОВИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ,КАТО"ПЕРНИК-ВОЛУЯК",КОЙТО ПОТЪНА ПОД НАПОРА НА ДЪЖДОВЕТЕ. ВОДЕТЕ ОТНЕСЕ ЯЗОВИРА "РОСИЦА",КОЙТО СТРУВА МНОГО ЖЕРТВИ И СРЕДСТВА НА ДЪРЖАВАТА. "ХАИНБОАЗКИЯ ПРОХОД" СЕ ОКАЗА ТЕСЕН ДА СЕ РАЗМИНАТ ДАЖЕ ДВА АВТОНОБИЛА. ОСОБЕНИ ТЕЖКИ СА ПОСЛЕДИЦИТЕ НА НАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА,НА ИНДУСТРИЯ,БАНКИ И МИНИ,КЪДЕТО ПОД РЪКОВОДСТВОТО НА НЕКОМПЕТЕНТНИ ЛИЦА И БЕЗОТГОВОРНИ ЛИЧНОСТИ,НАСТЪПИ ХАОС,КОРУПЦИЯ,РАЗХИЩЕНИЯ НА СРЕДСТВА И МАТЕРИАЛИ СЪБИРАНИ НАСИЛСТВЕНО ОТ ТРУДА И ПОТТА НА НАРОДА. МАШИНИТЕ НА ФАБРИКИТЕ СЕ ПОХАБИХА ОТ ЛОШО СТОПАНИСВАНЕ И СА НЕГОДНИ. ПОТРЕБИТЕЛНИТЕ КООПЕРАЦИИ ИЗЛЕЗЛИ ОТ РАМКИТЕ НА "КООПЕРАЦИЯТА" ВЪПРЕКИ ЩЕДРАТА ПОДКРЕПА НА ДЪРЖАВАТА,СА ПРЕД ФАЛИТ И САМО ИСКУСТВЕНО СЕ ПОДЪРЖАТ ЗА ДА НЕ СЕ ИЗЛОЖИ ПОЛИТИКАТА НА ПАРТИЯТА. ПОДОБНА Е СЪДБАТА И НА ПРИЛИЧНИТЕ НА ТЯХ ДЪРЖАВИ И ОБЩИНСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ: "ХОРЕМАГ,НАРМАГ, НАРКООП,МЕСТПРОМ И ДР."

НАСИЛСТВЕНОТО ОЧУЖДАВАНЕ И КОЛХОНИЗИРАНЕ НА СЕЛСКИТЕ ИМОТИ И ДОБИТЪК, НАТРАПВАНЕ РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНАТА СИСТЕМА В СЕЛО СЪЗДАДЕ САМО НИЩЕТА И ПЛАЧЕВНО СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛЯНИНА. ТЪРГОВИЯТА ЗАСПА. ВЪНШНА ВЪОБЩЕ НЕ СЪЩЕСТВУВА ОСВЕН С СССР ЗА КЪДЕТО СЕ ИЗНАСЯТ СТОКИ НА БЕЗЦЕНИЦА, КОИТО СЪВЕТИТЕ ИЗПОЛЗВАТ ЗА ПРЕПРОДАВАНЕ НА ДРУГИ ДЪРЖАВИ ЗА "ДОЛАРИ". ЛЕВА Е ОБЕЗЦЕНЕН. ЧИНОВНИЧЕСКИТЕ И РАБОТНИЧЕСКИТЕ ЗАПЛАТИ СА НИСКИ, А ЖИВОТА СКЪП. В ЦАМЕНА НА ТОВА УПРАВЛЯВАЩИТЕ ПАРТИЙЦИ ТЪНАТ В РАЗКОШ. МИНИСТЕРСТВАТА БЯХА УВЕЛИЧЕНИ С ПО ТРИМА ПОМОЩНИК МИНИСТРИ И МНОГО ДРУГИ "ФОРМОВИ"СЛУЖБИ. ДРУГАРИТЕ ПОЛУЧАВАХА ПО ДРЕ ТРИ ЗАПЛАТИ,ИМАТ ИЗВЪНРЕДНО И РЕДОВНО СНАБДЯВАНЕ В СПЕЦИАЛНИ МАГАЗИНИ ОТВОРЕНИ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ЗА ТЯХ, ИМАХА ОЩЕ И ШИРОКИ БОЛШЕВИШКИ-ПОЛИЦЕЙСКИ ПРАВА ВЪРХУ ЖИВОТА И ИМОТА НА ГРАЖДАНИНА. НА ВСИЧКО ТОВА В "ПОМОЩ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СОЦИАЛИЗМА" ДОЙДОХА ДЕСЕТКИ ХИЛЯДИ СКЪПО ПЛАТЕНИ СЪВЕТСКИ АГЕНТИ,КАТО "СПЕЦИАЛИСТИ" ЗАЕДНО С СЕМЕЙСТВАТА СИ. НЕПРЕСТАННО ОГРАБВАНЕ НА СТРАНАТА ПОД БЛАГОВИДНА ФОРМА НА"ВИСША СТОПАНСКА ПОЛИТИКА"- "ИЗНОСИ НА БЕЗЦЕНИЦА". /НАПР.МАСТА ЗАКУПУВА ДЪРЖАВАТА 200 ЛВ. А Я ПРОДАВА НА СССР 22 ЛВ./ И МНОГОБРОЙНИ ДР. ПОДОБНИ СЛУЧАИ.

КАК СЕ РОДИ СИЛНО ПРОТИВОСЪВЕТСКО НАСТРОЕНИЕ СРЕД НАРОДА???

4

ОТНАЧАЛО ЦЕЛИЯТ БЪЛГАРСКИ НАРОД ПОСРЕЩНА СЪВЕТИТЕ С ЕНТУСИАЗЪМ. ОБАЧЕ ПЪРВИТЕ ИСПЪЛЕНИЯ,КОИТО ПРОВЕЖДАШЕ КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ,БОРБАТА СРЕЩУ ОФОРМИЛАТА СЕ ОПОЗИЦИЯ,ПРОГОНВАНЕ НА СПОСОБНИТЕ ДЪРЖАВНИ ЧИНОВНИЦИ,ПОСЯГАНЕ ВЪРХУ ЧАСТНАТА СОБСТВЕНОСТ В ВСИЧКИТЕ И ФОРМИ И НЕПРЕКЪСНАТО ОГРАБВАНЕ НА НАРОДНОТО СТОПАНСТВО. НАСТЪПИЛАТА НИЩЕТА И "ПРОГРЕСИВНО"ОБЕДИНЯВАНЕ, ДИКТАТУРАТА НА МИСЪЛТА, ОТСЪСТВИЕТО НА ЕЛЕМНЕТАРНА СВОБОДА И ШИРЕНЕ НА ПОЛИЦЕЙСКИ ДЕСПОТИЗЪМ,СЪЗДАДЕ ПРОТИВО-БОЛШЕВИШКИ НАСТРОЕНИЯ ВСРЕД ВСИЧКИ СЛОЕВЕ НА НАШИЯ НАРОД,КАТО СЕ ЗАПОЧНЕ ОТ СЕЛЯНИ,РАБОТНИЦИ, ЗАНАЯТЧИИ,ЧИНОВНИЦИ,ДРЕБНИ СОБСТВЕНИЦИ, ДАЖЕ И ДО ПРОДАДЕНАТА ИНТЕЛЕГЕНЦИЯ. ВСИЧКО ТОВА НЕ МОЖЕШЕ ДА НЕ ОТВОРИ ОБИТЕ НА ПО-ИНТЕЛЕГЕНТНИТЕ И БЛИЗКИ ДО НАРОДА ПАРТИЙЦИ,ЗАЩОТО ВСЕ ПАК ПАРТИЯТА Е ЧАСТ /МАКАР И МАЛКО/ ОТ ТОЗИ НАРОД.

ПОВОД И СМЯЛОСТ ЗА ОФОРМЯВАНЕ НА ЕДНО СИЛНО ТЕЧЕНИЕ,ЗА ОТКЪСВАНЕ ОТ СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ И ВЛИЗАНЕ В ПО ТЕСНИ ОТНОШЕНИЯ С СВЕТОВНИЯ ПАЗАР,СЪЗДАДЕ "ТИТОВИЯ ВЪПРОС".

А Б.К.П. ПРОДЪЛЖАВАШЕ ТОЗИ КУРС,ТЯ РИСКУВАШЕ ДА СКЪСА ВСИЧКИТЕ СИ ВЪПРОСИ С БЪЛГАРСКИЯ НАРОД И ДА ОСТАНЕ САМА В ПЪРВОНАЧАЛНИЯ СИ СЪСТАВ. АГРЕСИВНАТА ПОЛИТИКА НА СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ ОЧЕРТА ПРЕСПЕКТИВАТА ЗА ЕДНА НОВА СВЕТОВНА ВОЙНА,В КОЯТО СТРАНАТА ЩЕШЕ ДА БЪДЕ УВЛЕЧЕНА ПО СИЛАТА НА СКЛЮЧЕНИТЕ ВОЕННИ СЪЮЗИ А ТОВА ЗНАЧЕШЕ КРАЙ НА ВСЯКАКЪВ КОМУНИЗЪМ. ПО ИСКАНЕ НА "КРЕМЪЛ" БЯХА ИЗКЛЮЧЕНИ:ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СЛАВЯНСКИЯ КОМИТЕТ В БЪЛГАРИЯ Г.ПЕТРОВ.ДИСЦИПЛИНАРНО БЕШЕ ОТСТРАНЕН ПЪРВИЯ ОРАТОР НА ПАРТИЯТА Г.МИХАЙЛОВ. "КОМИНФОРМА"СТАНА ПРЕДПАЗЛИВ ОТ ТИТОВИЯ СЛУЧАЙ ПОБЪРЗА ДА НАТРАПИ ПРИ ИЗБОРИТЕ "ЦЕНТРАЛЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН КОМИТЕТ" В 5-ТИ КОНГРЕС,ПАРТИЙЦИ БЕЗРЕЗЕРВНО СВЪРЗАНИ С "КРЕМЪЛ" И СПОРЕД ДОСЕГАШНИТЕ СВЕДЕНИЯ КЪМ 200 ХИЛЯДИ РУСКИ СЕМЕЙСТВА СА ЗАСЕЛЕНИ В СТРАНАТА,КАТО СА ИМ ИЗДАДЕНИ БЪЛГАРСКИ ЛИЧНИ КАРТИ И РАЗРЕШИТЕЛНИ ЗА НАЙ РАЗЛИЧНИ ЗАНАЯТИ. ТЕ ЩЕ БЪДАТ ОПОРАТА НА НОВИЯ ЦЕНТРАЛЕН БОЛШЕВИШКИ КОМИТЕТ,КАТО ВЕРОЯТНО ТЯХНОТО СЪДЕЙСТВИЕ ЩЕ СЕ ИЗПОЛЗВА В "СЛУЧАЙ НА НУЖДА".

ЗА ОТБЕЛЯЗВАНЕ Е,ЧЕ ПЕТИЯ КОНГРЕС НА КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ НЕ МИНА ПРИ ПЪЛНО ЕДИНОДУШИЕ,КАТО ОЩЕ ТОГАВА СЕ ПОЧУВСТВА ОФОРМЯВАНЕ НА ЕДНО НОВО ТЕЧЕНИЕ,ЗА КОЕТО Е ЯРЪК ПРИМЕР СЛУЧАЯ С ТОДОР ПАВЛОВ,КОЙТО БЕШЕ АТАКУВАН НА ДРУГИЯ ДЕН В ПРЕСАТА СЛЕД СВОЕТО ИЗКАЗВАНЕ. СЪЩО БЯХА ОТСТРАНЕНИ ОТ КОНГРЕСА,КАТО ОФИЦИАЛНИ ДЕЛЕГАТИ И НЕКОЙ ПО-МАЛКИ КОМУНИСТИ.

В ЕДНА РЕЧ ПРЕД ПАРТИЙНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ В ГР.ПЛОВДИВ МИНИСТЕРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ АНТОН ЮГОВ ПОВДИГНА МАЛКО ЗАВЕСАТА,КАТО ОБВИНИ ОТКРИТО БЕЗ ДА ПОСОЧВА ЛИЧНОСТИ,ЧЕ ГОРЕ ПО ВЪРХОВЕТЕ НА ПАРТИЯТА ИМАЛО ХОРА,КОИТО СА СЕ ОТКЛОНИЛИ ОТ "МАРКС-ЛЕНИНСКАТА ЛИНИЯ И ДОПУСНАЛИ ОХЛАЖДАНЕ "ЛЮБОВТА" КЪМ СССР.

НЕ КЪСНО СЛЕД ТАЗИ РЕЧ ЕДНА ВЕЧЕР БЕШЕ БЛОКИРАНО ПО ПОЗНАТИЯ ВЕЧЕ БОЛШЕВИШКИ МЕТОД МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ. ЯСНО БЕШЕ,ЧЕ ИМАШЕ НЕЩО НЕРЕДНО В ПАРТИЯТА,ЗА КОЕТО НЕ ЗАКЪСНЯ И ДА ДОЙДЕ ДО СЛУЧАЯ ТРАЙЧО КОСТОВ.

НА ПАРТИЙНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ НА АКТИВА В СОФИЯ СЪСТОЯЛА СЕ НА 26 И 27 МАРТ 49 ГОДИНА ТРАЙЧО КОСТОВ ОТКРИТО ИЗНЕСЕ И ЗАЩИТИ ЕДНО СВЪРШЕННО НОВО СТАНОВИЩЕ:

"НАШАТА СТОПАНСКА ПОЛИТИКА Е ПОГРЕШНА СПРЯМО СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ"ТЪЙ КАТО СЕ БАЗИРА НА НЕРОВНОПРАВИЕ В ОТНОШЕНИЯТА".

"НИЕ ИЗНАСЯМЕ ГОЛЕМИ КОЛИЧЕСТВА АРТИКУЛИ ТАКА НЕОБХОДИМИ ЗА НАШИЯ НАРОД,НА НИШОЖНИ ЦЕНИ-СРЕЩУ ЕДИН МАЛЪК ВНОС ПРЕДИМНО ОТ НЕПОТРЕБНИ МАШИНИ,ЛОШО КАЧЕСТВО."

"ЦЯЛАТА НИ ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ С ОСТАНАЛИЯ СВЯТ СТАВА ЧРЕЗ ПОСРЕДНИЧЕСТВОТО НА СССР,КОГЯТО МОЖЕМ НАПРАВО ДА ТЪРГУВАМЕ."

" АКО СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ ИСКА ДА ТЪРГУВА С НАС ТО ПОНЕ НЕКА ДА ЗАПЛАЩА РАВНОСТОЙНО"./НАЩО ЗЛАТО ОТ 1946-46 Г.Е В СССР ЗА СВЕДЕНИЕ./

МАКАР И С МНОГО СМЕЛИ ДУМИ,ЕСТЕСТВЕНО ТОЙ НЕ МОЖА ДА СРЕЩНЕ ШИРОК ПРИЕМ ОТ СТРАХЛИВИТЕ ПАРТИЙЦИ. ЕФЕКТЪТ ОБАЧЕ БЕШЕ СИЛЕН,ТЪЙ КАТО ОТ ВИСОКО МЯСТО СЕ ХВЪРЛЯШЕ СЪМНЕНИЕ ВАРХУ "БЕЗКОРИСТНАТА" ДРУЖБА С СЪВЕТИТЕ. ЗАМИНАВАНЕТО НА ГЕОРГИ ДИМИТРОВ ЗА ИНСТРУКЦИИ В МОСКВА ДАДЕ УДОБЕН СЛУЧАЙ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА ЕДИН БЕЗБОЛЕЗНЕН ЗАВОЙ НА СТРАНАТА КЪМ ОТКЪСВАНЕ ОТ ГИБЕЛНАТА КОЛЕСНИЦА НА СЪВЕТИТЕ. БИЛ Е НАСРОЧЕН ПРЕВРАТ С УЧАСТИЕ НА ВЪТРЕШНОТО МИНИСТЕРСТВО И МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНАТА ОТБРАНА ЗА 7.IV.

Из архивите на ДС

5

НО ПРЕДАТЕЛСТВО УСПЕЕТИ ТОВА ПАТРИОТИЧНО ДЕЛО. ИЗМЕННИЦИ СЕ СЧИТАТ ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ И АНТОН ЮГОВ. ЗАПОЧНАХА АРЕСТИ НА ВИСШИ ПАРТИЙЦИ. ОЩЕ ПЪРВИЯ ДЕН БЯХА АРЕСТУВАНИ НАД 100 ДУШИ И СЛЕДВАЩИТЕ ДНИ ЧИСЛОТО ИМ НАДХВЪРЛИ 300. ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ БЕШЕ СЪБРАН НА ИЗВЪНРЕДНО ЗАСЕДАНИЕ И ПОДКАНЕН ТРАЙЧО КОСТОВ ДА СИ НАПРАВИ САМОКРИТИКА. ОБВИНЕН БЕШЕ В ФРАКЦИОНЕРСТВО, ГРУБО НАРУШЕНИЕ НА ПАРТИЙНАТА ДИСЦИПЛИНА И НАЦИОНАЛИСТИЧЕСКИ УКЛОН.

ЗА ГОЛЯМО ОЧУДВАНЕ ОБАЧЕ ТОЙ СЕ СУМЯЛ ЗАЩИТИ И ОТХВЪРЛИ ОБВИНЕНИЯТА, КАТО ЗАЯВИ, ЧЕ ТОЙ Е НАПРАВИЛ ПОЗИЦИИ. ОБВИНЕН ЗА ОТКАЗ ДА ДАВА СВЕДЕНИЯ ОТ СТОПАНСКИ ХАРАКТЕР НА СССР. КАТО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТОПАНСКИЯ КОМИТЕТ ТОЙ СЕ УСТИВИРАЛ, ЧЕ НИЕ НЕ МОЖЕМ ДА ВЪРВИМ ПО ПЪТЯ НА ПРЕДВАРИТЕЛНО РАЗПРОДАВАНЕ НА БЪДЕЩАТА РЕКОЛТА И ТО НА НИСКИ ЦЕНИ, ЗАЩОТО УТРЕ НИКОЙ НЯМА ДА НИ СПАСИ ОТ ЕДИН ГЛАД АКО СЕ ОКАЖЕ РЕКОЛТАТА ЛОША. /КАКТО СЕ СЛУЧИ С РОМЪНИЯ/. В ЗАКЛЮЧЕНИЕ ТОЙ КАЗА, ЧЕ БЪЛГАРСКИЯ НАРОД СЕ Е ОЧУВДИЛ ОТ ПАРТИЯТА И ПРАВИТЕЛСТВОТО.

" АКО ВИЕ СЕ БЕХТЕ РАЗДВИШИЛИ ИЗ НАРОДА И АКО БЕХТЕ ИЗПРАТИЛИ ВАШИТЕ ЖЕНИ ПО СПАЛНИТЕ ЩЕХТЕ ДА НАУЧИТЕ МНОГО РАБСТИ ЗА СТРАДАЛЧЕСКИЯТА НА НАСТРОЕНИЕТО НА НАРОДА."

ТРАЙЧО КОСТОВ ЗАВЪРШИ, КАТО СТРЕЧЕ НАПЪЛНО ПРОТИВОНАРОДНАТА СЕГАШНА ПОЛИТИКА НА ПАРТИЯТА И ПЕСИМИСТИЧНО НАМИРА, ЧЕ АКО СЕ ВЪРВИ ПО ТОЗИ ПЪТ ГИБЕЛА Е НЕИЗБЕЖНА.

ЗАПОЧНАХА МОЛБИ И УВЕЩАНИЯ НА КОМИТЕТА НО НАПРАЗДНО. НА КРАЙ СРЕД СЪЛЗИ /ТЪЙ КАТО ТРАЙЧО КОСТОВ ИМА КЪМ 80 % ОТ ПАРТИЙЦИТЕ НА НЕГОВА СТРАНА И Е ОБИЧАН МНОГО ОТ КОМУНИСТИТЕ/ БЕШЕ ГЛАСУВАНА РЕЗОЛЮЦИЯ ЗА НЕГОВОТО ОТСТРАНЯВАНЕ.

ОТЗВУКЪТ ЗА ТОВА ОТСТРАНЯВАНЕ ЕДВА ЛИ НЕ БЕШЕ СТИГНАЛ ЗА ОФИЦИАЛНО РАЗЦЕПЛЯНЕ В ПЪРТИЯТА ТЪЙ, КАТО ТР. КОСТОВ ИМАШЕ ГОЛЯМ БРОЙ ПРИВЪРЖЕНИЦИ. САМО БРУТАЛНАТА И БЪРЗА НАМЕСА НА "КОМИНФОРМА" ПОТУШИ СЛУЧАЯ И С ЮГОВАТА МИЛИЦИЯ ПОТУШИ ВСЯКАКВИ ДЕЙСТВИЯ.

НАСТРОЕНИЕТО Е СИЛНО ПОНИЖЕНО МЕЖДУ ПАРТИЙЦИТЕ, ЗАЩОТО ТОВА Е ПЪРВИЯ ПРИЗНАК ЗА ТЕХНИЯ КРАЙ, КОЙТО НАВЛИЖАВА, КАКТО СА ПРИМЕРИТЕ ДО СЕГА С ВСЯКА ЕДНА ДИКТАТУРА И ТИРАНИЯ.

ЗА СВЕДЕНИЕ: ТРАЙЧО КОСТОВ Е БИЛ НАЗНАЧЕН ЗА ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА БИБЛИОТЕКА НО ТОЙ Е ОТКАЗАЛ ТОВА УНИЖЕНИЕ И СЕГА Е ПОД НАБЛЮДЕНИЕ НА МИЛИЦИЯТА КОЯТО ОЩЕ ОФИЦИАЛНО НЕМА ВЪЗМОЖНОСТ ДА ГО ЗАДЪРЖИ ТЪЙ, КАТО АГЕНТИТЕ НА "КРЕМЪЛ" СЕ СТРАХУВАТ ОТ НЕКАКВИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ОТ ПРИВЪРЖЕНИЦИТЕ НА ТРАЙЧО КОСТОВ.

ГОВОРИ СЕ, ЧЕ ВСИЧКИ ЗАДЪРЖАНИ ВИСШИ КОМЕНИСТИ ВКЛЮЧИТЕЛНО И ТР. КОСТОВ ЩЕ БЪДАТ ИЗВРАТЕНИ В МОСКВА, КЪДЕТО ЩЕ БЪДАТ ИЗПРАВЕНИ ПРЕД СЪДА НА "ВСЕСЪЮЗНА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ /БОЛШЕВИКИ."

" Б.С.Г."

430

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

25 ?2

Строго секретно!

ДО ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛЕНИЕ "Б", ОТДЕЛ 1-ВИ

Т У К

С В О Д К А

за оперативната обстановка на бившата РСДП/оф/, при сл
ването и сега. И състоянието на РСДП/о/ преди процеса
на К.Лулчев и в настоящия момент.

А. ПО ЛИНИЯ НА БИВШАТА РСДП/ОФ/

След 9.IXI944 год. когато се възстанови свободния по
литически живот, БРСДП започна да масовизира, като предимно на-
бираше своите кадри от средите на занаятчиите, търговците, чиновн
ците и бивши фашисти които търсеха прекритие в Оф.партии.

След разцепването на партията през 1945 год. и обосно-
ваването на РСДП/о/ като отделна самостоятелна партия. РСДП/оф/
постепенно губеше своето влияние и голема част от членовете пре
минаха на страната на РСДП/о/ с изключение само на некои чинов-
ноци които идеино беха преминали в опозиция, но за да запазят
своите служби плащаха членския си внос. Този период на упадък
в партията продължи до месец Юнии 1947 година когато бе сериозн
нанесен удара на опозицията в лицето на Н.Петков. След нанасяне
удара върху опозицията РСДП/оф/ започва да се масовизира, без да
държи сметка за миналото на членовете които навлизат. Най харак
терно е да се отбележи, че през този период на масовизиране беха
образувани към партията различни браншови секции, които беха при
тегателната сила на реакционните елементи. Така например в адво-
катската секция беха приети за членове биши съдии, които след
9.IX.44 год. са били уволнени за груба фашистка деиност, и др.
В началото на 1948 год. партията в Софиската организация набро-
яваше 4500 члена от които беха отчетени около 3500. При отпоч-
ване агитацията за сливането на РСДП/оф/ с БКП. в началото на
1948 год. числеността на членската маса започва да спада, това се
дължеше предимно, на това, че некои членове питаеха голема умра-
за към БКП и неплащаики членския си внос се самоизключваха.

Положението на партията след сливането и в БКП е след
ното:

В Софиската организация беха представени да бъдат пр
ети в БКП. 3500 члена от които беха приети 2624 члена. Между кои
можаха да се прикрият доста врагове и едвам след конгреса парти
ните организации можаха да ги открият и изгонят от своите редов
Много от членовете които не беха доволни от условието по кои
което сливането доста време коментираха че партията им е била пр
дадена от кариеристи като Здравко Митовски и др. службогонци, ко-
ито се нагаждали и приспособявали. След окончателното сливане
голема част от членската маса която беше приета в БКП се приспо
соби и влезе в крак с членовете на БКП, а другата членска маса
която е имала отрицателно отношение към БКП не посещава редовно
партиините събрания, не плаща членския си внос и понякога си
позволяват да злословят по адрес на партията. Такъв е случая с
Любен Иванов Георгиев бивш секретар на I-ви район РСДП/оф/,

Из архивите на ДС

2673

Голема част от приетите в БКП които заемат разни слуби в държавния и обществен живот в партийните оргензации се държат добре вземат деиново участие в живота на партийните организации. Има и такива случаи че в партийните организации работят много добре, но между свои близки говорят по адрес на партията и правителствените мероприятия. Такова е държанието на некои от закоравелите широканци /опортюнисти/ а именно: Рачо Цонев -бивш секретар на РСДП/оф/ V-ти район; Никола Иванов Кънев-бивш член ЦК на РСДП/оф/; Димитър Ангелов - бивш член на ръководството на III-ти район и др.

От страна на неприетите в партията в София не са константирани некакви вражески прояви с изключение на слушане чужди радиостанции и след това коментират между свои близки. Такова нещо е константирано и между приетите в БКП членове.

Положението на РСДП/оф/ в секторите

Предвид на това, че членската маса в градовете се комплектуваше предимно от интелигенцията, занаятчиите, търговци и други слоеве от заможните граждани. А в селата предимно от средните селяни, участвали в разните бивши буржуазни партии в миналото, а некъде и некои кулашки елементи.

При отпочването подготовката за сливането в много организации не беха съгласни с такова сливане и отказаха да водят каквито и да са преговори, такива беха организациите в Поповска околия с.Зарево, с.Дриново където организациите не са влезли в БКП. От представените 30,000 за приемане, приети са 18,000, а неприети 12,000.

Константирани са вражески прояви като на приетите так и на неприетите. През 1948 год. има членове които са подпомагал бадитско движение такива случаи имаме в гр.Ивайловград:

Никола Ралев Коледов, Руси Атанасов Андолиев и др.

Избегали и минали нелегално границата от същия град: Димитър Динков Тодоров, Тодор Христов Юнаков, Петър Ангелов от с.Свиряч.

Други случай имаме в Пловдивския сектор, членове на РСДП/оф/, който са участвували в "Националхристиянския кръст" Динко К.Делчев от с.Леново, Първомайско, Христо Любомиров Дюлгеров от Асеновград, Христо Николов Христов от с.Червен, Асеновградско и Атанас Славов Рачков от с.Вълчи Друм, Асеновградско.

Освен това са забелязани разпространяване на слухове слушане на чужди радиостанций в секторите: Бургас, Варна и Ст.Загора. В селата приетите членове вземат слабо участие в партийните организаций. Неприетите членове в партията, болшинството от тях са преминали напълно в страната на опозицията.

Сведения за отношението им за предстоящите избори още нямаме,

[redacted]

-Б. ПО ЛИНИЯ НА РСДП/обединена/

22 44

Състоянието на обекта РСДП/о/към 1 Май т.г.е такова както към края на 1948 год.Партията продължава да се намира все още в едно затишие,което се получи вследствие от нанесения удар на партията чрез процеса на ЦК на лулчевистите към края на миналата година.

От началото на годината до сега обекта не е развивал никаква организационна,просветна,публична и друга дейност.

В последно време към края на м.Март,се забелязва едно макар и слабо раздвижване около домът на Борис Петров Ангелов - бивш секретар на М.К.на РСДП/о/на някой по активни членове от обекта в София изразено в установяване на личен контакт по между си,както и правене на опити за установяване на връзки с провинцията - главно чрез Г.Керемитчиев-чл.на ЦК,който е изселен в Самоков,и който под разни предлози нанесто посещава София и отседва в домът на Борис П.Ангелов,където постояно се събиат Ефтим Ниолов Анастасов,Борис Векилски,Методи Янков и др.членове,където слушат чужди радиостанций и коментират вътрешното и международно положение на страната.Даже на една такава збирка са изказали мнение,че БКП не е единна и се е разделила на две.Това им дава повод да смятат,че те "социалистите"щели да играят важна роля в вътрешния политически и стопански живот на страната.По този въпрос Герги Керемитчиев се е изказал,че ние/"социалистите"/ ще бъдем потърсени от БКП за да започнат преговори за сътрудничество,на който преговори лулчевистите щели да поставя условия;за освобождаване на осъдените,възвърщане на изселените и пускане на въдворените им в ТВО членове,като след изпълнението на това условие,тогава би могло да се пристъпи към преговори.

С установяването на личен контакт и връзки с провинцията се цели да се подържа духа и настроението на членовете с оглед на предстоящите събития,който щели да се развият в скоро време в нашата страна, където РСДП/о/ щела да играе важна роля,а не да се създава организация,нещо което било много рисковано за унищожаване на наличните им кадри/според едно изказване на Б.Петров./

От друга страна в последно време е забелямано,че активният чл Никола Тодоров Иванов,който е привлекъл към своя страна Анатоли Янко Сакъзов,отделно от другата група на чело с Б.Петров и др.,изглежда по чужди внушения,прави опити за издигане ръководната роля на РСДП/о/, пак с оглед на развиващите се събития/според него / в нашата страна, където партията имала да играе важна роля.Така пред наш с.с. Н.Тодоро се е изказал,че тактиката трябвало да премине именно към това направление,а не както до сега - организиране и подготовка на отделни лица и групи за действия,а партията да се използува за тази цел.

Същият Тодоров се мъчи да влезне в връзка с социалистическия интернационал в Лондон

Друго едно раздвижване е забелязано в затвора в гр.Сливен,където е образувано "задрешетъчно правителство" в което влизат осъдените лулчевисти:Коста Лулчев,Иван Копринков,Петко Търпанов,Петър Братко и Тодор Чичовски,което си е поставило за задача директивно да ръководи събиране на сведения от военно и политическо и стопанско естество който сведения да предава на англоамериканските централи у нас,чрез свой близки/на осъдените/.,а също така и да изнасят данни за живота на "видни политически дейци" - затворници.

Освен горните прояви в обекта и нямайки други средства за борба,трябва да се отбележи,че членовете по отделно тръгнаха по линия на разпространяване на злостни слуховеи остри из азказвания против правителството и провежданите от него мероприятия,коментарий по вътрешното и международно положение на страната и др.

Така бившата председателка на женската секция и активна членка на РСДП/о/ V район Кина Площакова,се е изказала,че реакцията за изборите ще гласува не с бяли бюлетини,а на бюлетините щели да пишат "Искаме Трайчо Костов" с цел да се създаде забърканост всред комунистите.

Слуховете който се разпространяват от някой членове от обекта

Из архивите на ДС

433

Из архивите на ДС

434

се черпят главно от чуждите радиостанций.

За провинцията може да се каже,че обекта не развива организационна и просветна дейност,а са забелязани вражески прояви на отделни лица от обекта,главно в разпространяване на слухове за близка война,остри изказвания против правителствените мероприятия,а също така и изказвания да се правят опити за бегство през границата.

Такава вражеска дейност от страна на обекта е забелязана в сектор Враца,където някой членове са поискали да преминат в нелегалност,каквито са случейте с Никола Андреев Юнов,който в началото на м.Януарий е замислил бягство през границата,Вело Иванов Христов от с Горно Пещене също подготвял бегство за Югославия,Киро Николов Стойче подготвял бегство за Турция,като е казал,че там имало сформирана "народоосвободителна"войска и пр.Подобна вражеска дейност по малко е забелязана в секторите: Бургас,Ст.Затора и Пловдив.

Отношението на членовете от обекта към БКП,О.Ф.и провеждани те от правителството мероприятия са отрицателни.

За отношението на обекта за изборите за Народни Съвети и съдебни заседатели на 15 Май,поради това,че партията не води организационен живот,нямаме още сведения,дали партията като цяло ще предприеме някоя акция или не даде директива за работа на членовете,точно не може да се знае,но от горните няколко факта личи,че за сега партията РСДП/о/ не представлява нещо цяло.В обекта е настъпила деференциация и забърканост по отношение общата й работа,ако може да се каже,че има такава.

2.V.949 год.
София

Началник 11 гр.:.....
/Г.Ст.Генчев/

Радикална партия

Във връзка с решенията на V конгрес на БКП., още в началото на отчетната година, радикалната партия се ориентира към вливането ѝ в ЕОПО (о.ф.)

Чрез провеждане на областни конференции през месец януари бе снето пред членската маса решението на И.К. за вливането на партията им.

На 5 март бе свикано заседания на ВПС, но в последния момент на 6 март, с ж цел да бъдат отменени някои точки от устава и освободят от отговорност членовете на И.К., също то заседание бе обявено за партиен конгрес.

Както заседанието на В.П.С., така и конгреса протекоха при добър ред, но в действителност изказванията на делегатите не изразяваха техните мнения по вливането. Между радикалите промичаваше уплаха и несъгласие с вливането на партията им, тъй като слетаха, че след това комунистите ще започнат да ги тормозят и изселват, без да има кой да се застъпи за тях.

В самия И.К., още преди вливането съществуваха разногласия по този въпрос.

В резултат от вливането се почуствува отдръпване на радикалите от политическия живот на страна, даже и на онія които се бяха включили по активно в ЕОПО.

2 7

между радикалите в провинцията
произхождащи по-вечето от заможни сре-
ди-кулаци, търговци, фабриканти и
пр. посрещат вливането в О.Ф. организа-
ции с негодуване, тъй като това засяга
непосредствено тяхните материални ин-
тереси. Същите мълком се наредиха
между народните врагове.

Събитията характеризиращи вътрешната
и международна обстановка през
отчетния период, бях обект на коментари
от страна на бившите радикали.

Изборите за народни съвети и съдебни
заседатели раздвижиха радикалите.
Чувствуване се недоволство сред тяхните
среди, че не са посочени в листите
достатъчно бивши тяхни членове.
По-голяма част от тях гласуваха с
листата на О.Ф.

Относно изключването на тр. Костов и
решението на южния пленум на
Ц.К. на Б.К.П. правеха изказвания,
че това се посреща с задоволство
от народа.

Във връзка с изборите за О.Н.С.
се забелязва голяма раздвижване
сред бившите лидери на радикал-
ната партия. Правеха срещи по
междуси, събираха се на вечери,
ходеха на лов и оживено коменти-
раха кой от тях ще бъде посо-
чен в листата за народни представи

3 8

По този повод изразяваха недоволството си от вливането на партията им в ЕОМО

Събития, като конференцията на външните министри в Париже, конгреса за мира, успехите на народнодемократичната армия в Китай, заседанията на ООН се коментираха оживено, от висшите кръгове на радикалната партия. Разпространяваха вражески слухове, за предстоящи войни, усърдно разпространяваха чутото от чуждите радиостанции, но в тесен кръг от тяхни приверженици.

Особени форми на вражеска дейност не са забелязани във средите на бившите радикали. В последно време почти не се чувствува тяхното съществуване. Няма забелязани опити за възстановяване на партията им.

По линия на радикали през годината са били открити 26 о.н. десета. Агентурно не са обслужевани добре, тъй като агентурата е слаба и недостатъчна. С агентура по този линия разполагат следните лектори:

Пловдивски окръг — 5 агенти
Гр. служба — 3 агенти
Врачанска окръг — 1 агент
Сл. Загорски — 1 агент.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително.

11

ДО ДРУГАРЯ ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ
СЕКРЕТАР НА БКП
Т У К

С П Е Ц И А Л Н О С Ъ О Б Щ Е Н И Е
О Т Д Д С

ОТНОСНО:РАЗВОЯ НА ФРАКЦИОННИТЕ БОРБИ В ПП НА БЗНС В ПОСЛЕДНО ВРЕМЕ

Другарю Червенков,

Нареждането да няма агентура в ПП на БЗНС се съблюдаваше най-строго.Независимо от това,през изтеклото време,от страна на нашата агентура,работяща по линия на БЗНС ни се донасяше,без да сме й поставили задачи,за редица фракционни прояви,както в ПП,така и между бивши и настоящи ръководни лица от БЗНС. Така по донесенията на агентите ни: -народен представител,пом. организационен секретар на БЗНС, -народен представител,чиновник в ЦКС, -бивш директор на кооп."Земя и култура",сега пласьор в издателството на "Народна младеж" и други, борбите между членовете от ПП на БЗНС са взели следният характер:

Несполучливия опит на м-р Г.Трайков да отстрани от ПП м-р П. Каменов,м-р Р.Найденов.м-р К.Клисурски,Лалю Ганчев и Петър п.Иванов,с цел да не го злепоставят повече пред Политбюро на БКП и разлагат съюза,окуражава последните.Критикуван заради тази му постъпка пред Политбюро и принуден сам да се разкритикува,след случая, м-р Г.Трайков многократно при интимни разговори изтъква грешката си,че действително е действал прибързано.Въпреки това обаче,той заявява,че е убеден,какво,отстраняването на горните лица от ПП и заменянето им с по-авторитетни пред БКП земеделци е правилно и необходимо.На 1 юли т.г.например м-р Г.Трайков заявил, че не желае в ПП хора,като Ради Найденов,Петър Каменов и други, защото не работели,а само го излагали пред комунистите и вярвал, че ще дойде момент,когато те ще напуснат ПП,защото се разправяли само с клюкарство.

М-р П.Каменов и м-р Р.Найденов след случая,виждайки се поставени пред опасността да бъдат изгонени от ПП,прикрито засилват борбата си за злепоставяне на м-р Г.Трайков всред членовете на БЗНС,като разпространяват,че търканията им с него се дължели на

12

това,че те настоявали за съществуването на съюза и приемане на нови членове,а той бил против,с цел да се хареса на комунистите.

Така например на 11.VII.т.г.м-р П.Каменов се изказва,че искал да се започне приемането на нови членове в съюза и на неговото мнение били и други членове от ЦП,поради което приемането щяло да започне,въпреки,че Трайков и комунистите не давали.

-Трайков не ни обича,мен и Ради Найденов,защото ние държим за организацията,- заявява същият.

В разговор на 12.VII.т.г.по повод критиката направена на м-р Трайков от Политбюро,м-р Петър Каменов казва:

-Трайков е против нас,но ние с Ради Найденов приемаме борбата и ако се наложи ще отидем по-далеч,защото Политбюро е с нас.

На 3.IX.т.г.Руско Бояджиев,сдружен земеделец,се изказва,че от хора близки на м-р П.Каменов се разпространява слух,че м-р Г.Трайков ще бъде освободен от поста - политически секретар на БЗНС и на негово място щял да бъде поставен м-р П.Каменов.

Васил Тричков-земеделец,се изказва,че м-р П.Каменов на всяка крачка разпространявал,какво,Политбюро е критикувало жестоко м-р Трайков,от което авторитета му е спаднал с 50%.

Борбата на м-р П.Каменов и м-р Р.Найденов срещу м-р Г.Трайков не остава чужда и на Лалю Ганчев,обаче,той се стреми да се показва пасивен и на страна от борбите.На път за Будапеща за фестивала на младежта,в интимен разговор,Лалю Ганчев се изказва,че всички земеделски министри са под влиянието на м-р Г.Трайков пред страха да не загубят креслата си. Според Ганчев,Трайков обаче бил под влиянието на Яни Янев и водел борба с най-добрите земеделци,с цел да ги замени със свои хора.За миналото на м-р Трайков,Ганчев казал,че бил бивш томовист по 9 юни 1923 година,а сега бил изпаднал напълно под влиянието на онези реакционери от БЗНС,които са обкръжавали Ал.Оббов.Нямало да мине много време и щяло да се разбере,че зад "машинациите" на м-р Трайков стоял врага.

За Стефан Тончев,Ганчев се изказва,че не работел нищо,а в кабинета си се отрупвал с папки,за да смятат онези,които го посещават,че работи много.Ганчев е добавил още,че Тончев воювал срещу него,защото го знаял,че бил близък на комунистическите среди.

Петър п.Иванов,който има пр двид,че миналото му е известно на земеделските среди и се чувства уязвим и от двете борещи се страни в ЦП,също проявява стремеж да се покаже пасивен и се колебае към онези,които най-добре защитават интересите му.

На страната на м-р Г.Трайков остава м-р К. Клисурски,който се стреми да изгладди отношенията си с него и поправи грешките си.

Из архивите на ДС

13

Яни Янев,който е подклаждал намеренията на м-р Трайков да извърши промените в ПП,правейки си лични сметки,бива намразен още повече от противниците на Трайков.Това довежда до засилване съществуващата фракционна борба срещу него в бургаската дружба. Така,след заседанието на УС,Иван Ников от бургаската дружба,прикрито участващ във фракционната група срещу Яни Янев,завръщайки се в Бургас започва да разпространява,че Яни Янев е предложил чрез м-р Г.Трайков да се направят промените в ПП,за да стане лично той министър. Това настроение Ников пренася и на областната конференция в Бургас от 11.VIII.т.г.,като информира поотделно делегатите на карнобатска, малко-търновска и други околии.След заседанието на УС в София идва и Никола Марчев,който открито води борбата срещу Яни Янев в Бургас и тук се среща с м-р П.Каменов,който го информира за станалите борби в УС и че срещу Яни Янев ще се води анкета.За идването си в София,Марчев е казвал,че е систематизирал и вадил преписи от компрометиращи материали за миналото на Яни Янев,който като стажант-съдия бил подал някаква молба до прокурора,в която казвал,че е син на богати родители с 800 дек.земя,че е член на младежката корпорация "Ивайло",която била във връзка с "Легиона" и водела борба срещу комунистите и пр. Тези данни и други преписи от компрометиращи материали за Янев,Марчев щял да изпрати в ЦК на БКП, ПП и другаде,с цел да го дискредитира.

Към края на м.август т.г.в гр.Бургас бил и пом.министра Коста Дачев,който се среща с Марчев в градското казино и се предполага,че са водили разговор срещу Янев.

По същия повод на 8 август т.г.д-р Михаил Геновски се изказва, че при пребиваването си в Бургас и Поморие се научил,че синовете на м-р П.Каменов са извадили пълен препис от служебното досие на Яни Янев,като бивш прокурор.

От обстановката създала се около м-р Г.Трайков след заседанието на УС,се стреми да се възползува най-много Стефан Тончев,който след критиката направена му в началото на годината пред Политбюро и случая с Трайчо Костов и други,открито показва,че се сработва с Трайков,а в същност използува всеки удобен случай да го злепоставя пред членовете на съюза и БКП и изтъква себе си.След заседанието на УС Тончев действа прикрито за спечелване на своя страна всички недоволни и борещи се срещу Трайков.Той интимничи и се среща тайно с м-р П.Каменов и Р.Найденов.Забелязан е на среща с тях в с.Бояна. За отношенията си с Р.Найденов и П.Каменов,Стефан Тончев казва,че нарочно дружал с тях,за да узнаел какво мислят и уведоми за това Трайков,на когото бил"искрен приятел".

14

На 3 юли т.г.А.Пасков,сдружен земеделец от Хасково,изпраща писмо до м-р Г.Трайков,в което му съобщава,че от известно време земеделците от хасковска околия били повлияни от Ст.Тончев,П.Каменов и Л.Ганчев и водели злостна пропаганда срещу Трайков,Янев и други. Според Пасков цялата тази работа се състояла в това,да се намали авторитета на Трайков и хората му и се създаде авторитет на Стефан Тончев и други.Един сдружен земеделец от Хасково се бил изказал даже,че в скоро време Тончев щял да вземе най-отговорното място в съюза и тогава Янев щял да отпадне.

Заминаването на м-р Трайков на почивка в Чехия се явява благоприятна обстановка за Стефан Тончев,който започва по-свободно да "подлива вода"на Трайков и изтъква себе си,имайки предвид предстоящите избори.Той повиква при себе си поотделно Вашеградски-подпредседател на ЦКС и Петър п.Иванов и им заявил,че няма да се съгласи с искането на Трайков за тяхното служебно разместване и че те трябва да останат на местата си.С това Тончев целял да ги спечели на своя страна.

В желанието си отсъствието на м-р Г.Трайков да продължи по възможност по-дълго,по изказване на последния,Тончев се явил в ролята на"загрижен доброжелател"и ходатайствал пред др.подпредседател на Министерския съвет- В.Червенков да се продължи отпуската на м-р Трайков,тъй като се налагало да се лекува по-дълго.По същият повод Тончев писал писмо на м-р Трайков в Чехия,в което го съветва да се лекува по-сериозно и остане в Чехия повече,като не се грижи ни най-малко за съюзните работи,защото те отивали"отлично".

Стремежа на Тончев да обедини около себе си всички недоволни от м-р Трайков се простира по-нашироко. Той си поставя за цел да спечели на своя страна и хората около Георги Драгнев,Георги п.Иванов /Гецата/ и други,които чувствайки се в "глуха линия",предвид предстоящите избори също водят усилена борба за подбиване авторитета на Трайков пред БКП и земеделските маси,като изтъкват себе си.

Така на 13.VIII.т.г.Гецата се изказвал,че м.р Г.Трайков скоро щял да бъде елиминиран и до края на м.септември щяло да има ново ПБ. Същият разпространявал,че навремето Пецо Трайков и Иван Михайлов заедно избивали прогресивните синове на народа и в това имал пръст и м-р Г.Трайков.На 15.VIII.т.г.Гецата заявява,че "бандата"около Трайков скоро щяла да се разпадне и че в редакцията на в."Земеделско знаме"м-р Трайков събирал все"бабаити",но и те щели да го ударят,защото всички били врагове.

На 20 август в разговор Иван Неделчев заявил,че след като свършела чистката в БКП,"мечката щяла да започне да играе и в БЗНС" и

Из архивите на ДС

441

15

че Трайков нямало да се завърне от Чехия министър,а може би и съвсем да не се върне.

В същият дух на 21 август т.г.Гецата се изказва,че при по-голяма активност от страна на Г.Драгнев щяло да се ускори падането на м-р Трайков.От своя страна Гецата използува всяка възможност в това направление и смята,че е постигнал известни резултати.Според същия м-р П.Каменов също бил събрал доста материали против м-р Трайков. Въпроса бил,че Тончев пак"щял да изплава в борбата без жертви".

На 23.VIII.т.г.Драгнев заявил,че Трайков е направил много"шмекерии" и ако БКП иска да се приведат в известност решенията на юнския Пленум,то трябвало да подпомогне тях да смъкнат Г.Трайков.Падането на Трайков,според Драгнев,било много лесно,защото той бил без всякакви връзки вред масите.

На 26.VIII.т.г.Гецата се изказва,че в момента Ст.Тончев правел всичко възможно да удари м-р Г.Трайков и го измести от подпредседателското място в Министерския съвет.С изрично повторение"да се пази в тайна" Гецата поверява на събеседника си,че се е срещал лично с Тончев,по инициатива на последния и в разговора,който водили Тончев категорично му заявил,че трябва на всяка цена да бият и то без остатък"трайковщината".Според Гецата,Тончев бил мобилизирал в своя услуга и Михаил Геновски и виждайки,че комунистите не били доволни от положението в БЗНС,в момента правел всичко възможно да представи нещата в светлината на единофронтовската линия и изтъкне себе си,като водач на единофронтовската група.

-Той прави съюз с Драгнев,за да го постави в ПЩ,а за себе си да запази министерско кресло,- заявил Гецата,-обаче,аз няма да позволя на Драгнев да се срещне с тия типове.

Гецата се изказва,че и Геновски е търсил Драгнев и искал да прави съюз с него,но по негово мнение,при настоящата-вътрешна и външна обстановка и борбите в БЗНС,Драгнев и той/Гецата/ в никакъв случай не трябвало да участват активно в борбите и подържат контакт с борящите се,защото в тяхна полза било да стоят настрана и докажат на комунистите"пълната некадърност на трайковщината".

На 6.IX.т.г.Георги Драгнев се изказва,че в борбата между Трайков и Тончев,последният действал по-майсторски и щял да изложи окончателно Трайков.

-Ето, във в."Народна Македония"излизащ в Скопие,преди известно време е публикуван изобличителен материал срещу Трайков и брат му Пецо.Това ми дава основание да вярвам,че комунистите ще вземат отношение към Трайков и че тази статия е дело на Стефан Тончев,-заявил Драгнев.

Из архивите на ДС

16

За действителното поведение на Ст.Тончев през време на пребиваването на м-р Трайков в Чехия,последният бива уведомен от хората си и се завръща преждевременно.Тук той се сблъсква с настроенията,които Тончев е създал срещу него и веднага взема контра мерки-да разбие групата около Тончев,която се уповава на успех поради своето болшинство.

Във връзка с тайните срещи на Тончев с Вишеградски и Петър п. Иванов на 12.IX.т.г.м-р Г.Трайков поканва на вечеря в ресторант "България" Стефан Тончев,м-р П.Каменов и м-р Р.Найденов.В разговора, който са водили,Трайков се изказва,че целта на тази вечеря била да разменят мисли- кой да бъде посочен за подпредседател в ЦКС на мястото на Вишеградски,като сам посочва за такъв Петър п.Иванов.Ст.Тончев се противопоставя на предложението на Трайков и заявява,че Петър п.Иванов трябвало да остане в ПП секретар,а Вишеградски в ЦКС. Тогава м-р Трайков предлага на мястото на Вишеградски,Спас Маринов, който работи в ЦКС,но Тончев,Каменов и Найденов не се съгласяват с това предложение.

По същият повод м-р Трайков се изказва пред д-р Славчев/когото се стреми да спечели на своя страна и даже му споменал,че може да стане министър/,какво,Тончев,след като имал на своя страна м-р П. Каменов,м-р Найденов и Л.Ганчев,а напоследък спечелил и Петър п. Иванов,че се мъчи да го удари.Той/Трайков/обаче не се плашел от това,защото борбата на Тончев била на лична почва и последният трябвало да разбере,че е минало времето,когато са си"подлагали динени кори" и чрез персонално болшинство няма да постигне личните си цели

Трайков замолил д-р Славчев да каже на Петър п.Иванов,че си е направил погрешно сметката с Тончев и че ако продължава да има такова поведение да не му е чудно,че не само като член на ПП и подпред седател на ЦКС,но и магазинер в последния нямало да стане.

Виждайки,че борбата с Тончев се задълбочава и имайки предвид предстоящите избори,Трайков се заема сериозно да удари Тончев пред ВКП.С тази цел в заседанието на Министерския съвет,когато по линия на ОРПС е разглеждано положението на М-вото на Тончев,Трайков изказва недоволство от"недостатъчната"критика направена на Тончев и му поставя въпроси- да обясни след като говори за социализъм,защо си създава частна ферма и търси да купува евтини крави от държавните стопанства.Да каже също с чии материали е направил ремонт на къщата си и път до вилата си и пр.

По случая,в Министерския съвет,в интимен разговор м-р Трайков се изказва,че въпросите които е задал на Тончев и отправените му критики от други лица,са оказали въздействие не само върху Тончев,

443

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

17

но и върху м-р П.Каменов,м-р Р.Найденов,Лалю Ганчев и други,които в заседанието на ПП на 22.IX.т.г, се държели много примирително и любезно.За постъпката си спрямо Тончев,Трайков се изказва,че не знае как ще се отнесат комунистите към него,но положението в съюза било такова,че ако не бил направил това било невъзможно да се работи,ето защо лично за себе си той бил доволен от случая.

От удара нанесен му от м-р Трайков в заседанието на Министерския съвет,Тончев се чувства твърде засегнат и открито показва отстъпление,а в действителност се заема за реванш. Той извиква при себе си"душеприказчика"си Тодор Недков и му заявява,че м-р Трайков го изложил пред Министерския съвет,затова,че държал в министерството си двама фашисти- Недков и Памидов и участвал в спекулативни предприятия.Тончев поставя на Недков задача да предложи на тяхен общ приятел да отиде с безплатен билет във Варна и оттам по указания на Тончев да събере компрометиращи материали срещу м-р Трайков.Недков се заема усилено да събира материали за Трайков,като заявявал,че министра на"возилата"бил страшно обезспокоен и поемал всички разноски по събирането на материали срещу Трайков.

Междувременно на 15.IX.т.г.Георги Драгнев се интересувал за Стефан Тончев и настоял при разговор на събеседника си да се срещне с Тончев"на всяка цена"и разбере какво става,като същевременно го замолил да каже поверително на Тончев,че той/Драгнев/ е готов да му помага.

След случая в Министерския съвет,Трайков продължава да действа усилено против Тончев.След няколко заседания на ПП за оточняване кандидатите за народни представители от БЗНС,въпроса бил взет за разглеждане изцяло от м-р Г.Трайков и Яни Янев.Трайков нарочно взема почина да организира софийския окръг,с цел да отстрани Тончев от него,който до сега се е избирал от софийска селска околия.

Към м-р П.Каменов и м-р Р.Найденов, м-р Трайков има по-друго поведение и се изказва,че тях могъл да търпи,но за Ст.Тончев и Л. Ганчев заявява,че не желае да бъдат повече народни представители.

В заседанието на софийската окръжна дружба на 5.X.свикано във връзка с избирането бюро за окръжните дружби,посочване кандидати за окръжни съветници и кандидати за народни представители,вземайки думата м-р Георги Трайков,между другото заявява:

-Предстоят ни избори за народни представители.Трябва да се скъса със старите изборджийски приоми.Да се има предвид,че кандидатите ще минат през 4,5 сита и затова трябва да бъдат скромни.

18

-Софийския окръг не може да се похвали с добри кадри.Активистите посещават дружбите от дъжд на вятър.Виновни сме за това ние. В гр.София сме зле,а това оказва влияние и за окръга.На първо място има вина Пенчо Маджаров,който се ограждаше с разни катили,но Пенчо не беше най-главният виновник. Такъв беше Стефан Тончев. "Тончевщината"направи голяма пакост.Парадира за левичарство,а докара бивши жандармеристи от неговата околия и ги постави на разни постове.Служи си с разни маневри и създава само бели в съюза.Пред нас стоят сериозни задачи.Ние имаме отчетени 100.000 членове и влияние върху общо 200.000 бедни и средни земеделци.Затова трябва да се отървем от пакостното влияние на врага.

След като са били разгледани и одобрени кандидатните листи, Трайков отново взема думата и заявява:

-Да бъде човек депутат не е лесно.Задълженията са големи. И депутата трябва с достойнство да изпълнява всяка поставена му задача.Аз трябва да кажа,че от вчера бях много затруднен.Един от нашите другари трябваше да си отиде от кабинета. Един търтей,който се интересуваше повече от това,къде може да си хапне и пийне и след това някоя интрига да направи.Трябваше и се наложи Стефан Тончев да напусне министерския пост.Неговото място няма да се заеме от друг съюзен представител.И по този повод някои ще почнат да спекулират.Аз трябва да заявя,че министерството на железниците ще се вземе от комунист и то много добър.За такъв е посочен другаря Георги Чанков.

11 октомври 1949 г.
София

ПОМ.МИНИСТЪР : - / Ив.Райков/

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително 19

ДО. ДР. МИНИСТЪР. ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ....
Т У К

С П Е Ц И А Л Н О С Ъ О Б Щ Е Н И Е
от отдел I ДДС

ОТНОСНО: Нелегално възобновени н.петковистки организации в горно-оряховска и търновска околии.

Другарю Министър,

През втората половина на м.септември т.г.в службата в гр. Търново се получиха сведения,че в с.Никюп,търновско,съществува нелегално възобновена н.петковистка организация,която подържала връзки с нелегално н.петковистко ръководство за горнооряховска околия. В същата околия съществували още 26 такива организации, а цялата страна била разделена по линия на н.петковистите на седем области. Получени бяха също плана за дейността на нелегалните организации в околията и две окръжни № № 1 и 2,писани от името на околийското ръководство. Съдържанието на тези материали представлява апел към нелегално организираните н.петковисти за отпочване усилена организационa,просветна и финансова дейност в духа на получените сведения.

Въз основа на тези данни службата в гр.Търново заведе активна агентурна разработка"Гангстери"по линия на БЗНС-НП/бивш/.Извърши се секретно задържане на Методи Василев Бояджиев от с.Никюп, който е доверил горните сведения,плана и окръжните,на източника и се сочи като активен член на нелегалната организация. Същия е коларо-железар и селски стопанин с третокласно образование,политически слабо просветен.

Бояджиев дава показания,че още през м.февруари т.г. съселяните му Михаил Илиев Рачев и Коcю Стаматов ,н.петковисти,го запознават с Никола Гацев от с.Драганово,г.оряховско,който пред тримата обяснявал международното и вътрешно положение и заявил,че трябва да образуват нелегална н.петковистка група.Целта на организацията, предвид на това,че било немислимо да се прави опит за сваляне на властта чрез преврат,се състояла само в организиране на бившите н.петковисти и тяхните съмишленици в групи,като изчакват външна

20

намеса,когато щяло да им се каже какво да правят.До тогава нелегалните групи трябвало да се просвещават в идеите на БЗНС-НП,да обхванат по възможност повече членове и събират членски внос,по 500 лв. на човек за година.Изрично се споменава,че организацията не трябва да предприема никакви саботажи или въоръжени действия,които да дразнят властта и да доведат до разконспириране. След тази среща Рачев, Стаматов и Бояджиев образуват нелегална н.петковистка група в с.Никюп,като последният става секретар на групата и отпочва най-активна дейност в горнооряховска и търновска околии за вербоване членове и създаване нелегални групи. Никола Гацов на два пъти му предавал със същата цел 15 броя от окръжни № № 1 и 2, а също 5 еднообразни реферати и 5 екземпляри от плановете за дейността на нелегалната организация,написани на циклостил.

При изпълнение задачите на нелегалната организация Методи В.Бояджиев се свързал със свои приятели-опозиционери от с.с.Куцина,Полски-тръмбеш,Обединение,Ст.Стамболово,Водолей,Никюп,търновска околия,Поликраище и Крушето,г.оряховска околия и Михалци-Стамболово,павликенско. Болшинството от лицата,с които се свързал Бояджиев и им събирал членски внос и предавал окръжни и други материали, са над 30 годишна възраст по професия-занаятчии,търговци и селски стопани. Почти всички от тях са отчели членския си внос,а Бояджиев от своя страна се е отчел пред околийското ръководство-Н.Гацов с.Драганово,като лично му предал 3000 лева и толкова задържал за местните групи. По поръчение на Гацов,Бояджиев е взел една пишуща машина от с.Тръмбеш и я предал на околийското ръководство, за да се пишат окръжните и други материали.От разговорите,които имал с Гацев, Бояджиев разбрал,че околийското ръководство на организацията се състояло от 4,5 членове всички от с. Драганово.От тях обаче той познавал само Гацов и Константин Николов Чолаков.

През м.септември т.г.Никола Гацов посетил Бояджиев със задача да го заведе на среща с Христо Арнаудов-демократ,уволнен уредник от гр.Търново.На състоялата се среща в гр.Търново,Арнаудов им обяснил, че и те имали нелегална организация,която действала от името на демократическата партия и им предложил да работят заедно,за да не пръскат силите си,като получават инструкция от едно място.За доуточняване Арнаудов и Бояджиев си определили нова среща,на която първият не се явил,тъй като междувременно бил задържан и изпратен в ТВО.Бояджиев от своя страна съобщава това на Гацов и последният го успокоил, че и без Арнаудов щели да си работят добре и самостоятелно.

За Христо Арнаудов е известно,че е подържал връзки със стария член на демократическата партия и близък приятел на Мушанов и Дончо

Из архивите на ДС

447

Из архивите на ДС

Смилов, Андрея Андреев. Същият е по професия дърводелец и по настоящем е задържан в службата гр.Плевен, уличен в подпомагане на нелегалния офицер Т.Александров от с.Малки чифлик, търновско. При разпита и Андреев говори за някаква масова нелегална организация в търновско, която подържала връзки с някои нелегални.

През това лято в гр.Горна Оряховица бе разкрита младежка нелегална организация под название "Оранжева гвардия", членовете на която са ученици от гимназиите в Г.Оряховица и Търново. Ръководител на тази организация и Трифон Георгиев от с.Сушица, търновско, близко на с. Драганово. Наред с това задачите и целите на младежката организация напълно се покриват с тези на организацията, за която говори Бояджиев. Това ни навежда до извода за съществуването на една и съща организация, в която първите са работили по младежка линия.

През м.април т.г. в Горна Оряховица и Полски Тръмбеш бяха разпространени нелегални позиви, чието съдържание е също в духа на задачите на въпросната нелегална н.петковистка организация. П

При тези обстоятелства решихме да пристъпим към подготовка за реализация на нелегалната организация. Във връзка с това изпратихме груповия началник по линия на БЗНС-НП, който съвместно с хората на службата в Търново и Г.Оряховица да изберат подходящо лице от посочените като членове на околийското ръководство на нелегалната организация за секретно задържане и разпит. Дадохме нареждане за насочване агентурата към посочените хора на околийското ръководство на организацията, а също изпращане на агент-маршрутчик по изброените села, където се говори, че съществуват нелегални организации по линия на БЗНС-НП. Наредихме също да се извърши предварително секретно задържане и проведе разпит на Христо Арнаудов, с цел доуточняване дейността и лицата влизащи в нелегалната организация.

От до сега проведеното следствие и агентурните данни, с които разполагаме, не е известно околийското ръководство на нелегалната организация да се е събирало на заседание, нито пък групите да са провеждали свои събрания.

В срок до 26 т.м. ако се потвърдят получените данни ще се извърши набелязване на лица за задържане и изготви предложение за реализация на групата.

17 октомври 1949 год.
София

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I ДС : /Ив.Вълзаров/

13

С В Е Д Е Н И Е

От I-ва група Отделение "А" Отдел I-ви
по линията на БЗНС-Н.Петков/разтурен/.

През съществуването на БЗНС-Н.Петков от 1945-1947 година разполагаше с следния апарат: Цетралния орган на съюза Постоянно Присъствие с седалище в София от 20 члена, Управителен съвет от 49 члена, Върховен съюзен съвет от 78 члена, 9 областни настоятелства, 98 околийски настоятелства, градски и селски дружби общо брой 1224, по линия на ЗМС-Сърбински същите органи без върховен съюзен съвет, по линия на БАЗС -организаций по всички факултети в София, Пловдив, Варна и Свищов. Общия брой на членовете в София е БЗНС-Н.Петков=2309, ЗМС-Сърбински=790 и БАЗС=750 или всичко в София= 3849, а за целата страна с не пълни данни= 51,700 члена.

Социалния произход на членската маса е разнороден, но преобладават дребно боржуазни лементи. По време на съществуването на съюза и особенно в прдизборната борба за ВНС в резултат на всичките усилия на вътрешната и международна реакция "Оф опозиция" успе да събере към 1,200,000 гласа и вкараха в ВНС 99 депутата.

2. След разтурването на съюза на 26.VIII.1948.год. голяма част от лидерите и активните деятели беха репресирани, като една част беха съдени и изпратени в затворите, а другата част в ТВО. На свобода останаха съвсем незначителна част от активните деятели и то тези които са имали по примиренническо отношение към власта. От лидерите на съюза бе ха оставени необезпокоявани само трима бивши министри/Бумбаров, Павлов и Държански/. След образуването на ЕОПО-Оф и даде възможност на целия български народ да се включи в нея за работа мнозина бивши непроявени н.петковисти направиха опит и някой от тях влезоха в същата организация а тези които беха злости опозиционери си останаха на вън без да вземат каквото и да е участие, в изчаквателно положение, като разчитат на външна намеса от където ще дойде и тяхното освобождение. Тези тяхни надежди подхранваха от чуждите радиостанций чийто редовни слушатели са. Поведението на бившите лидери които останаха на свобода е пасивно, от началото след разтурването на съюза същите направиха опит да се включат в Оф, но им беше отказано. При срещи с свой съмишленици им дават съвети да се включат в ЕОПО-Оф, в ТКЗС и да се примират. От изказванията им по вътрешното и международното положение са резервирани, недоволни са от англоамериканците, че са подкрепяли Цанков и са му давали преимущество пред "Гемето".

Още след разтурването на съюзах в София беше разкрита нелегална организация САС/Селска армия на Совободата/ която имаше предимно студентски състав. Разкрити са в целата старана по места сформирани нелегални групички, като помощни организаций за събиране на помощи за подпомагане на своите съидейници по затворите и въвдворените. Има много случай на бегство зад граница до сега са избегали зад граница общо за целата страна около 93 човека. Репресирани по затвори и ТЗО от София има приблизително около 47 човека, а представени за изселване 214 семейства.

Отношенията им към законните мероприятия на власта и БКП, като 5 годишния план е отрицателно, решенията на юнския пленум на ЦК на БКП се използваха масово от бившите н.петковисти като събираха подписи, хо диха делегаций за искане връщане на неправилно извършените обменки и подстрекаване на членове на ТКЗС да напускат.

След разтурването на БЗНС-Н.Петков не са констатирани прояви за разрив на съюза между работниците и селяните. Н.Петковистите не признават БЗНС-Оф като земеделски съюз, а като секция на БКП, както се изразяват те.

Вътрешното и международно положение от страна на н.петковистите се тълкува в такава светлина в каквото те го получават от чуждите радиостанций чийто редовни слушатели са. Предстоящите избори за тях кой кто изборите за народни съвети и съдебни заседатили не представляват никакъв интерес тъй като не са били свободни, нямало свободни листи и

Из архивите на ДС

пр.Отношението им към СССР и народните демокрации е отрицателно,а към блока на англоамериканците е положително.Те само на тях разчитат,при една бъдаща война при активна намеса на англоамериканците в нашите вътрешни работи да дойде тяхното освобождение.Има изказвания последно време от които се вижда,че някой от тях са се разочаровали от англоамериканците,тъй като до сега нищо не са направили от това което постоянно обещавали и сметат,че положението щело да продължи дълго така и те трябвало да се примирят.Случая с Трайчо Костов се коментира из тези среди,че това е станало по нареждане на СССР/ВКП/б/ които са искали да чистат тези-които им са неудобни,а други казват,че правили саможертва с първите си хора за да могли да постигнат голями политически успехи.

Групата при централно управление разполога по линията на БЗНС-Н.Петков с 17 души агентурно информационен апарат,които се използват п разработки и обща информация по тая линия.

5.XI.949.год.

Опер.работника
/П.Джамбазов/

513 31

Д О К Л А Д

За състоянието на БЗНС - ОФ - София.

1. Организацията БЗНС-ОФ се състои от 6 районни дружби и едно градско ръководство, като всяка една районна дружба има в своя район квартални дружби както следва:

1-ви район с	6 кв.д-би с	851 члена
2-ри район с	12 кв.д-би с	734 члена
3-ти район с	9 кв.д-би с	623 члена
4-ти район с	10 кв.д-би с	1338 члена
5-ти район с	10 кв.д-би с	763 члена
6-ти район с	6 кв.д-би с	340 члена
	или всичко	4649 члена.

Социалния състав на същите общо взето е както следва:

чиновници	40%
земеделци	20%
работници	20%
домакини	10%
занаятчии	10%

Политическият лик в миналото на дружбените членове е: около 60% от тех в миналото са земеделци и останалите безпартиини и членове на други организации.

Броя на гласовете подадени за БЗНС в изборите за ВНС са 12353 гласа. Народни представители за ВНС имат избрани 1 за София и 1 за Софийска селска екология.

2. Общо организационната дейност на дружбите в София може да се охарактеризира като слаба. Особенно напоследък в дружбите има голем отлив, което се дължи от една страна на чистката която организацията проведе в свойте редове и от друга изключване на членове за не плащане на членският внос и доброволното напускане на дружбите. Но все пак има райони които провеждат по често събрания където специално се занимават с въпроси които засегат некой членове или пък изглаждане на некои недоразумения между отделните членове.

Просветната работа в дружбите е много слаба. Повечето от проведените просветни събрания се били слабо посетени, като даже има провалени събрания поради слабото посещение. Дружбите се активизират само при случай на некой събития и то когато Градската дружба им даде конкретни инструкции за изпълнение на некои мероприятия.

Финансовото състояние на дружбите не е добро. Почти всички събрания като главна точка от дневния ред е била-подканване на членовете да издължат членският си внос. Преди известно време некои районн дружби са направили искане до градската дружба за средства.

В настоящия момент общо дружбените членове са се отчели около 90%.

3. В Софийската земеделска организация съществуват в почти всички рабйонни фракционни борби, които изключително имат кариеристична основа. Така например в 4-та района дружба секретара ПЕТЪР КЕПОВ е в постоянни разпри с председателя на дружбата СВЕТОСЛАВ БЪКЪРДЖИЕВ което естествено се отразява и върху членската маса. Така всеки от тях се огражда с свои доверени хора които всячески се стремят

Из архивите на ДС

517 32

да се злепоставят което се отразява и на техния организационен живот в дружбите. Същото положение е и в 3-ти район между АНГЕЛ ВАСИЛЕВ и СПАС БАЛАТАДЖИЕВ както и в 6-ти район между АТАНАС МИТОВ и СВЕТОСЛАВ ЦЕКОВ..

Отношението на членската маса към ръководствата по места не е добро, тъй като повечето от членовете на дружбите се чувстват пренебрегнати и по един или друг начин не пропускат случая да злепоставят хората на ръководствата. Това положение особенно се чувства сред земеделците вън от дружбите които нарицат хората от ръководствата на БЗНС продажници и пр. Това обстоятелство се дължи изключително, че ръководните среди в организацията не се грижели за свойте членове а именно: назначаването на работа, отменяване на уволнения, иселвания, пращане в ТВО и пр.

4. Може да се каже, че около 90% от членовете на БЗНС са и членове на ЕОПО. Даже има членове които доброволно са напуснали дружбите и остават да членуват само в ЕОПО. Там обаче земеделците имат много слабо участие но има техни хора които са в ръководствата на ЕОПО и работят добре. Също така има земедеяци които в ЕОПО всячески се мъчат да спъват работата в същата с разпространяване на слухове и пр.

Така например ТОДОР ДИМИТРОВ ПОПОВ от 4-ти район на едно събрание задал въпросите: "Защо новоприемащите се членове на организацията след като се добре проучени от ръководството след това същите биват подлагани на излишни разпити на публични събрания на организацията, защо нарядите се раздават не справедливо и защо българският народ е с Трайчо Костов.

СТОИЛ ПЕТРОВ ШАНДАРСКИ е казал: "Да не мислиш че от желание съм влязал в ЕОПО да членувам-не, а от това че ме беха подгонили като опозиционер и щеха да ме интернират."

ИВАН СТОЕВ от с.Слатина казал, че никога не може той да обича ОФ и никога немало да го хареса тъй като всички виждали какви работи се вършат у нас.

5. В връзка с предстоящите избори Градска дружба е изготвила вече доклади, които да се снемат в районите дружби. На места има вече проведени конференции в връзка с изборите, обаче те са много слабо били посетени. На една конференция на която докладчика бил КРЪСТЮ НЕДКОВ, члена на дружбата ГЕОРГИ ЯНЕВ е задал въпроса: " Ако земеделския съюз излезе в изборите самостоятелно с отделна листа кой ще спечели изборите На този въпрос му отговорил НЕДКОВ като казал , че в момента място за отделни листи нямало и той съжалява че този въпрос се поставя от земеделец.

Общо взето може да се каже че земеделците още не са отпочнали активни коментарии по отношение на предстоящите избори за Народни представители.

Също така може да се каже, че земеделците нямат абсолютно никакво влияние сред масите тъй като те на много места се компроментирани и нямат почти никакъв авторитет.

6. На много места дружбените членове имат връзки с опозиционни елементи които изключително изхождат от земеделските среди /отпаднали от съюза/. Така, много ог ръководящите хора на БЗНС особено напоследък всячески се мъчат да помогнат на такива зле настроени към власта елементи.

Така например АНГЕЛ ВАСИЛЕВ от 3-та районна дружба най активно се застъпвал и протестирал пред председателя на 3-ти район ЯНКО ПЕТКОВ за земеделци които трябвало да бъдат заселени.

КРЪСТЮ НЕДКОВ бивш народен представител казал, че трябва сериозно да се протистира и че така не може повече да се работи след като се изселват толкова добри земедалци. Жената на същия казала: "Каква е тая демокрация-може човек да иска да си живее в София при все че не е отечественофронтовец."

518 39

Случай на връзка от страна на земеделците с нелегални организации бандитски групи и пр.не са забелязани до сега.

7. Общо взето може да се каже,че сред земеделците среди има хора които са зле настроени спрямо власта,респективно БКП. Същите от една страна разпространяват разни вражески слухове и от друга имат пасивно отношение към някои провеждащи се мероприятия от властта с което целят да злепоставят партията и нейните ръководители.

Така например ГЕРАСИМ АНЧЕВ от 4-та кв.д-ба при 3-ти район е казал:"Взеха ми имота от с.Деляне и съм обложен с много тежки данъци но ще потърпим още малко. Ето днес вече се научих че целия 3-ти Бдински полк заедно с командира са преминали границата в Югославия.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛАЕВ председател на ЕОПО при бивша 3-та секция при I-ви район е казал:"Измениха се работите,ние до сега можехме да седим от вън,но тия гадове комунистите пред нищо не се спират.Привидно всеки трябва да се включи в работата за да може да им спечели доверието. Аз колко много съветвах АНГЕЛ ГАДЕВ да се включи привидно,но утре когато му дойде времето да се справи с тех,но той не пожела беше непримирим и ето изпратиха го в Богданов дол да копае въглища.Ти знаеш ли че те се съмняват в мен че издавам решенията на ръководството. Аз по някой път предупредя някой приятели да се пазат защото ръководството взема решение против тех,но няма да е за дълго и те ще паднат,но не от вътре а от вън."

БОЯН ОРГАНДЖИЕВ казал:"Прав е бил Трайчо Костов,обаче той не у успя а с това ускори смъртта на Димитров."

БОРИС САБОТИНОВ секретар на околийското настоятелство на БЗНС казал:" Трайчо Костов е най умният човек в ЦК където има болшинство на своя страна. Той е истинския народен човек и води борба в България, а също така е против догмите на СССР. Трайчо Костов има добро отношени към селото и смята че е немислимо да се строи социализъма при положение в което се намира народа сега и преди да се дигне напълно купоната система.

СИМЕОН АПОСТОЛОВ от 3-та районна дружба разпространявал следния вик:" Когато почина др.Димитров отишел при св.Петър в рая и последния го попитал кой е той на което Димитров му отговорил че е министер председател на България и главен секретар на БКП и пр. и му казал че иска да отиде в рая. Добре му отговорил св.Петър обаче тук началник кадри е НИКОЛА ПЕТКОВ не знам дали ще те приеме. Димитров казал отведете ме при него. При срещата с Н.Петков същия му дал един ключ и при отварянето на вратите др.Димитров видял цар Борис,Багрянов и др. и казал че за него не било тук и отишел в ада."

МИЛАН С.ВЪЛКОВ от 3-ти район казал:" На 26 Юли т.г. вечерта е идвал югославянски аероплан с наши емигранти който пуснал позиви с следното съдържание:Братя българи деня на вашето освобождение наближава.Дръжте се достойно след вашето освобождение ще ви облечем с американски плат за един месец."

ЙОСИФ СТАНКОВ казал,че гърците са навлезли в българска територия чак до гр.Петрич и са заявили на българското правителство,че ако в бъдеще нашите граничари пропускат преминаването на един гръцки партизанин,то тогава гръцката армия ще стигне чак до София.

ГЕОРГИ ХРИСТОВ ФУРНАДЖИЕВ казал,че се очаква в най скоро време излизането от полит бюро на БКП на Добри Търпешев и Антон Югов като на техно място щел да бъде Димо Дичев.

ДАНЮ ВЪЛЧЕВ от 4-ти район казал,че в най скоро време югославянските войски щели да нахлуят в нашата територия и войната наближава.

ГЕОРГИ ГЮЗЕЛЕВ от 3-та районна дружба казал:" И нашия Трайчо Костов избърза като Райк. Не можа да почака смъртта на Димитров и тогава да раздели партията. Според нашата преса този процес е много голям за да могат да избият по този начин всички подсъдими.Нали така си отиде и за нашо нашия Никола Петков."

ИВАН ХРИСТОВ бивш милиционерски майор член на БЗНС е казал следното по отношение на неговото уволнение:" Не може брат да се работи

453

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

516 34

с комунистите." Когато му било казано че има и други такива кора като него той казал:"Кажи му да вземе една пушка и време е вече да се почне. Така не може да върви и аз смятам че в най скоро време ще бъдат обуздани".

8. Отношението на дружбените членове към ръководната роля на БКП може да се каже че не е добрр. На много места особенно напоследък се чувства едно голямо недоволство от отделни ръководители на БКП по места,което се дължи както казахме по горе повече на лична основа. На места има изказвания че земеделците представляват по голяма политическа сила от БКП и затова било необходимо да увеличат своята численост с цел да установят земеделска власт.

Така например при направената бабележка от страна на секретара на БКП при 5-ти район на Георги Бонев и СТОЯН НЕЧЕВ че не посещавали събранията те казали че те не са платени като комунистите и затова не са задължени да присъстват.

СИМО АНТОВ казал,че отчитането в техната организация не можело да се проведе поради това че комунистите не зачитали вече земеделците. Така много земеделци били арестувани и изпратени в ТВО а други уволнявани и оставени на улицата да гладуват.

СИМЕОН АПОСТОЛОВ председател на кв.д-ба при 8-ми район казал: "Земеделския съюз не може да бъде претопен тъй като 30% не можели да претопят 70% от българският народ."

НИКОЛАЙ ДАНЧЕВ бивш земсист казал,че в политическата обстановка на страната ни ще настъпи промена и това се чувствало вече в комунистическите среди и че земеделците щели да дойдат на власт като на чел на борбата щел да застане АТАНАС ДОБРЕВСКИ.

МАРИН ДЖУДЖЕВ казал на едно събрание,че победата на 9Септември 44 год. не се дължела само на комунистите и напразно се биели в гърдите за ръководната роля в управлението. Това се дължело повече на земеделския съюз и на първата република в Радомир.

ИВАН ЯНЕВ РАНГЕЛОВ се оплакал като казал:"Аз съм уволнен от служба защото съм земеделец. Ти убеди ли се че комунистите ни гонят на всякъде и до като те управляват ние земеделците все така ще си бъдем тъпкани."

9. Отношението на земеделците към ТКЗС,МТС и социалистическото строителство е добро,обаче има земеделци които се обявяват против ТКЗС и други мероприятия изключително изхождайки за това от личните си интереси.Също така има земеделци който имат изказнания против ТКЗС и др мероприятия с които се стремят да влияят и на други слабо просветени елементи.

Така ХРИСТО ТОДОВИЧИН казал,че селяните не били доволни от водената политика спрямо тех от страна на правителството и затова не влизали в ТКЗС-тата. Също така в тези ТКЗС-та немало ред и това ги държало от вън.

10. Отношението на земеделците към законите и наредбите в нашата страна общо взето не е лошо. Даже има земеделци които се възхищават от някои проведени мероприятия от страна на правителството,до като други опозиционно настроени разпространяват разни слухове и се подиграват с нашите наредби и закони.

Така СЛАВЧО ЦЕКОВ секретар на 6-та района д-ба заявил,че дружбата няма да се отчае до тогава до като Градското ръководство не освободи касиера на дружбата ВЛАДО ХРИСТОВ които бил задържан от милицията.

Никола Попов от 5-та района дружба казал:"Трябва да набираме бригадири.Както виждате комунистите ни изправят пред изпитание,но не е само да ни викат да бригадирство но да ни викат и за други неща."

СТЕФАН ЧАРДАКОВ на едно събрание казал:"Другари аз не знам земеделския съюз на власт ли е или не е та толкова гонение има на наши другари. На мен единия син ми е интерниран а на другия не му дават ловен билет,че билцивилен агент през блоково време. Разбира се че ще бъде агент защото тогава земедел.съюз беше на власт. Аз настоявам да се вземат мерки за защита на нашите членове."

454

317/85

11. Много от членовете на земеделския съюз разбират необходимостта от сработване между работници и селяни обаче има и такива които в изказванията си нападат работниците като казват че те са по добре з задоволени от селяните а последните напълно пренебрегнати.

Така например АЛЕКСАНДЪР АЛЕКСОВ КОНСТАНТИНОВ казал: "Защо в миналото не приказвахме за кулаци, а едва след 9 Септември започнахме да говорим за тях и ако има кулаци защо бехме в съюз с тех и след 9 Септември, а после започнахме да ги атакуваме. Сега пък започнахме борба срещу средния селянин за което аз имам сведения."

ИОСИФ СТАНКОВ от 3-та района дружба казал по отношение смъртта на др. Димитров: "Народа няма да съжалява защото Ф нищо не направи за него. Особено селяните чийто произведения се вземат на безценица."

12. Общо взето може да се каже че отношението на земеделците мади към Народните съвети е добро. Техните представители по места изпълняват добре възложените им задачи, обаче има некакси от тех възгордяли се с което създават понякога недоволство специално сред техните среди.

13. Отношението на дружбените членове в своето болшинство одобряват външната политика на правителството ни и подетата кампания за мир, обаче има и земеделци които говорят против нашата дружба с СССР и страните с народна демокрация

Така те подържат и твърдят своята психоза, че рано или късно англо американците ще победат защото са били по добри дипломати.

Така например МЕТОДИ ВЛАДИМИРОВ от 3-та района дружба казал: "Аз не одобрявам нашата преда тъй като изнася само резолюции, увеличено производство, годишнината на Сталин и пр. Ако действително България е станала губерня на СССР да го кажат да го знаем. Аз не вярвам на то ва гдето пишат нашите вестници относно доставката на жито от СССР дали е действително."

14. Не са малко случайте сред сдружените земеделци когато то в своите изказвания подържат политиката на Тито, Както и симпатизират на нашата вътрешна реакция. Те твърдят че той е на правилни позиции което твърдение от техна страна изключително се дължи на това че същия държал повече за селячеството.

Така например ГЕОРГИ ЯНЕВ земеделец от 4-та кв.д-ба при 3-ти район казал: "Ще видиш на 23, 24 и 25 Май т.г. големците какво ще пра вят, един по един всички ще избегат в СССР и знай че без война нема да мине."

КРУМ НАДОВ от 3-ти район е разпространявал слуха че скоро ще има война и че сегашната атомна борба била осъвършенствувана и щела да направи големи поражения на нашата страна. Речта на Тито била много страшна и немало сила която да се противопостави на югославянската армия.

МИЛАН С.ВЪЛКОВ казал: "В Югославия е образувано българско правителство начело с Г.М.Димитров. Същите са взели решение да освободят град Видин от гръцките войски които били там на обучение и след това се връщали обратно в Гърция.

МЕТОДИ ВЛАДИМИРОВ от 3-та кв.р.д-ба казал: "Работите в политическо отношение в Югославия вървят добре. С това отделяне на Тито от СССР и страните с народна демокрация той заби нож на самия СССР."

15. По повод острите вражески изказвания на земеделци и такива които систематически разпространяват вражески слухове с което способстват да се създават известен страх сред масите като по този начин увличат след себе си и по слабо просветените беха взети следните мерки:

Беха изпратени в ТВО следните лица: ИВАН ПЕТРОВ ЯНЪКОВ журналист на 41 година; НИКОЛА ИВАНОВ СТОЯНОВ шивач на 49 год.; НИКОЛА ЦВЕТАНОВ ИВАНОВ търговец на 49 год.; ДИМИТЪР ИВАНОВ БОЖКОВ търговец на 53 год. и ИОСИФ ПЕТРОВ ЛАПОВ писател на 40 години. Също така

455

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

578 38

беха изселени семействата на следните земеделци: ДИМИТЪР ИВАНОВ БОЖКОВ, НИКОЛА ЦВЕТАНОВ ИВАНОВ, ГРОЗДАН ДИМИТРОВ ДЖОНЕВ, ГЕОРГИ ХРИСТОВ ФУРНАДЖИЕ НИКОЛА ДОЙЧИНОВ ДИНЕВ и АСЕН КОНСТАНТИНОВ МАНОВ.

Също така чрез наличната агентура по места успяхме да повлияем на някои членове проявяващи се реакционно които понастоящем се проявяват добре. Има и земеделци които са в период на проучване и проследяване техната дейност след което към всеки един ще се вземат подходящи мерки.

16. От наша страна няма констатирани случай на допуснати грешки от наши партийни другари спрямо дружбите а напротив имаме сведения за правилно сработване от техна страна.

17. Общо по линия на БЗНС-ОФ в гр.София разполагаме с 42-ма агента, на които разстановката е както следва:

1-ви район	5 агента
2-ри район	6 агента
3-ти район	6 агента
4-ти район	6 агента
5-ти район	4 агента
6-ти район	3 агента

Градска служба обслужват 3 агента и по бивши земсисти разполагаме с 9 агента.

Обекта-Софийската земеделска организация още напълно не е обхванат добре. Сега напоследък сме запланирали вербовки поне по един агент в всяка квартална дружба като същевременно същата изключително ще изхожда от реакционните среди на БЗНС.

София - 9.XI.1949 год.

Н-к отделение Гр.Сл.ДС: /М.Спасов/

Н-к служба I секция: /Георгиев/

456

~~162~~ 1

ПОЛОЖЕНИЕТО ВСРЕД БИВШИТЕ Н. ПЕТКОВИСТИ

До разтурянето му БЗНС-НП имаше около 1224 градски и селски дружби в страната,с приблизителен общ брой на членовете 51,700 души. Ръководството на същия се осъществяваше от ПП в София с 20 членове, УС с 49 членове и ВСС- 48 членове. В страната имаха 9 областни и 98 околийски настоятелства.

Социалният произход на членската маса на н.петковия съюз беше най-разнороден,с преобладание на дребно-буржуазните елементи.Така по приблизителни изчисления към 30% от членската му маса изхождаше от средите на кулашките елементи,търговците,рентиери,индустриалци [illegible] Към 5% занаятчии,дребни търговци,чиновници,около 40% средни селяни,към 20% бедни селяни,работници и други. Приблизително 25% от членската маса бяха бивши фашистки елементи,легионери,ратници,цанковисти,бранници , полицаи, и разни служащи на бившата фашистка власт.

Стоейки на позициите на класовия враг,със своята усилена вражеска пропаганда,като използуваха съществуващите стопански слабости и чуждата помощ,н.петковистите бяха успели да повлияят на значителна част от народа и на места по селата даже превъзхождаха БКП.Ярък пример за това са изборите за ВНС,в които опозицията на Н.Петков можа да събере към 1,200,000 гласа и избере 99 свои депутати. [illegible]

[illegible].След разтурянето на БЗНС/о/ паралелно с промените в международната и вътрешна обстановка,в поведението и отношенията на бившите н. петковисти към народната власт,настъпи диференциация.На повечето места в страната голям процент от н.петковистите/ около 50% общо взето/ се ориентираха към навлизане в дружбите в БЗНС-ОФ и включване в ЕОПО и други обществени организации. В габровска околия например,към 85% от бившите н.петковисти се включиха в ЕОПО. В Толбухин,Балчик,никополско,севлиевско и други места процента на включилите се в ЕОПО е към 70. Това са предимно н.петковисти,изхождащи из средите на бедните и средни селяни,работници,занаятчии и други,които съставляваха част от така наречената"нарядна опозиция". Не малко случаи обаче показват,че наред с тях в ЕОПО и предимно в БЗНС нахълтаха организирано доста н. петковисти,с цел да използуват прикритието за вражеската си дейност. Например в с.Джинот,ямболско,бившите н.петковисти бяха завзели ръководството на единната организация и провеждаха своята реакционна политика.Също така в с.Бенмер,ямболско,н.петковистите бяха завзели дружбата на БЗНС-ОФ и по време на изборите за народни съветници и съдебни заседатели излизат с предложение за отделна листа. Такива прикрити елементи в миналите избори се водеше вражеска агитация и същите разлагаха единните организации.

Из архивите на ДС

458

На други места процентът на включилите се в ЕОПО н.петковисти е твърде малък,а имаа отделни селища,като например Чирпан,където нито един н.петковист не се е включил в единната организация,а се самоуспокояват с предстоящи промени,въпреки,че 15 души от бившите лидери на съюза в същата околия са в ТВО.

В поповска околия само 3% от бившите н.петковисти са станали членове на ЕОПО,а в троянско и омуртагско около 5%.С малки изключения включилите се в единните организации н.петковисти не вземат активно участие в живота на организациите.

Друга,значителна част от бившите н.петковисти- около 30%,предимно средни селяни,кулаци,търговци,чиновници,индустриалци и други засегнати от мероприятията на народната власт,останаха извън всякакви политически и други организации,в очакване промени под влияние на външен натиск война,англоамериканска окупация и пр. Тяхното поведение се дължи до голяма степен на подхранващата надеждите им за обрат и реставрация пропаганда на капиталистическите радиостанции,чиито редовни слушатели са те. Тези среди от бившите н.петковисти не са равнодушни към политическия живот на страната и международните събития и в значителна степен са посредници на вражески коментарии и слухове.

На старите си вражески позиции останаха предимно,прикрито около 20 от бившите н.петковисти- най-активните,които вземаха ръководни постове кулашките елементи и голяма част от членовете на ЗМС-/о/. Същите представляват най-многобройната и дръзка реакция в страната.

Още след разтурянето на ВЗНС/о/ голяма част от лидерите и активистите му бяха репресирани.На свобода останаха предимно ония,които са се показали по-примирени към народната власт.От лидерите ,по-слабо засегнати останаха само бившите м-ри Б.Бумбаров,Ас.Павлов и Ангел Държански Някои от бившите лидери и активистите направиха опити да се приютят в ЕОПО,за да не бъдат третирани и излязоха с декларации за порицаване дейността на съюза.Под страха от сериозни репресалии измежду същите някои избягаха зад граница или направиха опити за бягство с намерени да водят пропаганда и подривна дейност отвън и се завърнат при обрат на положението. Успяха да минат границита Кръстю Зарев,Ангел Пандев от с.Дурково,пазарджишко,Страти Скерлев и други.Повечето от тази категор н.петковисти,обаче,прикрито продължи своята вражеска дейност срещу народната власт, и се явиха като организатори за възобновяване на дружби,подържане връзки между бивши членове на съюза,създаване нелегални групи за бандитски прояви и бягства,събиране помощи за репресираните, тяхните семейства и пр. Така например секретаря на н.петковистката дружба в с.Стоб ,марекско, на когото бе национализирана мелница е осъден на 10 години затвор за това,че е подпомагал с храна бандитска група появила се пред тази пролет.

469

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.09.2016г. Секретар:

През м.август т.г.в софийския сектор бе реализирана н.петковистка група,въоръжаваща се и подготвяща се за бягство,в която участваше и Кирил Ст.Здравков от с.Филиповци,бивш член на околийското ръководство на БЗНС-НП.

В бургаския сектор бяха осъдени бившите активисти на БЗНС/о/-Георги Стефанов Топалов,Янко Тодоров Икономов и Димитър Т.Мирков,като подбудители на реакционно настроените селяни в с.Чокоба да завземат властта. В същият сектор са осъдени задочно н.петковистите Ст.Папазов и Живко Мирчев,като подбудители за бягство през границата.Вследствие агитацията на последния от елховска околия са избягали над 115 селяни в Турция.

Някои от водачите на опозицията,след разтурянето на съюза,въпреки, претърпяните репресалии останаха в услуга на чуждото разузнаване.Например в неврокопско,бившите водачи на н.петковистите , и ,след като бяха пуснати от ТБО се поставиха на разположение на американското и гръцко разузнаване и с това на бандитите изпращани през граница в този район,с разузнавателна диверсионна и терористична цел.

Общо взето обаче ,влиянието,което бившите лидери и активисти-н.петковисти,оказват в тяхните среди,след разтурването на съюза непрестанно отпада.До известна степен то се е запазило вред засегнатите при изграждането на ТКЗС опозиционно настроени селяни.Отпадането на влиянието на бившите лидери от БЗНС-НП вред средите им и вред останалата реакция се дължи предимно на многократните ,но провалили се тяхни обещания и предсказвания,за чужда намеса,война,обрат в положението и пр., а също така,че някои от тях в желанието си да не отегчават положението си са проявили стремеж да заличат политическото си минало.

Независимо от това в средите на стоящите на позициите на реакцията н.петковисти,непрекъснато се явяват като инициатори да продължават вражеската си дейност против народната власт под различни форми,особен там,където бдителността или разяснителната работа е била слаба.

Измежду формите и насоките,в които се развиваше и продължава да се проявява вражеската дейност на н.петковистите по общи и често прилагани са следните:

а/На много места в страната още при разтурянето на н.петковистките дружби,членовете им се бяха уговорили да продължават нелегално връзките помежду си.В последствие от същите [illegible] бяха направили опити за нелегално възобновяване на дружбите при дълбока законспираност,с цел да подържат духа на бившите членове на организацията и ги насочват към вражеска агитация и подготовка за вземане на власта при евентуални промени от и външен натиск.

Така например в гр.Варна бе разкрито,че Петър Пасков,Стоян Йорданов,Георги Кусов,адвокат,всички н.петковисти са направили опити за създ

459

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ване инициативен централен комитет,със задача да изгради нелегални комитети в цялата страна. Такива комитети са били изградени в провадийско,варненско,балчишко и новопазарско. Във варненска околия бе разкрит също опит за възобновяване на околийската организация на ЗМС/о/ с общо 16 души участници от с.с.Преселци,Горен Близнак,Владиславово, Игнатиево,Изворско и Асеново.

В с.д-р Стамболово,шуменско,още при разтурянето на дружбата н.петковистите са се договорили,нелегално да подържат връзки помежду си като обсъждат всички въпроси колективно,вземат становище и развиват организационна дейност.

Неотдавна бе разкрито,че в горнооряховско и търновско н.петковистите,с цел да възстановят дружбите,като се привлекат в тях и недоволните, са издали окръжно ,изготвили план,инструкции,реферати и пр. и в кратък период са успели да изградят нелегални групи от един до трима души в с.с.Никюп,Полски Тръмбеш,Куцина,Водолей,Ст.Стамболово,Ресен, Обединение,Самоводене,търновско,Поликраище,г.оряховско,Равново,еленско гр.Павликени. Околийското ръководство на нелегалната организация се установило в с.Драганово.Същото имало за задача да влезе във връзка с някои видни демократи.Между другото организацията е успяла да събере 8000 лева от членски внос и имала на разположение един шмайзер и ~~4~~ 8 патрона.

Друга такава мрежа от нелегални групи бе разкрита в новопазарско, където са установени групи в с.Преселка- 5 младежи и 3 възрастни н. петковисти,с.Сечище 4 младежи и 6 възрастни,с.Памукци-2 души,в с.Косово-1,с.Марково-1,с.Доброплодно-2 и в Нови пазар-1.

В с.Церова Курция,търновско,бе разкрита нелегална н.петковистка група,наброяваща 60 души н.петковисти от 6 села. В с.Българене,свищовско,също бе разкрит опит на н.петковистите да възобновят дружбата. Подобни случаи има разкрити и на много други места в страната.

б) Друга форма,под която се изграждат нелегални центрове и групи на н петковистите е с цел да се вербоват членове,които да се подготвят за подмолна и открита въоръжена борба срещу народната власт,диверсии, бандитизъм,подържане връзки с чуждото разузнаване и пр.

Така в с.Войводина,пловдивско,неотдавна бе установена нелегална н.петковистка група от седем души,с отговорник Стефан Атанасов Танов Групата е имала за задача да мине в нелегалност и води открита борба срещу властта.Танов е подържал връзки с подобни организации в с.с. Скутаре,Ръжево-Конаре, където са засечени още пет души.

Нелегална н.петковистка организация бе разкрита и в с.Г.Конаре от 6 души,начело със Стоян Николов Илиев,бивш председател на земсовата група в селото.Организацията е била създадена в началото на 1947 год. Дейността й се е състояла в привличане на членове и провеждане на съб-

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.08.2014г. Секретар:

рания.В последно време обаче,групата се ориентирала към
на отечественофронтовци. Така нанесен е бил побой на един член на ДСНМ.Същите са подържали връзка със с.с.Голям Чардаш,Войсил пловдивско,гр.Пловдив и с.Стрелча,панагюрско,

На 4.X.т.г.бившите членове на ЗМС/о/ Атанас Г.Найденов,Спас Коцев Добрев,Спас Г.Спасов и Ангел Петков,всички от с.Ивайло,пазарджишко, са се уговорили да възстановят земсовата група в селото и отпочнали борба против властта.

Петър Дойчев от с.Странско,чирпанско,н.петковист,нертдавна е търсил патрони между своите съидейници и ги съветвал,които имат оръжие да го почистят и подготвят,защото господството на властта щяло да бъде кратко.

В Провадия,бивши членове на ЗМС/о/ са направили опит за нелегално организиране на групи,които след въоръжаване да преминат Балкана и водят борба срещу народната власт. Такива опити са разкрити в с.с.Цар Крум,преславско,Преселна,Янино,Памукчи,новопазарско и др.

в/Една от най-масовите форми на нелегална дейност на н.петковистите е организирането на групи за бягство през граница,устройване канали за същата цел.

Така,само във Врачанския сектор без изключение,всички 26 случаи на разкрити и реализирани нелегални групи на н.петковисти и членове на ЗМС/о/ с общ брой на участващите 169 души,са имали за цел нелегално преминаване на границата,за което някои от групите са се въоръжавали.

В годечка околия най-отявлените опозиционери,н.петковисти,организираха канали и подготвяха бягства на вражески елементи за Югославия какъвто е случая със свещеника Александър Милушев от Годеч,председател на окол.н-ство на бившия ВЗНС-НП.

Отбелязани бяха доста бягства и опити за такива от страна на н.петковистите,съвместно с други вражески елементи,за Турция,каквито са случаите в елховска околия. В с.Добрево,елховско,в началото на годината бе реализирана нелегална група на бивши членове на ЗМС/о/и задържани 16 души готвеши се за бягство в Турция,като извън тях 8 души са успели да избягат.

г/Наред с горепосочените задачи,по вечето от нелегалните н.петковистки групи са имали и за цел да събират помощи за репресираните им съидейници и тяхните семейства. В тази дейност са взели най-широк кръг н.петковисти.

Така през м.октомври т.г.бе разкрито,че Богдан Колев,н.петковист от с.Ст.Караджа,провадийско,е събирал помощи за въдворения в ТВО н. петковист Цоню Никола в.Същият успял да събере 13.000 лв. от около 8 души н.петковисти и предал 5000 лв.на бащата на въдворения.

461
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

В с.Плиска,новопазарско,бе разкрита нелегална група на бивши членове на ЗМС/о/,която провеждала събрания с протоколна книга,събирала помощи за въдворените,членски внос,имала свое знаме и печат.

Създадени нелегални групи ,с цел събиране помощи бяха разкрити и в с.с.Н.Козлево,Вълнари,новопазарско,с.Вятово,Г.Абланово,Русенско,Силистра,Мещица,Дивотино,Щъркел,Попово,Кладница,димитровска околия и др.

д/Друга форма на вражеска дейност,предимно от страна на бивши членове на ЗМС/о/ е разпространяването на вражески позиви,лозунги,оправяне анонимни писма с вражески материали и пр.

[illegible]

В брезнишка околия ,след бягството на около 40 души опозиционери за Югославия,н.петковистите К.Христов и други са окачили на публични места позиви със съдържание:"Да живее 50 хилядната армия от емигранти в Югославия,която е готова всеки момент да освободи България! Да живее задграничното правителство!"и др.

Така на 2.август т.г.Атанас Колев Биволарски от с.Ръжево-Конаре, пловдивско, народен представител и председател на ТКЗС е получил анонимно заплашително писмо със съдържание:"От мъчениците на Ръжево Конаре,робите,пленниците и селската войска. Искаме уволнение вече.Стига вече. Здравей другарю,ще ти дойдем някоя нощ.Ние сме от старата партизанска чета,конспираторите от Родопите". Към средата на същия месец н-ството на БЗНС в гр.Пазарджик е получило анонимно писмо с клеймо от Варна с съдържание:" Другари сдружени земеделци,моето писмо може би ще ви озадачи.Пиша точно до Пазарджик,защото там е роден нашият Стамболийски..." и пр.След това автора се изказва,че в земеделска България управлявали комунисти,които били само 5% от българския народ,а земеделците,които били 70% били тормозени. Писмото завършва с думите "Победата е близка,но сама не идва!"

На 21.IX.т.г.в с.Желю Войвода,сливенско, е намерено стентабло с карикатури и две реакционни статии,в които се говори за безсмъртието на Н.Петков ,насилието над земеделците от страна на комунистите "и се апелира към селяните да не търпят повече"комунистическото рабство"

Особено силна бе тази вражеска форма на дейност по време на изборите за народни съвети.Така в с.Купилово,еленско,бяха разпространени позиви,с които се заплашваха селяните,че на 15 май щяла да им бъде отнета частната собственост,а в с.Константиново,бургаско,позиви със съдържание,че "ако червените спечелят никой няма да ги спаси и в тяхното село ще има бесилки".

Общия брой на реализираните и разкрити нелегални н.петковистки организации и групи в страната,~~[illegible]~~ през тази година,които са имали прояви от горепосочения характер,възлиза на около 76 случаи с над 610 участници.

е/Една обща проява на вражеска дейност всред н.петковистите,която пролича особено силно по време на изборите за народни съвети е разложителната дейност в масовите организации.

Така например, във връзка с изборите за народни съвети, в с.Планиница,димитровско,н.петковистите Драган Ненков Лазов и Борис Митов Стаменов са обикаляли отечественофронтовците и провеждали вражеска агитация,а от друга страна подготвили Иван Янев Илиев,член на ЕОПО,да провокира събранието и по този начин успели да вкарат в листата опозиционера Асен Василев Илиев.

В с.Вълчи дол,свиленградско, бившите н.петковисти посредством своите съидейници в БЗНС,са успели да отхвърлят представената кандидатна листа и насрочат друго събрание,на което сменили кандидатите Христо Д.Даскалов и Атанас Г.Атанасов.

В резултат на агитация на десните и други елементи,при изготвянето на кандидатните листи в изборите за народни съвети и съдебни заседатели в с.Огнен,Терзийско,Подвиз,карнобатско,са отхвърлили общите листи и направили предложение околийската дружба да излезе в изборите със самостоятелна листа.

ж/Подобна форма на вражеска дейност на н.петковистите е подработванет на нездрави членове на ЕОПО и даже БКП и използуването им за своя вражеска дейност.

Така в с.Кара Михал,исперихско,преди изборите за народни съвети и съдебни заседатели,н.петковистите са уговорили бившия пълномощник на селото Андрей Христов,да излезе с отделна листа,като му обещали подкрепа.

В с.Обдим,неврокопско,н.петковистите се опитали да вмъкнат в листата Констатин Шумарев,член наБКП, но под тяхно влияние.

з/ По-голямата част от н.петковистите са редовни слушатели на предаванията на вражеските станции- Лондон,"Гласът на Америка",Анкара и пр. които им служат ,като източници за вражеските коментарии и разпространяването на слухове,а също така и за повдигане духа. Отбелязани са случаи на колективно слушане на такива станции .

Така например Асен Праматаров и Стоил Костов,бивши н.петковисти от с.Земен ,неврокопско,редовно са слушали предаванията на радио Лондон и "Гласът на Америка"

и/Много и широко прилагани от страна на н.петковистите са формите на тяхната вражеска пропаганда,целите на която се свеждат до следното:

Подриване осъществяването и заякчяването дружбата между работничеството,трудово селячество и интелигенцията в нашата страна на базата на изграждането на социализма.

Из архивите на ДС

463

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

174
8

Така например във връзка с 38-то постановление на Министерския съве за отпускане на чиновниците в граничните зони продукти,н.петковистите създават недоволство всред селяните,като се изказват,че държавата стана-нала"чиновническа" и не се грижела за селяните.Съществуват и изказвани че се правела разлика между граждани и селяни,като на последните се да-вали по-малко наряди и пр.

Най-усилена и злостна пропаганда се води чрез слухове,изказвания и пр. за злепоставяне народната власт,БКП и нейните хора,като се изтъква че в партията съществували вътрешни борби за надмощие,че комунистите са продали страната на Съветския съюз и че са лично облагодетелствани за сметка на"изнемогващия народ".

Така,по повод извършените в Министерския съвет промени,Борис Толев н.петковист заявил,че това било извършено нарочно от др.В.Червенков, който искал да отнеме Вътрешното м-во от др.А.Югов.

Усилена и често отявлена пропаганда,подкрепяна от личен пример е провеждана от н.петковистите срещу стопанските мероприятия на народ-ната власт,нейните наредби и закони. Наред с това се е преследвало раз-колебаване вярата и всяване разложение и трудова дезорганизация всред народа,което би осуетило или спънало навременното и правилно провежда-не на мероприятията. В тази насока са отбелязани случаи на подстрека-телства,побоища,заплахи,убийства особено от страна на кулашките елемен-ти н.петковисти,във връзка с изграждането на ТКЗС.

Така на 19.VI.т.г.бившия народен представител на БЗНС/о/-Георги Василев Божилов от гр.Кюстендил,е заявил пред свои съидейници,че борба-та против ТКЗС трябвало да се води чрез разубеждаване на селяните.

Никола Димитров от с.Расник,кулак,бивш собственик на 300 декара земя,Петър Стоянов от с. Габров дол и други са заявявали,че няма да сеят.

Н.петковиста Иван Петров Трендафилов от с.Звъничево,пазарджишко,се изказал,че известния н.петковист Кръстю Зарев му дал директива да под-готвят младежите в селата и внушават на селяните,че ТКЗС ги води към сигурна гибел.

Във връзка с декларирането на земята Ни петковиста 83 годишен,подбуден от други н.петковисти,убива с кухненски нож предсе дателя на селсъвета в с.Новачене,ботевградско.

Лазар Атанасов Шопов ,н.петковист от с.Н.Кономлади,пе ричко,през м.юни т.г.организирал 18 души реакционери и изпотвил молба до М-во на земеделието,с която искали да им бъдат върнати земите от блока на ТКЗС.

С цел да разтури местното ТКЗС,н.петковиста Стоян Кунчев Стоянов от с.Красново,пловдивско,проагитирал 150 души селяни да подадат колективн заявление против ТКЗС,като ги уверил,че ще успеят да си върнат нивите.

464

Из архивите на ДС

465

На устроено събрание от правителствената комисия по обследването в с.Бъта,панагюрско,н.петковистите,организирано,заедно с жените си са пр съствували и протестирали,с което искали да предизвикат комисията да избере и тяхен човек в нея.

По отношение на есенната сеитба кулака Георги Паскалев Славов от с.Панаретовци,сливенско,отказал да получи семето и засява определената му площ ,като взел само 60 кгр.,вместо 800. Същият преди известно време наранил с нож Дончо Господинов,защото се обявил в полза на бригадир ското движение.

Никола петковиста Христо Драганов от с. Голямо Соколово,търговищко отказал да прочиства семето за посев.

Неню Златанов от с.Димитрово,чирпанско,заявявал публично,че нямал да сее понеже държавата им вземала храната и ги оставяла без семе и храна.

Злостна и усилена пропаганда водят н.петковистите срещу Съветския съюз,с цел да го злепоставят в очите на масите и създават настроения в ущърб на дружбата между съветския и българския народи,опора на успе ното изграждане социализма у нас.

Така например н.петковиста Петко Павлов Дубов от с.Белинци,исперих ско е заявявал,че това,което се сеело,всичко щяло да се изпрати в СССР

Във връзка с назначаването на маршал Рокосовски за м-р на Народнат отбрана в Полша,Асен Павлов,известен н.петковист,се изказал,че същото положение могло да стане в България и другите страни под съветско влияние,тъй като руснаците си поставяли свои хора там,където смятали,че н им е сигурно положението.Според него,ако някой от нашите министри не вървял в крак със СССР и имал идейно различие,то ставал неудобен и бивал махнат.

Н.петковистите хулят също така страните с народна демокрация,тяхните успехи,взаимна дружба на принципа на сътрудничеството.Омаловажава се от друга страна успехите и победите на борящите се за свобода народи и общия успех на трудящите се за мир.

Стефан Флоров Кулицов от с.Калугер Махала,ломско,се изказал, във връзка с процеса срещу Раик,че комунистите хвърляли големи суми за шпионаж и затова хората в демократичните страни били товарени с големи данъци.

Наред с това се води пропаганда,преизпълнена с дъха на чърчиловщината,повика за неминуема война,англоамериканска окупация,оправят се заплахи към комунистите,честните отечественофронтовци и трудящите се, че щели да бъдат жестоко наказани при обрат в положението.Проявява се цинично стремление да се създава несигурност всред народа,недоверие със собствените му сили да смаже реакцията.

Из архивите на ДС

10778

Така например Иван Арбалиев от с.Баня,панагюрско,н.петковист,е раз пространявал,че провокациите извършвани по нашата граница с Гърция не били от никакви гърци,а това били англоамерикански войски,които идвали да предупредят българския народ,че скоро ще навлязат в България и ни освободят от руснаците.

Лено Добрев Мъглов от Ст.Загора,н.петковист е разпространявал слух през м.септември,че на югославската граница имало две съветски дивизии които чакали отговора от последната нота на Съветския съюз до Югославия за да настъпят.

Петко Стоянов Петров от с.Странско,чирпанско,се изказал,че в най-скоро време щяла да стане промяна на властта,затова трябвало да се търпи,а после той знаел как да се разправя с комунистите.

Васил Уйдурумов,също н.петковист от Сливен се изказал,че емигрантското правителство на Гемето е излязло с декларация,в която се казвало че след завземането на властта щели да бъдат върнати всички национализирани предприятия на бившите им собственици и на народа щяла да се да истинска свобода,каквато имало в САЩ.

В тази насока,с цел да се всява обърканост и смущение всред народа се изтъкват за истински народни защитници"жертви на политиката на Москва"шпионите и продажниците начело с Тр.Костов.

Така например н.петковисти Иван Делийски, Никола Йотов,също н.петковист и други са се изказвали,че Тр.Костов е добър българин и патриот Н.петковистите Стефан Коев,Димитър Дряновски са разпространявали,че Тр остов е изпаднал в немилост,защото се обявил против даване житото на Съветския съюз.

Със същата цел се изтъкват и международни шпиони,паднали продажници от рода на Тито,като праволинейни защитници на каузата на работническ котодвижение и демокрацията.

Така във връзка от съществуващите отношения между Съветския съюз и демократичните страни от една страна и титовата клика от друга,Стефан Царски,н,петковист,от с.Бъта,панагюрско,е заявявал:"Комунистите не могат да простят на Тито затова,че той освободи своя народ от най-лошото робство-това на комунистите.Тито и неговите хора започват да изнасят пред света факти,които показват истинският лик на комунистите в Русия.

Между формите на вражеска дейност на н.петковистите проличава стремежа им да маневрират и заблуждават властта. Това особено добре проличи в миналите избори,когато н.петковистите отначало [illegible] провеждаха линия,че уж изборите не представлявали интерес,а когато се отпочна агитацията от страна на ОФ и партията,предприеха със всички възможни средства злостна агитация за опорочаване на изборите.

466

11 ххх

По отношение на предстоящите избори във вражеската дейност на н. петковистите се забелязват подобни прояви. Така,във връзка с пускането на едно циркулярно писмо между бившите н.петковисти,по повод предстоящи избори,Христо Иванов Бълков,н.петковист,финансов инспектор при околийски народен съвет Варна,се изказал,че не трябвало да се учудват някои,които не познават подмолния живот на БЗНС/о/,по повод подписването на декларации за отказване от всякаква дейност.Такава им била тактиката,за да си запазят кадрите.В последното писмо на съюза се правела компенсация,че органите на милицията са насочили своите усилия към ликвидиране на собствените си хора от голям ранг,поради което бдителността и вниманието по отношение на опозицията била отслабнала.Затова трябвало да се насочат всички усилия,за да се затвърди убеждението у комунистите,че земеделския съюз не конспирира и че не е способен на конспирация.Препоръчвало се в предстоящите избори да не се дава външен израз на агитацията на опозицията.Дори се препоръчвало,ако някои от тяхните хора искат да агитират за властта,да използуват тези случаи на свобода на движение,за да се срещнат с тяхни верни хора и ги инструктират.

Също така Колю Николов Калчев от с.Горно Съхране,казанлъшко,е заявал пред свои съидейници-н.петковисти,че през м.ноември т.г.от София щял да дойде техен човек,за да проведе събрания в околията и им даде нуждните напъствания как да работят за изборите.

По същия начин се изразил и н.петковиста Атанас Петров Дернев,който запитан- дали те ще вземат някакво участие в изборите ,отговорил:"Ще почакаме още малко,има време.Аз ще ви кажа какво да се прави,след като проверя за това в Пловдив.

По същия повод н.петковиста Ганчо Кръстев Атанасов от Нова Загора се изказал,че трябвало да се използува сега положението,с изключените членове на БКП, а да се подготвят някои от тях за изборите,с цел да се кандидатират за депутати или в състава на окръжните съвети.Те ще гласуват за него,а после щели да му кажат какви ще му бъдат задачите.

Ангел Радев,също н.петковист,от с.Черковна,разградско,заявявал,че ако имало опозиционна листа щели да гласуват за нея,в противен случай,за правителствената,с цел да се прикрият и после работят подмолно.

Срещу вражеските прояви на н.петковистите възникнали под гореизтъкнатите форми ,от наша страна бяха взети през т.г. съответно мерки включващи завеждане на о.н.досиета,разработки,извършване на реализации,задържане на лица,ликвидиране бандити,изпращане в затвора,в ТВО,изселване, вербоване или разобличаване.

Така по разработни и без такива за вражеска дейност са задържани до края на третото тримесечие т.г. около 1592 души-н.петковисти,от които

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

12/78

268 души подведени под отговорност и съдени, 562 души изпратени в ТВО, 4 убити при залавяне, 109 вербовани и 403 разобличени и освободени.

Приложените мерки дадоха сериозно отражение върху развоя на вражеската дейност на н.петковистите. Например изпрашането на мнозина от тях по време на изборите и смъртта на др.Г.Димитров в ТВО, внесе сериозен респект-публичната им агитация и вражески слухове понамаляха. Осъждането на лицата направили опити за нелегално преминаване на границата както и тези от разкритите нелегални групи и ликвидирането на бандитите също даде своето отражение. В последно време се забелязва, че повечето от н.петковистите се ориентират към по-прикрити форми на дейност. Мерките по наша линия са съчетавани и с разяснителната работа на партийните организации, ЕОПО, които в събранията си и пр., разобличават вражеските прояви и слухове.

468

Във вземането мерки против н.петковистите по места, обаче бяха допуснати редица слабости. Така, с освобождаване на някои от задържаните по време на изборите се понижи страха им. Обща слабост е, че не всякога навреме се вземат мерки срещу вражеските прояви на н.петковистите. От страна на партийните и ЕОПО организации също са допуснати слабости, относно бдителността и навременното разобличаване вражеските прояви.

Нашите слабости се дължат предимно на недостатъчната агентура по места всред н.петковистите, която да спомага за навременното разкриване и документация на вражеската дейност и нейното пресичане.

Така по линията -БЗНС/о/ службата в страната разполога с около 1034 СС, от които 382 агенти, 632 информатори и 20 резиденти/ от данните за третото тримесечие/, обаче над 896 села в цялата страна, без данните за бургаския сектор, по тази линия няма агентура. От друга страна на много места по селата агентурата, която се използува по тази линия е заангажирана и по линия на селячество, БЗНС и др., което отвлича вниманието й. Също така на много места тя е слабо подготвена и недостатъчно инструктирана. Поради тева обстоятелство доста обекти са извън обсега на нашето наблюдение.

14.XI.1949 год.
София

.....

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

ДО ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК

ОТДЕЛЕНИЕ "Б",ОТДЕЛ 1-ви при ДДС

Т У К

Д О К Л А Д

за настоящето настроение,вражески действия и прояви на бившите звенари,обекти на гр.Х,отд."Б",отд.л 1-ви при ДДС и агентурата с което групата разполага за обслужването им към 15.XI 1949 г.

Ако се направи анализ на материалите и агентурните све дения с които групата разполага за обектите си бивши звенари в СОФИЯ,ще се направи следната констатация за настроенията,действи ята и проявите на същите:

Настроението на бившите звенари в болшинството им къ народната ОФ власт,БКП,страните с народната демокрация,световно то прогресивно движение и СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ е отрицателно.То се дължи на редица причини и обстоятелства по важни от които са те зи,че в болшинството си бившите звенари са боржуазни елементи, които в миналото са били облагодетелствувани,заемали са най-раз лични и отговорни държавни и обществени постове.След 9.IX 1944 : същите тия хора бяха в много случай засегнати от правителствени те мероприятия,бяха им отнети високите служебни поставе и общес ствени такива,бяха им отнети къщи,апартаминти,вили,имоти и други материални средстви.Не им се дават добри постове и като контра-революциянни елементи,не им се гласува доверие,каквото и не зас лужават.Много от бившите звенари,който понастоящем заемат добри постове не са сигурни дали утре няма да ги загубят.Бившите зве-нари се виждат поставени в лошо положение.Те виждат,че народнат власт ги задържа и репресира за проявена тяхна вражеска дейност без да има кой да се застъпи за тях.

Вражеското настроение и отношение на бившите звенари към народната власт,БКП и страните с народна демокрация и СССР, се изразява с следното:вражески изказвания по отношение на пра-вителствените мероприятия и саботиране тяхното изпълнение,неодо бряване на същите,негудование и неодобряване мерките,които се вземат от страна на власта по отношение на вражески елементи в страната и такива изхождащи от бившите звенари,служане и разпро страняване вражеските предавания на англо-американските и други реакционни радиостанции,пускане и разпространявания на злостни слухове и вицове по адрез на видни държавни,партиини и обществе ни дейци,във всяко сътресение в лагера на демокрацията и соция-лизма,в прогресивното движение и компартиите,те виждат тяхният провал.Главните си надежди за реставрация те възлагат на външни сили,на чужда намеса в нашите вътрежни работи,на една нова световна война,каквато те предвиждат и избухването на която нас рочвате от есен за пролет,от пролет за есен,след два,след три месеца и пр.Има,обаче и такива бивши звенари,които активно рабо тят срещу народната власт,които не са малко.В процеса на нашата досегашна агентурно-оперативна работа,следствия и пр. са засече ни като чужди агенти много бивши звенари,които използуват всечк средства за борба против народната власт,каквито се използуват от шпионажа. Тук трябва да се отбележи и случая с Тр.Костов и неговата предателска банда.Много бивши звенари след демаскиране то на Тр.Костов,започнаха да хвалят него,държанието му и дейст

Из архивите на ДС

~~59~~ 18

вията му.Особено напоследък с последните задържания на комунисти във връзка с Тр.Костов,много бивши звенари отпочнаха разпространение на всевъзможни и най-различни слухове.и изказвания по тоя повод.непропускайки да изкажат и радоста си от това.

Във връзка с предстоящите избори на народни представители бившите звенари по върховете главно,изказват съжалението си,че се пренебрегват,че им се дават много малко места,ако не им била разтурена партията,за което съжалават,щели да предявят искания да им се дадат повече депутатски места и пр. Много бивши звенари,по видни,са активно заинтересовани да могат по някакъв начин да се доберат до депутатския мандат.във връзка с което при изготвянето на списъците много такива идваха от провинцията за да видят дали по някакъв начин биха се наредили. Към тая категория спадат: Ат.Минков-нар. представител от ВНС.Панайотов Димитър,Йорд.Панайотов,Хр.Лилков и др.от СОФИЯ и провинцият Бившите звенари от десницата и "центъра" са доволни и се радват че от прогресивната група на "ЗВЕНО" не е кандидатиран за нар. прадставител никой. В списъците за канд.нар.представители първо начално бяха сложени:К.Георгиев,Хр.Мархолев,Г.Кулишев и М.Стойнов.Впоследствие,обаче,отпадна М.Стойнов и на негово място бе поставен о.з.ген.Атанас Драгиев,понастоящем подпредседател на Президиума на ВСН.По тоя повод се разрази недоволство от страна на М.Стойнов към Драгиев и Г.Кулишев и др.,които предполага,че са допринесли за поставяне името на Драгиев в канд.листи.М.Стойнов получи съчувствието за това от някой бивши звенари,между които и от такива реакционери като Христо Лилков. Драгиев от своя страна е един от бившите звенари,които най-много плачат,че е разтурена партията,че тя все още щяла да може да съществува, че се избързало с това,ако се било изчакало можело и да не се разтури с изменението на вътрешното и международно положение и т.н. Има и други бивши звенари,които не престават да плачат за това,че партията им била разтурена,а някой даже се изказват за продължаването подържането връзките на идейна звенарска база под различна форма.Така бившия звенар М.Файонов предлога да се възобнови и закрепи връзките между бившите звенари-адвокати от СОФИЯ с тези от провинцията с цел уж да си помагат и създават работа като адвокати.и пр.

Що се относя до влиянието на бившите звенари в обществото общо,то не е голямо.Имат голямо влияние хора с широки връзки и авторитет всред реакционните среди,като проф.Стайнов, о.з.ген.Йр.Лилков,Г.Кулишев и др.

Особено вражески прояви и отношения,както и създаване връзки между бившите звенари и вътрешната реакция във връзка с предстоящите избори в процеса на досегашната агентурна работа не са констатирани.

Групата към дата 15.XI 1949 г.разполага общо с 22 агента и един информатор за обслужването на бившите звенари. Във връзка с предстоящите избори на нар.представители агентурата по линията на бивш Нар.съюз "ЗВЕНО" ще бъде активизирана,като й се поставят задачи да донася за всички прояви,действия и намерение на бившите звенари във връзка с изборите.Особено внимание ще се обърна на по проявените и проявяващите се вражески елементи бивши звенари с цел вземане мерки и предотвратяване евентуал на вражеска дейност от страна на същите във връзка с изборите, като реализиране на разработки,пращане в ТВО и пр.

С о ф ия,14.XI 1949 г.

Н-к група X: /В.Иванов /

Ст.поверително! 1973

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ – ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖ.СИГУРНОСТ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: положението в средите на бившия нар.съюз "ЗВЕНО"

До момента на вливането на НС"Звено" в ЕОПО-ОФ,в организацията са членували 37,936 души.Членовете на градските организации изхождат предимно от средите на едрата буржоазия – търговци,о.з.офицери,чиновници и пр. Така например,в Пазарджик и околията 90% от членовете са фабриканти и търговци,кулашки елементи,10% са средни селяни.

Селските организации,които бяха малко на брой преобладаващата им членска маса бе от едри собственици и хора засегнати от мероприятията на народната власт.Не липсват случаи,където на места са членували и бедни селяни,които са били временно заблудени и неориентирани добре политически.

В миналото по-голямата част от членовете на НС Звено,са били подръжници на фашистката власт – уволнени офицери,засегнати от нар.власт бивши демократи,цанковисти и пр.

Вред народните маси звенарите не са имали голямо влияние.Това особено е видно от резултатите от изборите на ВНС,където на някои места получиха гласове по-малко отколкото е броя на организацията им.Така например,в Търговишка околия броя на членовете е бил 139,а са получили 123 гласа;в Русе членове 1200 получени гласове 747; в Ломска околия членове 912 получени гласове 749.

Общо от всички гласоподаватели за цялата страна – 4,244,337 души за РС Звено са получени 71,228 гласа.

След вливането на организацията в ЕОПО,честните отечественофронтовци се приобщиха,като някои от тях заработиха добре,а други не се проявяват вражески.Реакционно настроените,въпреки че са влезли в редовете на единните организации,продължават прикрито да развиват вражеска дейност. Главна форма на тяхната вражеска дейност се явява,разпространяването на вражески слухове и изопаченото разясняване мероприятията на властта,а така също и опити за възобновяване на организацията.

Така например,Атанас Вълнаров,звенер от I-ви район се е изказал че комунистите били ограбвали народа и че ако не отговорели на нотата на Америка,то американците щели да обявят война,което щело да доведе до свалияне комунистите от власт.

О.З.полковник Д-р Добри Ерибаканов,звенар,привърженик на Д.Велче е заявил,че войната е предстояща,но точната дата не е известна.Според него,русите щели да бъдат бити,защото американците били по-богати и други народи щели да се бият за тях.От друга страна Китай гълтал много материали и храни,с което Съветския съюз се изтощавал.

Из архивите на ДС

2044

Адвоката Борис Чобанов от Пловдив се изказал,че положението всеки ден се влошавало и падането на О.Ф.било предстоящо.Всеки момент се очак вало нахлуването на Англия и Америка откъм Гърция.

Димитър Спространов се изказал,че с насилие и тормоз народ не се управлявал,комунистите искат да приравнят човека с животното - коня,да го яхат и той да мълчи,но те едно забравят,че българският народ мълчи, но утре при първия удобен момент ще обърне оръжието срещу тях.

Васил Омайников от гр.Видин,заявявал,че резолюцията на ЦК на БКП на Юнския пленум била предизборно заблуждение за селяните и че работата пак щели да си вървят така,както са вървели до сега.Той добавил,че селяните не били вече "балами" да се лъжат.

О.З.Генерал Христо Лилков заявил,че резолюцията на Юнския пленум се целяло да се хвърли вината за стопанските жлеб неуредици върху Трайч Костов.Според него,тези неуредици се дължели на факта,че по върховете стояли комунисти.

За правителствената комисия по обследване на ТКЗС,Христо Атанасов Чоргов от с.Черново,варненско се изказал,че тя нямало да направи нищо и че идвала само,за да заблуждава народа и успокоява недоволните.

Сред звенарските среди усилено се коментира и въпроса за изселвани не някои вражески елементи.Този факт създава смущение в едни,а други пр дължават да злословят против властта.

Така например,Младен Касабов е заявил,че имало големи изселвания и изселените ги изпращали в Тутракан.Там нямало къщи,а им давали дърва и сами да си правят къщите от керпич.Това било тяхната програма,това би ла"вдупавата" идеология на Ленин - класа да унищожи класа.Ставало като в Съветския съюз,където по 30-40,000 души изселвали за Сибир.

На 12.Х.т.г.Никола Гагов,който получил заповед за изселване заявил, че го изселвали много жестоко,но господ бил добър та и комунистите нямало за дълго да се задържат и той щял да стане първи човек,тогава нямало на никого да прости.

По този повод Асен Кимилев е казал,че изселванията започвали със страхотна жестокост.Изселвани били не само аристокрацията,но имало и работници от фабриките.Според него,от София трябвало да бъдат изселени око ло 100-150,000 души.Всички тези хора били изпращани в Тутраканско по селата и то в страхотна мизерия.Кимилев смятал,че освободените квартири щели да бъдат давани или на руснаци или на изпитани комунисти от провинцията.

По други вътрешни събития сред звенарите се коментира по процеса срещу съдиите и снабдяването.

Така например,Д.Маскалов със Ст.Протич,Трифонов,Е.Колев и др. е казал,че процеса срещу съдиите ставал все по интересен и трябвало да се следи.Изнесени били сенсационни данни за подкупите които съдиите вземали.Между съдиите имало и комунисти.На това Еню Колев е казал: "Щом съдиите са крали,то тогава всичко друго е крало безобразно".

На 4.Х.в редакцията на "Изгрев", Ташо Симеонов в разговор със Ст. Протич,Олга Величкова и др. е казал,че сега снабдяването щяло да бъде облекчено,тъй като много продукти и предмети щели да бъдат пуснати без купон.Олга Величкова,обаче,заявила: "Ама ще ги пуснат на двойни цени". Ст.Протич също казал,че предметите щели да бъдат пуснати на двойни цени.

2175

Последните важни външно-политически събития със създаването на Китайската и Германска народни републики, намериха отражение и сред бившите звенари. Някои от тях вече започват да се изказват, че войната се е отдалечила и скоро няма да има радостни събития.

Така например, Асен Кимилев е заявил, че въпреки влошаването на международното положение за сега не предстоели събития на които те биха могли да се радват. Кимилев имал положителни сведения, че легациите на страните от Атлантическия пакт намалявали персонала си у нас, като го свеждали само до един Шарже дафер, така например, белгийския пълномощен министър си заминавал окончателно до края на месеца, като на негово място оставал само консула. Американците и англичаните също много незабелязано намалявали персонала си.

Във връзка с образуването на германската демократична република, Атанас Димчев се изказал, че сега комунистите крещели какво, че в Германия народа се радвал от правителството в съветската зона, но нямало нищо подобно, христ ян-демократите били против. Стотици хиляди германци от съветската зона бягали в западната зона, другите били арестувани защото там било глад и мизерия, както у нас.

Спирайки се на положението в Югославия, Бразишки казалу че не е чудно какво там имало партизанско движение колкото и да се приближавала Югославия към запад, все пак нямало у нея демократично управление. След това Бразишки заявил, че и у нас имало партизанско движение - в Пирина, родопския край и Ст.планина. Едни от тях били вече осъдени в Г.Джумая, но партизанското движение щяло да се разрастне след тия гонения и разцепление в комунистическата партия. Енвер Ходжа нямал подкрепата на партиат и скоро щял да бъде свален.

Остри форми на вражеска дейност сред бившите звенари е разкрита в следните места на страната:

Във варненска околия се установи, че звенарите Борис Ил.Павлов от с.Челник, член на бившото окол.ръководство на Звено; Христо Георгиев Бураджиев и Атанас Христов Николов, последните двама от с.Долен чифлик, са подържали връзки с нелегалния Иван Коканов.

В н.пазарска околия беше установено образуване на нелегален опозиционен комитет, в който са влизали 5 души звенари. Целта на същия е била да се подготвят за въоръжена борба против народната власт, да се снабдяват с орт ие, да разпространяват слухове и агитират против правителствените мероприятия.

Петър Гърков от с.Брежане, член на ръководството на Звено се е вк включил в бандитска група.

Лазар Топалски от с.Крупник е подържал връзки с бандитите. Славейко Ангелков, бивш окол.управител е подържал връзки с бандитски групи. Тодор х.Иванов и Тодор Абаджиев, също бивши звенари от Свиленград, да минали нелегално границата за Турция.

Опити за създаване връзки с вътрешната реакция, както и такива между бившите звенари, са били констатирани в бившата русенска област.

Така например, след разтурянето на НС Звено, бившия секретар на обл.ръководство Димитър Иванов Икономов подържал връзки с бивши звенари от русенска околия, чрез нелегалната организация "Народно единство".

В кюстендилска околия бившите членове на Звено дружат изключително с врагове на властта, уволнени офицери и пр.

Бившия председател на окол.ръководство на Звено - Герасим Симов Вецков от гара Драгоман подържал връзки с Г.Стоименов, бивш обл.директор

473

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

22/46

на София, под чието ръководство Герасим Симов създава Звено в годечка околия.

В Марекска околия бившите членове на звено поддържат връзки с реакционери - стари служащи, засегнати от народната власт и др.

Еню Тилев Колев, редактор на в."Изгрев" е повдигнал въпроса да се подпомогне с пари жената на изпратения в ТВО - Димитър Спространов.

Цанко Фъсонов предлагал да се възобнови и закрепи връзката между бившите звенари, адвокати от София с тези от провинцията с цел, ух да си помагат и създават работа като адвокати.

Във видинска околия група звенари - Васил Омайников, Стоян Ангелов и Атанас х.Минков, са се събирали в домът на Стоян Ангелов с цел, да злословят по адрес на народната власт.

Във връзка с предстоящите избори за народни представители, бившите звенари не вземат активно участие. Някои само са се включили в кварта ните агит-групи. По-видните бивши звенари са твърде заинтересовани от броя на депутатските места, във връзка с което при изготвяне на списъците, много от тях са идвали от провинцията, за да проверят кой от тях ще бъдат поссчени.

В началото на м.септември т.г.се е състояла среща между бившите звенари Васил Кодуков, о.з.ген.Атанас Драгиев, бивш член на ИК, които са водили разговор по подготовката на предстоящите избори. Между другото Драгиев е заявил, че подържал връзки с Манол Стойнов и Георги Кулишев, тъй като трябвало да се осигури избирането на бивши звенари за народни представители.

На 14.IX.т.г.са водили разговор нар.представители, бивши звенари Атанас Минков от Видин, Иван Харачеров от Казанлък и др. Първият се е изказал, че трябвало да вземат мерки да се изберат повече звенари за нар. представители и вземат поне едно председателско място в окръжните съвети. За това той изявил желание да отиде при К.Георгиев и Г.Кулишев и им каже да искат повече места за бившите звенари. Харачеров и другите, обаче му възразили, че на К.Георгиев и Кулишев няма да им е удобно да искат то ва, защото партията им не съществувавала. Минков, обаче, отговорил, че партия та им несъществувала само формално. Ето защо, за нея трябвало да се държи сметка. Неговото мнение било, че ако не се поссчат от ЦК на БКП или не се уговори с тях да се дадат места на бившите звенари, то в низините нямало да представят никого.

Бившия звенар Петър Хайчев от Пловдив ходил при Г.Кулишев и др. да му помогнат да бъде избран за нар.представител. Същия съжалявал, че е подал декларация да стане член на БКП.

Ценю Георгиев, бивш звенар е изказал предположение, че било възможно с оглед, да бъдат използвани предстоящите избори от бившите звенар Звено да се възстанови.

Бившия звенар Вълков е заявил, че партийното знаме на Звено отново щяло да се развее.

На 24 септември т.г.в разговор Атанас Драгиев подчертал във връзка с разпределянето на мандатите за нар.представители, че и сега било ст нало ясно, каква голяма грешка е направено с ликвидирането на Звено толкова рано. "Ние още бихме могли да съществуваме и играем роля, като в те зи избори вземем повече места и наред с това и дял в управлението, но се га нямаме думата и ще ни дадат можеби 5-6 места, като накрая всичко зави си от комунистите и ако желаят нищо няма да ни дадат" - заявил същия.

2344

Според него,положително било избирането на К.Георгиев,Кулишев и Христо Мархолев,а за другите нищо не могло да се каже.За себе си е казал: "Мене ако ме предложат ще приема,не мога че не искам да ме изберат,но сега нищо не знам по този въпрос".

Димитър Панайотов от Айтос се изказал,че на звенарите били дадени 6 места за нар.представители.Звенарските места били разпределени така - едно в Бургас - К.Георгиев,две в Софийска градска - Христо Мархолев и Кулишев и едно в софийска селска - Манол Стойнов.За последните две места не знаел кои са лицата.Предполагал,че едното място ще се даде на Христо Лилков,но не бил сигурен.За да разбере какво е положението Панайотов ходил при К.Георгиев,обаче последния му казал,че нищо не знае по тези въпроси.

Георги Кулишев се е срещал на няколко пъти с Атанас Драгиев и Манол Стойнов и води разговори с тях относно депутатските места.Според Кулишев трябвало да се оговори с комунистите,да се дадат и на бившите звенари депутатски места и места в скръжните народни съвети.По негова сметка,от общия брой на депутатите около 50 места щели да бъдат за безпартийните.От безпартийните щели места щели да се посочат за депутати хора на изкуството,ударници и пр.,но трябвало да има и политически безпартийни, т.е.хора от бившето Звено и радикална партия.Не му било ясно дали на тяхните звенари ще се дадат места по брой или комунистите сами ще определят хората,които ще се избират.По негово мнение по добре щяло да бъде бившите звенари сами да си определят хората защото в противен случай щяло да има "много стълби за минаване".Добре щяло да бъде в бъдещото народно събрание да се осигури място на Христо Лилков,единствен заслужавал да се преизбере.Нямало да бъде лошо да се преизбере и Атанас Минков,но за него било много трудно да се избере и не се знаело дали си струва да се прави опит.

На 26 септември т.г.се срещнали бившите звенари Атанас Драгиев Г.Кулишев,Христо Мархолев и др. и взели решение,Кулишев да говори с К. Георгиев,последния да иска пред БКП да бъдат зачетени звенарите в предстоящите избори.Кулишев е заявил,че не трябвало да се допуска в никакъв случай групата около Г-р Трайчо Доброславски да оправя работите на бившите звенари,защото партията им,макар и да не съществувала сега,си имала политически секретар и председател и те трябвало да движат нещата.

Във връзка с кандидатите за народни представители,Билдяров се изказал с най-вулгарни думи за Трифонов и Доброславски и за Стойнов,които били продали партията и сега си стоели на "топли места",а членовете на Звено били подритвани и дори изпращани на принудителна работа.За К. Георгиев казал,че и той бил от категорията на Трайчо и компания,само че бил хитър,но до кога щели да го търпят с хитрините му и той не знаел.

Иван Попов,фотограф от Габрово казал: "Колко било добро положението на българския народ се вижда,ако човек се загледа половин час в минаващите по улицата лица.Редко се виждало здраво и весело лице,а още по-редко сносно облечен и обут човек.Това говорело и за състоянието на населението.Като изключим един процент от 5-6% били по-добре,всичко останало теглело и мълчало като добитък".

Срещу вражеските прояви на бившите звенари службата по места е предприела съответни мерки.

Така например в гр.Варна за вражеска дейност бяха изселени някои звенари заедно със семействата им,а други изпратени в ТВО и разобличени.

475

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

476

244

В Н.пазарска околия бяха заловени 5 души звенари,като участниц. в нелегален комитет и са изпратени в затвора.

В русенския сектор понастоящем се водят три активни разработки на бивши звенари,а в Ст.загорския,софийския и др.сектори също така бивши звенари са въдворени.За

За някои от тяхните вражески прояви,обаче не са взети нужните ме ки главно поради недостатъчна агентура.Броя на същата по линия на бивш те звенари по места е следния:

в столицата - агенти 34,информатори 7

в бивша	врачанска област	агенти	-	информатори	7
"	г.джумайска "	"	-	"	7
"	варненска "	"	-	"	26
"	русенска "	"	10	"	-
"	бургаска "	"	6	"	2 и в 3 околии няма
"	ст.загорска "	"	16	9	
"	софийска "	"	3	7 и в 6 околии няма	
"	пловдивска "	"	10	9 и в панагюрище няма	

Общия брой на агентурата по линия на бившите звенари за цялата страна е 79 агенти и 74 информатори.

Соф. градона

Д О К Л А Д

579 85

за състоянието на Н.С."Звено" в София.

1. Н.С. Звено до разтурването му в София е имал 7 района с 56 секции. Численият състав през този период до разтурването му е бил 3,510 члена.

Социялния му състав е бил предомно от буржуазен и средно буржуазен състав / едри и средни търговци, индустриялци, чиновници и пр./

Политичестото минало на членовете е разлочно. В болшенството си са били привърженици на фашиския режим където са заемали и отговорни постове, били са членове на различните политически групировки като "Ратник" , "Отец Паиси" Радикали, легионери и пр. където са вземали някои от тях доста активно участие, известна част и то много малка са били скрити привърженици на фашиския режим без никакви прояви и без участието им в тогавашните политически партии.

В изборите за ВНС НС Звено е получил общо за София към 5000 гласа.

Избрани народни представители двама души-Кимион Георгиев и Трайчо Доброславски. Влиянието на народните представители сред широките народни маси е било много малко.

2. На строенитето сред бившите членове на Звено е различно. Сред известна част от тях има такова на примирение особено след вливането им в О.Ф. изразазявайки се , че това е едно разумно и полезно дело като се приобщат и работят в ЕОПО, за изграждането на социялизма в Народната Република България. Има една по-голяма част от тях обаче която не се помирява с новата политическа обстановяка, посрещат враждебно вливането им в о.ф и разтурването им като полотическа партия, като за това обвиняват К. Георгиев който им бил продал партията на комунистите, като възхваляват предателството на Долапчиев и Дамян Велчев наричайки ги, че те са достойните хора на партията. Същатата тази категория от бивши членове на Звено подхранват реставраторски подеми, като смятат, че с помоща на англоамериканците при един въоражен конфликт със СССР ще могат да се възползавт и възвърнат партията и дадат дойдат на власт самостоятелно, без комунистите. Константирани са случаи че бивши членове на Звено се събират на групички и ходят заедно на "чашка" в Хоремаг където си разменят разни мисли, новини, слухове и предаванията на англоамерикански станции, като се взаимно окуражават, като мислят че времето тече в тяхна полза.

3. По настоящем из средите на бившите членове на Звено съществуват най-различни разногласия през настоящите изборит. Като Димитър Зафиров-член на Звено е казал" ние няма да гласуваме, това не са избори да няма опозиция, те са монтирани и ще бъдат спечелени от комунистите, но скоро ще си отидат каквото и да правят, нас само Америка ще ни спаси". В същия дух се е изказвал и бившия член на звено Анжел Юруков който казал " за тези гадове няма да гласувам, те скоро ще се махнат, народа неможе да ги търпи повече, а и войната е неизбежна, Америка и Англия са готови но чакат само конфликт.

Общо взето участието на звенарите във връзка с предстоящите избори е слабо, а даже почти не участвуват, като сред известна час от бившите им членове имат определено отрицателно отношение към предстоящите избори видно и от изказванията на някои бивши членове на Звено описани по-горе.

4. Тенденции и прояви за възтановяване на връзките между бивши членове на НС Звено предвид предстоящите избори почти не съществува, тъй като много от тяхните бивши членове които са заемали по-отговорни длъжности имат известно влияние сред тяхната членска маса са пръснати на различни места, някои от тях са изпратени в ТВО за проявени вражески дейности към о&ф. власт. Други са изселени за своята минала и настояща вражеска дейност, а останалите ,които са вражески настроени без особени прояви и биха направили опит за възтановяване на Звено са изплашени от изселване и остават пасивни. Има и извест

520 86

на част макар и малка коитоса съгласии с платформата на о.ф. и я под държат макар и не много активно, но все пак дават своят принос в под готовката на изборите от името на ВОПО.

5. За връзките на бившите членове на Звено с вътрешната реакция може да се кажат, че имат такива, като са сближават с всички реакционни елементи които им подражават, което е видно и от изказването на бившия член на Звено Еньо Тилев Колев, редактор на в. "Изгрев" който е повдигал въпроса да се подпомогне с пари жената на изпратения в ТВО Димитър Спространов. Една от връзките може да се сметне издаванията от тях в. "Изгрев" чрез който се подържат връзките с реакията. Чести са случаите на коментариите на бившите членове на Звено относно Тр. Костов за неговото премахване от редовете на партията и подвеждането му под съдебна отговорност, а така и чисказана БКП, която те изразяват, че в резултат на вътрешните борби между емигрантите били в СССР от една сере и от друга страна тези които са водили борбата в самата ни страна. С тези изказвания те целят да всеят смут и недоверие сред народа по отношение на партията и правителството.

6. Формата на вражеската дейност на бившите членове на Звено се състои предимно в разпространяване на вражески клевети по адрес на мероприятията на о.ф.,слухове за предстояща война между СССР и англоамериканците, клевети по адрес на членове на БКП и правителството, а също така и по личноста на др. Димитров. което е плод предимно на бивши членове на Звено които са засегнати от различните мероприятия та о.ф. власт.

7. Мерките които се предприемати предприети от ДС спрямо по-активни вражески настроени бвиши членове на Звено са и зпращане в ТВО, изселени от София, а други са взети на предварителни разработки и ОНД за документиране вражеската им дейност и налагане на санкции.

Вражески прояви от бивши членове на Звено за съдебна отговорностнямаме.

8. Градска служба полиния на бивши членове на НС Звено за сега разполага с 12 агентаи 6 информатора които са раставени по райони, както следва:

I район-2 агенти, II район-4 агенти,III район- 4 агенти; IV район 6 информатора, V район-2;агента и VI район-1 агент.

Разполагаемата агентура която обслужва НС Звено е недостатъчна за цялостното ни обслужване на обекта, ето защо службата имайки предвид малкото количество агентура по линия на бивщ и членове на НС Звено е запланувала за в бъдаще увеличаването на агнтурния апарат и подобрение нейното качество в работата.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ ДС ГРАДСКА СЛУЖБА:
.....
/М. Спасов/

НАЧАЛНИК I-ВА СЕКЦИЯ ДС ГРАДСКА СЛУЖБА:
.....
/Т. Георгиев/

23 ~~67~~

СПРАВКА

За броя,духа и настроението на Н.Петковистите въвдворени в ТВО.

1. В ТВО-Ножарево-тутраканско има въдворени,като н.петковисти около 150 души.Същите са предимно кулашки елементи и дребни селяни,въвдворени като противници и агитатори против ТКЗС под въздействието на първите.В болшинството си същите са въвдворени през месеците юни и юли т.г. в връзка с изборите за народни съвети и съдебни заседатели,както и смърта на др.Г.Димитров.На повечето от тях срока на наказанието не е изтекъл,като една малка част са превъвдворени.

2. В ТВО-Белене-свищовско има въвдворени около 115 души бивши членове на БЗНС-Н.Петков.Преди всичко тук се намира бивши членове на парламентарната група на БЗНС-Н.Петков от ВНС,бивши членове на Постоянното Присъствие,Управителния съвет,върховни съюзни съветници,председатели на околийски и градски дружби,както и ръководители на бившия ЗМС-Сърбински от неговото ПП,областни ръководства,Академичния земеделски съюз и пр.По голямата част от същите е въвдворена още през 1947 год.след обявяването на БЗНС извън законите на страната.Наказанието на почти всички е изтекло,както същите са превъвдворявани по няколко пъти.

3.В ТВО-ДС-Димитрово има въвдворени около 85 човека бивши членове на БЗНС-Н.Петков.В по голямата си част тази група се състои от обикновени или заемали малки отговорни длъжности бивши членове на БЗНС-Н.Петков,изхождащи главно от градските центрове с чиновнически и свободни професий,както и една малка част средни и бедни селяни противници на ТКЗС под въздействието на кулаците. На по голяма част срока на наказанието неизтекъл,а останалите са превъвдворени за злостни изказавания и поради това,че са лоши по линия на труда,което те вършат съзнателно.

Общо духът и настроението на въвдворените в ТВО н.петковисти не е понижен.Преди всичко международните събития и специално"хладната война"която англоамериканците водят ги обнадеждава и окоражава,че те скоро ще бъдат от ново свободни и то не само тоно и от ново на власт.Вярват,че за в бъдаще именно БЗНС-Н.Петкове който под водачеството на "Гемето"под англоамериканска закрила и помощ ще поеме в свои ръце съдбините на България.От друга страна между средите на н.петковистите усилено се говори,че в средите на БКП има голямо разцепление.С процесите които се готвят срещу някои ръководни дейци от БКП,същата ще се обезцени и нейното главно ядро ще загуби много стари членове обвинявани сега в троцкизъм и ляв уклон.За сега според същите от двете крила на БКП държала надмощие "Руската"група начело с Вълко Червенков.Според тях Георги Трайков и Кимьон Георгиев са били достатъчно хитри за да останат на страна от тази работа само като наблюдатели.Особенно за Кимьон Георгиев тази вътрешна свада била добре дошла.Говорят,че в тази комунистическа "саморазправа"на чело ще излезът В.Червенков и Антон Югови Георги Чанков.Васил Коларов бил отделна единица а Добре Терпешев безобидно старче,което отчета грешките си и върви с по силните.Постоянно се говори,че в най скоро време Англия и Америка ще се намесят в вътрешния политически живот на България и лагерите ще бъдат разтурени.Ако България не приела условията предложени от Англия и Америка страната ще бъде окупирана и тогава земеделците шели да отмъстят на комунистите за тяхните злодеяния,грабежи и убийства.Разпространяват се такива слухове и версии като тези,че нашата граница била нападана често от цели полкове югославска войска,че Науцетунг изменил на СССР,че съветската делегация била изгонена от ООН,че на границата между двете зони в Германия ставали постоянно сбълсквания между съветски и американски войскови единици и пр.

По отделно в общежитията групите на н.петковистите не се чустват като едно цело.Не е констатирано да има центрове,които да ръководят дейността им вътре в общежитието,като тия центрове изхождат от тяхни среди,обаче има отделни вражески единици из тях

ните среди,които с своите злостни изказвания и др. прояви сп които
съботират по линия на труда се мъчат да се явяват като обединители
на своите съидежници,обаче това им се отдава в съвсем незначителна
степен и то временно тъй като такива опити биват парирани веднага от
управата на ТВО по настояване на оперативния работник който обслужва
общежитието..

За авторитет на земеделците н.петковисти между останали-
те въвдворени по общежитията не може да се говори въобще тъй като
още в първите месеци когато бяха въвдворени"Лидери" от съюза се отпо
чна една остра саморазпра между тях и петковисти изхождащи от бедни
слоеве на народа по ради това,че до като лидерите и водачите получа-
ваха постоянно колети с масло,мед,луканки и други деликатеси,те не
само,че не даваха т.е. не разделяха с другарите си бедни петковисти
тази храна,но когато последните им искаха дори една цигара то петко
вистите големци им обръщаха гръб.Егоистичния начин на живот,а в няко
случай и приспособенството което някой лицери петковисти се мъчеха
мъчат да проведат пред управата на ТВО ги изложе както пред очите н
тяхните съидейници,така и пред очита на останалите политически груп
ровки въвдворени.

Като по остра вражеска проява от страна на петковистите
трябва да се опоменат злословенето по адрес на власта на ОФ и разпро
сраняването на най -различни слухове.Бягства от началото на годината
до сега няма.Колкото се касае до опити за такива трябва да се каже,
че няма констатирани такива.

Трябва да се опомене,че отделни единици петковисти се по
мъчиха да установят,както и установиха връзка с външния свят.Така на
пример Вангел Горев въвдворен в ТВО-Белене е установил връзка с сво
роднина н.петковист от родното му село,обаче още след изпращането н
първото писмо канала беше разкрит,а писмото без да достигне до свое
то местоназначение попаднав в наши ръце.

Въвдворения в ТВО-Димитрово Венедик Кирчев Чемширов уст
новил връзка с външния свят,който канал ние разкрихме едва след осв
бождаването на Чемширов,обаче не е известно с кого е кореспондирал,
което нещо на скоро ще установим,тъй като човека чрез когото е изна
сял писмата ни е вече известен.Други канали за изнасяне на писма ил
опити за такива не са ни известни.

17.XI.949.год.
СОФИЯ

Опер.работник:
/П.Джамбазов/

Из архивите на ДС

480

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

Строго секретно!

УТВЪРЖДАВАМ:

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 1-ВИ

/Ив.Бънзаров/

София,.....1949 година

П Л А Н

На агентурно-оперативни мероприятия по активната разработка "КАТИЛ".

Разработва се във връзка с подозрение, че е принадлежал и продължава да бъде самостоятелен агент на чуждото империалистическо разузнаване.

От материалите които имаме за обекта, а така също и от мероприятията които провеждаме след 9-ти септември 1944 година се изяснява, че същия в миналото е служил на Югославското разузнаване, а след 9-ти септември е много предпазлив и смутен, но от показания на подследствени е видно, че той продължава да е агент на империалистическото разузнаване.

ДИМО ТОТЕВ КАЗАСОВ-роден 9.9.1886 година в гр Трявна. Жител на София, живущ ул. Женева-12. в собствена къща. българин. Женен. Гимназиалното си образование е завършил през 1905 година в Русе. След това идва в София и е записал да следва право. Покрай правните науки е следвал две години във историко-филологическия ф-тет. След завършване на образованието си е станал гимназиален учител, но поради това, че във втората година е бил избран за секретар на учителския съюз, той напуска учителската професия и се отдава на организационна работа. По късно е избиран за редактор на в. Съзнание, от когато започва неговата журналистическа кариера. Бил е сътрудник на вестниците, Бъдаще, Трибуна, Народ, редактирал сп. "Звенс", Защита, Общинска автономия и в. Балкан. Още от млади години обекта "Катил" се впуска в политическия живот във средите на Широките социалисти, където за къс време се издига и заема ръководна работа в партията. Това не му пречи обаче след 9-ти Юний 1923 година да стиде при демократическия сговор на Ляпчев, след това при Народното Социално движение на Цанков и най после става един от основателите на идейния кръг "Звено". Във политическия живот "Катил" се проявява като един безхарактерен лутаник и груб кариерист. След 9-то Юнския преврат в който сам той е участник и влиза като министър в правителството, от

дъщеря: Лиля
Д-р Димитрова
гласена, съпруга й
починала 1949 год.
Дъска - приятелка
с Кина Димитрова
Дъщеря - Вера
Син Емил - в
Америка

Из архивите на ДС

2

Ляпчев бива изпратен за пълномощен министър в Белград. От тогава той има едно дружелюбно отношение към Югославия, нещо повечеq след идването му в България основава Българо-Югославско дружество и издава вестник "Балкан" финансиран от Югославия уж за сближение на двата народа. Почти във всички режими "Катил" е бил със управляващите. Много пъти е избиран за народен представител. Член е бил на "Ротари и Пенклубове" в нас и то много дени такъв. След разтурване на политическите партий през 1934 година и отпочване на фашиския терор, "Катил" за да запази членовете на Масонските ложи и тези на Пенклуб от преследване праща редица писма до народни представители и до министри във които иска намяса за спиране на лошото отношение към тези писатели членове на Ротари клуб които са се обявили в защита на Еврейството и масонството у нас. Във този дух е писал писма и до Филов. В това време обекта "Катил" е бил председател на комитет за защита правата на политически пострадалите, за което е пращал също така много изложение и обръщение до министри, народни представители и др. за намяса за запазване на правата на политически пострадалите.

Още от преди 9-ти септември обекта "Катил" влиза в нелегална ОФ група и след тази дата е включен в правителството като министър на Информацията от името на независимите интелектуалци. Избиран е за народен представител във обикновенното народно събрание и след това в ВНС.

За сега е освободен като министър и се занимава изключително с издателска работа и със писателствуване. Издавал е книгите "Звено без грим", "Бурни години" " др. Струдничи на издателство "Народен печат" на съюза на журналистите в България.

Като политик от миналото обекта "Катил" е напускал много пъти страната било по служебни камандировки, било по свой почин на разходки.

Същия е женен за Вяра Николаева-родена през 1887 година. Има син Емил който след 9-ти септември 1944 година избяга извън страната и дъщеря Анекса-неомъжена живей при баща си и всеки ден проклина съдбата, че е послушала баща си да дойде във България след 9-ти септември от Париж където следвала. Цялото семейство е реакционно настроено. Материалното

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

им състояние е добро.Има собственна къща на ул.Женева 12,състояща се от два етажа.

Разработката е възникнала в началото на месец Януари 1947 година въз основа на агентурно донесение от агент"Ямболски" във което се говори че обекта е приел да уреди среща на Гиргинов с Др.Димитров,след спиранет на вестник"Знаме".През 1949 година обекта беше поставен във показанията на подследствения ,че е агент на империалистическото разузнаване в нашата страна самостоятелно.

Обекта "Катил"като министър на пропагандата и след това на информацията е имал винаги благосклонно държане към опозицията във лицето на Гиргинов,Никола Петков,Проф.Петков Стоянов и др.които е приемал най-учтиво и на които е вършил услуги било по издаването на вестниците им или пък ги е снабдявал с безплатни билети за представленията на народния театър и операта,във момент когато целия български народ водеше борба против опозицията,същите водачи на която се явяваха чужда агентура.

Във министерството обекта"Катил" е фаворизирал фашиските елементи изразявано при назначение,или при разместване на чиновници,при аташиране на чиновници към чужди представители,журналисти,обществени и прочие,за която цел той е изпращал онези чиновници които са му приятни и са вражески настроени към власта.

За установяване на връзките му със чуждестранни и за изясняване до каква степен "Катил"се явява агент на чуждото разузнаване,за да може разработката да върви правилно и системно се набелязват следните мероприятия:

1/ Ще бъде поставен агент"Рубин",който работи по "Звено" към обекта за установяване връзките на същия с бившите звенарски среди сега и на каква почва са установени.

Срок 30.11.1949 година
Отговорник В.Вутов

2/Ще бъде поставен агент"Виктор",който работи по "Звено", към обекта чрез Менахем Файнов,за установяване какви връзки подържат двамата.

Срок 25.11.1949 година
Отговорник В.Вутов

3/Ще бъде извършена вербовка на агент от близките на обекта среди,а именно -журналистка.

Срок 10.12.1949 година
Отговорник Г.Пеев

4.Ще бъде извършена вербовка на информатор по квартира, а именно /с цел да се установи какви лица посещават същия в домът.

Срок 30.11.1949 година
Отговорник Г.Пеев

5.Ще бъде поставен и вербуван агент от средите на журналистите и писатели,които подържат връзки с обекта,.

Срок 30.12.1949 година
Отговорник Г.Пеев

6.Ще се иска разрешение за провеждане на мероприятие "Тополица" с цел установяване връзки и срещи на обекта.

Срок 25.11.1949 година
Отговорник Г.Пеев

7.Ще се проучат лицата с които обекта има много интимни отношение и със които често се е виждал или се вижда и понастоящем:Никола Иванов Василев-търговец,Георги Кръстев-писател,Олга Михайлова Слободянникава-чиновничка в КНИК,Иван Тодоров Загорски и др.

Срок 30.12.1949 година
Отговорник Г.Пеев

О Д О Б Р И Л:
Началник отделение "Б";
/Н.Трифонов/

СЪСТАВИЛ:
Началник 12 група;
/Г.Пеев/

С Ъ Г Л А С Е Н:
И Н С П Е К Т О Р
/Е.Елияс/
.....1949 година.

15.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ- ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Строго поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно: Положението в БЗНС - D.Gr

В страната БЗНС има около 176572 членове организирани в около 3304 селски и градски дружби. Централното ръководство на съюза се осъществява от ПП- София,УС и ВСС, Членоката маса на съюза изхожда,с незначителни изключения от селячеството,предимно средни селяни,около 60%,към 25% бедни селяни и 15% богати селяни,кулаци,търговци,чиновници и др. По различен е социалният състав на дружбите в градовете,където преобладават чиновниците ,работниците и занаятчиите. В болшинството си членовете на съюза са бивши земеделци от времето на Стамболийски,остат лите предимно безпартийни,буржоазни елементи от селото,а също някои бивши членове на фашистки организации. Между същите значителна част са бивши н.петковисти,като на места даже те превъзхождат по брой честните земеделци. Такъв характерен случай имаме в с.Дяпнот ,ямболско, където бившите н.петковисти завзеха ръководството даже на едината организация,а в с.Безмер,ямболско,същите завземат ръководството на БЗНС. Подобни случаи са отбелязани в с.с.Кукурево,Водничене,ямболска околия и други места.

В изборите на БНС,като се има предвид,че врагески настроените към властта членове на БЗНС дадоха своя глас за опозицията,БЗНС получи 560413 гласа.

При създаването на ЕОПО дружбите представиха списъци,в които влизаха и не тяхни членове,с цел да надвият броя на членовете на ЗНП и обхванат по възможност ръководствата на единните организации. Почти във всички села,където има дружби в ръководствата на ЕОПО са застъпени и тяхни представители,обаче,общо взето участието на немеделците в живота на единните организации е слабо.

Така например в Пловдивския сектор,където участието на земеделците в единните организации е над 90% същите не вземат участие в провеждани на правителствените мероприятия. В сливенска,средецка,поморийска,карнобатска,котленска,айтоска и царевска околии,участието на земеделците е също така слабо. В с.Кермен,с.Самуилово и с.Градско,сливенска околия земеделците,членове на ЕОПО открито протестират срещу плащането на членски внос на единната организация.

На много места земеделците в единните организации са се включили земеделци,с цел да прикриват своята вражеска дейност,която спъват работата на ЕОПО. Така например Стоил Петров Пандарски,член на БЗНС и ЕОПО е казал :"Да не мислят,че от желание съм влязал в ЕОПО.Влязох защото ме бяха подгонили като опозиционер и щяха да ме интернират."

Иван Стоев от с.Слатина,софийско,се изказал,че не можел да обича ОФ и никога нямало да му се хареса тъй като виждал какви работи се вършат у нас.

Има обаче и земеделци,които включили се в единната организация са твърде активни.Измежду тях мнозина доброволно са напуснали дружбите и остават да членуват само в ЕОПО. Така например в карнобатска околия много от земеделците, членове на ЕОПО,са отказали да посещават събранията на дружбите,като заявявали,че там нищо не могли да научат и само си плащали членския внос. Това подчертава,че влиянието на БЗНС върху селячеството и въобще във всички слоеве на народа е твърде голямо.

Из архивите на ДС

486

16

Организационната дейност на дружбите в цялата страна е твърде слаба което се дължи от една страна на големия отлив на членове, отпадащи поради неплащане членски внос или слаб интерес към съюза, когото са започнали да смятат за излишен при началността на ВОПО.

В много села през цялата година дружбите не са провели повече от две, три събрания, а има и такива, които не са провеждали събрания и съществуването им не се чувства. Така напр., в с.с.Сираково, Ботево, Букьовци, Галово, Хитрец и други оряховска околия, дружбите не са провеждали събрания през цялата година. Такова е положението и с дружбите в с.с.Везенково Нейково и др.котленска околия.

В бившата плевенска област, организационното състояние на дружбите е крайно лошо. Същите, с някои изключения, предимно дружбите в градовете, не проявяват живот.

От дружбите в бившата софийска област се чувства голям отлив на членове, а също така и организационната дейност е слаба. С някои изключения такова е положението в дружбите в цялата страна. На много места ръководствата на същите нямат нуждния авторитет и влияние. Това се чувства особено в дружбите в бившата горнодъмайска област, където в ръководствата влизат предимно реакционно настроени.

Наред с това върви и лошото финансовото състояние на дружбите. Болшинството от тях не са отчетени. В Кърджовград например от 700 членове на дружбата само трима са се отчели. В Ивайловград 80% от членовете на дружбите не са отчетени, в бившата врачанска област от всичко 384 дружби, само 131 са се отчели и то не за всички свои членове, в бившата г.дъмайска област от всичко 14 дружби със 734 членове, нито една не се е отчела, в бившата русенска околия от 38 дружби са отчетени само 8, а в беленска от 33 дружби са отчетени само 2, във варненска околия, на много места членовете от ръководствата на дружбите не са се отчели.

Само в дружбите в бившата софийска област, поради близостта до съюзното ръководство, финансовата дейност на дружбите е по-добра.

Просветната дейност в дружбите е съвсем слаба, а на места не се чувства, поради което и членовете не проявяват интерес към живота на същите и ги смятат за излишни.

Сериозна слабост на дружбите е и това, че почти без изключения, те са разяждани от фракционни борби, възникнали на местна почва или под влиянието на фракционните борби в централното ръководство на съюза.

Така например в градската дружба във Варна съществува негласна борба между секретаря на същата Таквор Артинов и председателя Тодор Янакиев, като първия се стреми да подрони авторитета на Янакиев. В дружбата в гр. Толбухин, председателя на окол.н-ство-Димитър Кръстев с поведението е създал два лагера в ръководството, чиито борби са на карактеристична база.

В бившата бургаска област в някои дружби съществуват борби между реакционно настроените членове и честните отечественофронтовци. Така например Пантилей Дичев от с.Приморско, царевска околия, се изказал открито, че дружбата била продадена на комунистите. Реакционно настроените членове на дружбата в с.Брадилово, царевско, също дават израз на настроения срещу председателя на същата Димитър Балабанов, добър отечественофронтовец, обвинявайки го, че се бил продал на комунистите. В бургаската градска дружба една група от реакционни елементи, Иван Ников, Тоню Горчев, Никола Марч и други е водила усилена фракционна борба срещу подобна група на Яни Я която се превзела ръководството и доведе до пълното му разобличаване.

В сливенската дружба в окол.ръководство съществува фракционна борба н ична почва между Димитър Пеловски и Борис Бондаков, като за изключването на Пеловски вред членовете е създадено настроение за възвръщането му и за целта са събирали подписи.

В русенска бивша област е забелязано, че във връзка с определяне кандидатите за окръжни съветници и народни представители е възникнала борба между ръководствата и кандидатите на няколко пъти били подменени. Такъв е случаят с Асен Николов Кочев от Тутракан, председател на окол.ръководство, който стремил да заеме най-големия ръководен адм. пост,

17

какъвто би сé дал на дружбата,поради което срещу него е възникнало негодуванпе.

В михайловградска околия,в околийското н-ство съществува борба меж членовете на същото Методи Иванов/Волгата/ и Тодор Апостолов за заемане отговорни постове.Тая борба е пренесена и вроуд членската маса.

В бившата ст.загорска област съществува негласна борба между Ганчо Минев и Дину Тодоров,народни представители,които се стремят да се зло поставят един друг,с цел да запазят местата си като народни представители.

В околийското н-ство-Харманлий се очертава открита борба между пре седателя и членовете на същото.

В гр.Казанлък се води фракционна борба между Атанас Емануилов-пред седател на н-ството и Димитър Лазаров и Георги Дълбоков.

В окол.ръководство-Свиленград съществуват фракционни борби и е създадена фракционна група ръководена от народния представител Атанас Цинчев,който има голямо влияние вред десните елементи.

Фракционни борби от характера на изброените по-горе случаи съществуват и в дружбите и на други места,като соф.гр.дружба,Димитровград, с.с.Осмо Калугерово,ловченско,Килифарево,търновско и др.

Към народната власт и нейните мероприятия отношението на членовете на БЗНС е различно.

Докато честните отечественофронтовци измежду тях,сътрудничат при провеждане на правителствени мероприятия ,то болшинството членове на дружбите са пасивни или несъгласни с тия мероприятия и ги спъват, а реакционно настроените провеждат вражеска дейност.

Пакостна роля в това отношение играели създаваните настроения про тив комунистите в смисъл,че не зачитали земеделците и не им давали "полагаемият"им се дял в управлението на страната .

Така напримире Христо Димитров,член на БЗНС в гр.Толбухин е казал: "Аз не съм доволен от днешната власт,особено от комунистите,които и без друго са пъп ници и скоро ще си отидат.Всичко каквото пишат тяхните вестници е лъжа и комунистическа пропаганда."

Неко Симеонов Ненов от с.Пробуда,търговищко ,член на БЗНс е заявил "Дойдохме до положение негодните да ни командват и да ни учат да работим.Станахме им роби.Не мога да търпя комунисти да управляват и да ни се налагат."

Симеон Р.Симеонов от с.Бистра,търговищко,се изказал,че никога не мислел,че ще има такова управление в България,каквото е сегашното.Това било робство.

Боби Ганчев,Вълчев от с.Водица,поповско,е заявил:"Как бихме се съг ласили с комунистите и ОФ,когато по-рано плащах 600-700 лв.данък,а сега плащам 7000 лева.Това ли е хубавото им."

Петко Баджов,председател на дружбата в с.Мърчево,михайловградско, се изказал,че ръководната роля на БКП можела да бъде горе в управлението но в селото не можело,понеже комунистите били разединени и негодни ,затова земеделците трябвало да бъдат ръководния факт в селото.

Симеон Апостолов председател на кв.дружба-III район -София е казал "Земеделския съюз не може да бъде претопен,тъй като 30% от народа, които са комунисти,не могат да претопят 70% от него,който е на страната на БЗНС.

Марин Джуджев,член на БЗНС-София се изказал на събрание,че победа га на 9 септември не се дължала само на комунистите и че те напразно се били в гърдите за ръководната роля в управлението. Според него победата на 9 септември се дължала повече на Земеделския съюз и на първата република в Радомир.

Иван Янев Рангелов от София,казал:"Комунистите ни гонят отвсякъде и докато те управляват ние земеделците ще си бъдем все таке тъпкани.

Случаите с Тито и Тр.Костов служеха също така като поводи за вражески изказвания от страна на някои членове на БЗНС.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

488

Така напр.Борис Саботинов секретар на окол.н-ство но соф.дружба, заявил:"Тр.Костов е най-умният човек в ЦК и има болшинството на своя страна.Той е истински народен човек и има добро отношение към селото, като смята,че не е мислимо да се строи социализъм при положението,в кое то се намира народа сега и преди да се дигне купонната система."

Йордан Георгиев Тошев,член на дружбата в с.Радилово,петърско е казал: Комунистите са затънали в блатата по отношение на стопанската си политика и за да се оправдаят хвърлят вината върху Тр.Костов."

Георги Гюзелев от III районна дружба-София е казал:"Тр.Костов избър за като Райк.Не можа да почака смъртта на Димитров и тогава да раздели партията".

Секретаря на окол.ръководство на дружбата в Нови Пазар,Георги Ганчев се изказал,че комунистите сер"цепели" помежду и скоро щели да загубят властта.

Голяма част от членовете на БЗНС обаче порицават предателската политика на Тито и Тр.Костов

Такав напр.,Димитър Илиев от гр.Варна,член на БЗНС,се изказал,че БКП е революционна партия и тя на никого няма да прости,дом като не върви в пътя.

Към ТКЗС и другите социалистически мероприятия на властта в селото земеделците,въпреки линията на Съюза се държат твърде резервирано,а голяма част от тях враждебно.

Така напр., Георги Варъмов от с. Плачидол,толбухинско,е казал:"Аз не съм доволен от това,че ми се вземат насила нивите в кооперативния блок и няма да вляза в ТКЗС."

Ганю Петков,Димо Дросев ,членове на БЗНС в с.Росица,поповско,Белчо Иванов,Иван Митев и др.от с.Кошничаре с.околия,са водили лична агитация против образуването на ТКЗС.

Коло Малчев Иванов от с.Кошничари,поповски,член на д-та се изказал, че дружбата им имала решение никой да не става член на ТКЗС,докато не се реши това на общо събрание на дружбата.

Относно решенията на юнския пленум на ЦК на БКП,Васил и.Йорданов от Ст.Загора се изказал,че това било демагогия и лъжа.Отчитат грешките, а на другия ден пак ги повтарят,заявил същият.

Колчо Тончев ,член на БЗНС от Ст.Загора се изказал,че земеделските произведения се изплащали на безобразно ниски цени, и че стоките,които щяла да реже еднакво земеделските и индустриални произведения,реже само земеделските и се грабело от гърба на земеделеца.

Председателя на дружбата в с.Сламено,ямболско, Панайот Стоев се изказал,че отстъпките,които се правели с решенията на юнския пленум били да се залъже народа предвид предстоящите избори.

В с.Рогозино,ряховско,членове на БЗНС са водили агитация срещу ТКЗС и са организирали 35 членове,на кооперативното стопанство,които подали заявление за напускане.

Васил Стоянов Джуманов -земеделец от с.Габарево,казанлъшко,се изказал,че правителствените мероприятия не били прави.Индустриалните произведения били скъпи и недостатъчни да задоволяват нуждите на народа ,а обратно земеделските произведения били много евтини и българският селянин бил изпаднал в плачевно състояние.

Член на окол.н-ство на БЗНС-Марин Николов от Силистра,се изказал, пред събрание на дружбата в с.Кембриново,с.околия,че в миналото населението доброволно си изнасяло нарядите,а сега държавата трябвало насила да ги застава да изнасят определените им наряди.

Александър К.Малев от Каспичан,новопазарско,се изказал,че народа ходил гол и бос,защото властта изземвала земеделските произведения.

Велин Георгиев от с.Мораница,омуртагско, заявил:"Взеха ми всичкото жито.Ометоха ми хамбаря,но няма да им прости."

Отношението на болшинството от членовете на Земеделския съюз към СССР е положително. Противниците се в дружбите обаче и.петковисти и вражески елементи водят антисъветска пропаганда и възхваляват англо-а американския империалистически лагер. Така напр.,Тодор Станков Вулев от

19

с.Мечка,панагюрско,се и казал:" Англия и Америка са две велики сили и като ренац за два часа ще пометат СССР.

Лазар Л. Тарондов от гр.Първомай,членина БЗНС,заявил:"Западните сили са добре подготвени и ще употребят всички сили и оръжие за побесно и бърво освобождаване на народите."

Георги Христов от Неврокоп ,председател на местната дружба,се изказал,че надеждата на българския народ била в запада и ,че не след дълго време "оттам щяло да изгрее слънцето на свободата".

Члена на дружбата в Ст.Загора -Васил п.Йорданов се изказал,че в настоящия момент Тито бил най-добрия политик ,защото е независим от никого.

Мустафа Хасанов Щетов,член на дружбата в Крумовград,се изказал,ч Югославия не се страхувала от Русия,защото била опряна по-добре на американскотоп злато,отколкото на Русия.

Александър Калев Малев от Каспичан,новопазарско,се изказал,че в Америка и Англия живота бил хубав и народа не гладувал както у нас.

В средите на БЗНС са забелязани и някои остри форми на вражеска дейност. Така например при ликвидирането на бандитска група в горноджумайско,водена от Иван Давков,се установи,че членовете на БЗНС от с Пешево,неврокопско,са я подпомагали с храна и други средства.

Също така в корнишкия район,неврокопско, Георги Бояджиев,Благо П. Белухов,членове от ръководството на местната другба са служили за връзка между бандитите идваши от Гърция и са ги снабдявали с храна, а в последствие Георги Белухов и Велю Ейков се присъединяват към бандитската група. Ятаци на бандити са били и членовете на БЗНС Илия Кюлев,Алил Бузов,Моарем Долинов,Асен Кукудов,Моарем Имамов,Юсеин Бабешки -всички от с.Корница,неврокопско.

На бандитите са оказвали помощ и земеделците Владимир и Димитър Пейчеви от с.Брезница,неврокопско.

В с.Шръклево,пловдивско,известна част от членовете на дружбата, предимно бивши н.петковисти са подържали връзки с известния реакционер Георги Йорданов Илчев.

Георги Атанасов Бегиров,окол,организатор и секретар на окол. дружба в гр.Девин,след като правил обиколка из селата около границата се прехвърлил на гръцка територия.

В толбухинска околия при разкриване бандитската група на Петър Дойков,а по-късно тази на Иван Конанов се установи,че част от помагачите на бандитите са членове на БЗНС от с.с.Дончево,Опанец,Войсил,Плачидол,Ведрина,Прелез, а в с.с.Телерик и Загорци помагачи на бандитите са били председателите на дружбите.

В провадийска околия при реализация на разработка"Кулаци"се установи,че в нея участват лицата:Димо Иванов и Янко Стамболов от с.Вълчи дол,членове на БЗНС.

В с.с.Сърнец и Каменци,членове на дружбите са укривали нелегални лица.В с.с.Мали Извор,Попгруево и Орляк,тервелско,дружбите са вземали протоколни решения да се иска освобождаването на лица въдворени за противонародна дейност.

В с.Никола Козлево,членът на дружбата Динко Георг.Келшев е участвал в нелегалната организация образувана в селото.Също така в с.Тодор Икономово в разкритата нелегална организация са членували пет души членове на местната дружба.

В силистренска околия,членове на БЗНС са оказвали помощ на въдворени н.петковисти. Такива случаи са отбелязани в русенска околия. с.Ботево,където членове на БЗНС са подпомагали въдворени помаци.

В берковска околия Борис Каменов,Ценко Русинов и Димитър Гуцин Борис Копривски,всички от Вършец,са подпомагали бягствата зад границата на бивши н.петковисти.Дружбените членове Стефан Гоцев, Василев,Никола Петров от с.Горна Бяларечка,са укривали Динко Цеков от с.Дуплян врачаско,който е минавал границата е се е върнал обратно.

Из архивите на ДС

489

Из архивите на ДС

20

Членовете на БЗНС в с. Н.Шамилев са изорали и засяли нощно време ни изостаналата сеитба на задържания петковист ХристоГ.Йотов.

Двама членове на дружбата в с.Филиповци,софийско,съучастници в нелегалната терористическа оргинация"Трион"Секретаря на дружбата в с.Проданча е превеждал лица за преминаване в Югославия.

Във връзка с предстоящите избори в средите на БЗНС се забелязва известно раздвижване.Част от активистите на дружбите по места са се включили в предизборната агитация.Проведените предизборни събрания на дружбите на някои места са били слабо посетени.Забелязани са и доста случаи на вражески настроения и агитация.

Така например ямболска околия във връзка с предстоящите избори имаше прояви за излизане с отделна листа.Дружбата в с.Безмер е взела решение БЗНС да излезе със своя отделна листа. Причината за това е,че околийското ръководство на БЗНС не е разяснило по места значението на предстоящите избори.Не са редки случаите когато цени дружби не знаят,че в предстоящите избори няма да има отделни листи,а ще се гласува с обща такава.

На 20 XIт.г. дружбата в с.Лясково,девинско и имала събрание,на което члена от дружбата Васил Ап.Марков се изказал да не се взема от страна на БЗНС участие в изборите,защото комунистите ги търсели винаги преди такива акции,а след това не ги зачитали.

В селата от герловския край,варненско, всред членовете на дружбата се е пуснала подписка за отменяне на определения кандидат за народен представител- Симеон Райчев Обрейков,като на негово място се предоставя Димитър Стоянов Крайчев.

В с.Беглец,сливенско, е било проведено събрание на дружбата и Димитър Урумов член от същата е поставил въпроса за излизане с отделна листа в предстоящите избори. Общо взето в тази дружба членовете не проявяват никакъв интерес към предстоящите избори.

В с.Гълъбец,поморийско членовете на дружбата Тодор Вълков,Куцар Стоев и Желязко Събев на общоселско събрание са заявили,че държавата продавала на свободни цени стоки ,които стрували много скъпо и считали този факт за неправилен.Изказали са се още,че докато в миналите избори незнаяли какво да правят,то в предстоящите вече знаели.Отправили закана,че не ще гласуват за ОФ.

На публично събрание в с.Вещица,белоградчишко Антон Иванов Кръстев член на БЗНС публично заявил,че от жителите на с.Вещица нито един човек няма да гласува за ОФ,и той лично нямал да гласува.

Председателя на окол,н-ство на БЗНС Петко Минчев и члена от ръководството Спас Райчев са се обявили против кандидатите включване в листата на Христо Пашев,член от градското ръководство на БЗНС, Няколко пъти вече същите са подменяли кандидатите си. В разградска околия е подета кампания против определения кандидат Лалю Ганчев и последният е бил отхвърлен.

Наум Кенков-председател на II районна дружба във Варна се изказал пред опозиционери,че ако комунистите допуснат свободно провеждане на изборите няма да спечелят повече от 20%,понеже народа не бил вече с тях.Изказал мнение,че ако земеделския съюз излезе с отделна листа,ще вземе повече гласове .

Димитър Русев от с.Полско косово,беленско,член на БЗНС е казал пред Иван Филев и Петко Тодоров Шишков същите да гласуват с лозунги "Искаме Димитър Русев,понеже имал заслуги към дружбата", и трябвало да бъде избран за народен представител.

За вражеските прояви от страна на земеделците службите по места са взели съответните мерки :

Русенския сектор е изпратил в ТВО - 17 души, 6 души в затвора и са изключени една част от вражеските елементи,като в Кубрат дружбата е изключила 40 души.

Софийски градски сектор е изпратени в ТВО-5 души,изселени 6 семейства. Агентурата,с която разполага сектора по линия на БЗНС е недостатъчна,като на някои места такава липсва.

490

21

От страна на службата в Ст.Загора са взети някои мерки срещу отделни членове на БЗНС.Агентурата е инструктирана да се елиминират десните елементи от ръководни места.Така например секретаря на окол. дружба Стойно Абаджиев,председателя на град.дружба Бончо Махленски са били снети от длъжност.Дадена е линия за разобличаване на народния представител Ганчо Минев,като десен елемент,

Подобни мерки са взети и по другите сектори.

Агентурата,с която се разполага по линия на БЗНС по сектори е недостатъчна,като по места дори липсва такава.

Врачанския сектор разполага с 35 информатори,като във видинска и оряховска околии няма агентура.Добре обслужвана е берковска околия където има 19 информатори.

Плевенския сектор разполага с	101	информатори		
Русенския	"	110	"	14 агенти
Г.джумайски	"	26	"	34
Бургаски	"	85	"	15 "
пловдивски	"	48	"	34
Софийски градски	"			42
София-сектора		52		14
Ст.загорски	"	78	"	57 "

Общия брой на агентурата по линия на БЗНС за цялата страна е 500 информатори и 210 агенти.

Из архивите на ДС

Ст.повърнателно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5817

"Утвърждавам"
Н-к отдел Първи.....
.....XI .1949 год.
гр.София

ДО ДРУГАРЯ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ПЪРВИ -ДДС
гр.С О Ф И Я

П Л А Н

за реализация на груповата агентурна разработка "Изкуфяли" изработен от о.р.-ЙОРДАН ЮСТОВ ЙОРДАНОВ при бюро Д.С.-Сливен-централизирана София.

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

Груповата агентурна разработка "Изкуфяли" възникна на 14.III.1949 год.в Сливенския затвор по линия на "В.З.".

Първоначално разработката възникна като предварителна, в която участвуваха 9 лица,като през втората половина на месец април отпаднаха двама.В последствие към разработката се включи и ВАСИЛ СТОЙЧЕВ СТОЯНОВ-надзирател при затвора,който стана и централна фигура в разработката.

Агентурата с която разполагаме не бе достатъчна,за да обхване цялостно дейността на обектите протичаща по разработката.За да бъде обхванатa дейността на обектите се налагаше вербовката на Васил Стойчев,който имаше пълната възможност да обхване обектите и донася за дейността на същите.Проведените мероприятия не можаха да доведат до конкретни данни за неговата вербовка.В последствие обаче, по предварително изготвен план бе извършено секретно задържане.Тук обаче ВАСИЛ СТОЙЧЕВ СТОЯНОВ се оказа действително изпечен враг на О.Т.,който в продължение на десет дни не направи признания за дейността си.На единадесетия ден той разкри истинския си лик и направи признания,че действително се е поставил в услуга на обектите на разработката и приел предложението на Петър Братков да получава писмата на обектите на свой адрес,като същевременно им пуска и писмата,които те му дават без да минават през цензурата на затвора.

Продължителното задържане на ВАСИЛ СТОЙЧЕВ СТОЯНОВ усъмни обектите в неговото отсъствие и някой затворници узнавайки от жената на Стойчев за задържането му,донасят в затвора.При така създалите се обстоятелства ще трябва разработка "Изкуфяли" да бъде реализирана,като се изясни дейността на Васил Стойчев от обектите и самата дейност на цялата група в разработката по следния план:

1.Агента "Павел",който работеше по р-ката е изведен от същата,понеже по изтърпяване на наказанието си е освободен от затвора.

2.Ще се проведе обстоен разпит на обектите протичащи по разработката,които в показания да дадат връзките които имат с ВАСИЛ СТОЙЧЕВ,услугите които той им е правил и какви възнаграждения получавал за това,като обектите изяснят цялата дейност на групата във връзка с изготвената инструкция и давaните сведения от шпионски характер чрез своите близки на чуждото разузнаване.За целта ще бъдат разпитани затворниците:Петър Иванов Братков,Коста Андреев Лулчев, Тодор Иванов Чичовски,Константин Владов Муравиев,Петко Търпанов, Иван Копринков,Марко Стефанов Марков и Стойчо Стамболийски.

57 58

3.Преди отпочване на следствието обектите да бъдат уединени за да не могат да подържат връзка помежду си,като края тях се осигури здрав надзирателски кадър.

4.Разпита на всеки един от обектите ще се провежда в приготвената за целта стая в затвора,по предварително изготвен план в който ще е отразена дейността на всеки един от обектите в връзка с отношението им с Васил Стойчев и шпионската дейност на всеки един в затвора.

5.При разпита ще се цели да се дадат показания на Васил Стойчев,които ще бъдат ползвани за свидетелски показания пред прокурора и разкриване шпионската им дейност вътре в затвора,които са смятали да използват за целта синът на Търпанов,който бил лекар в гр.Попово,синът на Иван Копринков от Ст.Загора,жените на Лулчев и Чичовски и др.

При разпита на Братков и Муравиев същите да обяснят кое е било лицето което е предало писмата на Васил Стойчев през месец февруарий т.г.

7.При отказ да дадат показания в които да дадат дейността си,да им се приложи строг режим в затвора и бъдат карцирани.

8.Марко Стефанов Марков,който не влиза в разработката ще бъде разпитан да разясни дейността на обектите,понеже същия е в една килия с тях,които показания да се ползват при разпита на на обектите.

9.След като се вземат показания,които да потвърдят престъпната дейност на Васил Стойчев Стоянов ще се изготви преписката му и предаде на прокурора.

10.След приключване дознанието,на обектите ще се приложи строг режим и отпочнат частични разработки,които ще се обградят с здрава агентура.

Предлагайки Ви горния план,др.Началник,за реализация на груповата агентурна разработка "Изкуфяли",моля да одобрите същия и да пристъпим към неговото изпълнение.

О.Р.....
/Йор.Костов/

ИНСПЕКТОР СЕКЦИЯ I-ВА
/В.Баев/

Съгласни:МАЙОР ОКОЛ.НАЧАЛНИК МВР-
/Ш.Ямизов/

НАЧАЛНИК БЮРО ДЪРЖ.СИГУРНОСТ-
/Св.Дачев/

"ОДОБРИЛ"
НАЧАЛНИК СЕКТОР Д.С.....
/Н.Дворянов/

ЕД-3

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 81; 92; 115; 144; 157; 159; 161; 249; 250; 277; 289; 290; 311; 346; 360; 362; 514; 1139; 1149; 1194; 4535;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 9; 51; 89; 141; 142; 199; 224; 225; 230; 231; 232; 233; 237; 244; 246; 255; 256; 331; 372; 373; 377; 400; 410; 536; 537; 538; 539; 541; 546;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 4, а. е. 21; 34; 43; 56; 58; 60; 63

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 272; 273; 274; 314;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 16; 17; 28; 33; 133, т. 1; 208; 212; 213; 246; 702; 703; 704; 715; 1078; 1079; 1080; 1095;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1381; 1400;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 1313; 1314;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 2194;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз.19294, т. 1;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 985 /Сл/;

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ В БЪЛГАРИЯ (1944-1949)

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8
Печатни коли 62
Тираж 500

Печат "БИК - Българска издателска компания" АД

ISBN 978-954-2986-41-6